A MAGYAR VÁMPOLITIKAI KÖZPONT KIADVÁNYAI
35. szám

HÁBORUS GAZDASÁGI TÖRVÉNYEK ÉS RENDELETEK

1917. OKTÓBER 1-TŐL 1918. JULIUS 31-IG

ÖSSZEÁLLITOTTA
Dr. SZÉKELY ARTUR

VI. KÖTET

1. rész

Adóügyek—Kényszertársulások

BUDAPEST, 1918.
RÁTH MÓR KÖNYVKERESKEDÉSE

A két rész ára együtt 78 korona

A MAGYAR VÁMPOLITIKAI KÖZPONT KIADVÁNYAI
35. szám

100

HÁBORUS GAZDASÁGI TÖRVÉNYEK ÉS RENDELETEK

1917. OKTÓBER 1-TŐL 1918. JULIUS 31-IG.

ÖSSZEÁLLITOTTA
Dr. SZÉKELY ARTUR

VI. KÖTET

1. rész

Adóügyek—Kényszertársulások.

BUDAPEST, 1918.
A MAGYAR VÁMPOLITIKAI KÖZPONT KIADÁSA.

Lam
2731

A.M.N. MUZEUM KÖNYV-TÁRA

15,729/85

19 15

R 1965

R 2

Pesti Könyvnyomda Részvénytársaság (Hold-utca 7. sz.)

Adóügyek.

1918 : IX. TÖRVÉNYCIKK

a jövedelemadóról és a vagyonadóról szóló törvények módosításáról és kiegészítéséről, a hadinyereségadóról szóló törvény hatályának meghosszabbításáról, valamint egynémely adónem után fizetendő hadipótlékról.[1])

(Szentesítést nyert 1918. évi június hó 30-án. — Kihirdettetett az „Országos Törvénytár"-ban 1918. évi július hó 1-én.)

I. FEJEZET.

A jövedelemadóról és a vagyonadóról szóló törvények módosításáról és kiegészítéséről.

1. §.

A jövedelemadóról szóló 1909. évi X. t.-c. 1. §-ának 8. pontja és a vagyonadóról szóló 1916. évi XXXII. t.-c. 1. §-ának 6. pontja azzal egészíttetik ki, hogy azok a külföldi vállalatok (részvénytársaságok, részvényekre alakult betéti társaságok, korlátolt felelősségű társaságok, szövetkezetek és biztosítási vállalatok), amelyeknek a magyar szent korona országaiban bejegyzett cégük nincs és ennek folytán a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adója alá nem tartoznak, hanem a kereseti adó III. osztályában adóznak, jövedelemadót és vagyonadót is kötelesek fizetni.

E vállalatok jövedelmének illetőleg vagyonának adókötelezettségét ugyanazok a rendelkezések határozzák meg, amelyek a magyar szent korona országainak területén nem lakó vagy tartózkodó külföldi állampolgárok adókötelezettségére nézve az 1909. évi X. t.-c. 1. §-ának 4. pontjában, illetőleg az 1916. évi XXXII. t.-c. 1. §-ának 4. pontjában foglaltatnak.

---

[1]) E törvénycikk végrehajtásáról a m. kir. pénzügyminiszternek a jövedelemadó, vagyonadó és a természetes személyeket, valamint a jövedelemadó fizetésére köteles jogi személyeket terhelő hadi nyereségadó újból leendő kivetésének, illetőleg a megelőző évre kivetett adók előírásának elrendelése tárgyában kiadott 74.400. számú rendelete (l. Budapesti Közlöny 1918. évi julius hó 11.), továbbá a hadi nyereségadóról szóló 1916 : XXIX. t.-c.-nek és az ezt módosító és kiegészítő 1918 : IX. t.-c.-nek a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok hadi nyereségadója tekintetében való végrehajtása tárgyában kiadott 90.200. számú utasítása (l. Budapesti közlöny 1918. augusztus 1.) intézkedik.

Jövedelemadó és vagyonadó alá tartoznak még a fel nem osztott hagyatékok (nyugvó örökségek) is adóköteles jövedelmeik, illetőleg adóköteles vagyonuk után.

2. §.

Az 1916. évi XXVI. t.-c. 4. §-ának első bekezdése helyébe lép:

Az 1909. évi X. t.-c. 12. §-a azzal egészíttetik ki, hogy a jövedelemadó, vagyonadó, fegyver- és vadászati adó és hadmentességi díj kivételével, az adóévet megelőző évben tényleg fizetett egyéb állami egyenes adók és az ezek után járó törvényhatósági és községi adók, valamint a vízszabályozási járulékok és a hadsegélyezési célokra igazoltan adott önkéntes adományok az egyes jövedelemforrásokból származó és az 1916. évi XXVI. t.-c. 5. §-ának első bekezdésében megállapított módon kiszámított jövedelmeknek együttes összegéből levonandók akkor, ha az adóköteles a vallomás benyujtására kitűzött határidő alatt számszerű vallomást ad, amelyben az egyes forrásokból eredő jövedelmét egyenként vallja be.

Az előző határozat szerint levonható közterhek összegét — különben jogvesztés terhe alatt — tartozik a fél a pénzügyi hatóság kívánságára akár a községi előljáróság (városi vagy kir. adóhivatal) bizonyítványával, akár az adóívvel legkésőbb a kivetést teljesítő felszólamlási bizottság előtt igazolni.

Az 1909. évi X. t.-c. 2. §-ának eseteiben a jelen szakasz szerint levonható közterheket a részesedés arányában megosztva kell levonni.

Ha a jelen szakasz szerint adólevonásnak helye van, az adóévet közvetlen megelőző egy évre megállapított hadinyereségadó szintén levonható. Ha a megállapítás még nem jogerős, az elsőfokon kivetett adót kell levonni, annak jogerős megállapítása után pedig a helyesbítést az 1912. évi LIII. t.-c. 24. §-ának 1. *a)* pontjában foglaltak szerint hivatalból kell foganatosítani.

3. §.

Az 1909. évi X. t.-c. 24. §-a helyébe lép:

1. Az alábbi fokozatok szerint a jövedelemadó összege:

800	K-án	felül	900	K jövedelemig	5 K,
900	„	„	1.000	„ „	6 „
1.000	„	„	1.100	„ „	7 „
1.100	„	„	1.200	„ „	8 „
1.200	„	„	1.300	„ „	9 „
1.300	„	„	1.400	„ „	10 „
1.400	„	„	1.500	„ „	11 „
1.500	„	„	1.600	„ „	12 „
1.600	„	„	1.700	„ „	14 „
1.700	„	„	1.800	„ „	16 „
1.800	„	„	1.900	„ „	18 „
1.900	„	„	2.000	„ „	20 „

2.000	K-án felül	2.200	K jövedelemig	23	K,
2.200	„ „	2.400	„ „	26	„
2.400	„ „	2.600	„ „	30	„
2.600	„ „	2.800	„ „	34	„
2.800	„ „	3.000	„ „	38	„
3.000	„ „	3.200	„ „	44	„
3.200	„ „	3.400	„ „	50	„
3.400	„ „	3.600	„ „	56	„
3.600	„ „	3.800	„ „	62	„
3.800	„ „	4.000	„ „	68	„
4.000	„ „	4.400	„ „	76	„
4.400	„ „	4.800	„ „	86	„
4.800	„ „	5.200	„ „	96	„
5.200	„ „	5.600	„ „	112	„
5.600	„ „	6.000	„ „	128	„
6.000	„ „	6.600	„ „	144	„
6.600	„ „	7.200	„ „	160	„
7.200	„ „	7.800	„ „	186	„
7.800	„ „	8.400	„ „	212	„
8.400	„ „	9.000	„ „	238	„
9.000	„ „	9.800	„ „	264	„
9.800	„ „	10.600	„ „	290	„
10.600	„ „	11.400	„ „	316	„
11.400	„ „	12.200	„ „	344	„
12.200	„ „	13.000	„ „	376	„
13.000	„ „	14.000	„ „	410	„
14.000	„ „	15.000	„ „	450	„
15.000	„ „	16.000	„ „	490	„
16.000	„ „	17.000	„ „	530	„
17.000	„ „	18.000	„ „	570	„
18.000	„ „	19.000	„ „	610	„
19.000	„ „	20.000	„ „	650	„
20.000	„ „	22.000	„ „	730	„
22.000	„ „	24.000	„ „	810	„
24.000	„ „	26.000	„ „	890	„
26.000	„ „	28.000	„ „	970	„
28.000	„ „	30.000	„ „	1.050	„
30.000	„ „	32.000	„ „	1.130	„
32.000	„ „	34.000	„ „	1.220	„
34.000	„ „	36.000	„ „	1.320	„
36.000	„ „	38.000	„ „	1.420	„
38.000	„ „	40.000	„ „	1.520	„
40.000	„ „	44.000	„ „	1.720	„
44.000	„ „	48.000	„ „	1.920	„
48.000	„ „	52.000	„ „	2.120	„
52.000	„ „	56.000	„ „	2.320	„
56.000	„ „	60.000	„ „	2.520	„
60.000	„ „	64.000	„ „	2.720	„

64.000	K-sn	felül	68.000	K jövedelemig	2.920 K,
68.000	„	„	72.000	„ „	3.120 „
72.000	„	„	76.000	„ „	3.320 „
76.000	„	„	80.000	„ „	3.520 „
80.000	„	„	84.000	„ „	3.720 „
84.000	„	„	88.000	„ „	3.970 „
88.000	„	„	92.000	„ „	4.220 „
92.000	„	„	96.000	„ „	4.470 „
96.000	„	„	100.000	„ „	4.720 „
100.000	„	„	104.000	„ „	4.970 „
104.000	„	„	108.000	„ „	5.220 „
108.000	„	„	112.000	„ „	5.480 „
112.000	„	„	116.000	„ „	5.740 „
116.000	„	„	120.000	„ „	6.000 „
120.000	„	„	124.000	„ „	6.260 „
124.000	„	„	128.000	„ „	6.530 „
128.000	„	„	132.000	„ „	6.800 „
132.000	„	„	136.000	„ „	7.070 „
136.000	„	„	140.000	„ „	7.350 „
140.000	„	„	144.000	„ „	7.630 „
144.000	„	„	148.000	„ „	7.920 „
148.000	„	„	152.000	„ „	8.210 „
152.000	„	„	156.000	„ „	8.500 „
156.000	„	„	160.000	„ „	8.800 „
160.000	„	„	164.000	„ „	9.100 „
164.000	„	„	168.000	„ „	9.410 „
168.000	„	„	172.000	„ „	9.720 „
172.000	„	„	176.000	„ „	10.030 „
176.000	„	„	180.000	„ „	10.350 „
180.000	„	„	184.000	„ „	10.670 „
184.000	„	„	188.000	„ „	11.000 „
188.000	„	„	192.000	„ „	11.330 „
192.000	„	„	196.000	„ „	11.660 „
196.000	„	„	200.000	„ „	12.000 „

200.000 K-án felül 6 % fizetendő jövedelemadó fejében akként, nogy a fokozatok 5.000 K-ként emelkednek, s minden megkezdett fokozat teljes 5.000 koronának veendő.

Ha 800 K-án alul is van adóztatásnak helye, 800 K-tól lefelé a fokozatok 50 koronánként, az adótételek pedig 30 fillérrel kisebbednek.

A magasabb fokozatok alkalmazásánál a magasabb fokozat alkalmazásával járó adótöbblet nem lehet nagyobb, mint a fokozatot meghaladó jövedelem.

2. A jelen szakasz 1. pontja szerint járó rendes adótételnek még további

a) 15%-át fizeti az az egyén, akinek háztartásához családtag nem tartozik;

b) 10%-át fizeti az az egyén, akinek háztartásához csak egy családtag tartozik.

Annak az elbirálásánál, vajjon az *a)—b)* pont szerinti magasabb adóztatás alkalmazandó-e, a háztartáshoz tartozónak tekintetik az, aki az adókötelessel együtt adózik, továbbá azok (feleség, lemenők, felmenők, oldalrokonok), akiknek eltartásáról az adóköteles törvény szerint gondoskodni tartozik, ha az eltartottak vele egyazon háztartásban élnek, végül vagyoni helyzetükre való tekintet nélkül azok a lemenők, akik bár a háztartáson kivül élnek, de az adóköteles részéről állandó anyagi támogatásban részesülnek.

3. Az előző 2. pontban foglalt rendelkezések a gyámság alatt állókra nem terjednek ki abban az esetben, ha önállóan adóznak.

4. §.

Az 1916. évi XXXII. t.-c. 5. §-ának 5. pontja helyébe lép:

5. azok a személyek, akiknek nincs olyan adóköteles tiszta vagyonuk, amelynek értéke 20.000 K-t meghalad.

5. §.

Az 1916. évi XXXII. t.-c. 10. §-a a következőkkel egészíttetik ki:

1. A háború alatt vett ingóvagyon és bányavagyon megbecslésénél rendszerint az az átlagos forgalmi érték irányadó, mely a szerzés idejében mutatkozik. Ha azonban az 1916. évi XXXII. törvénycikkben megállapított értékelési szabályok magasabb értéket eredményeznek, vagy viszont igazoltatik, hogy az illető vagyon értéke alászállott, a vagyonérték ehhez képest állapitandó meg.

2. Az előző 1. pont szerint kell eljárni azokban az esetekben is, midőn az üzem (üzlet) a háború alatt keletkezett vagy fejlesztetett.

A gazdálkodásnál vagy az üzemeknél a felszerelések (élő és holt leltár) felújításához vagy rendes kiegészítéséhez szükséges beszerzések ugyanabban a háború előtti állapotnak megfelelő értékben veendők fel, mint a gazdaságnak vagy üzemnek a háború előtti időből eredő felszerelései.

6. §.

1. Az 1916. évi XXXII. t.-c. 13. §-ának 1. és 3. pontja azzal egészíttetik ki, hogy abban az esetben, ha a fél birtokát a háború alatt vette, ez a vételár tekintendő az ingatlan értékének. Ha azonban az 1916. évi XXXII. törvénycikkben megállapított értékelési szabályok magasabb értéket eredményeznek, vagy viszont igazoltatik, hogy az illető vagyon értéke alászállott, a vagyonérték ehhez képest állapitandó meg.

2. Az 1916. évi XXXII. t.-c. 13. §. *2. b)* pontjának utolsó bekezdése azzal egészíttetik ki, hogy az érték kiszámításának alapjául szolgáló tényleges haszonbérből a vízszabályozási járulékok is levonandók.

7. §.

Az 1916. évi XXXII. t.-c. 14. és 15. §-ai a következőkkel egészíttetnek ki:

1. A jelen törvény 6. §-ának 1. pontjában és az 1916. évi XXXII. t.-c. 13. §-ának 1. pontjában tárgyalt esetekben fennálló azokat a rendelkezéseket, amelyek szerint a vételár a mezőgazdasági használatra rendelt ingatlanok értékének tekintendő: az erdők, továbbá a városi ingatlanok és községi belsőségek értékének megállapításánál is értelemszerűleg alkalmazni kell.

2. Ha a városi ingatlanok, illetőleg a községi belsőségek értékének megbecslése az átlagos tiszta hozadék alapján történik, ennek huszszorosa veendő értéknek.

8. §.

Az 1916. évi XXXII. t.-c. 18. §-a helyébe lép:

Az alábbi fokozatok szerint a vagyonadó összege:

20.000	K-án felül	21.000	K értékig	10	K,
21.000	„ „	22.000	„ „	12	„
22.000	„ „	23.000	„ „	14	„
23.000	„ „	24.000	„ „	16	„
24.000	„ „	25.000	„ „	18	„
25.000	„ „	26.000	„ „	20	„
26.000	„ „	28.000	„ „	23	„
28.000	„ „	30.000	„ „	26	„
30.000	„ „	32.000	„ „	29	„
32.000	„ „	34.000	„ „	32	„
34.000	„ „	36.000	„ „	35	„
36.000	„ „	39.000	„ „	40	„
39.000	„ „	42.000	„ „	45	„
42.000	„ „	45.000	„ „	50	„
45.000	„ „	48.000	„ „	55	„
48.000	„ „	52.000	„ „	60	„
52.000	„ „	56.000	„ „	68	„
56.000	„ „	60.000	„ „	76	„
60.000	„ „	64.000	„ „	88	„
64.000	„ „	68.000	„ „	100	„
68.000	„ „	72.000	„ „	112	„
72.000	„ „	76.000	„ „	124	„
76.000	„ „	80.000	„ „	136	„
80.000	„ „	88.000	„ „	152	„
88.000	„ „	96.000	„ „	172	„
96.000	„ „	104.000	„ „	192	„
104.000	„ „	112.000	„ „	224	„
112.000	„ „	120.000	„ „	256	„
120.000	„ „	132.000	„ „	288	„
132.000	„ „	144.000	„ „	320	„
144.000	„ „	156.000	„ „	372	„

156.000	K-án	felül	168.000	K	értékig	424	K,
168.000	„	„	180.000	„	„	476	„
180.000	„	„	196.000	„	„	528	„
196.000	„	„	212.000	„	„	580	„
212.000	„	„	228.000	„	„	632	„
228.000	„	„	244.000	„	„	688	„
244.000	„	„	260.000	„	„	752	„
260.000	„	„	280.000	„	„	820	„
280.000	„	„	300.000	„	„	900	„
300.000	„	„	320.000	„	„	980	„
320.000	„	„	340.000	„	„	1.060	„
340.000	„	„	360.000	„	„	1.140	„
360.000	„	„	380.000	„	„	1.220	„
380.000	„	„	400.000	„	„	1.300	„
400.000	„	„	440.000	„	„	1.460	„
440.000	„	„	480.000	„	„	1.620	„
480.000	„	„	520.000	„	„	1.780	„
520.000	„	„	560.000	„	„	1.940	„
560.000	„	„	600 000	„	„	2.100	„
600.000	„	„	640.000	„	„	2.260	„
640.000	„	„	680.000	„	„	2.440	„
680.000	„	„	720.000	„	„	2.640	„
720.000	„	„	760.000	„	„	2.840	„
760.000	„	„	800.000	„	„	3.040	„
800.000	„	„	880.000	„	„	3.440	„
880.000	„	„	960.000	„	„	3.840	„
960.000	„	„	1,040.000	„	„	4.240	„
1,040.000	„	„	1,120.000	„	„	4.640	„
1,120.000	„	„	1,200.000	„	„	5.040	„
1,200.000	„	„	1.280.000	„	„	5.440	„
1,280.000	„	„	1,360.000	„	„	5.840	„
1,360.000	„	„	1,440.000	„	„	6.240	„
1,440.000	„	„	1,520.000	„	„	6.640	„
1,520.000	„	„	1,600.000	„	„	7.040	„
1,600.000	„	„	1,680.000	„	„	7.440	„
1,680.000	„	„	1,760.000	„	„	7.940	„
1,760.000	„	„	1,840.000	„	„	8.440	„
1,840.000	„	„	1,920.000	„	„	8.940	„
1,920.000	„	„	2,000.000	„	„	9.440	„
2,000.000	„	„	2,080.000	„	„	9.940	„
2,080.000	„	„	2,160.000	„	„	10.440	„
2,160.000	„	„	2,240.000	„	„	10.960	„
2,240.000	„	„	2,320.000	„	„	11.480	„
2,320.000	„	„	2,400.000	„	„	12.000	„
2,400.000	„	„	2,480.000	„	„	12.520	„
2,480.000	„	„	2,560.000	„	„	13.060	„
2,560.000	„	„	2,640.000	„	„	13.600	„
2,640.000	„	„	2,720.000	„	„	14.140	„

2,720.000	K-án	felül	2,800.000	K	értékig	14.000	K,
2,800.000	„	„	2,880.000	„	„	15.260	„
2,880.000	„	„	2,960.000	„	„	15.840	„
2,960.000	„	„	3,040.000	„	„	16.420	„
3,040.000	„	„	3,120.000	„	„	17.000	„
3,120.000	„	„	3,200.000	„	„	17.600	„
3,200.000	„	„	3,280.000	„	„	18.200	„
3,280.000	„	„	3,360.000	„	„	18.820	„
3,360.000	„	„	3,440.000	„	„	19.440	„
3,440.000	„	„	3,520.000	„	„	20.060	„
3,520.000	„	„	3,600.000	„	„	20.700	„
3,600.000	„	„	3,680.000	„	„	21.340	„
3,680.000	„	„	3,760.000	„	„	22.000	„
3,760.000	„	„	3,840.000	„	„	22.660	„
3,840.000	„	„	3,920.000	„	„	23.320	„
3,920.000	„	„	4,000.000	„	„	24.000	„

4,000.000 K-án felül 0·6% fizetendő akképen, hogy a fokozatok 100.000 K-ként emelkednek s minden megkezdett fokozat teljes 100.000 K-nak veendő.

A magasabb fokozatok alkalmazásánál a magasabb fokozat alkalmazásával járó adótöbblet nem lehet nagyobb, mint a fokozatot meghaladó vagyonérték 5%-a.

Amennyiben az adókötelesnek, tőle független körülmények folytán, vagyoni viszonyaihoz képest aránytalanul nagy a jövedelmet nem hozó vagy a normálisnál kisebb jövedelmet hozó vagyona, a vagyonadó kivetésénél a jövedelmet nem hozó vagyon részben vagy egészben figyelmen kívül hagyható, illetve a normálisnál kisebb összegben állapítható meg.

A vagyonadó a fenti tételek feleösszegében állapítandó meg azoknál az adózóknál:

a) akik a jövedelemadó tekintetében a vallomás benyujtására kitűzött határidő alatt számszerű vallomást adnak, amelyben az egyes forrásokból eredő jövedelmüket egyenként vallják be, vagy akik a kivetési vagy jogorvoslati eljárás során beszolgáltatják a jövedelemadó helyes kivetésére szükséges számszerű adatokat;

b) akik jövedelemadó fizetésére nem kötelesek.

9. §.

Az adóköteles jövedelem megállapításánál az 1917. hadiévben, illetőleg az ezt követő hadiévek (10. §.) mindegyikében fennállott üzletnek vagy más hasznothajtó foglalkozásnak jövedelme akkor is számításba veendő, ha az üzlet vagy hasznothajtó foglalkozás az adókivetés idejében már meg is szünt.

II. FEJEZET.

A hadinyereségadóról szóló 1916. évi XXIX. t.-c. hatályának meghosszabbításáról.

10. §.

A hadinyereségadóról szóló 1916. évi XXIX. törvénycikknek összes rendelkezései az 1916. évi XXXIV. t.-c. 9. §-ában foglalt, valamint az alább következő módosításokkal az 1917., 1918. és 1919. hadi üzleti években elért nyereség-, illetőleg jövedelemtöbbletek után kivetendő hadinyereségadóra vonatkozólag is értelemszerűleg hatályban maradnak.

Az 1916. évi XXIX. törvénycikkben említett hadi üzleti évek alatt a jelen törvény szempontjából megfelelőleg az 1917., illetőleg 1918., 1919. hadi üzleti év értendő.

11. §.

Az 1916. évi XXIX. t.-c. 5. §-a a következőkkel egészíttetik ki:

Azoknál a nyilvános számadásra kötelezett vállalatoknál, amelyek az 1914., 1915. vagy 1916. hadi üzleti években vagy ezek egyikében hadinyereség adó alá vonattak, a háborút megelőző évek (békeévek) átlagos nyereségét az 1916. évi XXIX. t.-c. 5. §-a szerint jogerősen megállapított nyereség alkotja. A jogerős megállapításig az eljárást a pénzügyminiszter rendeletileg szabályozza.

12. §.

Az 1916. évi XXIX. t.-c. 6. és 12. §-ai helyébe lép:

1. A jövedelemadó fizetésére kötelezett természetes és jogi személyeknél, valamint a külföldi nyilvános számadásra kötelezett vállalatoknál az adó a jövedelemtöbblet (nyereségtöbblet) első megkezdett vagy teljes 10.000 K-ja után 10%
a következő megkezdett vagy teljes 10.000 K után . . . 15%
„ „ „ „ „ 20.000 „ „ . . . 20%
„ „ „ „ „ 20.000 „ „ . . . 25%
„ „ „ „ „ 20.000 „ „ . . . 30%
„ „ „ „ „ 20.000 „ „ . . . 35%
„ „ „ „ „ 200.000 „ „ . . . 40%
„ „ „ „ „ 200.000 „ „ . . . 45%
„ „ „ „ „ 200.000 „ „ . . . 50%
„ „ „ „ „ 200.000 „ „ . . . 55%
a további többletek után 60%

2. A belföldi nyilvános számadásra kötelezett vállalatoknál az adó a nyereségtöbblet ama része után, amely a saját tőke 5%-át nem haladja meg 30%
5%-át meghaladja, de 10%-át nem haladja meg 35%
10%-át „ „ 15%-át „ „ „ 40%
15%-át „ „ 20%-át „ „ „ 45%
20%-át „ „ 25%-át „ „ „ 50%
25%-át „ „ 30%-át „ „ „ 55%
30%-át „ 60%

3. A székhelyre való tekintet nélkül a nyilvános számadásra kötelezett vállalatoknál nincs helye a megadóztatásnak arra az évre, amelyben a nyilvános számadásra kötelezett vállalat nyereségtöbblete 10.000 K-t meg nem halad.

4. A jelen szakasz 2. pontja szerint kivetendő hadi nyereségadó összege a megelőző 1. pontban megállapított kulcs szerint kivethető hadi nyereségadó összegét nem haladhatja meg.

5. Azok a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok, melyeknek gadasági éve a naptári évvel nem lévén azonos, a hadi nyereségadót az 1917. évi kivetés során nem három, hanem csupán két gazdasági évnek nyereségtöbblete után fizetik, az 1916/1917. gazdasági év nyereségtöbblete után is az 1916. évi XXIX. t.-c. 6. §-a szerint adóznak. Ezeknél a vállalatoknál az 1919/1920. gazdasági év még a hadi évnek számítandó.

13. §.

Az 1916. évi XXIX. t.-c. 9. §-a helyébe lép:

Hadi nyereségadó alá esnek a természetes személyek, illetőleg az 1909. évi X. t.-c. 3. §-a esetében a közös háztartás feje, továbbá az 1909. évi X. t.-c. 1. §-ának 7. és 8. pontjai szerint, nemkülönben a jelen törvény 1. §-a értelmében jövedelemadó fizetésére kötelezett jogi személyek az 1917. évben, illetőleg az ezt követő 1918. és 1919. hadi években elért jövedelemtöbbletek után.

Természetes személyek alatt az 1909. évi X. t.-c. 1. §-ának 1., 2., 3. és 4. pontjaiban foglaltak szerint jövedelemadó fizetésére kötelezett magyar és külföldi állampolgárok értendők, kivéve az idézett törvény 4. §-ának 1., 3. és 4. pontjaiban említett egyéneket, akiknek adómentessége a hadi nyereségadóra is kiterjed.

A jövedelemadó fizetésére nem kötelezett jogi személyeknél az 1909. évi X. t.-c. 2. §-ában foglaltak szerint részeik arányában a tagok adóznak, akik alatt a természetes személyek és a jelen szakasz értelmében jövedelemadó fizetésére kötelezett jogi személyek értendők.

A hadi nyereségadó alá tartozó természetes és jogi személyek megadóztatásánál az alábbi rendelkezéseknek megfelelőleg kell eljárni:

I. A hadi nyereségadó alapját az a jövedelemtöbblet alkotja, amellyel a hadi években (10. §.) az egy-egy évi adóköteles jövedelem az 1913. békeévi adóköteles jövedelmet, vagy az adóköteles fél választása szerint az 1911., 1912. és 1913. békeévekben elért adóköteles jövedelmeknek átlagát meghaladja.

Ha elemi csapás folytán úgy az 1913. évi jövedelem, mint az 1911., 1912. és 1913. években elért átlagos évi jövedelem a rendesnél jelentékenyen alacsonyabb volt, az adóköteles félnek legkésőbb az általa benyujtott vallomásban kifejezendő kívánságára a legutolsó normális év jövedelme veendő a jövedelemtöbblet megállapításának alapjául. A normális úgy az 1911—1913. átlagévek bármelyike,

mint az ezen éveket megelőzőleg bezárólag 1906. évig bármelyik esztendő lehet.

II. Az 1917. hadi évben, illetőleg az ezt követő hadi évek mindegyikében, valamint a békeévek mindegyikében az adóköteles jövedelmet a jelen szakaszban foglalt rendelkezések figyelembevételével alkotja:

1. természetes személyeknél, illetőleg az 1909. évi X. t.-c. 3. §-a esetében a közös háztartás fejénél az 1909. évi X. t.-c. 1. §-ának 1., 2., 3. és 4. pontjaiban, illetőleg 3. §-ában említett jövedelem;

2. jogi személyeknél az 1909. évi X. t.-c. 1. §-ának 7. és 8. pontjában, valamint a jelen törvény 1. §-ában említett jövedelem.

III. Nincs adókivetésnek helye abban az esetben, ha a félnek 1917. évi, illetőleg az ezt követő egy-egy évi összjövedelme 10.000 K-t meg nem halad, vagy ha meg is halad, de a jövedelemtöbblet 3000 K-nál nem nagyobb.

Összjövedelem alatt a félnek akár a belföldről, akár a külföldről folyó és akár adóköteles, akár adómentes jövedelmének együttes összege értendő. Az összjövedelemhez azonban nem számít:

a) országgyülési képviselőknél az 1918. évi III. t.-c. 2. §-a szerint járó háborús pótlék;

b) közszolgálatban levőknél a háborús segély, továbbá az 1909. évi X. t.-c. 22. §-ának harmadik bekezdésében említett terhelt járandóság;

c) magánszolgálatban levőknél az 1909. évi X. t.-c. 22. §-ának első és második bekezdése szerint adómentes szolgálati illetmény, illetőleg annak adóalapul nem vehető része;

d) az 1881. évi LIII. t.-c. 2. §-a szerint a mozgósított egyéneknél a folyósított hadfelszerelési járulék.

IV. Az 1917. hadi évi, illetőleg az ezt követő egy-egy évi adóköteles jövedelem megállapításánál a következők tartandók szem előtt:

1. Az 1917. évi, illetőleg az ezt követő hadi években az egy-egy évi jövedelem — hacsak a jelen törvény másként nem rendelkezik — rendszerint azzal az összeggel veendő számba, amellyel az a jövedelemadónak az 1918. évre, illetőleg az ezt követő évekre szóló kivetésénél meg lett állapítva. Ha azonban a jövedelemadónak az 1918. évre, illetőleg az ezt követő évekre szóló kivetésnél a jövedelemadó az 1916. évi XXVI. t.-c. 10. §-a alapján az 1917. évi, illetőleg az ezt követő egy-egy évi jövedelemnél kisebb jövedelem után lett megállapítva, az 1917. évi, illetőleg az ezt követő hadi években az egy-egy évi jövedelem azzal az összeggel veendő számba, amely az 1916. évi XXVI. t.-c. 10. §-a alapján eszközölt mérséklést megelőzőleg 1917. évi, illetőleg az ezt követő években egy-egy évi jövedelem gyanánt lett megállapítva.

2. Az előző pontban foglaltakhoz képest az adóköteles jövedelmet — hacsak a jelen törvény másként nem rendelkezik — az

1909. évi X. t.-c. 9—22. §-aiban foglalt és az idevonatkozólag fennálló későbbi kiegészítő és módosító összes egyéb törvényes rendelkezéseknek megfelelőleg kell számbavenni. Ha azonban a jövedelem erdő faállományának kihasználásából, illetőleg tövön való eladásából származik, az adóköteles jövedelmet a fél kívánságára — eltérőleg az 1916. évi XXVI. t.-c. 6. §-ában foglalt rendelkezésektől — az alábbi VI. pontban foglaltak szerint külön kell kiszámítani.

3. Az 1909. évi X. t.-c. 5. §-ának 1., 4., 6., 10. és 11. pontjaiban szabályozott adómentességek a hadi nyereségadó alapjának megállapításánál is figyelembe veendők.

4. A jelen törvény 2. §-a szerint levonható hadi nyereségadó, továbbá az 1909. évi X. t.-c. 12. §-ának 9. pontja értelmében a jövedelemadó szempontjából levonható jövedelmek a hadi nyereségadó alapjának megállapításánál adókötelesek és megfelelően számbaveendők.

5. Azoknál, akik szabályszerű üzleti könyveket vezetnek s akiknél a jövedelem megállapítása az 1909. évi X. t.-c. 11. §-a értelmében az általuk bemutatott nyereség- és veszteségszámla alapján történik, valamint azoknál, akik jövedelmeikről számszerű vallomást adnak, az 1916. évi XXIX. t.-c. 4. §-ának IV. és V. pontjában foglalt rendelkezések megfelelően alkalmazandók.

6. Az 1917. hadi évben, illetőleg az ezt követő évek mindegyikében fennállott üzletnek vagy keresetnek jövedelme akkor is számításba veendő, ha a foglalkozás az adókivetés idejében már meg is szünt.

7. A jövedelem, illetve a jövedelemtöbblet az 1917. évi, illetőleg az ezt követő hadi években az egy-egy évi jövedelem megállapításánál:

a) egészben vagy részben figyelmen kívül hagyandó, ha a kivetési eljárás során az adó fizetésére kötelezett személy hitelt érdemlő bizonyítékokkal igazolja, hogy a jövedelem, illetve jövedelemtöbblet a békeévek valamelyikéből származik, de az illető évben az ügyfelekkel (társakkal és más hasonlókkal) szemben hátralékos elszámolás miatt, vagy más okokból csak az 1917. hadi évben vagy az ezt követő hadi évek egyikében lett számba vehető;

b) egyharmada erejéig figyelmen kívül hagyandó, ha a fél az előző *a)* pontban elmondottak szerint igazolja, hogy a jövedelem vagy a jövedelemtöbblet személyes gazdasági tevékenységével, a háború folytán keletkezett gazdasági viszonyoktól függetlenül állott elő.

V. A jelen szakasz I. pontjában említett békeévek adóköteles jövedelmének megállapításánál a következők tartandók szem előtt:

1. A békeév (békeévek) jövedelmét az adókötelesnek az a jövedelme alkotja; amely mint ilyen az 1916. évi XXIX. t.-c. 9. §-a rendelkezéseinek megfelelőleg jogerősen már megállapíttatott. A jogerős megállapításig az eljárást a pénzügyminiszter rendeletileg szabályozza.

Ugy az adóköteles fél, mint a pénzügyigazgatóság (adófel-

ügyelő) a békeév (békeévek) jövedelmének újból való megállapítását követelheti:

a) ha a megállapított jövedelem a tényleges jövedelemnek bebizonyítottan nem felel meg, kivéve, ha az újból való megállapítás olyan jogcímen kéretik, amely az illető jövedelem megállapítása tekintetében már a m. kir. közigazgatási bíróság ítéletének tárgyát képezte;

b) ha az 1916. évi XXIX. t.-c. 11. §-ának esetei az 1917. hadi évben, vagy az ezt követő hadi évek egyikében következtek be;

c) ha az 1917. hadi évben, vagy az ezt követő hadi évek egyikében a békeévvel szemben a közös háztartáshoz tartozók személyében lényeges változások keletkeztek és a fél számszerű vallomás mellett az erre vonatkozó adatokat beszolgáltatja és azok elfogadhatók. Ebben a esetben a békeévi jövedelem is azon egyének jövedelméből állítandó össze, akiknek jövedelméből a közös háztartás fejének hadi évi jövedelme alakul. A hozzászámítás elbirálásánál az 1917. hadi év, illetőleg az ezt követő hadi évek mindegyikének végével fennállott háztartási állapot az irányadó.

2. Ha a békeév (békeévek) jövedelme a megelőző pontban foglaltak szerint újból állapítandó meg, vagy ha annak megállapítására azért van szükség, mert a fél hadi nyereségadó alá eddig még nem esett, ezekben az esetekben a békeév (békeévek) jövedelmeként az a jövedelem veendő, mely a jövedelemadóra vonatkozó törvények, illetőleg a jelen szakasz I. és II., továbbá IV. pontjának 2., 3. és 4. alpontjaiban foglaltak szerint, a fél akkori vagyoni és kereseti viszonyainak megfelelőleg annak idején — mégis tekintettel az 1916. évi XXIX. t.-c. 11. §-ában foglalt változásokra — meg lett volna állapítandó.

3. A megelőző 2. pont eseteiben, az ott elmondottaktól eltérőleg az 1913. évi jövedelem, illetve az 1911—1913. évi átlagos jövedelem, vagy a normális év jövedelme — az erdőjövedelemnek az alábbi VI. pontban tárgyalt eseteit kivéve — hacsak az elsőfokú kivetés során a fél hiteltérdemlőleg magasabb jövedelmet nem igazol, 10.000 K-val veendő számba:

a) ha az a fél vallomása vagy a becslés szerint 10.000 K-nál kevesebb vagy semmi sem volt;

b) ha a fél vallomásadási kötelezettségének nem tett eleget, vagy vallomásában az 1913. évi, illetőleg az 1911—1913. évi, vagy a normális év jövedelmeinek számszerű adatait nem tüntette ki;

c) az 1909. évi X. t.-c. 1. §-ának 3. és 4. pontjában említett külföldieknél, ha jövedelemadókötelezettségük az 1913. évben, a törvény hatálybanléte esetében nem állott volna fenn. Ha azonban az idézett törvénycikk 1. §-ának 3. pontjában említett külföldi 1913. évi összjövedelmét a rendeleti úton megállapítandó módon igazolja, a jövedelemtöbblet megállapításánál ez a jövedelem veendő alapul.

A megelőző *c)* pontban foglalt rendelkezések szem előtt tartásával rendeleti úton szabályozandó a békeévek jövedelmének számbavétele az 1909. évi X. t.-c. 1. §-ának 2. pontjában említett

külföldön lakó, valamint a békeévek alatt a külföldön lakott, de az 1917. évtől kezdve már a magyar szent korona országainak területén lakó magyar állampolgároknál is.

VI. Ha a jövedelem erdő faállományának kihasználásából, illetőleg tövön való eladásából származik, az adóalapul veendő jövedelemtöbblet kiszámításánál a fél kérelmére a következők szerint kell eljárni:

1. Az összehasonlítás alapjául az a jövedelem szolgál, melyet az adóköteles fél az 1913. évben, illetőleg átlagosan az 1911—1913. években fakihasználás, illetőleg faeladás útján kataszteri holdanként elért, még pedig ezt annyiszor számítva, ahány kataszteri holdon a faállomány az 1917. évben, illetőleg az ezt követő hadi évek mindegyikében ki volt használva, illetőleg el lett adva.

2. Ha az 1913. évben fakihasználás, illetőleg faeladás nem volt és így átlagos jövedelemszámításnak helye nincs, akkor az erdő jövedelemtöbbletének kiszámításánál az összehasonlítás alapjául szolgáló 1913. évi kataszteri holdankénti jövedelem az illető erdővel szomszédos legközelebbi hasonló korú, fanemű és állapotban levő erdőknél az 1913. évben elért jövedelemnek megfelelő tekintetbe vételével állapítandó meg.

3. Abban az esetben, amikor a fél az erdőt oly módon értékesítette, hogy csak az abban elszórtan vágásra érett fát adja el, mig ugyanazon területen a fiatalabb fák eladás tárgyát nem képezték, akkor a holdankénti jövedelem kiszámítása mellőzendő és csupán azt a különbözetet kell megállapítani, mely az 1917. hadi évben, illetőleg az ezt követő hadi években eladott famennyiség köbméterenkénti ára és az ugyanolyan minőségű fa 1913. évi köbméterenkénti ára között mutatkozik. Ennek a különbözetnek az 1917. hadi, illetőleg az ezt követő hadi évek mindegyikében eladott famennyiséggel történt szorzata adja az adóalapul veendő jövedelmet.

4. Abban az esetben, ha a fakihasználás, illetőleg a faeladás az alapul vett békeévben nagyobb jövedelmet igazol, mint az 1917. hadi évben, vagy az ezt követő hadi évek valamelyikében, az erdőgazdaság jövedelme a maga egészében, még pedig

a) a békeévi jövedelem az adózónak ugyanazon évi egyéb jövedelméhez,

b) az illető hadiévi jövedelem pedig az adózónak ugyanazon évi egyéb jövedelméhez számítandó.

5. Ha az 1917. hadi évben, vagy az ezt követő hadi évek valamelyikében adóköteles jövedelem kizárólag erdő faállományának értékesítéséből származik, akkor ez a jövedelem — eltérőleg a jelen szakasz V. 3. pontjában foglalt rendelkezésektől — akkor is hadi nyereségadó alá esik, ha az e fajta jövedelem az 1913. évben, illetőleg az 1911—13. évi átlagban 10.000 K-nál kisebb is volt.

6. Ha a hadi évek valamelyikében a fakihasználás bár okszerű, de oly mérvű, hogy a szóbanforgó erdő faállományának ily mérvű értékesítéséből befolyt összeg már nem jövedelemnek, hanem a

vagyon értékesítésének tekintendő, az igy befolyt összegnek a törvényszerű levonások után mutatkozó maradványából csak az a rész vehető a hadi nyereségadó megállapításának alapjául, amely a rendes vágásterületre eső jövedelemnek felel meg, s amely a befolyt és a törvényszerű levonások után mutatkozó összeg 10%-ánál kisebb nem lehet.

Rendes évi vágásterületnek szálerdőben az erdőbirtok $^1/_{100}$-ad, sarj- és középerdőben $^1/_{30}$-ad része tekintendő.

Ha kétely merül fel a tekintetben, hogy a fenti rendelkezések alkalmazásának van-e helye, erre nézve az Országos Erdészeti Egyesület, illetve Horvát-Szlavonországokban a pénzügyminiszter által a bánnal egyetértőleg kijelölt szakközegek szakvéleménye kérendő ki.

Azok a felek, akiknek az 1914—1916. években volt a fentieknek megfelelő fakihasználása, a terhükre az 1914—1916. évekre kivetett hadi nyereségadónak a jelen rendelkezések alapján való megfelelő helyesbítését kérhetik. A helyesbítés iránti kérelem legkésőbb 1918. év végéig nyujtandó be annál a pénzügyigazgatóságnál, amelynek területén a kivetett hadi nyereségadó elő lett irva.

VII. Ha az 1912. évi LIII. t.-c. 22. §-ának az 1916. évi XXVI. törvénycikkel érvényben tartott eseteiben a jövedelemadó szempontjából pótkivetésnek van helye, egyúttal — amennyiben a törvényes feltételek beállanak — a hadi nyereségadó is mindenkor megállapítandó.

VIII. Vallomást mindenki tartozik adni, akinek adóköteles jövedelme az 1917. hadi üzleti évben, illetőleg az ezt követő hadi évek valamelyikében a 13.000 K-t meghaladta.

A jövedelem megállapítására vonatkozó további részletes eljárást, a vallomások alakját, tartalmát, benyujtásuk határidejét s az egyéb szükséges intézkedéseket a pénzügyminiszter rendeletileg állapítja meg.

14. §.

Az 1916. évi XXIX. t.-c. 13. §-a helyébe lép:

1. Azok a nyereségek, amelyek akár az 1916. évi XXIX. törvénycikkben, akár a jelen törvényben meghatározott hadi üzleti évek valamelyikéből származnak, de az illető évben az ügyfelekkel (társakkal és más hasonlókkal) szemben hátralékos elszámolás miatt vagy más okokból nem vétettek számba, 30 nappal annak az évnek a lejárata után, amelyben elszámoltattak, a hadi nyereségadó kivetési alapjába való utólagos bevonás végett bevallandók.

Ha ezek a nyereségek 1920. végéig el nem számoltattak, az illetékes pénzügyigazgatóságnál (adófelügyelőnél) legkésőbb 1921. március 31-éig külön kimutatandók. Ezeknek a hadi nyereségadó kivetési alapjába való bevonását a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) az adóköteles meghallgatása után elszámolásuk előtt is elrendelheti, ha az elszámolás további kitolásának nincs helytálló indoka. Az adóköteles kívánságára e tekintetben szakértők véleménye hallgatandó meg.

2. Ugyancsak legkésőbb 1921. évi március 31-éig elszámolás nyujtandó be az illetékes pénzügyigazgatósághoz (adófelügyelőhöz) az 1916. évi XXIX. t.-c. 4. §. IV. és V. pontja (9. §. tizenegyedik bekezdése), illetőleg a jelen törvény 13. §-ának IV. 5. pontja alapján adómentesen leirt és tartalékolt összegek mikénti felhasználására nézve. Amennyiben a leirt vagy tartalékolt összegek részben vagy egészben nem fordíttatnak arra a célra, amelyre leirhatók vagy tartalékolhatók voltak, utólagosan bevonandók a hadi nyereségadó kivetési alapjába. Ha az elszámolás a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) ide vonatkozó felszólításának vételétől számított 30 nap alatt be nem nyujtatik, a leirt vagy tartalékolt összegek egészben olyanoknak tekintendők, mintha nem fordíttattak volna arra a célra, amelyre leirhatók vagy tartalékolhatók voltak.

3. Az 1916. évre, illetőleg a jelen törvény 12. §-ának 5. pontja esetében az 1916/1917. gazdasági évre szóló hadi nyereségadó alapjához számítandók:

a) a fenti 1. pontban említett azok a nyereségek, melyek az 1914., 1915. és 1916. hadi üzleti évekből, illetőleg az 1916/1917. gazdasági évben származnak, de az említett évek végéig még el nem számoltattak;

b) a fenti 2. pontban említett azok az összegek, melyek az 1916. évi XXIX. t.-c. 4. §-ának IV. és V. pontja és 9. §-ának tizenegyedik bekezdése alapján az 1916. év végéig, illetőleg az 1916/1917. gazdasági év végéig adómentesen leirattak, vagy tartalékoltattak, amennyiben részben, vagy egészben nem fordíttattak arra a célra, amelyre leirhatók vagy tartalékolhatók voltak.

Az 1916. évre, illetőleg az 1916/1917. gazdasági évre már kivetett hadi nyereségadó az elszámolás után az 1916. évi XXIX. t.-c. rendelkezései szerint foganatosított pótkivetés útján megfelelőleg felemelendő.

4. A jelen szakasz 1. és 2. pontjában felsorolt azok a nyereségek, leirások és tartalékok, melyek az 1917. hadi évtől, illetőleg az 1917/1918. gazdasági évtől kezdve keletkeztek, az utolsó hadi nyereségadó kivetési alapjához számítandók és a jelen törvény rendelkezéseinek megfelelőleg adóztatandók meg.

5. Az elszámolásra megállapított határidőket akár általánosságban, akár esetről-esetre a pénzügyminiszter a szükségnek megfelelőleg meghosszabbíthatja.

15. §.

Az 1916. évi XXIX. t.-c. 14. §-ának első bekezdése helyébe lép:

A hadinyereségadó kivetésénél az adóalapból nem vonható le:

a) a hadinyereségadó;

b) a vagyonadó és

c) a jövedelemadó.

Az egyenes adók kivetésénél — a jelen törvény 2. és 24. §-aiban tárgyalt esetek kivételével — a hadinyereségadót az adóalapból levonni nem szabad.

16. §.

Az 1916. évi XXIX. t.-c. 15. §-ának helyébe lép:

Ha valamelyik hadi üzleti év veszteséggel zárult, ez az igazolt veszteség a következő év vagy évek hadinyereségadójának megállapításánál levonandó, amennyiben ez a veszteség vagy annak egy része a hadinyereségadó valamely előző évre való kivetésénél már levonás tárgyát nem képezte.

17. §.

Az 1916. évi XXIX. t.-c. 17. §-a a következőkkel egészíttetik ki:

1. Ha a vállalat kizárólag bányavállalat és bányái több pénzügyigazgatóság területén feküsznek, az összes érdekelt pénzügyigazgatóságoktól (adófelügyelőtől) beszerzendő vallomások és adatok alapján és az illetékes bányakapitányság közbenjöttével, a vállalat hadinyereségadójára vonatkozó adókiszámítási javaslatot az a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) készíti el, amelynek területén a vállalat igazgatóságának székhelye van; az adónak megállapítása pedig szintén az igazgatóság székhelye szerint illetékes adókivető, illetőleg adófelszólamlási bizottság hatáskörébe tartozik.

2. Ha valamely nyilvános számadásra kötelezett vállalat részben bányaadó, részben pedig a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adója alá tartozik, a hadinyereségadónak kivetésére az a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) illetékes, mely az 1916. évi XXXIV. t.-c. rendelkezésének megfelelőleg a vállalat kereseti adóját megállapítja és a kivetés ellen irányuló jogorvoslati eljárás is az idézett törvénycikk határozmányainak megfelelőleg vehető igénybe.

3. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok hadinyereségadójára, illetőleg a jelen szakasz 1. és 2. pontjaiban tárgyalt esetekre az 1909. évi VIII. t.-c. 31. §-a nem terjed ki.

III. FEJEZET.

Egynémely adónem után fizetendő hadipótlékról.

18. §.

A földadó, a házosztályadó, a II. osztályú kereseti adó (ideértve az 1916. évi XXXIII. t.-c. 5. §-ában említett javadalmak után járó III. osztályú kereseti adót is), továbbá a bányaadó és a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adója, végül az 1883. évi VII. t.-c. szerint járó tőkekamat- és járadékadó kivételével kivetett tőkekamat- és járadékadó után 60%-os hadipótlék fizetendő.

Az alapadónál fennálló ideiglenes adómentesség, annak tartamáig, a hadipótlék fizetése alul is mentesít.

Hadipótlék kivetésének nincs helye:

1. az olyan házak után, amelyekben az összes adóköteles lakrészek száma kettőnél nem több;

2. a III. osztályú kereseti adónál:

a) a családtagok adótétele után;

b) ha az általános jövedelmi pótadó az 1883. évi XLVI. t.-c. 9. §-ának 3. *a)* pontja, illetőleg az 1886. évi XXXVII. t.-c. 5. §-ának 3. *a)* pontja szerint csak 10%-kal jár;

c) azon adótöbblet után, amellyel a félnek III. osztályú kereseti adója az 1916. évi jogerős megállapítással szemben az 1916. évi XXXIII. t.-c. 2. és 3. §-aiban szabályozott eljárás során jogerősen felemeltetett;

3. a tőkekamat- és járadékadónál a katonatiszteknek és katonai hivatalnokoknak adóköteles házassági óvadéka után;

4. azoknak a helyi érdekű vasútaknak kereseti adója után, amelyeknek az alapszabályok értelmében felosztásra kerülő bevételei nem voltak elegendők arra, hogy elsőbbségi részvényeiknek alapszabályszerűleg biztosított osztalékát fizethessék.

A földadónál az 1881. évi XLII. t.-c. 7. §-a szerint járó adóvisszatérítések a hadipótlékot nem érintik.

19. §.

A hadipótlék az alapadóval egyszerre, egyazon lajstromban és az alapadó kivetésére illetékes közegek által az alapadóra érvényben álló törvényes határozmányok szerint vetendő ki.

Az alapadónak bármely címen történő felemelése, leszállítása vagy törlése esetén a hadipótlék is hivatalból megfelelőleg helyesbítendő vagy törlendő. Egyéb esetekben elsőfokon a kir. pénzügyigazgatóság (adófelügyelő), másodfokon a közigazgatási bizottság adóügyi bizottsága jár el, amelynek határozata ellen a m. kir. közigazgatási bírósághoz intézhető a panasz.

A hadipótlék könyvelését, esedékességét, beszedését, behajtását, biztosítását és elévülését, a mindezekkel kapcsolatos egyéb kérdésekkel egyetemben a megfelelő alapadóra érvényben álló törvényes határozmányok szabályozzák. Az 1909. évi XI. t.-c. VIII. és IX. fejezetében foglalt és az alapadóra vonatkozó rendelkezések, az 1912. évi LIII. t.-c. 35—38. §-aiban foglalt módosításokkal, a megfelelő alapadóra vonatkozó hadipótlékra is kiterjednek.

20. §.

A hadipótlék a II. osztályú kereseti adó és a hadmentességi díj kivetésénél az adóalaphoz nem számítandó.

21. §.

A hadipótlék után semmiféle más állami vagy helyhatósági adó, illetőleg pótadó ki nem vethető.

22. §.

A hadipótlék a legtöbb adót fizetőkről az 1872. évi XXXVI., az 1886. évi XXI. és XXII. törvénycikkek rendelkezéseihez képest készítendő névjegyzékek összeállításánál állami egyenes adóként számításba nem veendő.

IV. FEJEZET.

Vegyes intézkedések.

23. §.

Felhatalmaztatik a pénzügyminiszter, hogy új adókivetést rendelhessen el azokban az esetekben, midőn megállapíttatik, hogy a félnek, vagy az egy adóalanyt alkotó közös háztartásnak adóköteles jövedelme, illetőleg adóköteles vagyonának értéke, vagy jövedelemtöbblete a jövedelemadóról, illetőleg a vagyonadóról vagy a hadinyereségadóról szóló törvényes rendelkezések ellenére

a) egészben vagy részben több helyen lett megadóztatva;

b) csak részben lett megadóztatva és a fél ellen az 1909. évi X. t.-c. 71. §-a, illetőleg az 1916. évi XXXII. t.-c. 32. §-a, vagy az 1916. évi XXIX. t.-c. 26. §-a szerint jövedéki büntető eljárás megindításának helye nincs.

Ezekben az esetekben a fél és pedig legkésőbb a helytelen kivetés évének lejártától számított harmadik év végéig végzésileg megfelelőleg értesítendő és záros határidő alatt — a jogkövetkezmények terhe mellett — új vallomás beadására hivandó fel.

A jelen szakasz *a)* pontja esetében a fél is kérheti és pedig legkésőbb a helytelen kivetés évének lejártától számított harmadik év végéig az új adókivetést.

Az új adókivetés a fél kérelmének beérkeztétől, illetőleg a végzésileg neki kézbesített értesítés kézhezvételétől számított két év alatt foganatosítandó. Az új adókivetéssel egyidejűleg a helytelenül kivetett megfelelő adó is törlendő.

A jelen szakasz *b)* pontja alapján nincs helye új adókivetésnek, amikor olyan jövedelemről van szó, mely önkezelt földbirtoknak már megadóztatott jövedelméből, továbbá a saját (haszonélvezett) házban birt lakásnak már megadóztatott haszonértékéből, végre az adóköteles fél által folytatott valamely haszonhajtó foglalkozásnak már megadóztatott jövedelméből származik, akkor sem, ha a jogerős adóztatás során megállapított ez a jövedelem a valóságnál kisebb is.

24. §.

Azok az összegek, amelyeket a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok az 1916. évre és a következő évekre kivetett hadinyereségadó címén tényleg befizettek vagy tartalékoltak, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójának kivetése szempontjából az adóköteles jövedelemből levonhatók.

Ennek a levonásnak a hadinyereségadó kivetése szempontjából nincs helye.

Ha az utólagos befizetés a tartalékolt összegnél nagyobb vagy kisebb, a különbözetre nézve a jelen törvény 14. §-ának rendelkezései nyernek alkalmazást.

25. §.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójának és hadinyereségadójának megállapításánál, a kizárólag hadijótékonysági célokra igazoltan adott önkéntes adományok (ajándékok), mint adómentes összegek az adóköteles jövedelemből levonandók. Az adót azonban ezen adómentes és az egyébként adóköteles jövedelem együttes összege alapján kell megállapítani, de abból csakis az egyébként adóköteles jövedelemre eső rész irható elő.

26. §.

Az 1916. évi XXXIV. t.-c. 5. §-a a következőkkel egészíttetik ki:

Azoknál a nyilvános számadásra kötelezett vállalatoknál, amelyek 1917. január elseje után a részvény- vagy üzletrésztőkét felemelték, a felemelést követő három adóéven át az alkalmazandó adókulcs akként állapítandó meg, hogy az új részvények vagy üzletrészek ellenében befizetett vagy a vállalat saját tőkéjét nem képező vagyonelemekből a tőkefelemelésre való befizetés címén a részvényesek vagy üzletrészesek javára elszámolt összegek a vállalat saját tőkéjéből, az új részvények, vagy üzletrészek 6%-a pedig az üzleti nyereségből levonandó. Az ennek megtörténte után mutatkozó évi üzleti nyereségre kell azt az adókulcsot alkalmazni, mely az újonnan kibocsátott részvények (üzletrészek) fejében befizetett, vagy elszámolt összeg levonása után maradó saját tőkének megfelel. A nyereségnek az a része, amely az újonnan kibocsátott részvények (üzletrészek) fejében befizetett vagy elszámolt összegnek 6%-ára esik, az 1916. évi XXXIV. t.-c. 5. §-ának *a)* pontjában foglalt rendelkezéseknek megfelelőleg külön 10, illetőleg 12%-os adókulcs szerint adóztatandó meg.

A jelen szakaszban foglalt rendelkezések az 1916. évi XXXIV. t.-c. 5. §-ának *f)* pontjában említett szövetkezetekre nem vonatkoznak.

27. §.

Az 1875. évi XXIX. t.-c. 2. §-a szerint a kereseti adó I. osztályának *a)—d)* pontjaiban említettekre — az 1883. évi X. t.-c. alapján adómentes napszámosok kivételével — kivetett I. osztályú kereseti adó 1918. évi január hó 1-től kezdve megszűnik állami adó lenni és a községek (városok) háztartásai javára engedtetik át.

A kivetésre, a jogorvoslati eljárásra, az adók kezelésére és az elévülésre továbbra is a fennálló törvényes határozatok érvényesek.

Azok a törvényes rendelkezések, amelyek szerint a jelen szakasz első bekezdésében említett I. osztályú kereseti adó után a vármegyei törvényhatóságok adópótlékokat vethetnek ki, hatályukat vesztik; ellenben a községek (városok) részéről ez a jog továbbra is gyakorolható.

28. §.

Bérlet és haszonbérlet esetében, ha a bérletre vagy haszonbérletre vonatkozó szerződés a jelen törvény életbelépte előtt jött létre, a megfelelő hadipótlékot a tulajdonos (haszonélvező) és a bérlő, illetőleg haszonbérlő közötti viszonyban a bérlő, illetőleg a haszonbérlő viseli; ehhez képest a szerződésileg kikötött bér vagy haszonbér összege a megfelelő haszonbér összegével emelkedik. A feleknek ezzel ellenkező megállapodása semmis.

Horvát-Szlavonországokban az előbbi bekezdésben foglalt rendelkezések helyett az ottani önkormányzat körében alkotandó megfelelő jogszabályok irányadók.

29. §.

Az 1909. évi X. t.-c. 12. §. 7. pontjában említett adóssági kamatok és egyéb magánjogi címen alapuló terhek, továbbá a jelen törvény 2. §-ában levonhatók gyanánt felsorolt köztartozások és önkéntes adományok az 1909. évi X. t.-c. 23. §-ának esetében a föld- és házbirtokból eredő jövedelemnek nem az egyszeres, hanem a háromszorosan számított összegéből vonandók le.

30. §.

Felhatalmaztatik a pénzügyminiszter, hogy amennyiben a viszonyok követelik, az 1918. évre rendeleti úton a következő határozatok szerint intézkedhessék:

1. Az 1918. évre a jövedelemadó és vagyonadó csak azokra nézve vetendő ki újból:

a) akik 1917-re ezekkel az adókkal nem voltak megróva, de egyébként adókötelesek;

b) akik 1917-re 100.000 K vagy ezt meghaladó jövedelem, illetve két millió korona vagy ezt meghaladó vagyon után lettek megadóztatva;

c) akik annál a pénzügyigazgatóságnál, amelynek kerületében az 1917. évre jövedelem-, illetve vagyonadóval meg lettek róva, legkésőbb 1918. évi július hó 31-ig benyujtott, illetve postára adott kérvényben, melyhez a jövedelem- és vagyonadóra s az esetleges hadinyereségadóra vonatkozó szabályszerű vallomás csatolva van, adóiknak helyesbítését kérik;

d) akiket az a pénzügyigazgatóság, amelynek kerületében az 1917. évre jövedelem-, illetve vagyonadóval meg lettek róva, legkésőbb egy hónappal azelőtt, mielőtt a jövedelem- és vagyonadónak az 1918. évre szóló kivetésére illetékes adófelszólamlási bizottság abban a kerületben, amelyben a fél az 1917. évre ezekkel az adókkal meg lett adóztatva, működését megkezdi, postára adott értesítésben, melyben a fél felszólítandó, hogy szabályszerű vallomását legkésőbb egy hónap alatt nyujtsa be, értesít arról, hogy adójuk újból fog megállapíttatni.

Amennyiben a fentiek alapján új adókivetésnek van helye, mindenkor úgy a jövedelem-, mint a vagyonadó újból állapítandó meg. Az adót az 1918. évre a jelen törvény 3. és 8. §-aiban megállapított adótételek és a jelen törvény 1., 5., 6., 7. és 9. §-aiban foglalt rendelkezések alkalmazásával, egyébként azonban a jelen törvény életbelépte előtt érvényes törvényes rendelkezések értelmében kell megállapítani, tehát a 3. §. 2. és 3. pontjai nem alkalmazhatók, a 8. §. utolsó bekezdésének rendelkezései helyett pedig az 1916. évi XXXII. t.-c. 18. §-ának harmadik és negyedik bekezdésében foglalt rendelkezéseket kell alkalmazni.

Ehhez képest az 1918. évi adókivetés során a vagyonadó az 50.000 K-án aluli vagyon után nem vetendő ki, de az 1919. évi adókivetés során arra, akire 50.000 K-át meg nem haladó értékű vagyon után a vagyonadó kivettetik, amennyiben már az 1918. évi augusztus hó 31-én tulajdonosa vagy haszonélvezője volt az adóköteles vagyonnak, a vagyonadó visszahatólag az 1918. évre is, tehát kétszeres összeggel vetendő ki.

2. Azok, akiknek jövedelem- és vagyonadója a fentiek értelmében az 1918. évre újból nem állapítandó meg, az 1918. évre a jövedelem- és vagyonadót az 1917. évre megállapított összegben tartoznak fizetni. Ezekre nézve az 1917. évi netáni jövedelemtöbblet után az 1918. évre fizetendő hadinyereségadó egyébként a jelen törvény II. fejezetében foglalt rendelkezéseknek megfelelően vetendő ki azzal az eltéréssel, hogy a jelen törvény 13. §-ának IV. 1. pontja értelmében számbaveendő 1917. évi jövedelem gyanánt a jövedelemadó 1917. évre szóló kivetésének alapjául jogerősen megállapított jövedelem veendő.

Azokra nézve, akiknek jövedelem- és vagyonadója a fentiek értelmében az 1918. évre újból megállapítandó, amennyiben a hadinyereségadó kivetésének is van helye, egyidejűleg — a jelen törvény II. fejezetében foglalt rendelkezéseknek megfelelően — az 1918. évre a hadinyereségadó is kivetendő.

31. §.

E törvény 1918. évi január elsejétől kezdődő hatállyal kihirdetése napján lép életbe.

A jelen törvény 1. §-ában felsorolt jogi személyek az 1915., 1916. és 1917. évekre jövedelemadót, az 1917. évtől kezdődőleg pedig vagyonadót is kötelesek fizetni.

Ezek a visszahatólagos adóztatások az illető években hatályban volt törvények rendelkezéseinek megfelelőleg foganatosítandók.

A hadinyereségadót illetőleg az 1914., 1915. és 1916. hadiévekre szóló és az 1916. évi XXIX. t.-c. rendelkezéseinek megfelelőleg foganatosítandó visszahatólagos adóztatások eseteiben:

a) az 1. §-ban említett jogi személyek mind adókötelesek;

b) a 13. §. V. 3. pontjában foglalt rendelkezéseket pedig általában alkalmazni kell.

32. §.

Felhatalmaztatik a pénzügyminiszter, hogy az egyenes adókivető bizottságok és adófelszólamlási bizottságok elnökeinek és tagjainak, valamint az értékmeghatározó bizottságok tagjainak járó napidíjakat rendeleti úton szabályozhassa.

33. §.

E törvény végrehajtásával a pénzügyminiszter bizatik meg.

A m. kir. pénzügyminiszter 77.950/1918. számú rendelete a fogyasztási adóhitelek korlátozására vonatkozó határozmányoknak az 1918/1919. termelési időszakra való fenntartása tárgyában.[1])

A szeszadó és szeszadópótlék, söradó, cukoradó és ásványolajodó hitelezésére vonatkozó határozmányok módosítása és kiegészítése tárgyában 1914. évi augusztus hó 11-én 103.209. sz. a. kiadott rendelet (Pénzügyi Közlöny 1914. évfolyamának 24. száma, Magyarországi Rendeletek Tára 1914. évfolyamának 2177. lapja) határozmányait az 1918/1919. termelési időszakra is hatályban tartom.

Ehhez képest az említett adók fizetésére az 1917/1918. termelési időszakra adott hitelengedélyek az 1918/1919. termelési időszakra legfeljebb csak azon összegek erejéig újíthatók meg, amely összegek erejéig a hitelek az 1917/1918. termelési időszakra engedélyeztettek.

Új hitel pedig az 1918/1919. termelési időszakra sem engedélyezhető.

Új hitelnek ebből a szempontból az tekintendő, ha az illető félnek ugyanarra a célra az 1917/1918. termelési időszakra hitele egyáltalán nem volt; nem tekintendő tehát új hitelnek az, amikor csak az adott biztosíték változott. Nem tekintendő továbbá új hitelnek ebből a szempontból az olyan kincstári árrészesedés-hitel sem, amelynek összege a fenti rendelkezések értelmében engedélyezhető korlátozott szeszadó és szeszadópótlék-hitel összegének tizszeresét meg nem haladja.

Budapest, 1918. évi junius hó 15-én.

---

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi junius hó 22-én kelt 142. számában.

Aratógépek és aratógépzsineg lefoglalása és forgalombahozatala.

A m. kir. minisztérium 4.620/1917. M. E. számú rendelete a kévekötő aratógépek és a kévekötő aratógépzsineg (kévekötőfonal) készletek bejelentése és zár alá vétele tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

Mindazok a mezőgazdák, gyárosok, kereskedők és mások, akiknek üzemképes kévekötöző aratógép, vagy ilyen gépekhez való kész kévekötőzsineg (kévekötőfonal) van birtokukban, kötelesek a birtokukban levő üzemképes kévekötő aratógépek számát és a használható aratógépzsinegkészlet meglevő mennyiségét, még pedig az utóbbit kilogrammokban megjelölve, 1917. évi december hó 20-ig annak a községnek előljáróságánál (városokban a városi tanácsnál, Budapesten a kerületi előljáróságnál) bejelenteni, amelynek területén a kévekötő aratógép, vagy kévekötőzsineg ez idő szerint van.

A községi előljáróságok (városi tanács, Budapesten kerületi előljáróság) kötelesek a kévekötő aratógép és kévekötőzsineg birtokosainak nevét, a bejelentett gépek számát és a bejelentett aratógépzsinegkészlet mennyiségét, ez utóbbit kilogrammokban megjelölve, két jegyzékbe foglalni. A községi előljáróságok a jegyzék egyik példányát az 1918. évi aratás végéig megőrzik, második példányát pedig 1917. évi december hó 31. napjáig a járási főszolgabírónak küldik meg.

A járási főszolgabíró (városi tanács, Budapesten kerületi előljáróság) köteles a jegyzékben feltüntetett aratógépek számát és a kévekötő aratógépzsinegkészlet egész mennyiségét 1918. évi január hó 10-ig a törvényhatóság első tisztviselőjének (vármegyei alispánnak, város polgármesterének) bejelenteni, a törvényhatóság első tisztviselője pedig a kévekötő aratógépek számát és a kévekötőzsinegkészletnek kilogrammokban megjelölt mennyiségét járásonkint (kerületenkint) feltüntető összesítést 1918. évi január hó 20-áig a m. kir. földmívelésügyi miniszterhez felterjeszteni.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi december hó 1-én kelt 278. számában.

2. §.

Azok a gyárosok, kereskedők és mások, akik kévekötő aratógépeket vagy kévekötő aratógépzsineget eladás végett raktáron, vagy akik ilyen cikkeket más részére őrizetben tartanak, kötelesek az 1. §-ban megszabott bejelentést 1918. évi január hó 20-ig közvetlenül a m. kir. földmívelésügyi miniszterhez is megtenni.

3. §.

Amennyiben a bejelentett kévekötő aratógépek számában vagy a bejelentett kévekötőzsineg mennyiségében a bejelentés megtörténte után változás (növekedés vagy fogyás) állana be, a bejelentésre kötelezettek kötelesek az erre vonatkozó adatokat első ízben 1918. évi február hó 20-ig, a későbbi változtatásokat az ezután következő minden hó utolsó napjáig a földmívelésügyi miniszternek bejelenteni.

4. §.

Nem esnek az 1. és a 2. §-ban megszabott bejelentések alá azok a kévekötő aratógépzsineg (kévekötőfonal) készletek, amelyeknek súlya 50 kg.-ot meg nem halad.

5. §.

A jelen rendelet szerint bejelentés alá eső cikkek a jelen rendelet erejénél fogva zár alá vétetnek. A zár alá vételnek az a hatálya, hogy a zár alá vett készleteket gondosan meg kell őrizni és azokat csak a földmívelésügyi miniszter vagy az általa megbizott hatóság vagy szerv részéről kijelöltek részére szabad elidegeníteni.

A zár alá vétel nem akadályozza a kévekötő aratógépek és kévekötő aratógépzsinegek birtokosait abban, hogy azokat saját gazdaságukban az aratáshoz felhasználják.

6. §.

Aki a jelen rendeletben megszabott bejelentést elmulasztja, vagy helytelen adatokat jelent be, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak, az államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

7. §.

Jelen rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya Horvát-Szlavonországokra nem terjed ki.

Budapest, 1917. évi november hó 29. napján.

A m. kir. minisztérium 4.776/1917. M. E. számú rendelete az elhasznált kévekötő aratógépzsinegek (kévekötőfonalak) megőrzésére megszabott határidő meghosszabbításáról.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

A kévekötő aratógépzsinegek (kévekötőfonál) készleteinek bejelentése, zár alá vétele, legmagasabb ára és forgalombahozatala tárgyában kiadott 1.814/1917. M. E. számú (a Budapesti Közlönynek 1917. évi május hó 24. napján megjelent 118. számában kihirdetett) rendelet 5. §-ának az a rendelkezése, amely szerint az 1917. évi aratáshoz használt bárminemű kévekötő aratógépzsineget (kévekötőfonalat) 1917. évi december hó 31. napjáig meg kell őrizni, akkép módosul, hogy az említett elhasznált zsineget, kévekötőfonalakat (zsineg, illetve kévekötőfonál darabokat), amennyiben igénybevételük iránt a földmívelésügyi miniszter, Horvát-Szlavonországokban pedig a bán korábban nem intézkedik, birtokosuk az 1917. évi december hó 31. napján túl is egészen 1918. évi február hó 28. napjáig köteles gondosan megőrizni.

2. §.

Aki az 1. §. rendelkezését megszegi vagy kijátssza, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és az 1.814/1917. M. E. számú rendelet 10. §-a szerint büntetendő.

3. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Területi hatályára és végrehajtására nézve az 1.814/1918. M. E. sz. rendelet 12. §-a irányadó.

Budapest, 1917. évi december hó 11-én.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter 128.500. számú rendelete az elhasznált kévekötő aratógépzsineg (aratógépfonál) újra felfonása tárgyában.[2])

Az 1.814/1917. M. E. számú rendelet 5. szakaszában és a 4.776. 1917. M. E. számú rendelet 1. szakaszában intézkedés történt aziránt, hogy az aratásnál elhasznált kévekötő aratógépzsinegek a kenderrel való takarékoskodás érdekében közcélú felhasználás

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi december hó 18-án kelt 291. számában.

[2]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi január hó 10-én kelt 8. számában.

végett (1918. évi február hó 28-ig) megőriztessenek, hogy kellő időben igénybevehetők legyenek.

A szóbanlevő elhasznált aratógépzsinegek (zsinegdarabok) elsősorban az 1918. évi aratáshoz szükséges aratógépzsineggé fognak újra felfonatni, a fonógyárak üzemképességén felüli esetleges kisebb, későn érkező mennyiség pedig egyéb mezőgazdasági vagy hadicélokat szolgáló ipari cikkek előállítására fog felhasználtatni.

Az elhasznált kévekötő aratógépzsinegek új aratógépzsineggé való felfonását a következő cégek az alább megjelölt feltételek alatt vállalják el.

1. A Szegedi Kenderfonógyár r.-t. Szegeden a beküldött elhasznált kender kévekötőzsineg ellenében a beküldőnek 60%, az elhasznált manilla kévekötőzsineg mennyiség ellenében 65% új kévekötő aratógépzsineget szolgáltat vissza kilogrammonkint Szegeden kenderanyagból 4 K 50 f, manillából 4 K 30 f áron.

A Massey-Harris-cég Budapesten (V., Klotild-utca 22. Nyugoti pályaudvar) a beküldött elhasznált kévekötő aratógépzsinegek ellenében a beküldőnek kenderzsineg után 55%, manillazsineg után 60% új kender vagy manilla kévekötőfonalat szolgáltat vissza, kilogrammonkint Budapesten kenderanyagból 4.50 K-t, manillából 4.30 K árt számítva.

A Fiedler János fonógyári cég Komáromban a beküldött elhasznált kender-kévekötőzsinegek után 50% új kender-kévekötőzsineget szolgáltat vissza, Komáromban kg.-kint 4 K 50 f áron.

Deutsch Testvérek bielitzi cég Budapesten (nyugoti pályaudvar) a beküldött elhasznált kender-kévekötőzsinegek után 50% új kender-kévekötőzsineget szolgáltat vissza Budapesten kilogrammonkint 4 K 25 f áron.

Sem a Fiedler, sem a Deutsch cég manillazsineget nem vállal fonásra.

Elhasznált manillazsineg tehát csak a Szegedi Kenderfonógyárhoz Szegedre, vagy a Massey-Harris céghez Budapestre küldhető.

A szállítási költségek, melyek az elhasznált kévekötőzsinegdaraboknak a fent megjelölt helyekre való beküldése folytán merülnek fel, valamint azok a szállítási költségek, melyek a feldolgozott új zsinegeknek a gyüjtőhelyekről a megrendelő helyére való továbbításból származnak, a feldolgozandó aratógépzsineg beküldőjét terhelik.

Az összes elhasznált kévekötőzsineg-mennyiségek és pedig úgy azok, amelyek az 1.814/1917. M. E. sz. rendelet megjelenése előtt szabadon vásárolt zsinegekből származnak, valamint azok, amelyek ezen rendelet megjelenése után a földmívelésügyi miniszter által kiutalt kévekötőzsineg-mennyiségekből származnak, a fentebb kijelölt cégekhez bérmentve küldendők be.

Az újra font kévekötőzsineg mennyisége nem fog beszámíttatni abba az új zsinegmennyiségbe, amelyet az aratógéptulajdonosok az 1918. évi aratáshoz aratógépenként egyforma mennyiségben fognak kapni, vagyis az elhasznált aratógépzsinegből újrafont

zsinegmennyiség az új zsinegkontingensen felüli mennyiségnek fog számítani.

A földmívelésügyi miniszter fenntartja magának a jogot, hogy amennyiben valamelyik gyár a hozzá beérkező összes kender- vagy manillaanyagot előreláthatólag feldolgozni nem tudná, azt az anyagot feldolgozás végett a felsoroltak közül valamelyik másik gyárba szállíthassa. Erről a fél értesítést kap. Ez esetben az illető gyár árai lesznek fizetendők.

Az elhasznált kévekötőzsinegek összegyüjtésének és a megjelölt cég gyárába való beküldésének következő eljárás szerint kell történni:

Mindenki, aki 100 kg. vagy annál kisebb mennyiségű kévekötő aratógépzsineggel rendelkezik, tartozik a kévekötőzsinegdarabokat és pedig úgy a kenderanyagot, valamint manillaanyagot elkülönítve, a szalma és minden nem oda való anyag eltávolítása után mielőbb, de legkésőbb 1918. évi január hó 20-ig a községi előljárósághoz beszolgáltatni. Akik 100 kg.-nál nagyobb, de 300 kg.-ot meg nem haladó elhasznált kévekötőzsineggel rendelkeznek, azt akár a község útján, akár közvetlenül küldhetik be.

A községi előljáróság a beszolgáltatott anyag tiszta súlyát az átadó jelenlétében mázsálás útján minőségek szerint külön-külön megállapítja és az átvett mennyiségről a beszolgáltatónak elismervényt ád. Ezen elismervénynek tartalmaznia kell a beküldő nevét, lakhelyét és az átvett zsinegmennyiség tiszta súlyát kilogrammokban.

A községi előljáróság az átvett zsineg mennyiségéről két jegyzéket készít, amelyekbe minden egyes tétel külön vezetendő be akként, hogy a zsineget beszolgáltató gazda neve után a beszolgáltatott aratógépzsineg-darabok tiszta súlya kilogrammokban és pedig az anyag neme szerint külön-külön benfoglaltassék.

Az összegyüjtött elhasznált zsinegmennyiség aszerint, hogy kender vagy manilla külön-külön bálokba vagy kötegekbe csomagolva azonnal, de legkésőbb 1918. január hó 31-ig a legközelebbi vasúti állomáson a kijelölt cégek valamelyike részére bérmentve feladandó.

A községi előljáróság köteles a szállítmány feladásával egyidőben a jegyzékek egyik példányát a gyári cég címére haladéktalanul ajánlott levélben beküldeni, a másik példányt pedig a vasúti feladóvevénnyel együtt a községház irattárában megőrizni.

Mindazok, akik 300 kg. elhasznált kévekötőzsinegnél nagyobb mennyiség birtokában vannak, kötelesek, a 100 kg.-nál nagyobb mennyiség birtokában levők pedig jogosultak az elhasznált zsinegdarabokat a községekre nézve megállapított módon kezelve közvetlenül az illető gyárnak beküldeni és tartoznak ennek megtörténtét az illetékes községi előljáróságokkal közölni, illetve a feladást igazolni, amely ezen szállítmányokról külön jegyzékeket készít és ezeket a fenti módon kezeli.

Azok, akik technikai okból az általuk beszolgáltatott elhasznált

aratógépzsinegből újra font zsineget nem kaphatnak, a beküldött zsinegdarabokért kilogrammonként 2 (kettő) korona 50 fillér térítésre tarthatnak igényt, amelyet az a gyár köteles kifizetni, amelyhez a zsinegdarabokat beküldötték.

A felvonás révén nyert kész árú (kévekötőzsineg-gomolyag) az ár utánvételezése mellett ugyanazon uton szállíttatik vissza, mint amilyen kézhez került.

A cégek kötelesek a szokásos minőségnek megfelelő kifogástalan használható kévekötő aratógépzsineget szállítani. A felmerülő minden vitás kérdésben az 1.814/1917. M. E. sz. rendelet 8. §-ában megállapított hatóságok döntenek.

Felhivom az összes vármegyei alispánokat, az önálló törvényhatóságú városok polgármestereit és Budapest székesfőváros tanácsát, intézkedjenek sürgősen és a legszélesebb körben aziránt, hogy mindazok, akik az 1.814/1917. M. E. számú rendelet alapján a folyó évi aratás előtt kiosztás végett a munkabizottságok útján a 32.000. 1917. F. M. és ezt követő F. M. rendeletekkel történt utalványozás, valamint az 1.814/1917. M. E. számú rendelet megjelenése előtt történt szabad vásárlás útján kévekötő aratógépzsineghez jutottak, az elhasznált kévekötőzsinegeket a fentieknek megfelelően késedelem nélkül szolgáltassák be. A fentebb hivatkozott F. M. rendeletekkel történt utalványozások az illető munkabizottságok által megőrzött jegyzékekben kell foglaltatni és így a rendeletem betartása nehézség nélkül ellenőrizhető.

Budapest, 1917. évi december hó 31-én.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter 59.260/1918. VI. I. sz. rendelete a kévekötő aratógépzsineg- (kévekötőfonal-) készleteknek bejelentése, zár alá vétele, legmagasabb ára és forgalombahozatala tárgyában kiadott 2.593/1918. M. E. sz. rendeletben megállapított határidők elhalasztásáról.[1])

A kévekötő aratógépzsineg- (kévekötőfonal)- készleteknek bejelentése, zár alá vétele, legmagasabb ára és forgalombahozatala tárgyában kiadott 2.593/M. E. sz. rendeletben megállapított határidők a Budapesti Közlöny megjelenésében beállott néhány napi késedelem folytán nem lévén betarthatók, az ezen kormányrendeletbe megadott felhatalmazás alapján elrendelem, hogy a gyári és kereskedelmi vállalatok a rendelet 1. §-a alapján a megjelölt cikkekből meglevő készleteiket az 1918. évi julius hó 2. napján volt állapot szerint legkésőbb 1918. évi julius hó 5. napjáig tartoznak a rendeletben megjelölt rendelkezések szerint bejelenteni; a rendelet 3. §-ában elrendelt bejelentés határideje pedig 1918. évi julius hó 10. napja.

Budapest, 1918. évi junius hó 18-án.

---

[1]) Megjelent a Belügyi Közlöny 1918. július 7-én kelt 28. számban.

A m. kir. minisztérium 2.593/1918. M. E. számú rendelete a kévekötő aratógépzsineg (kévekötőfonal) készleteinek bejelentése, zár alá vétele, legmagasabb ára és forgalombahozatala tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

I. Készletbejelentés.

1. §.

Mindazok a gyári és kereskedelmi vállalatok, amelyek kenderből, jutából, manillából, sisalból vagy bármely más rostos anyagból kévekötőaratógépzsineget (kévekötőfonalat) előállitanak, raktáron vagy más részére őrizetben tartanak, kötelesek az ilyen cikkekből meglevő készleteiket — a 2. §-ban emlitett korlátok között — az 1918. évi junius hó 26. napján volt állapot szerint legkésőbben 1918. évi julius hó első napjáig, a később hozzá jövő készleteket pedig minden hó 1. és 16. napján lévő állapot szerint a következő 5 napon belül a m. kir. földmivelésügyi minisztérium VI. főosztályánál az alábbi rendelkezések szerint bejelenteni.

A földmivelésügyi miniszter a jelen §-ban emlitett készletekre vonatkozólag újabb bejelentéseket rendelhet el.

Azokat a készleteket, amelyek a készletfelvételre irányadó napon fuvarozás alatt állanak, a címzett köteles az árú megérkezése után a jelen rendelet értelmében haladéktalanul bejelenteni. Azokat a készleteket, amelyek a jelen rendelet hatályosságának területén kivül fekvő helyről érkeznek, megérkezésük után szintén haladéktalanul be kell jelenteni; ezekre az árúkra nézve azonban már korábban is be lehet jelenteni, hogy megérkezésük kilátásban van és hogy a megérkezés mikorra várható.

Szállitmányozónál beraktározott készleteket nem a szállitmányozó, hanem az árú felett rendelkezésre jogosult köteles bejelenteni.

A bejelentésre kötelezettek kötelesek a készleteik bejelentésével kapcsolatban esetleg szükséges kiegészitő felvilágositásokat a földmivelésügyi miniszter felhivására haladéktalanul megadni.

2. §.

Nem esnek az 1. §. szerinti bejelentés alá azok a készletek:

1. amelyeknek bejelentése a 4,620/917. M. E. számú rendelet alapján megtörtént, vagy

2. amelyeknek súlya 50 kg.-ot meg nem halad.

3. §.

Mindazok (gyárosok, kereskedők, közvetitők, gazdálkodók), akik az 1. §-ban felsorolt cikkeket 1917. szeptember 1. napjától a

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi junius hó 23-án kelt 143. számában.

jelen rendelet életbeléptéig terjedő időben közvetlenül a fogyasztók (gazdák) részére eladtak és átadtak, kötelesek azt az előttük ismeretes erre vonatkozó adatok közlésével és pedig a vevők nevét, lakhelyét, az eladott mennyiséget és az eladás időpontját feltüntető és a vevőket vármegyék szerint csoportosító jegyzék bemutatásával a földmívelésügyi minisztérium VI. főosztályának haladéktalanul bejelenteni.

II. Zár alá vétel.

4. §.

Az 1. §. szerint bejelentés alá eső cikkek a jelen rendelet erejénél fogva zár alá vétetnek. A zár alá vételnek az a hatálya, hogy a zár alá vett készleteket gondosan meg kell őrizni, azokkal csak a jelen rendeletben megszabott korlátok között szabad rendelkezni és azokat csak a földmívelésügyi miniszter vagy az általa megbizott hatóság vagy szerv részéről kijelöltek részére szabad elidegeniteni.

5. §.

Mindazok, akik az 1918. évi aratáshoz kévekötő aratógépzsineget (kévekötőfonalat) használtak, akár a jelen rendelet alapján, akár másként jutottak hozzá, kötelesek a használt bárminemű kévekötőaratógépzsinegeket (kévekötőfonalakat) esetleges hatósági igénybevétel céljára anyaguk szerint külön-külön 1918. évi december hó 31. napjáig gondosan megőrizni. Az igénybevétel módja és az igénybevett készletek ára iránt a földmívelésügyi miniszter külön rendelettel fog intézkedni.

III. Legmagasabb ár.

6. §.

Az 1. §-ban emlitett kévekötő aratógépzsinegek (kévekötőfonalak) közül a kenderből készült aratógépzsineg (3-ágú $2^1/_2$ sz. kévekötőfonal) legmagasabb ára kilogrammonkint gyári eladásnál 10 (tiz) korona és 70 fillér, a keményrostú anyagból (pl. manillából, sisalból stb.) készült aratógépzsinegek legmagasabb ára kilogrammonkint gyári eladásnál 12 (tizenkettő) korona. Kiskereskedői forgalomban való eladásnál az emlitett árakat legfeljebb 15%-kal meghaladó ár követelhető. Ez a legmagasabb ár készpénzfizetés esetére értendő és magába foglalja a rakodó-állomáshoz való szállitás, valamint a szokványos gombolyitás költségét. Csomagolási költség cimén 100 kg-kint legfeljebb 8 koronát lehet külön felszámitani. Az aratógépekhez való kévekötőfonalaknál az elegysúly tiszta súlyként számitható.

A földmívelésügyi miniszter kellően indokolt esetekben egyes készletekre a jelen §-ban megállapitott árnál magasabb eladási

árakat engedhet. A legmagasabb árnál magasabb áron való eladás megengedése iránt a kérelmet beszerzési okmányokkal és szükség esetében könyvkivonatokkal felszerelve a földmivelésügyi miniszterhez kell intézni.

A jelen §-ban vagy annak alapján meghatározott legmagasabb ár általában az eddig szokásos és a forgalomban általánosan ismert minőségnek megfelelő árúra vonatkozik. Rosszabb minőségű árúért csak a megfelelően alacsonyabb ár követelhető. Ezzel ellenkező kikötés a többlet erejéig vevővel szemben hatálytalan.

Az 50% ázott parasztkender és 50% ázott tilolási kóc keverése mellett előállitott kévekötőaratógépzsinegnek legalább 34 kg/mm², az 50% ázatlan tilolt kender és 50% ázott tilolási kóc keverése mellett előállitott kévekötő aratógépzsinegnek legalább 30 kg/mm² átlagos szilárdsággal kell birni, azonban 10 szakitási próba között az első keverési arány mellett 30·6 kg/mm², a második keverési arány mellett 27 kg/mm² szakitási szilárdságnál kisebb érték nem szerepelhet.

Az eladó köteles vevőnek a szállitott kévekötőfonalhoz használt kenderanyag keverési arányát a szállitással egyidejűleg, de legkésőbb 10 napon belül a számlán feltüntetni, illetőleg vevővel közölni.

IV. A zár alá vett készletek forgalombahozatala.

7. §.

A jelen rendelettel zár alá vett cikkek felosztásáról a földmivelésügyi miniszter külön rendelettel intézkedik.

8. §.

A jelen rendelettel zár alá vett czikkek tulajdonosa köteles készletét a földmivelésügyi miniszter utasitására az e minister által megjelölt hatóságnak, vállalatnak vagy egyénnek eladni és átadni.

Ha az illető cikkre nézve legmagasabb ár van megállapitva (6. §.) a vevő ezt az árt köteles fizetni. Ily legmagasabb ár hiányában, ha a felek az ár iránt meg nem egyeznek, az átvételi árt bizottság állapitja meg, mely a földmivelésügyi miniszternek, a kereskedelemügyi miniszternek és a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének egy-egy képviselőjéből áll. A bizottság két szakértő meghallgatásával határoz, akiket a földmivelésügyi miniszter jelöl ki.

Ha a fél a bizottsági ár megállapitást el nem fogadja, az átvételi árt egy vagy több szakértő meghallgatásával a készlet fekvésének helye szerint illetékes kir. járásbiróság végzéssel állapitja meg. A megállapitás tárgyában hozott végzés ellen a kir. törvényszékhez felfolyamodásnak van helye. A kir. törvényszék határozata ellen további felebbvitelnek helye nincs. Az ebben a birói eljárásban hozott határozat mindkét félre kötelező és az eldöntött kérdés perben nem lehet vita tárgya. Az eljárás költségeinek viselése

felől a bíróság a körülmények figyelembevételével belátása szerint határoz. Egyebekben az eljárásra az 1911 : I. t.-c. 382—385. §-ai megfelelően alkalmazandók. A szerződő felek jogaira és kötelezettségeire nézve egyébként az általános jogelvek irányadók.

Az ármegállapitásra vonatkozó birói eljárásnak az árú átadására nincsen halasztó hatálya. A birói megállapitás előtt átvett árúért a vevő egyelőre a jelen §. 2. bekezdésében emlitett bizottság által meghatározott árt köteles fizetni.

Ha az eladásra kötelezett fél az árút a vevőnek önként át nem adja, a készletnek a földmivelésügyi miniszter által vagy a földmivelésügyi miniszter utasitása alapján eljáró hatóság vagy szerv által kijelölt átvevő részére átvétele iránt az elsőfokú közigazgatási hatóság intézkedik. Ez a rendelkezés a félnek a 11. §-on alapuló felelősségét nem érinti. A közigazgatási hatóság által az árú átadása iránt a félhez intézett felhivás közlésével a készlet tulajdona átszáll kijelölt átvevőre.

V. Ellenőrzés.

9. §.

A jelen rendeletben foglalt rendelkezések megtartásának biztositására külön ellenőrző közegek alkalmazhatók, akik az olyan üzemeket és raktárakat, melyekben a jelen rendelet 1. §-a alá eső cikkeket előállitanak vagy készletben tartanak, bármely időben megtekinthetik és kiknek kivánságára az összes üzleti könyvek, levelezések és egyéb feljegyzések megtekintését meg kell engedni.

VI. Vegyes rendelkezések.

10. §.

Ha a vevőnek a kévekötő aratógépzsineg (kévekötőfonal) minősége tekintetében kifogása van, a községi előljáróság (városokban a polgármester) útján az árú minőségének hivatalos megállapitását kérheti. Ily kérelem esetében az előljáróság (polgármester) a kifogásolt árúból a helyszinén mintát vesz, azt hivatalosan lepecsételi és ugyancsak hivatalosan lepecsételt csomagban az eljárásról készült — és az eladó, valamint a vevő nevét és lakhelyét is feltüntető — jegyzőkönyv kiséretében haladéktalanul beküldi a m. kir. ipari kisérleti és anyagvizsgáló intézethez (Budafok, Budapest mellett). A vizsgálat céljára mintául minden száz gombolyag után egy gombolyagot kell venni.

Az ipari kisérleti és anyagvizsgáló intézet a vizsgálat eredményéről a vevőnek hivatalos bizonylatot állit ki. Amennyiben a vevő az árú hiányossága alapján őt megillető jogokat perben érvényesiti, az ipari kisérleti és anyagvizsgáló intézetnek a jelen §. alapján az árú minőségéről kiállitott hivatalos bizonylata a megvizsgált árú minősége tekintetében az emlitett perben is irányadó.

11. §.

Az 1. §-ban megjelölt cikkeket a megállapitott legmagasabb árnál drágábban árusitani vagy vásárolni tilos.

Aki e tilalmat megszegi vagy kijátssza, vagy oly ügyletet, melyet a felek magasabb áron kötnek, közvetit, úgyszintén az is, aki a jelen rendeletnek vagy a jelen rendelet 7. §-a alapján kibocsátott rendeletnek intézkedéseit egyébként megszegi vagy kijátssza, az, amennyiben cselekménye sulyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha megállapitható annak a nyereségnek mennyisége, amelyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés 2000 koronán felül a megállapitott nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet.

Azon készlet tekintetében, amelyre nézve a kihágást elkövették, a büntető eljárás során a törvény értelmében elkobzásnak van helye; az elkobzott készlet értékének egyötöde a feljelentőt, többi része a felmerült költségek levonásával a Hadirokkantak Segélyalapját illeti.

A legmagasabb ár túllépésével elkövetett kihágás miatt nem büntethető az, aki a követelt árt a jelen rendelet ellenére megigérte vagy megfizette, ha a kihágást a hatóságnál feljelenti.

E kihágások miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntetőbiróságnak, az államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

12. §.

A jelen rendelet életbeléptével az 1,814/1917. M. E. számú rendelet helyébe a jelen rendeletnek rendelkezései lépnek.

13. §.

Ez a rendelet kihirdetése napján lép életbe.

Budapesten, 1918. évi junius hó 15-én.

Aszbesztkészletek forgalombahozatala és fölhasználása.

A m. kir. minisztérium 4.075/1917. M. E. számú rendelete a nyersaszbesztkészletek bejelentéséről, valamint forgalombahozataluk és felhasználásuk korlátozásáról.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

A tisztított vagy tisztítatlan nyersaszbesztnek, úgyszintén mindenféle aszbeszt és aszbesztárúhulladéknak az 1917. évi november hó 17-ik napján meglevő készletet legkésőbb 1917. évi december hó 1-ső napjáig a kereskedelemügyi minisztérium ipari műszaki ügyosztályánál (Budapest, II., Lánchid-utca 1—3. szám) ajánlott levélben be kell jelenteni.

A bejelentésben fel kell tüntetni:

1. az aszbeszt eredetét (kanadai, orosz stb.);
2. az aszbeszt vagy aszbeszthulladék fajtáját és minőségét;
3. az aszbesztkészlet nagyságát eredeti fajta és minőség szerint részletezve kg.-onkint;
4. azt a célt, amelyre a fél az aszbesztet készletben tartja.

A 10 kg.-nál kisebb aszbesztkészletek a 2. §. második bekezdésében említett készletek kivételével, nem esnek bejelentés alá.

2. §.

Bejelentésre mindenki köteles, aki az 1917. évi november hó 17-ik napján tisztított vagy tisztítatlan nyersaszbesztet vagy aszbesztárúhulladékot 10 kg. vagy ennél nagyobb mennyiségben birtokában vagy más részére őrizetben tart.

Azokat az aszbesztkészleteket, amelyek az előbbi bekezdésben jelzett napon fuvarozás alatt állanak, a címzett köteles a rendeltetési helyre érkezésük után, a készlet nagyságára való tekintet nélkül, haladéktalanul bejelenteni.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi november hó 16-án kelt 265. számában.

Az állam és állami intézmények birtokában levő készletekre vonatkozólag külön intézkedés történik.

3. §.

Azok a készletek, amelyek az 1. és a 2. §. szerint bejelentés alá esnek, a jelen rendelet erejénél fogva zár alá vétetnek, még pedig tekintet nélkül arra, hogy bejelentésük megtörtént-e vagy sem.

A zár alá vételnek az a hatálya, hogy ezeket a készleteket birtokosuk a kereskedelemügyi miniszter külön engedélye nélkül sem el nem idegenítheti, sem fel nem használhatja, sem azokkal más módon nem rendelkezhetik.

4. §.

A jelen rendelet végrehajtásának ellenőrzésére külön ellenőrző közegek alkalmazhatók.

Az ellenőrzéssel megbizott közegeknek az ellenőrzéshez szükséges összes adatokat rendelkezésükre kell bocsátani.

5. §.

Aki aszbesztkészletét a jelen rendelet ellenére be nem jelenti, vagy nem a valóságnak megfelelően jelenti be, készletét a jelen rendelet ellenére elidegeníti, feldolgozza, felhasználja, vagy azzal a jelen rendelet ellenére egyébként rendelkezik, ilyen anyagot tudva, hogy elidegenítése a jelen rendeletbe ütközik, megszerez, avagy a hatósági ellenőrzést meghiusítja, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha megállapítható annak a nyereségnek a mennyisége, amelyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés kétezer koronán felül a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet.

Azon készlet tekintetében, amelyre nézve a kihágást elkövették, a rendőri büntető eljárás során a törvény értelmében elkobzásnak van helye. Az elkobzott készlet értékének egyötöde a feljelentőt, a többi része a felmerült költség levonásával a rokkant katonák segélyalapját illeti.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntetőbíróságnak, a székesfővárosi államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországokban e kihágás miatt az ott érvényes jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

6. §.

A jelen rendelet 1917. évi november hó 17. napján lép életbe. Hatálya kiterjed a magyar szent korona országainak egész területére.

Budapest, 1917. évi október hó 19. napján.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 81.848/1917. számú rendelete a m. kir. minisztérium 1917. évi október hó 19. napján 4.075/1917. M. E. szám alatt kelt rendeletével zár alá helyezett aszbesztkészletek bizonyos részének a zár alól való feloldása tárgyában.[1])

Abból a célból, nehogy a m. kir. minisztérium folyó évi október hó 19. napján 4.075/1917. M. E. szám alatt kelt rendelete következtében az aszbesztet feldolgozó gyárosok és iparosok üzemeiket addig is, amíg készleteik bizonyos részének felmentése iránt a fentidézett rendelet 3. §-a értelmében hozzám fordulhatnak és ez alapon a feltétlenül szükséges mennyiség felmentése iránt esetenként intézkedhetem, üzemeiket beszüntetni kényszerüljenek, ezennel megengedem, hogy a gyárosok és iparosok a folyó évi december hó 15-ig terjedő időközben saját üzemeikben aszbesztkészleteiknek 5%-át feldolgozhatják.

Budapest, 1917. évi november hó 5-én.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 94.291/1917. számú rendelete a m. kir. minisztérium 1917. évi október hó 19. napján 4.075/1917. M. E. szám alatt kelt rendeletével zár alá helyezett aszbesztkészletek bizonyos részének a zár alól való feloldása tárgyában.[2])

A folyó évi november hó 1-én kelt rendeletem kapcsán (megjelent a Budapesti Közlöny folyó évi november hó 16-iki számában) megengedem, hogy az aszbesztet feldolgozó gyárosok és iparosok a m. kir. minisztérium 4.075/1917. M. E. számú rendeletével zár alá helyezett aszbesztkészleteik 3%-át a folyó évi december hó 15-től 1918. évi január hó 15-ig terjedő üzemidőben a saját üzemeikben feldolgozhatják.

Budapest, 1917. évi december hó 15-én.

A m. kir. minisztérium 2.688/1918. M. E. számú rendelete a nyersaszbesztkészletek forgalombahozatalának és felhasználásának szabályozásáról.[3])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

A kereskedelemügyi miniszter, az 1917. évi október hó 19. napján 4.075/1917. M. E. szám alatt kiadott (a Budapesti Közlönynek 1917. évi november hó 16-án megjelent 265. számában

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi november hó 16-án kelt 265. számában.

[2]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi december hó 18-án kelt 291. számában.

[3]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi julius hó 20-án kelt 162. számában.

kihirdetett) rendelettel zár alá helyezett aszbesztkészleteknek forgalombahozatalát és felhasználását rendelettel akkép szabályozhatja, hogy ezek a készletek csakis az ezen miniszter vagy az általa megbizott szerv által megjelölt hadi és közszükségleti célokra használtassanak fel.

A kereskedelemügyi miniszter elrendelheti, hogy az ily készlet birtokosa készletét vagy annak egy részét hadi és egyéb közszükségleti cikkekké való feldolgozás végett a kereskedelemügyi miniszter által megjelölt személynek (hatóságnak, jogi személynek, cégnek) a kereskedelemügyi miniszter által megállapított áron (3. §.) átadja.

2. §.

Aszbeszt felhasználásával más árúkat, mint amelyek készítését a kereskedelemügyi miniszter megengedi, előállítani nem szabad.

3. §.

A kereskedelemügyi miniszter időről-időre megállapíthatja azokat az árakat, amelyeken az aszbesztkészleteket birtokosaik hadi vagy egyéb közszükségleti célokra átadni kötelesek.

4. §.

A jelen rendelet végrehajtásának ellenőrzésére a kereskedelemügyi miniszter külön ellenőrző közegeket alkalmazhat.

Az ellenőrzéssel megbizott közegeknek az ellenőrzéshez szükséges adatokat rendelkezésükre kell bocsátani.

5. §.

Aki a jelen rendeletet, vagy a kereskedelemügyi miniszternek a jelen rendelet alapján kibocsátott rendelkezését megszegi vagy kijátssza, vagy megszegésénél vagy kijátszásánál bármi módon közreműködik, az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el s hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha megállapítható annak a nyereségnek a mennyisége, amelyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés kétezer koronán felül a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet.

Azon készlet tekintetében, melyre nézve a kihágást elkövették, a rendőri büntető eljárás során a törvény értelmében elkobzásnak van helye. Az elkobzott készlet értékének egyötöde a feljelentőt, a többi része a felmerült költség levonásával a Hadirokkantak Segélyalapját illeti.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak, az államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországban e kihágás miatt az ott érvényes jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

6. §.

A jelen rendelet 1918. évi július hó 21-ik napján lép életbe. Hatálya kiterjed a magyar szent korona országainak egész területére.

Budapest, 1918. évi július hó 19. napján.

Ausztriával való kereskedelmi és forgalmi viszonyoknak ideiglenes szabályozása.

1917 : XVII. TÖRVÉNYCIKK

a kölcsönös kereskedelmi és forgalmi viszonyoknak az Ő Felsége uralkodása alatt álló többi országokkal való ideiglenes szabályozása iránt 1917. évi november hó 18-án kötött szerződés becikkelyezéséről.

(Szentesítést nyert 1917. évi december hó 27-én. — Kihirdettetett az „Országos Törvénytár"-ban 1917. évi december hó 30-án.)

1. §.

A magyar szent korona országai és a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok között a kölcsönös kereskedelmi és forgalmi viszonyok ideiglenes szabályozása iránt kötött szerződés ezennel az ország törvényei közé iktattatik.

Szövege a következő:

SZERZŐDÉS

a magyar szent korona országai és a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok között a kölcsönös kereskedelmi és forgalmi viszonyok ideiglenes szabályozásáról.

Az 1867. évi XII. törvénycikk és az 1867. december hó 21-iki osztrák törvény (R. G. Bl. 148. szám) alapján, amelyek kilátásba veszik a magyar szent korona országai és a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok közti kölcsönös kereskedelmi és forgalmi viszonyok időnkénti szabályozását, a következő, ezt célzó szerződés köttetett:

I. cikk.

A magyar szent korona országai és a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok között a kölcsönös kereskedelmi és forgalmi viszonyok szabályozásáról Budapesten 1907. évi október hó 8-án kötött szerződésnek, e szerződés mellékleteinek és zárjegyzőkönyvének, valamint az említett szerződés XVI. és XVII. cikkeit kiegészítő, Wienben 1908. évi november hó 30. napján kötött pótszerződésnek érvényességi tartama meghosszabbíttatik addig az időpontig, amelyben ezeknek az ügyeknek a két kormány között

megállapított újabb szabályozása a két állam törvényhozásának hozzájárulásával hatályba lép, legkésőbb azonban 1919. évi december hó 31-éig.

II. cikk.

Az 1918. évi december hó 31. napjától kezdődőleg a két szerződő fél mindegyikének jogában áll az 1907. évi október hó 8-án kötött szerződés II. és III. cikkeiben említett szerződések felmondását azzal a hatállyal kívánni, hogy a felmondásnak haladéktalanul meg kell történnie.

Wien, 1917. évi november hó 18-án.

Wekerle s. k.
Serényi s. k.
Mezőssy s. k.

Seidler s. k.
Wimmer s. k.
Banhans s. k.
Wieser s. k.
Silva-Tarouca s. k.

2. §.

Az 1907. évi LV. t.-c. 2. és 3. §-ai az 1919. év végéig hatályban tartatnak.

3. §.

Jelen törvény 1918. évi január hó 1-én lép hatályba abban az esetben, ha az ezen törvény által becikkelyezett szerződés, valamint a jelen törvény 2. §-ában foglalt rendelkezéseknek megfelelő határozmányok ugyanakkor a birodalmi tanácsban képviselt királyságokban és országokban szintén hatályba lépnek.

4. §.

Ezen törvény végrehajtásával a minisztérium bizatik meg.

Automobilok és automobilüzemanyagok beszerzésének és fölhasználásának korlátozása.

A m. kir. minisztérium 4.885/1917. M. E. számú rendelete a személyszállító géperejű járművek üzemének, valamint ezek részére az üzemi anyagok beszerzésének és felhasználásának korlátozása tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium a katonai és polgári szükséglet biztosítása érdekében a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

Az 1918. évi március hó 1. napjától kezdve csak azokat a személyszállító géperejű járműveket szabad üzemben tartani, amelyek tekintetében a m. kir. kereskedelemügyi miniszter motorok hajtására alkalmas bármily üzemanyag beszerzésére és felhasználására külön engedélyt adott.

2. §.

Az 1. §. rendelkezései nem terjednek ki azokra a járművekre, amelyek

1. Ő Felsége és a királyi ház tagjai udvartartásának,
2. a katonai igazgatásnak,
3. a nemzetközi jog értelmében területenkivüliséget élvező személyeknek,
4. az államnak vagy állami intézményeknek birtokában vannak.

3. §.

Az 1. §-ban említett engedélyt a m. kir. kereskedelemügyi miniszter az érdekelt miniszterekkel, Horvát-Szlavonországokra vonatkozólag pedig a bánnal egyetértőleg adja meg. Az engedély elnyerése iránti kérelmeket a budapesti m. kir. államrendőrség főkapitányi hivatalánál, vidéken az alispáni és polgármesteri hivataloknál beszerezhető ürlapokon kell előterjeszteni és legkésőbb 1918. évi január hó 25. napjáig közvetlenül a m. kir. kereskedelemügyi minisztérium ipari műszaki ügyosztályánál (Budapest, II.,

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi december hó 22-én kelt 295. számában. — E rendelet végrehajtásáról a m. kir. belügyminiszter 362/1918. eln. számú körrendelete intézkedik (L. Belügyi Közlöny, 1918. január 20.).

Lánchid-utca 1—3. szám) kell benyujtani. A kérelem benyujtása előtt az abban foglalt adatok valódiságát a székesfővárosi államrendőrség működési területén a m. kir. államrendőrség főkapitányi hivatala által, városokban a polgármester, a vármegyék területén pedig az illetékes járási főszolgabíró által kell igazoltatni. Horvát-Szlavonországokban a kérelmek az országos kormánynál nyujtandók be, a kérelmi ürlapok szétosztása és a kitöltött ürlapok adatainak igazolása tekintetében a bán külön intézkedik.

4. §.

A jelen rendelet szerint további üzembentartásra engedélyt nyert személyszállító járművek hadi rendszámot kapnak és e járműveket birtokosaik kötelesek a hadi rendszámot feltüntető táblával ellátni.

E számtáblák kiszolgáltatását illetőleg a m. kir. belügyminiszter, Horvát-Szlavonországok területére vonatkozólag pedig a bán külön intézkedik.

Az 1918. évi március hó 1. napjától kezdve csak oly személyszállító géperejű járművek közlekedhetnek, amelyek a hadi rendszámmal is el vannak látva. Ez a rendelkezés nem vonatkozik azokra a személyszállító gépjárművekre, amelyek ő Felsége és a királyi ház tagjai udvartartásának, valamint a katonai igazgatásnak birtokában vannak. A nemzetközi jog értelmében területenkivüliséget élvező személyek és az állam vagy állami intézmények birtokában levő személyszállító gépjárműveknek a hadi rendszámot feltüntető táblával való ellátását illetőleg külön intézkedés történik.

5. §.

Az 1918. évi január hó 1. napjától kezdve bármely gépjármű számára szolgáló oly kerékabroncsot, amelynek előállításához gummi, bőr, textilia vagy olaj szükséges, iparszerűen előállítani vagy forgalomba hozni csak a m. kir. kereskedelemügyi miniszter külön engedélyével szabad.

6. §.

A jelen rendelet életbeléptének napjától kezdve az 5. §-ban említett kerékabroncsot vásárolni vagy más módon megszerezni csak a m. kir. kereskedelemügyi miniszter külön engedélyével szabad.

7. §.

A jelen rendelet szerint további üzembentartásra engedélyt nyert gépjárművek üzemanyagának kiutalására, továbbá az 5. és 6. §-ok értelmében szükséges engedélyek megadására irányuló kérelmek közvetlenül a m. kir. kereskedelemügyi minisztérium ipari műszaki ügyosztályához intézendők.

8. §.

A jelen rendelet végrehajtásának ellenőrzésére a m. kir. belügyminiszter, Horvát-Szlavonországok területére nézve pedig a bán külön ellenőrző közegeket is alkalmazhat.

9. §.

Aki a jelen rendelet valamely rendelkezését megszegi vagy kijátssza, vagy megszegésénél vagy kijátszásánál bármily módon közreműködik, az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak, az államrendőrség működési területén pedig a magyar kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországokban e kihágás miatt az ottani jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

10. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya kiterjed a magyar szent korona országainak egész területére.

Budapest, 1917. évi december hó 21. napján.

Melléklet a 4.885/1917. M. E. számú rendelethez.

Kérelem

személyszállító gépjárművek üzembentartási engedélye tárgyában.

(A kérelmező tölti ki.)

1. A gépjárműtulajdonos neve: .....
2. Lakóhelye: .....
3. Hol van a gépjármű üzemben: .....
4. Személyszállító gépkocsi-e vagy motorkerékpár? .....
5. Ki használja a gépjárművet? .....
   Mely utak megtételére és mennyi a napi átlagos út hossza kilométerekben? .....
6. A gépjármű motorjának erőssége lóerőkben: .....
7. Mennyi a gépjármű átlagos havi benzinfogyasztása? .....
8. Mely hatóság engedélye alapján és mely cégnél szerezte be eddig a benzint vagy benzolt? .....
9. A jármű kerékabroncsainak neme (pneumatikus vagy tömörgummi, X-Tauril, Ballinit vagy más szerkezetű pótabroncs), mérete és darabszáma a tartalékkal együtt: .....
10. Mivel indokolja a további üzembentartás szükséges és közérdekű voltát? .....

Kelt.....

.....

aláírás.

(Az igazoló hatóság tölti ki.)

A kérelemben foglalt adatok valódiságát igazolom.

Kelt.....

.....

Árdrágító és közszükségleti cikkek forgalombahozatalánál előforduló visszaélések meggátlásáról.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 80.881/1917. K. M. IV/B. sz. rendelete a közszükségleti cikkek forgalombahozatalánál előforduló visszaélések meggátlása tárgyában kibocsátott 3.678/1917. M. E. sz. rendelet 13—22. §-ainak végrehajtására.[1])

A védekezés, az árdrágítás, a láncolatos kereskedés ellen nem vezethet kielégítő eredményekre mindaddig, míg a közszükségleti cikkekkel való kereskedésbe egyfelől a háborúnak az üzleti viszonyokra gyakorolt hatása következtében, másfelől az iparűzési szabadság védelme alatt mind újabb hivatlan és gyakran kevésbbé is megbizható elemek tódulnak be.

Ipartörvényünknek az iparűzési jog megszerzésére és az ipar gyakorlására vonatkozó rendelkezései, melyek az iparszabadságnak normális időkben mindenesetre megóvandó alapelvén épültek fel, egyáltalán nem nyujtanak módot a háborús termelési és forgalmi viszonyok következtében szükségszerűen felmerülő annak a követelménynek érvényesítésére, hogy az iparűzési jog a közérdek által megkivánt mérvben és módon korlátozható legyen.

A háború tartamára alkotott kivételes jogszabályaink már több izben foglalkoztak ugyanennek a követelménynek érvényesítésével. Hosszú sora van már az olyan kivételes jogszabályoknak, melyek az iparűzésnek, a forgalombahozatalnak a módját bizonyos árúcikkek tekintetében közelebbről szabályozzák. Sőt vannak már olyan kivételes jogszabályaink is, melyek módot adnak arra, hogy amennyiben a közérdek úgy kivánja, a közszükségleti cikkekkel való kereskedésre kért iparűzési jog megtagadható legyen (a lakosságnak életszükségleti cikkekkel ellátásáról és az árdrágító visszaélésekről szóló 4.207/1915. M. E. számú rendelet 9. §-a), sőt arra is, hogy a közszükségleti cikkeknek forgalombahozatalával nem hivatásszerűleg vagy hivatásukból folyólag, vagy hatósági engedély nélkül foglalkoznak, szigorúan büntethető legyen (az árdrágító visszaélésekről szóló 1916 : IX. t.-c. 1. §-a).

---

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi október hó 27-én kelt 249. számában.

A multban e részben alkotott kivételes jogszabályok azonban a tulajdonképen szem előtt tartott cél szempontjából nem bizonyultak elég hatályosaknak. Szükségessé vált ilyen körülmények között egyrészt az árdrágítás ellen folytatott küzdelem eszközeinek kiegészítése oly szabályokkal, melyek tényleg alkalmasak arra, hogy a hivatlan és megbizhatlan elemeket a közszükségleti cikkeknek forgalombahozatalától távol tartsák, szükségessé vált azonban másfelől az is, hogy az eddigi kivételes jogszabályok alkalmazása következtében gyakran súlyos helyzetbe került nélkülözhetetlen hivatásos kereskedelemnek a jogbiztonságban levő védelem megadassék.

Ezeknek a követelményeknek igyekszik megfelelni a m. kir. minisztériumnak a közszükségleti cikkek forgalombahozatalánál előforduló visszaélések meggátlása tárgyában 3.678/1917. M. E. szám alatt kibocsátott rendelete, mely rendelet 23. §-a alapján a rendelet 13—22. §-ainak végrehajtásához szükséges részletes szabályokat (annak megjegyzésével, hogy az idézett rendeletet az alábbiakban R-rel jelzem) a következőkben állapítom meg:

1. §.

A R. az iparűzést és pedig úgy annak megkezdését, mint gyakorlását csak annyiban kivánja korlátozni, amennyiben ez a közszükségleti cikkekkel elkövetett árdrágító visszaélések és ezek közt különösen a láncolatos kereskedésnek megakadályozása szempontjából feltétlenül szükséges.

A R. elvileg nem tekinti valamely közszükségleti cikknek forgalombahozatalára hivatlannak azt a kereskedőt, aki az illető cikknek forgalombahozatalára már a háború előtt megszerezte az iparűzési jogosultságot, aki tehát nyilvánvalóan nem a háborús esélyek kihasználásának vágya sodor az illető cikk forgalmának szolgálatába. De az, hogy valaki már csak a háború kitörése után kezdett vagy kezd bizonyos közszükségleti cikk forgalombahozatalával foglalkozni, a R. elvi álláspontja szerint önmagában szintén nem jelenti azt, hogy az illető cikk forgalmában az illető „hivatlan elem", hogy szolgálatára az illető cikk forgalombahozatala körül a közérdeknek nincs szüksége. A R. csak biztosítékokat teremt arra, hogy a háború óta kezdett iparűzés jogának elismerése előtt hivatali mérlegelés döntse el azt, vajjon tényleg a közérdeknek felel-e meg az illető személynek iparűzése és épen az ő iparűzése.

2. §.

Az iparűzési jognak megszerzése és az iparnak gyakorlása szempontjából a R. 13—22. §-aiban foglalt korlátozások a közszükségleti cikkeknek nem mindegyike, hanem csak bizonyos csoportjai tekintetében érvényesülnek. A 13—22. §-ok hatálya alá eső árúcsoportokat a R. 13. §-a és az e §. alapján később kibocsátandó kereskedelemügyi miniszteri rendeletek jelölik meg.

Az iparűzési jog megszerzésére nézve oly közszükségleti cikkeket illetőleg, melyek a 13. §-ban vagy az e §. alapján kibocsátandó

kereskedelemügyi miniszteri rendeletben megjelölt árúcsoportokba nem esnek bele, továbbra is az érvényben álló jogszabályok, elsősorban természetesen az ipartörvénynek idevonatkozó rendelkezései az irányadók. (R. 21. §. 1. bekezdés.) Az idevonatkozó jogszabályok közt figyelmet igényel azonban az árdrágító visszaélésekről szóló 1916 : IX. t.-c. 1. §-ának utolsó bekezdése is, mely szerint ahhoz, hogy valaki bármilyen közszükségleti cikket árúsok vagy más kereskedők részére közvetíthessen, szükséges, hogy az illető kereskedő vagy bejegyzett cégű ügynök legyen.

Kétség esetében annak a megállapítása, hogy valamely közszükségleti cikk a 13—22. §-ok hatálya alá esik-e vagy sem, az iparhatóságoknak, mint azoknak a hatóságoknak a feladata, melyektől az iparűzés jogát, bármilyen formában adatik is az meg, egyes kivételektől eltekintve, kérni kell. Az iparhatóságnak feladata ez abban az esetben is, midőn a kétség a bíróság vagy más hatóság előtt folyó eljárás során merül fel, vagy ha ily tárgyú megállapítás végett maga az érdekelt fél fordul hozzá. Ha a kétség magánál az iparhatóságnál merül fel, ajánlatos döntés előtt a kereskedelmi és iparkamara véleményének meghallgatása is. Az iparhatóságnak e tárgyban hozott határozata ellen felebbvitelnek van helye

Tájékoztatásért a kereskedelmi és iparkamara a kereskedelemügyi miniszterhez fordulhat.

Oly közszükségleti cikkek tekintetében, melyeknek árúsítására az engedélyt az érvényben álló jogszabályok értelmében nem az iparhatóság, hanem más hatóság adja meg, abban a kérdésben, hogy az illető közszükségleti cikk a 13. §. alá esik-e vagy sem, a kereskedelemügyi miniszter az engedélyt adó miniszterrel, illetve azzal a miniszterrel egyetértőleg határoz, akinek az engedélyt adó hatóság alá van rendelve.

3. §.

A R. nem tesz különbséget a tekintetben, hogy valaki saját vagy mások készítményeit kívánja-e árúsítani. Ezért a kereskedelmi jog általános szabályainak megfelelően, melyek szerint t. i. a saját készítményeit forgalomba hozó iparos is kereskedő, az illető cikkek előállítóira, amennyiben készítményeiket forgalomba hozzák, ugyanazok a szabályok érvényesek, mint azokra, kik mások készítményeit árúsítják. Éppen úgy nincs különbség a R. alkalmazása szempontjából a tekintetben sem, hogy az illető az árúsítást saját maga részére, vagy pedig másnak megbízásából mint bizományos végezi-e. Megfelelő alkalmazást nyer végül a R. az árúsítást csupán közvetítő alkuszra, ügynökre is.

Egyáltalában nem terjednek ki ellenben a R. 13—22. §-ainak rendelkezései azokra, akiknél a lánckereskedés veszélyei egyáltalában nem és pedig vagy azért nem érvényesülnek, mert a forgalom szükségszerűen tőlük indul ki, illetve náluk záródik le, vagy pedig azért, mert a forgalomba történő bekapcsolódásuk minden nyerészkedési szándék nélkül történik. Az előbbi szempontból nem terjed-

KÖNYV-TÁRA

nek ki tehát a szóban forgó rendelkezések a mező- és erdőgazdaság, az ezzel kapcsolatos és az ipari állathizlalás körébe nem eső állattenyésztés, a kertészet és gyümölcstermelés, a baromfitenyésztés, a méhészet, a vadászat és a halászat nyerstermékeinek a termelő által való forgalomba hozatalára (R. 22. §. első bekezdés 3. pont), illetve a közvetlen fogyasztókra; az utóbbi szempontból pedig azokra a hatóságokra és szervezetekre, melyek hivatalosan foglalkoznak közszükségleti cikkeknek beszerzésével és szétosztásával, tisztviselőknek és egyéb alkalmazottaknak nem nyerészkedésre alakult beszerzési csoportjaira, egyáltalán a nyerészkedési szándék nélkül történő mindennemű árúsításra. (R. 22. §. első bekezdés 1., 2., 4. és 5. pontok.)

Az a körülmény azonban, hogy az utóbb megjelölt hatóságok és szervezetek beszerzési csoportok és általában mindazok, akik nyerészkedési szándék nélkül árúsítanak, mentesítve vannak a R. 13—21. §-ainak hatálya alól, egyáltalán nem jelenti azt, hogy azok, akik ilyenek részére a 13. §. hatálya alá eső közszükségleti cikket szállítanak, szintén nem esnek a 13—21. §-okban foglalt szabályok hatálya alá. Világosan megállapítja ennek az ellenkezőjét a R. 13. §-a alá eső közszükségleti cikkek szállítása iránt a hatósággal vagy annak közegével szerződő fél tekintetében a R. 14. §-ának harmadik bekezdése. Kétségtelenül ugyanez áll azokra is, akik a szóban levő közszükségleti cikkeket nem ugyan hatóságok, hanem más oly szervezetek vagy személyek részére szállítják, akik a szállított árúkat nyerészkedési szándék nélkül árúsítják.

4. §.

A R. a lánckereskedelem korlátozása érdekében a 13. §. hatálya alá tartozó cikkek árúsításának és közvetítésének joga tekintetében különbséget tesz egyfelől az iparűzési jog megszerzésének időpontja szerint, másfelől pedig aszerint, hogy az árúsítás vagy közvetítés csak a közvetlen fogyasztók részére vagy ezeken kivül mások részére is szándékoltatik-e.

A R. idevonatkozó határozmányai szerint:

1. a R. életbelépte, vagyis 1917. október 15-ike előtt a R. 13. §-a hatálya alá eső cikkekre vonatkozólag megszerzett iparűzési jogosultság, melyet a R. 14. §. 1. bekezdése 1. pontjának ily irányú kifejezett rendelkezése nélkül is kétségtelenül megállapít a cégbejegyzettség is, mindenesetre felhatalmazza a kereskedőt arra, hogy a jövőben is közvetlenül a fogyasztóknak árúsítson, illetve közvetlenül a fogyasztó részére közvetítsen;

2. az oly kereskedő, ki a R. 13. §. hatálya alá eső cikket nem csupán a közvetlen fogyasztóknak árúsítja, vagy nem csupán a közvetlen fogyasztók részére közvetíti, ezt a tevékenységét régebbi iparűzési joga (cégének bejegyzettsége) alapján csak akkor folytathatja, ha iparűzési jogát (6. §. második és harmadik bekezdés) már 1914. évi augusztus hó 1. napja előtt megszerezte és a R. 13. §-a alá eső cikkeknek nem csupán közvetlen fogyasztók részére

való árúsításával, illetőleg közvetítésével azóta is tényleg foglalkozott;

3. annak, aki a fentebbi 1. és 2. pontban foglalt feltételeknek nem felel meg, a R. 13. §-ának hatálya alá eső cikkek forgalombahozatal céljából való beszerezhetése, árúsíthatása vagy közvetíthetése céljából hatósági engedélyre van szüksége és pedig tekintet nélkül arra, hogy az árúsítás (közvetítés) közvetlen fogyasztók vagy továbbárúsítók részére történik-e. (R. 13. és 14. §-ai.)

5. §.

A „közvetlen fogyasztóknak" és a „továbbárúsítóknak" a R. több helyén tett megkülönböztetése szempontjából közvetlen fogyasztóknak azokat kell érteni, akik az árút saját fogyasztási szükségleteik kielégítésére használják és azt természetben tovább nem adják. Azok az üzletek, amelyek iparűzési joguk körében bizonyos élelmicikkeket kizárólag helyben való fogyasztásra szolgáltatnak ki, a közvetlen fogyasztókkal egy tekintet alá esnek azon cikkekre nézve is, amelyeket helyben való fogyasztásra feldolgozatlanul bocsátanak a felek rendelkezésére.

6. §.

Annak megállapításánál, hogy a kereskedő (közvetítő) már a R. életbelépte, illetve az 1914. augusztus 1-je előtt megszerzett jogosultsága alapján hatósági engedély nélkül is folytathatja-e iparát, elsősorban természetesen az iparűzési jogról kiállított tanusítvány, tehát az iparigazolvány, illetve iparengedély kelte a mérvadó, emellett azonban többrendbeli más körülményre is figyelemmel kell lenni.

Miután az iparhatóság elnézésével nem ritkán megtörtént, hogy kereskedők, különösen kereskedelmi társaságok, elsősorban pedig részvénytársaságok és szövetkezetek cégbejegyeztetésüket elegendő alapnak vélték az iparűzésnek megkezdésére anélkül, hogy ezt az iparhatóságnál bejelentették volna; miután továbbá az annak idején tájékozatlanságból elkövetett ez a mulasztás különben aránytalanul súlyos következményekkel járhatna a régóta fennálló cégekre: a R. 14. §-a (jelen rendelet 4. §-a második bekezdése 1. és 2. pontjai) megengedi, hogy oly kereskedők, akik mint az 1914. évi augusztus 1-je előtt bejegyzett cégek már ez időpont előtt és azóta tényleg foglalkoztak a 13. §. alá eső cikkeknek árúsításával (közvetítésével), ezt a tevékenységüket hatósági engedély nélkül is folytathassák. Az ilyen bejegyzett kereskedőknél tehát az iparűzés megkezdésének időpontja tekintetében a cégbejegyzésről szóló tanusítvány az iparigazolvánnyal, illetve iparengedéllyel egyenlő hatályúnak tekintendő.

Viszont, miután e rendeletem kihirdetésétől kezdve az iparűzés iparhatósági bejelentésének elmulasztása menthető tévedésnek immár semmi esetre sem tekinthető, kötelessége a rendőri büntető bíróságoknak, hogy az előbbi bekezdésben említett azok ellen a bejegyzett kereskedők ellen, akik e rendeletem kihirdetésétől szá-

mított 15 nap alatt az iparhatósági bejelentést utólag még nem tették meg, a bejelentés elmulasztása esetére az ipartörvényben megállapított megtorló intézkedéseket alkalmazzák. Magától értetődik, hogy ha a kereskedő (közvetítő) cégbejegyzéssel igazolja, hogy tényleg ipart űz és ezt az előbb jelzett 15 nap alatt a hatóságnak bejelenti, az iparigazolványt ki kell neki adni (7. §. második bekezdés 2. pont).

7. §.

Azoknak a cikkeknek a megállapításánál, melyeknek árúsítására (közvetítésére) a kereskedő (közvetítő) hatósági engedély nélkül már az 1917. évi október hó 15-ike, illetve 1914. évi augusztus hó 1. napja előtt megszerzett iparűzési joga alapján jogosult, elsősorban ugyancsak az iparigazolvány (iparengedély) idevonatkozó tartalma az irányadó. Azoknak a cikkeknek az árúsításával (közvetítésével), melyekről az előírt időben kelt iparigazolvány (iparengedély) kifejezetten megemlékszik, az iparigazolvány (iparengedély) tulajdonosa a rendelet korlátai közt természetesen tovább is foglalkozhat.

Arra az esetre azonban, ha az iparigazolvány (iparengedély) csak általánosságban jelöli meg azoknak a cikkeknek körét, melyeket felölelni szándékozik, vagy ha az iparigazolvány a bejelentőnek iparűzési jogát a cikkek vagy a cikkek körének közelebbi megjelölése nélkül elismeri általában a kereskedésre vagy közvetítésre; arra az esetre továbbá, ha az iparigazolványból (iparengedélyből) nem vonható következtetés arra nézve, hogy annak alapján az árúsítás (közvetítés) csak a közvetlen fogyasztók, vagy ezeken kivül mások (továbbelárúsítók) részére is történik-e, vagy végül ha az iparűzési jog tartalmának és terjedelmének megállapítása az iparigazolvány alapján már csak azért sem lehetséges, mert az iparűzés bejelentésének elmulasztása következtében iparigazolványt kiadni a hatóságnak egyáltalában nem is állt módjában; mindez esetekre nézve a következő szabályok nyernek alkalmazást:

1. Ha az iparigazolvány (iparengedély) nem is nevezi meg kifejezetten a 13. §. hatálya alá eső cikkeket, azonban akár közvetlenül, akár közvetve megjelöli a cikkeknek azt a körét, mely a 13. §. alá eső cikkeket is magában foglalja, akkor minden további vizsgálat nélkül tényként el kell fogadni azt, hogy a kereskedő (közvetítő) a R.-ben megállapított határidők előtt az illető cikknek árúsításával (közvetítésével) is foglalkozott. Ha pl. az iparigazolvány szerszámgyártásra, szatócsüzletre, vegyeskereskedésre, terménykereskedésre, az iparengedély kávéházi üzletre szól, akkor minden további vizsgálat nélkül tényként el kell fogadni azt, hogy a szóbanlevő iparosok (kereskedők) már a R.-ben megállapított határidők előtt is árúsították mindazon cikkeket, melyeknek árúsítását a szerszámgyártásra, szatócsüzletre, vegyeskereskedésre, terménykereskedésre, kávéházi üzletre szóló iparigazolvány vagy iparengedély alapján a kereskedelmi szokáshoz igazodó közigazgatási gyakorlat megengedi. Ha az iparhatóságnak eziránt kétségei

vannak, ezeknek eloszlatása végett 2. §. harmadik bekezdésében előirt eljárást kell követni.

2. Azokban az aránylag ritkább esetekben, melyekben az iparűzési jogosultságot tanusító igazolvány a cikkek vagy a cikkek csoportjának közelebbi megjelölése nélkül általában kereskedésre vagy általában közvetítésre szól, vagy ha a kereskedőnek iparűzési jogosultságát csak a cégbejegyzés ténye igazolja: azt, hogy a R.-ben megjelölt időpontok előtt mily cikkeknek forgalombahozatalával (közvetítésével) foglalkozott tényleg a kereskedő (közvetítő), az általa szolgáltatott adatok és bizonyítékok alapján kell megitélni. Ha a kereskedő igazolja azt, hogy valamely cikk árúsításával (közvetítésével) tényleg foglalkozott, akkor el kell ismerni az árúsításra (közvetítésre) való jogát a jövőt illetőleg a cikkeknek arra az egész csoportjára, melyhez a kereskedelmi szokás szerint igazodó közigazgatási gyakorlathoz képest az illető cikk tartozik.

3. Miután a rendes időket illetőleg kialakult kereskedelmi szokás és az ehhez igazodó közigazgatási gyakorlat szerint az árúsításra szóló iparűzési jogosultság magában foglalta a közvetítésre szóló jogosultságot is és épen úgy a közvetítői tevékenységre szóló iparigazolvány vagy cégbejegyzés alapján a közvetítő az esetek nagy számában tényleg árúsítással is foglalkozott, a R. 14. §-a alapján fentartott régebbi iparűzési jogosultság is kiterjed az árúsítás mellett a közvetítésre, illetőleg a közvetítés mellett rendszerint az árúsításra is. Nem érinti természetesen ez a szabály az 1916 : IX. t.-c. 1. §-ának harmadik bekezdésében foglalt azt a szabályt, mely szerint ahhoz, hogy valaki bármilyen közszükségleti cikket árusok vagy más kereskedők részére közvetíthessen, szükséges, hogy az illető kereskedő vagy bejegyzett cégű ügynök legyen.

Ha az iparigazolvány (iparengedély, cégbejegyzés) nagykereskedésre szól, vagy ha nem is az, de a kereskedő tényleg továbbárúsítók részére is árúsított (közvetített), vagy ha az iparigazolvány (cégbejegyzés) közvetítésre szól, de a közvetítés tényleg nem pusztán a közvetlen fogyasztók részére történt: a kereskedőnek (közvetítőnek) üzleti tevékenysége régi terjedelmében tovább is folytatható. Az előző (3.) pont második mondatában foglaltak itt is állanak.

5. A R. 17. §-a szerint a hatóság a fentebb megjelölt szabályoktól indokolt esetben el is térhet annyiban, amennyiben a R. által elismert régi jogon alapuló iparűzési jogosultságot is korlátozhatja. Ez a korlátozás vonatkozhatik arra is, hogy az árúsítási tevékenység nem kapcsolható össze közvetítési tevékenységgel. Magától értetődik azonban, — amire különben a R. 17. §-a kifejezetten is utal — hogy a hatóság a régebben megszerzett és a R. 14. §-ában érvényben tartott iparűzési jogot csak indokolt esetben korlátozhatja, sőt a R. idézett szakasza szerint a felebbvitelnek az iparűzési jogosultság korlátozását megállapító ilyen határozat ellen mindenesetre halasztó hatálya van.

8. §.

Azok, akiknek iparűzési joga nem alapul a R. 14. §-a szerint szerzett jogon, a R. 13. §-a alá eső közszükségleti cikket forgalombahozatal céljából csak hatósági engedély alapján szerezhetnek be és ilyen cikket csak hatósági engedély alapján árúsíthatnak vagy közvetíthetnek.

A hatósági engedély fogalmából következik, hogy mindaddig, míg a hatóság az engedélyt meg nem adta, a forgalombahozás céljából való beszerzés, az árúsítás vagy a közvetítés tilos és a R. 24. §-a értelmében büntetendő.

Ez a rendelkezés nem érinti természetesen a R. 37. §. bekezdésének azt a határozmányát, mely szerint azok, akik a R. életbelépésének idejében a R. életbelépése előtt nyert iparigazolvány vagy iparengedély alapján, vagy mint bejegyzett cég oly foglalkozást folytatnak, amelynek továbbfolytatásához a R. értelmében külön hatósági engedélyre van szükségük, ezt a foglalkozásukat 1917. évi október hó 31-ig ily külön engedély nélkül és ha az engedély megadása iránti kérelmüket a most említett napig előterjesztik, e nap után is mindaddig folytathatják, amíg kérelmük jogerős elintézést nyer.

A hatóságnak az engedély megadása körül megállapított jogköre az iparűzési jog megszerzésével kapcsolatban különben megállapított jogkörénél (1884 : XVII. t.-c.) egyebekben is nagyobb és pedig:

1. Az iparhatóság megtagadhatja az engedélyt, ha annak megadása a kérelmező személyében vagy a háborús gazdasági viszonyokban rejlő ok miatt közérdekből nem kívánatos. (R. 15. §.)

2. A hatóság továbbá megfontolás tárgyává teheti, hogy az engedélyt a R. 13. §-a alá eső árúknak bizonyos csoportjára, avagy az egy-egy csoporthoz tartozó árúk közül csupán egyeseknek árúsítására vagy közvetítésére adja meg. (R. 17. §.)

3. A hatóság az engedélyt már megadása alkalmával hatályának területére és idejére nézve vagy egyéb tekintetben is korlátozhatja vagy feltételhez kötheti. (R. 17. §.)

A R. azonban az említett korlátozásokon kívül, melyeknek alkalmazását a hatóságoknak belátására bizza, az engedély megadásával kapcsolatosan kötelezően is előírt bizonyos korlátozásokat és pedig:

1. A hatóság az engedélyt vagy kizárólag az árúsításra, vagy kizárólag az árúsítás közvetítésére adhatja meg;

2. a hatóság az árúsításra szóló engedélyben megjelölni köteles, hogy csak a közvetlen fogyasztónak részére történő árúsításra vagy egyúttal a továbbárúsítók részére történt árúsításra is jogot ad-e. (R. 16. §.)

9. §.

Az engedélyért előterjesztett kérelem feletti döntésnél a hatóságnak elsősorban természetesen a kérelmező megbízhatóságát kell mérlegelés tárgyává tenni.

Mindazokban az esetekben, melyekben az ipartörvény szerint üzletvezetőt nem a képesítés hiányának pótlására kell állítani (kiskorúak, jogi személyek, fióküzletek), úgyszintén ha a kereskedő (iparos) üzletét bérlő által folytatja, az üzletvezetőnek, bérlőnek személyi megbizhatóságát is vizsgálat tárgyává kell tenni.

Megtagadható azonban az engedély a kérelmező személyi megbizhatóságára való tekintet nélkül közgazdasági okból is, nevezetesen azon az alapon, hogy újabb iparűzési jogosultságnak kiadására az illető szakmában nincs szükség. A hatóságnak azonban, ha a közvetlen fogyasztás körén túl terjedő tanusításra kért engedélyről van szó, a szükséglet kérdésének megitélésénél nem szabad kizárólag a helyi viszonyoknak mérlegelésére szorítkozni és az engedélyt pusztán azon az alapon megtagadni, hogy a helybeli áruforgalom szempontjából nincsen szükség újabb ilyen engedély kiadására, mert hiszen a szóban levő árusítás szélesebb körökre, az ország egész területére is kiterjedhet. Ha pedig oly engedélyről van szó, melynek alapján az árusítás kizárólag a közvetlen fogyasztók részére történik, legyen tekintettel a hatóság arra, hogy az üzletvitelnek ez a korlátozott módja a láncolatos kereskedés elleni védekezés szempontjából kevésbbé veszélyes, mert hiszen az, aki közvetlenül a fogyasztó részére árusít, az árúnak a fogyasztóhoz juttatásához szükségtelen közbeeső kereskedést, legalább szabály szerint, úgy sem folytat.

Ha a kiadandó engedélyek száma közgazdasági okból korlátozást igényel; akkor egyenlően megbizható személyek között is tekintettel kell lenni azokra, akik az iparűzési jogosultságot az eddig érvényben volt szabályok alapján már megszerezték, ezek között is azokra, akik az iparűzési jogosultságot előbb szerezték meg; méltányos tekintettel kell lenni továbbá az üzletbe fektetett tőkére, a kérelmezőnek vagyoni viszonyaira és a megélhetést lehetővé tevő vagyon hiányában arra, hogy képességei révén mennyiben találhat más foglalkozási körben is megélhetést.

A R.-ben felállított az a szabály, mely szerint a hatóság az engedélyt vagy kizárólag az árusításra, vagy kizárólag a közvetítésre adhatja csak meg, a láncolatos kereskedés elleni védekezésnek egyik legfontosabb fegyvere. Ebből a szempontból a hatóság közvetítésre kért engedélyek megadása előtt a szükségesség kérdését fokozott mértékben vizsgálja.

A hatóság az eset körülményeihez képest megadhatja az engedélyt úgy is, hogy azt időbeli vagy területi hatálya tekintetében vagy más tekintetben korlátozza, avagy feltételekhez köti. Helyénvalónak látszhatik pl. az időbeli korlátozás az esetben, ha az illető kereskedő végleges meghagyása a szakmában nem kivánatos ugyan, de kizárásának szüksége még sem oly sürgős, hogy üzletének folytatására méltányos időt ne lehetne engedni. Az engedély megadásának feltétele gyanánt kiköthető pl. oly könyvvezetésnek kötelezettsége, melyből az árúk beszerzési forrásai, a beszerzési és eladási árak stb. megállapíthatók, vagy az oly alkalmazott elbocsá-

tásának kötelezettsége, aki az üzletvitel szempontjából megbizhatatlannak bizonyult stb. stb. Ilyféle korlátozást vagy feltételt természetesen csak az engedély megadására illetékes hatóság állapithat meg. Az illetékes hatóság által megállapított megfelelő korlátozás, illetőleg erre irányuló általános jogszabály hiányában más hatóság nem korlátozhatja tehát az engedélyest, pl. az iparűzi ágából folyó abbeli jogában, hogy az ország területén bárhol is bevásárolhasson.

10. §.

Ha a R. értelmében csak hatósági engedély vagy ezt pótló iparűzési jogosultság alapján folytatható üzletet illetőleg az üzlettulajdonos személyében (pl. öröklés, egyéni cégnek társas céggé átalakulása, a társas cégből valamelyik tagnak kiválása, vagy az üzletnek a R. 18. §. harmadik bekezdésében említett átruházása folytán) oly változás áll be, mely az ipartörvénynek és az annak alapján kibocsátott rendeleteknek határozmányai szerint is új iparigazolvány (iparengedély) kiadását tenné szükségessé, az üzletnek új tulajdonosa vagy tulajdonosai az üzletet szintén csak hatósági engedély alapján folytathatják. Ilyen esetben azonban a hatóság az engedély megadása előtt csak az üzlet új tulajdonosának vagy tulajdonosainak személyi megbízhatóságát vizsgálhatja, ellenben azon a címen, hogy az üzletre gazdasági szempontból szükség nincsen, az engedély kiadását meg nem tagadhatja. Ilyen esetben továbbá a jelen rendelet 8. §-ának 2. bekezdése nem érvényesül és az üzlet mindaddig folytatható, míg az engedélyezés kérdését jogerős határozat el nem döntötte.

11. §.

A R. 15. §-ának első bekezdése szerint a hatósági engedély az ipartörvényben megszabott iparigazolványt, illetőleg iparengedélyt pótolja. Ehhez képest az ipartörvénynek és az e törvény alapján kibocsátott rendeleteknek az iparigazolvánnyal (iparengedéllyel) kapcsolatos mindazok a rendelkezései, melyek a R.-tel, illetőleg a jelen rendelettel ellentétben nem állnak, a hatósági engedéllyel kapcsolatban is érvényesülnek. Így érvényesülnek tehát az iparigazolvány, illetőleg iparengedély kiadásáért járó díjak, valamint az ipari nyilvántartás (iparlajstrom) tekintetében megállapított rendelkezések, nevezetesen ez utóbbiak azzal, hogy a hatósági engedélyt folytatólagosan abba a lajstromba kell bejegyezni, melybe az ipartörvény rendelkezéséhez és az érvényben álló szabályokhoz képest a R.-re való tekintet nélkül is be kellene jegyezni. Így érvényesülnek továbbá az ipartörvénynek és az ipartörvény alapján kibocsátott rendeleteknek az iparigazolvánnyal (iparengedéllyel) kapcsolatban megállapított rendelkezései a hatósági engedély megszerzése és a cégbejegyzés időbeli sorrendje tekintetében, valamint a tekintetben is, hogy kinek vagy kiknek nevére kell a hatósági engedélyt kiállítani, mely hatóságokkal kell az engedély megadását

közölni, végül pedig a tekintetben is, hogy szolgálati viszonyban álló alkalmazottaknak munkaadójuk megbízásából folytatott tevékenységükhöz hatósági engedélyre szükségük nincsen.

A munkaadó kérelmére az illetékes elsőfokú iparhatóság az alkalmazottaknak ebbeli minőségét igazolni köteles.

A hatósági engedély tartalma és alakja a következő:

1. Árúsításra a közvetlen fogyasztók részére.

. . . . . szám.

Hatósági engedély.

N. . . . . N. . . . . i lakos kérelmére, miután igazolta azt, hogy . . . . . ipar űzésére az 1884 : XVII. törvénycikkben előírt feltételeknek megfelel (engedélyhez kötött iparoknál: másrészt pedig igazolta azokat a kellékeket, amelyeket . . . . . ipar űzésére az ezen iparhatóság területén érvényben levő szabályrendelet, illetve miniszteri rendelet kiköt), a 3.678/1917. M. E. számú rendelet alapján megenged $\frac{\text{em}}{\text{jük}}$, hogy . . . . . cikkeket közvetlenül a fogyasztók részére árúsítson.

Ez okból N. . . . . N. . . . . $\frac{\text{urat}}{\text{asszonyt}}$

. . . . szám alatt iparlajstromunkba bejegyezt $\frac{\text{em}}{\text{ük}}$ és részére ezen hatósági engedélyt kiadt $\frac{\text{am}}{\text{uk}}$.

Kelt . . . . . .

. . . . . .

mint elsőfokú iparhatóság.

2. Árúsításra a közvetlen fogyasztók és továbbárúsítók részére.

. . . . . szám.

Hatósági engedély.

N. . . . . N. . . . . i lakos kérelmére, miután igazolta azt, hogy . . . . . ipar űzésére az 1884 : XVII. törvénycikkben előírt feltételeknek megfelel (engedélyhez kötött iparoknál: másrészt pedig igazolta azokat a kellékeket, amelyeket . . . . . ipar űzésére az ezen iparhatóság területén érvényben levő szabályrendelet, illetve miniszteri rendelet kiköt), a 3.678/1917. M. E. számú rendelet alapján megenged $\frac{\text{em}}{\text{jük}}$, hogy . . . . . cikkeket fogyasztók és továbbárúsítók részére árúsítson.

Ez okból N. . . . . N. . . . . $\frac{\text{urat}}{\text{asszonyt}}$

. . . . szám alatt iparlajstromunkba bejegyezt $\frac{\text{em}}{\text{ük}}$ és részére ezen hatósági engedélyt kiadt $\frac{\text{am}}{\text{uk}}$.

Kelt . . . . . .

. . . . . .

mint elsőfokú iparhatóság.

3. Közvetítésre.

. . . . . szám.

Hatósági engedély.

N. . . . . N. . . . . i lakos kérelmére, miután igazolta azt, hogy . . . . . ipar űzésére az 1884 : XVII. törvénycikkben előírt feltételeknek megfelel, a 3.678/1917. M. E. számú rendelet alapján megengedem, hogy . . . . . cikkek adásvételét közvetítse.

Ez okból N. . . . . N. . . . . urat / asszonyt

. . . . szám alatt iparlajstromunkba bejegyeztem és részére ezen hatósági engedélyt kiadtam.

Kelt . . . . . .

. . . . . .

mint elsőfokú iparhatóság.

12. §.

Azoknak, akik a vásárokon, utcákon, közтereken, vagy házról házra járva árúsítanak, ha az e foglalkozásuk gyakorlásához az érvényben álló jogszabályok értelmében akár a R. életbelépése előtt, akár azután kiadott hatósági engedélyük vagy igazolványuk megvan, vagy ha a foglalkozást az érvényben álló jogszabályok értelmében hatósági engedély vagy igazolvány nélkül is szabadon gyakorolhatják, az iparűzés céljából a R.-ben előírt és a fentebbi 8—11. §-ok értelmében kiállítandó hatósági engedélyre az esetben sincs szükségük, ha a R. 13. §-a alá eső cikkeket közvetlen fogyasztók részére árúsítanak.

13. §.

Amennyiben a R. 13. §-ának hatálya alá eső cikkek árúsításának jogát hatósági engedélytől teszi függővé, a hatósági engedély a szóban levő cikkeknek nem csupán iparszerű, hanem alkalomszerű árúsításához is szükséges. Kivétel e szabály alól a R. 22. §. első bekezdés 5. és 6. pontjaiban foglaltatik.

A R. 22. §-ának első bekezdése 6. pontja hatósági engedély nélkül is megadja az árúsításnak lehetőségét arra az esetre, ha valaki a közszükségleti cikkből öröklés, törvényes zálogjog vagy megtartási jog alapján, vagy a fennálló jogszabályok korlátai között egyéb megengedett módon jut nagyobb készlethez és azt bírói eljáráson kivül árúsítás útján kívánja értékesíteni. A R. szóban levő §-ának 2. bekezdése azonban még ebben az esetben is kötelezővé teszi az árúsítás szándékának bejelentését, valamint az esetre, ha az árú gyors romlásnak kitéve nincs, a hatóság esetleges intézkedésének bevárását és csak az esetre, ha a hatóság a bejelentéstől számított 15 nap alatt sem nyilatkozik, kezdhető meg akadálytalanul az árúsítás. Miután a tényleg megkezdett árúsítás folytán

szükségessé válhatik annak igazolása, hogy a fél bejelentési kötelezettségének tényleg eleget tett, elrendelem, hogy az iparhatóság legkésőbben a bejelentés beérkeztétől számított 3 nap alatt a bejelentés megtörténtéről a félnek igazolványt adjon.

14. §.

A R. 19. §-a alapján kiállítandó tanusítványt az iparhatóság hivatalos értesítés alakjában adja ki.

15. §.

A R. a „hatósági engedély" mellett több esetben a hatóságnak „külön engedélyét" is említi.

A R. 21. §-ában említett külön engedély a R. 13. §-ának hatálya alá eső cikkek árúsításához szükséges hatósági engedéllyel semminő kapcsolatban nincs, mert hiszen a 21. §-ban oly cikkek árúsításával kapcsolatban történik említés a külön engedélyről, amelyek nem esnek a 13. §. alá.

A R. 18. §-ának mind a négy bekezdésében említett külön engedély pedig csakis olyanoknak adható, akiknek a R. 13. §-ának hatálya alá eső cikkek árúsítására megvan már hatósági engedélyük vagy ezt pótló iparűzési jogosultságuk. A láncolatos kereskedésnek egyes tipikus megnyilvánulásait tiltó 18. §-ban említett külön engedély megadása a méltányosság és a gazdasági célszerűség követelménye lehet bizonyos esetekben, midőn pl. az üzlettulajdonos személyi viszonyaiban beállott változás az árúknak gyors elárúsítását teszi indokolttá és ez a követelmény az iparűzés módjára nézve e §-ban előirt szabályoknak szigorú megtartását nagyobb károsodás veszélye nélkül meg nem engedi.

16. §.

Ez a rendelet kihirdetése napján hatályba lép.

Budapest, 1917. évi október hó 26-án.

A m. kir. minisztérium 2.441/1918. M. E. számú rendelete a közszükségleti cikkek forgalombahozatalánál előforduló visszaélések meggátlásáról szóló 3.678/1917. M. E. számú rendelet módosítása tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a közszükségleti cikkek forgalombahozatalánál előforduló visszaélések meggátlásáról szóló (a Budapesti Közlönynek 1917. évi október hó 2. napján megjelent 227. számában kihirdetett) 3.678/1917. M. E. számú rendelet módosításául a következőket rendeli:

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi junius hó 9-én kelt 131. számában.

1. §.

A 3.678/1917. M. E. számú rendeletben az árvizsgáló bizottságok tekintetében az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter részére biztosított jogkör (idézett rendelet 1—11. §-ai) a jelen rendelet hatálybalépésétől kezdve a kereskedelemügyi minisztert illeti meg.

2. §.

A kereskedelemügyi miniszter 10.000 lakosnál több lakossal biró rendezett tanácsú városok és községek területére — esetleg a szükséghez képest ennél kisebb lakosszámú rendezett tanácsú városok és községek területére is — külön helyi árvizsgáló bizottság alakítását rendelheti el; továbbá a helyi árvizsgáló bizottságokat felügyeleti jogkörrel felruházott törvényhatósági és alsóbbfokú helyi árvizsgáló bizottságokká szervezheti át s az országos, a törvényhatósági és a helyi árvizsgáló bizottságnak egymáshez való viszonyát, valamint az árvizsgáló bizottságok ügyrendjét rendelettel szabályozhatja.

3. §.

A 3.678/1917. M. E. számú rendelet 7. §-a alapján alakított Országos Központi Árvizsgáló Bizottság hatáskörébe tartozó ügyekben az alsóbbfokú közigazgatási hatóságokat, valamint a törvényhatósági és a helyi árvizsgáló bizottságokat kötelező utasításokkal látja el.

A rendőrhatóság köteles a területére illetékes törvényhatósági vagy helyi árvizsgáló bizottság megkeresésére a közszükségleti cikkek forgalombahozatalánál előforduló visszaélések miatt a kihágási eljárást megindítani.

4. §.

A jelen rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Területi hatályára és végrehajtására nézve a 3.678/1917. M. E. számú rendelet 36. §-a irányadó.

Budapest, 1918. évi június hó 6-ik napján.

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter 45.945/1918. K. M. számú rendelete árvizsgáló bizottságok átszervezése tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium 2.441/1918. M. E. számú rendeletének 3. §-ában nyert felhatalmazása alapján az árvizsgáló bizottságok átszervezése tárgyában az alábbiakat rendelem:

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi június hó 12-én kelt 133. számában.

1. §.

Minden 10.000-nél több lakossal biró rendezett tanácsú városban és községben árvizsgáló bizottságot kell alakítani. E helyi árvizsgáló bizottság működése kiterjed annak a rendezett tanácsú városnak vagy községnek egész területére, amelyre nézve megalakult. Működési területén ellátja mindazon teendőket, amelyeket a 3.678/1917 M. E. számú rendelet 1. és 2. §-a a közszükségleti cikkek árának szabályozásában s a forgalom irányításában és felügyeletében való közreműködés, valamint a visszaélések üldözése körében a hatóságok támogatása tekintetében a helyi árvizsgáló bizottságok hatáskörébe utal. A bizottságok tagjainak számát elnökük kinevezésével egyidejűleg fogom megállapítani.

2. §.

Azok a bizottságok, amelyeket az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter a törvényhatóságok székhelyein helyi árvizsgáló bizottságokként létesített, a jelen rendelet életbeléptétől kezdődőleg törvényhatósági árvizsgáló bizottságokká alakulnak át. Működésük kiterjed annak a törvényhatóságnak egész területére, amelyre nézve megalakultak, amennyiben megalakításuk alkalmával az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter másként nem rendelkezett, vagy ezután másként nem fog rendelkezni.

A törvényhatósági árvizsgáló bizottság működési területén ellátja mindazokat a tennivalókat, amelyeket a 3.678/1917. M. E. számú rendelet 1. és 2. §-a a közszükségleti cikkek árának szabályozásában s a forgalom irányításában és felügyeletében való közreműködés, valamint a visszaélések üldözése körében a hatóságok támogatása tekintetében a helyi árvizsgáló bizottságok hatáskörébe utal.

E tennivalók tekintetében nem esik a törvényhatósági árvizsgáló bizottság működési körébe az a rendezett tanácsú város vagy község, amelyre nézve külön helyi árvizsgáló bizottság alakíttatott. Az így kivett városban vagy községben alakított helyi árvizsgáló bizottság felett azonban a törvényhatósági árvizsgáló bizottság felügyeleti és irányítási jogkört gyakorol.

3. §.

Azt, hogy a törvényhatósági és községi árvizsgáló bizottságok a működésük körébe utalt tennivalókat milyen eljárási módok mellett látják el, továbbá, hogy az Országos Központi Árvizsgáló Bizottság a törvényhatósági és a helyi árvizsgáló bizottságok felett, úgyszintén a törvényhatósági árvizsgáló bizottságok a helyi árvizsgáló bizottságok felett a felügyeletet és az irányítást milyen módon gyakorolják, a részükre kibocsátandó ügyrend fogja közelebbről szabályozni.

4. §.

Ez a rendeletem kihirdetésének napján lép életbe.

Rendeletem végrehajtásával a törvényhatóságok első tisztviselőjét bizom meg és felhivom, hogy az 1. §. értelmében alakitandó alsóbbfokú helyi árvizsgáló bizottságok szervezése körüli tennivalóit sürgősen foganatosítsa, nevezetesen a bizottsághoz rendeljen ki jegyzőkönyvvezetőt, a bizottság részére a szükséges helyiséget bocsássa rendelkezésre és gondoskodjék a bizottsági iratok megőrzéséről és az irodai tennivalók ellátásáról.

Budapest, 1918. évi június hó 10. napján.

A m. kir. minisztérium 3.310/1918. M. E. számú rendelete a közszükségleti cikkek forgalombahozatalánál előforduló visszaélések meggátlása tárgyában kiadott 3.678/1917. M. E. számú rendelet kiegészítéséről.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a 3.678/1917. M. E. szám alatt kiadott, a Budapesti Közlönynek 1917. évi október hó 2. napján megjelent 227. számában kihirdetett rendelet kiegészítéséül a következőket rendeli:

1. §.

Aki közszükségleti cikkeket, előállításukra szolgáló anyagokat, valamint forgalombahozatalukhoz szükséges tartályokat (ládát, hordót, zsákot stb.) továbbeladás céljára elad, köteles a vevőnek legkésőbb az árú átadásával egyidejűleg számlát vagy jegyzéket kiszolgáltatni. A számlának (jegyzéknek) tartalmaznia kell az ügylet megkötésének időpontját, az eladó és a vevő teljes cégének, ilyennek hiányában nevének megnevezését és üzleti telepének, ilyennek hiányában lakásának helyét, úgyszintén az eladott árú mennyiségét (súlyát), minőségét és vételárát. Az árúnak postán vagy vasuti küldeményként történő szállítása esetén az eladó a számlát vagy jegyzéket legkésőbb az árú feladása napján a vevő címére ajánlott levélben köteles elküldeni.

Az előző bekezdés alá eső árusítás esetében a vevőnek tilos az árút szabályszerű számla vagy jegyzék nélkül, illetőleg annak kézbevétele előtt átvenni.

2. §.

Mindazok, akik közszükségleti cikkeknek, előállításukra szolgáló anyagoknak, valamint forgalombahozatalukhoz szükséges tartályoknak (ládának, hordónak, zsáknak stb.) akár a közvetlen

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi julius hó 30-án kelt 170. számában.

fogyasztás, akár továbbeladás céljából való árusításával foglalkoznak, kötelesek az üzlethelyiségükben vagy raktáraikban levő eladásra szánt árúkat, azok eladási árát pontosan feltüntető függőjeggyel ellátni vagy eladási árukat más alkalmas módon szembetűnően megjelölni.

Az élelmicikkek eladási árát az üzlethelyiségben szembeötlő helyen elhelyezett árjegyzéken fel kell tüntetni, az edényben (hordóban, zsákban vagy egyéb tartályokban) elhelyezett élelmicikkek eladási árát pedig az elhelyezésükre szolgáló edényre alkalmazott feliraton is fel kell tüntetni.

A kirakatokban elhelyezett minden közszükségleti cikknél annak árát fel kell tüntetni.

3. §.

Az 1. és 2. §-ban felsorolt eladók kötelesek e rendelet szövegét üzlethelyiségükben mindenki részére könnyen hozzáférhető és szembeötlő helyen kifüggeszteni.

4. §.

Aki a jelen rendelet valamely rendelkezését megszegi vagy kijátssza, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és 15 napig terjedhető elzárással, valamint kétezer koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő.

E kihágás miatt az eljárás a 3.678/1917. M. E. számú rendelet 33. §-ában megjelölt hatóságoknak hatáskörébe tartozik.

5. §.

Ez a rendelet a kihirdetését követő 15-ik napon lép életbe. Területi hatályára és végrehajtására nézve a 3.678/1917. M. E. számú rendelet 36. §-a irányadó.

Budapesten, 1918. évi július hó 23-án.

Árpagyöngy termelése és maximális ára.

A m. kir. minisztérium 4.443/1917. M. E. számú rendelete az árpagyöngy előállításának és forgalombahozatalának újabb szabályozásáról.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli.

1. §.

Iparvállalatok a jelen rendelet életbeléptetése után a 3.510/1917. M. E. számú rendelet (l. a Budapesti Közlönynek 1917. évi szept. hó 23. napján megjelent 220. számában) 12. §-a értelmében árpagyöngygyártás céljára beszerzett árpából csak alábbi 2. §-ban meghatározott minőségű árpagyöngyfajtákat állíthatják elő és az előállított árpagyöngyöt kizárólag a Hadi Termény részvénytársaság útján hozhatják forgalomba.

2. §.

Árpagyöngy előállításánál takarmánylisztet előállítani tilos és az egynemű korpa elvonása után, mely magában foglalja a feldolgozás közben nyert lisztet, valamint hulladékot is, 100 kg. 64 kg.-os súlyminőségű árpát alapul véve ebből 63 kg. árpagyöngyöt kell előállítani, még pedig a következő fajtákban:

1. finom (leves) árpagyöngyöt, a feldolgozás alá vett árpamennyiség összsúlyának legfeljebb 5%-a erejéig,

2. közönséges (főzelék) árpagyöngyöt,

továbbá árpatörmeléket,

még pedig e két utóbbi fajtát együttesen a feldolgozás alá vett árpamennyiség összsúlyának további 58%-a erejéig.

3. §.

Ha az árpa hektoliterjének súlya (minőségi súlya) 64 kg.-nál nagyobb, az iparvállalat 67 kg. hektoliter súlyig bezárólag a hektoliter súlykülönbözetnek minden egyes teljes kilogrammja után egy kilogrammal több közönséges (főzelék) árpagyöngyöt és ennek megfelelően kevesebb korpát állíthat elő, mint a 2. §-ban meg van állapítva. Ellenben 64 kg.-nál kisebb súlyminőségű árpából minden

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi november hó 18-án kelt 267. számában.

egyes teljes kilogramm után 1 kg.-nál kevesebb közönséges árpagyöngyöt és ennek megfelelően több korpát állíthat elő.

A jelen rendelet 4. §-a értelmében előállított árpagyöngyfajtákat akár zsákban, akár egyéb zárt csomagolásban mindenkor csakis az árpagyöngyfajtának feltüntetése mellett szabad árúba bocsátani.

5. §.

Aki a jelen rendelet valamely rendelkezését megszegi vagy kijátsza, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és hat hónapig terjedő elzárással és kétezer koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha megállapítható annak a nyereségnek összege, melyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés kétezer koronán felül a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet.

A kihágási eljárás a közigazgatási hatóságnak mint rendőri büntető bíróságnak, a székesfővárosi államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországokban e kihágás miatt az ottani jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

6. §.

A vámkülföldről származó árpából előállított árpagyöngy, valamint a vámkülföldről származó árpagyöngy forgalomba hozatalára a 3.411/1915. M. E. számú és az 534/1916. M. E. számú rendelet (l. a Budapesti Közlöny 1915. évi szeptember hó 17. napján megjelent 215., illetőleg 1916. évi február hó 10. napján megjelent 32. számában) rendelkezései irányadók.

7. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Ettől a naptól kezdve a 3.041/1916. M. E. számú rendelet (l. a Budapesti Közlönynek 1916. évi szeptember hó 17. napján megjelent 213. számában) hatályát veszti.

A jelen rendelet hatálya a magyar szent korona országainak egész területére kiterjed. Horvát-Szlavonországokban ezt a rendeletet, amennyiben végrehajtása az ottani önkormányzat körébe tartozik, a bán hajtja végre.

Budapest, 1917. évi november hó 15. napján.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 128.000/1917. O. K. H. számú rendelete az árpagyöngy legmagasabb árának újabb megállapításáról.[1])

A m. kir. minisztérium 3.510/1917. M. E. számú rendeletének 12. §-ában nyert felhatalmazás alapján az alábbiakat rendelem:

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi november hó 18-án kelt 267. számában.

1. §.

Az előállító iparvállalat az 1917. évi árpatermésből előállított egyes árpagyöngyfajtákért legfeljebb a következő legmagasabb árt követelheti: finom árpagyöngyért 133 koronát, közönséges árpagyöngyért és törmelékért 77 koronát.

2. §.

A jelen rendelettel megállapított legmagasabb árakat métermázsánként (100 kg.) tiszta súlyra készpénzfizetés mellett, zsák nélkül történt eladás esetére kell érteni s azok magukban foglalják a rakodó állomáshoz való szállítás költségét is. Az eladó a zsák súlyát az eladott árpagyöngy súlyába nem számíthatja be.

Ha a zsákot az eladó szolgáltatja, azt a vevőnek külön felszámíthatja.

3. §.

A vételár hitelezése esetében az eladó kamatot követelhet. Ez azonban legfeljebb 2%-kal lehet magasabb, mint az Osztrák Magyar Banknál az ügylet megkötésekor érvényben álló váltóleszámítolási kamatláb.

Ha a jelen rendeletben meghatározott árpagyöngy árúsítása a közvetlen fogyasztás céljait szolgáló kereskedelemben (kicsinyben vagy részletkereskedésben) történik, az eladó csak olyan árt számíthat, amely a megállapított legmagasabb árt a Haditermény részvénytársaságnak fizetett jutalék és a szállítási költségek hozzáadásával legfeljebb 15%-kal haladja meg.

5. §.

A jelen rendeletben meghatározott árak a vámkülföldről behozott árpagyöngyre nem vonatkoznak.

6. §.

A jelen rendelet megszegése vagy kijátszása a 3.510/1917. M. E. számú rendelet 20. §-a értelmében kihágás és hat hónapig terjedhető elzárással, valamint kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. A pénzbüntetés a megállapított nyereség kétszeresével felemelhető.

7. §.

A jelen rendelet 1917. évi november hó 18. napján lép életbe.

Budapest, 1917. évi november hó 15-én.

Ásványolaj és ásványolajtermékek termelése, forgalombahozatala.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 81.441/1917. VI. C. számú rendelete a nyersolaj forgalmának és feldolgozásának szabályozásáról szóló 21.594/1917. VI. C. számú, valamint az ezen rendeletet módosító 64.140/1917. VI. C. számú rendelet újabb módosítása tárgyában.[1])

A 21.594/1917. VI. C. számú rendelet 2. §-ának a benzinre vonatkozó rendelkezése (2. §-a), valamint a 64.140/1917. VI. C. számú rendelet *a)* alatti rendelkezése helyett a következő rendelkezés lép életbe:

100 kg. Boryslav—Tustanovica származású tiszta nyersolajból előállítandó:

1. 2·7% könnyű benzin 0·720-nál kisebb fajsúllyal,
2. 8·1% nehéz benzin általánosságban 0·760-nál kisebb fajsúllyal 758—762 közötti fajsúly tüzetik.
3. 1·0% petrolbenzin 790—795 súllyal.

Elrendelem továbbá, hogy a különleges galiciai nyersolajokból a lehető legnagyobb mennyiségű benzin dolgoztassék fel és ezen mennyiségek előállításánál az egyes benzinfajták között a fenti százalékos arány (100% benzinre átszámítva 25% könnyű, 68·5% nehéz és 8·5% petrolbenzin) tartassék be.

Egyebekben a 21.594/1917. VI. C. és 64.140/1917. VI. C. számú rendeletek továbbra is érvényben maradnak.

A jelen rendelet kihirdetése napján lép életbe.

Budapest, 1917. évi november hó 19-én.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 88.791/1917. VI. C. számú rendelete a romániai nyersolaj forgalmának és feldolgozásának szabályozásáról.[2])

A m. kir. minisztérium által a nyers ásványolaj, az ásványolajtermékek, a benzol, továbbá a kátrány és kátránytermékek forgalmának újabb szabályozása tárgyában kiadott 3.044/1916. M. E.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi november hó 30-án kelt 277. számában.

[2]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi december hó 12-én kelt 286. számában.

számú rendeletnek (l. a Budapesti Közlöny 1916. évi szeptember hó 26-án megjelent számában) 10. §-ában nyert felhatalmazás alapján a következőket rendelem:

1. §.

A romániai nyersolajnak a magyar szent korona országai területén meglevő és utóbb hozzájövő készletei a jelen rendelet erejénél fogva zár alá vétetnek.

A zár alá vételnek az a hatálya, hogy a zár alá vett nyersolajat csakis a kereskedelemügyi miniszter utasítása vagy engedélye alapján szabad elidegeníteni, illetőleg kiszolgáltatni, továbbá csakis az alább következő rendelkezések szerint szabad feldolgozni.

2. §.

100 kg. tiszta moreni-tarcanii nyersolajból legalább is előállítandó:

1. benzin és pedig:	
0·720 fajsúlyú	5%
0·760 fajsúlyú	8%
0·785/795 fajsúlyú	6%
összesen . . .	19%
2. világító kőolaj	20%
3. gázolaj	20%
4. kenőolajok	21%

A fennmaradó termékből a lehető legnagyobb mennyiségű aszfalt állítandó elő.

Más romániai nyersolajfajták feldolgozási módját a kereskedelemügyi miniszter esetről-esetre állapítja meg.

A nyers ásványolajat, a gázolajat, a félgyártmányokat, közbeeső és féltermékeket, valamint az üledéket az ásványolajfinomítóknak nem szabad eltüzelniök.

A kereskedelemügyi miniszter a fentiekben foglalt feldolgozási utasítás alól kivételeket engedélyezhet.

3. §.

Aki a jelen rendeletet, vagy annak alapján tett hatósági rendelkezéseket megszegi vagy megszegésüknél bármely módon közreműködik, kihágást követ el és a 3.044/1916. M. E. számú rendelet 16. §-a alapján büntetendő.

4. §.

A jelen rendelet kihirdetése napján lép életbe és területi hatálya tekintetében a 3.044/1916. M. E. számú rendelet 17. §-ának 2. bekezdése irányadó.

Budapest, 1917. évi december hó 6-án.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 6.702/1918. VI/C. számú rendelete a nyersolaj forgalmának és feldolgozásának szabályozásáról szóló 21.594/1917. VI/C. számú rendelet módosítása tárgyában kiadott 64.140/1917. VI/C. számú rendelet újabb módosítása és a romániai nyersolaj forgalmának és feldolgozásának szabályozásáról kiadott 88.791/1917.VI/C. számú rendelet módosítása tárgyában.[1])

Az idézett 64.140/1917. VI/C. számú rendelet *a)* 6. pontja helyett a következő rendelkezés lép életbe: „petrolbenzin 0·795°-nál kisebb fajsúllyal 4%."

A 64.140/1917. VI/C. számú rendelet *b)* pontja helyett pedig a következő rendelkezés lép életbe: „*b)* világító kőolaj 28%." A különleges galiciai nyersolajokból is a jelenleginél 3%-kal több benzin állítandó elő.

Az idézett 88.791/1917. VI/C. számú rendelet 2. §-ának 1. és 2. pontja helyett a következő rendelkezés lép életbe:

„1. benzin és pedig

0·720	fajsúlyt	5%
0·760	„	8%
0·765/795	„	9%
	Összesen	22%

2. világító kőolaj 17%."

Egyebekben a 21.594/1917. VI/C., 64.140/1917. VI/C. és 88.791. 1917. VI/C. számú rendeletek továbbra is érvényben maradnak.

A jelen rendelet kihirdetése napján lép életbe.

Budapest, 1918. évi február hó 5-én.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 27.363/1918. VI/C. számú rendelete a világító kőolaj forgalmának szabályozásáról.[2])

A m. kir. minisztérium által a nyersásványolaj, ásványolajtermékek a benzol, továbbá a kátrány forgalmának újabb szabályozása tárgyában kiadott 3.044/1916. M. E. számú rendeletben (l. a Budapesti Közlöny 1916. évi szeptember hó 28-ikán megjelent 220. számában) nyert felhatalmazás alapján a következőket rendelem:

1. §.

A kereskedelmi vállalatok (ideértve a szövetkezeteket is) birtokában meglévő és utóbb hozzá jövő világító kőolajkészletek a jelen rendelet erejénél fogva zár alá vétetnek.

---

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi február hó 13-án kelt 36. számában.

[2]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi április hó 19-én kelt 91. számában.

2. §.

A zár alá vételnek az a hatálya, hogy az 1. §-ban megjelölt vállalatoknak a világító kőolajat csakis annak a törvényhatóságnak első tisztviselője, vagy ez utóbbi által felhatalmazott hatóság engedélyével szabad kiszolgáltani, amelynek területén a készletek vannak.

Engedély csakis közérdekű célokra, továbbá a mezőgazdasági, bányászati és ipari (háziipari) üzemek folytatásához nélkülözhetetlenül szükséges világító kőolaj kiszolgáltatására adható.

A hatóság, a rendelkezésre álló világító kőolaj figyelembevételével megállapíthatja azt a sorrendet, amelyben az előbbi bekezdésben említett szükségletek kielégítést nyernek.

3. §.

Az üzemben lévő ásványolajfinomítók birtokában vagy őrizetében levő világító kőolajra a jelen rendelet rendelkezései nem vonatkoznak. E tekintetben csupán a 3.044/1916. M. E. számú rendelet rendelkezései irányadók.

4. §.

Aki a jelen rendelet, vagy az annak alapján tett hatósági rendelkezéseket megszegi, vagy megszegésüknél bármely módon közreműködik, kihágást követ el és a 3.044/1916. M. E. számú rendelet 16. §-a alapján büntetendő.

5. §.

A jelen rendelet annak közzététele napján lép életbe és érvénye folyó évi augusztus hó 31-én szünik meg.

Területi hatálya tekintetében a 3.044/1916. M. E. számú rendelet 17. §-ának II-ik bekezdése irányadó.

Budapest, 1918. évi április hó 13-án.

A m. kir. minisztérium 1.193/1918. M. E. számú rendelete az egyes ásványolajtermékek legmagasabb árának megállapítása tárgyában 4.451/1915. M. E. szám alatt kiadott és 504/1917. M. E. szám alatt módosított rendelethez tartozó „Árpótléktáblázat" megváltoztatása tárgyában[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

Az egyes ásványolajtermékek legmagasabb árának megállapítása tárgyában 4.451/1915. M. E. számú (a Budapesti Közlöny-

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi május hó 29-én kelt 122. számában.

nek 1915. évi 294. számában kihirdetett) rendelethez tartozó és az 504/1917. M. E. számu (a Budapesti Közlönynek 1917. évi 31. számában kihirdetett) rendelettel módosított »Árpótléktáblázat« érvényét veszti és helyébe a jelen rendelethez mellékelt »Árpótléktáblázat« lép.

2. §.

A jelen rendelet 1918. évi május hó 29-ik napján kezdődő hatállyal lép életbe.

Területi hatályára és végrehajtására nézve a 4,451/1915. M. E. számú rendelet 10. §-a irányadó.

Budapest, 1918. évi május hó 28-án.

Árpótléktáblázat

a) **Duna jobbpartja:**

Baranya vármegye és Pécs törvényhatósági joggal felruházott város:

	Korona
Baranyavár	14·90
Csuza	15·22
Dárda	14·73
Herczegszőllős	15·16
Hidas-Bonyhád	15·29
Karancs	15·07
Mágocs	15·08
Mohács	15·67
Németboly	15·52
Pécs	15·32
Sásd	15·08
Sellye	15·48
Siklós	15·37
Siklós-Vokány	15·15
Somogy-Vasas	15·55
Szászvár-Mázа	15·22
Szentlőrincz	15·29
Üszög	15·32
Villány	15·08
Vajszló	15·75

Fejér vármegye és Székesfehérvár törvényhatósági joggal felruházott város:

	Korona
Adony-Pusztaszabolcs	13·92
Bicske	13·84
Bodajk	14·73
Czecze	14·40
Kápolnásnyék	14·22
Lovasberény	14·31
Martonvásár	14·11
Mór	14·82
Polgárdi	14·48
Sárbogárd	14·22
Sárosd	14·13
Seregélyes	14·22
Szabadbattyán	14·31
Székesfehérvár	14·40
Szolgaegyháza	14·04
Tárnok	14·—
Vajta	14·40
Vértesacsa	14·21

Győr vármegye és Győr törvényhatósági joggal felruházott város:

	Korona
Győr	15·26
Pannonhalma	15·69

Komárom vármegye és Komárom törvényhatósági joggal felruházott város:

	Korona
Almásfüzitő	14·41
Bánhida	14·13
Felsőgalla	14·04
Kisbér	15·—
Komárom	14·40
Kürt	14·29
Nagyigmánd	14·81
Nagymegyer	14·90
Ógyalla	14·63
Órsujfalu	14·65
Perbete	14·38
Tany-Nemesócsa	14·81
Tata-Tóváros	14·22
Udvard	14·46
Újkomárom	14·48

Moson vármegye:

	Korona
Barátudvar-Féltorony	15·47
Boldogasszony	15·47

	Korona
Bruck-Királyhida	15·00
Hegyeshalom	14·92
Köpcsény	14·70
Lajtakáta	14·82
Lébény-Mosonszt.-miklós	15·18
Magyaróvár	15·00
Moson	15·00
Mosonszentjános	15·09
Mosonújfalu	14·86
Nezsider	14·99
Pándorfalu	14·92
Pomogy	15·68
Zurány	15·00

Somogy vármegye:

	Korona
Babócsa	15·92
Balatonboglár	15·32
Balatonszentgyörgy	15·66
Barcs	15·56
Csurgó	15·64
Darány	15·49
Fonyód	15·13
Gyékényes	15·65
Jákó-Nagybajom	15·36
Kaposvár	15·22
Kiskorpád	15·29
Lengyeltóti	15·49
Marczali	16·19
Nagyatád	15·72
Somogyszob	15·49
Somogyvár	15·62
Szigetvár	15·41
Tab	15·60
Zákány	15·65

Sopron vármegye és Sopron törvényhatósági joggal felruházott város:

	Korona
Beled	15·47
Bősárkány	15·18
Bük	15·73
Csepreg	15·82
Csorna	15·29
Eszterháza	15·77
Kapuvár-Garta	15·75
Kismarton	15·30
Lajtaujfalu	15·83
Nagyczenk	16·32
Nagymarton	16·32
Sopron	15·56
Sopronnyék-Haracsony	15·89
Sopronszentmárton	16·05

Tolna vármegye:

	Korona
Bátaszék	15·20
Dombóvár	14·91
Dunaföldvár	14·71
Keszőlmelegkút-Gyönk	14·57
Kölesd-Tengelic	14·65
Paks	15·04
Pinczehely	14·48
Simontornya	14·40
Szakály-Hőgyész	14·65
Szekszárd	14·82
Tamási-Majsamiklósvár	14·82
Tolna-Mözs	14·74

Vas vármegye:

	Korona
Acsád	16·25
Boba	15·99
Czelldömölk	15·90
Felsőlövő	16·98
Felsőőr	16·66
Gyanafalva	16·41
Hegyfalu	15·65
Hosszupereszteg	15·99
Jánosháza	16·33
Körmend	16·16
Kőszeg	16·32
Muraszombat	16·81
Nagyszentmihály	16·50
Németujvár	16·68
Pinkafő	16·79
Sárvár	15·73
Szentgotthárd	16·33
Szombathely	15·90
Vámoscsalád	15·56
Vasvár	16·36

Veszprém vármegye:

	Korona
Bakonybánk	14·88
Balatonfőkajár	15·17
Devecser	15·22
Hajmáskér	14·74
Lepsény	14·80
Mezőkomárom-Városhidvég	15·16
Pápa	15·08
Siófok	15·14
Várpalota	14·65
Veszprém	14·91
Zircz	15·43

Zala vármegye:

	Korona
Alsólendva	16·66
Badacsonytomaj	16·95
Csáktornya	16·89
Csömödér-Páka	16·54
Keszthely	16·82
Komárváros	16·96
Lenti	16·61
Lesenczetomaj	16·67
Murakeresztur	17·21
Nagykanizsa	17·05
Perlak-Murakirály	17·39
Sümeg	16·50
Tapolcza	16·67
Ukk	16·43
Zalaegerszeg	16·33
Zalaszentgrót	16·24
Zalaszentiván	16·41
Zalaszentjakab	17·03

b) **Duna balpartja:**

Árva vármegye:

	Korona
Alsókubin	16·51
Dluha	16·80
Kralován	16·05
Podbjel	16·91
Trsztena	17·14
Turdossin	17·06

Bars vármegye:

	Korona
Alsószecse	14·63
Alsóvárad	14·63
Aranyosmarót	15·22
Barstaszár	15·17
Csata	14·38
Garamkovácsi	15·59
Garamrudnó	15·13
Garamszentbenedek	14·96
Garamszentkereszt	15·48
Geletnek-Szklenófürdő	15·38
Kistapolcsány	15·27
Körmöczbánya	15·47
Léva	14·63
Nagymánya	14·88
Nagysalló	14·55
Nagyugrócz	15·94
Nemeskosztolány	15·41
Nyitraszeg	15·34
Oroszka	14·29
Óhaj Hull	14·91
Petőtelep	15·41
Szénásfalu-Vihnye	15·34
Ujbánya	15·10
Verebély	15·02
Zsarnócza	15·32
Zseliz	14·46

Esztergom vármegye:

	Korona
Esztergom	14·16
Kenyérmezőmajor	14·10
Köbölkut	14·29
Kőhid-Gyarmat	14·29
Nyergesujfalu	14·24
Párkány-Nána	14·20

Hont vármegye és Selmecz- és Bélabánya törvényhatósági joggal felruházott város:

	Korona
Bélabánya	15·56
Drégelypalánk	14·72
Hontnémeti	15·11
Ipolypásztó	14·46
Ipolyság	14·54
Ipolyszakállos	14·55
Korompa	14·75
Korpona	15·15
Nagymaros	13·91
Selmeczbánya	15·69
Szob	14·11
Zebegény	14·02

Liptó vármegye:

	Korona
Csorba	16·94
Fenyőháza	16·13
Királylehota	16·73
Liptószentmiklós	16·52
Liptótepla	16·41
Liptóujvár	16·68
Oszadafürész	16·71
Rózsahegy	16·28
Vágfalva	16·90
Vychodna	16·83

Nógrád vármegye:

	Korona
Balassagyarmat	14·59
Dejtár	14·80
Diósjenő	14·22
Fülek	14·63
Gács	15·08
Galgaguta	14·29

	Korona
Kisterenye	14·38
Lónyabánya	14·89
Losoncz	14·80
Nagyoroszi	14·35
Nógrádszakál	14·92
Nógrádverőcze	13·82
Őrhalom	14·70
Poltár	15·29
Salgótarján	14·46
Selyp	14·11
Somoskőujfalu	14·55
Szécsény	14·81
Zagyvapálfalva	14·46
Zlatnó	15·44

Nyitra vármegye:

	Korona
Berezó	15·73
Brunócz	15·34
Érsekujvár	14·55
Felsőrécsény	15·25
Galgócz	15·74
Holics	15·47
Harádics	15·67
Hársas-Nyitratormás	15·54
Jabláncz	15·58
Jókut	15·29
Kissurány	15·34
Komját	14·73
Lipótvár	15·18
Nagybélicz	15·20
Nagybossány	15·20
Nagykosztolány	15·20
Nagyrépény	15·36
Nagysurány	14·63
Nagytapolcsány	15·14
Negyed	15·21
Németpróna	15·54
Nyitra	14·89
Nyitrabánya	15·62
Nyitraivánka	14·80
Nyitranovák	15·41
Nyitrazsámbokrét	15·27
Pöstyén	15·27
Privigye-Bajmóczfürdő	15·47
Radosna	15·44
Sasvár	15·54
Szakolcza	15·47
Szenicze	15·71
Szilárd-Alsózelle	15·14
Szomorlovászi	15·06
Tardoskedd	14·72
Tornócz	14·80
Tótmegyer	14·80
Üzbég	14·97
Vágfarkasd	15·18
Vágsellye	14·80
Vágterbete	15·55
Vágujhely	15·41
Verbó	15·55
Zsitvafődémes	14·82

Pozsony vármegye és Pozsony törvényhatósági joggal felruházott város:

	Korona
Albár	15·05
Alsószil-Felsőlócz	15·—
Bazin	14·76
Burszentmiklós	15·73
Cseklész	14·76
Csütörtök	14·70
Cziffer	14·92
Deáki	15·06
Detrekőszentmiklós	15·47
Dévényujfalu	14·83
Diósförgepatony	14·91
Dunaszerdahely	14·99
Felistál-Alsónyárasd	15·11
Galánta	15·06
Királymajor	15·77
Lozornó	15·11
Magyarfalu	15·20
Malacka	15·—
Modor-Nagysenkőc	14·83
Nádas-Pozsonyszomolány	15·39
Nádasfő	15·60
Nagylég	14·85
Nagylévárd	15·09
Nagypaka	14·79
Nagyszombat	15·—
Németdiószeg	15·—
Pered	15·06
Pozsony	14·24
Pozsonyalmás	15·13
Pozsonypüspöki	14·61
Pusztafődémes	14·92
Récse	14·66
Somorja-Uszor	14·76
Stomfa-Mászt	14·92
Székelyfalva-Búrszentgyörgy	15·18
Szencz	14·83
Szentgyörgy	14·76
Szered	15·18
Vágkeresztur-Apaj	15·09

	Korona
Zohor	14·92
Zsigárd	15·08

Trencsén vármegye:

	Korona
Bán	15·53
Bellus	15·99
Bicsefalú	16·41
Bogoszló	15·56
Csacza	16·67
Czobolyfalu	15·97
Dulóujfalu	15·95
Felsőozor	15·65
Hőlak-Trencsénteplicz	15·82
Illava	15·90
Kiszuczaujhely	15·92
Lédecz	15·90
Ledniczróna	16·22
Litvailló	16·15
Melcsicz	15·65
Nagybicscse	16·24
Nagysándori	16·05
Nemsó	15·82
Poroszka	16·12
Puhó-Koskócz	15·99
Rajecz	16·09
Ribény	16·23
Ricsó	16·33
Tornócz	15·18
Trencsén	15·73
Ujzsolna	16·13
Vágbesztercze	16·16
Vághéve-Vágváralja	16·16
Várna	15·88
Zsolna	16·13

Turócz vármegye:

	Korona
Alsóstubnya	15·68
Alsóturcsek	15·62
Felsőstubnya	15·62
Nagyrákó-Pribócz	15·70
Nagyturány	15·97
Ruttka	15·70
Szucsány	15·97
Turóczszentmárton	15·44
Znióváralja	15·90

Zólyom vármegye:

	Korona
Besztercebánya	15·24
Bikás	16·22
Breznóbánya	16·16
Erdőköz	16·16
Garamberzencze	15·27
Garamhidvég	15·75
Gáspárd	16·30
Hermánd	15·68
Kisgaram	16·11
Kriván-Gyetva	14·97
Libetbánya	15·83
Luczató	15·62
Olmányfalva	15·56
Radvány	15·34
Végles-Nagyszalatna	15·34
Zólyom	15·20
Zólyombrezó	15·96
Zólyomlipcse	15·83

c) **Duna-Tisza köze:**

Bács-Bodrog vármegye, Baja, Szabadka, Ujvidék és Zombor th. j. f. városok:

	Korona
Ada	15·74
Apatin	14·89
Bács	14·93
Bácsfeketehegy	15·20
Bácsszentiván	14·73
Baja	15·27
Bajmok	14·96
Bácsalmás	15·06
Bácsordas	14·79
Bezdán	15·08
Bácskossuthfalva	15·28
Bácsföldvár	16·11
Cservenka	15·10
Csonoplya	15·11
Csátalja	15·32
Csantavér	15·21
Gombos	14·56
Gádor	15·01
Hódság	14·86
Jánoshalma	14·77
Kisszállás	14·63
Kula	15·38
Kerény	15·18
Magyarkanizsa	15·36
Monostorszeg	15·02
Óbecse	15·96
Ófutak	15·41
Ókér	15·41
Őrszállás	15·43
Paosér	15·19

	Korona
Palánka	15·39
Szabadka	14·89
Szenttamás	15·64
Szilberek	15·07
Titel	16·23
Temerin	15·86
Topolya	15·14
Ujpalánka	15·14
Ujvidék	15·45
Ujverbász	15·27
Veprőd	15·02
Zenta	15·53
Zombor	14·81

Csongrád vármegye, Hódmezővásárhely és Szeged th. j. f. városok:

	Korona
Csongrád	12·04
Hódmezővásárhely	11·45
Horgos	11·76
Szeged	11·70
Szentes	13·04

Heves vármegye:

	Korona
Apcz-Zagyvaszántó	13·75
Eger	13·27
Felnémet	13·47
Felsőtárkány	13·47
Füzesabony	13·18
Gyöngyös	13·61
Hatvan	13·69
Heves	13·60
Kál-Kápolna	13·27
Ludas	13·35
Pásztó	13·82
Tiszafüred	13·65
Vámosgyörk	13·64

Jász-Nagykun-Szolnok vármegye:

	Korona
Dévaványa	11·40
Fegyvernek	11·90
Jászapáti	11·98
Jászárokszállás	12·21
Jászberény	11·76
Jászkisér	11·89
Jászladány	11·77
Karczag	10·85
Kisujszállás	11·02
Kunhegyes	11·40
Kunmadaras	11·21
Kunszentmárton	11·83
Mezőtur	11·36
Szolnok	11·45
Törökszentmiklós	11·28
Turkeve	11·62

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye, Budapest székesfőváros és Kecskemét th. j. f. város:

	Korona
Abony	14·11
Alberti-Irsa	13·82
Aszód	13·82
Apostag	14·19
Bia	13·65
Budapest	13·13
Czegléd	14·02
Dunapataj	14·59
Herczeghalom	13·73
Izsák	14·32
Kalocsa	14·53
Kecskemét	17·27
Keczel	14·36
Kiskőrös	14·27
Kiskunfélegyháza	14·44
Kiskunhalas	14·53
Kiskunlaczháza	13·63
Kunszentmiklós	13·80
Lajosmizse	14·42
Monor	13·65
Nagykőrös	14·11
Ráczkeve	14·91
Szabadszállás	14·02
Torbágy	13·65
Vácz	13·73

d) **Tisza jobbpartja:**

Abauj-Torna vármegye és Kassa th. j. f. város:

	Korona
Abaujszántó	12·64
Csécs	13·—
Forróencs	12·93
Garadna	12·84
Göncz	12·93
Halmaj	12·93
Hernádcsány	12·57
Hidasnémeti	12·75
Jászó	13·22

	Korona
Kassa	12·46
Kassahámor	13·00
Lucziabánya	13·28
Meczenzéf	13·28
Nagyida	12·89
Szepsi	13·06
Szikszó	12·84
Torna	13·19

Bereg vármegye:

	Korona
Bátyu	12·18
Beregsom-Mezőkászony	12·24
Beregszász	12·31
Frigyesfalva	12·37
Ilosva	13·15
Munkács	12·31
Nagyborzsova-Nagymuzsaly	12·37
Szolyva-Hársfalva	12·52
Vásárosnamény	12·43
Volócz	12·79

Borsod vármegye és Miskolcz th. j. f. város:

	Korona
Barczika	12·84
Bélapátfalva	13·70
Boldva	12·95
Czentez	13·18
Diósgyőr	12·75
Edelény	13·03
Királd	13·22
Mezőcsát	13·17
Mezőkeresztes-Mezőnyárád	12·93
Mezőkövesd	13·01
Miskolcz	12·66
Mónosbél	13·68
Nekézseny-Sáta	13·42
Ózd	13·26
Sajókaza	12·93
Sajószentpéter	12·84
Sajóvárkony	13·26
Szalonna	13·29
Szendrő	13·21
Szendrőlád	13·11
Szilvásvárad	13·57
Szuhakálló-Mucsony	12·93
Vadna	12·93
Zsolcza	12·57

Gömör- és Kishont vármegye:

	Korona
Ajnácskő	13·35
Alsósajó	13·61
Balogfalva	13·35
Bánréve	13·10
Betlér	13·52
Csetnek	13·63
Dobsina	13·69
Feled	13·27
Garamszécs	14·28
Gombaszögi	13·35
Helpa	14·59
Hisnyóviz	13·81
Jolsva	13·71
Kuntapolcza	13·55
Licze-Gicze	13·60
Lujzahuta	14.50
Murányalja	13·81
Nagyrőcze	13·81
Nagyszabolcs	13·77
Nándorhuta	14·72
Nyustya-Likér	13·52
Osgyán	15·73
Pelsőcz	13·35
Putnok	13·01
Rimabánya	13·52
Rimakokova	14·37
Rimaszécs	13·18
Rimaszombat	13·35
Rozsnyó	13·44
Tiszolcz	13·69
Tornalja	13·18
Ujantalvölgy	14·53
Vereskő	14·84

Sáros vármegye:

	Korona
Bártfa	13·90
Eperjes	13·00
Hernádszentiván	12·73
Héthárs	13·34
Kapi	13·36
Kisladna	12·94
Kisszeben	13·32
Lubotény	13·60
Magyarvaszlavicza	13·57
Orló	13·60

Szepes vármegye:

	Korona
Busócz	14·59
Gölniczbánya	13·49

	Korona
Hunfalva	14·16
Igló	13·52
Istvánhuta	13·17
Kakaslomnicz	14·13
Késmárk	14·24
Korompa	13·23
Lőcse	13·92
Margitfalva	13·13
Máriahuta-Zakárfalva	13·49
Márkusfalva	13·49
Matrócz	14·12
Nagyőr	14·30
Podolin	14·69
Poprád-Felka	13·82
Prakfalva	13·73
Szepesbéla-Barlangliget	14·38
Szepesbéla-Keresztfalu	14·53
Szepesolaszi	13·34
Szepesremete	13·90
Szepesváralja	13·67
Szomolnokhuta	14·12

Ung vármegye:

	Korona
Csap	12·03
Nagyberezna	12·78
Nagykapos	12·52
Szürte	12·10
Perecsény	12·61
Záhony	12·03
Ungvár	12·18

Zemplén vármegye:

	Korona
Bánócz	12·28
Bély	12·20
Bodrogkeresztur	12·20
Bodrogszerdahely	11·94
Gálszécs	12·43
Homonna	12·66
Királyhelmecz	12·35
Kozma	12·11
Legenye-Alsómihályi	12·04
Mezőlaborcz	13·01
Nagymihály	12·37
Olaszliszka-Tolcsva	12·11
Őrmező	12·57
Parnó	12·50
Perbenyik	12·11
Sárospatak	11·94
Sátoraljaujhely	11·52
Szerencs	12·28
Szinna	13·03
Szomotor	12·04
Takcsány	13·09
Taktaharkány	12·37
Tálya	12·53
Tarczal	12·37
Tiszalucz	12·46
Tokaj	12·46
Tőketerebes	12·20
Upor	12·11
Varannó	12·71
Velejte	12·11
Zemplénricse	12·52

e) **Tisza balpartja:**

Békés vármegye;

	Korona
Békés	11·28
Békéscsaba	10·94
Gyoma	11·19
Gyula	10·76
Kétegyháza	11·02
Körösladány	11·31
Mezőberény	11·11
Orosháza	11·19
Szarvas	11·53
Szeghalom	11·06
Tótkomlós	11·64

Bihar vármegye és Nagyvárad törvényhatósági joggal felruházott város:

	Korona
Berettyóujfalu	10·38
Derecske	10·81
Élesd	10·05
Érmihályfalva	11·03
Hosszupályi	11·03
Margitta	11·09
Mezőtelegd	9·53
Nagyszalonta	10·47
Nagyvárad	10·12
Sarkad	10·65
Székelyhid	10·75
Tenke	10·74

Hajdu vármegye és Debreczen törvényhatósági joggal felruházott város:

	Korona
Balmazujváros	11·47
Debreczen	11·00
Hajduböszörmény	11·39
Hajdudorog	11·50
Hajduhadház	11·28
Hajdunánás	11·59

	Korona
Hajduszoboszló	10·94
Kaba	10·85
Nádudvar	11·08
Püspökladány	10·76
Tiszacsege	11·88

Máramaros vármegye:

	Korona
Borsa	13.98
Bustyaháza	12·52
Dolha	13·49
Felsővisó	13·69
Huszt	13·37
Körösmező	13·19
Leordina	12·37
Mojszin	13·85
Máramarossziget	12·72
Nagybocskó-Gyertyánliget	13·04
Nyiresháza	11·53
Petrova	13·26
Rahó	13·05
Taraczköz	12·58
Técső	12·51
Visóvölgy	12·92

Szabolcs vármegye:

	Korona
Apagy	11·89
Buj	11·86
Büdszentmihály	11·69
Demecser	11·76
Dombrád	12·36
Gáva-Vencsellő	12·16
Kállósemjén	11·04
Kemecse	11·70
Kisvárda	11·83
Mándok	12·32
Nagykálló	11·81
Nyirábrány	11·36
Nyirbakta	12·08
Nyirbátor	12·15
Nyirbogdány	11·70
Nyiregyháza	11·53
Nyirmada	12·26
Nyirmihálydi	11·72
Pátroha	11·76
Polgár	12·24
Rakamaz	11·76
Tornyospálcza	12·42
Tuzsér	11·97
Ujfehértó	11·36
Vaja	12·18

Szatmár vármegye és Szatmárnémeti törvényhatósági joggal felruházott város:

	Korona
Avasujvár	12·46
Buság-Misztófalva	12·76
Csenger	12·28
Érkörtvélyes	11·31
Fehérgyarmat	12·33
Felsőbánya	13·03
Győrtelek-Jékeytanya	12·55
Mátészalka	12·16
Nagybánya	12·92
Nagydobos	12·33
Nagyecsed	12·00
Nagykároly	11·61
Nagymajtény	11·70
Nagysomkut	13·07
Nyircsahoj	12·08
Óvári	12·23
Ököritó	12·50
Porcsalma-Tyukod	12·38
Reszege	11·41
Sárköz	12·28
Szaniszló	11·41
Szatmárnémeti	11·91
Szatmárhegyi-piac	12·37
Szinérváralja	12·55

Szilágy vármegye:

	Korona
Szilágysomlyó	9·02
Tasnád	9·27
Zilah	8·39
Zsibó	8·30

Ugocsa vármegye:

	Korona
Halmi	12·10
Királyháza	11·02
Nagyszőllös	12·31
Tiszaujlak	12·37

f) **Tisza-Maros szöge:**

Arad vármegye és Arad törvényhatósági joggal felruházott város.

	Korona
Arad	11·17
Borosjenő	12·12
Borossebes	12·36
Csermő	12·24
Honsztő	12·67
Kisjenő-Erdőhegy	11·53

	Korona
Máriaradna	11·44
Medgyesegyháza	11·43
Ópécska	11·68
Pankota	11·89
Soborsin	12·03
Ujszentanna	11·74

Csanád vármegye:

	Korona
Apátfalva	11·97
Battonya	11·86
Csanádpalota	11·86
Makó	12·09
Mezőhegyes	11·64
Mezőkovácsháza	11·53
Nagylak	11·86

Krassó-Szörény vármegye:

	Korona
Báziás	10·52
Bélajablánez	9·41
Bokšánbánya	11·09
Facsád	9·35
Gavosdia	10·14
Herkulesfürdő	9·25
Karánsebes	9·60
Lugos	9·75
Mehádia	9·13
Nándorhegy	10·03
Oraviczabánya	10·86
Orsova	8·73
Resiczabánya	10·62
Stájerlakanina	11·33

Temes vármegye, Temesvár és Versecz törvényhatósági joggal felruházott városok:

	Korona
Belencze	10·01
Buziásfürdő	10·48
Csák	10·50
Detta	10·19
Fehértemplom	10·25
Kevevára	11·12
Lippa	10·93
Németszentmihály	10·10
Nagykárolyfalva	10·53
Széphely	10·27
Temesrékás	10·27
Temesvár	9·96
Ujarad	11·17
Versecz	10·17
Vinga	10·38

Torontál vármegye és Pancsova törvényhatósági joggal felruházott város:

	Korona
Alibunár	10·59
Billéd	10·27
Csóka	10·76
Gyertyámos	10·04
Melencze	10·81
Módos	10·67
Mokrin	10·48
Nagybecskerek	10·98
Nagykikinda	10·12
Nagyszentmiklós	10·27
Óscsanád	10·53
Padé	10·62
Pancsova	11·19
Perjámos	10·30
Pészak	10·70
Sárafalva	10·60
Torontálszécsány	10·84
Torontálvásárhely	11·33
Törökbecse	10·63
Törökkanizsa	10·50
Valkány	10·53
Zsombolya	10·06

g) Királyhágón túl.

Alsó-Fehér vármegye:

	Korona
Abrudbánya	6·16
Alvincz	4·72
Balázsfalva	4·39
Gyulafehérvár	4·66
Nagyenyed	4·66
Tövis	4·52
Vizakna	4·45

Besztercze-Naszód vármegye:

	Korona
Besztercze	7·75
Naszód	8·39

Brassó vármegye:

	Korona
Brassó	2·22

Csik vármegye:

	Korona
Csikszereda	3·61
Ditró	4·25
Galoczási gőzfürész	4·33

Fogaras vármegye:

	Korona
Fogaras	3·50

Háromszék vármegye:

	Korona
Kézdivásárhely	3·39
Sepsiszentgyörgy	2·83

Hunyad vármegye:

	Korona
Alkenyér	6·97
Brád	10·36
Déva	7·31
Hátszeg	7·71
Lupény	8·24
Marosillye	7·48
Petrozsény	7·83
Piski	7·22
Szászváros	7·05
Vajdahunyad	7·39

Kis-Küküllő vármegye:

	Korona
Dicsőszentmárton	5·01
Erzsébetváros	3·88

Kolozs vármegye és Kolozsvár törvényhatósági joggal felruházott város:

	Korona
Apahida	6·80
Bánffyhunyad	7·31
Csucsa	7·48
Kissármás	6·86
Kolozsvár	6·88

Maros-Torda vármegye és Marosvásárhely törvényhatósági joggal felruházott város:

	Korona
Maroshéviz	6·62
Marosvásárhely	5·39
Sóvárad	8·29
Szászrégen	6·07

Nagy-Küküllő vármegye:

	Korona
Ágostonfalva	3·07
Héjjasfalva	3·63
Homoród-Kőhalom	3·27
Medgyes	4·05
Segesvár	3·71

Szeben vármegye:

	Korona
Nagydisznód	4·24
Nagyszeben	4·22
Szászsebes	4·84
Szelistye	4·52

Szolnok-Doboka vármegye:

	Korona
Bethlen	7·79
Dés	7·47
Nagyiklód	7·27
Retteg	7·24
Szamosujvár	7·26

Torda-Aranyos vármegye:

	Korona
Aranyosgyéres	6·44
Marosludas	6·15
Székelykocsárd	6·24
Torda	6·53

Udvarhely vármegye:

	Korona
Székelykeresztur	3·95
Székelyudvarhely	4·23

h) **Fiume város és kerülete:**

	Korona
Fiume	14·90

i) **Horvát-Szlavonországok:**

Bjelovár-Krizevci vármegye:

	Korona
Bjelovár	16·09
Gyurgyenovac	16·22
Grubisno-Polje	16·91
Ivanicgrad	15·40
Koprivnica	15·59
Krizevci	15·38
Kutina	14·78
Moslavina	15·06
Novoselec Križ	15·23
Veliki Zdenci	16·83
Virje	16·10

Lika-Krbava vármegye:
(nincs állomás)

Modruš-Rijeka vármegye:

	Korona
Delnice	15·73
Josipdol	16·27

	Korona
Ogulin	16·12
Plaški	16·35

Požega vármegye:

	Korona
Brod	13·57
Caglin	14·41
Ciglenik	14·30
Daruvár	15·60
Garčin	13·74
Gjulaves	15·89
Končanica	15·92
Lipik	15·07
Nova-Gradiška	14·—
Nova-Kapella-Batrina	13·83
Okučani	14·20
Oriovac	13·74
Pakrac	15·14
Pleternica	14·21
Požega	14·41
Sirsó	15.61

Srijem vármegye és Zemun törhatósági joggal felruházott város:

	Korona
Beočin	12·30
Gunja	12·88
Ilok	13·14
Indjija	12·24
Ivankovo	12·33
Kamenice	12·16
Klenak	12·91
Kukujevci-Erdővég	12·67
Mitrovica	12·59
Petrovaradin	11·96
Ruma	12·42
Šid	12·59
Srijemski-Karlovci	12·05
Stara Pazova	12·33
Tovarnik	12·51
Vinkovci	12·24
Vrbanja	12·75
Vukovar	12·05
Zemun	12·59
Županja	12·69

Varaždin vármegye és Varaždin törvényhatósági joggal felruházott város:

	Korona
Krapina	15·87
Varaždin	16·55
Veliko Trgovišče	15·82
Zabok	15·87

Virovitica vármegye és Osijek törvényhatósági joggal felruházott város:

	Korona
Belisce	15·17
Čepin	14·32
Dallj	14·47
Djakova	14·06
Dolnji-Miholjac	15·54
Feričanci	14·98
Našice	14·60
Normanci	14·93
Orahovica	15·36
Osijek	14·54
Slatina	15·27
Strizivojna	13.83
Suhopolje	15·70
Sušine-Gjurgjenovac	14·88
Virovitica	15·79
Vočin	15·57

Zagreb vármegye és Zagreb th. j. f. város:

	Korona
Dugoselo	15·65
Dugaresa	15·72
Glina	15·62
Jaska	15·52
Jastrebarsko	15·84
Karlovac	15·65
Kostajnica	14·90
Petrinja	15·22
Sisak	14·98
Sunja	14·73
Velika-Gorica	15·58
Volinja	14·90
Zagreb	15·32

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter 42.598/1918. K. M. számú rendelete az ásványolajipari szövetség megalakításáról.[1])

A m. kir. minisztériumnak a gyártó, feldolgozó és forgalombahozó iparokat érintő rendelkezésekről kiadott 2.652/1918. M. E. számú rendelete alapján elrendelem a nyers ásványolaj feldolgozásával foglalkozó vállalatok kényszertársulását. A megalakítandó társulatra az alábbi szabályok irányadók.

1. §.

Ásványolajipari szövetség.

A jelen rendelet erejénél fogva Ásványolajipari Szövetség cím alatt szövetség alakul.

A szövetség székhelye: Budapest.

A szövetségnek e rendeletnél fogva tagja minden vállalat, amely nyers ásványolajból ásványolajtermékeket gyárilag előállít. Az ezen §. alá tartozó oly üzemek, amelyek a rendelet életbeléptetésének időpontjában nincsenek üzemben vagy csak azután keletkeznek, üzemük megkezdésével lesznek tagjai a szövetségnek.

Ha a szövetséghez való tartozás kérdésében véleményeltérések merülnek fel, úgy ezekben a vállalatnak és a szövetségnek meghallgatása után a kereskedelemügyi miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg dönt. E döntés ellen jogorvoslatnak helye nincs.

2. §.

A szövetség célja.

A szövetség célja a szövetségi anyagok termelésének a kereskedelemügyi miniszter irányítása szerint való szabályozása.

Evégből a szövetség:

1. A nyers ásványolajkészleteket, valamint az ásványolajtermékek készleteit nyilvántartja és ellenőrzi.

2. Ásványolajtermékek beszerzésére vagy kiszolgáltatására engedélyeket ad ki.

3. Ellátja azokat az egyéb feladatokat, amelyek a kereskedelemügyi miniszter a 2.652/1918. M. E. számú rendelet 2. §-a alapján, valamint a pénzügyminiszter rábiz.

3. §.

A szövetség jogi természete.

A szövetség jogi személy. A szövetséget hatóságokkal és harmadik személyekkel szemben az igazgatóság képviseli (7. §.)

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi július hó 25-én kelt 166. számában.

4. §.

A tagok kötelességei.

A tagok kötelesek a szövetség igazgatóságának az általa feladatai körében megkívánt felvilágosításokat megadni és az ellenőrzésben a szövetséget, illetőleg ennek kiküldötteit támogatni.

Kötelesek továbbá a tagok a szövetség ügyvitelének reájuk eső költségeihez való hozzájárulási összegeket a szövetségi közgyűlés 6. §-a, az e tárgyú határozatainak megfelelően megfizetni. Az ekképpen kivetett és hátralékos járulékok közigazgatási úton hajthatók be.

Egyebekben is kötelesek a tagok a szövetséget a rendeletben megállapított céljainak elérésében megfelőlen támogatni és minden oly intézkedéstől tartózkodni, mely a szövetség céljainak elérését nehezítené vagy akadályozná.

5. §.

A szövetség szervei:

a) a közgyűlés,
b) az igazgatóság.

6. §.

A közgyűlés.

A közgyülés az összes szövetségi tagokból áll.

A közgyűlést negyedévenkint legalább egyszer kell egybehivni. Az egybehívást ajánlott levelek útján az igazgatóság foganatosítja olyképen, hogy a meghívónak legalább 8 nappal a közgyűlés határnapja előtt kell postára adatnia. A meghívókban fel kell tüntetni a közgyűlés napirendjét.

Az alakuló közgyűlést a kereskedelemügyi miniszter hivja egybe.

A kereskedelemügyi miniszternek vagy legalább 3 tagnak az igazgatóság irányában irásban kifejezett kívánságára a közgyűlést legfeljebb 2 héten belül szintén össze kell hívni. Az ily közgyűlésnek egybehívására vonatkozólag ugyanazok a szabályok nyernek alkalmazást, mint a negyedévi közgyűlések tekintetében.

A szabályszerűen egybehívott közgyűlés a megjelent tagok számára való tekintet nélkül határozatképes.

A közgyűlésen az igazgatóság elnöke, ennek akadályoztatása esetében pedig helyetteseinek egyike (kor szerint sorrendben), abban az esetben pedig, ha az elnök helyettesei is akadályozva vannak, az igazgatóság által kijelölt igazgatósági tag elnököl.

A tagok a közgyűlésen személyesen, jogi személyek pedig igazgatósági tagjuk vagy cégvezetőjük személyében vagy irásban felhatalmazott más képviselőik által jelenhetnek meg.

Minden tag annyi szavazattal bir, ahány gyára van, de egy tag sem bírhat többel, mint három szavazattal. Gyár alatt ebben a

vonatkozásban nyers ásványolajból ásványolajtermékek előállítására szolgáló üzemtelep értendő, egy helyen levő, egymással üzemileg összefüggő gyártelepek együttesen csak egy gyárnak számítanak. A több szavazattal bíró tag arra is jogosítva van, hogy egy-egy szavazatát más más személy által gyakorolja a közgyűlésen.

A közgyűlés összes határozatait a jelenlevők egyszerű szavazattöbbséggel hozza.

A közgyűlés tárgyai a következők:

1. az igazgatóság jelentésének és számadásának tudomásul vétele, illetve a számadásoknak jóváhagyása,

1. a szövetségi ügyvitel költségeinek és a költségek felosztásának megállapítása,

3. a tagok által előterjesztett indítványok felett való határozathozatal,

4. esetleg számvizsgálóknak kiküldetése,

5. az igazgatóság megválasztása.

Ha a közgyűlés szabálytalanul volt egybehíva, vagy szabálytalanul folyt le, akkor bármely tagnak a közgyűlés napjától számított 15 nap alatt a kereskedelemügyi miniszterhez benyujtott panaszára a kereskedelemügyi miniszter a közgyűlés határozatait megsemmisítheti.

A költségek összegére és elosztására vonatkozó közgyűlési határozat ellen az a tag, aki ezt magára nézve sérelmesnek tartja, ugyancsak a közgyűléstől számított 15 napon belül panasszal fordulhat a kereskedelemügyi miniszterhez, aki a közgyűlésnek e tárgyú határozatát megsemmisítheti vagy módosíthatja.

7. §.

Az igazgatóság.

Az igazgatóság legalább 6 és legfeljebb 12 tagból áll, akiket a közgyűlés egy évi időtartamra választ olykép, hogy megbizatásuk a megválasztásukat követő 3-ik évnegyedi közgyűléssel jár le. Ha az igazgatóság létszáma a fent megállapított legkisebb szám alá sűlyed, akkor pótválasztást kell megejteni, az időközben megválasztott igazgatósági tagok megbizatása csak az igazgatóság megbizatásának még hátralevő idejére terjed. A megválasztott igazgatósági tagok jegyzékét fel kell terjeszteni a kereskedelemügyi miniszterhez.

A kereskedelemügyi miniszter a megválasztott igazgatósági tagok sorából kinevezi a szövetség elnökét és esetleg egy vagy több alelnökét.

Az igazgatóság vezeti a szövetség ügyeit és képviseli a szövetséget hatóságokkal és harmadik személyekkel szemben.

Érvényes képviselethez az igazgatóság legalább két tagjának együttes eljárása szükséges, akik közül az egyiknek a kereskedelemügyi miniszter által kinevezett elnöknek vagy alelnöknek kell lennie.

Igazgatósági üléseket a szükséghez képest kell tartani. Ezeket az üléseket az elnök vagy valamelyik alelnök hívja egybe és köteles ezt 3 napon belül megtenni, ha erre bármely igazgatósági tag felszólítja. Az ülés határozatképes, ha az összes igazgatósági tagok meghivattak és legalább 4 tag személyesen vagy más igazgatósági tag által helyettesítve megjelent. A határozatok a megjelenteknek általános szavazattöbbségével hozatnak.

Jogosítva van az igazgatóság hatáskörének egy részét különösen a folyó ügyek ellátása tekintetében egy kebeléből választandó végrehajtó bizottságra ruházni. Ha végrehajtó bizottságot alakítanak, akkor be kell választani az elnököt.

Egyebekben az igazgatóság ügyrendjét önmaga állapítja meg.

Az igazgatósági tagság tiszteletbeli állás és az igazgatósági tagok sem fizetésben, sem más járandóságban nem részesülnek, de esetleges készkiadásaik megtérítését igényelhetik.

8. §.

A szövetségi közegek és alkalmazottak kötelességei.

A szövetségnek összes közegei, ideértve az alkalmazottakat is, a legteljesebb pártatlansággal és titoktartással kötelesek eljárni.

9. §.

Állami felügyelet.

A szövetség minden vonatkozásban állami felügyelet alatt áll, amelyet a kereskedelemügyi, pénzügyi és földmívelésügyi miniszterek állandóan kirendelt miniszteri biztosok által gyakorolnak. A miniszteri biztosokat e végből minden közgyűlésre, igazgatósági és végrehajtó bizottsági ülésre meg kell hívni és azoknak jogukban áll, hogy a végrehajtó bizottsági és igazgatósági ülések határozatai, valamint a közgyűléseknek határozatai ellen felfüggesztő hatályú tiltakozással éljenek, mely esetben a határozat csak a kereskedelemügyi miniszter döntése után hajtandó végre.

Ha a határozat a pénzügyminisztérium vagy a földmívelésügyi minisztérium ügykörét érintő kérdésre vonatkozik, az esetben a kereskedelemügyi miniszter a pénzügyminiszterrel, illetőleg a földmívelésügyi miniszterrel egyetértőleg dönt.

A kereskedelemügyi, pénzügyi és földmívelésügyi miniszterek kiküldöttei korlátlan betekintési joggal bírnak a szövetség egész ügyvitelébe, könyveibe és irományaiba s ezeknek miképen való vezetése tárgyában utasításokat adhatnak a szövetségnek.

10. §.

Rendbírságok.

Az igazgatóság ama tag ellen, aki a szövetség irányában való kötelességeinek nem felel meg, különösen nem alkalmazkodik

az üzemtervhez, avagy megtagadja vagy megakadályozza a vele szemben való ellenőrzés gyakorlását, esetenkint ötvenezer koronáig terjedhető pénzbírságot szabhat ki.

A kiszabás ellen az e tárgyú értesítés kézhezvételétől számított 15 nap alatt panasznak van helye a kereskedelemügyi miniszterhez, aki a bírságot kirovó határozatot helybenhagyhatja vagy megváltoztathatja, a bírságot elengedheti vagy mérsékelheti.

Ily rendbírságot a kereskedelemügyi miniszter közvetlenül is kiszabhat.

A kiszabott bírságok közigazgatási úton hajtatnak be.

11. §.

A szövetség feloszlása.

A szövetség feloszlik, ha a kereskedelemügyi miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg azt elrendeli.

Feloszlás esetében a felszámolás módozatait a kereskedelemügyi miniszter állapítja meg.

A felszámolási felesleg az államkincstárt illeti.

12. §.

Életbelépés.

Jelen rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya Horvát-Szlavonországokra nem terjed ki.

Budapest, 1918. évi július hó 17-én.

Átmenetgazdaságra vonatkozó intézkedések.

A m. kir. minisztérium 552/1918. M. E. számú rendelete a leszerelés folytán feleslegessé váló katonai javak felosztását és értékesítését intéző miniszteri bizottság alakításáról.[1])

1. §.

A leszerelés folytán feleslegessé váló katonai javakból a magyar szent korona országaira eső résznek a közgazdaság érdekeinek megfelelő szétosztására miniszteri intéző bizottság alakíttatik.

2. §.

A miniszteri intéző bizottság feladata annak megállapítása, hogy az 1. §-ban említett javakat az egyes termelési ágak és azok üzemkategóriái között milyen elvek szerint kell felosztani. A bizottság hatásköréhez tartozik ezenfelül a felügyelet gyakorlása a javak értékesítésére alkotandó szerv vagy szervek felett.

3. §.

A bizottság a cs. és kir. hadügyminisztériummal és az osztrák kormánnyal (Oberkommissariat für Kriegs- und Übergangswirtschaft im k. k. Handelsministerium), amennyiben a hatáskörébe tartozó ügyekben annak szüksége felmerül, a m. kir. átmenetgazdaságügyi miniszter közvetítésével érintkezik.

4. §.

A bizottság elnöke a m. kir. átmenetgazdaságügyi miniszter; az elnök helyettese a miniszter által kijelölt államtitkár; rendes tagjai a m. kir. kereskedelemügyi, földmívelésügyi, pénzügyi, belügyi, honvédelemügyi, népjóléti és az átmenetgazdaságügyi miniszteriumnak, az országos közélelmezési hivatalt vezető m. kir. miniszternek saját tisztikaruk személyzete köréből kirendelendő egy-egy képviselője, illetőleg az ezek akadályoztatása esetére kirendelendő helyettesek, valamint Horvát-, Szlavon- és Dalmátországok bánjának kiküldött egy képviselője. Amennyiben esetről-esetre más miniszteriumok ügykörébe vágó ügyek kerülnek tárgyalás alá, erről az illetékes minisztert külön képviselő kiküldése végett értesíteni

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi február hó 13-án kelt 36. számában.

kell. Az így kiküldött képviselő az illető tárcát érdeklő ügyek tárgyalásánál a bizottság rendes tagjait megillető jogokat gyakorolja.

A bizottság üléseibe az elnök hozzájárulásával tanácskozási joggal a szükséghez képest az egyes m. kir. minisztériumoknak, valamint az Országos Átmenetgazdaságügyi Tanácsnak, illetőleg az ennek kebelében alakított szakosztályoknak oly tagjai vagy előadói is bevonhatók, akik nem tagjai a bizottságnak.

A mezőgazdaság és az erdészet körében értékesítendő javakból Horvát-Szlavonországoknak jutó rész felosztása és értékesítése iránt Horvát-, Szlavon és Dalmátországok bánja intézkedik.

5. §.

A bizottság üléseinek időpontját oly időben kell a bizottsági tagok tudomására hozni, hogy felsőbbségük utasításait kikérhessék. Sürgős esetekben azonban az elnök oly ügyeket is tárgyalás alá bocsáthat, amelyek a napirenden nem szerepelnek.

Bármelyik rendes tag indítványt tehet a tárgyalás alatt álló kérdésnek a legközelebbi ülés napirendjére kitüzése iránt.

6. §.

Az elnök kitűzi az ülések idejét, megállapítja a napirendet, valamint a tárgyalandó kérdések sorrendjét; vezeti a tárgyalásokat, megjelöli azokat a kérdéseket, illetőleg határozatokat, melyek bizalmasan kezelendők; megnyitja és berekeszti a bizottság tanácskozásait és dönt az esetleg felmerülő elnapolás iránt.

Az egyes kérdések megvilágítása után a bizottság határozatot hoz; ha azonban a bizottsági rendes tagok közül valamelyik kívánja, a bizottság a határozathozatalt nyolc napon belül megtartandó újabb ülésre halaszthatja abból a célból, hogy az addigi tanácskozások alapján szükségeseknek látszó utasítások vagy felvilágosítások megszerzésére alakalom nyiljék.

7. §.

A bizottság jegyzőkönyvei az összes bizottsági tagoknak megküldendők, kiknek feladatuk, hogy a bizottság tanácskozásiról felsőbbségüknek jelentést tegyenek. A miniszterelnök elé a bizottság elnöke terjeszti a jegyzőkönyveket.

Az a határozat, melyhez a bizottságban képviselt miniszterek képviselői egyhangulag hozzájárultak, a bizottság további intézkedéseire nézve mindaddig irányadó, amíg a határozatot a bizottság ugyanilyen egyhangú határozattal meg nem változtatja vagy fel nem függeszti.

Ha az előbbi bekezdésnek megfelelő egyhangú határozat nem jönne létre, a bizottság elnöke az ügyet végleges döntés végett az eset körülményei szerint a minisztertanács elé, vagy egy szűkebb miniszteri értekezlet elé terjeszti és a bizottságot az eredményről értesíti.

Szűkebb körű miniszteri értekezlet az egyes érdekelt miniszterek kívánságára is egybehivható.

8. §.

A bizottság irodai munkálatainak ellátása iránt a m. kir. átmenetgazdaságügyi miniszter intézkedik.

9. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Budapest, 1918. évi február hó 11. napján.

A m. kir. minisztérium 1.102/1918. M. E. számú rendelete a leszerelés folytán feleslegessé, illetve nélkülözhetővé vált katonai javak forgalombahozatala tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a leszerelés folytán feleslegessé, illetve nélkülözhetővé vált katonai javaknak forgalombahozatala tárgyában a következőket rendeli:

1. §.

A leszerelés folytán feleslegessé, illetve nélkülözhetővé vált és a magyar szent korona országait megillető katonai javak kizárólag a m. kir. minisztérium rendeletei, illetőleg az 552/1918. M. E. számú rendelet értelmében szervezett miniszteri intéző bizottság utasításai alapján hozhatók forgalomba.

2. §.

Az 1. §-ban említett javak forgalombahozatalát és értékesítését az 552/1918. M. E. számú rendelettel szervezett bizottság elnöki teendőit ellátó átmenetgazdaságügyi miniszter egy vagy több — nyilvános számadásra kötelezett — oly társaságra bizhatja, mely e rendelet határozmányainak megfelelőleg nyerészkedés kizárásával alakul. A társaság alapszabályainak és módosításuknak érvényességéhez miniszteri jóváhagyás szükséges. Az alapszabályok a kereskedelmi törvény (1875 : XXXVII. t.-c.) rendelkezéseitől eltérhetnek.

3. §.

A megbizás csak olyan nyilvános számadásra kötelezett vállalatnak adható, melynek alapszabályai kimondják, hogy:

1. a társaság ezen rendelet hatályának tartamára alakul és e rendelet hatályának megszüntével — a minisztérium rendeletével megállapítandó időn belül — felszámolni tartozik;

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi március hó 13-án kelt 61. számában.

2. Az igazgatóságnak és felügyelőbizottságnak tagjait, valamint az igazgatóságnak elnökét az 552/1918. M. E. számú rendelettel szervezett bizottság elnöki teendőit ellátó átmenetgazdaságügyi miniszter nevezi ki;

3. az évi osztalék a befizetett részvénytőkének 5%-át nem haladhatja meg;

4. az igazgatóság határozatainak végrehajtását az 552/1918. M. E. számú rendelettel szervezett bizottság elnöki teendőit ellátó m. kir. miniszter indokoltan felfüggesztheti és amennyiben az igazgatóság a határozatot a miniszter észrevételeinek megfelelően nem módosítja, a határozatot a m. kir. minisztérium meg is semmisítheti;

5. a felszámolás befejezésével, a társaság terheinek fedezése és a befizetett alaptőkének visszafizetése, valamint a befizetett alaptőke összege után a tényleges befizetésektől a visszafizetésig folyó és a kifizetett osztalékok által nem fedezett évi 5% kamatoknak megtérítése után fennmaradó felesleg a m. kir. minisztérium által megjelölendő közcélokra és pedig a mezőgazdaság, az ipar és a kereskedelem fejlesztésére, valamint a népjóléti intézmények támogatására fordítandó.

4. §.

A 3. §. követelményeinek megfelelő társaság alakításában a m. kir. kormány maga is részt vehet és az 552/1918. M. E. számú rendelettel szervezett bizottság elnöki teendőit ellátó átmenetgazdaságügyi miniszter jelen rendelettel felhatalmaztatik, hogy az e célból szükséges intézkedéseket a m. kir. pénzügyminiszterrel egyetértőleg megtegye.

5. §.

A forgalombahozatallal megbizott vállalatot megillető jutalékok nagyságát és azok fizetésének módozatait — a minisztertanács hozzájárulásával — az 552/1918. M. E. számú rendelettel szervezett bizottság elnöki teendőit ellátó m. kir. miniszter állapítja meg.

6. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Budapest 1918. évi március hó 12. napján.

A Hadianyag Értékesítő Intézet Részvénytársaság alapítási tervezete és aláírási felhivása.[1])

I.

Alapítási tervezet.

A magyar királyi kormány, „mint alapító“ a következő módozatok mellett részvénytársaságot alapít:

1. A vállalat tárgya: a leszerelés folytán feleslegessé, illetve

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi március hó 16-án kelt 64. számában.

nélkülözhetővé vált katonai javaknak a m. kir. minisztérium rendeletei, illetve az 552/1918. M. E. számú rendelettel e végből alakított miniszteri intéző bizottság utasításai értelmében való átvétele, szakszerű kezelése, forgalombahozatala és értékesítése.

A társaság mindennemű ügyleteket és vállalkozásokat létesíthet, amelyek az említett célokat előmozdítani hivatvák.

2. A társaság a m. kir. minisztérium 1.102/1918. M. E. számú rendelete hatályának tartamára alakul és e rendelet hatályosságának megszüntével a minisztérium rendeletével megállapítandó időn belül felszámolni tartozik.

3. Az alaptőke 10,000.000 (tízmillió) koronát tesz ki és 2.000 (kettőezer) darab, egyenként 5.000 (ötezer) korona névértékű részvényre oszlik.

A részvényekre az aláírással egyidejűleg a névérték 30%-a, azaz részvényenként 1.500 (egyezerötszáz) korona készpénzben befizetendő. Ez a befizetés Budapesten a magyar királyi postatakarékpénztárnál teljesítendő.

4. Az igazgatóság és felügyelőbizottság tagjait, valamint az igazgatóság elnökét az 552/1918. M. E. sz. rendelettel szervezett bizottság elnöki teendőit ellátó átmenetgazdaságügyi miniszter nevezi ki.

5. Kiköttetnek és az alapszabályokban felveendők lesznek a következő rendelkezések:

a) Az évi osztalék a befizetett részvénytőke öt százalékát nem haladhatja meg.

b) Az igazgatóság határozatainak végrehajtását az 552/1918. M. E. számú rendelettel szervezett bizottság elnöki teendőit ellátó m. kir. miniszter felfüggesztheti és amennyiben az igazgatóság a határozatot a miniszter észrevételeinek megfelelően nem módosítja, a határozatot a m. kir. minisztérium megsemmisítheti.

c) A felszámolás befejezésével, a társaság terheinek fedezése, a befizetett alaptőkének visszafizetése, valamint a befizetett alaptőke összege után a tényleges befizetésektől a visszafizetésig folyó — a kifizetett osztalékok által nem fedezett — évi öt százalékos kamatoknak megtérítése után fennmaradó felesleg a m. kir. minisztérium által megjelölendő közcélokra és pedig a mezőgazdaság, az ipar és a kereskedelem fejlesztésére, valamint a népjóléti intézmények támogatására fordítandó.

6. Az aláírás határideje 1918. évi március hó 23. napjának délutáni egy órája.

7. Túljegyzés esetére az alapító fenntartja magának azt a jogot, hogy az egyes részvényjegyzéseket leszállítsa, esetleg teljesen vissza is utasítsa.

8. A részvényaláírók tudomásul veszik, hogy az alakuló közgyűlés 1918. évi március hó 28. napjának déli 12 órakor Budapesten az átmenetgazdaságügyi m. kir. minisztérium tanácstermében (V., Klotild-utca 15. sz. alatt) fog megtartatni.

Budapest, 1918. évi március hó 15-én.

II.

Aláirási felhivás.

Vonatkozással a m. kir. minisztériumnak 1.102/1918. M. E. számú rendeletére és fenti alapítási tervezetre, a következő aláirási felhivás bocsáttatik ki.

Az alapítási tervezetben körülirt részvénytársaság alaptőkéjéből 5,100.000 azaz ötmillióegyszázezer koronát az állam jegyez. Az alaptőke fennmaradó részére, azaz 4,900.000, azaz négymilliókilencszázezer korona alaptőkére aláirás nyittatik.

A részvényaláirás 1918. évi március hó 18. napjától 1918. évi március hó 23. napjáig bezárólag teljesíthető Budapesten a magyar királyi postatakarékpénztárnál (V., Hold-utca 4.) naponként délelőtti 9 órától délutáni 1 óráig. Az aláirt részvények névértékének a részvényaláirással egyidejűleg készpénzben befizetendő 30%-áról a m. kir. postatakarékpénztár elismervényt szolgáltat ki. Az alapítási tervezet 7. pontjában fenntartott leszállítás, illetve visszautasítás jogának gyakorlásáról a kormány az alakuló közgyűlésen nyilatkozik. A részvényjegyzés leszállítása, vagy visszautasítása folytán tárgytalanná váló befizetéseket a m. kir. postatakarékpénztár 1918. évi április hó 6. napjától kezdve kamat nélkül visszafizeti.

Budapest, 1918. évi március hó 15-én.

A m. kir. minisztérium 1.534/1918. M. E. számú rendelete a m. kir. minisztérium által — a leszerelés folytán feleslegessé váló katonai javak felosztását és értékesítését intéző miniszteri bizottság alakításáról — kiadott 552/1918. M. E. sz. rendelet módosításáról.[1])

Az 552/1918. M. E. számú rendelet 4. §-át a következőkép módosítom:

„A bizottság elnöke a m. kir. átmenetgazdaságügyi miniszter; az elnök helyettese a miniszter által kijelölt államtitkár; két alelnököt a kereskedelemügyi és földmívelésügyi miniszterek kijelölései alapján az átmenetgazdaságügyi miniszter nevezi ki; a bizottság rendes tagjai a m. kir. kereskedelemügyi, földmívelésügyi, pénzügyi, belügyi, honvédelemügyi, népjóléti és az átmenetgazdaságügyi miniszereknek, az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszternek saját tisztikaruk személyzete köréből kirendelendő egy-egy képviselője, illetőleg az ezek akadályoztatása esetére kirendelendő helyettesek, valamint Horvát-Szlavon- és Dalmátországok bánjának kiküldött egy képviselője. Amennyiben esetről-esetre más minisztériumok ügykörébe vágó ügyek kerülnek tárgyalás alá, erről az illetékes minisztert külön képviselő kiküldése végett értesíteni kell. Az így kiküldött képviselő az illető tárcát érdeklő ügyek tárgyalásánál a bizottság rendes tagjait megillető jogokat gyakorolja.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi április hó 14-én kelt 121. számában.

A bizottság üléseibe az elnök hozzájárulásával tanácskozási joggal a szükséghez képest az egyes m. kir. minisztériumoknak, az Országos Átmenetgazdaságügyi Tanácsnak, illetőleg az ennek kebelében alakított szakosztályoknak oly tagjai vagy előadói is bevonhatók, akik nem tagjai a bizottságnak.

A mezőgazdaság és az erdészet körében értékesítendő javakból Horvát-Szlavonországoknak jutó rész felosztása és értékesítése iránt Horvát-Szlavon-Dalmátországok bánja intézkedik.

Egyebekben az 552/1918. M. E. számú rendelet rendelkezései továbbra is érvényben maradnak.

A jelen rendelet kihirdetése napján lép életbe.

Budapest, 1918. évi április hó 13-án.

A m. kir. minisztérium 1.535/1918. M. E. számú rendelete a leszerelés folytán feleslegessé, illetve nélkülözhetővé vált katonai javak forgalombahozatala tárgyában kiadott 1.102/1918. M. E. számú rendelet módosításáról.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

Az 1.102/1918. M. E. számú (a Budapesti Közlöny 1918. évi március hó 13-án megjelent 61. számában kihirdetett) rendelet 3. §-a a következő szövegezést nyeri:

A megbízás csak olyan nyilvános számadásra kötelezett vállalatnak adható, melynek alapszabályai kimondják, hogy:

1. A társaság ezen rendelet hatályának tartamára alakul és e rendelet hatályának megszüntével — a minisztérium rendeletével megállapítandó időn belül — felszámolni tartozik.

2. Az igazgatóságnak, felügyelőbizottságnak és választmánynak elnökségét és tagjait a leszerelés folytán feleslegessé váló katonai javak felosztását és értékesítését intéző miniszteri bizottság elnöki teendőit ellátó miniszter nevezi ki; ugyanő nevezi ki a társaság egyéb esetleg létesítendő ügyvezető és véleményező szerveinek elnökségét és azok összes tagjait is.

3. Az évi osztalék a befizetett részvénytőkének 5%-át nem haladhatja meg.

4. Az igazgatóság határozatainak végrehajtását a leszerelés folytán feleslegessé váló katonai javak felosztását és értékesítését intéző miniszteri bizottság elnöki teendőit ellátó m. kir. miniszter indokoltan felfüggesztheti és amennyiben az igazgatóság a határozatot a miniszter észrevételeinek megfelelően nem módosítja, a határozatot a m. kir. minisztérium meg is semmisítheti.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi április hó 17-én kelt 89. számában.

5. A felszámolás befejezésével, a társaság terheinek fedezése és a befizetett alaptőkének visszafizetése, valamint a befizetett alaptőke összege után a tényleges befizetésektől a visszafizetésig folyó és a kifizetett osztalékok által nem fedezett évi 5% kamatoknak megtérítése után fennmaradó felesleg a m. kir. minisztérium által megjelölendő közcélokra és pedig a mezőgazdaság, az ipar és a kereskedelem fejlesztésére, valamint a népjóléti intézmények támogatására fordítandó.

2. §.

Jelen rendelet kihirdetése napján lép életbe és ezzel egyidejűleg az 1.102/1918. M. E. számú rendelet 3. §-a hatályát veszti.

Budapest, 1918. évi április hó 13-án.

A Hadianyagértékesítő intézet r.-t. alapítási tervezete.

Utalással a Budapesti Közlönynek 1918. évi március hó 16-án megjelent 64. számában közzétett alapítási tervezetre és aláírási felhivásra az alapító gyanánt eljáró m. kir. kormány nevében közlöm, hogy Hadianyag Értékesítő Intézet Részvénytársaság alakuló közgyűlését 1918. évi április hó 25-én déli 12 órakor az Átmenetgazdaságügyi minisztérium tanácstermében (Budapest, V., Klotild-utca 15.) tartja meg.

Erről a részvényaláirókat oly felhivással értesítem, hogy az alant közölt helyesbített alapítási tervezetet tudomásul vétel céljából személyesen vagy igazolt meghatalmazott által irják alá, mert ellenkező esetben jegyzésük figyelembe vehető nem lesz.

Alapítási tervezet.

A magyar királyi kormány — mint alapító — a m. kir. minisztérium 1.102/1918. M. E. és 1.535/1918. M. E. számú rendeletei alapján a következő módozatok mellett részvénytársaságot alapít:

1. A vállalat tárgya a leszerelés folytán feleslegessé, illetve nélkülözhetővé vált katonai javaknak a m. kir. minisztérium és az 552/1918. M. E. számú rendelettel szervezett tárcaközi intézőbizottság utasításai értelmében való átvétele, szakszerű kezelése, forgalombahozatala és értékesítése.

A társaság mindennemű ügyleteket és vállalkozásokat létesíthet és részt vehet olyan társaságok (vállalatok) alakításában, amelyek előirt célját előmozdítani hivatvák.

2. A társaság a m. kir. minisztérium 1.102/1918. M. E., illetve 1.535/1918. M. E. számú rendelete hatályának tartamára alakul és e rendelet hatályának megszüntével — a minisztérium rendeletével megállapítandó időn belül — felszámolni tartozik.

3. Az alaptőke 10,000.000·— (tizmillió) koronát tesz ki és

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi április hó 19-én kelt 91. számában.

2.000 (kettőezer) darab egyenként 5.000·— (ötezer) korona névértékű részvényre oszlik.

A részvényekre az aláírással egyidejűleg a névérték 30%-a, azaz részvényenként 1.500·— (egyezerötszáz) korona készpénzben befizetendő. Ez a befizetés Budapesten, a m. kir. postatakarékpénztárnál teljesítendő.

4. Kiköttetnek és az alapszabályokba felveendők lesznek a következő rendelkezések:

a) A igazgatóságnak, felügyelő-bizottságnak és választmánynak elnökségét és tagjait a leszerelés folytán feleslegessé váló katonai javak felosztását és értékesítését intéző miniszteri bizottság elnöki teendőit ellátó miniszter nevezi ki; ugyanő nevezi ki a társaság egyéb, esetleg létesítendő ügyvezető és véleményező szerveinek elnökségét és azok összes tagjait is.

b) Az évi osztalék a befizetett részvénytőkének 5%-át nem haladhatja meg.

c) Az igazgatóság határozatainak végrehajtását a leszerelés folytán feleslegessé váló katonai javak felosztását és értékesítését intéző miniszteri bizottság elnöki teendőit ellátó m. kir. miniszter indokoltan felfüggesztheti és amennyiben az igazgatóság a határozatot a miniszter észrevételeinek megfelelően nem módosítja, a határozatot a m kir. minisztérium meg is semmisítheti.

d) A felszámolás befejezésével, a társaság terheinek fedezése és a befizetett alaptőkének visszafizetése, valamint a befizetett alaptőke összege után a tényleges befizetésektől a visszafizetésig folyó és a kifizetett osztalék által nem fedezett évi 5% kamatoknak megtérítése után fennmaradó felesleg a m. kir. minisztérium által megjelölendő közcélokra és pedig a mezőgazdaság, az ipar és a kereskedelem fejlesztésére, valamint a népjóléti intézmények támogatására fordítandó.

5. Az aláírás határideje 1918. évi április hó 25. napján délelőtt 11 órája.

6. Túljegyzés esetére az alapító fenntartja magának azt a jogot, hogy a egyes részvényjegyzéseket leszállítsa, esetleg teljesen vissza is utasítsa.

Budapest, 1918. évi április hó 17-én.

A m. kir. minisztérium 1.788/1918. M. E. számú rendelete a leszerelés folytán feleslegessé, illetve nélkülözhetővé vált katonai javak forgalombahozatala tárgyában kiadott 1.102/1918. M. E. számú rendelet kiegészítéséről.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi április hó 24-én kelt 95. számában.

Felhatalmaztatik a földmívelésügyi miniszter, hogy a leszerelés folytán feleslegessé vagy nélkülözhetővé váló olyan katonai javak forgalombahozatalát, amelyek a mező- és az erdőgazdaság használatára rendeltvék, e végből alapítandó nyilvános számadásra kötelezett vállalatra bizhassa. Az 1.102/1918. M. E. számú és az 1.535/1918. M. E. számú rendelet rendelkezései erre a vállalatra is irányadók azzal az eltéréssel, hogy a leszerelés folytán feleslegessé váló katonai javak felosztását és értékesítését intéző miniszteri bizottság elnöki teendőit ellátó miniszter részére az idézett rendeletekben fenntartott jogokat a m. kir. földmívelésügyi miniszter gyakorolja. Ugyanez a miniszter jár el a vállalat alapításánál is az alapító m. kir. kormány nevében.

Az 552/1918. M. E. sz. rendelet 4. §-ának utolsó bekezdését a jelen rendelet nem érinti.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Budapest, 1918. évi április hó 23. napján.

A m. kir. minisztérium 1.876/1918. M. E. számú rendelete a leszerelés folytán feleslegessé, illetve nélkülözhetővé váló katonai javak forgalombahozatala tárgyában kiadott 1.102/1918., 1.535/1918. és 1.788/1918. M. E. számú rendeletek kiegészítéséről.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

A Hadianyag Értékesítő Intézet Részvénytársaságnak az 1.102/1918. M. E. és az 1.535/1918. M. E. számú rendeletek alapján történt megalkotása következtében mindazok a további vállalatok és szervezetek, amelyek katonai eredetű javaknak az 552/1918. M. E. számú rendelettel szervezett bizottság rendelkezése szerinti forgalombahozatala céljából az 1.102/1918., vagy az 1.788/1918. M. E. számú rendeletekben nyert felhatalmazások alapján alkottattak vagy alkottatnak, az általuk átvett katonai javakat mint az említett Hadianyag Értékesítő Intézet Részvénytársaság megbizottjai (bizományosai) hozzák — az 1.102/1918. M. E. számú rendelet 1. §-ában foglaltak figyelembevételével — forgalomba.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Budapest, 1918. évi április hó 30-án.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi május hó 1-én kelt 101. számában.

A m. kir minisztérium 2.435/1918. M. E. számú rendelete a háborúról a békére való átmenettel kapcsolatos gazdasági ügyek kormányhatósági intézéséről szóló 3.394/1917. M. E. számú rendeletnek, valamint a leszerelés folytán feleslegessé vált katonai javak felosztását és értékesítését intéző miniszteri bizottság alakításáról szóló 552/1918. M. E., illetve 1.534/1918. M. E. rendeletnek, végül a leszerelés folytán feleslegessé, illetve nélkülözhetővé vált katonai javak forgalombahozása tárgyában kiadott 1.102/1918. M. E., illetve 1.535/1918. M. E. számú rendeleteknek módosításáról.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1 §.

A háborúról a békére való átmenettel kapcsolatos gazdasági ügyek kormányhatósági intézéséről szóló 3.394/1917. M. E. számú rendelet 1. §-a hatályon kivül helyeztetik és az átmenetgazdasági ügyek ellátása az egyes szaktárczák között azok természete szerint osztatik fel.

Az átmenetgazdasági feladatkörrel megbizva volt tárcanélküli m. kir. miniszter mellé az egyes szakminiszterek részéről — a 3.394/1917. M. E. rendelet 2. §-a alapján kirendelt tisztviselőknek ezen szolgálati beosztása jelen rendelet életbeléptének napjával megszünik és ezek a tisztviselők szolgálattételre a kereskedelemügyi m. kir. minisztériumba osztatnak be.

A 3.394/1917. M. E. rendelet 3. §-a alapján szervezett »Országos Átmenetgazdasági Tanács« ezentúl mint a kereskedelemügyi, földmívelésügyi és pénzügyi miniszteriek átmenetgazdasági ügyekben véleményező szerve működik. A Tanácsnak elnöke a kereskedelemügyi m. kir. miniszter, aki a Tanács szervezetét és ügyviteli szabályzatát az érdekelt miniszterekkel egyetértőleg állapitja meg.

Az Országos Atmenetgazdasági Tanács szabályzatát megállapító 100/1917. Á. G. számú rendelete egyebekben további intézkedésig hatályban marad.

2. §.

Az átmenetgazdaságügyi miniszteri hatáskör megszünése következtében a m. kir. minisztériumnak a leszerelés folytán feleslegessé váló katonai javak felosztását és értékesítését intéző miniszteri bizottság alakításáról szóló 552/1918. M. E. számú rendelete, valamint az ezt módosító 1.534/1918. M. E. számú rendelet módosíttatnak s az első helyen idézett rendelet 3., 4., 7., 8. §-ai a következő szövegezést nyerik:

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi junius hó 9-én kelt 131. számában.

3. §. A bizottság a cs. és kir. hadügyminisztériummal (Kriegsmaterial-Verwertungs-Amt) és az osztrák kormánnyal (Generalkommissariat für Kriegs- und Übergangswirtschaft im k. k. Handelsministerium), — amennyiben a hatáskörébe tartozó ügyekben annak szüksége felmerül — a kereskedelemügyi m. kir. miniszter közvetítésével érintkezik, aki a földmívelésügyi tárcát érintő ügyekben a földmívelésügyi m. kir. miniszterrel egyértőleg jár el.

4. §. A bizottság az elnökből, egy elnökhelyettesből, két alelnökből és a belügyi, földmívelésügyi, honvédelemügyi, igazságügyi, kereskedelemügyi és pénzügyi miniszteréknek, az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető tárcanélküli m. kir. miniszternek saját tisztikaruk személyzete köréből kirendelendő egy-egy képviselőjéből és az azok akadályoztatása esetében kirendelendő egy helyettesből, valamint Horvát-Szlavon- és Dalmátországok bánjának kiküldött egy képviselőjéből és annak helyetteséből áll. Amennyiben olyan ügy kerülne tárgyalás alá, melyben a bizottságban képviselettel nem bíró miniszter van érdekelve, erről az illetékes minisztert képviselő kiküldése végett értesíteni kell. Az így kiküldött képviselő az illető tárcát érdeklő ügyek tárgyalásánál a bizottság rendes tagjait megillető jogokat gyakorolja. A bizottságban a cs. és kir. hadügyminiszter is képviseltetheti magát; képviselőjét azonban — legyen az állandóan vagy esetről-esetre kiküldve — csak tanácskozási jog illeti meg és a bizottság tagjait megillető egyéb jogokat nem gyakorolhatja.

A bizottság elnökét a földmívelési és pénzügyi miniszterekkel egyetértőleg a kereskedelemügyi m. kir. miniszter nevezi ki. Ugyancsak a kereskedelemügyi miniszter nevez ki egy elnökhelyettest, valamint egy-egy alelnököt a földmívelésügyi, illetve a pénzügyi miniszterek kijelölése alapján.

A bizottság üléseibe az elnök hozzájárulásával tanácskozási joggal a szükséghez képest az egyes m. kir. minisztériumoknak és az Országos Átmenetgazdaságügyi Tanácsnak oly tagjai is bevonhatók, akik nem tagjai a bizottságnak, valamint jogosítva van az elnök, bizottsági határozat alapján, más szakértőket is az ülésekre meghívni.

A mezőgazdaság és erdészet körében értékesítendő javakból a Horvát-Szlavonországoknak jutó rész felosztása és értékesítése iránt Horvát-Szlavon- és Dalmátországok bánja intézkedik.

7. §. A bizottság jegyzőkönyvei az összes bizottsági tagoknak megküldendők, kiknek feladatuk, hogy a bizottság tanácskozásairól felsőbbségüknek jelentést tegyenek.

Az a határozat, amelyhez a bizottságban képviselt miniszterek képviselői egyhangúlag hozzájárultak, a bizottság további intézkedéseire nézve mindaddig irányadó, amíg a határozatot a bizottság ugyanilyen egyhangú határozattal meg nem változtatja vagy fel nem függeszti.

Ha az előbbi bekezdésnek megfelelő egyhangú határozat nem jönne létre, a bizottság elnöke az ügyet a tanácskozásról felvett jegyzőkönyv kapcsán a kereskedelemügyi miniszter elé terjeszti, ki azt végleges döntés végett az eset körülményei szerint a miniszter-tanács elé vagy egy szűkebb miniszteri értekezlet elé terjeszti és a bizottságot a döntésről értesíti.

Szűkebbkörű miniszteri értekezlet bármelyik miniszter kívánságára is egybehivandó.

8. §. A bizottság titkárát a kereskedelemügyi miniszter nevezi ki és ugyan ő gondoskodik a tanácskozási anyag előkészítésére hivatott előadókról, valamint az irodai személyzetről is. A bizottság irodai munkálatai saját helyiségében végeztetnek és irattára külön kezelendő.

3. §.

Azok a tisztviselők, akik az 552/1918. M. E., illetve 1.534/1918. M. E. számú rendeletek alapján az átmenetgazdasági ügyek intézésével megbízva volt tárcanélküli miniszter képviseletében foglaltak a leszerelés folytán feleslegessé váló katonai javak felosztását intéző miniszteri bizottságban rendes, illetve helyettes tag minőségében helyett: személyükre nézve a jelen rendelet életbelépte után is tagjai maradnak a szóban levő bizottságnak mindaddig, amíg felettes hatóságuk e tisztség alól őket fel nem menti.

4. §.

Mindazok a jogok és hatáskörök, melyek a leszerelés folytán feleslegessé, illetve nélkülözhetővé vált katonai javak forgalombahozása tárgyában kiadott 1.102/1918. M. E. számú rendelet, illetve az ezt módosító 1.535/1918. M. E. számú rendelet alapján alakult szervezeteknek és vállalatoknak alapítási tervezeteiben és alapszabályaiban az idézett rendeletek határozmányaihoz képest a »leszerelés folytán feleslegessé váló katonai javak felosztását és értékesítését intéző miniszteri bizottság elnöki teendőit ellátó miniszter» számára tartattak fenn: jelen rendelet hatálybaléptének napjától fogva a kereskedelemügyi m. kir. minisztert illetik, kivéve az 1918. április hó 25-én megalakult »Hadianyag Értékesítő Intézet Részvénytársaság» igazgatóságának, végrehajtóbizottságának, felügyelőbizottságának, gazdasági és műszaki választmányának kinevezési jogát, mely jogot ezentúl a kereskedelemügyi, földmívelésügyi és pénzügyi miniszterek együttes javaslata alapján a m. kir. miniszterelnök fogja gyakorolni.

5. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Budapest, 1918. június hó 8-ik napján.

A m. kir. minisztérium 2.436/1918. M. E. számú rendelete az Átmenetgazdasági Miniszteri Bizottság alakítása tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

A háborúról a békére való átmenettel kapcsolatban a gazdasági élet terén felmerülő és több tárca hatáskörét érintő különleges kormányhatósági teendők előkészítésénél az elhatározás és végrehajtás gyorsaságának közvetlen tárgyalás útján leendő biztosítására »*Átmenetgazdasági Miniszteri Bizottság*« állíttatik fel.

Ebben a bizottságban tárgyalandók azok az átmenetgazdasági kérdések is, amelyek egy tárca gondozására bizott érdekek körén túlmenő és az egész átmenetgazdaságra kiható általános jelentőséggel birnak.

2. §.

Az 1. §-ban említett Bizottságnak tárcaképviselő rendes tagjai a belügyi, földmivelésügyi, honvédelemügyi, igazságügyi, kereskedelemügyi és pénzügyi minisztériumok, valamint az Országos Közélelmezési Hivatal azon szakosztályainak (főosztályainak, csoportjainak) főnökei, mely osztályok ügykörükből kifolyólag átmenetgazdasági természetű ügyeket rendszeresen intéznek.

A cs. és kir. hadügyminiszternek jogában áll magát a bizottságban egy kiküldöttel szintén képviseltetni, aki azonban csak felszólalási (tanácskozási), joggal bir.

A bizottság rendes tagjainak kirendelésével egyidejűleg minden tag részére egy-egy állandó helyettes tag is kirendelendő, akik a bizottság minden ülésén részt vehetnek. Az albizottsági tárgyalások számára a tárcaképviselők helyettesítésükről maguk rendelkezhetnek.

Amennyiben a 2. §-ban fel nem sorolt minisztériumoknak, vagy a végrehajtó hatalom egyéb szerveinek ügykörébe vágó ügyek kerülnek tárgyalásra, ezek a minisztériumok, illetve szervek külön képviselő kiküldésére szólitandók fel. Az így kiküldött képviselő a kérdéses ügy tárgyalásánál a Bizottság rendes tagjait megillető jogokat gyakorolja.

A bizottság ülésein a kereskedelemügyi, földmivelésügyi és pénzügyi m. kir. miniszterek felváltva elnökölnek és kijelölik az elnöki teendőkkel megbizott helyetteseiket is és egyetértőleg állapítják meg azt a sorrendet, mely szerint a tárcák, illetve képviselőik az esetleges elnöklésben váltakoznak.

A szükséghez képest és az elnök hozzájárulásával a bizottság tanácskozásaiba — a tanácskozási joggal — az egyes tárcák

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi junius hó 9-én kelt 131. számában.

oly tisztviselői (szakelőadói) is bevonhatók, kik nem tagjai a bizottságnak, valamint meghivhatók az Országos Átmenetgazdasági Tanács tagjai is, akik szavazati joggal szintén nem rendelkeznek.

3. §.

Azoknak a kérdéseknek tárgyalásában, melyek nem érintik a 2. §-ban felsorolt valamennyi minisztérium ügykörét, a bizottság hozzájárulásával, az elnök albizottságokat küldhet ki, jogosult továbbá ugyancsak a bizottság hozzájárulásával egyes kérdéseknek előzetes megvitatására is külön albizottságokat alakítani.

4. §.

A beviteli, kiviteli és átviteli ügyeknek intézésére, illetve előkészítésére állandó albizottság alakíttatik. »Beviteli, kiviteli és átviteli ügyek központi albizottsága« néven. Ennek az albizottságnak elnöke az Átmenetgazdasági Miniszteri Bizottságnak a m. kir. pénzügyminisztériumot képviselő az a tagja, kit az elnöki teendők ellátásával a m. kir. pénzügyminiszter megbiz.

Az albizottság ügyrendjét és azt, hogy kik tagjai az albizottságnak, a m. kir. pénzügyminiszter az érdekelt miniszterrel egyetértőleg állapítja meg.

A cs. kir. osztrák kormánnyal, valamint a hadvezetőséggel való érintkezés az ez irányban fennálló különös megállapodások és rendelkezéseknek megfelelően történik.

5. §.

Az Átmenetgazdasági Miniszteri Bizottság üléseinek időpontja 3 nappal előbb a bizottsági tagok tudomására hozandó, hogy azok miniszteriek utasításait kellő időben kikérhessék, sürgős esetekben azonban az elnöklő olyan ügyeket is tárgyalás alá bocsáthat, melyek a napirenden nem szerepelnek.

Minden rendes tag jogositva van az elnöklőtől azt kérni, hogy bizonyos kérdések a legközelebbi ülés napirendjére tüzessenek ki.

6. §.

Az ülések időpontját a bizottság igazgatási munkálatainak ellátása iránt intézkedő kereskedelemügyi m. kir. miniszter állapítja meg, ugyanő határozza meg a napirendet, valamint a tárgyalandó kérdések sorrendjét. A tárgyalásokat a bizottság soros elnöke vezeti és dönt az esetleg felmerülő elnapolási kérdésekben.

Ha a bizottsági tagok közül valamelyik tag a határozathozatal elhalasztását kivánja, az ügy tárgyalása a legközelebbi ülésig elhalasztandó oly célból, hogy az addigi tanácskozások alapján szükségesnek látszó utasítások és egyéb felvilágosítások megszerzésére mód legyen.

7. §.

A Bizottság, valamint az albizottságok jegyzőkönyvei az összes bizottsági tagoknak megküldendők, akiknek feladatuk, hogy miniszteriknek jelentést tegyenek. A miniszterelnök elé a jegyzőkönyveket a kereskedelemügyi m. kir. miniszter terjeszti.

A Bizottságnak egyhangúlag hozott határozatai kötelező erővel birnak a további intézkedésekre nézve mindaddig, míg ezeket a határozatokat a Bizottság — ugyancsak egyhangúlag — meg nem változtatja vagy fel nem függeszti.

Amennyiben egyhangú határozat nem jön létre, a kereskedelemügyi miniszter a kérdéses ügyet döntés végett a felmerülő szükséghez képest a minisztertanács elé terjeszti s a Bizottságot a döntésről annak idején értesíti.

Valamely tárca szempontjából elvi jelentőségű kérdések bizottsági tárgyalását megelőzőleg a szakminiszter a kérdésnek a napirendről való levétele és a kérdésnek egy általa egybehivandó szűkebbkörű miniszteri értekezlet elé való utalása iránt intézkedhetik.

8. §.

A Bizottság igazgatási teendőinek ellátása iránt a kereskedelemügyi m. kir. miniszter intézkedik.

9. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Budapest, 1918. évi június hó 8-án.

Baromfi és baromfitermékek forgalombahozatala.

A m. kir. minisztérium 3.285/1918. M. E. számú rendelete az élő és leölt baromfi (szárnyas) forgalmának szabályozása iránt.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter a hazai fogyasztók baromfi szükségletének ellátása, valamint a kivitel lebonyolítása céljából szükségesnek mutatkozó intézkedéseket és korlátozásokat elrendelheti.

2. §.

A mezőgazdasági termények, lisztneműek és egyes mezőgazdasági terményekből előállított ipari termékek szállításáról és vasúton, hajón vagy gépkocsin történő szállításukhoz szükséges igazolványokról szóló 4.551/1915. M. E. számú rendeletben foglalt rendelkezések az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter — Horvát-Szlavonországok területén feladásra (elszállításra) kerülő szállítmányok tekintetében pedig a bán — által megállapítandó eltérésekkel megfelelő alkalmazást nyernek a jelen rendelet hatályának területén az élő és leölt baromfi (szárnyas), a baromfihús és zsír, valamint az ezekből készült mindennemű élelmiszerek szállításánál is.

3. §.

Ez a rendelet 1918. évi augusztus hó 1. napján lép életbe. Hatálya a 2. §-ban foglalt rendelkezések kivételével Horvát-Szlavonországokra nem terjed ki.

Budapest, 1918. évi julius 20.

---

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi julius hó 27-én kelt 168. számában.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 71.800. 1918. számú rendelete az élő és leölt baromfi (szárnyas), baromfihús és zsir, valamint az ezekből készült élelmiszerek szállításához szükséges igazolványok tárgyában.[1])

Az élő és leölt baromfi (szárnyas) forgalmának szabályozása tárgyában 3.285/1918. M. E. szám alatt kiadott rendelet 2. §-a alapján a következőket rendelem:

Az élő és leölt baromfi (szárnyas), baromfihús és zsir, valamint az ezekből készült mindennemű élelmiszer vasuton, hajón vagy gépkocsin történő szállításához (4.551/1915. M. E. számú rendelet) az alábbi keretek között szükséges szállítási igazolvány.

Az ország területén belül való szállítás esetében szállítási igazolvány nem szükséges.

A 300/1916. F. M. számú rendelet 9. pontjában felsorolt községekbe, városokba, vasuti és hajóállomásokra, valamint a Bruck-Királyhida vagy Vlárapass állomásokra feladott küldeményeknél, úgyszintén a Horvát-Szlavonországokban fekvő helyekre, valamint a magyar szent korona országain kívül fekvő helyekre s végül olyan vasuti állomásokra való szállitás esetében, amelyeken a magyar szent korona országainak területén kívül fekvő vasuti vonalakra átmenet történik, a küldemény súlyára való tekintet nélkül minden esetben szükséges szállítási igazolvány.

A szállitási igazolványokat a vezetésem alatt álló Országos Közélelmezési Hivatal állítja ki.

Ez a rendelet 1918. évi augusztus hó 1. napján lép életbe. Hatálya a 3.285/1918. M. E. számú rendelet 3. §-ához képest Horvát-Szlavonországokra nem terjed ki.

Budapest, 1918. évi július hó 25-én.

---

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi julius hó 27-én kelt 168. számában.

Bélbizottság megalakítása.

A kereskedelemügyi m. kir miniszter 11.056/IV. B. 1918. sz. rendelete a katonai vágásokból származó állati beleket felosztó bizottság megalakítása tárgyában.[1])

1. §.

A katonai vágásokból származó állati belekből a magyar szent korona országaira eső mennyiségnek a katonai igazgatástól, illetve a cs. és kir. bőrgyüjtő-intézet budapesti fiókjától való átvétele, kezelése és szétosztása céljából bizottság alakíttatik, amelynek címe „Katonai vágásokból származó állati beleket felosztó bizottság".

A bizottság székhelye Budapest.

2. §.

A bizottság az elnökön és az alelnökön kivül 11 tagból áll.

Úgy az elnököt és az alelnököt, mint a tagokat a kereskedelemügyi m. kir. miniszter nevezi ki, még pedig egy tagot a horvát-szlavon-dalmátországi bán kijelölése alapján.

3. §.

A bizottság feladatai a következők:

a) a bizottság címére érkező bélmennyiség átvételének megszervezése, az árú átvétele, nyilvántartása, elhelyezése és az átvételi ár kiegyenlítése;

b) a nem tisztított állapotban érkező belek tisztítási munkálatainak esetleges elvégzése iránt való intézkedés;

c) a rendelkezésre álló bélmennyiségek az érdekeltek között való szétosztására vonatkozó kulcs időnkénti megállapítása;

d) a bizottság által átvett bélmennyiség kezeléséért felszámítandó jutalék megállapítása;

e) a tisztítást igénylő bélmennyiség tisztításáért fizetendő díjak megállapítása;

f) annak megállapítása, hogy a bizottság által kiutalt bélmennyiséget az érdekeltek minő áron hozhatják a belföldön forgalomba;

g) a bél szétosztásáról, a befolyt jutalékokról és a felmerült költségekről szabályszerű könyvvezetés;

h) az ügy- és vagyonkezelésről félévenként jelentéstétel a kereskedelemügyi m. kir. miniszterhez;

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi február hó 20-án kelt 42. számában.

i) felmerülő szakkérdésekben a hatóságok és más hivatalos szervek részére véleménynyilvánítás.

4. §.

A bizottság a szétosztásra kerülő bélmennyiség után szedendő jutalékot olyképen köteles megállapítani, hogy abból a várható kezelési és ügyviteli költségek, valamint az 5. §-ban megjelölt kamatok összege fedezetet nyerhessenek.

5. §.

A bizottságnak a feladatai ellátáshoz szükséges pénzösszeget az érdekeltség bocsátja rendelkezésére. A bizottság a rendelkezésre bocsátott összeg után legfeljebb 6%-os kamatot fizethet.

A bizottság az elnök, az alelnök és a tagok részére a végzett munkának figyelembevételével, a kereskedelemügyi m. kir. miniszter jóváhagyása mellett, tiszteletdíjat állapíthat meg.

A bizottság a feladata körébe eső munkák elvégzésére a szükséges számban akár fő-, akár mellékfoglalkozásképen irodai és szakmabeli munkaerőket alkalmazhat és ezeknek javadalmazását megállapítja.

6. §.

A bizottság az általa átvett beleket köteles az érdekeltek között felosztani. A felosztásban csakis bélkereskedők részesíthetők.

A bizottság a felosztásnál a magyar szent korona országai összes bélkereskedőinek igényeit egyaránt figyelembe venni köteles.

Amennyiben a bejelentett igények a rendelkezésre álló készletet meg nem haladják, azok teljességükben elégítendők ki, amennyiben pedig a bejelentett igények a rendelkezésre álló készletből kielégítést nem nyerhetnek, azok kielégítése a bizottság által időről-időre megállapított kulcs (3. §. *c)* pont) szerint történik.

A felosztás kulcsának megállapításánál az illető kereskedő részéről kimutatott üzleti forgalom az irányadó.

Az üzleti forgalom megállapításánál rendszerint nemcsak a háború előtt, hanem a háború tartama alatt elért forgalom is figyelembe veendő.

Amennyiben az üzleti forgalom megállapítása érdekében szükséges, a bizottság az érdekelteket megfelelő tájékoztató adatok (okmányok, üzleti levelek stb.) beszolgáltatására szólíthatja fel.

Ha az érdekelt ennek a felszólításnak — bár arra a lehetőség meg van — eleget nem tesz és a bizottság ezeknek az adatoknak hiányában a kiutalandó bélmennyiséget megállapítani nem tudja, esetről-esetre a kereskedelemügyi m. kir. miniszternek döntését kéri fel arra nézve, hogy az illetőt a bélmennyiségben való részeltetésből kizárhatja-e.

7. §.

A katonai vágásokból származó állati beleket a bélkereskedők mindaddig, amíg ezt a belföldi szükséglet kielégítése kívánatossá

teszi, — amely körülményt a bizottság állapítja meg — kizárólag a belföldön kötelesek értékesíteni. A bizottság ennek a kötelezettségnek teljesítését szigorúan ellenőrizni köteles.

Az ellenőrzés lehetővé tétele céljából minden bélkereskedő rendes feljegyzést köteles vezetni arról, hogy a bizottság által részére kiutalt bélmennyiségből kiknek, mikor, minő árban, mekkora mennyiséget adott el, illetve szállított.

A bizottság ezeknek az adatoknak beszolgáltatását a bélkereskedőktől bármikor követelheti.

Amennyiben beigazolást nyerne, hogy valamely bélkereskedő a bizottság által részére a belföldön leendő értékesítés céljából kiutalt bélmennyiséget egészben, vagy részben külföldre szállította, az illetővel szemben a bizottság a kereskedelemügyi m. kir. miniszter jóváhagyása mellett a további bélkiutalást beszüntetheti.

Amennyiben a belföldi szükséglet kielégítése érdekében további korlátozás válnék szükségessé, a bizottság olyan értelmű javaslatot tehet a kereskedelemügyi m. kir. miniszternek, hogy beleket csak ama bélkereskedők részére fog kiutalni, akik kötelezik magukat arra, hogy a bizottság által megállapított időtartam alatt a polgári vágásokból származó beleket sem fogják külföldre szállítani.

8. §.

A bizottság bevételeiről és kiadásairól szabályszerű számadást köteles vezetni és minden naptári év üzleti eredményéről a következő évi január hó végéig zárszámadást köteles a kereskedelemügyi m. kir. miniszter elé terjeszteni.

Az összes kiadások fedezése után a bevételekből fennmaradó összeg hováfordítása iránt a kereskedelemügyi m. kir. miniszter intézkedik.

Netalán felmerülő hiányok a következő naptári év bevételeiből fedezendők.

A bizottság a kereskedelemügyi m. kir. miniszternek az általa átvett belek mennyiségéről minőségenkint, valamint a foganatosított osztályozás szerint minden hónapra nézve a következő hó 10-ig jelentést tenni köteles.

A címére érkezett, de rendeltetésszerűen fel nem használhatónak (selejtesnek) talált, úgyszintén az átvétel után ilyennek bizonyult bélmennyiségekről ugyancsak az előző bekezdésben megállapított módozatok szerint teendő jelentés.

9. §.

A bizottság az érdekeltség részéről a bélelosztás módjára és egyáltalában az ezzel kapcsolatos kérdésekre vonatkozólag eléje terjesztett javaslatokat esetenként tárgyalni, lehetőleg mielőbb határozattal elintézni és erről az érdekelteket értesíteni köteles.

A bizottság a hatáskörébe utalt kérdések tekintetében akár az érdekeltség megkeresésére, akár saját elhatározásából javaslatokat tehet a kereskedelemügyi m. kir. miniszternek.

10. §.

A bizottság megállapítja ügyrendjét és azt jóváhagyás végett a kereskedelemügyi m. kir. miniszterhez felterjeszti.

11. §.

Amennyiben a bizottság elnöke, vagy akadályoztatása esetén alelnöke úgy találná, hogy a bizottságnak valamely határozata, akár a jelen rendeletbe, akár valamely más jogszabályba ütközik, vagy valamely közérdeket sért, a kérdéses határozat végrehajtásának felfüggesztése mellett a kereskedelemügyi m. kir. miniszternek döntését köteles kikérni.

12. §.

A bizottság ügyköréből kifolyólag bármely hatósághoz közvetlenül megkeresést intézhet.

13. §.

A bizottságnak az érdekelt szakkörök képviselői köréből kinevezett alelnöke és tagjai a kereskedelemügyi m. kir. miniszternek, illetve általa e célra kijelölt képviselőjének fogadalmat tesznek arra nézve, hogy a rájuk bizott ügyekben teljes pártatlansággal és a legnagyobb lelkiismeretességgel fognak eljárni és a bizottság ügyeit, valamint a bizottsággal érintkező ügyfelek üzleti viszonyait feltétlen titoktartással fogják kezelni.

14. §.

A bizottság felosztása iránt a kereskedelemügyi m. kir. miniszter intézkedik.

15. §.

Ez a rendelet kihirdetése után azonnal életbelép.

Hatálya kiterjed a magyar szent korona országainak egész területére.

Budapest, 1918. évi február hó 15-én.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 26.287/1918. IV. B. számú rendelete a katonai vágásokból származó állati beleket felosztó bizottság megalakítása tárgyában kiadott 11.056/1918. IV. B. számú rendelet módosításáról.[1])

1. §.

A 11.056/IV. B. 1918. számú rendelet 2. §-ának első bekezdése következőkép módosíttatik:

»A bizottság az elnökön és az alelnökön kivül 12 tagból áll.«

2. §.

Ez a rendelet kihirdetése után azonnal életbe lép.

Budapest, 1918. évi május hó 4-én.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi május hó 11-én kelt 108. számában.

Bortermelési adó.

1918 : I. TÖRVÉNYCIKK

a bortermelési adóról. [1])

(Szentesítést nyert 1917. évi december hó 27-én. — Kihirdettetett az „Országos Törvénytár"-ban 1918. évi január hó 6-án.)

1. §.

A belföldön termelt, valamint a jelen törvény hatálya alá nem eső helyekről beszállított bormust és a bor az alábbi rendelkezésekben megállapított módozatok szerint, bortermelési adó alá esik. A saját házi vagy gazdasági használatra készített törkölybor (lőre), adó alá nem esik.

2. §.

A jelen törvény értelmében bor alatt kell érteni azt a szeszesitalt, amely a szőlő levéből (szőlőmustból) erjesztés útján állíttatott elő.

3. §.

A bortermelési adó mérve a bor minden hektolitere után 14 K-ban állapíttatik meg. A bormustból a 11. §. határozmányai szerint állapítandó meg a bor mennyisége.

4. §.

Az adófizetési kötelezettség beáll:

1. a belföldön termelt bormust vagy bor után járó bortermelési adó akkor válik esedékessé s akkor fizetendő, amikor a termelő a bormustot vagy a bort forgalomba hozza, vagy másnak bármilyen módon átengedi, avagy saját fogyasztására felhasználja;

2. a jelen törvény hatálya alá nem eső helyekről behozott bormust vagy bor után járó bortermelési adó pedig akkor válik esedékessé és fizetendő, midőn azt a címzett átveszi.

---

[1]) E törvénycikk végrehajtásáról a m kir. pénzügyminiszter 1.000/1918. számú körrendelete intézkedik. (L. Budapesti Közlöny, 1918. január 6.) — A törvénycikk és végrehajtási utasítás különlenyomata is beszerezhető Toldi Lajos könyvkereskedésében (Budapest, II., Fő-u. 2.)

A befizetések a telephelyre illetékes község pénztáránál teljesítendők.

5. §.

A bortermelési adó fizetésére kötelezve van:

1. az, aki belföldön bormustot vagy bort termel, jövedékcsonkítás esetében megbizottja (9. §.) a termelő közvetlen szavatolása mellett;

2. az, aki a jelen törvény hatálya alá nem eső helyekről bormustot vagy bort behoz;

3. az, aki bormustot vagy bort, tudva azt a körülményt, hogy az az adó alól törvényellenesen elvonatott, magához vesz.

6. §.

Ha az előző 5. §-ban említett esetekben két vagy több személy van az adó fizetésére kötelezve, ez a kötelezettség őket egyetemlegesen terheli.

7. §.

Az adóköteles bormust vagy bor szavatol az azt terhelő adóért és a megállapítandó pénzbüntetésért és birságért, még pedig tekintet nélkül harmadik személyek jogaira és az adófizetés megtörténtéig a felügyeleti hatóság által visszatartható vagy lefoglalható.

8. §.

A le nem fizetett bortermelési adó a hátralékos közadók behajtására nézve megszabott módon hajtandó be, s a be nem fizetett összeg után esedékességének napjától a befolyásig 5% késedelmi kamat jár.

A bortermelési adó elévülése tekintetében a közadók kezeléséről szóló 1909 : XI. t.-c. vonatkozó rendelkezései irányadók.

Ha valamely adókövetelés a fennálló szabályok szem elől tévesztése folytán veszendőbe megy, az akit a mulasztás terhel, az államkincstárnak az okozott kárért felelős.

9. §.

Ha a termelő borát nem maga kezeli, a telephelyére illetékes községi előljáróságnál, nevében eljáró megbizottat köteles bejelenteni.

10. §.

Aki belföldön bormustot vagy bort termel, köteles ezt szüretkor, a bormust vagy a bor beraktározására szolgáló helyiségbe való beraktározás után a legközelebbi vasárnapig, s ha a termelt bormust vagy bor elszállíttatik, vagy másnak adatik át, az elszállítás vagy átadás előtt a beraktározásra szolgáló helyiségnek és a tartályoknak pontos megjelölése mellett városokban a polgármesternél, kis- és nagyközségekben a községi előljáróságnál, Budapest székes-

főváros területén pedig a telephelyére nézve illetékes kerületi előljáróságnál, vagy a polgármester s illetőleg az előljáróságok által e végből kijelölt közegnél bejelenteni.

Ugyanígy be kell jelenteni később is mindazokat a birtok- és tulajdonváltozásokat, amelyek az adó megállapítására vagy fizetésére befolyással vannak.

A fentemlített czélra kijelölt közeg köteles a bejelentett mennyiség valódiságáról a helyszinén meggyőződni és a megtörtént bejelentés igazolására a bejelentésre kötelezettnek, az első helyszini megállapítás alkalmával, szemleívet átadni, amely szemleívben úgy az első, mint minden folytatólagos szemle eredményét és a bormust vagy a bor mennyiségét fel kell jegyezni. A szemleívet két egyenlő példányban kell kiállítani; az egyik példányt a bejelentésre kötelezettnek kell átadni, a másik példány pedig az eljáró közegnél marad.

A bejelentésre kötelezettek a szüret befejezése után is kötelesek minden egyes alkalommal, amikor bormustot vagy bort beraktároznak, vagy elszállítanak, a megtörtént beraktározás, illetőleg elszállítás időpontját és a beraktározott, illetőleg elszállított mennyiséget 24 óra alatt, az 1. bekezdésben említett hatóság által erre a célra kijelölt közegnél bejelenteni s a változást a szemleívbe bevezettetni.

11. §.

A bormust vagy bor megadózásának ellenőrzése a szemleív alapján foganatosítandó leszámolás révén eszközlendő, még pedig akként, hogy a községi előljáróságnak erre kijelölt közege a termelőnek jelenlétében három havonként és pedig minden év március, junius, szeptember és december hónapjainak végén megállapítja a készletet és azt, vajjon a talált készlet a szemleív szerint mutatkozó számszerű készlettel egyezik-e. E megállapításnál forrásra és borseprőre összesen fehér bornál 10%, vörös bornál pedig 6% adómentes leszámításnak van helye. Ezenkivül elpárolgás és apadás címén évenként 2%-ot lehet levonásba hozni.

Hiány esetében ezen hiánynak az engedélyezett apadás mértékét meghaladó része, nemkülönben az időközben felhasznált bor után az adó, végrehajtás terhe alatt, 3 nap alatt a község pénztárába befizetendő. Többlet esetében a többlet bevételbe helyezendő.

Az illetékes közigazgatási hatóság, illetve az ezáltal kijelölt közeg, a leszámolás foganatosításának időpontjáról az adóköteles feleket, a leszámolást megelőzőleg, megfelelő módon értesíteni köteles.

12. §.

Ha a készletben levő bormust vagy bor előreláthatlan és elháríthatlan esemény folytán megsemmisül, ezt, az illető esemény beáltát követő 24 óra alatt, a községnél be kell jelenteni. A községi hatóság közege a megsemmisülés tényét a helyszinén vizsgálat tárgyává tenni és annak megállapítása esetében, a megsemmisült mennyiséget a szemleívben kiadásba helyezni köteles.

Ha a megsemmisülés az adófizetés megtörténte után, de az adótárgy elszállítása előtt következett be, úgy az adó visszatérítése engedélyezhető.

Az emberi élvezetre teljesen alkalmatlanná vált bormust vagy bor, a rendeleti úton megállapítandó feltételek mellett, a szemleívben ugyancsak kiadásba helyezendő.

13. §.

A bortermelési adó kezelése a községek (városok) hatáskörébe utaltatik. Kötelesek a készleteket felvenni, a változásokat nyilvántartani, a szemleívek alapján minden termelővel leszámolni,, az adót bevételezni s azt havonként a kijelölt adóhivatalba (állampénztárba) beszállítani. A beszedett, hektoliterenként 14 koronát tevő adóból 10 korona az államot, 2 korona beszedési és kezelési költség fejében a kezeléssel megbizott községet illeti, 2 korona pedig a bortermelési adót nem kezelő községek javára szintén az állampénztárba szolgáltatandó be.

A késedelmi kamatok és végrehajtási költségek a kezelő községet illetik.

Az Ausztriából és Bosznia-Hercegovinából, valamint a vámkülföldről behozott bormust és bor után adó abban a községben számolandó el, amelyben a címzettnek, illetőleg átvevőnek telephelye, ennek hiján pedig lakása van.

A bortermelési adót nem kezelő községek javára az állampénztárba beszolgáltatott s hektoliterenként 2 koronát tevő jutalék a törvényhozás által megállapítandó módon való felhasználása végett a belügyminiszternek, Horvát-Szlavonországokban a bánnak rendelkezésére bocsátandó.

14. §.

Aki Ausztriából vagy Bosznia-Herczegovinából bormustot vagy bort hoz be, a küldeményt annak beérkeztétől számított 24 óra alatt az illetékes községnél bejelenteni, azt felnyitás előtt hivatalos kezelésre állítani és az adót a község pénztárába lefizetni köteles.

A vámkülföldről behozott bormust vagy bor után az adót az átvevő a behoztali megvámolás alkalmával a vámhivatalnál köteles befizetni, mely azt a rendeleti úton megállapítandó módon juttatja, illetőleg számolja át az illetékes község javára.

A jelen törvény hatálya alá nem eső helyekről behozott borminták nem esnek adó alá.

Az utasok által az utazás tartama alatt való saját használatra magukkal hozott bormust vagy bor nem esik adó alá.

15. §.

A vasúti és gőzhajózási vállalatok, továbbá a postahivatalok kötelesek Ausztriából vagy Bosznia-Hercegovinából a belföldre beérkezett bormust- és borküldeményeket, a címzett részére való

kiszolgáltatás előtt, a küldemény rendeltetési helyére illetékes községnek bejelenteni.

Ugyanígy kötelesek az 1. bekezdésben megjelölt vállalatok, valamint a postahivatalok a küldemény rendeltetési helyére illetékes községnél azokat a küldeményeket bejelenteni, amelyek eredetileg a jelen törvény hatálya alá nem eső helyeken tartózkodó címzett részére kerültek feladásra, de utólagos rendelkezés folytán a belföldön kerülnek kiszolgáltatásra.

A bejelentésnek a feladási és rendeltetési helyet, a feladó és a címzett nevét, valamint a küldeménynek a kisérő okmányokból kitűnő súlyát és tartalmát kell magában foglalnia.

16. §.

A pénzügyőrségi közegek a községek bortermelési adó kezelését rendszeresen ellenőrizni tartoznak. Kötelesek evégből a felvételeket, a leszámolásokat, a készleteket, az adó befizetését, a községnél vezetett naplókat és feljegyzéseket s az adó pontos beszállítását úgy a feleknél, valamint a községeknél állandó figyelemmel kisérni.

17. §.

Mindazok, akik bortermelési adó alá még nem vont adóköteles bormust vagy bornak vannak birtokában, jövedéki felügyelet alatt állanak. Úgy az állami, valamint a községi felügyeleti közegek ennélfogva az adóköteles felek üzleti helyiségeibe szabadon belépnek és hivatalos eljárásuk kellő befejezéséig azokban nappal és az üzem folyama alatt éjjel is tartózkodhatnak. Ez az időbeli korlátozás mindazonáltal elesik abban az esetben, ha a késedelemből veszély származhatik.

A termelő, illetve ha az üzletet nem maga vezeti, megbizottja köteles a felügyeleti közegeknek a termelésre, a forgalombahozatalra és a felhasználásra vonatkozólag a jövedéki felügyelet gyakorolhatása céljából szükséges összes felvilágosításokat megadni és a szemleívnek, a feljegyzéseknek, üzleti könyveknek, üzleti levelezéseknek, valamint egyéb üzleti iratoknak megtekintését a felügyeleti közegeknek megengedni.

18. §.

Az 1917. évet megelőző időből eredő bortermések a bortermelési adó alá nem esnek. Ellenben az 1917. évben termelt bormust és bor után — tekintet nélkül arra, hogy még a termelő birtokában van-e vagy nem — a 3. §-ban megállapított bortermelési adó jár.

Ennek beszedése végett kötelesek a községek (városok) a határukban termelt bormustnak s illetőleg ennek alapján a bornak mennyiségét minden termelőnél a termelő bevallása alapján felvenni, a bevallást ellenőrizni és valódiságát megállapítani. Az ekként megállapított bormennyiség után, ha az eladatott, másnak már átadatott, vagy a termelő által felhasználtatott, a 4. §. szerint járó bortermelési

adó a felvételtől számítandó hat hét alatt a község pénztárába befizetendő, a termelő birtokában levő s adófizetés alá még nem eső borról pedig szemleív állítandó ki.

Az 1917. évi termésből december hó 1-je előtt eladott bor után járó bortermelési adó — ha a termés 50 hektolitert nem halad meg — a vevőt terheli.

19. §.

Felhatalmaztatik a pénzügyminszter:

1. hogy a jelen törvény hatálya alá nem eső területekre kiszállított bormust vagy bor után az állam részére járó 10 korona bortermelési adó beszedésétől eltekinthessen, illetőleg a már lefizetett bortermelési adó visszatérítését engedélyezhesse;

2. hogy a termelők saját házi és gazdasági szükségletére szolgáló s megfelelő mennyiségű törkölybor készítését rendeleti úton közelebbről szabályozhassa;

3. hogy a termelők részére, a bortermelési adó fizetésére vonatkozólag rendeleti úton megállapítandó feltételek mellett, hitelt engedélyezzen;

4. hogy általános és nagyobb kiterjedésű elemi károk esetén az adót elengedhesse, erről azonban köteles az országgyűlésnek jelentést tenni;

5. hogy a bortermelési adó alá eső tárgyaknak adóval terhelten bor tartására rendelt szabadraktárakba való beraktározását, az államkincstár biztosítására szükséges feltételek és elővigyázati intézkedések mellett, bortermelőknek, mintapincéknek, szövetkezeteknek és borkereskedőknek engedélyezhesse.

20. §.

A jelen törvény rendelkezései a boritaladóra vonatkozólag fennálló törvényes rendelkezéseket, valamint az azok alapján tett hatósági rendelkezéseket nem érintik s azok továbbra is érvényben maradnak.

Ha a boritaladót akár megváltás, akár bérlet, akár reáutalás útján a község kezeli s ezt az adót tételenként szedi be, a boritaladó a lehetőséghez képest a jelen törvény értelmében járó bortermelési adóval együttesen szedendő be.

Az eljárás és a leszámolás módozatait a pénzügyminiszter rendeletileg állapítja meg.

21. §.

Sem az a kérdés, hogy fizetendő-e a bortermelési adó vagy sem, sem pedig a bortermelési adó mérvének meghatározása bírósági eljárás tárgya nem lehet.

22. §.

Aki a felügyeleti közegeket a jogaik gyakorlásában törvényes ok nélkül gátolja és az üzleti helyiségbe való belépésnek, kutatásnak

ellenszegülve, az üzlet folyama alatti jelenlétüket akadályozza, vagy pedig helyiségeinek felnyitását a feljegyzéseknek, szemleívnek, az üzleti könyveknek s levelezéseknek, valamint egyéb üzleti iratoknak előmutatását megtagadja: az, amennyiben az általános büntető törvény szerinti eljárásnak helye nincs, 200 K-tól 2000 K-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

23. §.

Aki abban az időközben, míg a felügyeleti közegek a hivatalos eljárásban akadályoztattak, vagy ha ellenszegülés nem is történt volna, de a hivatalos eljárás teljesítése, vagy az ebbeli eljárás feletti felügyelet alatt a felügyeleti közegek tudta és beleegyezése nélkül az adó megszabása szempontjából fontossággal biró adatokat tartalmazó iratokat elvisz, megsemmisít vagy oly módon megváltoztat, hogy az adótárgy ezáltal az adó alól elvonatik, azért a kihágásért, valamint annak megkisérléseért is a megrövidített, vagy a megrövidítés veszélyének kitett adónak kétszeres összegétől annak nyolcszoros összegéig terjedhető pénzbüntetéssel, ha pedig a pénzbüntetés alapjául szolgáló adó teljes biztossággal megállapítható nem volna, 400 K-tól 10.000 K-ig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő.

24. §.

Adórövidítésnek tekintetik és a megrövidített vagy a megrövidítés veszélyének kitett adó négyszeres összegétől annak nyolcszoros összegéig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő, aki az adóköteles bormustot vagy bort az adófizetés kötelezettsége alól, akár bejelentésének elmulasztása, akár időelőtti elszállítása, vagy másnak való átadása, a készlet eltitkolása, tiltott felhasználása, valótlan feljegyzések vezetése által vagy bármily más módon szándékosan elvonja.

Ha az esedékes adó összege az adórövidítés esetében nem volna megállapítható, 1000 K-tól 10.000 K-ig terjedhető pénzbüntetés alkalmazásának van helye. Ha a termelő, illetőleg a szabadraktár-vállalkozó az üzletet nem maga vezeti, az adórövidítés tettesének megbizottja tekintetik, de a termelő, illetőleg a szabadraktár vállalkozója, ha az üzletét nem maga vezeti, a megbizott terhére megszabott pénzbüntetésekért feltétlenül felelős.

25. §.

A jelen törvénybe ütköző és külön büntetéssel nem sujtott minden egyéb cselekmény és mulasztás, mint szabályellenesség, 10—1000 K-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

26. §.

A jelen törvény határozmányaiba, vagy az erre vonatkozó szabályokba ütköző kihágás, ha azért az illető a vétkes cselekmény vagy mulasztás napjától számított három év alatt kérdőre nem vonatott, büntetés tárgya többé nem lehet.

27. §.

A jelen törvény határozmányaiba ütköző kihágások felett, amennyiben az 1909 : XI. t.-c. 95. §-a értelmében a rendes eljárás abbanhagyása nem engedélyeztetett:

1. ha a pénzbüntetés a megrövidített, vagy a megrövidítés veszélyének kitett adó többszörösében van megállapítva, az 1909. évi XI. t.-c. 101. §-ában nyert felhatalmazás alapján kibocsátott 800/1916. I. M. rendelet által megjelölt kir. törvényszékek, mint jövedéki büntetőbíróságok és a kir. itélőtáblák, utóbbiak mint másod- és utolsó fokú bíróságok,

2. minden más esetben, valamint abban az esetben is, ha a bíróság az 1909 : XI. t.-c. 96. §-a alapján a felet az államkincstár megrövidítését célzó szándék hiánya miatt felmenti, de a fennforgó cselekmény, mint szabályellenesség büntetendő, a pénzügyminiszterhez intézendő felebbezés fenntartásával a pénzügyigazgatóságok határoznak.

Horvát-Szlavonországokban a jelen §. 1. pontja alatti esetekben az 1871 : LXIV. t.-c. által fenntartott pénzügyi törvényszékek illetékesek.

A jelen §. 2. pontja alapján jogérvényes határozattal kiszabott pénzbüntetésnek szabadságvesztés büntetésre való átváltoztatására nézve az 1894 : XV. t.-c. 14. §-a nyer alkalmazást.

28. §.

Ez a törvény kihirdetése napján lép életbe és hatálya a magyar szent korona országainak egész területére kiterjed, végrehajtásával a pénzügyminiszter bizatik meg, aki az érdekelt miniszterekkel, Horvát-Szlavonországokban pedig a bánnal egyetértőleg jár el.

Bőrök lefoglalása és forgalombahozatala.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 82.386. VI. C. 1917. számú közleménye a katonai célra alkalmas jóminőségű barna marhafelsőbőr ára tárgyában.[1])

A m. kir. minisztériumnak 2.210/1917. E. M. számú rendeletéhez csatolt jegyzék 4. pontjában kapott felhatalmazás alapján közzéteszem, hogy a katonai célra szükséges jó minőségű felsőbőr termelésének fokozása érdekében oly barna felsőbőrökre, amelyek vastagsága 1·5—2·5 mm. és amelyeket a 449/1916. M. E. számú rendelet alapján működő bőrminősítő bizottságok az előállító gyárban „Átv. B." vagy „Átv. B. II." bélyeggel látnak el, a fenti rendelettel megállapított áraknál 50 fillérrel magasabb árat engedélyezek az esetben, ha az árú 1918. évi február hó 15-ig leszállítás alá kerül.

Budapest, 1917. évi október hó 28-án.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 87.610/1917. VI. C. számú rendelete Magyarországon beraktározott bizonyos bőrkészletek bejelentése és zár alá vétele tárgyában.[2])

A m. kir. minisztérium 3.966/1917. M. E. számú rendelete 7. §-ának 1. pontja alapján zár alá veszem mindazokat a cipőkészítésre alkalmas bőröket ás bőrhulladékokat, amelyek tulajdonosa a Magyar Szent Korona Országainak területén ily bőrök forgalombahozatalával vagy feldolgozásával jogszerűen foglalkozó kereskedelmi vagy ipari vállalattal nem bir.

Ezek a bőrneműek további intézkedésemig el nem adhatók, sem jelenlegi raktárhelyükről el nem szállíthatók.

A fentidézett rendelet 6. §-a alapján egyben elrendelem, hogy a fent meghatározott készleteket a tulajdonos, vagy ha másnak raktárában van, a készlet őrzője a Népruházati Bizottságnak (Budapest, V., Sas-utca 22. szám) legkésőbb 1918. évi január hó 15-éig jelentse be.

A bejelentésben fel kell tüntetni:

---

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi október hó 31-én kelt 252. számában.

[2]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi december hó 21-én kelt 294. számában.

1. A bejelentett bőr fajtáját és mennyiségét (súly, darab vagy terület.)
2. A tulajdonos nevét (cégét) és lakóhelyét.
3. A raktár helyét.
4. A bejelentő nevét (cégét) és lakóhelyét.

A jelen rendelkezések alá tartoznak a fentemlített bőrök akkor is, ha feldarabolt vagy kiszabott állapotban vannak.

A jelen rendelkezések be nem tartása a 3.966/1917. M. E. számú rendelet 12. §-ában előirt büntetés alá esik.

Budapest, 1917. évi december hó 16-án.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 94.852/1917. számú rendelete egyes bőrfajták forgalombahozatala tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium 3.351/1916. M. E. számú rendeletének 7. §-a alapján a következőket rendelem:

Mindazok, akik a 3.351/1916. M. E. számú rendelet 4. §-a alapján a katonai célra nem alkalmas vagy nem szükséges és a 449/1916. M. E. számú rendelet 4. §-a alapján működő bőrminősítő bizottság által az előirt bélyegzővel lebélyegzett bőrkészleteiket a Magyar Bőrbeszerzési Részvénytársaságnak (Budapest, V., Dorottya-utca 8.) vételre felajánlani tartoznak, kötelesek felajánlásaikban fajta és darab, szám szerint elkülönítve megadni, mennyi bőrt bélyegzett le a bizottság III., mennyit IV. és mennyit V. bélyegzővel.

Budapest, 1917. évi december hó 24-én.

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter 2.056/1918. számú rendelete a több bőrrétegből ragasztott talpbőrpótló anyagok készítésmódja tárgyában.[2])

Mindazokat, akik a Népruházati Bizottság engedélye alapján hasítékok, vagy más bőrök összeragasztása útján a Bizottság által használhatónak talált minőségben talpbőrpótló anyagot készítenek, a 3.352/1916. M. E. számú rendelet 6. §-a alapján felmentem a rendelet 2. §-ában és a 993/1917. K. M. számú rendelet 3. §-ának első mondatában előirt azon kötelezettség alól, hogy a ragasztáshoz teljesen vizálló anyagot használjanak és megengedem, hogy oly talpak is előállíthatók legyenek, amelyek, ha folytonos és tartós vizbehatás alatt átáznak is, a célnak mégis megfelelnek és olcsóbb árak folytán is a közönség igényeit kielégíteni alkalmasak.

Ezeknek a talpaknak azonban úgy kell készítve lenniök, hogy a napi használat alatt az egészségre kártékony mérvben át ne nedvesedjenek.

---

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi január hó 1-én kelt 1. számában.

[2]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi február hó 10-én kelt 34. számában.

Ezenkivül szembetünően „nem vizálló“ jelzéssel kell ellátva lenniök.

Ezek a talpbőrpótló anyagok azonban állandóan csak a Bizottság által elfogadott s általam is tudomásul vett minőségben s legfeljebb az általa engedélyezett mennyiségben készíthetők, elkészültük után pedig a 3.352/1916. M. E. sz. rendeletnek megfelelően a Magyar Bőrbeszerzési Részvénytársaságnak (Budapest, V., Dorottya-u. 8.) vételre felajánlandók.

Budapest, 1918. évi február hó 6-án.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 17.200. számú közleménye a katonai célra alkalmas jó minőségű barna marhafelsőbőr ára tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium 2.210/1917. M. E. számú rendeletéhez csatolt jegyzék 4. pontjában kapott felhatalmazás alapján közzéteszem, hogy a katonai célra szükséges jó minőségű felsőbőr termelésének fokozása érdekében oly barna marhafelsőbőrökre, amelyek vastagsága 1·5—2·5 mm. és amelyeket a 449/1916. M. E. számú rendelet alapján működő bőrminősítő bizottságok az előállító gyárban „Átv. B.“ vagy „Átv. B. II.“ bélyeggel látnak el, a fenti rendelettel megállapított áraknál 50 fillérrel magasabb árat engedélyezek az esetben, ha az árú 1918. évi május hó végéig leszállítás alá kerül.

Budapest, 1918. évi március hó 8-án.

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter 28.643/1918. VI. C. számú rendelete az egyes bőrfajták felhasználását és forgalombahozatalát korlátozó rendelkezések kiegészítéséről.[2])

A háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések és a m. kir. minisztériumnak 1.120/1918. M. E. számú rendeletében nyert felhatalmazás alapján a következőket rendelem:

1. §.

Az egyes bőrfajták felhasználásának és forgalombahozatalának korlátozása tárgyában 3.351/1916. M. E. szám alatt kiadott (a Budapesti Közlönynek 1916. évi október hó 17-ik napján megjelent 238-ik számában kihirdetett) rendelet 4. §-ában megszabott felajánlási kötelezettség és az idézett rendeletnek ezzel összefüggő rendelkezései kiterjesztetnek az ott megjelölt bőrökön felül mindennemű chromos cserzésű lóbőrre (ló-box, ló-chevreaux) és chromos cserzésű borjúbőrre (boxcalf), mindennemű kész disznóbőrre, mindennemű akár növényi, akár ásványi, akár vegyes kikészítésű

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi március hó 14-én kelt 62. számában.

[2]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi május hó 4-én kelt 103. számában.

juh- és bárányból (chevrett), bak, kecske (chevreaux) és gidóbőrre, továbbá lábbelikészítésre alkalmas minden egyéb bőrre (szamárbőr, kutyabőr stb.), végül a 3.351/1916. M. E. számú rendeletben felsorolt bőrök közül azokra is, amelyek vámkülföldről hozattak be vagy vámkülföldről behozott nyersanyagból készültek.

Ehhez képest az előbbi bekezdésben felsorolt bőrök birtokosa (őrzője) köteles készletét a 3.351/1916. M. E. számú rendeletnek megfelelően a Magyar Bőrbeszerzési részvénytársaságnak (Készbőrközpontnak, Budapest, V., Dorottya-utca 8.) megvételre felajánlani. A jelen rendelet életbeléptekor meglevő, valamint az 1918. évi május hó 15. napjáig termelt vagy beszerzett készleteket az 1918. évi május hó 17. napján, a később termelt vagy beszerzett készleteket pedig az idézett 3.351/1916. M. E. számú rendelet 4. §-ához képest minden hó 1-ső, illetőleg 15-ik napján kell megvételre felajánlani.

2. §.

A 3.351/1916. M. E. számú rendelet 3. §-ának 1. pontja a jelen rendelet életbelépésével hatályát veszti. Egyebekben az említett rendelet érintetlenül marad.

3. §.

A jelen rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya kiterjed a Magyar Szent Korona Országainak egész területére.

Budapest, 1918. évi május hó 1. napján.

A. m. kir. minisztérium 2.092/1918. számú rendelete a gidóbőröknek hadi célokra való beszolgáltatása tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

Mindazok, akik gidóbőrt a jelen rendelet életbelépésének napján birtokukban (őrizetükben) tartanak, úgyszintén mindazok, akik a jelen rendelet hatálya alatt utóbb ily bőr birtokába jutnak (ily bőrt őrizetbe vesznek), kötelesek készletüket, amennyiben a 2. §. annak eladását (2. §. 2. bekezdése) kifejezetten meg nem engedi, avagy a kereskedelemügyi miniszter a készletet az 5. §-on alapuló igénybevétel alól a 8. §. alapján fel nem menti, a készlet mennyiségére való tekintet nélkül a Budapesti Katonai Bőrátvételi Intézetnek (Budapest, IV., Molnár-utca 33. sz.) átvételre az alábbi rendelkezések értelmében bejelenteni, az elszállításra elkészíteni és az intézet utasításának megfelelően beszolgáltatni. A készlet birto-

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi május hó 22-én kelt 116. számában.

kosa készletével egyébként nem rendelkezhetik, azt fel nem használhatja és fel nem dolgozhatja, hanem köteles készletét az elszállítás időpontjáig gondosan megőrizni és a romlástól megóvni.

2. §.

A készlet birtokosa (őrzője) az 1. §-ban megszabott átvételre való bejelentést köteles a jelen rendelet életbelépésének napján birtokában (őrizetében) volt készlet tekintetében legkésőbb a jelen rendelet életbelépését követő hetedik napon, az utóbb birtokába (őrizetébe) került készletek tekintetében pedig azontúl minden héten szombaton a közvetlenül megelőző napon volt állapot szerint megtenni és a jelzett napokon postán ajánlott levélben a Budapesti Katonai Bőrátvételi Intézet címére elküldeni. A bejelentésben részletesen fel kell tüntetni a bőröknek a 7. §-ban meghatározott árak szempontjából figyelembe jövő minőségét, mennyiségét, súlyát, a raktározás helyét és a birtokos (őrző) nevét és lakhelyét.

Azon készletek tekintetében, amelyek a bejelentésre megszabott napon vasuton vagy hajón fuvarozás alatt állanak, a bejelentést a címzett köteles megérkezésük után a legközelebbi alkalommal megtenni.

Azok a készlettulajdonosok, akiknek a jelen rendelet életbelépése napján meglevő készlete vagy később egy hét alatt összegyülő készlete 2.500 darabnál kevesebb, készletüket — akár egészen, akár részben — a bejelentésre megszabott napig szabadkézből eladhatják, olyan kereskedőknek, akik a 390/1917. M. E. szám alatt kiadott (a Budapesti Közlönynek 1917. évi február hó 16. napján megjelent 38. számában kihirdettetett) rendelet 2. §-a alapján az iparhatóságtól juh-, bárány- és kecskebőröknek vásárlására jogosító igazolványt kaptak és a készlettulajdonosok, ha ezt teszik, az ilykép eladott készlet tekintetében az átvételre való bejelentés kötelezettsége alól mentesülnek. A készletnek azt a részét, amelyet tulajdonosa vásárlásra jogosult ily kereskedőknek előzőleg önként el nem adott, az 1. §-nak megfelelően feltétlenül be kell jelenteni.

A szabadkézből vásárlásra feljogosított kereskedők a jelen 2. §. alapján megvett készleteket szintén kötelesek az 1. §-nak megfelelően átvételre bejelenteni.

3. §.

A jelen rendelet életbelépésének napján timárüzemekben (bőrgyárakban) meglevő készletek az 1918. évi julius hó 16-ik napjáig az 1. §. rendelkezéseinek megfelelően szintén bejelentendők, hacsak ezen nap előtt munkába nem vétettek.

4. §.

Az 1. §. értelmében átvételre felajánlott készletek felett a »Budapesti Katonai Bőrátvételi Intézet« rendelkezik és a készlet

birtokosa (őrzője) köteles a készletet az intézet felhivására és utasításának megfelelően beszolgáltatni.

A beszolgáltatandó árút a 7. §-ban megjelölt ár szempontjából figyelembe jövő minőségek szerint külön választva kell csomagolni és a csomagokat a szokásos fuvarozási jelzésen felül a 7. §-ban megadott fajtajelzéssel is el kell látni.

A göngyöletre (avagy az arra erősített táblára) a fuvarozási jelzésen és a bőrök fajtajelzésén felül a csomagokban lévő bőrök darabszámát és összsúlyát is rá kell irni, még pedig a minőségi jelzés alá jobbfelől és a darabszámot jelző számot egyszer, a súlyt jelző számot kétszer alá kell huzni, pl. így:

B. H. 21 — (fuvarozási jelzés)
OH. K. 24. II. — (minőségi jelzés)
630 — (darabszám megjelölés)
170 — (súlymegjelölés)

Ugy a minőségi jelzést, mint a darabszámot és a súlyt legalább 20 cm. magasságban jól olvashatóan kell a csomagra ráirni.

Az árú elküldésével egyidejűleg a Katonai Bőrátvételi Intézethez be kell küldeni:

1. az árújegyzéket, amelyben a beküldő nevét és lakóhelyét, az árú raktározási helyét (megye, község), a feladási állomást, továbbá minőségenkint a csomagolás módját, a csomagra alkalmazott számot és jelet, a csomagok darabszámát és súlyát fel kell tüntetni;

2. a feladást és a hivatalos mázsálást igazoló okmányokat.

5. §.

Az 1. §. értelmében átvételre bejelentett készleteket a honvédelmi miniszter a hadiszolgáltatásokról szóló 1912 : LXVIII. t.-c. 24. §-a alapján a jelen rendelet erejénél fogva hadicélokra igénybevetteknek jelenti ki.

6. §.

A Budapesti Katonai Bőrátvételi Intézetnek beszolgáltatott bőrökért járó térítést a 7. §-ban megszabott árak alapul vételével az említett intézet mellett a 390/1917. M. E. számú rendelet 6. §-a alapján működő becslőbizottság állapítja meg.

Ha a fél a becslőbizottság által megállapított térítéssel nincs megelégedve — igényeit az 1912 : LXVIII. t.-c. 33. §-a szerint érvényesítheti.

7. §.

A Budapesti Katonai Bőrátvételi Intézetnek beszolgáltatott gidóbőrökért járó térítés a következő egységárak alapulvételével állapíttatik meg.

I.

Keztyű gidóbőrök.

1. Nyitott bőrök.

	Jelzés	Darabonkinti árak koronákban I.	II.	III.
a) 100 darabonkint 17½—30 kg.-ig és 24 kg. átlagsúlyban . .	OHK 24	3·20		
b) Közepes súlyu bőrök 100 darabonkint 17 kg. átlagsúlyban .	OMK 17	1·75	1.75	0·85
c) Hasi gidó (Schmaschen) .	OS	0·40		

2. Tömlőalakban lehuzott bőrök (zsákbőrök).

a) 100 darabonkint 18½—33 kg.-ig és 25 kg. átlagsúlyban . .	SHK 25	2·95		
b) Közepes súlyu bőrök 100 darabonkint 18 kg átlagsúlyban .	SMK 18	1·47	1·47	0·73
c) Hasi gidó (Schmaschen) .	SS	0·36		

Az átlagsúlyból hiányzó minden kg.-ért a fenti árakból 15 (tizenöt) fillér vonandó le darabonkint, viszont minden többlet kg.-ért 15 (tizenöt) fillérrel több térítendő meg.

II.

Cipő-gidóbőrök.

1. Nyitott bőrök.

	Jelzés	Darabonkinti árak koronákban I.	II.	III.
100 darabonkint 30½—70 kg.-ig és 45 kg. átlagsúlyban . .	OSK 45	4·50	3·15	1·80

2. Tömlőalakban lehuzott bőrök (zsákbőrök).

100 darabonkint 33½—70 kg.-ig és 50 kg. átlagsúlyban . .	SSK 50	4·50	3·15	1·80

Az átlagsúlyból hiányzó minden kg.-ért fenti árakból 10 (tiz) fillér vonandó le darabonkint; viszont minden többlet kg.-ért 10 (tiz) fillérrel több térítendő meg.

I. rendű erdélyi cipő gidóbőrök darabonkint 1 (egy) korona.

I. rendű bánáti cipő gidóbőrök darabonkint 75 (hetvenöt) fillér felárral számittatnak.

A fenti árak levegőn szárított »fa« és »csülök« nélküli árúra értendők. Nevezetesen sózott bőröknél a fentiekben megállapított minőség szerinti (I., II., III.) árakból 40% szárazon sózott bőröknél pedig 20% jön levonásba.

Arra nézve, hogy mely árú tekintendő II-od és melyik III-ad rendűnek, a háború előtti kereskedelmi szokások mérvadók.

Mindezek az árak magukban foglalják a csomagolás vagy kötözés és a rakodóállomáshoz való szállitás költségeit is.

Készlettulajdonosok, kik a Budapesti Katonai Bőrátvételi Intézetnek május hó 1-től ugyanazon év szeptember hó 1-éig összesen legalább 50.000 darabot bejelentenek és beszállítanak a fentebb megállapított árakon felül 8 százalék felárt kapnak.

Aki heti átlagban 2.500 darabot meg nem haladó készletét (2. §. 3-ik bekezdése) nem a Budapesti Katonai Bőrátvételi Intézetnek, hanem a 2. §. 3-ik bekezdésében említett kereskedőknek adja el, az csak a jelen 7. §-ban megállapított térítésnél 8 százalékkal kisebb árt számíthat fel. Ennél magasabb ár kikötése tilos és a többletre nézve hatálytalan.

Amennyiben a jelen rendelet az életbelépése előtt létrejött szerződés teljesítését nem teszi lehetetlenné, a vevő a szerződésben kikötött magasabb vételár helyett is csak az előbbi bekezdésben megszabott árt köteles fizetni, ha az árút az eladó csak a jelen rendelet életbelépése után szállítja. Visszakövetelésnek nincs helye, ha a vevő a kikötött vételárt már a jelen rendelet életbelépése előtt megfizette.

8. §.

A jelen rendelet rendelkezései alól a kereskedelemügyi miniszter indokolt esetekben kivételeket engedhet.

9. §.

A jelen rendeletekben foglalt rendelkezések hatályosságának biztosítására külön ellenőrző közegek alkalmazhatók. Ezek a rendelet által érintett üzemeket és raktárakat bármily időben megtekinthetik és nekik, kívánságukra az összes üzleti könyvek, levelezések és egyéb feljegyzések megtekintését meg kell engedni.

10. §.

Aki az 1—9. §-ok valamely rendelkezését megszegi vagy kijátssza, vagy a hatósági ellenőrzést meghiusítja, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kettőezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Ha megállapítható annak a nyereségnek mennyisége, amelyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés kétezer koronán felül a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet.

Az elkobzásra és a kihágás miatti eljárásra hivatott hatóságra nézve a 390/1917. M. E. számú rendelet 11. §-a irányadó.

11. §.

Az 1.650/1916. M. E. szám alatt kiadott (a Budapesti Közlönynek 1916. évi május hó 24-ik napján megjelent 119. számában kihirdetett) rendelet 3. §-ának a gyapjasbőrök szállításához szükséges igazolványokról szóló rendelkezése a gidóbőrökre is kiterjed. Megszegése az idézett rendelet 4. §-a szerint büntetendő.

12. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya kiterjed a magyar szent korona országainak egész területére.

Horvát-Szlavonországokban ezt a rendeletet, amennyiben végrehajtása az ottani önkormányzat körébe tartozik, a bán hajtja végre.

Budapest, 1918. évi május hó 16. napján.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 37.825/1918. számú közleménye a katonai célra alkalmas jó minőségű barna marhafelsőbőr ára tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium 2.210/1917. M. E. sz. rendeletéhez csatolt jegyzék 4. pontjában kapott felhatalmazás alapján közzéteszem, hogy a katonai célra szükséges jóminőségű felsőbőr termelésének fokozása érdekében oly barna marhafelsőbőrökre, amelyek vastagsága 1·5—2·5 mm. és amelyeket 449/1916. M. E. sz. rendelet alapján működő bőrminősítő bizottságok az előállító gyárban »Atv. B.« vagy »Atv. II.« bélyeggel látnak el, a fenti rendelettel megállapított áraknál 50 fillérrel magasabb árat engedélyezek addig az időpontig, amig a bőrárak újabb megállapításáról intézkedő új kormányrendelet életbelép.

Budapest, 1918. évi május hó 27-én.

---

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi május hó 30-án kelt 123. számában.

Bőr- és textilügyekre vonatkozó beadványok címzése.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 24.699/1918. VI. C. számú rendelete a bőr- és textilügyekre vonatkozó beadványok tárgyában.[1])

A. m. kir. minisztérium 1.120/1918. M. E. számú rendeletében részemre megadott felhatalmazás alapján 21.546/1918. VI. C. számú rendeletemmel dr. Maly Ferenc miniszteri tanácsost a bőr- és textilügyek miniszteri meghatalmazottjává neveztem ki s reá ruháztam az összes vonatkozó ügyek kormányhatósági intézését, melyek gyors és egységes kezelése végett a különböző központok és bizottságok közreműködését is igénybe veszem.

E végből az anyagkiutalás (engedélyezés vagy felmentés) iránti kérvényeket és megkereséseket ezentúl nem a kereskedelemügyi miniszterhez, hanem a következő címekre kell beadni és pedig:

Ruházati célokra szükséges szövetek, fehérneműek, kötött árúk, papirosszövetek, kész ruházati cikkek és kellékek (bélés) ügyekben a Népruházati Bizottság textilosztályához (V., Aulich-utca 5.).

Lábbeliek és lábbelihez szükséges kellékek (bélés, cérna, fonal stb.), továbbá lábbeli célokra szolgáló készbőrök ügyében a Népruházati Bizottság bőrosztályához (V., Aulich-u. 5.).

Nyersbőrök és bőrgyártási segédanyagok ügyében a Bőrközponthoz (V., Nádor-u. 12.).

Bőrből és egyéb anyagokból készült gépszíjak ügyében a Gépszíjelosztó Bizottsághoz (V., Nádor-u. 12.).

Szerszám céljaira szükséges bőrök (fény- és huzóbőrök), továbbá műszaki bőrök ügyében a Bőrbeszerzési Részvénytársasághoz (IV., Dorottya-u. 8.).

Pamutfonalak, ruhavarró cérnák, kötszerszükségletek, csecsemőkelengyék, pamutszalagok és pamutból készült technikai cikkek ügyében a Pamutközponthoz (V., Arany János-u. 27.).

Lenfonalak, lencérnák (a lábbeli-varrócérnák kivételével), lenszövetek és a nem ruházati célokra szolgáló fehérneműek ügyében a Lenipari Bizottsághoz (IV., Mária Valéria-u. 12.).

---

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi április hó 6-án kelt 80. számában.

Kikészített kender és kenderkóc, kenderből készült árúk (hevederek, tömlők, kötelek, zsinegek, hálófonalak stb.) ügyében a Kender- és Jutaipari Bizottsághoz (IV., Mária Valéria-u. 12.).

Zsákok kiutalása, varrása, kölcsönzése és zsákjavításhoz szükséges cérna ügyében a Zsákbizottsághoz (IV., Párisi-u. 2.).

Gyapjukiutalás ügyében a Magyar Textilgyárosok Országos Egyesületéhez (V., Zrinyi-u. 1.).

Állati szőrök kiutalása ügyében a Szőrközponthoz (IV., Bécsi-utca 4.).

Textilhulladékok, műgyapjú, tömítések és foltozóanyagok, effiloché és tisztítórongyok ügyében a Textilhulladék Bizottsághoz (IV., Váci-u. 34.).

A felsorolt központok és bizottságok a hozzájuk beérkező kérelmeket a miniszteri meghatalmazott utasításai szerint intézik el.

Az alább felsorolt központokat és bizottságokat felhatalmazom arra, hogy a bőr- és textilanyagoknak az eddig érvényben levő kormányrendeletekben előírt szállítási igazolványait 1918. évi április hó 15-étől kezdve miniszteri meghatalmazottam ellenőrzése mellett kiadhassák. E szállítási igazolványok iránt ezentúl közvetlenül a következő központokhoz kell fordulni:

Gyapjú (1.662/1915. M. E. rendelet 1. §-a) szállítási igazolványok ügyében a Gyapjúközponthoz (IV., Városház-u. 14.).

Állati szőrök (1.337/1917. M. E. rendelet 2. §-a) szállítási igazolványa ügyében a Szőrközponthoz (IV., Bécsi-u. 4.).

Kender (4.051/1917. M. E. rendelet 9. §-a) szállítási igazolványa ügyében a Kenderközponthoz (IV., Deák Ferenc-u. 15.).

Lenkóró (3.381/1915. M. E. rendelet 10. §-a) szállítási igazolványa ügyében a Lenipari központhoz (V., Wurm-u. 2.)

Zsákok (3.100/1917. M. E. rendelet) szállítási igazolványa ügyében a Zsákbizottsághoz (IV., Párisi-u. 2.).

Textilhulladék és műgyapjú (3.603/1916. M. E. rendelet 9. §-a) szállítási igazolványai ügyében a Textilhulladék Bizottsághoz (IV., Váci-u. 34.).

Pamut és selyemcérna (3.832/1917. M. E. rendelet 4. §-a) szállítási igazolványa ügyében a Pamutközponthoz (V., Arany János-utca 27.).

Lencérna (3.832/1917. M. E. rendelet 4. §-a) szállítási igazolványa ügyében a Lenárú központhoz (IV., Mária Valéria-u. 12.).

Ruházati cikkek, ruhák, mindennemű szövetek, bőr és cipő (3.584/1917. M. E. rendelet 1. §-a) szállítási igazolványa ügyében a Népruházati Bizottsághoz (V., Aulich-u. 5.)

Nyers marha- és lóbőr (2.042/1916. M. E. rendelet 3. §-a), nyers borjubőr (3.353/1916. M. E. rendelet 1. §-a), gépszíjak, gépszíjbőrök, kötő- és varrószíjak, tölgy- és fenyőcser (1.351/1917. M. E. rendelet 7. §-a) és gubacs (1.352/1917. M. E. rendelet 8. §-a) szállítási igazolványai ügyében a Bőrközponthoz (V., Nádor-u. 12.).

Budapest 1918. évi március hó 30-án.

Burgonya lefoglalása és maximális ára.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 108.000. IX. 1917. számú rendelete a burgonyakészleteknek hatósági igénybevételéről és az Országos Burgonya Közvetítő Iroda (Budapest, IV., Gerlóczy-utca 11.) részére való átengedéséről (rekvirálásáról).[1])

I.

A m. kir. minisztérium 3.310/1917. M. E. számú rendeletének 7. §-ában nyert felhatalmazás alapján a burgonyakészleteknek hatósági igénybevételét és a termelő házi és gazdasági szükségletét meghaladó mennyiségének az Országos Burgonya Közvetítő Iroda részére való átengedését (rekvirálását) az egész ország területére — Horvát-Szlavonországok kivételével — ezennel elrendelem.

Az igénybevétel iránt a hivatkozott kormányrendelet 7. §-ának 3. bekezdése értelmében kis- és nagyközségekben a járási főszolgabiró, rendezett tanácsú és törvényhatósági joggal felruházott városokban, valamint Fiume városában és kerületében a polgármester, Budapest székesfővárosában pedig a tanács intézkedik.

A rekvirálási eljárást a törvényhatóságok első tisztviselői tartoznak olykép előkészíteni, hogy az legkésőbben 1917. évi november hó 8-án megkezdhető legyen.

Községekben a járási főszolgabiró, rendezett tanácsú és törvényhatósági joggal felruházott városokban, valamint Fiume városában és kerületében a polgármester, Budapest székesfővárosában pedig a tanács az igénybevételt személyesen, illetve e célra kirendelt hatósági kiküldöttje útján, de az illetékes közsé[illegible] előljáróság, továbbá az Országos Burgonya Közvetítő Iroda megbizottjának bevonásával és közreműködése mellett foganatosítja.

Az Országos Burgonya Közvetítő Iroda az illetékes járási főszolgabírókkal, illetve polgármesterekkel megbizottainak nevét idejekorán közölni fogja.

II.

A rekviráló hatóság a készletek feltárását és az igénybevételt községenkint, az egyes községekben házról-házra járva köteles foganatosítani; tartozik minden burgonyatermelőt gazdaságában felkeresni és vele 1917. évi egész termelésére nézve elszámolni.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi november hó 1-én kelt 253. számában.

Oly termelőket, kik burgonyatermésüket az eljárás idején még ki nem szedték és ez okból készletük meg nem állapítható, az eljáró hatóság nyilvántartani és megfelelő időben náluk a rekvirálási eljárást utólag lefolytatni tartozik.

Amennyiben azonban a burgonyatermés kiszedésre már beérett, az eljáró hatóság a kiszedésre a termelőt utasítani és vonakodása esetén annak a termelő költségén, közerő útján történendő kiszedése iránt intézkedni köteles.

Ezen rendelet szempontjából termelőknek tekintendők és a termelőkkel azonos elbánás alá esnek azok is, akik a termelőtől a vele kötött szerződés alapján vagy egyéb címen természetben burgonyajárandóságot élveznek (conventio, deputatum, lelkészi, tanítói járandóság, haszonbérlet, harmados szerződés stb.), továbbá mindazok, akik bármi címen saját házi és gazdasági szükségletüket meghaladó mennyiségű nem saját termésű burgonyakészlettel rendelkeznek.

III.

A hatóság eljárását az egyes termelőknél olykép kezdi meg, hogy felhivja a termelőt burgonyával bevetett egész területének, valamint az azon termett összes burgonyamennyiségnek és az eljárás időpontjában birtokában levő egész burgonyakészletének közlésére. Azután elszámolást kiván a termelőtől a terméseredmény és a feltárt készlet közötti hiány hovafordításáról. A termelő által a 3.310. 1917. M. E. sz. rendelet 5. §-a alapján eladott mennyiségekről szóló vásárlási engedélyeket eredetiben kell felmutatni. Az ilykép igazolt hiány a terméseredményből levonandó.

Kellő igazolás esetén levonandók továbbá azok a mennyiségek is, amelyeket a termelő a 3.310/1917. M. E. sz. rendelet 2. pontja értelmében az Országos Burgonya Közvetítő Iroda által kijelölteknek eladott, továbbá azok, amelyeket ugyanezen rendelet 6. §-a értelmében az összeirás alkalmával önként felajánlott és az Országos Burgonya Közvetítő Iroda rendelkezése értelmében már tényleg átadott, végül azok a mennyiségek, amelyeket a termelő a rekvirálási eljárás időpontjáig saját házi és gazdasági szükségletére jogszerűen felhasznált; ezen a címen azonban azon időponttól kezdve, amikor a házi és gazdasági szükségletként visszatartható mennyiségeket megállapító rendeletem közhirré lett téve, csakis az ezen rendeletben megszabott mennyiségek aránylagos része vehető számításba.

Ha a termelő által házi és gazdasági szükséglet címén elhasznált mennyiség a megállapított fejkvóta szerint járó mennyiségeket feltünően meg nem haladja, a felhasználás igazoltnak tekintendő; ha ellenben a túlfogyasztás oly mérvű, hogy abból a hiányzó mennyiség elidegenítésére csempészet, jogtalan feletetés vagy más tiltott cselekmény útján történt elvonására lehet következtetni, a termelőt igazolásra kell felhívni és ha az igazolást a hatóság aggályosnak tartja, az ügyet az elsőfokú kihágási bírósághoz tartozik utalni.

A készleteknek ekként történő elszámolása után az eljáró hatóság azokat a mennyiségeket állapítja meg, amelyeket a termelő házi és gazdasági szükségleteként az eljárás napjától számítottan az illető törvényhatóság területén visszatarthatóknak megállapított összmennyiségekből aránylagosan visszatartani jogosult. A termelő által bemondott adatok (családtagok, állandó és időszaki munkások, állatok száma, bevetendő terület stb.) valódiságát az eljáró hatóság szigorúan ellenőrizni tartozik, különös figyelmet fordítván arra, hogy az eljárás idején a háztartásban ellátott, de abban csak időlegesen tartózkodók részére burgonya csak az ott tartózkodásnak tényleges idejére vétessék számításba.

Konvenció stb. címén a termelő részére annyi burgonyát kell levonás nélkül visszahagyni, amennyit a termelő szó- vagy írásbeli szerződés alapján az alkalmazott gazdasági tiszteknek, cselédeknek, részeseknek (felesek, harmadosok stb.) természetben kiszolgáltatni köteles.

Levonásba kell venni továbbá azt a burgonyamennyiséget is, amelyet a termelő lelkészeknek és tanítóknak, valamint egyes községi vagy közbirtokossági alkalmazottaknak természetbeni járandóságként, illetve a földtulajdonos részére haszonbérrészként vagy azonfelül kikötött szolgáltatásként kiadni köteles. Az ilyen jogosítottaknál mutatkozó esetleges fölöslegek azonban a fentiek értelmében szintén rekvirálás alá esnek.

Nem a termelő háztartásában ellátott felmenő vagy lemenő hozzátartozók részére csak akkor hagyható vissza burgonya, ha a termelő az erre vonatkozó szabályszerű vásárlási igazolványt felmutatja és igazolja, hogy az abban foglalt mennyiséget még el nem szállította.

Állattakarmányozásra csak ott és csak annyi burgonyát szabad visszahagyni, ahol és amennyit az illető termelési helyre vonatkozó rendeletem ezen a címen felhasználhatónak megengedett.

A vetőmag címén visszatartható burgonyamennyiség megállapításánál legfeljebb olyan terület vehető számításba, mint amilyen nagyságú az 1917. évben ugyanazon termelőnél burgonyával tényleg be volt vetve; az ezen a címen kat. holdanként visszatartható mennyiség azonban nem haladhatja meg a törvényhatóság területére nézve jogerősen megállapított kat. holdankénti vetőmagmennyiséget.

Visszahagyandó végül a termelő mezőgazdasági szeszfőzőjében való kiégetésre az a mennyiség, amelyet a m. kir. pénzügyminiszter 112.400/1917. számú rendeletének 3. §-a szerint a termelő mezőgazdasági szeszfőzdéjében burgonyából kiégetni jogosult.

IV.

A községi előljáróság tartozik a rendelet 6. §-a értelmében készített termés- és szükségleti összeírást és amennyiben rendelkezésre állana, a folyó évi május havi nép-, háztartás- és állatszámlálás adatait is az eljáró hatóságnak rendelkezésére bocsátani.

Ezen összeírás, illetve adatok birtokában a hatóságnak módjában lesz a termelő által bemondott adatok helyességéről meggyőződést szerezni.

A feltárt burgonyakészletnek felmérését (köbözését) kötelezőleg ott rendelem el, ahol a bevetett terület, az illető vidék átlagos terméseredményei, vagy egyéb a következtetésre alkalmas adatok, vagy körülményekkel szemben a termelő által bejelentett mennyiség elfogadhatónak nem látszik.

Fel kell mérni (köbözni) a készletet abban az esetben is, ha a termelő az eljáró hatóságnak a készletre vonatkozó becslését túlmagasnak találja és a felmérést maga kívánja.

Hasonlóképen fel kell mérni (köbözni) a készleteket akkor is, ha ezt az Országos Burgonya Közvetítő Iroda megbizottja kívánja.

V.

A fentiek szerint szerzett adatok alapján az eljáró hatóság megállapítja a termelő készletét, kiszámítja az abból házi és gazdasági szükségletek címén jogosan visszatartható mennyiséget és az ezek után mutatkozó fölösleget hatóságilag igénybevettnek (rekviráltnak) jelenti ki.

VI.

A rekvirálási eljárásról két példányban a mellékelt mintának megfelelő „Kimutatást" kell községenként külön-külön szerkeszteni.

Ezen községenkénti kimutatás megfelelő rovataiba termelőként elkülönítetten bevezetendők a rekvirálási eljárás folyamán megállapított adatok, felmérés (köbözés) esetén pedig — a jegyzet-rovatba — a mennyiség megállapításnak méreti adatai is.

A kimutatásnak az egyes termelőre (gazdaságra) vonatkozó részét — ennek jegyzet-rovatában — az érdekelt termelővel alá kell iratni.

Az eljárásnak az illető községben történt befejezése után a kimutatást le kell zárni.

A lezárt kimutatást az eljáró hatósági tagok aláirják és a községi előljáróság pecsétjével látják el s ennek egy példánya a községi előljáróságnál marad, másik példányát pedig az eljáró hatóság ajánlott levélben az eljárás befejezése után azonnal az Országos Burgonya Közvetítő Irodának köteles beküldeni, amely erről az Országos Közélelmezési Hivatal részére másolatot készít.

A termelő a kimutatás reá vonatkozó részének az eljáró hatóság által hivatalból hitelesített egy kivonatát kapja, amelyet igazolásként megőrizni köteles.

A termelő által felmutatott okiratokat többszöri felhasználás megakadályozása céljából „Figyelembevételetett" záradékkal kell ellátni.

Az igénybevettnek kimondott burgonyakészlet felett a termelő tovább nem rendelkezhetik, azt sem saját házi vagy gazdasági szükségletére, sem egyéb célokra fel nem használhatja, hanem a romlástól és fagytól megőrizni köteles, amíg azoknak átvétele iránt

az Országos Burgonya Közvetítő Iroda intézkedik. Abban az esetben, ha a termelő (készletbirtokos stb.) azt tapasztalná, hogy a hatóság által igénybevett készleteit bármely okból a megromlásnak általa el nem hárítható veszélye fenyegeti, köteles erről a saját elöljáróságát haladéktalanul értesíteni, ez pedig az esetről az O. K. H.-nak azonnal táviratilag jelentést tenni.

Ha az Országos Burgonya Közvetítő Iroda vagy az általa jelölt átvevő a burgonyát 60 napon belül és illetve sürgősség esetén azonnal bármely okból átvenni nem tudná, köteles erről az Országos Közélelmezési Hivatalnak sürgős jelentést tenni.

VII.

Az igénybevett burgonyát a termelő az Országos Burgonya Közvetítő Iroda, vagy az általa kijelölt és igazolt átvevő kívánsága szerint saját költségén a rakodó állomásra szállítani és ott vasúti kocsiba rakni köteles; amennyiben ezt nem tenné, a burgonya szállítása iránt a hatóság a birtokos költségére intézkedik és e célra szükség esetén a közerőt is igénybevenni tartozik.

Amennyiben a vasuthoz való szállítás időpontjában vasuti kocsi a berakáshoz rendelkezésre nem áll, a vasuti kocsiberakás költsége a termelőt nem terheli. Ha a vevő kívánságára a burgonya a termelés helyétől a vasuti állomásig a termelő zsákjaiban szállíttatik, zsákhasználatért métermázsánként legfeljebb 1 korona számítható.

VIII.

Minthogy a gazdaközönséget a jelen súlyos gazdasági viszonyok között a rekvirálás esetére a rendelet 7. §-ában előirt 20%-os térítési árredukcióból eredő károsodástól lehetőleg megkiméln kívánom, elrendelem, hogy a termelő által az eljárás során önként felajánlott burgonyamennyiségek után a rendelet 7. §-a értelmében a 11. §-ban meghatározott ár fizettessék ki; az eljárás folyamán egyébként igénybevett összes többi burgonya után a rendelet 7. §-a értelmében a legmagasabb áraknál 20%-kal kisebb térítési ár fog a termelőnek kifizettetni.

Ha az átvétel 1917. november 30. napja után történik, a termelőnek a rendelet 12. §-ában megállapított térítések fizetendők. A hivatkozott §. utolsó bekezdésének rendelkezései azonban rekvirálás esetére nem alkalmazandók.

IX.

Az eljáró hatóságot eljárásáért és készkiadása címén minden az eljárás folyamán önként felajánlott vagy igénybevett és ténylegesen leszállított métermázsa burgonya után 50 fillér díjazás illeti meg. Ha azonban az átvett fölösleg egy tulajdonosnak ugyanazon község határában fekvő gazdaságában a 100 métermázsát meghaladja, az első 100 métermázsán felül minden további métermétermázsáért csak 25 fillér, 500 métermázsán felül pedig minden métermázsáért csak 15 fillér számítható fel.

A díjazás összegét ezen az alapon minden gazdaságra nézve maga az eljáró hatóság számítja ki és a kimutatásnak mindkét példányára feljegyzi.

Az Országos Burgonya Közvetítő Iroda a jogszerűen felszámított díjnak felét a kimutatás beérkeztétől számított nyolc napon belül, másik felét pedig a burgonyaátvétel megtörténtétől számított nyolc napon belül köteles a törvényhatóság első tisztviselőjének megküldeni, aki ezen díjnak az eljárási költségek levonása után fennmaradó részét az eljárásnál közreműködött személyek között osztja el oly módon, hogy annak kétötöd részét az elsőfokú közigazgatási hatóság kiküldöttje, kétötöd részét egymásközötti egyenlő arányban a községi előljáróság eljáró tagjai és illetve alkalmazottai, egyötöd részét pedig a törvényhatóság közélelmezési alapja kapják.

Az Országos Burgonya Közvetítő Iroda meghatalmazottja az itt szóbanlevő díjazásból részt nem igényelhet és abból nem is részesíthető; nevezettnek díjazására nézve az Országos Burgonya Közvetítő Irodával kötött megállapodása az irányadó.

X.

Az eljáró hatóságnak az igénybevétel tárgyában tett intézkedése ellen a rendelet 7. §-a értelmében felszólalásnak van helye, melyet az igénybevétel foganatosításától számított 8 napon belül az Országos Burgonya Közvetítő Iroda útján az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszterhez kell intézni.

A felszólaláshoz a termelő a kérelmére vonatkozó mindennemű irásbeli bizonyítékait, valamint a kimutatás reá vonatkozó részének a községi előljáróság által hivatalból hitelesített másolatát is mellékelni köteles.

A felszólalásnak az igénybevett készlet átvételére és elszállítására felfüggesztő hatálya nincsen.

XI.

Ezen rendeletnek a Budapesti Közlönyben történt közhírré tétele után vásárlási igazolványok csupán az ellátatlanság igazolásául állíthatók ki. Az ilyen igazolványokon azonban azt, hogy azok vásárlás céljaira fel nem használhatók — ki kell tüntetni.

Az igénybevétel elrendelése előtt a rendelet 5. §-a szerint kiadott vásárlási engedélyek ezen rendelet közhírré tétele után már csak az Országos Burgonya Közvetítő Iroda hozzájárulásával használhatók fel. Oly készletek megvásárlására, amelyekre nézve az igénybevétel már kimondatott, az Országos Burgonya Közvetítő Iroda hozzájárulását nem adhatja.

XII.

Az a termelő, aki a rekvirálás céljára nála megjelent hatóság felhivására az 1917. évi burgonyatermését vagy burgonyakészletét nem, vagy nem a valóságnak megfelelően jelenti be, vagy eltitkolja, úgyszintén az, aki a házi és gazdasági szükségletére vonatkozó

adatok közlését, vagy bármely, a hatóság által kivánt felvilágosítás megadását megtagadja, vagy a tényekkel ellenkező felvilágosítást ad, a nála igénybevett burgonyakészletet az Országos Burgonya Közvetítő Irodának, vagy az általa kijelölt átvevőnek át nem adja, a nála vetés céljára visszahagyott burgonyát más célra használja fel, végül a nála igénybevett burgonyakészletet bármily módon felhasználja, feleteti, feldolgozza, elidegeníti, vagy azon másnak bárminő jogot enged, vagy a nála visszahagyott igénybevett készlet megőrzésénél nem a kellő gondossággal járt el, vagy azt elromlani hagyja, avagy ezen rendelet intézkedését bármily módon megszegi vagy kijátssza, — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, — kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha megállapítható ama nyereség mennyisége, melyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet.

A rendelet 22. §-a értelmében ama készlet tekintetében, melyre nézve a kihágást elkövették, a törvény értelmében elkobzásnak van helye. Az elkobzott készlet értékének egyötöde a feljelentőt, többi része a felmerült költség levonásával a Hadi Rokkantak Segélyalapját illeti. Nem lehet elkobozni azt a készletet, amely a birtokost saját házi vagy gazdasági szükséglete címén jogosan megilleti.

A rendelet 23. §-a értelmében a jelen rendeletbe ütköző kihágások miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntetőbiróságnak, az államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

A hozott itéletet az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszterhez való felterjesztés céljából, meghozatalát követő három napon belül az Országos Burgonya Közvetítő Irodához másolatban kell beküldeni.

A rendelet 24. §-a értelmében arra, aki a rendelet alapján zár alá vett burgonyakészletét akár egészben, akár részben jogellenesen felhasználja, elfogyasztja, elidegeníti vagy a közszükséglet kielégítése elől egyéb módon jogellenesen elvonja, a törvényhatóság első tisztviselője a fél meghallgatása után az 1916 : IV. t.-c. 2. §-a értelmében a közszükséglet elől elvont készlet értékének kétszereséig terjedhető kártérítő összeget szabhat ki, amelyet a felmerülő költség levonásával a Hadirokkantak Segélyalapja javára kell fordítani. A marasztaló határozat ellen közlésétől 15 nap alatt fellebbezésnek van helye az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszterhez.

A kártérítő összeg kiszabása a cselekmény elkövetőjének büntetőjogi felelősségét nem érinti.

Ez a rendelet a Budapesti Közlönyben történt közhírré tételét követő nappal lép hatályba.

Budapest, 1917. évi október hó 31-én.

Minta a 108.000/1917. O. K. M. sz. rendelet VI. pontjához. (Fedőlap.)

Kimutatás

---------- vármegye,

---------- községben

1917. november-----én és következő napjain hatóságilag igénybevett burgonyafeleslegekről.

---

eljáró hatósági kiküldött.

---

községi előljáróság képviselője.

Országos Burgonya Közvetitő Iroda megbizottja.

Minta a 108.000/1917. O. K. M. sz. rendelet VI. pontjához. (Belső rész.)

Sorszám	Termelő (készlet-birtokos) neve	A burgonya-készlet tárolási helye	Összes burgonya-termés mm.-ban	Burgonya terméséből a termelő a rekvirálás napjáig				Összes készlet a rekvirálás napján	Termelő készletéből visszatarthat házi szükségletére			
				saját házi és gazdasági szükségletére felhasznált[1])	vásárlási engedélyek alapján eladott[2])	O. B. K. I. közvetítésével eladott[3])	önként felajánlott és már az O. B. K. I. rendelkezésére átadott[4])		nehéz testi munkát végző ellátandók részére		nem nehéz testi munkát végző ellátandók részére	
									hány személy után	mennyit mm.-ban	hány személy után	mennyit mm.-ban

[1]) A felhasznált mennyiségről annak részletes felsorolása mellett, hogy mily célra (házi szükséglet, vetőmag, konvenció, más gazdaságba történt átszállítás stb.) szolgált, a termelő által pontos feljegyzés mutatandó be.

[2]) Ezen eladás a szabályszerű vásárlási engedéllyel igazolandó.

[3]) Ezen eladás az O. B. K. I. elszámoló okiratával igazolandó.

[4]) Ezen eladás az O. B. K. I. rendelkezésével igazolandó.

Termelő készletéből visszatarthat gazdasági szükségletére																		
vető-magra		hizó sertések részére		nem hizó sertések részére		tejelő tehenek részére		időszaki munkások részére		cselédek részére		harmadosok stb. részére	Termelő összes feleslege	Feleslegéből már önként felajánlott, de még át nem adott	Az eljárás folyamán önként felajánlott	Hatóságilag igénybe vett felesleg	Eljáró hatóság díja (korona és fillér)	Jegyzet (a termelő aláírása)
hány kat. hold után	mennyit mm.-ban	hány drb után	mennyit mm.-ban	hány drb után	mennyit mm.-ban	hány drb után	mennyit mm.-ban	hány személy után	mennyit mm.-ban	hány személy után	mennyit mm.-ban							

A m. kir. minisztérium 261/1918. M. E. számú rendelete a burgonyaszesztermelésre való felhasználásának eltiltása tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

A m. kir. minisztérium az 1917. évi szeptember hó 7-ik napján 3.310/1917. M. E. szám alatt kibocsátott rendelet 8. §-ának részben és az ennek alapján burgonyának szesztermelésre való felhasználására adott összes engedélyeknek egészben való hatályon kivül helyezése mellett, az 1917. évi termésű burgonyának mezőgazdasági szeszfőzdékben szeszszé leendő feldolgozását ezennel eltiltja és az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. minisztert felhatalmazza, hogy ezeket a burgonyakészleteket is a 3.310/1917. M. E. számú rendeletnek megfelelően a közellátás céljaira igénybe vegye.

2. §.

Az 1. §-ban említett rendelkezés nem érinti az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszternek ahhoz való jogát, hogy az emberi élelmezésre alkalmatlanná vált burgonyakészleteket, illetve ezeknek ilyen célra fel nem használható részét a mezőgazdasági szeszfőzdéknek szesztermelés céljaira átengedhesse.

3. §.

Ez a rendelet 1918. évi február hó 7. napján lép életbe, határozmányainak megszegéseire és területi hatályára nézve a 3.310. 1917. M. E. számú rendelet 19—24. és 26. §-ai tekintendők irányadóknak.

Budapest, 1918. évi január hó 21-én.

A m. kir. minisztérium 2.094/1918. M. E számú rendelete az 1918. évi korai burgonyatermés zár alá helyezéséről, közszükségleti célokra való igénybevételéről és felhasználásáról.[2])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli el:

1. §.

A m. kir. minisztériumnak 764/1918. M. E. számú rendeletével megállapitott legmagasabb ár az 1918. évi termésből szár-

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi január hó 23-án kelt 18. számában.

[2]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi május hó 15-én kelt 111. számában.

mazó korai burgonyára nem vonatkozván, a korai burgonya legmagasabb árát a termelési költségeknek és a terméseredmények figyelembevételével, időközönkint — s az egyes termelési körzetekre, esetleg eltérőleg is — az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter állapitja meg.

Korai burgonya alatt az 1918. június 1-től augusztus 1-ig kiszedett, korán érő burgonyafajtákat kell érteni.

A korai burgonyáért követelhető legmagasabb árt készpénzfizetés mellett történő eladás esetére, zsák nélkül kell érteni és ez az ár magában foglalja a termelőhelytől a rakodóállomáshoz való szállítás és vasuti kocsiba rakás költségeit is.

Amennyiben a vasúthoz való szállítás időpontjában vasuti kocsi a berakáshoz rendelkezésre nem áll, a vasuti kocsiba rakás költsége az eladót nem terheli.

A vételár hitelezése esetében a legmagasabb áron felül kamat követelhető; ennek kamatlába azonban legfeljebb 2%-kal haladhatja meg az Osztrák Magyar Banknak az ügylet megkötésekor érvényben volt váltóleszámitolási kamatlábát.

Ha a vevő kivánságára a korai burgonya a termelés helyétől a vasuti állomásig a feladó (termelő) zsákjaiban szállíttatik, zsákhasználatért métermázsánként legfeljebb 1 korona számítható.

2. §.

Állati takarmányozás céljára korai burgonyát felhasználni tilos.

3. §.

Az ország 1918. évi korai burgonyatermése azokon a területeken, melyeket az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter e végből kijelöl, a jelen rendelet erejénél fogva zár alá helyeztetik.

4. §.

A termelő zár alá vett termésével csak a jelen rendelet korlátai közt rendelkezhetik.

Azt, hogy a termelő zár alá vett 1918. évi korai burgonyatermésből saját házi és gazdasági szükségletére mennyit és mily címen tarthat vissza, az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter állapítja meg.

A saját házi és gazdasági szükségletére visszatartható burgonyakészletét a termelő csak azon célra használhatja fel, amely célra az részére visszahagyatott és ha az ezen célra feleslegessé vált, a fölös készlet továbbra is zár alatt levőnek tekintendő. A termelő termésének saját megengedett házi és gazdasági szükségletét meghaladó részét, úgyszintén a saját házi és gazdasági szükségletre visszatartható, de erre a célra fel nem használt részét az átadás helyére és idejére nézve megállapított legmagasabb áron csak az Országos Burgonyaközvetitő Irodának, vagy olyanoknak adhatja el, akiket az Iroda átvevőkül részére kijelöl.

5. §.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter elrendelheti a korai burgonyatermés feleslegének akár országosan, akár pedig meghatározott körzetekre korlátozott hatósági igénybevételét és az Országos Burgonyaközvetitő Iroda részére való átengedését (rekvirálását). Az ekként igénybevett készletekért az igénybevétel helyére és idejére nézve megállapitott legmagasabb árnál 20%-kal kisebb térítési ár fizetendő.

Ha a termelő korai burgonyatermését kiszedni vonakodnék, az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter elrendelheti annak közerő útján való kiszedését. A közerő kirendelésének költségei a termelőt terhelik; a közerővel kiszedett készlet hatóságilag igénybevettnek (rekviráltnak) tekintendő.

6. §.

A termelő által az Országos Burgonyaközvetitő Irodának eladásra bejelentett, valamint a hatóságilag igénybevett termés felett is az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter rendelkezik, aki ezen készleteket az Országos Burgonyaközvetitő Iroda útján a hadsereg és közellátás céljaira szétosztja; a korai burgonya kiutalása iránti kérelmeket ennélfogva az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszterhez kell benyujtani.

7. §.

Az Országos Burgonyaközvetítő Iroda a közvetítésével beszerzett burgonya után — beleértve bizományosainak és ügynökeinek díjazását is — a burgonya vételárán felül az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter által megállapitandó jutalékot számithat. Ezen jutalékban nem foglaltatnak benn a szállitásnál felmerülő és jelen rendelet szerint felszámitható tényleges készpénzkiadások. Jutaléka fejében köteles az Országos Burgonyaközvetitő Iroda az árú átadásánál és elszállitásánál közreműködni.

8. §.

A korai burgonya vasuton, hajón vagy gépkocsin csak szállitási igazolvánnyal szállitható. A szállitási igazolványokat a 3.310. 1917. M. E. számú rendelet 17. §-ában meghatározott F. minta szerinti ürlapon az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter rendeletére az Országos Burgonyaközvetitő Iroda állitja ki. A szállitási igazolványok szelvényének kezelésére nézve azon idézett 17. §. rendelkezései továbbra is irányadók maradnak.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter a szállitási igazolványi kényszert meghatározott helyeken és meghatározott időre a tengelyen való szállitásra is kiterjesztheti.

9. §.

A jelen rendelet életbelépése előtt 1918. évi korai burgonyának adásvétele iránt kötött ügyletek — ideértve a termelési szer-

ződéseket is — hatályukat vesztik és azok alapján a fél teljesítést vagy kártérítést nem követelhet. Az ilyen szerződéssel lekötött burgonyamennyiségek felett a jelen rendeletnek megfelelően az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter rendelkezik.

10. §.

A jelen rendelet bármely rendelkezésének megszegése a 3.310. 1917. M. E. számú rendelet szerint büntetendő.

11. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Területi hatályára és végrehajtására nézve a 3.310/1917. M. E. számú rendelet 26. §-a irányadó.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 16.219. 1918. IX. számú rendelete: végrehajtási utasítás az 1918. évi korai burgonyatermés zár alá helyezéséről, közszükségleti célokra való igénybevételéről és felhasználásáról szóló 2.049/1918. M. E. számú rendelethez.[1])

(Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének.)

I.

A m. kir. minisztérium 2.094/1918. M. E. számú rendeletének 1. §-ában nyert felhatalmazás alapján az 1918. évi termésből származó, legfeljebb 5% földet vagy más idegen anyagot tartalmazó korai burgonyának legmagasabb árát 1918. junius elsején kezdődő hatálylyal további intézkedésemig métermázsánként (100 kg.) 100 (egyszáz) koronában állapitom meg.

II.

A korai burgonyatermés zár alá vételét a hivatkozott kormányrendelet 3. §-ában nyert felhatalmazás alapján egyelőre

Torontál vármegye: nagyszentmiklósi, perjámosi, nagykikindai, törökkanizsai, csenei és zsombolyai járásaira,

Ujvidék thj. városra,

Bács-Bodrog vármegye: ujvidéki, titeli, zsablyai, óbecsei, kulai, hódsági, palánkai, apatini, bajai, bácsalmási, zombori járásaira,

Tolna vármegye valamennyi járására,

Nógrád vármegye valamennyi járására,

Pozsony vármegye valamennyi járására,

Szabolcs vármegye valamennyi járására,

Nyitra vármegye: Érsekujvár r. t. városra, továbbá az érsekujvári és vágsellyei járásokra,

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi május hó 22-én kelt 116. számában.

Veszprém vármegye: pápai járására,
Hajdu vármegye: hajduhadházi járás és központi járásaira,
Komárom vármegye: csallóközi és udvarhelyi járásaira, végül

Szatmár vármegye: mátészalkai járására rendelem el. Ennek a zár alá vételnek a kormányrendeletből folyó joghatálya az, hogy ezeken a termelői területeken termelt korai burgonyának saját megengedett házi és gazdasági szükségletét meghaladó részét, úgyszintén a saját házi és gazdasági szükségletre fel nem használt részét a termelő csak az Országos Burgonya Közvetítő Irodának s illetve olyanoknak adhatja el, akiket az Iroda jogosult átvevőkül kijelölt. Az ezen zár alá helyezés által nem érintett egyéb területeken a korai burgonyatermésnek 1918. június 1. után maximális áron való forgalomba helyezése szabad s illetve csakis a szállítási igazolványi kényszer által van korlátozva.

III.

A termelő saját és háztartásában rendszerint ellátást élvezők, továbbá cselédei, alkalmazottai és hadifoglyai szükségletére korai burgonyatermésből személyenként, a tényleges ellátási időre, de legfeljebb 8 hétre, heti 4 kilogrammot, vetőgumó címén pedig a folyó évben korai burgonyával bevetve volt területnek megfelelő holdankénti 10 métermázsát tarthat vissza. Állati takarmányozásra, nemkülönben ipari feldolgozás céljaira korai burgonyát visszatartani vagy felhasználni nem szabad.

A termés eredményétől függően azonban megfontolás tárgyává fogom tenni, hogy vetőgumó céljára a folyó évben bevetve volt területeknél nagyobb terület bevetésére szükséges vetőgumó visszatartását is megengedjem.

IV.

Amennyiben a fent hivatkozott kormányrendelet 5. §-ában kapott felhatalmazás alapján a korai burgonyatermés feleslegének igénybevételét kellene elrendelnem, az igénybevétel módozataira nézve annak idején esetről-esetre fogok intézkedni. Ha a termelő korai burgonyáját megfelelő időben kellő indok nélkül kiszedni és forgalombahozni vonakodik, annak az ő költségén közerő útján leendő kiszedését esetről-esetre fogom elrendelni.

V.

Az általam kiutalandó burgonyának a mindenkori szükséglet figyelembevételével történendő arányos elosztása iránt a a törvényhatóság első tisztviselői, a közvetlen ellátásban levő fogyasztói csoportok élelmezési vezetőségei s illetve a katonai parancsnokságok hadbiztosságai saját hatáskörükben intézkednek.

Azon törvényhatósági vagy rendezett tanácsú városokban, ahol a lakósság ellátása jegyrendszer alapján történik — a korai

burgonya szétosztása is ezen jegyrendszer alapján hajtandó végre. Azok az ellátandók, akik az elmult termelési idényben 1918. június 1-ig terjedő burgonyaszükségletükről a 3.310/1917. M. E. számú rendelet 5. §-a értelmében közvetlen vásárlás útján gondoskodtak és ennek folytán a közellátásban részesülők közül töröltettek, korai burgonyában való részesitésük végett az ellátandók közé újból felveendők.

VI.

Az Országos Burgonya Közvetitő Iroda által a közvetitésével beszerzett burgonya után szedhető jutalékot további intézkedésig métermázsánként 2 (kettő) koronában állapitom meg azzal, hogy úgy ezt a jutalékot, mint pedig a burgonyának meghatározott maximális térítési árát és a rendelet szerint esetleg felszámitható mellékköltségeket is az Országos Burgonya Közvetitő Irodának kell — a hitelezés esetét kivéve — előre lefizetni. A termelőt illető térítési ár az Iroda által az átadás helyén és idejében készpénzben lesz kifizetve.

VII.

A fent hivatkozott kormányrendelet 8. §-a értelmében a szállitási igazolványok kiállitására kizárólag az Országos Burgonya Közvetitő Iroda illetékes, a 3.310/1917. M. E. számú rendelet 17. §-ának 4. bekezdése tehát a korai burgonyára nem alkalmazható. Olyan területekre szólóan azonban, ahol a korai burgonya zár alá véve nem lett, a belföldre szóló szállitási igazolványok kiállitására indokolt esetekben az illetékes elsőfokú közigazgatási hatóságnak is esetről-esetre teendő felterjesztésére felhatalmazást fogok adni. A szállitási igazolványok kiállitása díj- és jutalékmentes.

A tengelyen való szállitásra a szállitási igazolványi kényszert ezidőszerint még elrendelni nem kivánom ugyan, felhivom azonban a törvényhatóságok első tisztviselőit, hogy a tengelyen való csempészést minden rendelkezésre álló eszközzel a legszigorúbban ellenőrizzék és szükség esetén annak megakadályozása végett tegyenek hozzám távirati jelentést.

VIII.

A korai burgonya romlandóságára és az ezzel járó nagy kockázatokra, továbbá arra való tekintettel, hogy a kielégitőnek igérkező idei burgonyatermés a szállitási eszközök fokozott igénybevételét fogja szükségessé tenni, igen fontos, hogy a korai burgonya forgalmára vonatkozó összes intézkedések a lehető leggyorsabban történjenek meg. Ezért elrendelem, hogy minden a korai burgonya forgalmára vonatkozó ügyben az összes közigazgatási hatóságok jelentéseiket táviratilag vagy távbeszélő útján és pedig közvetlenül a IX-ik főosztályomhoz tegyék meg. A távbeszélő használatára nézve utalok az 574/1918. eln. számú rendeletemben foglaltakra.

Budapest, 1918. évi május hó 21-én.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter ad 16.219/1918. IX. számú rendelete a korai burgonya zár alá vételének területi kiterjesztéséről és legmagasabb árának újabb megállapításáról.[1])

A 2.094/1918. M. E. számú rendelet 1. és 3. §-ában nyert felhatalmazás alapján a korai burgonya legmagasabb árát 1918. június 6-án kezdődő hatállyal további intézkedésemig métermázsánként (100 kg.) 80 (nyolcvan) koronában állapítom meg, egyúttal pedig a korai burgonyatermés zár alá vételét Zemplén vármegye bodrogközi járására is ezennel kiterjesztem. A zár alá vétel hatályára nézve a hivatkozott kormányrendeletben és a 16.219/IX. 1918. számú rendeletben foglaltak irányadók.

Budapest, 1918. évi június hó 1-én.

Az Országos Közélemezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter ad 16.219/1918. IX. számú rendelete a korai burgonya zár alá vételének területi kiterjesztéséről[2])

A 2.094/1918. M. E. számú rendelet 3. §-ában nyert felhatalmazás alapján a korai burgonyatermés zár alá vételét

Hont vármegye: ipolynyéki, ipolysági és szobi járásaira,

Bács-Bodrog vármegye: zentai járására,

Csanád vármegye: központi járására,

Komárom vármegye: tatai járására, valamint

Hajdu vármegye: hajdúböszörményi járására is ezennel kiterjesztem. A zár alá vétel hatályára nézve a hivatkozott kormányrendeletben és a 16.219/IX. 1918. számú rendeletemben foglaltak irányadók.

Budapest, 1918. június 5.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter ad 16.219/1918. IX. számú rendelete a korai burgonya zár alá vételének területi kiterjesztéséről és legmagasabb árának újabb megállapításáról.[3])

A 2.094/1918. M. E. számú rendelet 1. és 3. §-ában nyert felhatalmazás alapján a korai burgonya legmagasabb árát 1918. június 16-án kezdődő hatállyal további intézkedésemig métermá-

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi junius hó 2-án kelt 125. számában.

[2]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi június hó 14-én kelt 129. számában.

[3]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi junius hó 7-én kelt 135. számában.

zsánként (100 kg.) 60 (hatvan) koronában állapitom meg, egyúttal pedig a korai burgonyatermés zár alá vételét Hajdu vármegye egész területére is ezennel kiterjesztem. A zár alá vétel hatályára nézve a hivatkozott kormányrendeletben és a 16.219/IX. 1918. sz. rendelkezésemben foglaltak irányadók.

Budapest, 1918. évi junius 12.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 17.200/1918. IX. számú rendelete a korai burgonya zár alá vételének területi kiterjesztéséről.[1])

Az 1918. évi korai burgonyatermés zár alá helyezéséről, közszükségleti célokra való igénybevételéről és felhasználásáról szóló 2.094/1918. M. E. sz. kormányrendelet (megjelent a Budapesti Közlöny 1918. május 15-iki 111. számában) 3. §-ában nyert felhatalmazás alapján a korai burgonyatermés zár alá vételét Szatmármegye nagykárolyi járására és Nyitra vármegye szeniczei és szakolczai járásaira ezennel kiterjesztem.

A zár alá vétel hatályára nézve a hivatkozott kormányrendeletben és a végrehajtása tárgyában kiadott 16.219/IX. 1918. számú rendeletemben (megjelent a Budapesti Közlöny 1918. május 22-iki 116. számában) foglaltak irányadók.

Budapest, 1918. évi július hó 1-én.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 17.427/1918. IX. számú rendelete a korai burgonya zár alá vételének területi kiterjesztéséről és legmagasabb árának újabb megállapításáról.[2])

Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének.

A 2.094/1918. M. E. számú rendelet 1. és 3. §-ában nyert felhatalmazás alapján ezennel elrendelem, hogy az Országos Burgonyaközvetítő Irodának átadott burgonyakészletekért a június hó 11-én kelt 16.219/1918. számú rendeletemben megállapított 60 koronás legmagasabb áron felül további intézkedésemig nevezett Iroda útján métermázsánként 15·— K felár fizettessék. Egyúttal elrendelem, hogy a korai burgonyatermés Nyitra vármegye pöstyényi járásában is zár alá vétessék. A zár alá vétel hatályára nézve a hivatkozott kormányrendeletben és a 16.219/IX. 918. O. K. H. sz. rendeletemben foglaltak irányadók.

Budapest, 1918. évi július hó 8 án.

---

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi julius hó 4-én kelt 148. számában.

[2]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi julius hó 9-én kelt 152. számában.

A m. kir. minisztérium 3.243/1918. M. E. számú rendelete az 1918. évi burgonyatermés zár alá vételéről, közszükséleti célokra igénybevételéről és felhasználásáról.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

I. Fejezet.

Az 1918. évi burgonyatermés zár alá vétele.

1. §.

A termelőknek az 1918. évi termésből származó burgonyakészlete a jelen rendelet erejénél fogva zár alá helyeztetik és ilyen készlete felől a termelő csak a jelen rendeletben megszabott korlátok között rendelkezhetik.

A zár alá vétel hatálya a földből való kiszedés időpontjával kezdődik.

2. §.

Aki burgonyát termel, köteles azt a helyi szokáshoz mérten, az időjárási viszonyoknak megfelelő időpontban kiszedni és azt a rendes gazda gondosságával kezelni és a romlástól megóvni.

Ha a termelő ezeket a munkálatokat a kellő időben elvégezni nem képes, vagy pedig a burgonyát elfogadható indok nélkül kellő időben kiszedni vonakodik, — a községi előljáróság (városi polgármester) köteles erről az elsőfokú közigazgatási hatóságnak azonnal jelentést tenni, ez utóbbi pedig köteles az ilyen készleteknek közerő kirendelése útján történendő kiszedéséről és betakarításáról gondoskodni. A közerő költségei a termelőt terhelik.

Burgonyát éretlen állapotban kiszedni tilos, kivéve, ha azt az időszak előrehaladottsága vagy hadműveleti okok teszik szükségessé.

II. Fejezet.

A termelő rendelkezési joga és annak korlátozása.

3. §.

Azt, hogy a termelő házi és gazdasági szükséglet (vetőmag, takarmányozás, állandó és időszaki munkások és cselédek járandósága) címén 1918. évi burgonyatermésből mennyit tarthat vissza és használhat fel, a földmívelésügyi miniszterrel egyetértőleg az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter vagy felhatalmazásukkal a törvényhatóság első tisztviselője állapítja meg. A törvényhatóság első tisztviselője az általa történt megállapítást köteles az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszternek bejelenteni.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi julius hó 24-én kelt 165. számában.

A termelő zár alá vett termésének azt a részét, amelyet saját házi és gazdasági szükségletére visszatarthat, erre a célra szabadon felhasználhatja.

4. §.

A termelő zár alá vett termésének saját házi és gazdasági szükségletét meghaladó részét csak az Országos Burgonya Közvetitő Irodának, illetőleg az ezáltal kijelölt vevőnek, az Országos Burgonya Közvetitő Iroda közvetitése nélkül pedig csak annak adhatja el, aki az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter tertől a vásárlásra az 5. §. értelmében engedélyt nyert.

III. Fejezet.

Vásárlási jogosultság.

5. §.

Azt, hogy olyanok, akik maguk nem termelők vagy akiknek házi és gazdasági szükséglete saját termésük által fedezve nincsen, minő feltételek mellett szerezhetnek be burgonyát, az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter külön rendelettel fogja meghatározni.

IV. Fejezet.

Igénybevétel.

6. §.

A fölös burgonyakészletek hatósági igénybevételének (rekvirálásának) elrendelésére és az igénybevétel módozatainak megállapitására az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter ezennel felhatalmaztatik.

A burgonyakészletek feleslegének közszükségleti célokra igénybevételét kis- és nagyközségekben a járási főszolgabiró, rendezett tanácsú és törvényhatósági joggal felruházott városokban, valamint Fiume városában és kerületében a polgármester, Budapest székesfővárosban pedig a tanács intézi. Az igénybevétel mikénti foganatosítása ellen felszólalásnak van helye; a felszólalást az igénybevétel foganatosításától számitott 8 napon belül az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszterhez kell intézni.

V. Fejezet.

Ipari feldolgozás.

7. §.

Ipari üzemek, még ha mezőgazdasági üzemmel is lennének kapcsolatban — ideértve a mezőgazdasági szeszfőzdéket is — burgonya feldolgozását csak külön engedélylyel kezdhetik meg. Az ily engedélyt a szeszgyárak üzemére az Országos Közélelmezési Hiva-

talt vezető miniszterrel egyetértőleg a pénzügyminiszter, más, burgonyát feldolgozó ipari vállalatok részére pedig a földmívelésügyi miniszterrel és az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszterrel egyetértőleg a kereskedelemügyi miniszter fogja megadni.

A szeszfőzdék által feldolgozható burgonyamennyiségekre és a feldolgozás módozataira vonatkozólag az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszterrel és a földmívelésügyi miniszterrel egyetértőleg a pénzügyminiszter, burgonyát feldolgozó más ipari vállalatokra pedig a kereskedelemügyi és a földmívelésügyi miniszterrel egyetértőleg az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter fog intézkedni.

Burgonyából ipari úton előállított termékek tekintetében — kivéve a szeszt és a keményítőt, valamint a szeszgyártási és keményítőgyártási melléktermékeket — legmagasabb árat és a forgalomba hozatalukra vonatkozó rendelkezéseket az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter fogja megállapítani.

VI. Fejezet.

A burgonya forgalombahozatala.

8. §.

Az 1918. évi termésű burgonya forgalombahozatala az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter által megállapítandó felosztási terv és az általa elrendelt kiutalások alapján történik.

Ezek végrehajtásáról az Országos Burgonya Közvetitő Iroda gondoskodik.

VII. Fejezet.

Az Országos Burgonya Közvetitő Iroda szervezete és működése.

9. §.

Az Országos Burgonya Közvetitő Iroda az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter utasításai szerint működik, ugyanő gyakorolja az Iroda feletti legfőbb felügyeleti és ellenőrzési jogot.

Az Iroda mellé véleményező hatáskörrel tanács szerveztetik, melybe az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara, a magyar városok országos kongresszusának állandó választmánya, valamint Budapest Székesfőváros Tanácsa 2—2 rendes és 1—1 póttagot küldenek ki. Ezenkívül tagjai a tanácsnak a kereskedelemügyi, a pénzügyi, a földmívelésügyi, a honvédelmi és az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszternek egy-egy kiküldöttje.

A tanács elnökét és alelnökét a tagok közül az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter nevezi ki.

A tanács maga állapítja meg ügyrendjét. Az ügyrend az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter jóváhagyására szorul. A tanács tagjai működésükért díjazást nem kapnak.

10. §.

Az Országos Burgonya Közvetitő Iroda költségeinek fedezésére a közvetítése mellett beszerzett burgonyamennyiség után jutalékot szedhet; a jutalék nagyságát és szedhetésének feltételeit az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter állapítja meg.

A költség fedezése után fenmaradó felesleget az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter által megjelölendő közcélokra kell fordítani.

VIII. Fejezet.

A burgonyáért követelhető legmagasabb ár.

11. §.

A burgonyáért követelhető legmagasabb ár tekintetében a 764/1918. M. E. számú rendelettel megállapított legmagasabb ár az idézett rendelet 2. §-a utolsó bekezdésében megállapított 1918. augusztus 1. határidő helyett, csak az 1918. évi szeptember hó 1-je után kiszedett burgonyára vonatkozik. Az idézett rendelet burgonyára vonatkozó egyéb intézkedései érvényben maradnak azzal a kiegészítéssel, hogy a közvetlen fogyasztás céljára szolgáló forgalomban (kicsinyben vagy részletkereskedésben) csakis az eladás helye szerint illetékes közigazgatási hatóság által megállapított legmagasabb helyi árakat szabad felszámítani.

12. §.

Abban az esetben, ha a készletbirtokos a jelen rendelet értelmében eladott vagy rekvirált burgonyáját a rendeletnek megfelelően átadni vonakodnék, vagy arra valamely oknál fogva képes nem lenne, az Országos Burgonya Közvetitő Iroda, a burgonya átadásának foganatosítása végett az elsőfokú közigazgatási hatóság segélyét is igénybeveheti és erre a célra az említett hatóságtól a közerő kirendelését is kérheti.

A közerő költségei a készletbirtokost terhelik.

IX. Fejezet.

Szállítási igazolványok.

13. §.

Az 1918. évi terméső burgonyának vasuton, hajón vagy gépkocsin történő szállításához az *A)* minta szerinti két ellenőrző szelvénnyel ellátott szállítási igazolványokat kell használni.

A szállítási igazolványokat, úgyszintén azok tőlapjait és szelvényeit az Országos Burgonya Közvetítő Iroda (Budapest, IV., Gerlóczy-u. 11.) állítja ki.

A szállítási igazolvány kiállítása díjtalan.

Az Országos Burgonya Közvetítő Iroda által rendelkezésre bocsátott ürlapokon az elsőfokú közigazgatási hatóságok a területükön fekvő vasuti és hajóállomásokon feladásra kerülő burgonyaküldeményekre vonatkozóan szintén állíthatnak ki és pedig díjmentesen szállítási igazolványt, nevezetesen oly küldeményekre vonatkozóan, melyeket valamely termelő sajáttermésű burgonyakészletéből saját háztartási szükségletére, vagy egyik gazdaságából másik gazdaságába szállít, azonban a közigazgatási hatóság a szállítási igazolvány kiállítása előtt tartozik meggyőződést szerezni arról, hogy a szállítandó burgonya nem igénybevett készletből szállíttatik.

Azt, hogy a közigazgatási hatóságok ezenfelül más esetekben is állíthatnak-e ki és minő feltételek mellett szállítási igazolványt, az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter külön rendelettel fogja szabályozni.

Horvát-Szlavonország területén szállítási igazolvány kiállítására a közelebbi utasítást, valamint azt, hogy a szállítási igazolványt ott mely szervek állítják ki, a bán rendelettel szabályozza.

A szállítási igazolványok I. ellenőrző szelvényét a feladási állomás a feladás alkalmával keletbélyegzőjével lebélyegezni, lefejteni és az Országos Burgonya Közvetítő Iroda által rendelkezésre bocsátott portómentes levélboritékban az Országos Burgonya Közvetítő Irodának beküldeni köteles. A II. ellenőrző szelvényt a küldemény kiváltása alkalmával a rendeltetési állomás köteles a keletbélyegzővel lebélyegezni, a szállítási igazolványról lefejteni s ugyancsak az Országos Burgonya Közvetítő Iroda által rendelkezésre bocsátott portómentes boritékban az Országos Közélelmezési Hivatalnak megküldeni.

A 4.551/1915. M. E. számú rendeletben foglalt szabályok egyebekben a jelen rendelettel életbeléptetett szállítási igazolvány használatára is érvényesek.

X. Fejezet.

Büntető rendelkezések.

14. §.

Aki a jelen rendelet valamely rendelkezését vagy a jelen rendelet alapján kibocsátott hatósági rendelkezést megszegi vagy kijátssza, vagy megszegésében vagy kijátszásában bármi módon közreműködik, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el s hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha megállapítható annak a nyereségnek a mennyisége, amelyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, a kiszabandó pénzbüntetésen felül megállapított nyereség kétszereséig terjedő birsággal sujtandó.

15. §.

Ha a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és az előbbi §-ban megszabott büntetéssel büntetendő az Országos Burgonya Közvetítő Irodának az az alkalmazottja, vagy megbizottja, aki az átvett burgonyát a kapott utasítással, vagy megbizatással ellenkezően, vagy pedig ilyennek hiányában utasítás nélkül felhasználja, vagy akinek szándékos magatartása a burgonyakészlet elromlását idézte elő.

16. §.

Ama készlet tekintetében, amelyre nézve a kihágást elkövették, a rendelet értelmében elkobzásnak van helye. Az elkobzott készlet értékének egyötöde a feljelentőt, a többi része a felmerült költség levonásával a Hadirokkantak Segélyalapját illeti. Nem lehet elkobozni azt a készletet, amely a birtokost saját házi vagy gazdasági szükséglete címén jogosan megilleti.

17. §.

A jelen rendeletbe ütköző kihágások miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak, az államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

A hozott ítéletet a meghozatalát követő három napon belül, az Országos Közélelmezési miniszterhez való felterjesztés végett, az Országos Burgonya Közvetítő Irodához másolatban meg kell küldeni.

XI. Fejezet.

Kártérítő összeg.

18. §.

Aki e rendelet alapján zár alá vett burgonyakészletét akár egészen, akár részben jogellenesen felhasználja, elfogyasztja, elidegeníti, vagy a közszükséglet kielégítése elől egyéb módon jogellenesen elvonja, arra a törvényhatóság első tisztviselője a fél meghallgatása után az 1916 : IV. t.-c. 2. §-a értelmében a közszükséglet elől elvont készlet értékének háromszorosáig terjedhető kártérítési összeget szabhat ki, amelyet a felmerülő költség levonásával a Hadirokkantak Segélyalapja javára kell fordítani. A marasztaló határozat ellen közlésétől 15 nap alatt felebbezésnek van helye az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszterhez.

A kártérítő összeg kiszabása a cselekmény elkövetőjének büntetőjogi felelősségét nem érinti.

XII. Fejezet.

Záró rendelkezések.

19. §.

E rendelet hatálya csak az 1918. évi szeptember hó 1. napja után kiszedett burgonyára vonatkozik. 1918. szeptember 1. előtt kiszedett burgonyára a korai burgonya kiszedése és forgalombahozatala tárgyában kiadott 2.094/1918. M. E. rendelet (megjelent a hivatalos lap 1918. május 15-iki 111. számában) rendelkezése irányadók.

20. §.

Ez a rendelet a Budapesti Közlönyben történt kihirdetésének napján lép életbe; életbeléptetésével a 2.953/1916. M. E., illetőleg a 3.310/1917. M. E. számú rendeletnek e jelen rendelettel ellentétes rendelkezései hatályukat vesztik. A hatályuk alatt keletkezett jogviszonyokra és elkövetett cselekményekre azonban továbbra is irányadók maradnak.

A jelen rendelet hatálya, amennyiben a magyar szent korona országainak egész területén hatályos törvényben szabályozott jogviszonyokra vonatkozik, Horvát-Szlavonországokra is kiterjed.

A Horvát-Szlavonországokra kiterjedő rendelkezéseket, amennyiben végrehajtásuk nem a központi kormányt illeti, ott a bán hajtja végre.

Horvát-Szlavonországokban a bán gondoskodik annak a szervnek a kijelöléséről, amely a jelen rendelettel az Országos Burgonya Közvetítő Iroda feladatkörébe utalt tennivalókat ott ellátja.

Budapest, 1918. évi július hó 22. napján.

A m. kir. minisztérium 3.298/1918. M. E. számú rendelete az 1918. évi termésből származó burgonyáért fizetendő ártöbbletről.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter felhatalmaztatik, hogy azoknak, akik az 1918. szeptember 1. után kiszedett burgonyafeleslegüket az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter által megállapítandó határidőig közfogyasztás céljaira megvételre felajánlják és leszállítják, ezen burgonyáért a 764/1918. M. E. számú rendeletben a burgonyára megállapított legmagasabb áron felül métermázsánkint 5 korona ártöbbletet engedélyezzen.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi julius hó 27-én kelt 168. számában.

2. §.

A jelen rendelet a 764/1918. M. E. számú és a 3.243/1918. M. E. számú rendeleteknek a burgonyára vonatkozó határozmányait egyébként nem érinti.

3. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Budapest, 1918. évi július hó 24-én.

Cipőárúk forgalombahozatala és készítése.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 77.055/1917. számú rendelete cipőárúknak a magyar szent korona országain kívül eső helyre történő szállításához szükséges szállítási igazolványok tárgyában.[1])

A m. kir. minisztériumnak a ruházati cikkek szállításának korlátozása tárgyában 3.584/1917. M. E. számú rendelete (l. a Budapesti Közlöny 1917. évi október hó 2-án megjelent 227. számában) 2. §-ában nyert felhatalmazás alapján közzéteszem azon cikkek folytatólagos jegyzékét, amelyeket ezen rendelet 1. §-a értelmében a magyar szent korona országain kivül eső helyre csakis szállítási igazolvány mellett szabad szállítani:

1. a lábbeli ruházat minden néven nevezendő részei (cipő, csizma, bocskor stb.) úgy kész állapotban, mint kiszabott állapotban;

2. mindenféle kikészített (cserzett) bőr, tekintet nélkül a cserzés módjára és pedig úgy egész darabokban, mint részletekben, hátdarabokban (kruponokban) vagy kiszabott állapotban.

A szállítási korlátozás kiterjed e cikkekre abban az esetben is, ha azok használt (ócska) állapotban vannak.

Budapest, 1917. évi október hó 5-én.

A m. kir. igazságügyminiszter 4.000/1918. I. M. számú rendelete a cipőárvizsgáló bizottságokra vonatkozó szabályok kiegészítése tárgyában.[2])

A cipőárúk árának és forgalombahozatalának szabályozása tárgyában 31/1917. M. E. szám alatt kiadott (a Budapesti Közlöny 1917. évi március hó 13. napján megjelent 59. számában kihirdetett) rendelet 11. §-a alapján a m. kir. kereskedelemügyi miniszterrel egyetértve az idézett rendelet kiegészítéseül a következőket rendelem:

1. §.

A 31/1917. M. E. számú rendelet 7. §-ának második bekezdésében említett összeget annál a kir. bíróságnál kell elnöki letétbe helyezni, amelynél a cipővizsgáló bizottság működik.

---

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi október hó 7-én kelt 232. számában.

[2]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi január hó 26-án kelt 21. számában.

2. §.

Ha a szakmabeli tagok jegyzékébe cipőgyári szakmához tartozó egyén felvéve nincsen, a bizottság elnöke az ilyen tag helyett a jegyzékbe felvett egyik cipőkereskedőt hivja meg.

A bizottsági tagok az elnök meghivására a bizottság ülésén megjelenni és a bizottság működésében résztvenni kötelesek s arra őket a bizottság elnöke igazolatlan mulasztás esetében száz koronáig terjedhető s annyiszor, amennyiszer kiszabható pénzbirsággal szoríthatja, a kötelessége ellen súlyosan vétő tagot pedig a tagjegyzékből is törölheti. Az elnöknek pénzbirságban marasztaló határozata ellen közlésétől nyolc nap alatt egyfokú felfolyamodásnak van helye a kir. törvényszékhez. A befolyt birságösszegeket a Hadirokkantak Segélyalapja javára kell fordítani.

3. §.

Magánfél a vizsgálat megejtését az állandó lakóhelye vagy tartózkodási helye szerint illetékes kir. járásbiróságnál is kérheti. A kir. járásbiróság a kérelmet az illetékes cipővizsgáló bizottsághoz teszi át.

A kérelmet a támogatásra szolgáló adatokkal és igazoló iratokkal együtt kell előterjeszteni. A szóval előterjesztett kérelmet jegyzőkönyvbe kell foglalni.

4. §.

A tárgyalás rendjének és méltóságának fenntartása iránt az 1911 : I. t.-c. 209—216. §-ainak megfelelő alkalmazásával a bizottság elnöke intézkedik.

A bizottság elnöke a bizonyítás felvétele végett más cipőárvizsgáló bizottsághoz vagy a kir. járásbiróságokhoz is fordulhat.

5. §.

A 31/1917. M. E. számú rendelet 10. §-ának második bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

Ha az ártúllépés megállapítást nyert, úgy az eladó, illetve a megjelölésre kötelezett viseli az eljárás költségeit (tanudíj, szakértői díj és szemleköltség) az árvizsgáló-bizottság őt a kérelmező fél készkiadásainak megtérítésére is kötelezheti.

Az eljárási költségek (tanudíj, szakértői díj és szemleköltség) (Budapesten a központi kir. járásbiróság) irodaátalányából előlegezendők és ha az ártúllépés nem nyert megállapítást, azokat a kir. kincstár viseli.

Az irodaátalányból előlegezett eljárási költségekről külön számadást kell vezetni, e költségek meg nem térült részét a kereskedelemügyi miniszter az irodaátalánynak megtéríti.

A kir. kincstár által viselt eljárási költségeket a kereskedelemügyi tárca terhére kell elszámolni.

6. §.

A 31/1917. M. E. számú rendelet 13. §-ának harmadik bekezdésében szabályozott ármegállapítási eljárás költségeinek előlegezése és viselése felől a bizottság a körülmények figyelembevételével belátása szerint határoz.

7. §.

Az eljárás bélyeg- és illetékmentes.

8. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe és az akkor már folyamatban levő, de bizottsági határozattal még el nem döntött ügyekben is alkalmazandó.

Budapest, 1918. évi január hó 22. napján.

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter 31.863/1918. számú rendelete a polgári lakosság lábbeli szükségletének fedezéséről.[1])

A m. kir. minisztérium 1918. évi március hó 14-ik napján kelt 1.120/1918. M. E. számú rendeletében nyert felhatalmazás alapján a polgári lakosság lábbeli szükségletének megfelelő fedezhetése érdekében a következőket rendelem:

A polgári célokra rendelkezésre álló bőrök felhasználásának és forgalombahozatalának szabályozása.

1. §.

Készbőrfeldolgozó üzemek (vállalatok, cégek, egyének stb.) a jelen rendelet életbeléptének napján birtokukban levő, úgyszintén a később hozzá jövő és polgári cipő készítésére vagy javítására szánt bőranyagokat (hulladékokat is) csak a m. kir. minisztérium 3.966/1917. M. E. számú rendeletével alakított Népruházati Bizottság (Cipőosztály, Budapest, VI., Vilmos császár-út 43.) rendelkezései szerint dolgozhatják fel. E rendelkezés kiterjed a cipőgyártó üzemeken kívül a cipőfelsőrészeket, a bőrtalppótlókat, a bőrtalpvédőket és bőrcipőfűzőket előállító üzemekre is.

Üzemek alatt ezen vonatkozásban a mechanikai berendezésű gyárak, a részben gépi, részben kézierővel dolgozó gyári üzemek (vegyes üzemek), továbbá a kisipar keretét meghaladó, kizárólag kézierővel tömegtermelő bőrfeldolgozó üzemek (középüzemek) értendők.

Kétség esetében azt, hogy valamely bőrfeldolgozó üzem a jelen rendelet vonatkozó rendelkezései alá tartozik-e, az 1918. évi március hó 14-én kelt 21.546/1918. VI. C. számú rendeletemmel kinevezett bőr- és textilügyi meghatalmazottam (a továbbiakban röviden »meghatalmazottam«) állapítja meg.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi május hó 4-én kelt 103. számában.

»Cipő« alatt a jelen rendelet rendelkezései szempontjából mindenfajta lábbeli értendő.

A Népruházati Bizottság a jelen §. első bekezdésében említett rendelkezéseinél meghatalmazottam utasításai értelmében jár el. A bizottság első rendelkezéséig az említett üzemek a jelen rendelet életbelépésének napján már birtokukban levő és polgári célokra szánt bárhonnan beszerzett bőröket szabadon feldolgozhatják ugyan, az előállított kész cikkekkel azonban csakis a jelen rendelet határozmányai (1., 5. és 7. §-ok) értelmében rendelkezhetnek.

2. §.

Készbőrnagykereskedők (kizárólag továbbelárúsítók részére eladók) a rendelet életbelépte napján birtokukban levő, valamint a később hozzájövő mindenféle készbőröket (hulladékokat is) csakis a Magyar bőrbeszerzési r.-t., Készbőrközpont (Budapest, V., Dorottya-utca 8. szám) által megjelölt cégeknek, egyéneknek stb. adhatják el. A Készbőrközpont ezen rendelkezéseinél meghatalmazottam utasításai értelmében jár el.

Az 1918. évi május hó 15. napjától kezdve készbőrkiskereskedők (közvetlenül az iparosokat ellátó kereskedők) az ezen napon birtokukban levő vagy később hozzájövő készbőröket (hulladékokat is) és cipőfelsőrészeket csakis az illetékes törvényhatóság első tisztviselőjének, vagy az általa a bőr- és cipőellátással összefüggő ügyeknek a jelen rendelet értelmében intézésére kijelölt közigazgatási hatóság (főszolgabíró, polgármester, szolgabíró, községi előljáróság) vásárlási engedélyével (bőrutalványok) adhatják el és csakis az engedélyben megnevezetteknek (iparosok, cipőgyártó vagy javító üzemek stb.)

A közigazgatási hatóság a bőrutalványok kiállítását a kellő ellenőrzés gyakorlása esetében a hely szerint illetékes ipartestületre is átruházhatja.

Az utalványok kiállításánál a hatóság, vagy az ennek megbízásából eljáró ipartestület ezirányú költségeinek fedezésére megfelelő illetéket szedhet, melynek nagyságát meghatalmazottam állapítja meg.

3. §.

Készbőrnagykereskedők (2. §. 1. bekezdése) kötelesek a jelen rendelet életbeléptének napján meglevő összes készbőrkészleteiket a fajták és ezek mennyiségének részletes feltüntetésével haladéktalanul a Készbőrközpontnak bejelenteni.

Készbőrkiskereskedők (2. §. 2. bekezdése) kötelesek az 1918. évi május hó 15. napján meglevő összes készbőr- és cipőfelsőrészkészleteiket a fajták és ezek mennyiségének részletes feltüntetésével *ezen a napon*, a később hozzájövő készleteket pedig megérkezésük után haladéktalanul a bőrutalványokat kiállító közigazgatási

hatóságnak, illetőleg az ennek megbizásából eljáró ipartestületnek, a hatóság vagy ipartestület kívánságainak megfelelő módon és esetleg a hatóság által rendelkezésre bocsátott bejelentőlapok felhasználásával, bejelenteni.

4. §.

A bőrutalványokat kiállító közigazgatási hatóságnak (2. §. 2. bekezdése) jogában áll az utalványozott bőrök mikénti felhasználása vagy feldolgozása tekintetében korlátozásokat megállapítani, vagy egyébként utasításokat adni. A közigazgatási hatóságot ez a jog megilleti akkor is, ha a bőrutalványok kiállításával az ipartestületet bizta meg.

Cipők forgalombahozatalának szabályozása.

5. §.

Az 1918. évi május hó 15. napjától kezdve akár új, akár ócska, de még használható állapotban levő cipőket *közvetleniil a fogyasztóknak* csakis a 2. §-ban említett közigazgatási hatóságok vagy az általuk e célból létesítendő és utasításuk szerint eljáró szervek (cipőutalványkiállító helyek) által kiállított vásárlási engedélyek *(cipőutalvány)* ellenében szabad kiszolgáltatni. Az utalvány kiállításáért a hatóság ezirányú költségeinek fedezésére megfelelő illetéket szedhet, melynek nagyságát meghatalmazottam állapítja meg.

6. §.

Mérték utáni megrendelésre készülő cipők, melyek a jelen rendelet életbeléptetésének napján már munkában vannak, a megrendelőknek az 1918. évi junius hó 30-ik napjáig még kiszolgáltathatók, a megrendelők névsora azonban a cipőutalványokat kiállító hatóságnak 1918. évi május hó 10-ik napjáig bejelentendő.

7. §.

A jelen rendelet életbeléptének napjától kezdve nem fogyasztóknak cipőket és cipőfelsőrészeket csakis a Népruházati Bizottság engedélyével, illetve rendelkezései szerint szabad kiszolgáltatni. Nem fogyasztók alatt vállalatok, cégek, egyének stb. értendők, amelyek — akik — cipőknek eladásával vagy tagjaik részére való beszerzésével foglalkoznak (cipőkereskedők, fogyasztási szövetkezetek, beszerzési csoportok, jóléti intézmények stb.)

A bizottság rendelkezéseinél meghatalmazottam utasításai értelmében jár el. Ócska cipőkre a jelen §. rendelkezései nem vonatkoznak.

8. §.

Meghatalmazottam a cipőárúkészletek birtokosait arra kötelezheti, hogy készletüket az általa megjelölt személynek (hatóságnak, jogi személynek, cégnek) átadják.

Az árú átadásának ily rendelet vétele után haladék nélkül kell megtörténnie.

Átvételi árul azt az árat kell fizetni, melyet a készlet birtokosai a jelen rendelet 17. §-a, illetve a jelen rendelet függelékét alkotó jegyzékben foglaltak értelmében felszámíthat.

Az árú átadásának elhalasztására okul nem szolgálhat az, hogy az átvevő és a készlet birtokosa az árban megegyezni nem tudnak. Ebben az esetben az átvevő egyelőre a meghatalmazottam által megállapított árt köteles megfizetni.

Az árt véglegesen bármelyik fél kérelmére a készlet fekvése szerint illetékes cipőárvizsgáló bizottság (m. kir. minisztérium 31/1917. M. E. számú rendeletének 8. §-a) állapítja meg.

9. §.

Cipőgyártó üzemek (1. §.) és cipőnagykereskedők kötelesek a rendelet életbelépte napján birtokukban meglevő cipőkészleteiket legkésőbb az 1918. évi május hó 15-ik napjáig a Népruházati Bizottságnak a fajták, nagyságszámok és mennyiség szerint részletezve és az egyes cipők árainak feltüntetésével bejelenteni.

Cipőgyártó üzemeken és cipőnagykereskedőkön kívül mindazok, akik eladás céljaira cipőket raktáron tartanak, kötelesek az 1918. évi május hó 15-ik napján birtokukban meglevő cipőkészleteiket legkésőbb az 1918. évi május hó 20-ik napjáig, a később hozzájövő készleteket pedig a megérkezésük után haladéktalanul fajták, nagyságszámok és mennyiség szerint részletezve és az egyes cipők árainak feltüntetésével és esetleg a hatóság által rendelkezésre bocsátandó bejelentőlapok felhasználásával a cipőutalványokat kiállító hatóságnak (5. §.) bejelenteni.

10. §.

Nem tartoznak a jelen rendelet 5—9. §-ainak rendelkezései alá:

Teljesen fából készített cipők, fatalpú szandálok, papucsok bőralkatrészek nélkül, cipők szalmafonatból, sárcipők, csecsemőcipők, fürdőcipők és a meghatalmazottam által esetleg még pótlólag megállapítandó cikkek.

Népruházati szervek.

11. §.

Abból a célból, hogy a polgári lakosság cipőszükségletének biztosítása a helyi körülmények lehető figyelembevételével legyen foganatosítható, minden törvényhatóságban, ennek területére kiterjedő hatáskörrel, vármegyei (városi) népruházati bizottság alakítandó. A bizottságot a törvényhatóság első tisztviselője (alispán, polgármester) alakítja meg az ipari (gyáripar, kisipar), a kereskedelmi és a fogyasztó érdekeltség, továbbá esetleg a cipészipari szakmunkások köréből a szükséghez mért számban vett egyénekből.

Az ipari és kereskedelmi érdekeltség képviselőit a törvényhatóság első tisztviselője az illetékes kereskedelmi és iparkamarával egyetértőleg hívja meg.

A vármegyei (városi) népruházati bizottság a helyi viszonyokhoz mérten járásonkint vagy községenkint népruházati kirendeltségeket (helyi szerveket) létesíthet. Ezek egyúttal tanácsadó szervei a bőr- és cipőutalványokat kiállító közigazgatási hatóságnak minden népruházati ügyben.

A cipőre való igényjogosultság megállapítása.

12. §.

A cipőutalványokhoz való igényjogosultságot a cipőutalvány kiállítására az 5. §. szerint hivatott hatóságok, illetőleg szervek állapítják meg. Általában csak annyi utalvány állítható ki, ahányra a hatóság körzetébe eső területen rendelkezésre álló bőr- és cipőkészletek fedezetet nyujtanak, amire nézve a 3. és 9. §-ok szerinti bejelentések szolgálnak alapul.

13. §.

Cipőutalvány elnyerése iránti kérelemnél az igénylőnek az I. minta szerinti szükséglet bejelentőlapot és mellékletként a II. minta szerinti készletbejelentőlapot kell előterjeszteni, melynek összes rovatai lelkiismeretes pontossággal és a valóságnak megfelelően töltendők ki.

14. §.

Az igényjogosultságot megállapító hatóság, illetőleg szerv (5. §.) a III. mintának megfelelő cipőutalványt állitja ki.

Azt a körzetet, amelyen belül a cipőutalvány cipő vásárlására jogosít, a törvényhatóság első tisztviselője állapítja meg.

15. §.

A törvényhatóság első tisztviselője a törvényhatósága területén, vagy annak egyes részeiben a cipőjavítások eszközlését külön hatósági engedélyhez (cipőjavítási utalvány) kötheti, amelyre nézve a cipőutalvány tekintetében foglalt határozmányok megfelelően alkalmazandók.

Amennyiben valamely törvényhatóság különleges viszonyai azt megokolják, a törvényhatóság első tisztviselője az I—III. mintáktól (12. és 13. §-ok) eltérő bejelentőlapokat, illetve utalványokat is alkalmazhat.

A törvényhatóság első tisztviselője elrendelheti, hogy a magán háztartásokban levő cipőkészletet a tulajdonos a hivatalos bejelentőlapok felhasználásával a hatóságnak bejelentse.

Cipőgyártási utasítások.

16. §.

A jelen rendelet életbelépésének napjától kezdve férficipőket (csizmák kivételével) legfeljebb 13 cm., nőicipőket pedig legfeljebb 16 cm. magas szárral szabad készíteni.

Meghatalmazottam a fentieken kívül akár általános, akár csak egyes esetekre vonatkozó más utasításokat is adhat.

A cipőkért követelhető legmagasabb árak.

17. §.

A m. kir. minisztérium 31/1917. M. E. számú rendeletének és az annak alapján 992/1917. szám alatt kiadott kereskedelemügyi miniszteri rendeletnek (l. mind a kettőt a »Budapesti Közlöny«-nek 1917. évi március hó 13. napján megjelent 59. számában) a cipőárúkért követelhető legmagasabb árakra vonatkozó rendelkezései 1918. évi május hó 5. napjától kezdődő hatálylyal olykép módosulnak, hogy a cipőkért az idézett rendeletek szerint fölszámítható legmagasabb ár helyébe az illető cipőfajtára nézve a jelen rendelet függelékét alkotó jegyzékben legmagasabb árul megszabott ár lép abban az esetben, ha ez az ár kisebb, mint az idézett rendeletek szerint felszámítható ár. Ehhez képest, ha az idézett rendeletek szerint felszámítható ár és a jelen rendelet függelékében megszabott ár egymástól eltér, az eladó a kettő közül csak a kisebb árt számíthatja fel és az illető árún csak ezt a kisebb árt tüntetheti fel.

Kétség esetén azt, hogy valamely cipőelőállítóra nézve a jegyzék mely alosztályába *(A, B, C* vagy *D)* sorolt árak az irányadók, meghatalmazottam állapítja meg.

A jegyzékben felsorolt cipőfajtáktól eltérő fajtájú cipőket csakis meghatalmazottam engedélyével és az általa megállapítandó feltételek és árak mellett szabad előállítani. Kevésbé jó minőségű vagy olcsóbb kivitelű, esetleg pótanyagok felhasználásával készült, valamint ócska cipőkért csak megfelelően alacsonyabb ár követelhető.

Kifejezetten ortopédcipőkre (rövid láb, csonka lábfej és hasonlók) a legmagasabb árak nem vonatkoznak. Ezekért is azonban csak a különleges munka figyelembevételével és a legmagasabb árakkal arányban álló árak követelhetők.

Cipőjavításokért csak a jegyzék *E.* pontjában feltüntetett árak követelhetők.

Meghatalmazottam a jegyzékben foglalt irányárakat vagy általános vagy egyes törvényhatóságokra, vagy csak egyes esetekre kiterjedő érvénnyel módosíthatja vagy kiegészítheti.

18. §.

A 17. §. szerint követelhető legmagasabb árnál magasabb áron cipőket árúsítani tilos.

Ugyancsak tilos a cipőt a jelen rendelet függelékét alkotó jegyzékben megszabott árnál drágábban vásárolni. A legmagasabb áraknak a jelen rendelet függelékét alkotó jegyzékét a fogyasztót közvetlenül ellátó kereskedő és kisiparos köteles üzletében feltűnő helyen kifüggeszteni.

A cipőgyári üzemek és cipőnagykereskedők a jelen rendelet életbeléptének napján birtokukban levő kész cipőket 1918. évi június hó 1. napjáig, cipőkiskereskedők pedig a jelen rendelet életbeléptének napján birtokukban levő cipőket az 1918. évi június hó 30. napjáig a 31/1917. M. E. számú és a 992/1917. K. M.

számú rendeletek szerint követelhető árakon árúsíthatják és azok tőlük a jelzett napokon ezeken az árakon megvásárolhatók.

19. §.

A jelen rendelet rendelkezéseinek ellenőrzésére ellenőrző közegek alkalmazhatók, akiknek jogukban áll a rendelkezések által érintett vállalatok, cégek, egyének stb. üzemeit, üzleteit, raktárait megtekinteni. Az érdekeltek kötelesek az összes üzleti könyvekbe, feljegyzésekbe, levelezésekbe és számlákba teljes betekintést engedni.

Az ellenőrző közegek fényképes igazolványokkal látandók el s a közigazgatási hatóságok tartoznak a közegeket működésükben teljes mértékben támogatni.

Az ellenőrző közegek fogadalmat tesznek arra, hogy működésükben a legnagyobb lelkiismeretességgel és teljes pártatlansággal járnak el és az ügyeket és az üzleti viszonyokat titoktartással kezelik. A titoktartási kötelezettség megszegéséért az ellenőrző közeg a 21. §. szerint felel.

Ily ellenőrző közegeket alkalmazhat:

a) meghatalmazottam a jelen rendelet összes rendelkezéseire,

b) a közigazgatási hatóságok a rendeletnek őket érintő,

c) a Készbőrközpont a készbőrforgalmat érintő,

d) a Népruházati Bizottság a cipőforgalmat érintő rendelkezésekre vonatkozólag.

A Készbőrközpont és a Népruházati Bizottság által alkalmazandó ellenőrző közegek kirendeléséhez meghatalmazottam jóváhagyása szükséges.

Kivételek.

20. §.

A jelen rendelet rendelkezései alól meghatalmazottam kivételeket engedhet.

Büntető rendelkezések.

21. §.

Jelen rendeletem bármely rendelkezésének megszegése vagy kijátszása, kivéve a 18. §. első bekezdésének rendelkezését, a m. kir. minisztérium 1.120/1918. M. E. sz. rendeletének 3. §-a szerint büntetendő. A 18. §. első bekezdésében foglalt rendelkezés megszegésére vagy kijátszására a 31/1917. M. E. sz. rendelet 17. §-a irányadó.

Azt, akit a jelen rendeletbe ütköző kihágás miatt jogerősen elítéltek, a bőr-, illetve a cipőkiutalásból meghatározott időre, amely azonban egy évet meg nem haladhat, ki kell zárni.

Életbelépés.

22. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya Horvát-Szlavonországokra nem terjed ki.

Budapest, 1918. évi április hó 29. napján.

Függelék a kereskedelemügyi m. kir. miniszter 31,863/1918. számú rendeletéhez.

A cipőkért és cipőjavitásért követelhető legmagasabb árak jegyzéke.

A) Mechanikai cipőgyárak által gyártott cipők.

1. *Fatalpú bakancs, bőr- vagy vastalpvédővel, zsíros felsőbőrrel (szövetbetéttel is).*

	25/30	31/34	35/41	42/46
		nagyságszámokban K páronkint		
Gyári ár	16.50	20.—	24.—	28.—
Nagykereskedői ár	17.50	21.20	25.50	29.50
Kicsinybeni eladási ár	20.—	24.—	29.—	33.50

2. *Munkáscipő teljesen bőranyagból.*

a) Férficipő:

	Felsőbőr: zsíros borjúbőr	tehénbőr	hasítékbőr
	K páronkint		
Gyári ár	48.50	54.50	42.50
Nagykereskedői ár	51.50	57.50	45.50
Kicsinybeni eladási ár	60.—	66.—	54.—

b) Nőicipő:

	K páronkint		
Gyári ár	45·—	51·50	39·50
Nagykereskedői ár	48·50	54·50	42·50
Kicsinybeni eladási ár	57·—	63·—	51·—

3. *Fűzőscipő, teljesen bőrből:*

a) Magasszárú férficipő:

Felsőbőr: Borjúbőr, boxbőr, sevróbőr vagy más krombőr

	szeges	varrott
	K páronkint	
Gyári ár	55·—	62·—
Nagykereskedői ár	59·—	66·50
Kicsinybeni eladási ár	68·25	77·—

b) Férfifélcipők:

	szeges	varrott
	K páronkint	
Gyári ár	52·—	59·—
Nagykereskedői ár	55·75	63·50
Kicsinybeni eladási ár	64·50	73·25

c) Magasszárú női cipők:

	szeges	varrott
	K páronkint	
Gyári ár	53·—	60·—
Nagykereskedői ár	57·—	64·50
Kicsinybeni eladási ár	65·75	74·50

d) Női félcipők:

	szeges	varrott
	K páronkint	
Gyári ár	50·—	57·—
Nagykereskedői ár	53·50	61·25
Kicsinybeni eladási ár	62·—	70·75

e) Magasszárú gyermek-, fiú- és kis női cipők:

	25—29		30—34 nagyságszámokban		35—39	
	szeges	varrott	szeges	varrott	szeges	varrott
	K páronkint					
Gyári ár	30·—	35·—	34·—	40·—	42·—	49·—
Nagykereskedői ár	32·20	37·50	36·50	43·—	45·25	52·50
Kicsinybeni eladási ár	37·20	43·50	42·20	49·50	52·30	60·75

f) Gyermek-, fiú- és kis női félcipő:

	25—29		30—34 nagyságszámokban		35—39	
	szeges	varrott	szeges	varrott	szeges	varrott
	K páronkint					
Gyári ár	28·—	33·—	32·—	38·—	40·—	47·—
Nagykereskedői ár	30·—	35·50	34·50	40·75	43·—	50·50
Kicsinybeni eladási ár	34·75	41·—	40·—	47·—	49·50	58·30

B) Vegyes (részben gépi, részben kézi erővel dolgozó) üzemek által gyártott cipők.

1. *Fatalpú bakancs, bőr- vagy vastalpvédővel zsíros felsőbőrrel.*

Ugyanazon árak, mint az *A)* 1. alattiak.

2. *Munkáscipő teljesen bőranyagból.*

a) Férficipők:

	Felsőbőr: Zsíros borjúbőr	tehénbőr	hasítékbőr
	K páronkint		
Gyári ár	56.50	62.50	50.50
Nagykereskedői ár	60.50	67.—	54.—
Kicsinybeni eladási ár	70.—	77.50	62.50

b) Női cipők:

	K páronkint		
Gyári ár	53.—	59.50	47.50
Nagykereskedői ár	56.75	63.75	51.—
Kicsinybeni eladási ár	65.75	74.—	59.—

3. Fűzőscipő, teljesen bőrből.

Felsőbőr: Borjúbőr, boxbőr, sevróbőr vagy más krombőr.

a) Magasszárú férficipő:

	szeges K páronkint
Gyári ár	65·—
Nagykereskedői ár	69·75
Kicsinybeni eladási ár	80·50

b) Férfifélcipő:

	Szeges K páronkint
Gyári ár	62·—
Nagykereskedői ár	66·50
Kicsinybeni eladási ár	77·—

c) Magasszárú női cipő:

	Szeges K páronkint
Gyári ár	63·—
Nagykereskedői ár	67·50
Kicsinybeni eladási ár	78·25

d) Női félcipő:

	szeges K páronkint
Gyári ár	60·—
Nagykereskedői ár	64·50
Kicsinybeni eladási ár	74·50

e) Magasszárú gyermek-, fiú- és kis női cipő szeges:

	25/29	30/34 nagyságszámokban K páronkint	35/39
Gyári ár	34·—	39·—	48·—
Nagykereskedői ár	36·50	41·75	51·50
Kicsinybeni eladási ár	42·20	48·50	59·50

f) Gyermek-, fiú- és kis női cipő szeges:

	25/29	30/34 nagyságszámokban K páronkint	35/39
Gyári ár	32·—	37·—	46·—
Nagykereskedői ár	34·30	39·70	49·30
Kicsinybeni eladási ár	39·75	46·—	56·—

Varrott cipőkre ugyanazok az árak érvényesek, mint az *A)* 3. alattiak.

C) Középüzemek (kizárólag kézierővel tömegtermelő cipőgyártó üzemek) által gyártott cipők.

1. Fatalpu bakancs bőr- vagy vastalpvédővel, zsíros felsőbőrrel.

Ugyanazok az árak, mint az *A)* 1. alattiak.

2. Munkáscipő teljesen bőranyagból.

a) Férficipők:

	zsíros borjúbőr	Felsőbőr: tehénbőr K páronkint	hasítékbőr
Gyári ár	62·—	68·—	56·—
Nagykereskedői ár	66·50	53·—	60·—
Kicsinybeni eladási ár	77·—	84·50	69·50

b) Női cipő:

	zsíros borjúbőr	Felsőbőr: tehénbőr K páronkint	hasítékbőr
Gyári ár	59·—	65·—	53·—
Nagykereskedői ár	63·25	69·75	56·75
Kicsinybeni eladási ár	73·—	80·50	65·75

3. Fűzőscipő teljesen bőrből.

Felsőbőr: Borjúbőr, boxbőr, sevróbőr vagy más krómbőr.

a) Férficipő szeges:

	magasszárú	félcipő K páronkint
Gyári ár	76·—	73·—
Nagykereskedői ár	81·50	78·25
Kicsinybeni eladási ár	94·25	90·50

b) Női cipő szeges:

	magasszárú	félczipő
	K páronkint	
Gyári ár	74·—	71·—
Nagykereskedői ár	79·25	76·—
Kicsinybeni eladási ár	91·75	88·—

c) Gyermek-, fiú- és kis női cipő szeges:

	25/29 nagyságszámokban		30/34 nagyságszámokban		35/39 nagyságszámokban	
	magas-szárú	félcipő	magas-szárú	félcipő	magas-szárú	félcipő
	K páronkint					
Gyári ár	38·—	35·—	44·—	41·—	54·—	51·—
Nagykereskedői ár	40·75	37·50	47·25	44·—	58·—	54·75
Kicsinybeni eladási ár	47·—	43·50	54·50	51·—	67·—	63·25

4. Kifordítva varrott vagy vasszeges gyermekcipő.

	20/28 nagyság-számokban
	K páronkint
Gyári ár	24·—
Nagykereskedői ár	25·80
Kicsinybeni eladási ár	30·—

D) **Kisiparosok által előállított cipők.**

1. Varrott cipő mérték után rendelve teljesen bőrből készítve.

	I.	II.	III.
		K páronkint	
Férfi magasszárú cipő	165·—	150·—	140·—
Férfifélcipő	155·—	140·—	130·—
Női magasszárú cipő	160·—	145·—	135·—
Női félcipő	150·—	135·—	125·—

2. Szegestalpú cipő mérték után rendelve teljesen bőrből készítve.

	I.	II.	III.
		K páronkint	
Férfi vagy női magasszárú cipő	145·—	130·—	120·—
Férfi vagy női félcipő	135·—	120·—	110·—

Megjegyzés. 1. és 2-hoz. Az I. csoportba a Budapest székesfőváros területén lévő kisiparosok, a II. csoportba az 50.000-nél nagyobb lakosszámú vidéki városokban lévő, a III. csoportba a többi kisiparosok által előállított cipők tartoznak.

3. Szegestalpú raktári cipők teljesen bőrből készítve.

	K páronkint
Férfi magasszárú cipő	95·—
Férfi félcipő	90·—
Női magasszárú cipő	92·—
Női félcipő	88·—

4. Gyermekcipőkért csak a C) 3. alatti kicsinybeni eladási árak követelhetők.

5. Közönséges csizmák teljesen bőrből készitve:

	K páronkint
Keményszárú férficsizmák zsiros tehén- vagy borjubőrből	150·—
Keményszárú férficsizmák, hasíték bőrből	140·—
Puhaszárú férficsizmák zsiros tehénbőrből	130·—
Puhaszárú férficsizmák zsiros borjubőrből	140·—
Puhaszárú férficsizmák hasíték bőrből	120·—
Női csizmák zsiros tehénbőrből	100·—

E) Cipőjavítási munkák legmagasabb ára.

(A hozzávaló összes anyagok árának betudásával.)

	korona
Férfi- vagy nőicipő fejelés talpalással együtt, szeges	38·—
Férfi- vagy nőicipő fejelés talpalással együtt, varrott	46·—
Fiú- vagy leánycipő fejelés talpalással együtt, szeges	30·—
Fiú- vagy leánycipő fejelés talpalással együtt, varrott	38·—
Gyermekcipő (30-as számnál kisebb) fejelés talpalással együtt	25·—
Férfi cipőtalpalás szeges	10·—
Férfi cipőtalpalás varrott	14·—
Női cipőtalpalás szeges	9·—
Női cipőtalpalás varrott	13·—
Férficipő sarokjavítás	4·—
Női cipő sarokjavítás	3·80
Fiú- vagy leánycipő talpalás (30—35 számig)	8·—
Fiú- vagy leánycipő sarokjavítás (30—35 számig)	3·—
Gyermekcipő talpalás (30-as számnál kisebb)	7·—
Gyermekcipő sarkalás (30-as számnál kisebb)	2·50
Talpfoltozás	2·50—3·50
Férfi- vagy nőicipő orrborítás (kaplizás)	10·—
Fiú- vagy leánycipő orrborítás (30—35 számig)	8·—
Gyermekcipő orrborítás (30-as számon alul)	6·50

I. minta.

Bejelentő-lap

a cipőutalványt igénylő cipő-készleteiről.

Kijelentem, 1. hogy
a) birtokomban

b) .....

.....

birtokában

(azon családtag neve, kinek részére a cipő-utalvány igényeltetik).

csak a következő cipők vannak:

Cipők neme	Párok száma	A cipők állapota (használható, javításra szorul, vagy használhatatlan)
a) csizma		
b) utcai cipő		
c) házi cipő, papucs		
d) fatalpu cipő		
e) szandál		
f)		
g)		

2. hogy be nem váltott és a jelen bejelentéssel egyidejűleg kért cipőkre szóló utalvánnyal sem részemre, sem az 1. *b)* alatt megnevezett családtagom részére nem rendelkezem. Tudomásom van arról, hogy hamis vagy nem kimerítő bejelentés a kereskedelemügyi miniszter 31.863/1918. számú rendelete értelmében hat hónapig terjedhető elzárással és 2.000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

(Hely és kelet) .....

(sajátkezű aláírás.)

.....

.....

II. minta.

..... (város) község.
..... számú cipőutalványt kiállító hely.

Szükségletbejelentő-lap.

Az igénylő:

Neve .....
Foglalkozása .....
Állása .....
Lakása *) .....

Kinek részére igényeltetik a cipő .....
(Az igénylő tartó vagy a vele közös háztartásban élő családtag neve)

A szükségelt cipőpárok száma és azok közelebbi megjelölése .....
(Fajtája, nagysága és a felhasználás célja)

A feltétlen szükségletet igazolják:

1. A csatolt készletbejelentés;
2. a csatolt következő egyéb okmányok;
3. a következő körülmények: .....

.....

Mellékletek száma: .....

(Hely és kelet) .....

(Sajátkezű aláírás.)

.....

*) Első alkalommal a rendőri bejelentőlappal vagy hasonló okmánnyal igazolandó.

III. Minta.

Cipőutalvány.

Az utalvány hamisitása, vagy a vele való bármely visszaélés a kereskedelemügyi miniszter 31.863/918. számú rendelete értelmében büntetendő. Másra át nem ruházható. Csak akkor érvényes, ha összes rovatai pontosan kitöltettek és a kiállító hatóság pecsétjével és aláirásával vannak ellátva.

Érvényes: ..... hó ..... napig.

Az igénylő

neve: .....

foglalkozása: .....

saját

..... családtag részére.

A cipőfajták megnevezése	Párok száma (betűkkel)
a) csizma	
b) utcai cipő	
c) házi cipő, papucs	
d) fatalpú cipő	
e) szandál	
f)	

még pedig férfi-, női vagy gyermekcipő .....

Ezen utalvány csakis a fenti cipőknek a ..... (törvényhatóság) területén való vásárlására jogosit.

A szükségletet igazolja:

Hely: .....

Kelet: .....

A cipők átvételét igazolom:

..... (az átvevő sajátkezű aláirása).

..... (aláirás).

Pecsét helye:

A m. kir. minisztérium 2.133/1918. M. E. számú rendelete a cipőkészítő és cipőjavító munkák folytonosságának biztosítását célzó hatósági intézkedésekről.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

A kereskedelemügyi miniszter vagy felhatalmazásával a törvényhatóság első tisztviselője a cipőkészítést vagy a cipőjavítást indokolatlanul megtagadó vagy az elvállalt munka elvégzését szándékosan késleltető cipészeket, ideértve a cipőgyártó és cipőjavító vállalatok birtokosait is, arra kötelezheti, hogy cipészüzemüket minden berendezésével (szerszámok, gépek stb.) együtt az evégből kijelölt hatóságnak vagy személynek (egyénnek, cégnek) térítésért használatra átadják, feldolgozásra váró anyagkészletüket és a szükséghez képest egyes szerszámaikat vagy gépeiket pedig térítésért tulajdonul átengedjék és őket, valamint személyzetük tagjait arra is kötelezheti, hogy akár a használatra átengedett üzemben, akár más hasonló üzemben szakmájuknak megfelelő személyes szolgálatot (1914 : L. t.-c. 5. §., 1915 : XIII. t.-c. 2. §.) teljesítsenek. Ugyanígy szakmájuknak megfelelő személyes szolgálatra kötelezhető minden cipészipari munkás is.

Az előbbi bekezdésben említett intézkedések akár együttesen, akár külön-külön is elrendelhetők.

Az első bekezdés alapján kötelezettnek járó térítést a kötelezettséget megállapító hatóság állapítja meg.

A törvényhatóság első tisztviselőjének a jelen §. alapján hozott határozata ellen közlésétől tizenöt nap alatt birtokon kívül felebbezésnek van helye a kereskedelemügyi miniszterhez.

2. §.

Az iparhatóság azt a cipőkereskedőt, aki cipőkészletének árusítását a törvényhatóság első tisztviselőjének megállapítása szerint indokolatlanul abbahagyja, valamint azt a cipészmestert, aki a cipőkészítést vagy a cipőjavítást a törvényhatóság első tisztviselőjének megállapítása szerint indokolatlanul megtagadja, vagy az elvállalt munka elvégzését szándékosan késlelteti, iparának gyakorlatától meghatározott időre, de legfeljebb a háború egész tartamára eltilthatja. A hatóság ezt a tilalmat bármikor visszavonhatja.

3. §.

Aki a kereskedelemügyi miniszternek vagy a hatóságnak a jelen rendelet alapján kibocsátott rendelkezését megszegi, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi május hó 25-én kelt 119. számában.

esik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak mint rendőri büntetőbíróságnak, az államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

4. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya Horvát-Szlavonországokra nem terjed ki.

Budapest, 1918. évi május hó 22-én.

A kereskedelemügyi miniszter 44.244/1918. számú rendelete az ócska cipők forgalmának szabályozásáról.[1])

A m. kir. minisztérium 1918. évi március hó 14-ik napján kelt 1.120/1918. M. E. számú rendeletében nyert felhatalmazás alapján a következőket rendelem:

1. §.

Bőr- és textilügyi meghatalmazottam a törvényhatóság első tisztviselőjét felhatalmazhatja, hogy az ócska cipők forgalmát a törvényhatóság területére kiterjedő érvénnyel, külön rendeletben szabályozza. A szabályozás módját és feltételeit meghatalmazottam állapítja meg.

2. §.

Aki a törvényhatóság első tisztviselőjének meghatalmazottamtól nyert felhatalmazás alapján kiadott rendeletének bármely rendelkezését megszegi vagy kijátssza, kihágást követ el és a m. kir. minisztérium 1.120/1918. M. E. számú rendeletének 3. §-a szerint büntetendő.

3. §.

Jelen rendeletem azonnal életbe lép. Hatálya Horvát-Szlavonországokra nem terjed ki.

Budapest, 1918. évi június hó 6-án.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter B. T. 5.875/1918. számú rendelete a polgári lakosság lábbeliszükségletének fedezéséről szóló 31.863/1918. számú rendelet kiegészítéséről.[2])

A m. kir. minisztérium 1918. évi március hó 14. napján kelt 1.120/1918. M. E. számú rendeletében nyert felhatalmazás alapján a polgári lakosság lábbeli szükségletének fedezése érdekében ki-

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi június hó 12-én kelt 133. számában.

[2]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi julius hó 6-án kelt 150. számában.

adott 31.863/1918. számú rendeletem 18. §-ának 3. bekezdésében foglalt határidőket a cipőgyári üzemek és cipőnagykereskedők részére az 1918. évi július hó 31. napjáig, a cipőkiskereskedők és iparosok részére pedig az 1918. évi augusztus hó 31-ik napjáig meghosszabbítom. Nevezett üzemek és kereskedők tehát a 31.863. 1918. számú rendeletem életbeléptetése idejében már birtokukban volt és azóta el nem adott kész cipőket a fentjelzett napokig a 31/1917. M. E. számú és a 992/1917. M. E. számú rendeletek szerint követelhető árakon árúsíthatják és azok tőlük a jelzett napokig ezeken az árakon megvásárolhatók.

Cipőgyárosok és nagykereskedők az 1918. évi június hó 30-án birtokukban levő csizmákat, meleg béléssel ellátott bőrcipőket, posztó- és halinaszárú cipőket és bármilynemű más téli lábbelieket az 1918. évi augusztus hó 15-ig, közvetlenül a fogyasztókat ellátó cipőkereskedők, cipészek és csizmadiák és egyéb vásározó iparosok a június hó 30-án raktárukon levő fent megnevezett lábbelieket az 1918. évi november hó 30-ig az alább közölt feltételek mellett a 31/1917. M. E. és a 992/1917. K. M. számú rendeletek szerint követelhető áron árúsíthatják el. Azok a kereskedők és iparosok, akik e kedvezményt igénybe venni óhajtják, kötelesek készleteiket a mennyiség és az árak megadásával az arra illetékes hatóságnak legkésőbb az 1918. évi július hó 10. napjáig bejelenteni és esetleg a hatóság kívánságára a lábbelieken a 31/1917. M. E. számú rendelet 2. §-ában előírt módon alkalmazandó függő-jegyeket láttamozás végett a hatóságnak bemutatni.

Jelen rendeletem ellen vétők a 31.863/1918. számú rendelet 21. §-a szerint büntetendők.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya Horvát-Szlavonországokra nem terjed ki.

Budapest, 1918. évi július hó 3-án.

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter bőr- és textilügyi meghatalmazottjának Bt. 6.103/1918. számú rendelete a fatalpú cipők forgalmának újabb szabályozásáról.[1])

A 31.863/1918. számú K. M. rendelet 20. §-ában nyert felhatalmazás alapján a fatalpú cipők forgalmát további intézkedésig a következőképen szabályozom:

1. §.

Termelők (cipőgyártók) fatalpú cipőket bármely cipőkereskedőnek szabadon eladhatnak. Cipőkereskedők a termelőktől vásárolt fatalpú cipőket csakis a fogyasztók részére és csak az illetékes hatóság, vagy az általa megbízott hivatal (szerv) által kiállított és megjelölten fatalpú cipők vásárlására jogosító utalványok ellenében

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi julius hó 9-én kelt 152. számában.

szolgáltathatják ki. Az ily utalványok azonban a 31.863/1918. számú K. M. rendelet határozmányaitól eltérőleg az ország bármely helyén beválthatók.

2. §.

A cipőkereskedő köteles a fatalpú cipőutalványokat kiállító helynek (szervnek) minden hó 1. és 15-ik napján bejelenteni:

a) hogy a bejelentés napjáig mennyi cipőt vásárolt,

b) hogy ugyanazon napig fogyasztóknak mennyi cipőt szolgáltatott ki. Az utóbbi bejelentéssel együtt a beváltott utalványok is beküldendők.

3. §.

Termelők (cipőgyárosok) fatalpú cipőket csak a Népruházati Bizottság bőripari osztályának (Budapest, VI., Vilmos császár-út 43. sz.) előírásai szerint gyárthatnak és kötelesek minden hó 1. és 15-ik napjáig a Bizottságnak bejelenteni, hogy a bejelentés napjáig kinek és mily mennyiségű fatalpú cipőt adtak el.

4. §.

Jelen rendeletem kihirdetésének napján lép életbe és a 31.863/1918. számú K. M. rendelet egyéb intézkedéseit nem érinti. Hatálya Horvá-Szlavonországokra nem terjed ki.

Budapest, 1918. évi július hó 7. napján.

Cirokmag- és szakál forgalombahozatala, cirok termelés korlátozása.

A m. kir. minisztérium 3.929/1917. M. E. számú rendelete a cirokmag- és cirokszakálkészletek zár alá vételéről.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

A cirokmag-- és cirokszakálkészletek a jelen rendelet erejénél fogva zár alá vétetnek. A zár alá vétel nem akadályozza a birtokost abban, hogy a cirokmag- és cirokszakálkészletét saját házi szükségletére és gazdaságában vetőmag céljára felhasználja. Zár alá vett készletét más célra fel nem használhatja, fel nem dolgozhatja és — amennyiben a jelen rendelet másképen nem intézkedik (3—5. §.) — cirokmagkészletét csak a Hadi Termény részvénytársaság, cirokszakálkészletét pedig csak a Takarmányforgalmi részvénytársaság útján idegenítheti el és azzal egyáltalában csak a jelen rendeletben megszabott korlátok között rendelkezhetik.

A birtokos köteles a zár alatt álló készletek kellő megőrzéséről gondoskodni.

2. §.

A földmívelésügyi miniszter elrendelheti a jelen rendelettel zár alá vett készletek közszükségleti célokra való igénybevételét (rekvirálását).

3. §.

Termelők zár alatt álló cirokmagkészletükből közvetlenül termelőknek vetőmagul egy métermázsát meg nem haladó mennyiséget eladhatnak.

4. §.

Kereskedők (szövetkezetek), ha cirokmag vagy cirokszakál vásárlásával eddig is foglalkoztak, cirokmagot, illetőleg cirokszakált közvetlenül ezentúl is vásárolhatnak, de csak olyanoktól, akiknek eladásra szánt cirokmag- vagy cirokszakálkészlete tiz métermázsát meg nem halad.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi október hó 16-án kelt 239. számában.

A vevő a jelen §. alapján vásárolt mennyiségeket csak a Hadi Termény részvénytársaság, illetőleg a Takarmányforgalmi részvénytársaság útján adhatja el és köteles az ilykép megvásárolt készleteket kéthetenkint a Hadi Termény részvénytársaságnak, illetőleg a Takarmányforgalmi részvénytársaságnak bejelenteni.

Az a kereskedő, akit a jelen §. rendelkezéseinek megszegésével elkövetett kihágás miatt a 9. §. alapján jogerősen elitélnek, elveszti a jelen §-on alapuló vásárlási jogosultságát.

5. §.

A kivitelre kerülő cirokmagot csak a Hadi Termény részvénytársaság, a kivitelre kerülő cirokszakált pedig csak a Takarmányforgalmi részvénytársaság útján lehet forgalomba hozni.

6. §.

A cirokmag és cirokszakál adás-vétele iránt a jelen rendelet hatálybalépte előtt kötött és a jelen rendelet életbelépése előtt az árú átadásával még nem teljesített szerződést az eladónak csak a Hadi Termény részvénytársaság, illetőleg a Takarmányforgalmi részvénytársaság hozzájárulásával szabad teljesítenie és amennyiben a Hadi Termény részvénytársaság, illetőleg a Takarmányforgalmi részvénytársaság a hozzájárulást megtagadja, a szerződés hatályát veszti.

7. §.

A földmívelésügyi miniszter a zár alá vett készleteket indokolt esetben — a feltételek egyidejű megállapításával — a zár alól egészen vagy részben feloldhatja.

8. §.

A jelen rendelet a kerti és gazdasági magvak forgalomba hozataláról a 3.350/1916. M. E. sz. alatt kiadott rendeletét nem érinti.

9. §.

Aki a jelen rendelet valamely rendelkezését megszegi vagy kijátssza, az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el s hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha megállapítható annak a nyereségnek a mennyisége, amelyet tettes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés kétezer koronán felül a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet.

Azon készlet tekintetében, melyre nézve a kihágást elkövették, a kihágási eljárás során a törvény értelmében elkobzásnak van helye. Az elkobzott készlet értékének egyötöde a feljelentőt, a többi része a felmerült költség levonásával a Hadirokkantak Segélyalapját illeti.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak, az államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországokban e kihágás miatt az ottani jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

10. §.

Ez a rendelet 1917. évi október hó 16. napján lép életbe. Hatálya amennyiben a rendelet a magyar szent korona országainak egész területére hatályos törvényben szabályozott jogviszonyokra vonatkozik, Horvát-Szlavonországokra is kiterjed.

A Horvát-Szlavonországokra kiterjedő rendelkezéseket, amennyiben végrehajtásuk nem a központi kormányt illeti, ott a bán hajtja végre.

Azokat a tennivalókat, amelyeket a jelen rendelet a Hadi Termény részvénytársaság feladatkörébe utal, Horvát-Szlavonországokban az ottani Országos Ellátási Részvénytársaság (Zemaljska Opbskraba d. d. u Zagrebu) látja el.

Budapest, 1917. évi október hó 15. napján.

A m. kir. minisztérium 4.115/1917. M. E. számú rendelete a ciroktermelés korlátozása tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

Az 1918. évben ciroktermelésre senki sem használhat fel nagyobb területet, mint amennyi az ugyanazon gazdaságban kalászossal bevetett terület 5 (öt) %-ának megfelel. Ez a rendelkezés nem érinti a ciroknak más terményekkel bevetett területen szegélynövényül való termelését, ha a cirok a más növénynyel bevetett tábla szélén csak 1 sorban van vetve.

A földmívelésügyi miniszter különösen indokolt esetekben kivételeket engedhet.

2. §.

Aki a jelen rendeletet megszegi vagy kijátsza, az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el s hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A jelen rendelet megszegésével termelt cirokra nézve a kihágási eljárás során a törvény értelmében elkobzásnak van helye. Az elkobzott készlet értékének egyötöde a feljelentőt, többi része a felmerült költség levonásával a Hadirokkantak Segélyalapját illeti.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi október hó 28-án kelt 250. számában.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak, az államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

3. §.

A cirokmag- és cirokszakálkészletek zár alá vételéről 3.929/1917. M. E. szám alatt kiadott (a Budapesti Közlönynek 1917. évi október hó 16. napján megjelent 239. számában kihirdetett) rendeletet, amelynek rendelkezései az 1918. évi termésből származó cirokmag- és cirokszakálkészletekre is kiterjednek, a jelen rendelet nem érinti.

4. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya Horvát-Szlavonországokra nem terjed ki.

Budapest, 1917. október hó 27. napján.

A m. kir. minisztérium 4.249/1917. M. E. számú rendelete a cirokszakálnak szállításáról és vasúton, hajón vagy gépkocsin történő szállításához szükséges igazolványokról.[1])

A m. kir. minisztérium háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

A mezőgazdasági termények, lisztneműek és egyes mezőgazdasági terményekből előállított ipari termékek szállításáról és vasúton, hajón vagy gépkocsin történő szállításukhoz szükséges igazolványokról 1915. évi december hó 23. napján 4.551/1915. M. E. szám alatt kiadott (a Budapesti Közlönynek 1915. évi december hó 24. napján megjelent 297. számában kihirdetett) rendeletben foglalt rendelkezések megfelelően kiterjesztetnek a cirokszakálra azzal az eltéréssel, hogy a szállítási igazolványokat a cirokszakálra nézve a földmívelésügyi miniszter állítja ki és hogy kiállításuk végett a feleknek a Takarmányforgalmi részvénytársasághoz kell fordulniok. Horvát-Szlavonországokban azt, hogy a szállítási igazolványokat cirokszakálra mely szervek állítják ki, a bán állapítja meg.

2. §.

Ez a rendelet kihirdetése napján lép életbe.

Budapest, 1917. évi november hó 5-én.

---

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi november hó 7-én kelt 257. számában.

A m. kir. minisztérium 3.141/1918. M. E. számú rendelete a cirokmag- és cirokszakállkészletek zár alá vételéről.

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli

1. §.

A cirokmag- és cirokszakállkészletek a jelen rendelet erejénél fogva zár alá vétetnek. A zár alá vétel nem akadályozza a birtokost abban, hogy cirokmag- és cirokszakállkészletét saját házi szükségletére és gazdaságában vetőmag céljára felhasználja. Zár alá vett készletét más célra fel nem használhatja, fel nem dolgozhatja és — amennyiben a jelen rendelet másképen nem intézkedik (3—5 §.) — cirokmagkészletét csak a Hadi Termény Részvénytársaságnak, cirokszakállkészletét pedig csak az Állat- és Takarmányforgalmi Részvénytársaságnak adhatja el és azzal egyáltalában csak a jelen rendeletben megszabott korlátok között rendelkezhetik.

A birtokos köteles a zár alatt álló készletek kellő megőrzéséről godoskodni.

2. §.

A földmívelésügyi miniszter elrendelheti a jelen rendelettel zár alá vett készletek közszükségleti célokra való igénybevételét (rekvirálását).

3. §.

Termelők zár alatt álló cirokmagkészletükből közvetlenül termelőknek vetőmagul egy métermázsát meg nem haladó mennyiséget eladhatnak.

4. §.

Kereskedők (szövetkezetek), ha cirokmag vagy cirokszakáll vásárlásával eddig is foglalkoztak, cirokmagot, illetőleg cirokszakállt közvetlenül ezentúl is vásárolhatnak, de csak olyanoktól, akiknek eladásra szánt cirokmag, vagy cirokszakállkészlete 10 métermázsát meg nem halad.

A vevő a jelen §. alapján vásárolt mennyiségeket csak a Hadi Termény Részvénytársaságnak, illetőleg az Állat- és Takarmányforgalmi Részvénytársaságnak adhatja el és köteles az ilykép megvásárolt készleteket két hetenkint a Hadi Termény Részvénytársaságnak, illetőleg az Állat- és Takarmányforgalmi Részvénytársaságnak bejelenteni.

---

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi julius hó 20-án kelt 162. számában.

Az a kereskedő, akit a jelen §. rendelkezéseinek megszegésével elkövetett kihágás miatt a 8. §. alapján jogerősen elítélnek, elveszti a jelen §-on alapuló vásárlási jogosultságát.

5. §.

Kivitelre kerülő cirokmagot kizárólag a Hadi Termény Részvénytársaság, cirokszakállt pedig kizárólag az Állat- és Takarmányforgalmi Részvénytársaság adhat el.

6. §.

A földmívelésügyi miniszter a zár alá vett készleteket indokolt esetben — a feltételek egyidejű megállapításával — a zár alól egészen vagy részben feloldhatja.

7. §.

A jelen rendelet a kerti és gazdasági magvak forgalombahozataláról 3.350/1916. M. E. szám alatt kiadott rendeletét nem érinti.

8. §.

Aki a jelen rendelet valamely rendelkezését megszegi vagy kijátssza, az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el s hat hónapig terjedhető elzárással, valamint kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha megállapitható annak a nyereségnek a mennyisége, amelyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés kétezer koronán felül a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet.

Azon készlet tekintetében, melyre nézve a kihágást elkövették, a kihágási aljárás során a törvény értelmében elkobzásnak van helye. Az elkobzott készlet értékének egyötöde a feljelentőt, a többi része a felmerült költség levonásával a Hadi Rokkantak Segélyalapját illeti.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak, az államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik. Horvát-Szlavonországokban e kihágás miatt az ottani jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

9. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe, ezzel a nappal az ugyan-e tárgyban 3.929/1917. M. E. szám alatt kiadott (a Budapesti Közlönynek 1917. évi október hó 16. napján megjelent, 239.

számban kihirdetett) rendelet hatályát veszíti, de a hatálya alatt keletkezett jogviszonyokra és elkövetett kihágásokra továbbra is irányadó marad. A jelen rendelet hatálya, amennyiben a magyar szent korona országainak egész területén hatályos törvényben szabályozott jogviszonyokra vonatkozik, Horvát-Szlavonországokra is kiterjed.

A Horvát-Szlavonországokra kiterjedő rendelkezéseket, amenyiben végrehajtásuk nem a központi kormányt illeti, ott a bán hajtja végre.

Azokat a tennivalókat, amelyeket a jelen rendelet a Hadi Termény Részvénytársaság feladatkörébe utal, Horvát-Szlavonországokban az ottani Országos Ellátási Részvénytársaság (Zemaljska Opbskraba d. d. u. Zagrebu), azokat a tennivalókat pedig, amelyeket a jelen rendelet az Állat- és Takarmányforgalmi Részvénytársaság feladata körébe utal, Horvát-Szlavonországokban a bán által kijelölt szervezet látja el.

Budapest, 1918. évi július hó 18-ik napján.

Csalánkóró és csalántermékek zár alá vétele, ára és forgalombahozatala.

A m. kir. minisztérium 3.124/1918. M. E. számú rendelete a vadontermő csalánkórónak és a csalántermékeknek zár alá vétele, árúknak megállapítása és forgalombahozataluk tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

A jelen rendelet hatálya alá esnek: az 1918. évi terméső évelő vadcsalán levágott kórója, a belőle előállított készítmények, a csalánkóró nyerésénél és a készítmények előállításánál jelentkező hulladék, ideértve a csalánleveleket is, valamint a csalánmag.

2. §.

A jelen rendelet 1. §-ában említett csalánanyagok a jelen rendelet erejénél fogva zár alá vétetnek. A zár alá vételnek az a hatálya, hogy ezekkel a cikkekkel — a csalánkóró készítése után visszamaradó pozdorja kivételével — mind a termelők, mind e cikkek feldolgozásával és forgalombahozatalával foglalkozó vállalatok csak a jelen rendeletben megszabott korlátok között rendelkezhetnek.

A termelők a kóróról lefosztott leveleket saját házi vagy gazdasági szükségletükre, továbbá a csalánmagot vetőmag céljára felhasználhatják, elidegeníteniök azonban a csalánlevelet és a csalánmagot is csak a 3. §-ban említett vállalatok részére szabad.

3. §.

A termelők kötelesek a levágott csalánkórót és amennyiben a csalánlevelet és a csalánmagot az előbbi §. értelmében saját szükségletükre fel nem használják, a csalánlevelet és a csalánmagot is a Magyar Csalántermelő és Értékesítő r.-t.-nak (Budapest, V., Akadémia-utca 16. sz.) vagy az Allat- és Takarmányforgalmi r.-t.-nak (Budapest, V., Dorottya-u. 2. sz.), illetőleg a földmívelésügyi miniszter által a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg kijelölt más vállalatnak legkésőbb 1918. évi november hó 1. napjáig közvetlenül

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi julius hó 25-én kelt 166. számában.

vagy e vállalatok gyűjtő helyi megbizottai útján a 4. §-ban megállapított áron megvételre felajánlani és a vállalatnak, illetőleg helyi megbizottjának átadni, amely vállalatok kötelesek a felajánlott cikkeket a 4. §-ban megállapított áron a termelőtől átvenni és a vételárat készpénzben kifizetni.

4. §.

A légszáraz, lombozott vagy lombozatlan csalánkóró és a kóróról lefosztott levél ára 100 kg.-kint 35 korona, a csalánmag ára 50% tisztaság mellett 100 kg.-kint 100 korona. Az itt megszabottnál tisztátalanabb mag árából minden kg. % tisztaséghiányért 2 korona levonásba hozandó. Ezek az árak az említett cikkekre nézve egyúttal legmagasabb áraknak is tekintendők és helyt vasuti kocsiba vagy hajóba rakott árúkra zsák nélkül értendők.

A 3. §-ban említett vállalatoknak a gyűjtési helyi megbizottak részére a csalánkóró és levél után 100 kg.-kint legfeljebb 10 K, a mag után 100 kg.-kint legfeljebb 25 K gyűjtési jutalékot szabad fizetni.

5. §.

A 3. §-ban említett vállalatok kötelesek az átvett csalánkórót lehetőleg mielőbb, de legkésőbb az átvételtől számított 6 hónapon belül a földmívelésügyi miniszter által a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg megállapítandó módozatok mellett fonható anyaggá feldolgozni.

Amennyiben a vállalat az átvett anyagokat az előbbi bekezdés értelmében fel nem dolgozza, a földmívelésügyi miniszter intézkedhetik aziránt, hogy a fel nem dolgozott anyagok a 4. §-ban megállapított árak megtérítése mellett közszükségleti célokra igénybevétessenek és felhasználtassanak.

6. §.

A 3. §-ban megjelölt vállalatok kötelesek az általuk gyűjtött csalánkóróból az 5. §-ban említett módozatok szerint előállított fonóanyagok 50%-át a katonai igazgatásnak, másik 50%-át pedig a kereskedelemügyi miniszter utasítására az e miniszter által megjelölt hatóságnak, intézménynek vagy vállalatnak eladni és átadni. Az átvett csalánlevél 50%-át a vállalatok saját szervezeteik útján közfogyasztási célokra feldolgozva hozhatják forgalomba, a másik 50%-át azonban fel nem dolgozott állapotban kötelesek az Állat- és takarmányforgalmi r.-t.-nak átengedni. A földmívelésügyi miniszter által vetési vagy egyéb célra szabaddá nem tett csalánmagot pedig kötelesek a vállalatok a kereskedelemügyi miniszter felhívására a Magyar Olaj- és Zsiripari Központ r.-t.-nak átengedi. Az ily módon átengedett csalánlevelekért és csalánmagért a gyűjtő vállalat a 4. §-ban megállapított árt és gyűjtési jutalékot és ezen összegek után 15% üzemhasznot számíthat fel.

7. §.

A csalánkórót, csalánlevelet, valamint csalánmagot átvevő vállalat köteles az átvett anyagok mennyiségéről, az értük kifizetett összegekről, valamint az anyag hovafordításáról, úgyszintén a 6. §. szerint átadott és felhasznált anyagokról és azok mennyiségéről pontos jegyzéket vezetni és abba a földmívelésügyi miniszter megbízottjának betekintést engedni, vagy a jegyzék adatairól a földmívelésügyi ministernek kívánatra felvilágosítást adni.

8. §.

A csalánkóróból előállított fonóanyagokért és készítményekért az az ár fizetendő, amelyet a kereskedelemügyi miniszter a földmívelésügyi miniszterrel egyetértőleg megállapít.

9. §.

A jelen rendeletben foglalt rendelkezések megtartásának biztosítására külön ellenőrző közegek alkalmazhatók, akik a jelen rendelet 5. §-a alá eső üzemeket és raktárakat bármely időben megtekinthetik és akiknek — kívánságukra — az összes üzleti könyvek, levelezések és egyéb feljegyzések megtekintését meg kell engedni.

10. §.

A mindennemű széna és szalma, valamint minden egyéb szálas- és tömegtakarmányfélének vasuton, hajón vagy gépkocsin történő szállításához szükséges igazolványok tárgyában 968/1918. M. E. szám alatt kiadott (a Budapesti Közlönynek 1918. évi március hó 19. napján megjelent 66. számában kihirdetett) rendeletben foglalt rendelkezések kiterjesztetnek a csalánkóró, a csalánlevél és a csalánmag szállítására.

A ruházati cikkeknek és az előállításukra alkalmas szövetneműeknek a magyar szent korona országain kívül eső helyre történő szállításához szükséges igazolványok tárgyában 3.584/1917. M. E. szám alatt kiadott (a Budapesti Közlönynek 1917. évi október hó 2. napján megjelent 227. számában kihirdetett) rendeletnek intézkedései pedig kiterjesztetnek a csalánkóróból előállított fonóanyagoknak, hulladékoknak és fonalaknak, valamint ezen anyagokból előállított szöveteknek szállítására, azzal a meghatározással, hogy a csalánkóróból előállított fonóanyagokra, hulladékokra és fonalakra vonatkozó szállítási igazolványokat a Magyar Szent Korona Országainak Pamutközpontja r.-t., (Budapest, V., Arany János-utca 27.), az ezen anyagokból előállított szövetekre vonatkozó szállítási igazolványokat pedig a Népruházati Bizottság (Budapest, V., Aulich-utca 5.) állítja ki.

11. §.

Az 1. §-ban megjelölt cikkeket a jelen rendeletben vagy annak alapján megállapított áraktól eltérő áron eladni vagy vásárolni tilos.

Aki a jelen rendelet 1–9. §-ának valamely rendelkezését megszegi vagy kijátssza, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha megállapítható annak a nyereségnek a mennyisége, amelyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés kétezer koronán felül a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet.

Azon készlet tekintetében, amelyre nézve a kihágást elkövették, a büntető eljárás során a törvény értelmében elkobzásnak van helye; az elkobzott készlet értékének egyötöde a feljelentőt, a többi része a felmerült költség levonásával a Hadirokkantak Segélyalapját illeti.

A megállapított ár be nem tartásával elkövetett kihágás miatt nem büntethető az, aki a követelt árt a jelen rendelet ellenére megigérte vagy megfizette, ha a kihágást a hatóságnál feljelenti.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint [illegible]eendő büntető bíróságnak, az államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

12. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya Horvát-Szlavonországokra nem terjed ki.

Budapest, 1918. évi július hó 13. napján.

Cserzőanyagok forgalombahozatala és maximális ára.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 50.903/1917. VI. C. számú rendelete a cser (tölgy- és fenyőkéreg) és gubacs forgalomba hozatalának korlátozása tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium 1.351/1917. M. E. számú rendelet 4. §-ának 4. pontjában nyert felhatalmazás alapján, a cser (tölgy- és fenyőkéreg) vásárlására jogosult kereskedők sorába pótlólag az alábbiakat veszem fel:

Fischer Lajos, Eger,
Meitner Dezső, Budapest, V., Nádor-utca 12.,
Hercz Milán, Budapest, Dohány-utca 14.,
Stern Mór fia, Jánosháza,
Lederer Hermann, Osijek.

A m. kir. minisztérium 1.352/1917. M. E. számú rendelete 2. §-ának 3. pontjában nyert felhatalmazás alapján a gubacs vásárlására jogosult kereskedők sorába pótlólag az alábbiakat veszem fel:

Hirsch Jakab, Nagysomkut.
Messarovits Testvérek, Mitrovica,
Stern Mór fia, Jánosháza,
Lederer Hermann, Osijek.

A m. kir. minisztérium 1.351/1917. M. E. és 1.352/1917. M. E. számú rendeletei értelmében a fent megnevezett cser- és gubacskereskedők kötelesek összegyüjtött készleteiket a rendelet által megszabott módon és időben a „Magyar Szent Korona Országainak Bőripari Központja r.-t." cégnek megvételre felajánlani.

Budapest, 1917. évi október hó 10. napján.

A m. kir. minisztérium 3.967/1917. M. E. számú rendelete a gubacsért követelhető legmagasabb ár megállapításáról.[2])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

---

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi október hó 14-én kelt 238. számában.

[2]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi október hó 21-én kelt 244. számában.

1. §.

A gubacsért az 1.353/1917. M. E. szám alatt kiadott rendelethez (l. a Budapesti Közlönynek 1917. évi április hó 18. napján megjelent 89. számában) csatolt jegyzék *C)* pontja szerint követelhető legmagasabb árak helyébe az 1917. évi október hó 22. napjától kezdve az alább megszabott legmagasabb árak lépnek:

Származási hely	Ár 100 kilogrammonként koronában I.	II. rendű	III.
A magyar szent korona országainak területéről származó árú (kivéve Modrus-Rieka és Likakrbava megyéket) . . .	70	56	42
Modrus, Rieka és Likakrbava megyékből, valamint külföldről származó árú	60	47	38

Azért a gubacsért, amelyet az eladó a jelen rendelet életbelépése előtt kötött szerződés alapján a vevőnek a gubacs forgalomba hozatala tárgyában 1.353/1917. M. E. szám alatt kiadott rendelet (l. a Budapesti Közlönynek 1917. évi április hó 18. napján megjelent 89. számában) és a jelen rendelettel megszabott legmagasabb árak hatályosságának ideje alatt szállít, az eladó a jelen rendelettel megszabott legmagasabb árak korlátai között a szerződésben kikötött ár helyett a jelen rendelettel történt áremelés arányának megfelelő magasabb árt követelhet.

2. §.

A jelen rendelet az 1.353/1917. M. E. számú rendeletet egyébként nem érinti.

3. §.

Ez a rendelet 1917. évi október hó 22. napján lép életbe. Hatálya kiterjed a magyar szent korona országainak egész területére.

Budapest, 1917. évi október hó 19. napján.

A m. kir. minisztérium 2.095/1918. M. E. számú rendelete a fenyő- és tölgykéregért (cserért) követelhető legmagasabb árak megállapításáról.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

A fenyő- és tölgykéregért (cserért) követelhető legmagasabb árak az alábbiak szerint állapíttatnak meg.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi május hó 14-én kelt 119. számában.

A) *Fenyőkéreg:*

egészséges, száraz, legfeljebb 35% pikkelyes kérget tartalmazó árú 100 kilogrammonkint:

a) csöves (szálas) állapotban 31 korona,
b) törve vagy apritva 38 korona,
c) őrölve 40 korona.

Ha az árú 35%-nál több pikkelyes kérget tartalmaz, az ár a pikkelyes kéreg minden további 1%-a után 100 kilogrammonkint 15 fillérrel alacsonyabb. Az árúban levő romlott cser értéktelennek veendő.

B) *Tölgykéreg:*

egészséges, száraz, legalább 50% elsőrendű és legfeljebb 50% másodrendű kérget tartalmazó árú 100 kilogrammonkint:

a) kötegben 35 korona,
b) vágva 38 korona,
c) őrölve 40 korona.

Rosszabb minőségű árúért csak megfelelő alacsonyabb ár követelhető. Ezen ár kiszámításánál az árúban található elsőrendű tölgykéreg 100 kilogrammonkint:

kötegelt árúnál 42·50 koronával,
vágott árúnál 45·50 koronával;
másodrendű tölgykéreg 100 kilogrammonkint:
kötegelt árúnál 27·50 koronával,
vágott árúnál 30·50 koronával;
harmadrendű tölgykéreg 100 kilogrammonkint:
kötegelt árúnál 17·50 koronával,
vágott árúnál 20·50 koronával veendő a legmagasabb ár kiszámításának alapjául.

Az árúban levő romlott cser értéktelennek veendő.

Az *A)* és *B)* alatt meghatározott legmagasabb árakba a rakodóállomáshoz való szállítás és a vasuti kocsikba (hajókba) való berakás költsége is be van számítva.

A vételár hitelezése esetében a megállapított legmagasabb áron felül követelhető kamat kamatlába legfeljebb 2%-kal haladhatja meg az Osztrák-magyar banknak az ügylet megkötésekor érvényben volt váltóleszámítolási kamatlábát.

Ha az eladó az árút a vevő kívánságára későbbi szállításra beraktározta, a legmagasabb áron felül megegyezés alapján a szokásos raktárdíj és egyéb költség megtérítését is követelheti.

2. §.

Vámkülföldről való beszerzésekre a jelen rendelettel megállapított legmagasabb árak nem terjednek ki.

3. §.

A jelen rendeletben foglalt rendelkezések alkalmazást nyernek a jelen rendelet életbelépése előtt vállalt szállítási kötelezettségekre

is annyiban, amennyiben azok a jelen rendelet életbelépésének napján még nem voltak teljesítve, a netalán kikötött magasabb árak helyett e szállításoknál is csak a jelen rendelettel megállapított legmagasabb árakat lehet követelni.

4. §.

Indokolt esetben a kereskedelemügyi miniszter a jelen rendelet rendelkezései alól kérelemre kivételt engedhet.

5. §.

A jelen rendelet hatályának ideje alatt tilos tölgy- és fenyőkérget (csert) a jelen rendelet ellenére a megállapított legmagasabb árnál drágábban árúsítani vagy vásárolni.

Aki a tilalmat megszegi, vagy megszegésénél bárminő módon közreműködik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A büntetés kiszabásánál súlyosbító körülményként kell figyelembe venni azt, ha a terhelt a rendelet rendelkezéseit bármely módon megkerülésükkel törekedett kijátszani, különösen, ha e rendelkezések kijátszását különleges megtérítések követelésével, aránytalan költség felszámításával vagy azzal kisérelte meg, hogy az ár tekintetében korlátozás alá eső árú eladásával kapcsolatban olyan árúnak a piaci árát nyilvánvalóan meghaladó áron való megvételét, vagy a piaci áron nyilvánvalóan alul maradó szállítását követelte, amely árúra nézve a követelhető legmagasabb ár hatóságilag megállapítva nincsen.

A jelen §-ba ütköző kihágás miatt nem büntethető az, aki a követelt árt a jelen rendelet ellenére megigérte vagy megfizette, ha a kihágást a hatóságnál feljelenti.

Azon készlet tekintetében, amelyre nézve a kihágást elkövették, a büntető eljárás során a törvény értelmében elkobzásnak van helye. Az elkobzott készlet értékének egyötöde a feljelentőt, többi része, a felmerült költség levonásával, a Hadirokkantak Segélyalapját illeti.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntetőbíróságnak, az államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországokban e kihágás miatt az ott érvényes jogszabályok szerint hivatott hatóságok járnak el.

6. §.

Ez a rendelet kihirdetése napján lép életbe. Hatálya a magyar szent korona országainak egész területére kiterjed.

A jelen rendelet életbelépésével a m. kir. minisztérium 1.353/1917. számú (a Budapesti Közlönynek 1917. évi április hó 18. napján megjelent 89. számában kihirdetett) rendeletének tölgy-

és fenyőkéregre vonatkozó része hatályát veszti, de az idézett rendelet hatálya alatt keletkezett jogviszonyokra és elkövetett kihágásokra ezentúl is alkalmazást nyer.

Budapest, 1918. évi május hó 10-én.

A m. kir. minisztérium 2.215/1918. M. E. számú rendelete a tölgyfakivonatért, a gesztenyefakivonatért és fenyőcserkivonatért követelhető legmagasabb árak megállapításáról és e cikkek szállításához szükséges igazolványokról.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

A tölgyfakivonatért, a gesztenyefakivonatért és a fenyőcserkivonatért követelhető legmagasabb árak az alábbiak szerint állapíttatnak meg:

	Ár a cserzőanyagtartalom minden százalékáért 100 kg.-onkint koronákban
1. Tölgyfakivonat	6·—
2. Gesztenyefakivonat	6·—
3. Fenyőcserkivonat	6·—

A hordók használati díja és értékcsökkenése címén hordónként legfeljebb 15 K számítható fel. A vevő által vissza nem adott hordóért az eladó legfeljebb 100 K térítést követelhet.

A fent meghatározott legmagasabb árakba a rakodóállomáshoz való szállitás és a vasuti kocsikba (hajókba) való berakás költsége is be van számítva.

A vételár hitelezése esetében a megállapított legmagasabb áron felül követelhető kamat kamatlába legfeljebb 2%-kal haladhatja meg az Osztrák-magyar banknak az ügylet megkötésekor érvényben volt váltóleszámitolási kamatlábát.

2. §.

Vámkülföldről való beszerzésekre a jelen rendelettel megállapított legmagasabb árak nem terjednek ki.

3. §.

Közforgalmú közlekedési vállalatoknál (vasutaknál és hajózási vállalatoknál) tölgyfa-, gesztenyefa- és fenyőcserkivonatot csak abban az esetben szabad fuvarozásra feladni, ha a kereskedelemügyi miniszter a szállításhoz az engedélyt (szállítási igazolványt) megadta.

---

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi május hó 29-én kelt 122. számában.

Az engedély megadását a feladónak a Bőripari Központ útján kell kérnie.

4. §.

Indokolt esetben a kereskedelemügyi miniszter a jelen rendelet rendelkezései alól kérelemre kivételt engedhet.

5. §.

A jelen rendelet hatályának ideje alatt tilos tölgyfakivonatot, gesztenyefakivonatot, valamint fenyőcserkivonatot a jelen rendelet ellenére a megállapított legmagasabb árnál drágábban árusítani vagy vásárolni, vagy e cikkeket a 3. §-ban megszabott szállítási igazolvány nélkül fuvarozásra feladni.

Aki e tilalmat megszegi, vagy megszegésénél bárminő módon közreműködik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A büntetés kiszabásánál súlyosbító körülményként kell figyelembe venni azt, ha a terhelt a rendelet rendelkezéseit bármely módon megkerülésükkel törekedett kijátszani, különösen, ha e rendelkezések kijátszását különleges megtérítések követelésével, aránytalan költség felszámításával vagy azzal kisérelte meg, hogy az ár tekintetében korlátozás alá eső árú eladásával kapcsolatban olyan árúnak a piaci árát nyilvánvalóan meghaladó áron való megvételét, vagy a piaci áron nyilvánvalóan alul maradó szállítását követelte, amely árúra nézve a követelhető legmagasabb ár hatóságilag megállapítva nincsen.

A jelen §-ba ütköző kihágás miatt nem büntethető az, aki a követelt árt a jelen rendelet ellenére megigérte vagy megfizette, ha a kihágást a hatóságnál feljelenti.

Azon készlet tekintetében, melyre a kihágást elkövették, a büntetőeljárás során a törvény értelmében elkobzásnak van helye. Az elkobzott készlet értékének egyötöde a a feljelentőt, többi része a felmerült költség levonásával a Hadirokkantak Segélyalapját illeti.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntetőbíróságnak, az államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországokban e kihágás miatt az ott érvényes jogszabályok szerint hivatott hatóságok járnak el.

6. §.

Ez a rendelet 1918. május 30. napján lép életbe. Hatálya a magyar szent korona országainak egész területére kiterjed.

A jelen rendelet életbelépésével a m. kir. minisztérium 1.353. 1917. számú (a Budapesti Közlönynek 1917. évi április hó 18. napján megjelent 89. számában kihirdetett) rendeletének tölgyfa-, gesztenyefa- és fenyőcserkivonatra vonatkozó része hatályát veszti, de az idézett rendelet hatálya alatt keletkezett jogviszonyokra és elkövetett kihágásokra ezentúl is alkalmazást nyer.

Budapest, 1918. évi május hó 22-én.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 41.190/1918. számú rendelete a cserkivonathoz szükséges szállítási igazolványok tárgyában.[1])

A Magyar Szent Korona Országainak bőripari központja részvénytársaság (Budapest, V., Nádor-u. 12.) céget felhatalmazom arra, hogy a tölgyfa-, gesztenyefa- és fenyőcserkivonatokra a 2.215/1918. M. E. számú rendeletben előírt szállítási igazolványait az 1.120/1918. M. E. számú rendelet alapján kinevezett bőr- és textilügyi meghatalmazottam ellenőrzése mellett kiadhassa.

Budapest, 1918. évi május hó 25-én.

---

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi május hó 29-én kelt 122. számában.

Cukor forgalomba hozatala, fölhasználása, maximális ára, cukoradó emelése.

A m. kir. pénzügyminiszter 127.546/1917. számú rendelete az ipari üzemekben felhasználható cukor forgalmának szabályozásáról.[1])

A m. kir. minisztérium 508/1916. M. E. számú rendeletének 7. §-a alapján a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg a következőket rendelem:

I. Az ipari üzemekben felhasználásra kerülő cukormennyiségek forgalmának szabályozása.

1. §.

Az 1917/1918. évi termelési időszakban ipari üzemekben felhasználandó bármely fajtájú cukor kizárólag a magyar szent korona országainak Cukorközpontja útján (Budapest V., Mérleg-utca 9.) és csakis abból a cukorgyári vállalatból, illetőleg cukor tartására rendelt szabadraktárból szerezhető be, amelynél a Cukorközpont az említett célra szolgáló cukrot esetről-esetre kiutalja.

Ehhez képest ipari üzemekben való felhasználás céljaira cukrot nagykereskedőktől, vagy közvetlen fogyasztók részére árúsító kereskedőktől avagy közvetítőktől beszerezni, illetőleg ilyenek részéről a szóbanforgó célra cukrot eladni vagy átengedni tilos.

2. §.

Az ipari üzemekben való felhasználás céljaira szolgáló minden fajtájú cukrot, annak a cukorgyártelepekről, illetőleg a cukor tartására rendelt szabadraktárakból való elszállítása előtt, zöld alapnyomású és a következő, fekete betűs feliratú ragjegygyel kell ellátni: „Ipari üzemükben cukrot felhasználó egyének, jogi személyek és cégek részére szállítható cukor". A ragjegy alján ugyancsak fekete betűkkel, a következő szöveg van: „A magyar szent korona országainak Cukorközpontja Budapest".

Ugyanilyen ragjegygyel kell ellátni azokat a cukormennyiségeket, is, amelyeket cukrot ipari üzemükben felhasználó egyének, jogi személyek és cégek nem további feldolgozás, hanem üzleti

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi október hó 7-én kelt 232. számában.

helyiségeikben való fogyasztás céljaira leendő kiszolgáltatás végett szereznek be.

Ezeket a ragjegyeket a Cukorközpont küldi meg a cukorgyári vállalatok állandó felügyeletével megbízott cukorgyári ellenőrzéseknek, illetőleg a cukor tartására rendelt szabadraktárak állandó felügyletével megbízott pénzügyi közegeknek, akik ellenőrizni kötelesek, hogy az említett ragjegyek az ipari üzemekben cukrot felhasználó egyének, jogi személyek és cégek részére elszállítandó cukor minden egyes csomagjára, feltünő helyen, tartósan ráilleszstessenek. „Ellenkező esetben az ilyen célra szolgáló cukor elszállítása nem engedélyezhető".

A jelen §-ban előirt ragjegyeket kizárólag a Cukorközpontnak szabad gyártatnia és forgalomba hoznia. Mindenki más, aki ennek ellenére ily ragjegyeket gyártat, forgalomba hoz vagy használatba vesz, valamint az is, aki másnak, mint a Cukorközpontnak megrendelésére ily ragjegyeket gyárt, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, a jelen rendelet 12. §-a szerint felel.

3. §.

Cukrot ipari üzemükben felhasználó egyének, jogi személyek és cégek kötelesek a jelen rendelet életbelépése napján birtokukban levő, akár saját, akár idegen helyiségben őrzött cukormennyiségeket, a különböző cukorfajták szerint elkülönítve, legkésőbb az 1917. évi október hó 15. napjáig a Cukorközpontnál bejelenteni.

4. §.

Cukrot ipari üzemükben felhasználó egyéneknek, jogi személyeknek és cégeknek tilos üzleti helyiségeikben oly cukrot raktáron tartaniok, amely a 2. §-ban előirt ragjegygyel ellátva nincsen.

5. §.

A ragjegyekkel ellátott cukrot feldolgozatlan állapotban, az üzleti helyiségben való fogyasztás esetén kivül, a közfogyasztásba hozni tilos.

6. §.

A vendéglőkben előállításra kerülő ételek céljaira felhasználandó cukormennyiségeket a jelen rendelet rendelkezései nem érintik.

II. A cukorka- és csokoládégyártás céljaira beszerezhető és felhasználható cukormennyiségek megállapitása.

7. §.

A magyar szent korona országainak területén cukorka és csokoládé gyártásával foglalkozó egyének, jogi személyek és cégek cukorka- és csokoládégyártás céljaira, a jelen rendelet életbelépé-

sétől az 1917. évi december hó 31. napjáig összesen legfeljebb 11.250 métermázsa cukrot szerezhetnek be.

Az 1. bekezdésben megállapított összcukormennyiséget a cukorka és csokoládé gyártásával foglalkozó egyének, jogi személyek és cégek között egyenként a Cukorközpont meghallgatása után a kereskedelemügyi miniszter velem egyetértőleg fogja felosztani. A felosztást a kereskedelemügyi miniszter a Cukorközpont útján fogja a cukorka- és csokoládégyártó üzemekkel közölni.

8. §.

Cukorka és csokoládé gyártásával foglalkozó egyének, jogi személyek és cégek mindegyike a jelen rendelet életbelépésétől az 1917. évi december hó 31. napjáig a 7. §-ban említett felosztás szerint részére beszerezhetőnek megállapított cukormennyiséget, valamint a Cukorközpont által az 1916. évi szeptember hó 29. napján kelt 126.060. számú pénzügyminiszteri rendelet (l. a Budapesti Közlöny 1916. évi október hó 1. napján megjelent 225. számában) alapján a részére a jelen rendelet életbelépése előtt kiutalt, de általa mindeddig még fel nem dolgozott cukormennyiséget dolgozhatja fel cukorkává, illetőleg csokoládévá.

A jelen rendelet értelmében beszerezhető és feldolgozható cukormennyiség abban az esetben sem léphető túl, ha az illető egyén, jogi személy vagy cég a cukoradóra vonatkozó törvényes rendelkezések végrehajtása tárgyában 1903. évi 73.579. számú pénzügyminiszteri rendelettel kiadott utasítás 20. §-ához tartozó *A)* melléklet 1. §-a alapján, a vámvonalon át való kivitelre szánt cukorka vagy csokoládé készítéséhez a pénzügyi hatóságtól nagyobb mennyiségű cukor adómentes felhasználására nyert volna engedélyt, mint amely cukormennyiség a 7. §-ban említett felosztás szerint részére beszerezhetőnek megállapíttatott, illetőleg mint amely cukormennyiséget az 1. bekezdés szerint feldolgozni jogosult.

Aki ennek ellenére nagyobb cukormennyiséget szerez be, vagy dolgoz fel cukorka, illetőleg csokoládégyártás céljaira, ezért a jelen rendelet 12. §-a szerint felel.

9. §.

Azt, hogy az 1917/1918. évi termelési időszaknak az 1917. évi december hó 31. napja utáni tartama alatt milyen cukormennyiség lesz cukorka- és csokoládégyártás céljaira beszerezhető és feldolgozható, a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg kiadandó újabb rendeletemmel fogom megállapítani.

10. §.

A cukorka- és csokoládégyártás céljaira megállapított cukormennyiségek beszerzése, rajegyekkel való ellátása, bejelentése, raktáron tartása és feldolgozatlan állapotban való forgalomba hozatalának eltiltása tekintetében önérthetőleg a jelen rendelet I. fejezetében foglaltak irányadók.

III. Vegyes és büntető rendelkezések.

Életbelépés.

11. §.

A jelen rendeletből folyó kötelezettségek megtartását a Cukorközpont közegei, valamint az illetékes pénzügyi közegek ellenőrzik. Ebből a célból a cukorgyári vállalatok, illetőleg a cukor tartására rendelt szabadraktárak vállalkozói, illetve üzletvezetői, nemkülönben cukrot ipari üzemükben felhasználó egyének, jogi személyek és cégek kötelesek az említett közegeknek a szükséges felvilágosításokat megadni, valamint szükség esetében feljegyzéseiknek és üzleti könyveiknek megtekintését megengedni.

12. §.

Aki a jelen rendelet rendelkezéseit megszegi, vagy megszegésüknél közreműködik, ezért az 508/1916. M. E. számú rendelet szerint felel.

13. §.

Ez a rendelet azonnal életbelép.

Budapest, 1917. évi október hó 5-én.

1917 : XVI. TÖRVÉNYCIKK

a cukoradó emeléséről.

(Szentesítést nyert 1917. évi november hó 28-án. — Kihirdettetett az „Országos Törvénytár"-ban 1917. évi november hó 29-én.)

1. §.

Az 1899. évi XVIII. t.-c. 1. §-a oda módosíttatik, hogy az annak 1. pontja alá eső cukor után, tekintet nélkül a cukor tisztaságára, az emberi élvezetre nem alkalmas szörpnek egyedüli kivételével, 100 kg. tisztasúly után az eddig járó 38 K adón kivül 16 K hadipótlék, együtt tehát 54 K, az idézett t.-c. 1. §-ának 2. pontja alá eső cukor után pedig, 100 kg. tisztasúly után, az eddig járó 6 K adón kivül 4 K hadipótlék, együtt tehát 10 K fizetendő.

2. §.

Az 1899. évi XVIII. t.-c. 1. §-ának 1. pontja alá eső azok a megadózott cukormennyiségek, amelyek már szabad forgalomba kerültek és az 1917. évi december hó 1. napján a jelen törvény hatálya alá eső helyeken feldolgozatlan állapotban vagy jelentékeny cukortartalommal biró cukortartalmú árúkban (félgyártmányokban is) készletben vannak, valamint azok a cukormennyiségek, amelyek

Ausztriában s Bosznia és Hercegovinában az 1917. évi december hó 1. napja előtt a jelen törvény hatálya alá eső helyekre feladásra kerültek, de az említett időpont után érkeznek rendeltetési helyükre, ezen hadipótlék alá esnek Az ezen §. alapján fizetendő hadipótlék mérve egy kg. tisztasúly után 16 fillérben állapíttatik meg.

A jelen §. értelmében fizetendő hadipótlék tekintetében a cukoradóra vonatkozó rendelkezések nyernek értelemszerű alkalmazást.

A jelen §. értelmében hadipótlék alá vonandó cukortartalmú árúk egyes nemei, valamint az ilyen árúknak a hadipótlék kiszámításánál alapul veendő átlagos cukortartalma, rendeleti úton fognak megállapíttatni.

Nem esnek az ezen §. alapján fizetendő hadipótlék alá:

a) Egyének, jogi személyek és cégek birtokában levő és összesen 100 kg.-ot meg nem haladó cukormennyiségek;

b) azok a cukortartalmú árúk, amelyeknek a 3. bekezdés szerint megállapított cukortartalma összesen 100 kg.-ot meg nem halad.

Mindazok az egyének, jogi személyek és cégek, akiknek az 1917. évi december hó 1. napján cukorkészlete összesen 100 kg.-ot meghalad, vagy akiknek az említett időpontban összesen több mint 100 kg. cukrot tartalmazó cukortartalmú árú van birtokukban, kötelesek az egész készletüket, valamint a készlet tárolási helyét az erre kijelölt pénzügyi közegeknél legkésőbb az 1917. évi december hó 3. napjáig bejelenteni.

A pénzügyminiszter felhatalmaztatik, hogy a jelen §. értelmében hadipótlék alá eső cukor- és cukortartalmú árúkészleteknek bejelentése és megállapítása, valamint a hadipótlék lerovása tekintetében szükséges közelebbi rendelkezéseket rendeleti úton tehesse meg.

Aki a jelen törvényben előírt bejelentés megtételét elmulasztja, vagy akinek tényleges készlete a bejelentett mennyiséget 5%-kal meghaladja, az, a megrövidített, vagy a megrövidítés veszélyének kitett hadipótlék 4—8-szoros összegével büntetendő.

A bejelentés körüli, de a cukor mennyiségére nem vonatkozó egyéb szabálytalanság 20 K-tól 100 K-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

3. §.

A cukoradó és az ahhoz szedett hadipótlék — a cukoradóra nézve érvényben álló szabályok szerint — egyidejűleg és együttesen szedendő be és kezelendő, de a hadipótlékra eső rész teljes összegében csakis a hadikölcsönök kamatainak fedezésére fordítható.

4. §.

Ez a törvény az 1917. évi december hó 1. napján lép életbe és hatálya a magyar szent korona országainak egész területére kiterjed.

5. §.

Jelen törvény végrehajtásával a pénzügyminiszter bizatik meg.

A m. kir. pénzügyminiszter 156.122/1917. számú rendelete a cukoradó emeléséről szóló 1917. évi XVI. t.-c. végrehajtása tárgyában.[1])

A cukoradó emeléséről szóló 1917. évi XVI. t.-c. végrehajtása tárgyában a következőket rendelem:

1. §.

Az 1917. évi XVI. t.-c. rendelkezése értelmében az 1899. évi XVIII. t.-c. 1. §-ának 1. pontja alá eső cukor után, tekintet nélkül a cukor tisztaságára, az emberi élvezetre nem alkalmas szörpnek egyedüli kivételével, 100 kg. tiszta súly után az eddig járó 38 K adón kivül 16 K hadipótlék, együtt tehát 54 K, az idézett t.-c. 1. §-ának 2. pontja alá eső cukor után pedig 100 kg. tiszta súly után az eddig járó 6 K adón kivül 4 K hadipótlék, együtt tehát 10 K fizetendő. A cukoradót és az ahhoz szedett hadipótlékot — a cukoradóra nézve érvényben álló szabályok szerint — egyidejűleg és együttesen kell beszedni és kezelni.

2. §.

A törvény 2. §-a értelmében hadipótlék alá eső cukor és cukortartalmú árúkészleteknek a hadipótlék alá vonása tekintetében a következőket rendelem:

A) *A hadipótlék tárgya.*

Azok a cukormennyiségek, amelyek már szabad forgalomba kerültek és az 1917. évi december hó 1. napján a törvény hatálya alá eső helyeken feldolgozatlan állapotban, vagy cukorkákban, cukrozott gyümölcsökben, csokoládékban és egyéb kakaótartalmú árúkban (félgyártmányokban is), valamint likőrökben készletben vannak — az alábbi kivételekkel — a törvény 2. §-ában megállapított s a cukor (1899. évi XVIII. t.-c. 1. §. 1. pont) minden kg. tiszta súlya után 16 f-t tevő hadipótlék alá esnek.

Az említett árúknak a hadipótlék kiszámításánál alapul veendő cukortartalma a tisztasúly után számítva a következőkben állapíttatik meg:

1. cukorkáknál	85%
2. cukrozott gyümölcsöknél	60%
3. csokoládé és egyéb kakaótartalmú árúknál	55%
4. likőröknél 100 liter után	30 kg.

Ehhez képest tehát a hadipótlék:

100 kg. cukorka után	13 K 60 f-t
100 kg. cukrozott gyümölcs után . .	9 K 60 f-t
100 kg. csokoládé vagy egyéb kakaótartalmú árúk után	8 K 80 f-t
100 liter likőr után	4 K 80 f-t

tesz ki.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi november hó 30-án kelt 277. számában.

Cukorka alatt mindazokat a cukortartalmú árúkat kell érteni, amelyek főalkatrészükben cukorból (saccharoseból) állanak, mint karamell (töltve is), árpacukor, rocks-drops, mindennemű bonbon, fondants, mintázott cukorkák, cukorpasztillák, dragées stb. Sütemények nem esnek a cukorkák fogalma alá.

Cukrozott gyümölcsök alatt cukorral bevont gyümölcsöt vagy gyümölcsrészeket kell érteni; ide tartoznak a cukrozott mandulák stb is.

Csokoládé és egyéb kakaótartalmú árúk alatt cukorral (saccharoseval) a különböző alakban (liszt hozzáadásával vagy anélkül) feldolgozott kakaótömeget kell érteni.

Likőrök alatt jelentékenyebb cukortartalmú égetett szeszes folyadékokat kell érteni, mint például benediktiner, curacao, kömény, ánizs, chartreuse stb.

A fentiekben megállapított százalékok nem nyernek alkalmazást abban az esetben, ha a fél a hadipótlék kiszámítását kifejezetten alacsonyabb cukortartalom alapján igényli. Ilyen esetekben a fél a cukortartalom mérvét a bejelentésben kifejezetten megjelölni és a mintavétel megvizsgálása körül felmerülő költségeket megtéríteni köteles. A hadipótlékot mindazonáltal az ilyen esetekben is — az utólagos helyesbítés fenntartásával — a fentiekben megállapított cukortartalom szerint kell megállapítani, az illetékes pénzügyőri szakasz vezetője azonban mindazokból a cukortartalmú árúkból, amelyekre nézve a fél a fentiektől eltérő cukortartalmat jelentett be, egy-egy legalább 200 gr. súlyú mintát köteles venni. Annak a tartálynak (csomagolásnak) a kijelölésére, amelyből a minta vétetik, a fél befolyást nem gyakorolhat. Az említett pénzügyőri közeg a mintát a fél által rendelkezésre bocsátandó tartályba helyezni, azt úgy a hivatalos pecséttel, mint pedig a fél pecsétjével ellátni és megfelelő csomagolásban az Országos m. kir. Chémiai Intézet és Központi Vegykisérleti állomáshoz (Budapest, II., Heltai Ferenc-u. 24. sz.) beküldeni köteles.

Nem esnek az 1917. évi XVI. t.-c. 2. §-a alapján fizetendő hadipótlék alá:

a) Egyének, jogi személyek és cégek birtokában levő és összesen 100 kg.-ot meg nem haladó cukormennyiségek;

b) azok a cukortartalmú árúk, amelyeknek a fentiek szerint megállapított cukortartalma összesen 100 kg.-ot meg nem halad.

Ha azonban a készlet 100 kg.-ot meghalad, úgy az teljes mennyiségében vonandó hadipótlék alá. A cukortartalmú árúk cukortartalmát ilyen esetekben is a fent megállapított mérvben kell a kiszámítás alapjául venni. A ½ kg.-ot meg nem haladó mennyiségeket figyelmen kivül kell hagyni, a ½ kg.-ot meghaladókat pedig 1 kg.-ra kell kikerekíteni.

Annak a megvilágítására, hogy a cukor és cukortartalmú árúkészletek hadipótlék alá esnek-e vagy sem, a következő példák szolgálnak:

1. Ha valakinek 50 kg. cukor, 40 kg. cukorka és 20 kg. csoko-

ládé van birtokában, úgy összcukorkészletét a következőképen kell megállapítani:

50 kg. cukor . . . . . 50 kg.
40 kg. cukorka à 85% $\left(\frac{40 \times 85}{100}\right)$ = ... 34 kg.
20 kg. csokoládé à 55% $\left(\frac{20 \times 55}{100}\right)$ = ... 11 kg.

Együtt . . . 95 kg. cukor.

Eszerint tehát ez a készlet a hadipótlék alól mentes.

2. Ha valakinek 55 kg. cukor, 40 kg. cukorka és 56 kg. csokoládé ban birtokában, úgy összcukorkészletét a következőképen kell megállapítani:

55 kg. cukor . . . . . 55 kg.
40 kg. cukorka à 85% $\left(\frac{40 \times 85}{100}\right)$ = ... 34 kg.
56 kg. csokoládé à 55% $\left(\frac{56 \times 55}{100}\right)$ = ... 30·8 kg.

Együtt . . . 119·8 kg. cukor.

Eszerint tehát az összkészlet 120 kg. cukor alapulvétele mellett vonandó hadipótlék alá.

B) *Bejelentés.*

Az 1917. évi XVI. t.-c. 2. §-a értelmében az ott megállapított hadipótlék alá eső cukor- és cukortartalmú árúkészletek birtokosai készletüket az alábbi rendelkezések szerint bejelenteni és a járó hadipótlékot lefizetni kötelesek.

Mindazok az egyének, jogi személyek és cégek, akiknek az 1917. évi december hó 1. napján cukorkészlete összesen 100 kg.-ot meghalad vagy akiknek az említett időpontban összesen több mint 100 kg. cukrot tartalmazó cukortartalmú árú (cukorka, cukrozott gyümölcs, csokoládé és egyéb kakaotartalmú árúk, félgyártmányok is vagy likőr) van birtokukban, kötelesek akár saját, akár idegen helyiségben őrzött készletüket a cukor, továbbá az említett cukortartalmú árúk egyes nemei szerint elkülönítve, a készlet tárolási helyének pontos megjelölése mellett, az annak megőrzési helyére illetékes pénzügyőri szakasznál, két példányban a mellékelt minta szerinti ürlapon, az 1917. évi december hó 3. napjáig bejelenteni. A bejelentésre szolgáló ürlapokat a készlet megőrzési helyére illetékes pénzügyőri szakasz díjtalanul adja ki.

Az 1917. évi XVI. t.-c. 2. §-a értelmében hadipótlék alá nem eső készleteket nem kell bejelenteni.

Azokat a hadipótlék alá eső cukor- vagy cukortartalmú árúmennyiségeket, amelyek az 1917. évi december hó első három napján szállítás alatt állanak és még be nem jelentettek, illetőleg hadipótlék alá nem vonattak, az átvevő köteles a rendeltetési helyre érkezésük után legkésőbb 48 óra alatt bejelenteni. A vasúti és hajózási vállalatok azokat a cukor- és cukortartalmú árú- valamint likőrküldeményeket, amelyeket a törvény hatálya alá eső helyeken

tartózkodó címzett részére az 1917. évi december hó 1. napja előtt fuvarozás végett átvettek, azonban ez utóbb említett időpontig le nem szállítottak, a küldeménynek a rendeltetési helyére való beérkezte után azonnal a rendeltetési hely állomására illetékes pénzügyőri szakasznál bejelenteni kötelesek. Ennek a bérmentességet élvező bejelentésnek a feladó, valamint a címzett nevét, továbbá a küldemény teljsúlyának megjelölését kell magában foglalnia.

Azok a cukormennyiségek, amelyek Ausztriában s Bosznia és Hercegovinában az 1917. évi december hó 1. napja előtt a magyar szent korona országai területén levő helyekre feladásra kerültek, de az 1917. évi november hó 30. napja után érkeznek rendeltetési helyükre, ugyancsak hadipótlék alá esnek. Ilyen esetekben a hadipótlék összegét a cukormennyiség megállapítása után az átvevő hivatal számítja ki és irja elő. Az átvevő hivatal az előirt összeget az illetékes adóhivatallal (állampénztárral) azonnal közölni és azt az átutalójegy másodlatán, valamint az állítási lajstromban feltüntetni köteles.

C) *Hivatalos kezelés.*

A bejelentés átvételére illetékes pénzügyőri közeg (*B* pont, 2. bekezdés) köteles mindenekelőtt a bejelentés teljességét vizsgálat tárgyává tenni, majd a készletet, az alábbi rendelkezésekhez képest haladéktalanul megállapítani.

A pénzügyőri közeg köteles a leletet, továbbá a hadipótlék címén fizetendő összeget, valamint azt az adóhivatalt (állampénztárt), amelynél a fizetés teljesítendő, a bejelentés mindkét példányában feltüntetni. A pénzügyőri szakaszok az átvett bejelentésekről előjegyzést kötelesek vezetni és pedig minden egyes adóhivatalra (állampénztárra) vonatkozólag külön-külön füzetben. Ebbe az előjegyzésbe a fél nevét és az előirt hadipótlék összegét fel kell tüntetni. Az előjegyzés tételszámát a bejelentés mindkét példányára rá kell vezetni. A bejelentés egyik példányát a félnek vissza kell adni, a másik példányt pedig annak az adóhivatalnak (állampénztárnak) kell megküldeni, amelynél a fizetés teljesítendő. Az előjegyzés a készlet megállapítása után az illetékes kir. pénzügyigazgatóság útján a pénzügyminiszteri számvevőség fogyasztási adóügyi csoportjához küldendő be.

A fél a hadipótlékot — amennyiben részletfizetési kedvezményben (*D* pont) nem részesült — az „Elintézés"-ben megjelölt adóhivatalnál (állampénztárnál) 15 nap alatt lefizetni köteles. Az adóhivatalok (állampénztárak) a hadipótlék befizetését ellenőrizni és a befizetett összegeket az erre a célra felfektetendő „Cukorhadipótlék Segédnapló"-ban elszámolni kötelesek. Ennek a segédnaplónak havi végösszegét a „Fogyasztási és italadók napló"-ba kell átvezetni. A segédnaplót az illetékes kir. pénzügyigazgatóság útján felülvizsgálás végett minden hó végén a pénzügyminiszteri számvevőség fogyasztási adóügyi csoportjához kell beküldeni.

Ha a hadipótlék az esedékesség napján le nem fizettetnék,

úgy az adóhivatal (állampénztár) erről, a behajtási eljárás foganatba vétele végett, az illetékes kir. pénzügyigazgatóságnak azonnal jelentést tesz.

A hadipótlék lefizetése után az adóhivatal (állampénztár) a bejelentésnek hozzáérkezett példányát a „Cukorhadipótlék Segédnapló"-hoz csatolja.

A készletek megállapítását a következőképen kell végezni:

1. Hivatalos zárjeggyel ellátott tartályban (csomagolásban) levő cukornál csupán a teljsúlyt kell lemérés útján megállapítani. A tisztasúly megállapítása a csomagoláson feltüntetett göngyöletnek a teljsúlyból való levonása révén foganatosítandó.

Ha a göngyölet a csomagoláson nem lenne feltüntetve, vagy ha a feltüntetett göngyölet helyessége tekintetében aggály merülne fel, úgy a megállapított teljsúlyból ez utóbbi után számítandó következő átlag-göngyöleteket kell levonásba hozni:

a) papirborításban levő cukorsüvegeknél 3%-ot,
b) hordókban levő cukornál 13%-ot,
c) zsákokban levő cukornál 1%-ot,
d) ládákban levő cukornál 14%-ot,
e) kartonban levő cukornál 5%-ot,
f) hordókban levő szörpnél . . . . . 8%-ot.

500 kg.teljsúlyt meg nem haladó cukormennyiségeknél, ha szemmérték szerint a bejelentés helyessége tekintetében aggály nem forog fenn, a leméréstől teljesen el kell tekinteni.

2. Cukorkáknál, cukrozott gyümölcsöknél, csokoládénál és egyéb kakaótartalmú árúknál nincs helye a lemérésnek abban az esetben, ha az összsúly 500 kg.-ot meg nem halad, továbbá a bejelentésben a tisztasúly minden egyes bejelentett gyártmányra vonatkozólag fel van tüntetve és a bejelentett súlymennyiség helyessége tekintetében aggály nem forog fenn. Ilyen esetekben a hadipótlék megállapítása a bejelentett tisztasúly alapulvétele mellett eszközlendő. Minden más esetben a fél választásához képest, vagy a tisztasúly tényleges megállapításának van helye, vagy pedig a teljsúlyból kell a tisztasúlyt az alábbiakban megállapított átlaggöngyöletek levonása révén megállapítani.

Ha a tisztasúly tényleges megállapítása vétetik foganatba, úgy a gyártmány közvetlen burkolata, staniol, papir stb. — hacsak a fél azt kifejezetten nem kívánja — nem távolítandó el, hanem a tisztasúlyba beszámítandó.

Ha a tisztasúly megállapítása a göngyöletnek a teljsúlyból való levonása útján történik, úgy a teljsúlyból az azután számítandó következő átlaggöngyölet levonásának van helye:

a) Cukorkáknál:

ládáknál szabadon csomagolva 15%,
ládába helyezett pléhdobozoknál 25%,

egyedül pléhdobozoknál 14%,
ládába helyezett kartonnál 20%,
egyedül kartonnál . . . . . 10%.

b) Cukrozott gyümölcsöknél:

ládába helyezett faládácskáknál 22%,
egyedül faládácskáknál 12%,
ládába helyezett kartonnál 18%,
egyedül kartonnál . . . . . 7%.

c) Csokoládé és egyéb kakaótartalmú árúknál:

ládáknál szabadon csomagolva 12%,
ládákba helyezett ládácskáknál 25%,
egyedül ládácskáknál . . . . . 15%.

A cukortartalmú árúkat szabadon csomagoltaknak kell tekinteni abban az esetben is, ha azok staniol, papir vagy hasonló burkolatban vannak.

Burkolati láda használata esetében a tisztasúly megállapítása, a fél kérelmére, a burkolati láda eltávolítása, illetőleg a burkolati láda tényleges göngyöletének levonása után eszközlendő.

A fentiek szerint megállapított cukortartalmú árúkészletek cukortartalmát az A) pontban foglalt rendelkezések szerint kell megállapítani.

Cukorka- és csokoládégyári üzemeknél a cukortartalmú árúkban (félgyártmányokban is) készletben levő cukor tényleges megállapítása mellőzendő abban az esetben is, ha az illető vállalat a hadipótlék alá eső cukortartalmú árúkészletekről (félgyártmányokról is) — az azonos cukortartalmú árúk szerint csoportosítva — üzleti feljegyzéseket vezet, továbbá ha az illetékes pénzügyőri közeg a bejelentés helyességét próbák vétele révén megállapítja, végül, ha a vállalat beleegyezik abba, hogy az általa megadott adatok helyessége szükség esetében üzleti könyveibe való betekintés útján felülvizsgáltassék. Ilyen esetekben meg van engedve, hogy a cukortartalom kiszámításánál alapul veendő százalékok lefelé kikerekíttessenek, még pedig a legközelebbi, nullával végződő százalékig, azaz például mindazok az árúk, melyeknek cukortartalma 70 és 79% között mozog, 70%-kal jelenthetők be. Ha a felülvizsgálat eredményeként a fél adatainak helyessége tekintetében aggályok merülnek fel, úgy az egész készlet tényleges megállapítás tárgyává teendő.

Az előbbi bekezdésben említett esetekben a fizetendő hadipótlékot a kir. pénzügyigazgatóság irja elő. A pénzügyigazgatóság megengedheti, hogy az előbbi bekezdésben megállapított kedvezményt cukorka- és csokoládégyári üzemek tulajdonát képező elárúsítási helyek is igénybe vehessék.

3. A likőrök mennyiségének megállapítása tekintetében a következő rendelkezések irányadók:

Ha a likőr telt és hitelesített hordókban van, úgy a hitelesítési jelzés mérvadó. Ha a hordók nincsenek hitelesítve, vagy csak részben vannak megtöltve és utóbbi esetben a fél azoknak betöltéséhez nem járul hozzá, úgy a tartalom vagy a Matievič-féle hordómérő, vagy pedig tényleges áttöltés útján állapítandó meg. Ha a likőr kisebb tartályokban (üvegekben, korsókban stb.) van, úgy a fél köteles ugyanolyan nagyságú üres tartályokat rendelkezésre bocsátani, amelyeknek ürtartalma megállapíttatik és ennek alapján az összes ugyanoly nagyságú teli tartályok össztartalma kiszámíttatik.

Ha a likőr a kereskedelmi forgalomban szokásos üvegekben van, úgy az üvegek felnyitásától el kell tekinteni abban az esetben, ha a mennyiség megállapítása megbizható becslés szerint keresztülvihető és a fél bejelentése tekintetében aggály nem forog fenn.

A cukorka- és csokoládégyárakra vonatkozólag a 2. pont 10. bekezdés szerint engedélyezett könnyítések a likőrgyárakra is értelemszerűen alkalmazandók, mindazonáltal azzal az eltéréssel, hogy a cukortartalom bejelentésekor meg kell jelölni, hogy minden egyes liter hány gramm cukrot tartalmaz. Ilyen esetekben a grammokban kifejezett cukortartalom 100 gr.-tól 100 gr.-ig lefelé kikerekíthető; literenkint 100 gr.-nál csekélyebb cukortartalmú likőröknél a cukortartalom literenkint 100 gr.-mal veendő számításba.

D) *Részletfizetési kedvezmény.*

A hadipótlék fizetésére kötelezett feleknek a kir. pénzügyigazgatóságok a hadipótlék lefizetésére, minden külön biztosíték nélkül, három havi részletfizetési kedvezményt engedélyezhetnek. A havi részletek egyenlő mérvben állapítandók meg és az első részlet az engedély elnyerése után haladéktalanul lefizetendő. Aki az engedélyezett részletet az esedékesség napján pontosan le nem fizeti, az az összes még fizetetlen összeget egyszerre azonnal befizetni köteles; késedelmi kamatok felszámításának azonban nincsen helye.

A részletfizetési kedvezmény megadásáról a pénzügyigazgatóság a készlet megőrzési helyére illetékes adóhivatalt (állampénztárt) értesíti és utóbbi ezt az értesítést az első részlet befizetése alkalmával a C) pont 3. bekezdésében említett segédnaplóhoz csatolja. Az adóhivatal (állampénztár) a befizetési határidőket erre a célra külön felfektetendő előjegyzésben nyilvántartani, nemkülönben a részletek kellő időben való lefizetését ellenőrizni köteles.

3. §.

Jelen rendelet az 1917. évi december hó 1. napján lép életbe.

Budapest, 1917. évi november hó 29-én.

Melléklet a 156.122/1917. számú pénzügyminiszteri rendelethez.

.....pénzügyigazgatóság. .....pénzügyőri szakasz.

Bejelentés.

Alulírott.....(név és foglalkozás)
.....községben .....utcában
.....összeírási szám alatt lakó fél birtokában levő hadipótlék alá eső cukor és cukortartalmú árukészletekről.

Folyó tételszám	Megjelölése azoknak a helyiségeknek, amelyekben a bejelentési kötelezettség alá eső készlet el van helyezve	A cukor fajának, illetve a cukortartalmú árúk nemének megjelölése*)	A tartályok neme vagy a csomagolás módja	A 3-ik hasábban kitüntetett cukor vagy cukortartalmú árúk teljsúlya nemek szerint részletezve kilogrammokban**)	A likőr mennyisége literekben**)	Jegyzet
1	2	3	4	5	6	7

.....1971.....hó.....n.

.....
(A fél aláírása.)

*) E hasábban feltüntetendő, hogy cukor, cukorkák, cukrozott gyümölcs, csokoládé (csokoládé-gyártmányok) vagy likőr jelentetik be hadipótlék lerovása végett.
**) Mindig az összes készlet tuntetendő ki.

Elintézés.

1. Benyujtatott 1917. ..... hó .....n.

2. Az 1917. ..... hó .....n megejtett hivatalos vizsgálat eredménye.

Tételszám	A raktározási hely megjelölése	A cukor fajának, illetve a cukortartalmu árúk nemének megjelölése	A tartályok neme, illetve a csomagolás módja	A tényleg előtalált teljsúly	A tényleg előtalált	A számítás szerinti	A likőr mennyisége	A hadipótlék kirovásánál alapul veendő cukormennyiség egyenkint és összesen	Jegyzet
				kilogrammokban	tisztasúly		literekben	kilogrammokban	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

..... kg.-ot kitevő összes cukormennyiség után ..... K ..... f, azaz ..... korona ..... f hadipótlék jár, amely összeg a .....i m. kir. adóhivatalnál (állampénztárnál) legkésőbb 8 nap alatt befizetendő. (Részletfizetés engedélyezése esetén az engedély száma jelölendő meg.)

.....1917.....hó.....n.

..... (A fél aláírása.)

..... (A pénzügyőri közeg aláírása.)

A m. kir. minisztérium 4.613/1917. M. E. számú rendelete a fogyasztási cukor legmagasabb árának megállapításáról.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

A cukorgyártelepekről és a cukor tartására rendelt szabadraktárakból 1917. évi december hó 1. napjától kezdve elszállításra kerülő fogyasztási cukor alapára, beleértve az 1917 : XVI. t.-c. 1. §-ában megállapított fogyasztási adót, illetőleg hadi pótlékot, 100 kg.-onkint 212 K-ban állapíttatik meg.

A jelen rendelettel megállapított árak kristálycukorra, zsák nélkül budapesti fuvaralapon, teljes kocsirakományokban, készpénzfizetés mellett, 2% pénztári engedménnyel értendők.

Az ország egyéb fogyasztási helyére nézve a fuvarkülönbözetet magában foglaló alapár tekintetében az 1.102/1917. M. E. sz. rendelet (lásd a Budapesti Közlöny 1917. évi április hó 1. napján megjelent számában) I. számú táblázata irányadó, mindazonáltal azzal, hogy az említett táblázatban feltüntetett minden egyes árhoz 74 K 50 f-t hozzá kell adni. Nem kristálycukorban, hanem egyéb cukorfajban, valamint a különféle csomagolásban való szállítás esetében az árkülönbözet tekintetében a mellékelt táblázat irányadó.

Ha a szállítás nem teljes kocsirakományban, hanem kisebb mennyiségben történik, úgy ötven métermázsa és ennél nagyobb mennyiségek szállításánál métermázsánkint 50 f, ötven métermázsánál kisebb mennyiségek szállításánál pedig métermázsánkint 1 K árpótlék felszámításának van helye.

Egyebekben a fogyasztási cukorszállításokra vonatkozólag a budapesti árú- és értéktőzsdei szokások irányadók.

2. §.

A fogyasztási cukorért a nagykereskedési, valamint a közvetlen fogyasztás céljait szolgáló forgalomban követelhető legmagasabb árak tekintetében a 3.465/1915. M. E. számú rendeletben (l. a Budapesti Közlöny 1915. évi szeptember hó 23. napján megjelent 220. számában) foglalt rendelkezések maradnak érvényben azzal az eltéréssel, hogy a nagykereskedési forgalomban az egyes fogyasztási helyekre szóló fuvarkülönbözetet teljes kocsirakományra nézve már magában foglaló alapáron felül 100 kg.-kint legfeljebb 4 K-t, a közvetlen fogyasztás céljait szolgáló forgalomban pedig kg.-onkint további 12 fillért szabad felszámítani. Az egyes fogyasztási helyekre szóló fuvarkülönbözetet teljes kocsirakományra nézve magában foglaló alapár, valamint a különféle csomagolásokban, továbbá a

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi november hó 30-án kelt 277. számában.

nem kristálycukorban, hanem egyéb fogyasztási cukorfajban való szállítás tekintetében a jelen rendelet 1. §-ának 3. bekezdésében foglalt rendelkezések irányadók.

Azok a legmagasabb árak, amelyek a jelen rendelet határozmányai alapján a közvetlen fogyasztás céljait szolgáló forgalomban az egyes fogyasztási helyeken és az egyes cukorfajok után, illetőleg csomagolásuk neme szerint számíthatók, a helyi közigazgatási hatóságok által az illető helyen szokásos módon közhirré teendők. Ezeket a legmagasabb árakat a közvetlen fogyasztók részére árúsító kereskedők üzleti helyiségeiben szembetünő helyeken ki kell függeszteni.

3. §.

Azokat a cukormennyiségeket, amelyek az 1917. évi december hó 4. napján másnak, mint cukorgyári vállalatnak, vagy cukor tartására rendelt szabadraktáraknak vannak birtokában és eladásra vagy ipari felhasználásra vannak szánva, legkésőbb az 1917. évi december hó 11. napján a Cukorközpontnál (Budapest, V., Mérleg-utca 9.) be kell jelenteni. A bejelentés alá eső készletek után birtokosuk köteles a jelen rendelettel megállapított, de a 16 K-s hadi pótlék nélkül számítandó alapár és az 1.102/1917. M. E. számú rendelet alapján érvényben állott alapár közötti különbözetet (métermázsánkint 58 K 50 f-t), 2% pénztári engedmény levonásával a Cukorközpontnál befizetni. E befizetést a Cukorközpont saját közegeivel ellenőriztetheti. A befizetési kötelesség megszegéséért a birtokos a 8. §. szerint felel és a befizetés megtörténtéig készletével nem rendelkezhetik.

Ugyanez áll azokra a cukormennyiségekre is, amelyek az előbbi bekezdés alá eső címzett részére 1917. évi december hó 4. napján fuvarozás alatt állanak, azzal az eltéréssel azonban, hogy ezeket a cukormennyiségeket megérkezésükkor a címzett köteles és pedig haladéktalanul bejelenteni.

4. §.

A vámkülföldi kivitelre engedélyezett, valamint a pénzügyi hatóság engedélye alapján belföldön adómentesen felhasználható cukor eladási árát a pénzügy- és kereskedelemügyi miniszterek jóváhagyásával esetről-esetre a Cukorközpont állapítja meg. A Cukorközpont azon összegekkel, amelyekkel a Központ útján kivitelre került vagy a Központ által adómentes felhasználás céljaira kiutalt cukor eladásánál elért ár a belföldi — fogyasztási adó és hadipótlék nélkül értendő — alapárt meghaladja, csak a pénzügyminiszter és a kereskedelemügyi miniszter egyetértő utasítása szerint rendelkezhetik.

5. §.

A jelen rendelet életbelépte előtt bármely megadózott cukorfajnak szállítása iránt, akár cukorgyár-, illetőleg cukorszabad-

raktárvállalatokkal, akár kereskedőkkel vagy másokkal kötött adásvételi szerződések — amennyiben a szállítás a jelen rendelet életbeléptéig meg nem történt — érvénytelenek.

6. §.

A pénzügyminiszter felhatalmaztatik, hogy a cukorgyári vállalatok által a budapesti fuvarlapon számított alapár és a cukorgyár telephelyére nézve érvényben álló alapár közötti fuvarkülönbözet címén beszedett összegeknek a cukorgyári vállalatok között leendő elszámolása tekintetében — amennyiben ezen elszámolás mikénti foganatosítása iránt a cukorgyári vállalatok egymás között megállapodást nem létesítenének — a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg rendelkezhessen, illetőleg a szükséges rendelkezések megtételére a Cukorközpontot utasíthassa.

7. §.

A Cukorközpont az általa eszközölt cukorkiutalások alkalmával kikötheti, hogy a fogyasztási és ipari célokra szolgáló cukorküldemények csomagolására használt zsákokat a vevő sértetlen és ismét használható állapotban a szállító cukorgyárnak, ármegtérítés ellenében, bérmentesen visszaszállítsa. A Cukorközpont ennek a visszaszállításnak biztosítása érdekében a vevőt biztosíték nyujtására is kötelezheti.

Az 1. bekezdésben említett ármegtérítésnek és biztosítéknak a mérvét a kereskedelemügyi és pénzügyminiszterek jóváhagyásával a Cukorközpont állapítja meg.

8. §.

A jelen rendelettel megállapított legmagasabb árak 1917. évi december hó 1. napján lépnek életbe. Ettől a naptól kezdve a jelen rendelet hatályának ideje alatt tilos bármily fajú fogyasztási cukrot drágábban eladni, illetőleg szállítani annál az árnál, amelyet a jelen rendelet legmagasabb ár gyanánt megállapít.

Aki ezt a tilalmat vagy a jelen rendelet valamely egyéb rendelkezését megszegi vagy kijátssza, vagy megszegésénél vagy kijátszásánál bármily módon közreműködik, az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el s hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha megállapítható annak a nyereségnek a mennyisége, amelyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés kétezer koronán felül a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet.

Arra a készletre nézve, amelynek tekintetében a kihágást elkövették, a rendőri büntető eljárás során a törvény értelmében elkobzásnak van helye. Az elkobzott készlet értékének egyötöde a feljelentőt, többi része a felmerült költség levonásával a Hadirok-

kantak Segélyalapját illeti. Ha a feljelentést a Cukorközpont tette, részére feljelentői jutalék nem jár.

A büntető eljárás során lefoglalt készletet az eljáró hatóság köteles a lefoglalás után a Cukorközpontnak (Budapest, V., Mérleg-utca 9.) átvétel végett haladéktalanul bejelenteni. A lefoglalt készletet közszükségleti célokra igénybevettnek kell tekinteni és azzal a Cukorközpont rendelkezik. Az ilykép igénybevett (rekvirált) készletért fizetendő átvételi ár (térítés) tekintetében az 1. §. 1. bekezdésében foglalt rendelkezések irányadók. Az igénybevett készletért fizetendő árt a kihágás miatt eljáró hatóságnál letétbe kell helyezni. A kihágás megállapítása esetében a lefoglalt cukorkészlet helyébe lépett ez az összeg tárgya az elkobzásnak. Ha a kihágás meg nem állapíttatik, a letétbe helyezett összeget ki kell utalni annak a részére, akitől a cukrot rekvirálták.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak, az államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországokban a kihágás miatt az ottani jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

9. §.

Ez a rendelet 1917. évi december hó 1. napján lép életbe. Hatálya, amennyiben a magyar szent korona országainak egész területén hatályos törvényben szabályozott jogviszonyokra vonatkozik, Horvát-Szlavonországokra is kiterjed. Horvát-Szlavonországokban ezt a rendeletet, amennyiben végrehajtása az ottani önkormányzat körébe tartozik, a bán hajtja végre.

Budapest, 1917. évi november hó 29. napján.

Melléklet a 4,613/1917. M. E. számú rendelethez.

Táblázat

a zsákolatlan kristálycukor és az egyéb cukorfajok közötti árkülönbözetekről.

Cukorfaj	Zsákolatlan kristálycukornál	
	drágább	olcsóbb
	fillérrel métermázsánkint	
Kristálycukor zsák nélkül	alapár	
I-a finomitvány szabad süvegekben papirba csomagolva	800	—
5 kilós » » » » »	925	—
3 kilós » » » » »	975	—
Kocka, liszt, pilé, concassé, dara, segment csomagolás nélkül	800	—
Adózott nyerscukor csomagolás nélkül	—	400
Fenti cukorfajok csomagolásáért a következő árakat szabad számitani:	métermázsánkint fillér	
Kocka-, liszt- és kristálycukor, brutto 5 kilós dobozokban	650	
Kocka-, liszt- és kristálycukor, *ládákban*, netto 50 és 25 kilós, esetleg más nettosulyú csomagolásban	1.050	
Pilé-, concassé-, dara-, liszt-, segment- és kristálycukor *szövetzsákokban*, brutto 100 kilós vagy más sulyú brutto csomagolásban	850	
Amennyiben szövetzsákok helyett papirzsákok használtatnának a csomagoláshoz, ezen pótlék métermázsánkint 400 fillérrel, azaz 450 fillérre csökken.		
Nyerscukor szövetzsákokban, brutto 100 kilós vagy más sulyú brutto csomagolásban	550	
Husvéti cukornál fenti pótlékokon kivül métermázsánkint további 600 fillér számitható.		

A m. kir. pénzügyminiszter 167.758/1917. számú rendelete a cukorka- és csokoládégyártás céljaira beszerezhető és felhasználható cukormennyiségek megállapításáról.[1])

A m. kir. minisztérium 508/1916. M. E. számú rendeletének 7. §-a alapján a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg a következőket rendelem:

1. §.

A magyar szent korona országainak területén cukorka és csokoládé gyártásával foglalkozó egyének, jogi személyek és cégek cukorka- és csokoládégyártás céljaira a jelen rendelet életbelépésétől az 1918. évi március hó 31. napjáig összesen legfeljebb 11.250 métermázsa cukrot szerezhetnek be.

Az 1. bekezdésben megállapított összcukormennyiséget a cukorka és csokoládé gyártásával foglalkozó egyének, jogi személyek és cégek között egyenkint, a Cukorközpont meghallgatása után, a kereskedelemügyi miniszter velem egyetértőleg fogja felosztani. A felosztást a kereskedelemügyi miniszter a Cukorközpont útján fogja a cukorka- és csokoládégyártó üzemekkel közölni.

2. §.

Cukorka és csokoládé gyártásával foglalkozó egyének, jogi személyek és cégek mindegyike, a jelen rendelet életbelépésétől az 1918. évi október hó 31. napjáig, az 1. §-ban említett felosztás szerint részére beszerezhetőnek megállapított cukormennyiséget, valamint az 1917. évi október hó 5. napján kelt 127.546. számú pénzügyminiszteri rendelet (l. a Budapesti Közlöny 1917. évi október hó 7. napján megjelent számában) értelmében általa feldolgozható cukormennyiséget dolgozhatja fel cukorkává, illetőleg csokoládévá.

A jelen rendelet értelmében beszerezhető és feldolgozható cukormennyiség abban az esetben sem léphető túl, ha az illető egyén, jogi személy vagy cég a cukoradóra vonatkozó törvényes rendelkezések végrehajtása tárgyában 1903. évi 73.579. számú pénzügyminiszteri rendelettel kiadott utasítás 20. §-ához tartozó *A)* melléklet 1. §-a alapján a vámvonalon át való kivitelre szánt cukorka vagy csokoládé készítéséhez a pénzügyi hatóságtól nagyobb menyiségű cukor adómentes felhasználására nyert volna engedélyt, mint amely cukormennyiség az 1. §-ban említett felosztás szerint részére beszerezhetőnek megállapíttatott, illetőleg mint amely cukormennyiséget a jelen §. 1. bekezdése szerint feldolgozni jogosult.

Aki ennek ellenére nagyobb cukormennyiséget szerez be vagy dolgoz fel cukorka-, illetőleg csokoládégyártás céljaira, ezért az 1917. évi 127.546. számú rendelet 12. §-a szerint felel.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi január hó 1-én kelt 1. számában.

3. §.

Azt, hogy az 1917/1918. évi termelési időszaknak az 1918. évi március hó 31. napja utáni tartama alatt milyen cukormennyiség lesz cukorka- és csokoládégyártás céljaira beszerezhető és feldolgozható, a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg kiadandó újabb rendeletemmel fogom megállapítani.

4. §.

Az ipari üzemekben felhasználható cukor forgalmának szabályozásáról szóló 1917. évi 127.546. számú pénzügyminiszteri rendelet 1., 2., 4., 6. §-aiban, továbbá 10—12. §-aiban foglalt rendelkezések továbbra is változatlanul fenntartatnak.

5. §.

Ez a rendelet azonnal életbelép.

Budapest, 1917. évi december hó 29-én.

A m. kir. pénzügyminiszter 46.264/1918. számú rendelete a cukorka- és csokoládégyártás céljaira beszerezhető és felhasználható cukormennyiségek megállapításáról.[1])

A m. kir. minisztérium 508/1916. M. E. számú rendeletének 7. §-a alapján, a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg, a következőket rendelem:

1. §.

A magyar szent korona országainak területén cukorka és csokoládé gyártásával foglalkozó egyének, jogi személyek és cégek cukorka- és csokoládégyártás céljaira a jelen rendelet életbelépésétől az 1918. évi szeptember hó 30. napjáig összesen 26.000 métermázsa cukrot szerezhetnek be.

Az 1. bekezdésben megállapított összcukormennyiséget a cukorka és csokoládé gyártásával foglalkozó egyének, jogi személyek és cégek között egyenként a Cukorközpont meghallgatása után a kereskedelemügyi miniszter velem egyetértőleg fogja felosztani.

A felosztást a kereskedelemügyi miniszter a Cukorközpont útján fogja a cukorka- és csokoládégyártó üzemekkel közölni.

2. §.

Cukorka és csokoládé gyártásával foglalkozó egyének, jogi személyek és cégek mindegyike, a jelen rendelet életbeléptetésétől az 1918. évi szeptember hó 30. napjáig az 1. §-ban említett felosztás szerint részére beszerezhetőnek megállapított cukormennyiséget, valamint az 1917. évi december hó 29-én kelt 167.758. számú pénzügyminiszteri rendelet (l. a Budapesti Közlöny 1918. évi január hó

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi április hó 16-án kelt 88. számában.

1-én megjelent számában) értelmében általa feldolgozható cukormennyiséget dolgozhatja fel cukorkává, illetőleg csokoládévá.

A jelen rendelet értelmében beszerezhető és feldolgozható cukormennyiség abban az esetben sem léphető túl, ha az illető egyén, jogi személy vagy cég a cukoradóra vonatkozó törvényes rendelkezések végrehajtása tárgyában 1903. évi 73.579. számú pénzügyminiszteri rendelettel kiadott utasítás 20. §-ához tartozó *A)* melléklet 1. §-a alapján a vámvonalon át való kivitelre szánt cukorka vagy csokoládé készítéséhez a pénzügyi hatóságtól nagyobb mennyiségű cukor adómentes felhasználására nyert volna engedélyt, mint amely cukormennyiség az 1. §-ban említett felosztás szerint részére beszerezhetőnek megállapíttatott, illetőleg mint amely cukormennyiséget a jelen §. 1. bekezdése szerint feldolgozni jogosult.

Aki ennek ellenére nagyobb cukormennyiséget szerez be vagy dolgoz fel cukorka-, illetőleg csokoládégyártás céljaira, ezért az 1917. évi 127.546. számú rendelet 12. §-a szerint felel.

3. §.

Az ipari üzemekben felhasználható cukor forgalmának szabályozásáról szóló 1917. évi 127.546. számú pénzügyminiszteri rendelet 1., 2., 4., 5., 6. §-aiban, továbbá 10—12. §-aiban foglalt rendelkezések továbbra is változatlanul fenntartatnak.

4. §.

Ez a rendelet azonnal életbelép.

Budapest, 1918. évi április hó 13-án.

Cukorrépa és cukorrépamag termelése, cukorrépaszelet maximális ára.

A m. kir. minisztérium 4.358/1917. M. E. számú rendelete a cukorrépatermelés tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

Az a termelő, aki cukorgyári vállalattal kötött szerződés értelmében köteles volt a cukorgyár részére az 1917. évben cukorrépát termelni és a termelt répamennyiséget az 1917. évi december hó 1. napjáig az illető cukorgyárnak még át nem adta, termeléséből a cukorgyár részére azt a cukorrépamennyiséget köteles átadni, amelyet a cukorgyár kérelme alapján eljáró s a termelés helye szerint illetékes gazdasági felügyelő a felek, illetőleg képviselőiknek meghallgatásával a termelési és gazdasági viszonyok mérlegelése mellett a helyszínén súly szerint megállapít. Ha a tárgyaláson a felek a gazdasági felügyelő által kitűzött időre meg nem jelennek, a gazdasági felügyelő a szükséges adatokat a helyszínén hivatalból szerzi be és azok alapján határoz.

A gazdasági felügyelő azt is megállapítja, hogy a termelő mely időpontig köteles a cukorrépát a szerződésszerű átadási helyre beszállítani.

A gazdasági felügyelő megállapítása mind a feleket, mind a bíróságot köti, a felek szerződésből folyó jogait és kötelezettségeit azonban egyébként nem érinti és ezek jogaikat birtokon kivül rendes bírói úton érvényesíthetik azzal a megszorítással, hogy a termelő a gazdasági felügyelő megállapítása szerint már átadott répamennyiség, illetőleg ennek megfelelő más répa visszaadását a szerződésből esetleg folyó jogai alapján sem követelheti.

Ha a termelő a gazdasági felügyelő által megállapított cukorrépa mennyiségét a megszabott idő alatt a cukorgyárnak a szerződésszerű átadási helyen át nem adja, úgy a répa elszállításáról és amennyiben a répa kiszedve még nem volna, annak kiszedéséről

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi november hó 30-án kelt 277. számában.

a cukorgyári vállalat a termelő költségére gondoskodhatik és evégből a közigazgatási hatóság segédkezését veheti igénybe, mely a munkálatok elvégzésére közerőt is rendelhet ki. A cukorgyár a felmerült költségeit a cukorrépa árából levonhatja. Vita esetében a felszámítható költségeket a 4. §-ban említett bizottság állapítja meg.

Az a termelő, aki a cukorgyár számára átadandó cukorrépamennyiségek elszállítását bármiképen megakadályozza, a jelen rendelet 10. §-a szerint felel.

2. §.

Az 1918. évben a saját gazdaságban való felhasználásra szánt mennyiségen felül cukorrépát — a 6. §-ban említett kivétellel — csak cukorgyártási célokra szabad termelni. Amennyiben a termelő a saját gazdasági céljaira termelt cukorrépát gazdasági üzemében beállott változások folytán ott maga nem használhatja fel, úgy — ha a répa átvétele iránt valamely cukorgyárral megállapodni nem tud — köteles ezt a körülményt a kereskedelemügyi miniszternek bejelenteni és az ilyen répa felett csak a nevezett miniszternek a földmívelésügyi miniszterrel, Horvát-Szlavonországokra nézve a bánnal egyetértő határozatához képest rendelkezhetik.

3. §.

A cukorgyári vállalatok a részükre 1918. évben termelt cukorrépáért métermázsánkint 14 K-t kötelesek a termelőnek fizetni. Ez az ár a nyerscukor ára (aussigi vagy prágai nyerscukor ár) alapján szerződésszerűleg netán kikötött felülfizetést is magában foglalja.

Az 1. bekezdésben megszabott ár mellett a termelőt a cukorrépa termelése iránt kötött szerződésben netán megállapított természetbeni mellékszolgáltatások továbbra is megilletik; arra nézve, hogy e mellékszolgáltatások értékét mely esetekben és mennyiben kell a 14 K-ás répaárba betudni, a 4. §. irányadó.

Annak a termelőnek, aki az 1917. évben is termelt cukorgyár részére cukorrépát, ha az 1918. évben is legalább ugyanolyan területen termel az illető cukorgyár részére répát, mint az 1917. évben, a cukorgyár az 1917. évi termésből tényleg leszállított répa után az 1918. évi répavetés befejeztével az 1. bekezdésben megállapított 14 K-n felül métermázsánkint még 1 K-t köteles az 1917. évi termelés többköltségének fedezésére fizetni.

4. §.

A 3. §. első bekezdésében megállapított 14 K-s répaárba a következő betudásoknak van helye:

1. ha valamely cukorgyári vállalat cukorrépatermelése iránt a termelővel olykép szerződött, hogy neki a háború folytán előállott rendkivüli viszonyokra való tekintettel az illető termelő vidékén szokásos mellékszolgáltatásokon túlmenő szolgáltatásokat teljesít, úgy az ott szokásos mellékszolgáltatásokon túlmenő szolgáltatások értékét a 14 K-s répaárba be kell tudni;

2. ha a termelési munkálatok egy részét szerződésileg megállapított egységáron a termelő helyett a cukorgyári vállalat végzi és az egységár megállapítása óta az illető vidéken a munkabérek emelkedtek, úgy a cukorgyári vállalat a szerződéses egységár és az illető vidéken most szokásos munkabér közötti különbözetet az általa végzett ezen munkálatok után a 14 K-s répaárba betudhatja.

Azt, hogy az említett betudásoknak van-e helye, vagy sem, és ha igen, mely összeg erejéig van helye, vita esetében szakértői bizottság állapítja meg, amely az elnökön kivül két tagból áll. A bizottság egyik tagját a cukorgyári vállalat, másik tagját a termelő, az elnököt pedig a felek által választott bizottsági tagok választják.

Ha a felek valamelyike a szakértői bizottságba tagot a másik fél részéről hozzá intézett felhivásra nyolc napon belül nem választ, vagy a felek által választott tagok az elnök személyében nyolc napon belül megegyezni nem tudnak, az illető bizottsági tagot, illetőleg az elnököt a felek vagy a bizottsági tagok valamelyikének kérelmére a termelés helye szerint illetékes kir. törvényszék elnöke nevezi ki.

Ha a szakértő bizottság megalakításának szüksége per során válik szükségessé, az előbbi bekezdésben említett kinevezés jogát a perben eljáró bíró, a kir. törvényszéknél a tanács elnöke gyakorolja.

A bizottság a szavazatok általános szótöbbségével határoz, megállapítása a feleket és a bíróságot köti.

A bíróság határozatát irásba foglalja és a feleknek kiadja.

A szakértőbizottság tagjainak és elnökének díját ha azt a felek nem állapitották meg közösen, a termelés helye szerint illetékes kir. törvényszék, ha pedig a szakértőbizottság megalakítása per során vált szükségessé, a perbíróság állapitja meg.

Horvát-Szlavonországokban a szakértőbizottságra vonatkozó szabályokat a bán állapitja meg.

5. §.

A cukorrépatermelés iránt szerződéssel vállalt kötelezettség tárgyában 1.066/1915. M. E. szám alatt kiadott rendeletben foglalt rendelkezések (l. a Budapesti Közlönynek 1915. évi március hó 28. napján megjelent 73. számában) a jelen §-ban foglalt kiegészítésekkel megfelelően alkalmazást nyernek a cukorrépa termelése iránt az 1915. évi január hó 1. napja előtt az 1918. évre vonatkozólag szerződéssel vállalt kötelezettségekre.

Az idézett 1.066/1915. M. E. számú rendelet 1. §-án alapuló kérelmet az 1918. évi február hó 28. napjáig bezárólag kell a cukorrépatermelés helye szerint illetékes főispánnál előterjeszteni.

Az 1.066/1915. M. E. számú rendelet értelmében alakítandó bizottság a termelés korlátozását nem mondhatja ki abból az indokból hogy a répáért a jelen rendelet 3. §-a szerint fizetendő ár nem elegendő s a termelés korlátozását a bizottság csak abban az esetben állapithatja meg, ha a termelést gátló vagy megnehezítő

helyi gazdasági viszonyok vagy megfelelő munkaerő hiánya a termelőre nézve lehetetlenné teszik, hogy az 1918. évben a szerződéssel megszabott kiterjedésű területen cukorrépát termelhessen.

Ha a bizottság a termelés korlátozását oly körülmények alapján mondta ki, amelyek fennforgásának megállapítása a bizottság hatáskörén kivül esik, a határozatot a földmívelésügyi miniszter a felek bármelyikének kérelme alapján megsemmisíti.

Horvát-Szlavonországokban a jelen §. alá eső jogviszonyok tekintetében az ottani jogszabályok irányadók.

6. §.

Az a termelő, aki cukorgyári vállalattal cukorrépa termelése iránt az 1917. évre vonatkozólag szerződéses viszonyban nem állott, az 1918. évben saját szeszfőző üzeme részére szabadon termelhet cukorrépát.

Az a termelő, aki 1917. évben cukorgyári vállalat részére is termelt cukorrépát, saját szeszfőző üzeme részére az 1918. évben nem termelhet nagyobb területen cukorrépát, mint amekkora területen a cukorgyári vállalat részére termel, kivéve, ha az illető termelő cukorrépa termelése iránt vállalt kötelezettségének az 1918. évben teljes mértékben eleget tesz.

7. §.

A 2. §-ban foglalt rendelkezés ellenére cukorgyári rendeltetéstől eltérő akár takarmányozási, akár más célra a kereskedelemügyi miniszternek ezt megengedő határozata nélkül átengedett vagy ugyanily szabályellenes módon egyébként forgalomba hozott cukorrépa közszükségleti célokra igénybevettnek (rekviráltnak) jelentetik ki és azzal a magyar szent korona országainak Cukorközpontja rendelkezik. Aki a rekvirált cukorrépát a Cukorközpont rendelkezése alól elvonja, ezért a 10. §. szerint felel.

Azt az árt, amelyen a Cukorközpont az igénybevett cukorrépakészletet cukorgyártási célokra értékesíti, a kereskedelemügyi miniszter a pénzügyminiszterrel és a földmívelésügyi miniszterrel, Horvát-Szlavonországokra nézve ez utóbbi miniszter helyett a bánnal egyetértőleg állapítja meg.

A jelen §. rendelkezései a jelen rendeletben a szeszgyártási célokra termelt cukorrépára vonatkozólag foglalt rendelkezéseket nem érintik.

8. §.

A kereskedelemügyi miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg indokolt esetekben bármely cukorgyári vállalatot arra kötelezhet, hogy a rendelkezésére álló cukorrépából meghatározott mennyiséget cukorgyári rendeltetéstől eltérő célra az említett miniszterek által a beszerzési ár figyelembevételével meghatározandó áron átengedje.

9. §.

A cukorgyári vállalat a termelő által neki átadott cukorrépát cukorgyártási rendeltetéstől eltérő, akár takarmányozási, akár más célra csak a kereskedelemügyi miniszterek ezt megengedő határozata alapján használhatja fel, engedheti át vagy hozhatja egyébként forgalomba.

10. §.

Aki a jelen rendelet valamely rendelkezését, vagy az azok alapján tett hatósági rendelkezést megszegi, vagy kijátssza, vagy megszegésénél, vagy kijátszásánál bármely módon közreműködik, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el s hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha megállapítható annak a nyereségnek mennyisége, amelyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés kétezer koronán felül a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak, az államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországokban az ottani jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

A 7. §-ban szabályozott rekvirálás esetében az igénybevett cukorrépáért befolyt árt (7. §. 2. bekezdés) letétbe kell helyezni a kihágás miatt eljáró hatóságnál és ezt az árt a kihágás megállapítása esetében a törvény értelmében el kell kobozni, ha pedig a kihágás meg nem állapíttatik, a letétbe helyezett összeget ki kell utalni annak a részére, akitől a cukorrépát rekvirálták. Az elkobzott összeg egyötöde a feljelentőt, a többi része a felmerült költség levonásával a Hadirokkantak Segélyalapját illeti.

11. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya, amennyiben a rendelet a magyar szent korona országainak egész területén hatályos törvényben szabályozott jogviszonyokra vonatkozik, Horvát-Szlavonországokra is kiterjed. A jelen rendeletnek Horvát-Szlavonországokra is kiterjedő rendelkezéseit, amennyiben végrehajtásuk nem a központi kormányt illeti, ott a bán hajtja végre.

Budapest, 1917. évi november hó 29. napján.

A m. kir. minisztérium 4.600/1917. M. E. számú rendete a friss cukorrépaszeletért követelhető legmagasabb ár megállapítása tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

A friss (nedves), egyszer préselt, szokványszerű cukorrépaszeletért követelhető legmagasabb ár métermázsánkint (100 kg.) tiszta súlyra 4 koronában állapíttatik meg.

A legmagasabb árat a gyárban, telephelyen, illetve tárolási helyen való átvétel és készpénzfizetés mellett történő eladás esetére kell érteni.

2. §.

Az 1. §-ban meghatározott legmagasabb ár csak az üzleti forgalomban szokásos követelményeknek megfelelő minőségű friss, egyszer préselt cukorrépaszeletre vonatkozik. Kevésbbé jó minőségű árúért csak megfelelően alacsonyabb ár fizetendő.

3. §.

A friss (nedves) egyszer préselt cukorrépaszelet adásvétele iránt a jelen rendelet hatálybalépte előtt az 1. §. szerint követelhető legmagasabb árnál magasabb ár kikötésével kötött ügyletek, amennyiben a jelen rendelet életbelépéséig az árú átadásával még teljesítve nem lettek, hatályukat vesztik.

4. §.

A friss (nedves), egyszer préselt cukorrépaszeletet a jelen rendelet hatályának ideje alatt a megállapított legmagasabb árnál magasabb áron árúsítani tilos.

5. §.

Aki a jelen rendelet valamely rendelkezését megszegi vagy megszegésénél bármely módon közreműködik, az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el s hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha megállapítható annak a nyereségnek a mennyisége, amelyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés kétezer koronán felül a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi december hó 1-én kelt 278. számában.

A jelen §-ba ütköző kihágás miatt nem büntethető az, aki a követelt árt a jelen rendelet ellenére megigérte vagy megfizette, ha a kihágást a hatóságnál feljelenti.

Arra a készletre nézve, amelynek tekintetében a kihágást elkövették, a rendőri büntető eljárás során a törvény értelmében elkobzásnak van helye. Az elkobzott készlet értékének egyötöde a feljelentőt illeti, a többi része a felmerült költség levonásával a Hadirokkantak Segélyalapja javára fordítandó.

6. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya Horvát-Szlavonországokra nem terjed ki.

Budapest, 1917. évi november hó 30-án.

A m. kir. minisztérium 1.248/1918. M. E. számú rendelete a cukorrépamag termelése tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

Minden termelő, aki az 1918. évben cukorrépát szerződéssel vállalt kötelezettség alapján cukorgyár számára 50 (ötven) kataszteri holdon vagy ennél nagyobb területen termel, az említett területnek $^1/_{25}$ (egy-huszonötöd) részén magnyereség végett dugványrépát köteles termelni.

A cukorrépa-magbizottság (10. §.) akár a termelőknek vagy a cukorgyárnak kérelmére, akár hivatalból úgy rendelkezhetik, hogy a termelő dugványrépát a jelen rendelet hatálya alá eső területen az előző bekezdésben megjelölt területnél kisebb területen termeljen vagy egyáltalában ne termeljen.

A cukorrépa-magbizottság a termelőt kérelmére feljogosíthatja, hogy dugványrépát az 1. bekezdésben megjelölt területnél nagyobb területen termeljen.

A termelőnek az előző bekezdésben említett kérelmet a vele szerződött cukorgyári vállalat útján kell előterjesztenie, a cukorgyár pedig köteles a kérelmet a Magyar Cukorgyárosok Országos Egyesülete (Budapest, V., Mária Valéria-utca 12. szám) útján haladéktalanul közölni a cukorrépamag bizottsággal. Hasonlóképen a Magyar Cukorgyárosok Országos Egyesülete útján kell a kérelmet a cukorrépamag bizottsággal közölni, ha azt maga a cukorgyár terjeszti elő.

A bizottságnak a kérelem tárgyában hozott határozatát csak azok a termelők felebbezhetik meg a földmívelésügyi miniszterhez,

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi március hó 24-én kelt 71. számában.

akiknek gyári cukorrépavetése szántóföldjük 25%-át és egyúttal az 500 kataszteri holdat meghaladja. A felebbezést a bizottság határozatának közlésétől számított 8 nap alatt kell beadni. Ha a földmívelésügyi miniszter a felebbezés tárgyában annak beadásától számított 15 nap alatt nem dönt, a dugványrépa termelése iránti kötelezettségre nézve a termelő által előterjesztett kérelmet kell irányadónak tekinteni.

2. §.

A dugványrépát a termelő abból a magból köteles termelni, amelyet a cukorrépatermelés iránt vele szerződött cukorgyári vállalattól dugványrépatermelés céljára kap, vagy amelyet a cukorgyár a már kiadott cukorrépamagvak közül erre a célra kijelölt. Amennyiben a cukorgyári vállalat a vetés megtörténte előtt nem intézkedett arról, hogy a dugványrépát melyik magból termeljék, köteles kijelölni a vetésnek azt a részét, amelyből a jelen rendelet értelmében dugványrépát kell termelni és a termelő a vetésnek ekként kijelölt részét köteles dugványrépának meghagyni.

A dugványrépa termelésének, kiszedésének, téli eltartásának (elraktározásának), továbbá felhasználásának és kezelésének módját a földmívelésügyi miniszter állapítja meg és a termelők e részben az általa kiadott termelési utasítást kötelesek követni.

A cukorgyári vállalat a dugványrépatermelésre kiadott vagy kijelölt magért a termelőtől a közönséges cukorgyári répa magjának áránál magasabb árt nem követelhet.

3. §.

A termelő köteles a dugványrépát a termelési utasításban (2. §. 2. bekezdés) megszabott módon és időben a vele szerződött cukorgyári vállalat előzetes értesítése mellett kiszedetni, a termésnek mennyiségét a cukorgyárral közölni és amennyiben a cukorgyár máskép (6. §.) nem intézkedik, a dugványrépa téli eltartásáról gondoskodni. A termés mennyiségének megállapításához a cukorgyári megbizottat is meg kell hivni. A cukorgyár a termés mennyiségéről a cukorrépamag bizottságnak a Magyar Cukorgyárosok Országos Egyesülete útján köteles jelentést tenni.

4. §.

A cukorgyári vállalat a termelő kívánságára a dugványrépából remélhető cukorrépamagra a termelőnek megfelelő előleget köteles adni. Az előleg legalább annyi, mint amennyi a dugványrépatermésnek a gyári cukorrépára a minisztérium által megszabott legmagasabb ár alapul vételével megállapított értéke. Az előleget akkor kell kifizetni, amikor a termelő a dugványrépatermés mennyiségét a cukorgyárral közölte és gyári cukorrépáját a cukorgyárnak beszállította.

5. §.

Amennyiben a termelővel szerződött cukorgyári vállalat másképp (6. §.) nem rendelkezik, köteles termelő az áttelelt dugványrépát a következő évben a saját gazdaságában a termelési utasításban megszabott módon és időben kiültetni és tovább kezelni. A termelőnek e kötelezettsége fennáll akkor is, ha a dugványrépa kiültetésének évében gyári cukorrépa termelésére nem szerződött.

6. §.

Mindaddig, amig a dugványrépa kiültetve nincs, a termelővel szerződött cukorgyári vállalatnak jogában áll a dugványrépát további kezelés és magnyerés végett más termelőhöz átszállítani, ha e termelő a szükséges további tennivalókra kötelezettséget vállal. Ebben az esetben a cukorgyári vállalat köteles a dugványrépa termelőjének a dugványrépa árát a netalán kifizetett előleg (4. §.) betudásával megfizetni, még pedig az őszi átszállítás esetében kétszeresét, tavaszi átszállítás esetében két és félszeresét köteles fizetni annak az árnak, amelyet a gyári cukorrépára a minisztérium legmagasabb árként megállapít. Ez az ár a termelő feladó állomásán a vaggonba berakott répára értendő.

Az átszállítást a cukorgyár köteles a cukorrépamag bizottságánál a Magyar Cukorgyárosok Országos Egyesületének közvetítésével bejelenteni.

Az átszállított dugványrépa további kezelésére és belőle termelt magra egyebekben a jelen rendelet megfelelő rendelkezései irányadók.

7. §.

A cukorgyári vállalat a jelen rendelet értelmében termelt cukorrépamagot köteles a termelőtől 1919. évi december hó 1. napjáig a termelő vasuti állomásán berakva az ugyanazon évi termésű gyári cukorrépára a minisztérium által megállapított legmagasabb ár tizennyolcszorosát kitevő áron, de legalább 100 kg.-kint 250 (kettőszázötven) koronáért a földmívelésügyi miniszter által rendeletileg megjelölendő szokvány (minőség) szerint átvenni.

8. §.

A jelen rendelet értelmében termelt dugványrépa és cukorrépamag a jelen rendelet erejénél fogva zár alá vétetik. A zár alá vételnek az a hatálya, hogy az említett terményeket feletetni, feldolgozni, felhasználni, rendeltetésüktől más módon elvonni vagy azokkal egyébként a jelen rendelet ellenére rendelkezni nem szabad, hacsak a dugványrépa eltérő felhasználására a cukorrépamag bizottság, a magra nézve pedig a földmívelésügyi miniszter engedélyt nem ad.

Amennyiben a jelen rendelet alapján átvett cukorrépamag az illető cukorgyár magszükségletét nem fedezi, a cukorgyár a hiányt

elsősorban ama gyárak feleslegéből köteles pótolni, amelyek részére cukorrépamag saját szükségletüket meghaladó mértékben termett. A felesleg kiutalása iránt a cukorrépamag bizottság intézkedik és a felesleggel rendelkező gyár a bizottság intézkedésére köteles a magot a bizottság által kijelölt gyárnak önköltségi áron kiszolgáltani.

A jelen rendelet értelmében termelt cukorrépamagot cukorgyári répa termelésére szerződő termelők nem utasíthatják vissza, hanem kötelesek azt a gyártól a szerződésben megállapított áron a vetés céljára elfogadni.

9. §.

Minden cukorgyári vállalat köteles a cukorrépamag bizottságnál a Magyar Cukorgyárosok Országos Egyesülete útján bejelenteni azokat a cukorrépatermelőket, akik a jelen rendelet 1. §-ának 1. bekezdése értelmében dugványrépa termelésére vannak kötelezve. A bejelentésben fel kell tüntetni a termelő nevét és lakóhelyét, továbbá azt a gazdaságot, amelyben a cukorrépát termelik és a szerződés értelmében cukorrépával bevetendő vagy bevetett területnek kataszteri holdakban kifejezett mennyiségét. A bejelentéseket a jelen rendelet hatálybaléptétől számított 15 nap alatt, ha pedig a cukorgyári vállalat a termelővel a jelen rendelet hatálybalépte után szerződött, a szerződés megkötésétől számított 10 nap alatt kell megtenni.

10. §.

A jelen rendeletben megjelölt tennivalók ellátására cukorrépamag bizottság alakíttatik.

A bizottság a földmívelésügyi miniszter által kinevezett elnökön felül négy rendes tagból, két póttagból és az előadóból áll. A bizottság két tagját és egy póttagját az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, két tagját és egy póttagját pedig a Magyar Cukorgyárosok Országos Egyesülete jelöli ki. A bizottság előadója a m. kir. növénynemesítő intézet igazgatója vagy helyettese.

A bizottság szótöbbséggel határoz, szavazategyenlőség esetében az elnök dönt. Határozatképességhez az elnökön felül két tag jelenléte elegendő.

A bizottság székhelye Budapest.

A bizottsághoz intézett kérelmeket és bejelentéseket a Magyar Cukorgyárosok Országos Egyesületének közvetítésével kell beadni, amely köteles a kérelmeket és bejelentéseket haladéktalanul a bizottság elnökéhez juttatni.

A bizottság költségei a földmívelés ügyi tárca terhére esnek.

11. §.

A termelő és a cukorgyári vállalat között cukorrépa termelése iránt kötött szerződések érvényességét a jelen rendelet nem

érinti, de a szerződés teljesítését bármelyik fél csak a jelen rendeletből folyó eltérésekkel követelheti.

12. §.

Aki a jelen rendelet valamely rendelkezését megszegi vagy kijátssza, vagy megszegésénél vagy kijátszásánál bármely módon közreműködik, az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el s hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha megállapítható annak a nyereségnek a mennyisége, amelyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés kétezer koronán felül a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet.

Ama készlet tekintetében, amelyre nézve a kihágást elkövették, a rendőri büntető eljárás során a törvény értelmében elkobzásnak van helye. Az elkobzott készlet értékének egyötöde a feljelentőt illeti, a többi része a felmerült költség levonásával a Hadirokkantak Segélyalapja javára fordítandó.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatósági hatóságnak mint rendőri büntető bíróságnak, az államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

13. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya Horvát-Szlavonországokra nem terjed ki.

Budapest, 1918. évi március hó 21. napján.

Dió és dióbél forgalomba hozatala.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 102.100/1917. számú rendelete a diókészletek kötelező bejelentéséről és zár alá vételéről.[1])

1. §.

A lakosságnak életszükségleti cikkekkel méltányos áron való ellátását biztosítandó, a 4.207/1915. M. E. számú rendelet 4. §-a alapján a dió- és dióbélkészleteknek az alábbiak szerint való kötelező bejelentését rendelem el:

2. §.

Bejelentésre kötelezettek:

a) mindazok az egyének, jogi személyek és cégek (kereskedelmi vállalatok, szövetkezetek stb.), akik diót, illetve dióbélt továbbeladás céljára, vagy ipari üzemekben való felhasználás, avagy egyébként nem saját háztartásukban való fogyasztás céljaira tartanak raktáron, úgyszintén azok is, akik diót, illetve dióbélt más részére tartanak őrizetben (idetartoznak: közraktárak, vámraktárak és a közforgalmi közlekedési vállalatok raktárai is) és pedig diókészletük egész mennyisége tekintetében,

b) termelők és mindazok, akik nem esnek az *a)* pont rendelkezései alá, amennyiben dió- és dióbélkészletük összesen az 50 kilogrammot meghaladja.

3. §.

A 2. §. *a)* és *b)* pontja szerint bejelentésre kötelezettek — kivéve a vámraktárakat, amelyekre a m. kir. pénzügyminiszter utasítása irányadó — kötelesek készleteiket ezen rendelet közhirré tételének napján fennálló állapot szerint 8 nap alatt bejelenteni és pedig a dió- és dióbélkészletek elkülönített feltüntetésével.

Azokat a mennyiségeket, amelyek a bejelentési határidőben a bejelentésre kötelezett egyén (természetes és jogi személyek, cégek stb.) részére fuvarozás alatt állanak, címzett köteles a rendeltetési

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi október hó 21-én kelt 244. számában.

helyre érkezésük és illetve az erről szóló értesítés vétele után 24 óra alatt bejelenteni.

Azok, akik a bejelentésre kerülő mennyiségeket más részére tartják őrizetben, a rendelkezésre jogosult nevét és üzletének, illetőleg tartózkodásának helyét is kötelesek bejelenteni.

A bejelentési kötelezettségnek — amennyiben a bejelentés nem szóbelileg történt — elég tétetett, ha az ezt tartalmazó értesítés a bejelentési határidőn belül ajánlott levélben postára adatott.

4. §.

A 2. §. *a)* pontja szerint bejelentésre kötelezettek a bejelentéseket közvetlenül az Országos Zöldség-, Főzelék- és Gyümölcsforgalmi részvénytársaságnál (Budapest, IV., Városház-utca 4. sz.) kötelesek megtenni.

A 2. §. *b)* pontja szerint bejelentésre kötelezettek pedig a bejelentéseket annak a közigazgatási hatóságnak (kis- és nagyközségekben a főszolgabirónak, rendezett tanácsú városban a tanácsnak, törvényhatósági jogú városokban a rendőrkapitánynak, Budapest székesfővárosban a kerületi előljáróságnak, Fiume városában és kerületében a rendőrkapitánynak) kötelesek megküldeni, amelynek területén a készlet van.

A bejelentéseket minden egyes üzem vagy raktártelepre nézve külön-külön kell megtenni.

A hatóság a hozzá érkezett bejelentéseket a beérkezéstől számított 48 óra alatt az Országos Zöldség-, Főzelék- és Gyümölcsforgalmi Részvénytársasághoz köteles beküldeni.

5. §.

Az ekként bejelentési kötelezettség alá eső összes dió- és illetve dióbélkészletekre nézve a 4.207/1915. M. E. számú rendelet 11. §-a alapján azoknak zár alá vételét is elrendelem.

A zár alá vételnek hatálya az, hogy a birtokos a zár alá vett készlettel nem rendelkezhetik, hanem köteles azt saját veszélyére a zár idejének leteltéig megőrizni és gondozni.

A zár alá vétel joghatálya a jelen rendelet életbelépésétől számított 15-ik napon túl megszünik s ezen idő után — amennyiben ellenkező rendelkezés nem történnék — a birtokos a zár alá vett készletekkel szabadon rendelkezik.

6. §.

Aki a jelen rendelet rendelkezéseit megszegi, vagy megszegésüknél közreműködik, az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Azon készletek tekintetében, amelyekre nézve a kihágást elkövették, a rendőri büntető eljárás során a törvény értelmében elkobzásnak van helye. Az elkobzott készletek értékének egyötöde a feljelentőt illeti, többi része — a felmerült költség levonásával — a rokkant katonák segélyalapja javára fordítandó.

Az ezen rendeletbe ütköző kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak, a székesfővárosi államrendőrség működési területén belül pedig a m. kir. államrendőrségnek a hatáskörébe tartozik.

7. §.

A jelen rendelet intézkedései a katonai és állami igazgatás tényleges birtokában levő készletekre nem vonatkoznak.

8. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Budapest, 1917. évi október hó 19-én.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető magyar királyi miniszter 121.000/1917. számú rendelete a dió- és dióbélkészleteknek forgalombahozataláról.[1])

1. §.

A lakosságnak életszükségleti cikkekkel méltányos áron leendő ellátását biztosítandó, a 4.207/1915. M. E. sz. rendelet 11. §-ában nyert felhatalmazás alapján a dió- és dióbélkészleteknek hatósági igénybevételét (rekvirálását) ezennel elrendelem azzal a közelebbi meghatározással, hogy ezen igénybevétel csakis azokra a készletekre vonatkozik, amelyekre nézve a 102.000/1917. számú rendeletemmel (l. Budapesti Közlöny 1917. évi október hó 21-iki 244. számát) a bejelentési kötelezettséget és zár alá vételt mondottam ki.

2. §.

Az ekként igénybevett készletek csakis az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszternek az Országos Zöldség-, Főzelék- és Gyümölcsforgalmi Részvénytársaság útján kifejezett utasításai szerint hozhatók forgalomba s nevezetesen: a részvénytársaság javaslata alapján az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter állapítja meg azt, hogy a rendelet hatálya alá tartozó diókészletek közül mekkora mennyiség fordítandó.

a) a hadsereg, a tisztviselői beszerzési csoportok, az ipari, közlekedési és bányavállalatok alkalmazottai és munkásellátási

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi november hó 4-én kelt 255. számában.

intézményei, kórházak, fogyasztási szövetkezetek, egyéb közintézmények, községi élelmiszerüzemek stb. szükségleteinek fedezésére, továbbá

b) a kereskedelem útján közvetlenül a helyi fogyasztásra és a belföldi forgalom szükségletének fedezésére.

E végből az a) pontban megnevezettek részéről közvetlenül a készletbirtokosokhoz intézett igénybejelentésekről (megrendelésekről) nevezett készletbirtokosok a részvénytársaságot azonnal értesíteni kötelesek; utóbbi pedig az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető minisztertől kikért utasításoknak megfelelően, az engedélyezett szükségletet a megrendelést felvevő készletbirtokosoknál kiutalja; ezen kiutalásnak a készletbirtokosok — amennyiben ezt készleteik lehetővé teszik — megfelelni kötelesek:

a *b)* pontban megnevezettek részéről érkezett megrendeléseket a készletbirtokosok szintén csak az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszternek a Részvénytársaság útján kifejezett engedélye alapján teljesíthetik, miért is az ilyen megrendeléseket a Részvénytársaságnak tudomására hozni tartoznak, mely az engedély megadása vagy meg nem adása felől az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. minisztertől nyert utasításnak megfelelően 8 nap alatt nyilatkozni köteles. A nyilatkozat esetleges elmaradása a megrendelés teljesítésébe való beleegyezést jelent.

3. §.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter vagy az ő felhatalmazása alapján az Intézőbizottság jogosítva van azt is elrendelni és illetve kívánni, hogy a készletbirtokosok készleteiket vagy annak egy részét készpénzfizetés ellenében az Országos Zöldség-, Főzelék- és Gyümölcsforgalmi Részvénytársaságnak adják át, mely esetben ennek forgalomba helyezéséről az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter utasításainak megfelelően a Részvénytársaság fog gondoskodni.

4. §.

A bejelentésre kötelezettek készleteik csökkenésének igazolásául tartoznak mindazokat az utalványokat és engedélyeket megőrizni, amelyek alapján készleteiket forgalomba hozták.

5. §.

Az Országos Zöldség-, Főzelék- és Gyümölcsforgalmi Részvénytársaságnak átadott készletekért térítésként az átadás idejére szólóan megállapított legmagasabb termelői, illetve dióbélnél a legmagasabb nagykereskedői árak fizetendők.

6. §.

Az Ausztriába és a vámkülföldre kiszállítható mennyiségeket az Intézőbizottság javaslatára az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter állapítja meg. Az ily irányú kérelmek a Részvénytársasághoz nyujtandók be, amely azokat illetékes helyre továbbítja.

7. §.

A 94.950/1917. O. K. H. számú rendeletemnek azt a részét, mely szerint a dió és dióbél 50 kilogrammon aluli mennyiségben szállítási igazolványi kényszer alá nem esett, ezennel hatályon kivül helyezem s a szállítási igazolványi kényszert a dió és dióbél bármely, vagyis az 50 kilogrammon aluli mennyiségének vasuton, hajón vagy gépkocsin történő fuvarozására kiterjesztem.

Az ilyen módon való szállításhoz szükséges szállítási igazolványokat az Országos Zöldség-, Főzelék- és Gyümölcsforgalmi Részvénytársaság igazgatósága Budapesten adja ki, amely alkalommal a forgalombahozatalért járó és termelői, illetve dióbélnél a nagykereskedői maximális ár után számítandó 4% jutalék is lefizetendő.

8. §.

A jelen rendelet bármely intézkedésének megszegése, kijátszása vagy az abban való közreműködés a 4.207/1915. M. E. sz. rendelet 15—18. §-ai és illetve a 2.400/1917. M. E. számú rendelet 6. §-ának megfelelően büntettetik.

Ez a rendelet a Budapesti Közlönyben történt kihirdetését követő nappal lép hatályba; területi érvényességére nézve a 2.400. 1917. M. E. sz. rendelet 7. §-ában foglaltak irányadók.

Budapest, 1917. évi november hó 2-án.

Dohánypótszerek termelése és forgalombahozatala.

A m. kir. minisztérium 1.300/1918. M. E. sz. rendelete a dohánypótszerek tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

Dohánypótszert iparszerűleg előállítani (gyártani) vagy forgalomba hozni, vagy a külföldről evégből behozni, csak a m. kir. dohányjövedék útján szabad.

Dohánypótszer a dohány pótlása végett kikészített minden olyan növényi anyag, amely akár önmagában, akár dohánnyal vagy más anyaggal keverten dohány módjára használható.

A részletes szabályokat a pénzügyminiszter rendelettel állapítja meg.

2. §.

Aki a jelen rendelet, vagy a pénzügyminiszternek a jelen rendelet alapján kibocsátott rendelkezését megszegi, amennyiben cselekménye súlyosabb rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha megállapítható annak a nyereségnek a mennyisége, amelyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés kétezer koronán felül, a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet.

A kihágás tárgyát képező készlet feltétlenül elkobzandó. Az elkobzott készlet értékének egyötöde a feljelentőt, többi része a felmerült költség levonásával a Hadirokkantak Segélyalapját illeti.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak, az államrendőrség működési területén pedig az államrendőrség hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországokban e kihágás miatt az ottani jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

---

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918 évi április hó 13-án kelt 86. számában.

3. §.

Ez a rendelet kihirdetése napján lép életbe. Hatálya kiterjed a magyar szent korona országainak egész területére.

Budapest, 1918. évi április hó 6-án.

A m. kir. pénzügyminiszter 11.196 1918. számú rendelete a dohánypótszerek magánosok által való behozatalának, gyártásának és forgalombahozatalának eltiltása tárgyában.

A m. kir. minisztériumnak a dohánypótszerek tárgyában az 1918. évi április hó 6-án 1.300/1918. M. E. szám alatt kelt rendelete alapján a dohánypótszereknek magánosok által való forgalombahozatala és e célból a külföldről való behozatala megtiltatik.

Ez a tiltó rendelkezés kihirdetése napján lép életbe, ennélfogva magánosok e naptól kezdve dohánypótszereket forgalomba többé nem hozhatnának és azok, akik ily dohánypótszereket mindeddig előállítottak, illetőleg fogalomba hoztak, a náluk visszamaradt készleteket többé nem értékesíthetnék oly célból, hogy ezek a vállalkozók nagyobb károktól megóvassanak, megengedem, hogy ezek a vállalkozók az 1.300/1918. M. E. kormányrendelet megjelenése napján náluk eladatlanul visszamaradt dohánypótszereket 1918. évi május hó 31-ig akadálytalanul elárúsíthassák, kötelesek azonban a dohánypótszerek további gyártását azonnal beszüntetni.

Meghagyom ennélfogva az igazgatóságnak, hogy a körzetében gyártott dohánypótszerek további gyártásának megakadályozása iránt megfelelően intézkedjék és a pénzügyőrségi közegeket e rendszabályokról további miheztartás és ellenőrzés végett megfelelően értesítse. A dohányárúsokat pedig figyelmeztesse, hogy a magánosok által gyártott pótszereknek árúsítása 1918. évi május hó 31-én túl minden körülmények között tiłos és hogy e tilalom ellen vétő dohánykisárúsoktól a kormányrendeletben megállapított büntetésen felül dohányárúsítási engedélyeik a dohánygyártmányok eladására vonatkozó szabályok 50. §-ának 3. *n)* pontja értelmében el fognak vonatni.

Továbbá meghagyom az igazgatóságnak, hogy a magánosok által gyártott dohánypótszereknek forgalombahozatalát 1918. évi junius hó 1-től kezdve kellő eréllyel akadályozza meg. A dohánypótszerekkel elkövetett kihágások felderítése esetében pedig azok megtorlása végett a felvett tényleirásokat az illetékes közigazgatási hatósághoz tegye át.

Budapest, 1918. évi április hó 12-én.

Enyv és enyvbőr forgalombahozatala.

A m. kir. minisztérium 2.522/1917. M. E. számú rendelete a csontenyv, a bőrenyv és a kevert enyv forgalombahozatalának szabályozásáról.[1])

A m. kir. minisztérium háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

A jelen rendelet rendelkezései alá esik a csontenyv, a bőrenyv és a kevert enyv, amely utóbbi a csontenyvnek és bőrenyvnek összetételéből áll, tekintet nélkül arra, hogy e két enyvfajta mily arányban kevertetett.

2. §.

A csontenyv, a bőrenyv és a kevert enyv forgalmát a Csontközpont r.-t. (Budapest, VI., Andrássy-út 95.) közvetíti.

3. §.

A jelen rendelet életbelépésétől kezdve mindazon vállalatok, amelyek csontenyv, bőrenyv vagy kevert enyv előállításával foglalkoznak, e gyártmányaikat csakis a Csontközpont r.-t. útján hozhatják forgalomba.

4. §.

Mindazok a gyárvállalatok, amelyek csontenyv, bőrenyv vagy kevert enyv előállításával foglalkoznak, kötelesek az 1917. évi november hó 10. napján összes raktáraikban és üzemi telepeikben levő készleteiket a mennyiség és minőség, továbbá a raktározás helyének, úgyszintén a készlet tulajdonosának pontos megjelölésével a Csontközpontnál bejelenteni.

Ugyanígy be kell jelenteni az 1917. évi december hónaptól kezdve minden hónapban az illető hó első napján meglevő készleteket.

A bejelentéshez a Csontközpontnál kapható ürlapokat kell felhasználni. A bejelentéseket az 1917. évi november hó 10. napján

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi november hó 8-án kelt 258. számában.

meglevő készletekről legkésőbb november hó 18. napjáig, különben pedig mindenkor legkésőbb az illető hónap 5. napjáig kell közvetlenül a Csontközpontnál benyujtani, a postai úton való beküldésnél pedig legkésőbb a határidő utolsó napján postára adni.

5. §.

A csontenyvet, bőrenyvet vagy kevert enyvet gyártó vállalatok kötelesek a 4. §. értelmében eszközlendő bejelentéssel egyidejűleg egész készletüket a Csontközpontnak forgalombahozatalra felajánlani.

Az ajánlatot posta útján ajánlott levélben kell beküldeni.

A postaköltséget a Csontközpont az ajánlattevőnek megtéríti.

A Csontközpontnak az ajánlat felől azonnal, legkésőbb azonban az ajánlat postára adásának napjától számított 14 napon belül kell határoznia.

6. §.

A Csontközpont részére felajánlott készletek a jelen rendelet erejénél fogva zár alá vétetnek. A zár alá vételnek az a hatálya, hogy a készleteket gondosan meg kell őrizni és azokkal birtokosaik (őrzőjük) csak a Csontközpont utasításai szerint rendelkezhetik. A készleteket a Csontközpont a kereskedelemügyi minisztérium utasítása értelmében és az általa meghatározott árban hozza forgalomba.

Amennyiben az ajánlattevő az ajánlat postára adásának napjától számított 14 nap alatt a Csontközpont rendelkezéseit meg nem kapta, a vételre felajánlott enyvkészlet felett szabadon rendelkezhetik.

7. §.

A Csontközpont köteles az átvett vagy forgalomba hozott csontenyvért, bőrenyvért és kevert enyvért az átvétel megtörténte után legkésőbb 14 nappal fizetést teljesíteni.

8. §.

A 4. §-ban meghatározott bejelentési és az 5. §-ban meghatározott felajánlási kötelezettség azokra is kiterjed, akik csontenyvet, bőrenyvet vagy kevert enyvet legalább 500 kg. mennyiségben továbbeladás, feldolgozás vagy egyéb célból birtokukban vagy őrizetükben tartanak. A jelen rendelkezés alapján felajánlott készletek a 6. §. értelmében szintén zár alá vétetnek, de a kereskedelemügyi miniszter ezen készleteket a zár alól feloldhatja és azok szabad felhasználását megengedheti.

9. §.

Csontenyv, bőrenyv és kevert enyv adásvétele iránt a jelen rendelet hatálybalépte előtt kötött és e rendelet rendelkezéseivel

ellentétben álló szerződések, amennyiben a jelen rendelet életbelépése előtt még nem teljesíttettek, hatályukat vesztik.

Azokat az igényeket, amelyek a szerződés nem teljesítéséből a jelen rendelet életbelépése előtt keletkeztek, az előbbi bekezdés szabálya nem érinti; a vevő azonban azok alapján teljesítést nem követelhet, hanem csak kártérítést.

Oly szerződéseknél, melyeket részletekben kell teljesíteni, a jelen §. első bekezdésének hatálya csak azokra a részletszolgáltatásokra vonatkozik, amelyeket a jelen rendelet hatályának ideje alatt kellene teljesíteni.

10. §.

Aki a jelen rendeletben említett cikkekből birtokában vagy őrizetében levő készletet a jelen rendelet ellenére a Csontközpontnak be nem jelenti, vagy a valóságnak meg nem felelő adatokat jelent be, a készletet a Csontközpontnak a jelen rendelet ellenére fel nem ajánlja, ilyen cikkeket a jelen rendelet ellenére árúba bocsát, vagy egyébként elidegenít, vagy azokkal a jelen rendelet ellenére egyébként rendelkezik, az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Azon készlet tekintetében, amelyre nézve a kihágást elkövették, a kihágási eljárás során a törvény értelmében elkobzásnak van helye. Az elkobzott készlet értékének egyötöde a feljelentőt, a többi része pedig a felmerült költségek levonásával a Hadirokkantak Segélyalapját illeti.

A kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntetőbíróságnak, az államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrség hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországokban e kihágás miatt az ott érvényes jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

11. §.

Jelen rendelet 1917. évi november hó 10. napján lép életbe és hatálya a magyar szent korona országainak egész területére kiterjed.

Horvát-Szlavonországokban ezt a rendeletet, amennyiben végrehajtása nem a központi kormányt illeti, a bán hajtja végre.

Budapest, 1917. évi november hó 7-én.

A m. kir. minisztériumnak 2.524/1917. M. E. számú rendelete az enyvbőr forgalombahozatalának szabályozásáról.[1])

A m. kir. minisztérium háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi november hó 8-án kelt 258. számában.

1. §.

A jelen rendelet rendelkezései alá esik mindenféle enyvbőr, vagyis a nyersbőrök feldolgozásánál keletkező minden hulladék, kivéve a szőröket, patákat és szarvakat.

2. §.

A jelen rendelet életbeléptetésétől kezdve enyvbőrt csupán a jelen rendelet rendelkezéseinek megfelelően szabad forgalomba hozni és feldolgozni.

Az enyvbőrök forgalmát a Csontközpont részvénytársaság (Budapest, VI., Andrássy-út 95. sz.) közvetíti; a jelen rendelet életbeléptetésétől kezdve tilos tehát enyvbőrt másnak, mint a Csontközpontnak eladni, az enyvbőrt feldolgozó vállalatoknak pedig tilos enyvbőrt mástól, mint a Csontközponttól beszerezni.

3. §.

Aki enyvbőrt száraz, nedves, sózott vagy meszezett állapotban termel, vagy birtokában vagy őrizetben tart, — a bőrenyvet és gelatint gyártó üzemeket kivéve — köteles készleteit a mennyiségnek és minőségnek, továbbá a raktározás helyének, úgyszintén a készlet tulajdonosának pontos megjelölésével a Csontközpontnál bejelenteni és megvételre felajánlani.

A bejelentéseket az 1917. évi november hó 10. napján meglevő készletekből legkésőbb november hó 18. napjáig, különben pedig mindenkor a hónap első napján volt állapot szerint legkésőbb a hó 5-dik napjáig kell közvetlenül a Csontközpontnál benyujtani, postai úton való beküldésnél pedig legkésőbb a határidő utolsó napján postára adni.

Az 1917. évi november hó 10. napján, illetőleg később valamely hó első napján fuvarozás alatt álló készletek a címzettnél esnek bejelentés alá.

4. §.

Akinek a 3. §. szerint bejelentés alá eső enyvbőrkészlete van, köteles a bejelentéssel egyidejűleg egész készletét a Csontközpontnak megvételre felajánlani.

Az ajánlatot posta útján ajánlott levélben kell beküldeni. A postaköltséget a Csontközpont az ajánlattevőnek megtéríti.

A Csontközpontnak az ajánlat felől azonnal, legkésőbb azonban az ajánlat postára adásának napjától számított 14 napon belül kell határoznia.

5. §.

A Csontközpont rendelkezésének megérkeztéig a vételre felajánlott enyvbőrkészlet el nem adható, fel nem dolgozható és más módon sem értékesíthető. A bejelentő fél köteles a Csontközpont rendelkezésének megérkeztéig a készleteket szakszerűen kezelni és megfelelő őrzésükről költségmentesen gondoskodni.

A Csontközpont rendelkezésének megérkezte után az ajánlattevő köteles készletét szállításra előkészíteni és a Csontközpont által megjelölt belföldi rendeltetési helyre késedelem nélkül elküldeni.

Amennyiben az ajánlattevő az ajánlat postára adásának napjától számított 14 nap alatt a Csontközpont rendelkezését meg nem kapta, a vételre felajánlott enyvbőrkészlet felett szabadon rendelkezhetik.

6. §.

A Csontközpont köteles az átvett enyvbőrért az átvétel megtörténte után legkésőbb 14 napon belül fizetést teljesíteni. Átvételi ár gyanánt azt az árt köteles fizetni, amely az alábbiakban meghatározott legmagasabb árak alapulvételével az árú minőségének megfelel.

Kézzel nyirott nedves enyvbőrért jól lecsepegtetett állapotban, még pedig:

borjú enyvbőrért	10.40
marha enyvbőrért	9.10
marhahasiték enyvbőrért	11.70
marhafejekért és bőrhulladékokért szőrtelenítve	11.—
marhafejekért szőrrel	9.70
lóenyvbőrért	5.90
juhenyvbőrért, fejekért és szeletekért	6.50
kecskeenyvbőrért, fejekért és szeletekért	10.70

A gépenyvbőr ára a kisebb értékűség arányában állapíttatik meg, de a kézzel fejtett enyvbőr árának felénél nagyobb nem lehet.

A száraz enyvbőrárak a nedves enyvbőrre megállapított árak négyszeresét meg nem haladhatják. Ha az árú legalább is nem közepes minőségű és nem a szokványszerű nedvességtartalma van, az ár megfelelően leszállítandó.

Ezek az árak 100 kilogrammonkint csomagolás nélkül készpénzfizetés mellett értendők.

A súly az árú rendeltetési helyén lehetőleg a vasúti közeg által állapítandó meg; ha ez nem lehetséges, úgy a súlyt az átvevő két tanu jelenlétében állapítja meg.

Az árak a rakodó állomáshoz való fuvarozásnak és a rakodásnak költségét magukban foglalják.

Ha a felek a fizetendő ár tekintetében meg nem egyeznek, a Csontközpont az átvett árúért az átvételkor egyelőre az általa megajánlott árt köteles megfizetni és köteles ilyenkor az árút az árnak elsőbirósági megállapításáig (8. §. 1. bekezdése) a megérkezéskor volt állapotban meghagyni.

A magyar szent korona országainak területére külföldről behozott enyvbőrre a jelen rendeletben megállapított legmagasabb árak nem vonatkoznak, de ezek is bejelentés és felajánlás alá esnek.

7. §.

Az enyvbőr adásvétele iránt a jelen rendelet hatálybalépte előtt kötött és e rendelet rendelkezéseivel ellentétben álló szerződések hatályukat vesztik, amennyiben a jelen rendelet életbelépése előtt még nem teljesíttettek.

Azokat az igényeket, amelyek a szerződés nem teljesítéséből a jelen rendelet életbelépése előtt keletkeztek, az előbbi bekezdés szabálya nem érinti; a vevő azonban azok alapján teljesítést nem követelhet, hanem csak kártérítést.

Oly szerződéseknél amelyeket részletekben kell teljesíteni, a jelen §. első bekezdésének szabálya csak azokra a részszolgáltatásokra vonatkozik, amelyeket a jelen rendelet hatályának ideje alatt kellene teljesíteni.

8. §.

Ha a felajánlott árú minősége vagy súlya és ehhez képest ára tekintetében a felek meg nem egyeznek, az árú átvételi árát a 6. §-ban megállapított legmagasabb árnak megfelelően a felek bármelyikének kérelmére egy vagy több szakértő meghallgatásával az árú fekvésének helye szerint illetékes kir. járásbíróság végzésével állapítja meg.

A megállapítás tárgyában hozott végzés ellen a kir. törvényszékhez felfolyamodásnak van helye. A felfolyamodás a Csontközpontot a felajánlott árúval való rendelkezésben nem akadályozza. A kir. törvényszék határozata ellen további felebbvitelnek helye nincs.

Az ebben az eljárásban hozott határozat mindkét félre kötelező és az eldöntött kérdés perben sem lehet vita tárgya

Az eljárás költségeinek viselése felől a bíróság a körülmények figyelembevételével belátása szerint határoz.

Egyebekben az eljárásra az 1911 : I. t.-c. 382—385. §-ai megfelelően alkalmazandók.

A szerződő felek jogaira és kötelezettségeire nézve minden más vonatkozásban az általános jogelvek irányadók.

9. §.

A Csontközpont köteles az általa vásárolt enyvbőrt a belföldi feldolgozó iparteleppeknek a kereskedelemügyi miniszter utasításainak szemmeltartásával tovább eladni.

A Csontközpont ennél a továbbeladásnál az általa fizetett áron felül a saját üzleti költségei fejében a kereskedelemügyi miniszter által megállapítandó jutalékot számíthat fel.

10. §.

Az enyvbőrnek vasúton, hajón vagy gépkocsin nem postai polgári forgalomban való szállítására nézve a m. kir. minisztérium 1916. évi december hó 5-én 3.500/1916. M. E. szám alatt kelt rende-

letének (l. a Budapesti Közlöny 1916. évi december hó 6. napján megjelent 284. számában) rendelkezései továbbra is érvényben maradnak, azzal az eltéréssel, hogy az enyvbőrre vonatkozó szállítási igazolványok kiállítását a jelen rendelet életbeléptetésétől kezdve a Csontközpont útján kell kérni.

11. §.

Aki a jelen rendeletben említett cikkekből birtokában vagy őrizetében levő készletet a jelen rendelet ellenére a Csontközpontnak be nem jelenti, vagy a valóságnak meg nem felelő adatokat jelent be, vagy készletét a Csontközpontnak megvételre a jelen rendelet ellenére fel nem ajánlja, ilyen cikkeket a jelen rendelet ellenére árúba bocsát, vagy egyébként elidegenít, vagy azzal a jelen rendelet ellenére egyébként rendelkezik, úgyszintén aki ily cikkeket, tudva, hogy elidegenítésük a jelen rendeletbe ütközik, megszerez, az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Azon készlet tekintetében, amelyre nézve a kihágást elkövették, a kihágási eljárás során a törvény értelmében elkobzásnak van helye. Az elkobzott készlet értékének egyötöde a feljelentőt, a többi része pedig a felmerült költségek levonásával a Hadirokkantak Segélyalapját illeti.

A kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntetőbíróságnak, az államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrség hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországokban e kihágás miatt az ott érvényes jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

12. §.

Ez a rendelet 1917. évi november hó 10. napján lép életbe.

Horvát-Szlavonországokra nézve a 8. §-ban foglalt rendelkezéseknek megfelelő jogszabályok megállapítása iránt a bán intézkedik. Egyebekben a jelen rendelet hatálya, amennyiben a rendelet a magyar szent korona országainak egész területén hatályos törvényben szabályozott jogviszonyokra vonatkozik, Horvát-Szlavonországokra is kiterjed.

A Horvát-Szlavonországokra kiterjedő rendelkezéseket, a mennyiben végrehajtásuk nem a központi kormányt illeti, ott a bán hajtja végre.

Hatálya kiterjed a magyar szent korona országainak egész területére.

Budapest, 1917. évi november hó 7-én.

Erdélyrészi királyi biztos hatásköre.

A m. kir. minisztérium 620/1918. M. E. számú rendelete az erdélyrészi királyi biztos hatáskörének megállapításáról.[1])

A m. kir. minisztérium az erdélyrészi királyi biztos hatáskörét és működésének irányelveit következőképen állapítja meg:

1. Az erdélyrészi királyi biztos a minisztériumnak van alárendelve.

Működésének irányítását a minisztériumtól és az érdekelt szakminisztertől kapja.

2. A királyi biztos székhelye Kolozsvár[2]); hatásköre Alsó-Fehér, Beszterce-Naszód, Csík, Fogaras, Háromszék, Kis-Küküllő, Kolozs, Maros-Torda, Nagy-Küküllő, Szeben, Szilágy, Szolnok-Doboka, Torda-Aranyos és Udvarhely vármegye, valamint Kolozsvár és Maros-Vásárhely szabad királyi város területére terjed ki.

3. A királyi biztos feladata a 2. pontban megjelölt területeken a háborús események következtében szükségessé vált helyreállítási munkálatokkal és a lakosság segélyezésével kapcsolatos ügyeknek, továbbá az említett területeken és a minisztérium, illetőleg az egyes miniszterek felhatalmazása alapján, az állami érdekek fokozottabb biztosítása céljából, a közigazgatás terén szükséges mindazoknak a kormányzati tennivalóknak irányítása és intézése, amelyek a minisztérium és az ügykörük szerint érdekelt egyes miniszterek hatáskörébe tartoznak.

4. A királyi biztos a 3. pontban meghatározott feladatok megvalósításának irányelveit a minisztériummal, illetőleg az érdekelt szakminiszterrel összhangban állapítja meg és a megvalósításuk céljából szükséges alapvető intézkedéseket vagy rendeleteket is a minisztériummal, illetőleg a szakminiszterrel egyetértve, tehát előzetes megkérdezésük és hozzájárulásuk után teheti meg, illetőleg adhatja ki.

A királyi biztos rendelkezései ellen 15 nap alatt fellebbezésnek van helye az illetékes miniszterhez, aki végérvényesen határoz.

5. A királyi biztost a hatáskörébe utalt feladatok megvalósítása céljából a vármegyei, városi és községi alkalmazottakkal és köze-

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi március hó 24-iki számában.

[2]) A m. kir. minisztérium az erdélyrészi kir. biztos székhelyéül később Marosvásárhely szab. kir. várost állapította meg. (Belügyi Közlöny, 1918. évi április hó 14.)

gekkel, továbbá a csendőrség, az államrendőrség, a határrendőrség és a pénzügyőrség alkalmazottaival és közegeivel, végül az állami erdészet személyzetével szemben ugyanazok a jogok illetik meg, amelyeket az 1912 : LXIII. törvénycikk 4. §-a a kormánybiztosok részére megállapít; a felfüggesztés és a rendelkezési állapotba helyezés jogát azonban az illetékes miniszter hozzájárulásával gyakorolhatja.

6. Azokban a közigazgatási ügyekben, amelyek a királyi biztos hatáskörén kivül esnek, továbbra is a rendes közigazgatási hatóságok járnak el.

Eljárásuk felett a királyi biztos felügyeleti jogot csak annyiban gyakorolhat, amennyiben működésük a királyi biztosra bizott feladatok sikeres megvalósítását érinti.

7. A királyi biztos működésével járó személyi és dologi kiadásokat a miniszterelnöki tárca terhére kell elszámolni.

Budapest, 1918. évi március hó 21-én.

Erdőkre vonatkozó jogszabályok.

A m. kir. minisztérium 3.296/1918. M. E. számú rendelete az erdőkre vonatkozó jogszabályok kiegészítése tárgyában.[1])

A m. kir. ministerium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

I. Erdő fakihasználási joga.

1. §.

Az erdők törzskönyvében vagy a földadókataszterben erdőként nyilvántartott terület fakihasználási jogát (fatermelés, favágatás, letarolás, cserhántás stb.) tekintet nélkül a használat terjedelmére és módjára (tarvágás, fokozatos felújító vágás, szálalás) átruházni csak okirattal és csak a hatóság hozzájárulásával lehet. Okirat és hatósági hozzájárulás hiányában az átruházás érvénytelen. A hatóság a hozzájárulást feltételekhez kötheti s a fakihasználást az okszerű gazdálkodásnak megfelelő keretekre korlátozhatja.

A fakihasználást a hatósági hozzájárulás jogerőre emelkedése előtt a hatóság kifejezett engedélye nélkül megkezdeni nem szabad.

Semmis minden olyan megállapodás, amely a hatósági hozzájárulás megtagadásának esetére a felek bármelyikét az érvénytelenség törvényes jogkövetkezményein túlmenő hátránnyal sujtja.

Semmis minden olyan megállapodás is, amely az 1. bekezdés rendelkezésének kijátszására irányul, vagy azzal ellenkezik.

2. §.

E rendelet életbelépése után csak a hatóság hozzájárulásával szabad erdőben (1. §. 1. bekezdés) fakihasználást foganatositani akkor is, ha az erdő tulajdonosa vagy tényleges birtokosa nem ruházza ugyan át az erdő kihasználásának jogát, hanem a fakihasználást saját házi vagy gazdasági szükségletének a 3. §-ban emlitett mértéken tul kivánja foganatositani, vagy az általa kitermelt faanyagot szándékozik átruházni.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. julius 31-én kelt 171. számában.

3. §.

Az 1. és 2. §-ban említett hatósági hozzájárulásra nincs szükség az 1879 : XXXI. t.-c. 17. §-a alá eső erdőknél, amelyekben a fahasználatoknak gyakorlását a jóváhagyott rendszeres gazdasági tervek, illetőleg az erdőrendészeti hatóságoknak külön intézkedései szabályozzák.

Az 1879 : XXXI. t.-c. 17. §-a alá nem eső erdők tekintetében nincs szükség a 2. §-ban említett hatósági hozzájárulásra, ha az erdő tulajdonosa vagy tényleges birtokosa a faanyagot — habár részes termelés útján is — saját házi vagy gazdasági szükségletének fedezésére termelteti, feltéve, hogy az egy évben kihasználandó mennyiség tüzifánál a 200 ürköbmétert, épületi és egyéb mű- és haszonfánál a 100 tömörköbmétert, karónál a 15.000 darabot, rúdfánál pedig a 2.000 folyómétert meg nem haladja.

A földmívelésügyi minister elrendelheti, hogy a 2. §-ban említett hatósági hozzájárulás a jelen §. 2. bekezdésében nem említett más csekélyebb jelentőségű esetekben sem szükséges.

4. §.

Az 1. és a 2. §. szerint szükséges hatósági hozzájárulást az érdekelt felek bármelyike (az erdő tulajdonosa vagy tényleges birtokosa, ill. a vevő) kérheti.

A felek kötelesek az 1. §. esetében az átruházásról szóló okiratot, egyszerű másolatával együtt, az átruházás keltétől — ha pedig a jogügylethez egyéb jogszabály értelmében hatósági jóváhagyás is kell (13. §.), e jóváhagyás jogerőre emelkedésétől számított 30 napon belül, de mindenesetre a fakihasználás megkezdése előtt, az erdő fekvése szerint illetékes m. kir. járási erdőgondnokságnál bemutatni.

A 2. §. esetében az erdő tulajdonosa vagy tényleges birtokosa a fakihasználásra irányuló szándékát a kihasználás megkezdése előtt az előbbi bekezdés szerint illetékes m. kir. járási erdőgondnokságnál köteles bejelenteni.

A döntésre hivatott szerv az okirat bemutatásának napjától, illetőleg a fakihasználás bejelentésének napjától számított 30 nap alatt köteles határozni. Ha ez alatt az idő alatt nem nyilatkozik, a hatósági hozzájárulás megadottnak tekintendő.

5. §.

Az 1. és a 2. §. szerint szükséges hatósági hozzájárulás kérdésében döntésre hivatott szerv: tarvágásnál 10 kataszteri holdig, fokozatos felújító vágásnál 20 kataszteri holdig, szálalásnál 30 kataszteri holdig terjedő fakihasználás esetében az erdő fekvése szerint illetékes m. kir. járási erdőgondnokság, az ezeket meghaladó fakihasználások eseteiben pedig az erdő fekvése szerint illetékes m. kir. állami erdőhivatal.

A jogerős határozat érvényességét nem érinti az a körülmény, hogy az 1. bekezdésben említett terület nem helyes előadása miatt a határozatot az erdőgondnokság helyett az erdőhivatal vagy viszont hozta.

6. §.

Az elsőfokú határozat ellen felebbezésnek van helye a földmívelésügyi ministerhez, akinek határozata végérvényes.

Felebbezéssel élhetnek a felek a határozat kézbesitésétől számitott tizenöt nap alatt, továbbá közérdekből a földmívelésügyi miniszter által megállapitott esetekben az általa kijelölt a határozat hozatalától számitott tizenöt nap alatt.

A döntésre hivatott szerv határozatát indokolt esetben felebbezésre tekintet nélkül végrehajthatónak nyilvánithatja.

7. §.

Az 1—6. §. nem nyer alkalmazást:

1. a jelen rendelet életbelépése előtt létrejött s az 1. §-ban említett azokra a jog ügyletekre, amelyek alapján a fakihasználást a jelen rendelet életbelépésekor már befejezték;

2. a jelen rendelet életbelépése előtt létrejött s az 1. §-ban említett azokra a jogügyletekre, amelyek alapján a fakihasználást ugyan még be nem fejezték, de a fakihasználás átruházásáról szóló okiratot legkésőbben e rendelet életbelépésének napját követő nyolc napon belül illetékkiszabás végett a megfelelő helyre, vagy pedig tudomásvétel végett a m. kir. járási erdőgondnokságnál bemutatják.

A 2. §-ban említett azok a fakihasználások, amelyeket a jelen rendelet életbelépése előtt már megkezdtek, az 1918. év végéig hatósági hozzájárulás nélkül is folytathatók, a fakihasználást azonban e rendelet életbelépésétől számitott 30 napon belül a m. kir. járási erdőgondnokságnál be kell jelenteni. Az ilyen fakihasználást az 1918. éven túl csak a jelen rendelet értelmében szükséges hatósági hozzájárulással szabad folytatni.

A fakihasználást az 5. §-ban említett szervek a jelen §. 1. bekezdése 2. pontjának és a 2. bekezdésének eseteiben is az okszerű gazdalkodásnak megfelelő keretekre korlátozhatják.

Önként értetődik, hogy az 1879 : XXXI. törvénycikknek az erdők fentartására vonatkozó rendelkezései és az erdőrendészeti hatóságoknak kapcsolatos intézkedései a jelen §-ban említett esetekre is alkalmazást nyernek.

8. §.

Az e rendelet alapján kiadott hatósági hozzájárulásra akkor, mikor a termelt fakészletet a »Magyar Szent Korona Országai Faértékesitő Hivatalának« bejelentik, hivatkozni kell.

9. §.

Aki mint fél vagy megbizott a hatósági hozzájárulás kieszközlése végett szükséges bemutatást vagy bejelentést a 4. §-ban emlitett határidőben nem teljesiti vagy tudva olyan ügylet kötésében vagy foganatositásában vesz részt, amely ennek a rendeletnek kijátszását célozza; továbbá, aki mint az erdő tulajdonosa vagy tényleges birtokosa, avagy mint vállalkozó a fakihasználást a szükséges hatósági hozzájárulás nélkül, avagy, ha a hatóság a fakihasználást feltételekhez kötötte, a hatóság engedélye és a feltételek teljesitése nélkül megkezdi, folytatja vagy mindezt tűri, az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el, amelynek büntetése hat hónapig terjedhető elzárás és 2,000 (kettőezer) koronáig terjedhető pénzbüntetés.

Ha megállapitható annak a nyereségnek a mennyisége, amelyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés 2,000 (kettőezer) koronán felül a megállapitott nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint lendőri büntető bíróságnak, az államrendőrség működésének területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

10. §.

Ama levágott fatömeg tekintetében, amelyre nézve a kihágást elkövették, a törvény értelmében elkobzásnak van helye. Az elkobzott fa értékéből a felmerült költségek fedezendők, a fenmaradó összeg a Hadirokkantak Segélyalapját illeti; a földmívelésügyi miniszter azonban a fenmaradó összegből legfeljebb egyötödrészt a feljelentő jutalmazására fordithat.

II. Közös erdőből járó osztatlan illetőség.

11. §.

A közös erdőből járó, habár nem is telekkönyvezett osztatan illetőségnek átruházása az ingatlanok forgalmáról szóló (a Budapesti Közlöny 1917. évi 249. számában kihirdetett) 4,000/1917. M. E. számú rendelet alá esik.

Az 1898 : XIX. t.-c. II. címének rendelkezése alá eső közös erdőben részes fél a közös erdőre vonatkozólag fakihasználási jogot nem ruházhat át. Az ilyen fakihasználási jogot csak a közösségnek erre jogosult szervezete és csak a fennálló jogszabályoknak megfelelően ruházhatja át.

III. A rendelet végrehajtása.

12. §.

Ennek a rendeletnek végrehajtásához szükséges szabályokat a földmívelésügyi miniszter és az igazságügyi miniszter egyetértve állapitja meg.

IV. Hatósági jóváhagyás.

13. §.

E rendelet értelmében szükséges hatósági hozzájárulás nem pótolhatja azt a hatósági jóváhagyást, amely a jogügylethez egyéb jogszabály értelmében szükséges.

V. Életbelépés.

14. §.

Ez a rendelet 1918. évi augusztus hó 1-én lép életbe. Hatálya Horvát-Szlavonországokra nem terjed ki.

Budapesten, 1918. évi julius hó 25-én.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter 143.800/1918. F. M. számú rendelete az erdőkre vonatkozó jogszabályok kiegészitéséről 3.296/1918. M. E. szám alatt kibocsátott rendelet végrehajtása tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium által az erdőkre vonatkozó jogszabályok kiegészitéséről 3,296/1918. M. E. szám alatt kibocsátott rendelet 12. §-a alapján az igazságügyminiszterrel egyetértőleg a következőket rendelem:

I. Erdő fakihasználási joga.

A kérelem előterjesztése.

1. §.

Az erdők fakihasználási jogának átruházásához vagy a fakihasználás gyakorlásához a 3,296/1918. M. E. számú rendelet 1. és 2. §-a értelmében szükséges hatósági hozzájárulás kieszközlése végett az érdekelt felek (az erdőtulajdonosa vagy tényleges birtokosa, illetőleg a vevő) az emlitett rendelet 4. §-ának megfelelően, a kérelmet az erdő fekvése szerint illetékes m. kir. járási erdőgondnokságnál irásban vagy szóbelileg terjesszék elő. A szóbeli kérelmet és a következő bekezdés szerint szükséges adatokat a m. kir. járási erdőgondnokság jegyzőkönyvbe foglalja.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. julius 31-én kelt 171. számában.

A kérelem előterjesztése alkalmával meg kell jelölni az erdő tulajdonosát, esetleg ettől különböző tényleges birtokosát, illetőleg a vevőt és valamennyiöknek lakóhelyét, az erdő fekvésének helyét (községi határ, dülő, kataszteri helyrajzi szám), területének nagyságát, valamint — ha az erdőt csak részben kívánják kihasználni, a kihasználás alá kerülő erdőrészletet és területének nagyságát, továbbá a faállományra vonatkozó adatokat (fanem, kor, sűrűség), a fakihasználás módját (tarvágás, fokozatos felujitó vágás, szálalás) és a fakihasználás évek szerint való beosztását; végül az eljárás gyorsitása végett lehetőleg be kell mutatni a kihasználás alá kerülő erdő helyrajzát vagy vázlatrajzát.

Amennyiben fakihasználási jog átruházásáról van szó, ugyancsak a kérelem előterjesztése alkalmával, a fentebb megjelölt adatok bejelentésén felül be kell mutatni az átruházásról szóló okiratot egyszerű másolatával együtt s ha a jogügylethez egyéb jogszabály értelmében hatósági jóváhagyás kell (3,296/1918. M. E. számú rendelet 13. §.), az ezt tartalmazó jogerős határozatot is.

A kérelmet a fakihasználás megkezdése előtt, még pedig átruházás esetében az átruházás keltétől — s ha a jogügylethez egyéb jogszabály értelmében hatósági jóváhagyás is kell, a jóváhagyás jogerőre emelkedésétől — számitott 30 napon belül kell előterjeszteni.

2. §.

Annak a félnek kivánságára, aki a kérelmet az 1. §. értelmében előterjeszti, a m. kir. járási erdőgondnokság a kérelem előterjesztéséről elismervényt köteles kiszolgáltatni; ebben az elismervényben fél által bemutatott okiratot meg kell emliteni.

A kérelmek nyilvántartása.

3. §.

A 3,296/1918. M. E. számú rendelet 5. §-a értelmében döntésre hivatott szervek a beérkezett kérelmekről külön F. jelzésű iktatókönyvet — és ha az ügyek száma indokolja, a felek neve szerint külön F. jelzésű tárgymutatót is — vezetnek s az iratokat irattárukban külön kezelik.

A döntésre hivatott szervek eljárásukról, a rendszeresitett minta szerint összeállitott kimutatás előterjesztésével, félévenkint (január 1-én és julius 1-én) a m. kir. földmivelésügyi miniszterhez jelentést tesznek.

A kérelem elintézése.

4. §.

A m. kir. járási erdőgondnokság, szükség esetében helyszini szemle útján, késedelem nélkül meggyőződik a bejelentett ada-

tok helyességéről és sürgősen beszerzi az esetleg még hiányzó adatokat.

Amennyiben a szándékolt fakihasználás tarvágásnál a 10 kataszteri holdat, fokozatos felujitó vágásnál a 20 kataszteri holdat, szálalásnál a 30 kataszteri holdat meghaladja, a m. kir. erdőgondnokság a kérelmet mellékleteivel együtt helyi ismereteire alapitott véleménye kiséretében, a kérelem beérkezésétől számitott 8 nap alatt megküldi a határozathozatalra illetékes m. kir. állami erdőhivatalnak.

A m. kir. állami erdőhivatal, ha a vele közölt adatok a kérdés érdemleges elbirálására elegendők nem lennének, a még szükséges adatokat — esetleg sürgősen foganatositandó helyszini szemle útján — beszerzi.

A döntésre hivatott szervek kiküldöttei a helyszini szemlével kapcsolatos utazásaik után járó illetményeket a rendes havi utiszámlákban számitják fel az állammal szemben.

5. §.

A hatósági hozzájárulás kérdésében döntésre hivatott szerv az előtte ismeretes minden körülmény gondos számbavételével mérlegelje, vajjon a tervezett fakihasználás nem ütközik-e az okszerű erdőgazdaság elveibe.

A hatósági hozzájárulást csak akkor lehet megtagadni, ha a döntésre hivatott szerv meggyőződése szerint a tervbe vett fakihasználás foganatositása az okszerű erdőgazdaság elveibe ütközik.

Ilyen esetek lehetnek különösen a következők:

1. ha a faállomány a vágásra még nem érett, fejlődésben levő fiatalosok (cserhántó üzemnél 16 évnél fiatalabb faállományok) alkotják;

2. ha az erdő faállományának letarolása vagy nagyobb mértékű kiritkitása a kihasznált terület újra erdősitését vagy természetes úton való felujitását veszélyeztetné;

3. ha az erdők faállományának nagyobb területen tervbe vett letarolása vagy nagyobb mértékű kiritkitása vizkárokat idézhetne elő, vagy a talaj termőképességét veszélyeztetné.

6. §.

A hatósági hozzájárulás kérdésében döntésre hivatott szerv a fakihasználási jog átruházása esetében (3.296/1918. M. E. számú rendelet 1. §.) az okirat bemutatásának napjától, egyéb esetekben (idézett rendelet 2. §.) pedig a fakihasználás bejelentésének napjától számitott 30 nap alatt köteles határozni. Ha ez alatt az idő alatt a hozzájárulás kérdésében valamely fontos okból esetleg nem dönthetne, a kérelmet előterjesztő felet erről még az emlitett határidőn belül értesiti azzal a figyelmeztetéssel, hogy a fahasználat nem kezdhető meg, hanem a fél a döntést bevárni köteles.

Ha a döntésre hivatott szerv a fentebb említett határidő alatt nem nyilatkozik, a hatósági hozzájárulás megadottnak tekintendő. Arról, hogy ez az eset bekövetkezett, a fél kívánságára, a döntésre hivatott szerv tanusítványt köteles kiállítani.

A kérelem teljesítése. Jogorvoslat közérdekből.

7. §.

A döntésre hivatott szerv a hozzájárulást feltételekhez kötheti s a fakihasználást az okszerű gazdálkodásnak megfelelő keretekre korlátozhatja; nevezetesen:

1. a tervbevett fakihasználást helye, terjedelme, módja és évek szerint való beosztása tekintetében az okszerű erdőgazdaság követelményeinek megfelelő mértékben korlátozhatja;

2. a fakihasználás befejezésére és a vágásterületnek a felújulás vagy az erdősítés lehetővétételéhez és a tűzveszedelem elhárításához feltétlenül szükséges kitakarítására határidőt tűzhet ki;

3. a felújulás és az erdősítés biztosítására megfelelő egyéb rendelkezéseket tehet (legeltetési tilalom, határidő a mesterséges erdősítés foganatosítására, magfáknak hagyása stb.);

4. kötelezheti az erdő tulajdonosát vagy tényleges biztokosát, hogy a mesterséges erdősítés költségeinek biztosítására, a fakihasználás megkezdése előtt, a törvényhatóság pénztáránál meghatározott nagyságú pénzösszeget letétbe helyezzen.

8. §.

A hatósági hozzájárulás kérdésében döntésre hivatott szerv a hatósági bozzájárulást tartalmazó határozatát az érdekelt felekkel (az erdő tulajdonosával vagy tényleges birtokosával, illetőleg vevővel) közli azzal a figyelmeztetéssel, hogy a kézbesítéstől számított 15 nap alatt felebbezéssel élhetnek s hogy a határozat jogerőre emelkedéséig végre nem hajtható.

A döntésre hivatott szerv azonban a hatósági hozzájárulást kimondó határozatát indokolt esetekben felebbezésre tekintet nélkül végrehajthatónak nyilváníthatja.

A határozatot közölni kell az erdő fekvése szerint illetékes kir. erdőfelügyelőséggel. Az erdőfelügyelőség a határozat hozatalától számított 15 nap alatt az elsőfokon döntő szerv útján, közérdekből felebbezéssel élhet a földmívelésügyi miniszterhez.

Ha az erdőfelügyelőség felebbezéssel élni nem kiván, erről azonnal értesíti az elsőfokon döntő szervet.

Közérdekből fellebbezni csak akkor szabad, ha a hozzájárulás nyilvánvalóan az 5. §-ban említett rendelkezések ellenére adatott meg.

A döntésre hivatott szerv az érdekelt felek részéről, valamint az erdőfelügyelőség részéről, kellő időben beadott fellebbezést az

iratokkal, megfelelő felvilágositó jelentés kiséretében, haladéktalanul felterjeszti a földmívelésügyi miniszterhez.

Az elkésve beadott fellebbezést az emlitett szerv visszautasitja.

Eljárás a hozzájárulás jogerőre emelkedése után.

9. §.

A hatósági hozzájárulás kérdésében döntésre hivatott szerv, a hatósági hozzájárulást tartalmazó határozat jogerőre emelkedése után, erről a kérelmet előterjesztő felet azonnal értesiti; az elsőfokú határozat megváltoztatása esetében pedig a másodfokú határozatot az érdekelt felekkel közli. A döntésre hivatott szerv az okirat eredeti példányát, megfelelő záradékkal ellátva, a benyujtó félnek visszaadja, másolatát pedig irattárában helyezi el, illetőleg, ha nincs igazolva, hogy az illetékköteles jogügyletet illetékkiszabás végett megfelelő helyre bemutatták vagy hogy az illetéket lerótták, a másolatot hitelesitve az illetékkiszabásra hivatott helyre juttatja.

A kérelem elsőfokú megtagadása. Jogorvoslat.

10. §.

Ha a hatósági hozzájárulás kérdésében döntésre hivatott szerv a hozzájárulást megtagadja, a hozzájárulás megtagadásáról szóló határozatát az érdekelt felekkel azonnal közli. A felek a kézbesitéstől számitott 15 nap alatt élhetnek fellebbezéssel. A fellebbezést a 8. §-nak megfelelően kell előterjeszteni a földmívelésügyi miniszterhez.

A földmívelésügyi miniszter határozatát megküldi az elsőfokon döntő szervnek, mely a határozat és az eredeti okirat kézbesitésre nézve a 9. §. megfelelő alkalmazásával jár el.

Vegyes intézkedések.

11. §.

A karó- és rúdfaanyagok kitermelénez hatósági hozzájárulás a 3,296/1918. M. E. számú rendelet 3. §-ának 2. bekezdésében meghatározott eseteken felül nem szükséges abban az esetben sem, ha az erdő tulajdonosa vagy tényleges birtokosa 15,000 darabnál nem több karót vagy 2,000 folyóméternél nem több rúdfát nem saját házi vagy gazdasági szükségletének fedezésére, hanem eladásra kiván kitermelni.

A 3,296/1918. M. E. számú rendeletben emlitett hatósági hozzájárulás nem szükséges a tenyésztésre nem érdemes fáknak erdőápolási célzattal tisztitó vágás útján való kiszedéséhez, továbbá a fák botolása vagy nyesése útján történő fahasználatokhoz.

12. §.

Ha az egy tagban kihasználásra kerülő erdő két erdőhivatal vagy két erdőgondnokság kerületében fekszik, közülök a döntésre az hivatott, amelynél a kérelmet benyujtják, ebben az esetben közérdekű felebbezésre az az erdőfelügyelőség hivatott, amelynek kerületében az elsőfokon döntő szerv működik.

Ha az erdő két erdőgondnokság kerületében fekszik, a 3,296. 1918. M. E. számú rendelet 7. §. 1. bekezdésének 2. pontjának és a 2. bekezdésben megkövetelt okiratbemutatást, illetőleg bejelentést bármelyik erdőgondokságnál meg lehet tenni.

13. §.

Amennyiben a 3,296/1918. M. E. számú rendelet 5. §-ában emlitett szerv arról szerez tudomást, hogy a 3,296/1918. M. E. számú rendelet 7. §. 1. bekezdése 2. pontjának és 2. bekezdésének eseteiben az okszerű erdőgazdaság elveivel össze nem egyeztethető, illetőleg közérdekbe ütköző fakihasználás folyik, a fakihasználást, a jelen rendelet 7. §-ában megjelölt feltételek alkalmazásával, megfelelő keretekre korlátozhatja; abban az esetben pedig, amelyben intézkedésre a 3,296/1918. M. E. számú rendelet 5. §-a értelmében nem hivatott, az erre hivatott szervet értesiti.

A határozatot az erdő tulajdonosával vagy tényleges birtokosával, illetőleg azzal, aki a fakihasználást foganatositja, oly figyelmeztetéssel kell közölni, hogy a határozat ellen kézbesitésétől számitott 15 nap alatt fellebbezéssel élhet.

A fellebbezés felterjesztésére és esetleges visszautasitására a 8. §. utolsóelőtti és utolsó bekezdése nyer alkalmázást.

14. §.

Az elkobzott faanyag hováforditása tekintetében a Magyar Szent Korona Országai Faértékesitő Hivatala rendelkezik.

II. Közös erdőből járó osztatlan illetőség.

15. §.

A közös erdőből járó osztatlan illetőségnek átruházásához szükséges hatósági hozzájárulás kieszközlésére a 4.000/1917. M. E. számú rendelet végrehajtása tárgyában kiadott rendeletek nyernek alkalmazást.

Életbeléptetés.

16. §.

Ez a rendelet a 3,296/1918. M. E. számú rendelettel egyidőben, 1918. évi augusztus hó 1. napján lép életbe.

Budapesten, 1918. évi julius hó 25-én.

Élesztőipari Bizottság alakitása.

A m. kir. minisztérium 119/1918. M. E. számú rendelete Élesztőipari Bizottság alakítása tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

A magyar szent korona országainak sajtolt élesztővel való tervszerű ellátása céljából Élesztőipari Bizottság alakíttatik. A bizottságnak feladata a katonai, valamint a magánipari szükségletet és a közfogyasztás szükségletét a jelen rendelet rendelkezései szerint lehetőleg biztosítani. A bizottság megalakítása iránt a kereskedelemügyi miniszter intézkedik.

2. §.

A bizottság a kereskedelemügyi, a pénzügyi, a földmívelésügyi miniszternek az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszternek és a Horvát-Szlavon- és Dalmátországok bánjának kiküldötteiből, valamint az érdekeltség köréből kinevezett tagokból áll.

A bizottság elnökét, valamint az érdekeltség képviselőit az érdekelt miniszterekkel egyetértőleg a kereskedelemügyi miniszter nevezi ki.

3. §.

A bizottság maga állapítja meg ügyrendjét és azt jóváhagyás végett a kereskedelemügyi miniszterhez terjeszti fel, aki ezt az érdekelt miniszterekkel egyetértőleg hagyja jóvá.

Az érdekelt miniszteréknek és Horvát-Szlavon- és Dalmátországok bánjának kiküldött képviselői jogosítva vannak a bizottság által hozott határozatok ellen óvást emelni és az ily határozatok végrehajtását a kereskedelemügyi miniszternek az érdekelt miniszterekkel, illetőleg a bánnal egyetértőleg hozott döntéséig függőben kell tartani. A kereskedelemügyi miniszternek így hozott döntését a bizottság végrehajtani köteles.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi január hó 13-án kelt 11. számában.

4. §.

A bizottság elnöke, valamint a bizottságnak az érdekeltség köréből kinevezett tagjai a kereskedelemügyi miniszternek fogadalmat tesznek arra nézve, hogy a rájuk bizott ügyekben teljes pártatlansággal és a legnagyobb lelkiismeretességgel fognak eljárni és a bizottság ügyeit, valamint a bizottsággal érintkező ügyfelek üzleti viszonyait feltétlenül titokban tartják.

5. §.

A bizottság feladatai közé tartozik:

a) a sajtolt élesztő gyártásához szükséges nyers- és segédanyagok (gabona, melasz, nyerscukor, malátacsira, ammoniumszulfát, szuperfoszfát) mennyiségének a szesztermelés korlátozásáról szóló 112.400/1917. számú pénzügyminiszteri rendelet (megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi 229. számában) vonatkozó határozmányainak szem előtt tartása mellett való megállapítása,

b) a kiutalt, illetőleg visszatartott nyersanyagoknak az egyes vállalatok között eddigi tényleges termelésük és teljesítőképességük figyelembevételével való felosztása,

c) az egyes nyersanyagokból előállítandó élesztőnyeredék megállapítása,

d) kedvezőbb élesztőnyeredék elérése céljából bizonyos üzemi változtatások megtételének elrendelése,

e) a hadicélokra dolgozó élesztő gyári vállalatok részére szükséges nyersanyag mennyiségének megállapítása, valamint polgári vevőközönségüknek elláthatása végett más hasonló vállalatok által való kisegítésére vonatkozó intézkedések megtétele,

a bizottság feladata továbbá

f) az árszabályozásra,

g) a hadicélokra dolgozó gyárak részére szükséges nyersanyagmennyiségek kiutalására,

h) az élesztőkivitel szabályozására,

i) a sajtoltélesztő-ipart érintő egyéb kérdésekre nézve az illetékes miniszterek elé terjesztendő javaslatok megtétele.

6. §.

A kereskedelemügyi miniszter a pénzügyminiszter hozzájárulásával felhatalmazhatja a bizottságot, hogy az élesztőipari vállalatok üzemeit, könyveit és levelezését — akár megbizott és kellőképen igazolt szakértők útján is — megtekinthesse. A bizottságot ebben a működésében az érdekelt vállalatok kötelesek teljes mértékben támogatni, minden szükséges felvilágosítást megadni és a bizottságnak a bejelentésekre, az ellenőrzésekre, az üzemekben eszközlendő változtatásokra vonatkozó, valamint egyéb e rendelet keretén belül kiadott utasításait megtartani.

7. §.

A bizottság megengedheti, hogy az egyes élesztőipari vállalatok a számukra kiutalt vagy visszatartott nyersanyagokat vagy azoknak egy részét a gyártás gazdaságos voltának biztosítása végett egymásnak átengedjék. A nyersanyagoknak vagy azok egy részének átengedését, illetőleg átadását a bizottság az említett cél biztosítása végett el is rendelheti.

8. §.

Aki a 6. §. alapján elrendelt bejelentést nem teljesíti, vagy valótlan adatokat bocsát rendelkezésre, vagy a bizottságnak az ellenőrzésre és az üzemi változtatásokra, illetőleg a 7. §-ban meghatározott átengedésre vonatkozó rendelkezéseit meg nem tartja, az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el s hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha megállapítható annak a nyereségnek a mennyisége, amelyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés kétezer koronán felül a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságokhak, mint rendőri büntető bíróságnak, az államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországokban e kihágás miatt az ottani jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

9. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Hatálya a magyar szent korona országainak egész területére kiterjed.

Budapest, 1918. évi január hó 12. napján.

Fa- és faszénkészletek termelése és forgalombahozatala.

A m. kir. minisztérium 3.907/1917. M. E. számú rendelete a közszükségleti célokra szükséges faanyagok kitermelésének biztosítása tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

A földmívelésügyi miniszter az erdőtörvény (1879 : XXXI. t.-c.) 17. §-ában felsorolt erdők birtokosai által a gazdasági üzemtervtől eltérő fahasználatra kért engedély megadásánál rendkivüli sürgősség esetében mellőzheti az elsőfokú erdőrendészeti hatóság előzetes meghallgatását (1879 : XXXI. t.-c. 20. §.), ha a kitermelendő faanyag katonai vagy egyéb belföldi közszükségleti célra szükséges.

2. §.

A földmívelésügyi miniszter, amennyiben katonai vagy egyéb belföldi közszükséglet biztosítása érdekében szükséges, minden birtokost kötelezhet erdeje vágásra érett és okszerüen kihasználható faállományának kihasználására.

Ha az erdőbirtokos a jelen §. alapján elrendelt fakihasználást a földmívelésügyi miniszter által kitűzött határidő alatt meg nem kezdi, vagy nem a kellő erővel foganatosítja, a kihasználásról a földmívelésügyi miniszter utasítására a törvényhatóság első tisztviselője az erdőbirtokos költségén gondoskodik.

3. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya Horvát-Szlavonországra nem terjed ki.

Budapest, 1917. évi október hó 12. napján.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi október hó 14-én kelt 238. számában.

A m. kir. minisztérium 4.001/1917. M. E. számú rendelete a fa- és faszénkészletek bejelentése és nyilvántartása, valamint felhasználásuknak és forgalombahozataluknak szabályozása tárgyában 1.851. 1917. M. E. szám alatt kiadott rendelet módosításáról.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

Az 1.851/1917. M. E. számú (a Budapesti Közlönynek 1917. évi május hó 30. napján megjelent 122. számában kihirdetett) rendelet 30. és 31. §-a olykép módosul, hogy a jelen rendelet életbelépésétől kezdve az 1.851/1917. M. E. számú rendelet hatálya alá tartozó faanyagoknak és faszénnek közforgalmú vasuton, vagy hajón, vagy pedig tutajba kötve vagy tutajra felterhelve történő szállításához az 1.851/1917. M. E. számú rendelettel, illetőleg a 160.437. I/B. 1917. F. M. számú rendelettel megszabott szállítási igazolvány szükséges abban az esetben is, ha a küldemény súlya 5.000 kg.-t meg nem halad.

Ez a rendelkezés nem érinti a 2.806/1917. M. E. számú rendelet 10. §-ában megállapított kivételeket.

2. §.

Az 1.851/1917. M. E. számú rendelet 37. §ának 2. pontjában foglalt büntető rendelkezések alkalmazást nyernek az 5.000 kg.-ot meg nem haladó küldemények szállítására is.

3. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Végrehajtása tekintetében az 1.851/1917. M. E. számú rendelet irányadó.

Budapesten, 1917. évi október hó 3-án.

A faértékesítő hivatal hirdetménye a katonai igazgatás által megvett faanyag ára tekintetében.[2])

A Magyar Szent Korona Országainak Faértékesítő Hivatala kebelében működő ármegállapító bizottság az 1.851/1917. számú rendelet 22. §-ában megállapított esetekre: nevezetesen, ha a tulajdonos a 9. §. *a)* pontja értelmében kijelölt készletekből a katonai igazgatás által megvettnek kijelentett faanyag ára tekintetében a katonai igazgatással a 9. §. *D)* pontja értelmében eladásra kijelölt anyag ára tekintetében pedig vásárlásra jogosultak a megszabott

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi október hó 20-án kelt 243. számában.

[2]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi október hó 20-án kelt 243. számában.

határidőn belül megegyezni nem tud, a tartalékba helyezett tüzifáért fizetett ártételeket ez évi október hó 11. és 12-én tartott ülésében a következőképen állapította meg:

I.

Általános kikötések.

A tartalékkészletekre nézve a bizottság a következő választékokat állapította meg;

1. Hasábfa: a kereskedelmi szokásoknak megfelelően s hur irányában mérve legalább tizenhárom cm. méretű hasítványok.

2. Vegyes tüzifa: hasábfa és dorongfa oly keverékben, mint az a termelésre értett erdőkből kikerülni szokott, a dorongok száma azonban az összes darabszám 40%-át meg nem haladhatja.

3. Dorongfa: legalább is nyolc cm. felső átmérőjű gömbölyű darabok.

4. Vékony dorongfa: legalább 4 cm. felső átmérőjű gömbölyű darabok.

Hántolt vargafa: tölgykéreg termeléséből nyert kéregmentes tüzifa a kereskedelemben szokásos minőségben termelve.

Selejtesség tekintetében az eddigi kereskedelmi szokások az irányadók.

Nyersfa az, amelynek termelése a szállítást megelőzőleg három hónapon belül történik.

Fanem szerint: keménytüzifa elnevezés alá esnek a bükk, cser, tölgy, gyertyán, kőris, juhar, szil, akác és szelidgesztenyéből termelt tüzifakészletek.

A többi gömbfanemek lágygömbfa elnevezés alá esnek.

A fenyőtüzifa magában foglalja az összes fenyőfanemeket.

II.

Kerületi beosztás.

A tüzifa ára tekintetében az ármegállapító bizottság Magyarország területét a következő hat körzetre osztotta be:

1. Budapest székesfőváros, Bács-Bodrog, Bars, Békés, Csanád, Csongrád, Esztergom, Fehér, Győr, Hajdu, Hont, Jász-Nagykun-Szolnok, Komárom, Nógrád, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Szabolcs, Pozsony, Temes és Torontál vármegyék; Baja, Debrecen, Győr, Hódmező-Vásárhely, Kecskemét, Pancsova, Pozsony, Szabadka, Szeged, Ujvidék, Versec és Zombor városok.

2. Baranya, Moson, Somogy, Sopron, Tolna, Vas, Veszprém és Zala vármegyék; Pécs és Sopron városok.

3. Abauj-Torna, Árva, Borsod, Gömör és Kishont, Temes, Liptó, Nyitra, Sáros, Szepes, Trencsén, Turócz és Zólyom vármegyék; Kassa és Selmec-Bélabánya városok.

4. Arad, Bereg, Bihar, Krassó-Szörény, Máramaros, Szatmár, Szilágy, Ugocsa, Ung és Zemplén vármegyék; Arad, Nagyvárad, és Szatmárnémeti városok.

5. Alsó-Fehér, Beszterce-Naszód, Brassó, Csik, Fogaras, Háromszék, Kolozs, Maros-Torda, Szeben, Szolnok-Doboka és Udvarhely vármegyék; Kolozsvár és Marosvásárhely városok.

6. Kisküküllő, Nagyküküllő és Torda-Aranyos vármegyék.

III.

A) *Ürköbméterenként.*

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
	körzetben korona					
	a) *Keménytüzifa.*					
1. Hasáb	37.50	36.50	36.—	35.50	35.50	36.—
2. Vegyes	35.50	34.50	34.—	33.50	33.50	34.—
3. Dorong	33.50	32.50	32.—	31.50	31.50	32.—
4. Vékony dorong . . .	31.50	30.50	30.—	29.50	29.50	30.—
	b) *Lágylombfa.*					
1. Hasáb	28.—	27.—	26.50	26.—	26.—	26.50
2. Vegyes	26.—	25.—	24.50	24.—	24.—	24.50
3. Dorong	24.—	23.—	22.50	22.—	22.—	22.50
4. Vékony dorong . . .	22.—	21.—	20.50	20.—	20.—	20.50
	c) *Fenyő.*					
1. Hasáb	30.—	29.—	29.—	28.—	29.—	30.—
2. Vegyes	28.—	27.—	27.—	26.—	27.—	28.—
3. Dorong	26.—	25.—	25.—	24.—	25.—	26.—
4. Vékony dorong . . .	24.—	23.—	23.—	22.—	23.—	24.—
	d) *Hántolt Vargafa.*					
1. Kereskedelmi szokvány	34.50	33.50	33.—	32.50	32.50	33.—

A nyersfa ára 5%-kal kevesebb.

B) *10.000 kilogrammonként.*

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
	körzetben korona					
	A) *Keménylombfa.*					
1. Hasáb	750	730	720	710	710	720
2. Vegyes	730	710	700	690	690	700
3. Dorong	720	700	690	680	680	690
4. Vékony dorong . . .	710	690	680	670	670	680
	B) *Lágylombfa.*					
1. Hasáb	690	670	660	650	650	660
2. Vegyes	670	650	640	630	630	640
3. Dorong	660	640	630	620	620	630
4. Vékony dorong . . .	650	630	620	610	610	620
	C) *Fenyő.*					
1. Hasáb	730	710	710	690	700	700

2. Vegyes	700	680	680	660	670	670
3. Dorong	690	670	670	650	670	670
4. Vékony dorong . . .	680	660	660	640	650	650

D) *Hántolt vargafa.*

1. Kereskedelmi szokvány	750	730	720	710	710	720

A nyersfa ára 20%-kal kevesebb.

IV.

Raktározási díj.

	Ürm.³-ként	10.000 kg.-ként
1. 5.000 léleknél kisebb lakosságú helyen	2 kor.	40 kor.
2. 5.000—40.000 lakosú helységekben . .	3 „	60 „
3. 40.000 több lakosú helységekben . . .	4 „	80 „

Budapest, 1917. évi október hó 16-án.

A faértékesítő hivatal hirdetménye a faszén és egyes fafajták ártételei tárgyában.[1])

A magyar szent korona országai faértékesítő hivatala kebelében működő ármegállapító bizottság ez évi november hó 5., 6. és 7-én tartott üléseiben a tartalékkészletekből kiutalandó faszénnek, gömbölyű és faragott fenyőfának, fenyőfürészárúnak, kötegelt tüzifának és műszaki célokra alkalmas hulladékfának ártételeit az 1.851/1917. M. E. számú rendelet 22. §-ában körülirt esetekre a következőkben állapította meg:

I. Faszén.

A faszénnél az ármegállapító bizottság a következő 4 választékot és azokra a következő ártételeket állapította meg:

1. darabos retortaszén, métermázsánként	35.— kor.
2. darabos bogsaszén, bükk- vagy gyertyánfából, métermázsánként	37.50 „
3. darabos bogsaszén más fanemből, métermázsánként	35.— „
4. porszén, bármely fanemből és bármely módon előállítva, métermázsánként	26.— „

Darabos szénnek az olyan szenet kell minősíteni, amely bármely irányba mérve legalább 3 cm. méretű darabokból áll; míg az ennél kisebb darabokból és törmelékekből álló szén: porszén.

Az 1.851/1917. M. E. számú rendelet 26. §-ának hatodik bekezdése értelmében fizetendő raktározási díj métermázsánként 2 korona.

II. Gömbölyű fenyőfa.

1. Általános kikötések. Fanem tekintetében az itt megállapított ártételek a luc- és a jegenyefenyőre, valamint a belföldi, de nem magas hegységi származású erdei és feketefenyőre vonatkoznak.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi november hó 16-án kelt 265. számában.

A méretosztályozást maga az árjegyzék tünteti fel. Minőség tekintetében ezek az árak csak műszaki célokra alkalmas, egészséges anyagra vonatkoztathatók.

2. Ártételek gömbölyű fára:

a) 1 méternél hosszabb 8—11 cm. középátmérőjű, folyóméterenként . . . . . —.80 kor.

b) 1 méternél hosszabb, legfeljebb 3·9 m. hosszú, 12—25 cm. vastag, tömörköbméterenként . . . . . 62.— „

c) 2—3·9 m. hosszú, 26—40 cm. vastag, tömörköbméterenként . . . . . 64.— „

d) 2—3·9 m. hosszú, 41 és több cm. vastag, tömörköbméterenként . . . . . 68.— „

e) 4—12·0 m. hosszú, 12—25 cm. vastag, tömörköbméterenként . . . . . 68.— „

f) 4—12·0 m. hosszú, 26—40 cm. vastag, tömörköbméterenként . . . . . 70.— „

g) 4—12·0 m. hosszú, 41 és több cm. vastag, tömörköbméterenként . . . . . 74.— „

h) 12·1 stb. m. hosszú, 12—25 cm. vastag, tömörköbméterenként . . . . . 70.— „

i) 12·1 stb. m. hosszú, 26—40 cm. vastag, tömörköbméterenként . . . . . 74.— „

j) 12·1 stb. m. hosszú, 41 és több cm. vastag, tömörköbméterenként . . . . . 78.— „

Magas hegységi származású, sima erdei fenyő 20%-kal, vörös fenyő 25%-kal, havasi fenyő 100%-kal drágább. A fentebb megállapított méret beosztástól eltérő kötött méretű faanyagok ára 15%-kal drágább, ezenfelül a tényleges válogatási és minősítési költségeket is a vevő köteles viselni. A hosszúság mindenütt 10—10 cm.-es különbséggel mérendő, az átmérő középátmérő, kéreg nélkül két egymásra keresztirányban mért átmérő átlaga, amelyek közül egyiknek feltétlenül a legkisebb átmérőnek kell lennie.

Repülőgépgyártásra, hangfenékfának, vagy szitakávagyártásra alkalmas gömbölyű fa ára tömörköbméterenként a válogatási költségek betudásával,

k) 3·9 m. hosszúságig . . . . . 220.— kor.

m) 4 méter és ezen felüli hosszúságnál . . . . . 265.— „

n) válogatott kádárfa legalább 50 cm. hosszú tönkökben, tömörköbméterenként . . . . . 150.— „

Raktározási díj tömörköbméterenként 4 korona.

III. Műhasáb'a,

illetve műszaki célokra alkalmas hasítványok és műszaki célokra alkalmas dorongfa.

1. Közönséges árú, ürköbméterenként . . . . . 45.— kor.

2. Repülőgépgyártásra, hangfenékfának és szitakávagyártásra alkalmas hasítványok, ürköbméterenként 160.— „

3. Válogatott kádárfa, ürköbméterenként . . . . 80.— „

IV. Faragott fenyőfa.

1. 6 méteren aluli hosszban, tömörköbméterenként 124.— kor.
2. 6 méteren felüli hosszúságban az épületfa tömörköbmétere a hosszúság minden további folyómétere után 5 koronával drágább.

V. Fürészelt fenyőfa.

Méretek tekintetében az ármegállapító bizottság a következő választékokat állapította meg:

1. *Kereskedelmi méretű deszka,* 3·8 m. és ezen felüli hosszúságban,

a) vékonyárú, legfeljebb 17 mm. vastag,

b) vastagárú, 18 mm. és ennél nagyobb vastagságban.

Szélesség tekintetében a vékony árúból:

c) keskeny anyag, legfeljebb 14 cm. szélességgel,

d) széles anyag, 15 cm. és ennél nagyobb szélességgel.

A 18 mm. és ennél vastagabb anyagokból:

e) keskenyárú 17 cm. szélességig,

f) szélesárú 18 cm. és ennél nagyobb szélesség mellett.

Minőség tekintetében a kereskedelmi méretű fürészárút a bizottság a következő három választékba sorozta:

A) válogatott lucfenyő,

B) asztalosanyag, lucfenyő és válogatott jegenyefenyő,

C) építőanyag.

2. *Rövidárú,* 3·7 méter és ennél kisebb hosszúság mellett, két hosszúsági osztályban és pedig:

a) 1·8 méter hosszúságig,

b) 1·9—3·7 méter hosszúságig és két szélességi mérettel a vastagságra való tekintet nélkül és pedig 17 cm.-ig, továbbá 18 cm. és ezen felül.

3. *Súly vagy vaggonárú* a szokásos kereskedelmi minősítéssel.

4. *Léc.*

5. *Fürészelt épületfa* 5/5 cm. keresztmérettől felfelé, két vastagsági osztállyal, úgymint 5/5-től 12·5/12·5 cm.-ig és 13/13 cm.-től feljebb s három hosszúsági osztállyal, úgymint 3·5 m. hosszúság és 3·6—6 méter hosszúságig és 6·1 méter hosszúságon felül.

VI.

Külön rendelésre készült fürészelt épületfa három hosszúsági osztállyal, úgymint 3·9 méterig, 4—4·9 méterig és 5 méteren felül.

VII.

Mint külön választékot állította be az ármegállapító bizottság a repülőgépgyártásra vagy hangfenékfának alkalmas fürészárút, a bányaszéldeszkát, a kötegelt tüzifát s a műszaki célokra szánt hulladékfát.

A megállapított ártételek a következők:

I.

Kereskedelmi méretű deszka.

A) Válogatott lucfenyő:

1. legfeljebb 17 mm. vastag, 14 cm. szélességig, tömörköbméterenként	185.— kor.
2. legfeljebb 17 mm. vastag, 15 és ennél több cm. széles tömörköbméterenként	204.— „
3. 18 és ennél több mm. vastag, 17 cm. széles, tömörköbméterenként	180.— „
4. 18 és több mm. vastag, 18 és több cm. széles, tömörköbméterenként	194.— „
B) Asztalos árú:	
1. legfeljebb 17 mm. vastag, legfeljebb 14 cm. széles, tömörköbméterenként	150.— „
2. legfeljebb 17 mm. vastag, 15 és több cm. széles, tömörköbméterenként	182.— „
3. 18 és több mm. vastag, legfeljebb 17 cm. széles, tömörköbméterenként	145.— „
4. 18 és több mm. vastag, 18 és több cm. széles, tömörköbméterenként	172.— „
C) Építőanyag:	
1. legfeljebb 17 mm. vastag, 14 cm. széles, tömörköbméterenként	132.— „
2. legfeljebb 17 mm. vastag, 15 és több cm. széles, tömörköbméterenként	159.— „
3. 18 és több mm. vastag, legfeljebb 17 cm. széles, tömörköbméterenként	132.— „
4. 18 és több mm. vastag, 18 és több cm. széles, tömörköbméterenként	149.— „

II.

Rövidárú.

1. 1·8 m.-ig hosszú, 17 cm.-ig széles, tömörköbméterenként	115.— kor.
2. 1·8 m.-ig hosszú, 18 és több cm. széles, tömörköbméterenként	125.— „
3. 1·9—3·7 m. hosszú, legfeljebb 17 cm. széles, tömörköbméterenként	120.— „
4. 1·9—3·7 m. hosszú, 18 és több cm. széles, tömörköbméterenként	130.— „

III.

Léc.

1. 3·7 méter hosszig, tömörköbméterenként . . .	120.— kor.
2. 3.8 méter hosszig, tömörköbméterenként . . .	149.— „

IV.

Súly vagy vaggonárú, tömörköbméterenként . .	104.— kor.

V.

Készleten levő fürészelt épületfa.

1. 3·5 m. hosszúságig 5/5—12·5/12·5 cm. keresztmetszettel, tömörköbméterenként . . . . . 120.— „
2. 3·5 m. hosszúságig 13/13-tól fel, keresztmetszettel, tömörköbméterenként . . . . . 120.— „
3. 3·6 m. hosszú 5/5—12·5/12·5 cm. keresztmetszettel, tömörköbméterenként . . . . . 145.— „
4. 3·6 m. hosszú 13/13-tól fel, keresztmetszettel, tömörköbméterenként . . . . . 149.— „

6 métertől feljebb minden folyóméterért, tömörköbméterenként 5 koronával drágább.

VI.

Rendeletre készült épületfa.

1. 3·9 m. hosszúságig, tömörköbméterenként . . . 139.— kor.
2. 4—4·9 m. hosszúságig, tömörköbméterenként . 154.— „

5 méter hosszúságon túl minden folyóméterért, tömörköbméterenként 5 koronával több, 6 méteren felüli hosszúságú anyagok, ha a keresztmetszet mérete bármely oldalon 21 cm. vagy ennél nagyobb, 15%-kal magasabb ártétel ellenében.

VII.

Különleges választékok.

1. Repülőgyártásra vagy hangfenékfának alkalmas fürészanyag, tömörköbméterenként . . . . . 330.— kor.
2. bányaszéldeszka, folyóméterenként . . . . . —.35 „
3. kötegelt tüzifa, 50 cm. átmérőjű, 20·5 cm. hosszú kötegekben, kötegenként . . . . . 2.30 „
4. kötegelt tüzifa 10.000 kilogrammonként . . . . 1400.— „
5. műszaki célra szánt hulladékfa, 10.000kg.-ként 1000.— „

Raktározási díj tömörköbméterenként 6 korona, vasúti kocsirakományonként 120 korona.

Amennyiben a fűrészárú előállításához szükséges gömbölyűfát a készlettulajdonos közforgalmú vasúton vagy hajón, esetleg tutajba kötve szállította a felfűrészelés helyére, az előbbi ártételekhez jogosítva van a fűrészelendő anyag minden tömörköbmétere után a gömbfának vasúton vagy hajón való szállításánál, illetőleg a tutajozásnál felmerült tömör köbméterenkénti költségek kétszeresét szállítási költség és raktározási díj fejében felszámítani. Ugyanezek az ártételek vonatkoznak a belföldi, de nem magashegységi származású erdei és feketefenyő fűrészelt árúra is azzal a megszorítással, hogy ezeknél az anyagoknál I. osztályú léc helyett I. osz-

tályú árú értendő, míg az asztalosárú és az építőanyag minősítése ezeknél is változatlanul fennmarad.

A magashegységi származású erdei fenyőárú 15%-kal, vörös fenyőárú 25%-kal, havasi fenyőárú 100%-kal drágább.

Budapest, 1917. évi november hó 9-én.

A faértékesítő hivatal hirdetménye bizonyos méretű faanyagok felfürészelésének betiltása tárgyában.[1])

A faértékesítő hivatal mindazoknak a faanyagoknak, amelyek legalább 1—2 (egy egész kettőtized) méter és legfeljebb 7 (hét) méter hosszúság mellett 12—25 cm. középátmérővel birnak, valamint 7 méternél hosszabb törzsek ama részeinek, amelyek a rönkökre való feldarabolás folytán az előbb megjelölt méterhatárok közé esnek, a felfürészelését betiltja és kötelezi az összes gőzfürésztulajdonosokat és fatermelőket, hogy ily méretű készleteiket tartalék gyanánt kezeljék s ezekből egyéb szállításokat, mint a magyarországi szén- vagy egyéb bányákkal szemben érvényben levő bányafaszerződések teljesítését ne foganatosítsák.

Budapest, 1918. évi január hó 17-én.

---

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi január hó 22-én kelt 17. számában.

Faggyú összegyűjtése és beszolgáltatása.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 58.295/1918. VIII. b. számú rendelete nyers marha- és juhfaggyúnak összegyüjtéséről és beszolgáltatásáról.[1])

Az általános zsirinség a nyers marha- és juhfaggyúnak minél teljesebb összegyüjtését és beszolgáltatását teszi szükségessé ételzsirrá való feldolgozás céljából. A Magyar Olaj- és Zsiripari Központ azonban minden eddigi intézkedés dacára sem képes azon faggyúmennyiségek birtokába jutni, melyek a 320/1917. M. E. sz. rendelet értelmében az ország egész területén összegyüjtendők és hozzá beszolgáltatandók volnának.

Bár az utóbbi időben, különösen a hivatali elődöm mult évi szeptember hó 24-én 88.973 sz. a. valamennyi járási főszolgabíróhoz és rendezett tanácsú városi polgármesterhez intézett körrendeletének kibocsátása óta bizonyos örvendetes javulás mutatkozik a faggyúbeszolgáltatás terén, a vidéken eszközölt vágatásokból eredő faggyú mégis csak kis részben kerül rendeltetési helyére. Ennek oka abban keresendő, hogy a 320/1917. M. E. sz. rendelet 4. §-a akként intézkedik, miszerint a termelő a nyersfaggyút a *vágóhidon vagy üzlettelepén* köteles a Magyar Olaj- és Zsiripari Központ Részvénytársaságnak, vagy az átala kijelölt vevőnek átadni, a nevezett Központ pedig önként érthető okokból képtelen annak a leküzdhetetlen feladatnak megfelelni, hogy az egész ország területén elszórt több ezer vágási helyen megbizottakat alkalmazzon a faggyú átvételére, ami aztán azt eredményezi, hogy tetemes mennyiségek veszendőbe mennek a közfogyasztás számára. Miután a gondozásomra bizott érdekek szempontjából a legnagyobb súlyt kell helyeznem a mesterséges ételzsirok minél nagyobb mérvben való fogalombahozatalára, aminek pedig előfeltétele minél nagyobb faggyúmennyiségek összegyüjtése, felhivom

Főszolgabiró
Polgármester

urat, hogy mindazokat a húsiparosokat, akik törvényhatósága területén ipari üzemükben nyers marha- és juhfaggyút termelnek s a 320/1917. M. E. sz. rendelet 1. §-a értelmében beszolgáltatni tartoznak, kötelezze arra, hogy az olyan községekben, ahol

[1]) Megjelent a Közélelmezési Értesítő 1918. évi május hó 15-én kelt 8. számában.

a Magyar Olaj- és Zsiripari Központ Részvénytársaság az idézett rendelet 1. §-a értelmében eddig megbizottat meg nem nevezett, a bejelentésre kötelezett nyers faggyújukat a felmerülő költségek megtérítése ellenében postán, vasúton, vagy más alkalmas módon haladéktalanul szállítsák el a nevezett Részvénytársaság által körzetükbe beosztott és közhirré tett központi olvasztó címére.

Az ügy fontosságára való tekintettel elvárom, hogy Főszolgabiró / Polgármester úr ezen rendeletemnek minden rendelkezésére álló törvényes eszközzel érvényt szerez.

Budapest, 1918. évi május hó 10-én.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 35.477/1918. számú rendelete a marhából és juhból származó nyersfaggyuért fizetendő legmagasabb árakról.[1])

A m. kir. minisztérium 320/1917. M. E. számú rendeletének (l. a Budapesti Közlöny 1917. évi április hó 6-án megjelent 80. számában). 5. §-a alapján a marhából és juhból származó nyersfaggyúra nézve azokat az árakat, amelyeken a termelők az idézett rendelet hatálya alá eső nyersfaggyút a Magyar Olaj- és Zsiripari Központ Részvénytársaságnak, vagy az általa kijelölt vevőnek az idézett rendelet 4. §-a értelmében átadni kötelesek, az alábbiakban állapítom meg:

1. Marhából származó színfaggyúnál, ha a marhának a 320/1917. M. E. számú rendelet 2. §. első pontjában felsorolt faggyúrészei együtt:

a) 3 kg.-nál kevesebbet nyomnak	1·20	korona,
b) 3 kg.-nál többet, de legfeljebb 10 kg.-ot nyomnak	3·—	»
c) 10 kg.-nál többet, de legfeljebb 20 kg.-ot nyomnak	4·50	»
d) 20 kg.-nál többet, de legfeljebb 40 kg.-ot nyomnak	6·—	»
e) 40 kg.-nál többet, de legfeljebb 60 kg -ot nyomnak	6·50	»
2. Juhból származó nyersfaggyúnál	6·—	»
3. Elsőrendű tiszta fehér székfaggyúnál (székkivágás)	4.60	»
4. Másodrendű tisztátalan fekete székfagyúnál (székkivágás)	3·—	»
Hulladékfaggyúnál:		
a) bélfaggyú tekintetében	2 50	»

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi julius hó 4-én kelt 148. számában.

b) közvágóhidakon vagy hússal dolgozó más ipartelepeken felfogott zsiradék tekintetében, valamint a thermokémiai vagy más állategészségügyi telepeken feldolgozott állatokból kitermelt zsiradék tekintetében (olvasztott állapotban 99% elszappanosítható alapon) . . . . . 7·— korona,

Ezen árak 1 kg. tiszta súlyra, az üzleti forgalomban szokásos követelményeknek megfelelő minőségű árúra vonatkoznak. Egyebekben a m. kir. minisztérium 320/1917. M. E. számú rendeletének vonatkozó rendelkezései irányadók.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya kiterjed a magyar szent korona országainak egész területére.

Ezen rendelet életbeléptetével a mult évi április hó 27-én kelt 28.286. számú rendeletem hatályát veszti.

Budapest, 1918. évi június hó 25. napján.

Fémek, ötvözetek és fémtárgyak lefoglalása.

A m. kir. honvédelmi miniszter 21.821/eln. 20/b. 1917. számú rendelete ónból és ónötvözetekből készült bizonyos tárgyaknak hadicélokra való igénybevételéről.[1])

A hadiszolgáltatásról szóló 1912 : LXVIII. t.-c. 24. és 27. §-a alapján a következőket rendelem:

1. §.

A sörnyomó-készülékeknek ónból vagy ónötvözetből készült vezetékeit, összekötő darabjait és alkatrészeit hadicélokra igénybevetteknek jelentem ki és azokat a folyó évi junius hó 25-én 13.421. eln. 20/b. 1917. szám alatt kiadott rendeletem (l. a Budapesti Közlönynek 1917. évi junius hó 26. napján megjelent 145. számában) határozmányai szerint be kell szolgáltatni.

Ez az igénybevétel kiterjed az első bekezdésben meghatározott tárgyak készleteire, tekintet nélkül arra, hogy azok gyártók vagy kereskedők birtokában vannak, valamely épület tartozékai vagy valamely üzem berendezési részei s mint ilyenek használatban vannak vagy használaton kivül állanak.

Az igénybevett tárgyakat a magyar szent korona országainak fémközpontja r.-t. és az általa ezen tárgyak vásárlásával megbizottak részére szabadkézből el szabad idegeníteni és pedig:

1. az átvételi bizottságnak a helyszinén való megjelenése időpontjáig, ha az átvételi bizottságnak az eziránybán később kiadandó rendelkezések szerint átvétel végett a helyszinén meg kell jelennie:

2. a hatóságilag közzéteendő beszállítási határidőig, ha az eziránybán kiadandó későbbi rendelkezések szerint a tárgyaknak valamelyik gyüjtőhelyére való beszállítása rendeltetik el.

Oly tárgyak, amelyek valamely épület tartozékai vagy valamely vállalat üzemi berendezéséhez tartoznak, az 1. és 2. pontban megállapított határidőkig, de csak az épülettel, illetőleg vállalattal együtt elidegeníthetők.

Az igénybevett tárgyaknak e rendelkezésektől eltérő elidegenítése vagy feldolgozása tilos.

---

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi október hó 9-én kelt 233. számában.

2. §.

Ugyancsak hadicélokra igénybevetteknek jelentem ki a következő tárgyakat, u. m.:

1. mindenféle ónból és ónötvözetekből készült csővezetéket és szerelvényt;

2. a szikvizes palackoknak ólomból és ónból, úgyszintén ezek ötvözeteiből készült fejeit.

Az igénybevétel kiterjed ezekre a tárgyakra, tekintet nélkül arra, hogy azok gyártók vagy kereskedők birtokában vannak, vagy valamely üzem berendezéséhez tartoznak avagy használatban vagy használaton kivül állanak.

A jelen szakasz szerint hadicélokra igénybevett tárgyakat a kereskedelemügyi miniszter engedélye nélkül csakis a magyar szent korona országainak fémközpontja és az ezáltal e tárgyak összevásárlásával megbizottak részére szabad elidegeníteni. Ezen tárgyak feldolgozása a kereskedelemügyi miniszter engedélye nélkül tilos.

A jelen szakasz szerint igénybevett tárgyak beszolgáltatására vonatkozólag külön rendelettel fogok intézkedni.

3. §.

A 2. §-ban meghatározott tárgyak birtokosai kötelesek az ezen tárgyakból meglevő készleteiket a központi fémrekviziciós bizottságnak (Budapest, II., Lánchid-utca 1—3.) legkésőbb az 1917. évi október hó 25-ig ajánlott levélben bejelenteni.

A vezetékek bejelentésénél azok hosszát, átmérőjét és csőfalvastagságát vagy azok súlyát meg kell említeni, egyéb tárgyaknál azok darabszámát és megközelítő súlyát kell megjelölni.

4. §.

A jelen rendelet végrehajtásának ellenőrzésére a kereskedelemügyi miniszter külön ellenőrző közegeket alkalmazhat.

Az ellenőrző közegeknek az ellenőrzéshez szükséges összes adatokat rendelkezésre kell bocsátani.

5. §.

Aki a 2. §-ban felsorolt valamely anyagot be nem jelent, vagy nem a valóságnak megfelelően jelent be, vagy az 1. és 2. §-ban említett anyagot vagy tárgyat eltitkol, a jelen rendelet ellenére elidegenít, feldolgoz, vagy egyébként felhasznál, ilyen anyagot, tudva, hogy annak megszerzése a jelen rendeletbe ütközik, megszerez, a hatósági ellenőrzést meghiusítja, vagy a jelen rendeletet más módon megszegi, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak, a budapesti államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországokban e kihágás miatt az ott érvényes jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

6. §.

A jelen rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya kiterjed a magyar szent korona országainak egész területére.

Budapest, 1917. évi október hó 8-án.

A m. kir. honvédelmi miniszter 21.722/eln. 20/b. 1917. számú rendelete rézből és rézötvözetekből készült egyes tárgyak hadicélokra igénybevételéről és beszolgáltatásáról.[1])

A hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVIII. t.-c. 24. és 27. §-a alapján, az 1917. évi junius hó 25-én 13.421/eln. 20/b. szám alatt kelt rendeletem kiegészítéséül a következőket rendeltem:

1. §.

Hadicélokra igénybevetteknek jelentem ki:

I.

Az egészen vagy túlnyomó részben rézből vagy rézötvözetekből álló kirakatberendezéseket, úgymint állványokat, gyámokat, tartókat, síneket stb.

II.

Az egészen vagy túlnyomó részben rézből és rézötvözetekből álló és más tárgyakra még fel nem szerelt alább felsorolt tárgyakat, amennyiben azok gyártók és kereskedők birtokában vannak, vagy pedig gyártók és kereskedők részére őrizetben tartatnak.

Ezek a tárgyak a következők:

a) lószerszámveretek (rózsák, tárcsák, gyűrük, csattok, horgok, igacsúcsok, szerszámdíszek stb.);

b) bútorveretek;

c) csuklóspántok;

d) füstcsőgyűrük és rózsák;

e) csapok (vizmelegítő-, hordó-, váltó- és kifolyócsapok), hordóakonák.

III.

Azokat a rézből és rézötvözetekből készült lószerszámveretet, amelyeket a szerszámról anélkül lehet eltávolítani, hogy az eltávolítás következtében a lószerszám használhatatlanná válnék.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi október hó 11-én kelt 235. számában.

2. §.

Az ezen rendelettel hadicélokra igénybevett tárgyakat az 1917. évi junius hó 25-én kelt 13.421/eln. 20/b. számú rendeletem rendelkezései szerint kell beszolgáltatni és pedig

mindenki az egész készletét köteles beszolgáltatni, kivéve az 1. §. II. részében *e)* pont alatt felsorolt tárgyak gyártóit és az ezekkel kereskedőket, akik ebbeli készleteiknek egyelőre csak kétharmadrészét kötelesek beszolgáltatni.

Az őrzők pedig az őrizetükben levő teljes készleteket kötelesek beszolgáltatni.

Egyebekben az e §. első bekezdésében említett 1917. évi 13.421. eln. 20/b. számú rendeletem rendelkezései irányadók.

3. §.

Az 1. §. I. részében említett tárgyak térítésének megállapítása a folyó évi 15.504/eln. 20/b. 1917. számú rendeletemben *A)* II. csoport 7. pontja alatt foglalt térítési tételek irányadók.

Az 1. §. II. és III. részében felsorolt tárgyak térítési tételei külön rendelettel fognak közzététetni.

4. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya kiterjed a magyar szent korona országainak egész területére.

Budapest, 1917. évi október hó 10. napján.

A m. kir. honvédelmi miniszter 22.544. eln. 20/b—1917. sz. rendelete az egyházi épületeken levő rézanyagnak hadicélokra igénybevétele tárgyában.[1])

1. §.

Az épületeken lévő rézanyagnak hadicélokra való igénybevétele tárgyában az 1916. évi november hó 11-ről 22.190. eln. 20/b. 1916. szám alatt kelt és a „Budapesti Közlöny"-ben november hó 12-én közzétett honvédelmi miniszteri rendelet hatályát mindazon egyházi épületeken levő rézanyagra is kiterjesztem, amelynek önkéntes felajánlása eddig még nem történt meg.

Ezen igénybevétel alól oly esetekben, amidőn az illető épület történeti vagy művészeti értékkel bir, a vallás- és közoktatásügyi miniszter, Horvát-Szlavonországok területén a bán adhat felmentést.

2. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya kiterjed a magyar szent korona országainak egész területére.

Budapest, 1917. évi október hó 15. napján.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi október hó 16-án kelt 239. számában.

A m. kir. honvédelmi miniszter 23.738. eln. 20/b. 1917. sz. rendelete az orgonasípoknak hadicélokra igénybevételéről.[1])

A hadiszolgáltatásokról szóló 1912 : LXVIII. t.-c. 24. és 27. §-ai alapján a következőket rendelem:

1. §.

Az ónból vagy ónötvözetből készült összes *külső* orgonasípokat hadicélokra igénybevetteknek jelentem ki.

Külső sípok alatt azokat az orgonasípokat kell érteni, amelyek az orgona külső (prospekt) felületén kivülről láthatólag vannak felszerelve, illetőleg arra vannak szánva.

Az igénybevétel kiterjed úgy az orgonákba már beszerelt, valamint a még be nem szerelt orgonasípokra.

A jelen rendelettel igénybevett orgonasípokat a birtokosnak sem leszerelni, sem feldolgozni, sem pedig elidegeníteni nem szabad. Azoknak beszolgáltatása az 1917. évi november hó 15-től kezdve a jelen rendelet 5. §-a szerint történik.

2. §.

Olyan orgonák sípjai, amely orgonáknak különös történeti, képzőművészeti vagy zeneművészeti becsük van, az igénybevétel alól kivehetők.

Az orgonák történeti, képzőművészeti vagy zeneművészeti értékét hivatalból a vallás- és közoktatásügyi miniszter, Horvát-Szlavonországok területén a bán állapítja meg és az 1917. évi november hó 15-ig értesíti a cs. és kir. hadügyminisztert arról, melyek azok az orgonák, amelyek egyelőre kimélendők.

A végleges felmentésre nézve ugyancsak a vallás- és közoktatásügyi miniszter, Horvát-Szlavonországok területén pedig a bán dönt és határozatáról úgy az érdekelt birtokost, mint a hadügyminisztert értesíti.

3. §.

Olyan orgonákat, amelyek nem valamely bevett vagy törvényesen elismert vallásfelekezet templomában vagy imaházában vannak felállítva, legkésőbb az 1917. évi november hó 15-ig be kell jelenteni. A bejelentést az orgonák birtokosa vagy őrzője köteles megtenni. Ugyancsak be kell jelenteni azokat az orgonasípokat is, amelyek a jelen rendelet életbeléptének napján nem voltak felszerelve.

4. §.

Az ónból vagy ónötvözetből készült orgonasípok térítése azok nyers súlya szerint kilogrammonként 15 koronában állapíttatott meg.

---

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi október hó 30-án kelt 251. számában.

5. §.

A jelen rendelettel igénybevett orgonasípok leszereléséről és beszállításáról szakmabeli iparosok igénybevétele mellett a katonai igazgatás gondoskodik.

Az orgonasípokat úgy kell leszerelni, hogy az orgonának használhatósága legalább is korlátolt mértékben megmaradjon. Az orgonák birtokosa a katonai igazgatástól a leszerelés alkalmával esetleg okozott tárgybeli károk helyreállítását vagy pedig pénzbeli megtérítését igényelheti. Másféle kártérítésre az orgonák birtokosának igénye nincs.

6. §.

Aki a jelen rendelettel igénybevett orgonasípokat a jelen rendelet 1. §-a ellenére leszedi, feldolgozza vagy elidegeníti avagy a jelen rendelettel igénybevett anyagot a jelen rendelet 3. §-a ellenére be nem jelenti, eltitkolja vagy a jelen rendeletet más módon megszegi, az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendeldelkezés alá nem esik — kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak mint rendőri büntető bíróságnak, a budapesti államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrség hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországokban e kihágás miatt az ott érvényes jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

7. §.

A jelen rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya kiterjed a magyar szent korona országainak egész területére.

Budapest, 1917. évi október hó 29-én.

A m. kir. honvédelmi miniszter 19.867/1917. eln. 20/b. számú rendelete az aluminium-tárgyak térítési árába becsúszott nyomdahiba kiigazításáról.[1])

Az 1917. évi július hó 24-én 15.504. eln. 20. b.—1917. szám alatt kiadott és a Budapesti Közlöny július hó 25-én megjelent számában közzétett rendeletemnek »*F)* aluminiumból készült tárgyak« című részében a rendelet D/II. csoportjában felsorolt azokért a tárgyakért, amelyek más anyagból való alkatrészek nélkül készültek, az ily tárgyak gyártói részére megállapított térítés, nyomdahiba folytán, 11 korona 50 fillérben van feltüntetve.

Ezeknek a tárgyaknak a térítése 11 koronában állapíttatott meg.

Budapesten, 1917. évi november hó 12-én.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi november hó 13-án kelt 262. számában.

A m. kir. honvédelmi miniszter 26.226/1917. eln. 20/b. számú rendelete a Központi fémrekviziciós bizottságnak a hadicélokra igénybevett ajtóveretek kicserélése ügyében Horvát-Szlavon-Dalmátországok bánjának képviselőjével való kiegészítéséről. [1])

1. §.

A központi fémrekviziciós bizottságot, amelyet a folyó évi szeptember hó 23-án 19.865. eln. 20/b—1917. szám alatt kiadott és a »Budapesti Közlöny«-ben szeptember hó 25-én közzétett rendeletemmel a hadicélokra igénybevett ajtóveretek kicserélésének vezetésére felállított hivatal ellenőrzésével megbíztam, ez ügykörére nézve Horvát-Szlavon-Dalmátországok bánjának képviselőjével egészítem ki.

2. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe.
Budapesten, 1917. évi december hó 13-án.

A m. kir. honvédelmi miniszter 26.748/1917. eln. 20/b. számú rendelete a hadicélokra igénybevett fémtárgyak térítéséről. [2])

1. §.

Az 1917. évi október hó 10-ről 21.722. eln. 20. b.—1917. szám alatt kiadott és a Budapesti Közlönyben október hó 11-én közzétett rendeletem 1. §-ának II. és III. részében fölsorolt fémtárgyakért a következő térítéseket állapítom meg:

A) Sárgarézből készült tárgyakért:

I. csoport.

1. butorveretek,
2. csuklóspántok,
3. füstcsőgyűrűk és rózsák,

öntött árúért kg.-kint . . . . . 3·50 K
hengerelt árúért kg.-kint . . . . . 4·50 »

II. csoport.

Lószerszámveretek (rózsák, tárcsák, gyűrűk, csattok, horgok, igacsúcsok, szerszámcsúcsok stb.)

öntött árúért kg.-kint . . . . . 4·50 K
hengerelt árúért kg.-kint . . . . . 5·50 »

---

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi december hó 18-án kelt 291. számában.

[2]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi december hó 18-án kelt 291. számában.

III. csoport.

Csapok (vízmelegítő-hordóváltó- és kifolyó csapok), hordó akonák kg.-kint . . . . . 4·50 »

B) Vörösrézből, bronzból, vörösfémből és tombakból készült tárgyakért a térítés 1 K-val magasabb az *A)* alatt felsorolt térítési tételeknél.

A térítés megállapításánál az idegen anyagokból (vas, fa stb.) készült alkatrészek súlyát becslés szerint le kell számítani; a térítésnek a leszámítás folytán előállott csökkenése azonban a 20%-ot meg nem haladhatja.

2. §.

Az 1. §-ban megállapított térítések nem vonatkoznak a 21.722/1917. eln. 20. b. szám alatt kiadott rendeletem hatálya alá tartozó, de nikkelezett, ezüstözött vagy ezüsttel lemezelt tárgyakra.

3. §.

Ez a rendeletem kihirdetésének napján lép életbe, de az abban megállapított térítések alkalmazást nyernek mindazokra a rendeletben felsorolt tárgyakra, amelyek az 1917. évi október hó 11-ike után szolgáltattak be. A rendelet hatálya kiterjed a magyar szent korona országainak egész területére.

Budapesten, 1917. évi december hó 17-én.

A m. kir. minisztérium 780/1918. M. E. számú rendelete a fémárúk pótlásául szolgáló öntött és kovácsolt vasárúk legmagasabb árának megállapításáról.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli.

1. §.

Azok a legmagasabb árak, amelyeket a m. kir. minisztérium 1915. évi szeptember hó 23. napján kelt 3.471/1915. M. E. számú rendelete a zománcozott, ónozott, belső oldalon csiszolt vaslemezedényekre, öntött vasedényekre és mosóüstökre megállapított, a jelen rendelet kiegészítő részét alkotó I—IV. számú jegyzékben foglaltaknak megfelelően módosulnak.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi február hó 26-án kelt 47. számában.

Az árúsítók kötelesek ezeket az új árújegyzékeket az elárúsító helyiségeikben az idézett rendelet szerint kéznél tartott hivatalos árjegyzékhez hozzáfűzni.

Az új árjegyzékek az elsőfokú iparhatóságtól szerzendők be.

A 3.471/1915. M. E. számú rendelet egyébként érintetlenül marad.

2. §.

A jelen rendelet 1918. évi február hó 27. napján lép életbe.

Budapest, 1918. évi február hó 16. napján.

A 780/1918. M. E. számú rendelet I. számú melléklete.

A zománcozott vaslemezedényekre hatóságilag megállapított legmagasabb árak jegyzéke.

(Kereskedelmi és középnehéz árú.)

A m. kir. minisztériumnak 1915. évi szeptember hó 23. napján kelt 3.471/1915. M. E. számú rendeletéhez csatolt I. számú árjegyzékben „B" alatt felsorolt ártételek érvényüket vesztik és az ugyanott „A" alatt felsorolt ártételek úgy a középnehéz edényekre, mint a kereskedelmi árúra egyaránt irányadók azzal a módosítással, hogy ezekhez az ártételekhez az alább megszabott százalékos felárak számíthatók, illetőleg azokból az alább megszabott százalékos engedményeket kell levonni:

I. nagyban való eladásnál (az árakat a gyárban értve):

1. a középnehéz árúra . . . . . 40% felár,
2. a kereskedelmi „ . . . . . felár nélkül.

II. kicsinyben való eladásnál:

1. a középnehéz árúra . . . . . 85% felár,
2. a kereskedelmi „ . . . . . 30% „

A legmagasabb árak a kereskedelemben szokásos csomagolás költségeivel együtt értendők.

Abból az árkülönbözetből, mely a gyártól nagyban való vétel és a kicsiben való eladás közt a fentiek szerint előáll, az árút közvetítő nagykereskedő a kiskereskedőnek való továbbeladásnál csak egyharmadrészt számíthat a maga javára.

A 780/1918. M. E. számú rendelet II. számú melléklete.

A külön nehéz, zománcozott vasedényekre hatóságilag megállapított legmagasabb árak jegyzéke.

(„Sphinx“ és „Superio“ gyári jeggyel.)

A m. kir. minisztériumnak 1915. évi szeptember hó 23. napján kelt 3.471/1915. M. E. számú rendeletéhez csatolt II. számú árjegyzékben felsorolt ártételekhez a következő százalékos felár számítható:

I. nagyban való eladásnál (az árakat a gyárban értve) 30% felár,

II. a kicsiben való eladásnál 85% felár.

A legmagasabb árak a kereskedelemben szokásos csomagolás költségeivel együtt értendők.

Abból az árkülönbözetből, mely a gyártól nagyban való vétel és a kicsiben való eladás közt a fentiek szerint előáll, az árút közvetítő nagykereskedő a kiskereskedőnek való tovább eladásnál csak egyharmadrészt számíthat a maga javára.

A 780/1918. M. E. számú rendelet III. számú melléklete.

A zománcozott öntött vasedényekre hatóságilag megállapított legmagasabb árak jegyzéke.

A m. kir. minisztériumnak 1915. évi szeptember hó 23. napján kelt 3.471/1915. M. E. számú rendeletéhez csatolt III. számú árjegyzékben a „B“ és „C“ alatt felsorolt ártételek érvényüket vesztik és az ugyanott „A“ alatt felsorolt ártételek úgy a nagyban, mint kicsiben való eladásnál irányadók azzal a módosítással, hogy ezekhez az ártételekhez az alább megszabott százalékos felár számítható, illetőleg azokból az alább megszabott százalékos engedményeket kell levonni:

I. nagyban való eladásnál (az árakat a gyárban értve):

1. belül és kivül zománcozott edényre . . 35% felár,
2. csak belül „ „ . . 10% „

II. kicsiben való eladásnál:

1. belül és kivül zománcozott edényre . . 85% felár
2. csak belül „ „ . . 40% „

A legmagasabb árak a kereskedelemben szokásos csomagolás költségeivel együtt értendők.

Abból az árkülönbözetből, mely a gyártól nagyban való vétel és kicsiben való eladás közt a fentiek szerint előáll, az árút közvetítő nagykereskedő a kiskereskedőnek való továbbeladásnál csak egyharmadrészt számíthat a maga javára.

A 780/1918. M. E. számú rendelet IV. számú melléklete.

Az ónozott vaslemezedényekre, csiszolt vasedényekre és mosóüstökre hatóságilag megállapított legmagasabb árak jegyzéke.

A m. kir. minisztériumnak 1915. évi szeptember hó 23. napján kelt 3.471/1915. M. E. számú rendeletéhez csatolt IV. számú árjegyzék érvényét veszti és helyébe a következő árjegyzék lép:

A) Ónozott vaslemezedény:

	Kg.-ként
1. nagyban való eladásnál, a gyárban értve . .	4.60 K
2. kicsiben való eladásnál	6.— „

B) Kivülről durva, belülről csiszolt vasedény:

1. nagyban való eladásnál, a gyárban értve . .	2.80 K
2. kicsiben való eladásnál	3.60 „

C) Zománcozott vagy horganyozott vaslemez, mosó-, gyümölcsfőző- és hasonló üst:

1. nagyban való eladásnál, a gyárban értve . .	3.20 K
2. kicsiben való eladásnál	4.20 „

A legmagasabb árak a kereskedelemben szokásos csomagolás költségeivel együtt értendők.

Azon árkülönbözetből, mely a gyártól nagyban való vétel és a kicsiben való eladás közt a fentiek szerint előáll, az árút közvetítő nagykereskedő a kiskereskedőnek való tovább eladásnál a maga javára egyharmadrészt számíthat.

A m. kir. honvédelmi miniszter 4.520/1918. B. eln. számú rendelete a 21.821/1917. B. 20. H. M. eln. szám alatt kiadott rendelettel hadicélokra igénybevett fémtárgyak térítése tárgyában.[1])

1. §.

Az 1917. évi október hó 8-áról 21.821/1917. B. 20. eln. szám alatt kelt és a „Budapesti Közlöny"-ben október hó 9-én közzétett rendeletemmel hadicélokra igénybevett fémtárgyakért a következő térítéseket állapítom meg:

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi március hó 5-én kelt 54. számában.

I.

A sörnyomó készülékek ónból vagy ónötvözetekből készült vezetékeiért, összekötő darabjaiért és alkatrészeiért, valamint ónból és ónötvözetekből készült mindenféle csővezetékért

kilogrammonkint 20 korona fizetendő.

E tárgyaknak a 21.821/1917. B. 20 eln. számú rendeletem 1. §-a harmadik bekezdése értelmében a Magyar Szent Korona Országainak Fémközpontja részvénytársaságnak vagy e részvénytársaság fémbeváltóinak történő eladása esetére a beváltási árt kilogrammonkint 27 koronában állapítom meg.

II.

A szikvizes palackoknak ólomból és ónból, úgyszintén ezek ötvözeteiből készült fejeiért és pedig:

ausztriai gyártású ily tárgyakért kilogrammonkint 15 korona,

magyarországi gyártású ily tárgyakért kilogrammonkint 6 korona fizetendő.

2. §.

Ez a rendeletem kihirdetésének napján lép életbe, de az ebben megállapított térítések alkalmazást nyernek mindazokra a rendeletben felemlített tárgyakra, amelyek a 21.821/1917. B. 20. eln. sz. rendelet életbelépése után hadicélokra beszolgáltattak.

A rendelet hatálya kiterjed a magyar szent korona országainak egész területére.

Budapest, 1918. évi március hó 4. napján.

A m. kir. belügyminiszter 29.804/1918. IX—a. B. M. számú körrendelete fogtisztító pépnek ólomtartalmú fémhüvelyekben való forgalombahozataláról.[1])

(Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének.)

A fogtisztító pépeket eddig rendszerint ónhüvelyekben, azonban az ón hiánya miatt az utóbbi időben ólomhüvelyekben vagy jelentékeny mennyiségű ólmot tartalmazó fémhüvelyekben hozták forgalomba. Minthogy az ilyen hüvelyekbe töltött fogtisztító szerek a hüvelyekből ólmot vehetnek át és különösen huzamosabb használatnál ólommérgezést okozhatnak, a fogtisztító pépeknek egy (1%) súlyszázaléknál több ólmot tartalmazó fémhüvelyekben való forgalombahozatalát a m. kir. kereskedelmi miniszter úrral egyetértőleg eltiltom.

Egyúttal felhivom $\frac{\text{Alispán}}{\text{Polgármester}}$ urat, figyelmeztesse a törvényhatóság területén levő gyógyszerészeket, gyógyszerárúkereskedőket és a vegyészeti gyárak tulajdonosait arra, hogy, mivel jelenleg kifogástalan minőségű ónhüvelyek nem szerezhetők be, a fogtisztító szereknek lehetőleg szilárd alakban való előállítása és üveg vagy

porcellán tartályokban való forgalombahozatala ajánlható. Kevésbé szilárd (lágy) pépet betolható dugóval ellátott üvegcsövekbe lehet tölteni.

Aki e rendeletben foglalt tilalmat megszegi, kihágást követ el, és az ólomnak és horganynak a táp- és élvezeti szerek, italok, úgyszintén az emberi szervezettel érintkezésbe jövő egyéb tárgyak használata tárgyában 1889. évi junius hó 6-án 34.652. B. M. szám alatt kiadott rendelet 9. §-ában foglaltak szerint büntetendő.

E rendelet a kihirdetés napját követő nyolcadik napon lép hatályba.

Budapest, 1918. évi március hó 22-én.

A m. kir. honvédelmi miniszter 9.512. eln. 20/b. 1917. számú rendelete a platinacsoportba tartozó fémek készleteinek hadicélokra igénybevételéről és beszolgáltatásáról.[1])

A hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVIII. törvénycikk 24. és 27. §-a alapján, a m. kir. minisztériumi rendelkezésekre nézve pedig a m. kir. minisztérium 1.128/1917. M. E. számú rendelete 7. §-ában adott felhatalmazás alapján a következőket rendelem:

1. §.

A platinacsoportba tartozó fémeknek (platina, palladium, rhodium, iridium és osmium) a jelen rendelet életbelépése napján meglevő és később hozzájövő készleteit hadicélokra igénybevettnek jelentem ki.

Az igénybevett anyagok és tárgyak a következők:

1. Érc, kohóféltermék, kohászati és egyéb hulladék, olvasztási maradék, bármely alakban és bármekkora fémtartalommal;

2. bármely alakban előforduló és bármekkora fémntartalmú nyersfém, ócskaanyag, a fémek ipari feldolgozásánál keletkező mindenféle gyártási hulladék és töredék;

3. szivacs és aszbeszt;

4. felszerelt és fel nem szerelt fél- és készgyártmányok, úgymint: lemez, drót, cső, tégely, csésze, üst, folia, elektrod, szövetháló, laboratóriumi és gyári készülék vagy eszköz, félig kész ékszer és félig kész dísztárgy és ezek alkatrészei;

5. nyers ötvözet, ilyen ötvözetből álló ócskaanyag és mindenféle hulladék bármely alakban és bármekkora fémtartalommal;

6. a jelen rendelet szerint igénybevett fémek ötvözeteiből vagy más fémekből készült, de ilyen fémekkel vagy azok ötvözeteivel lemezelt a 4. pont alatt felsorolt fél- vagy készgyártmányok, bármely formában és bármekkora fémtartalommal;

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi április hó 30-án kelt 100. számában.

7. sók és oldatok, különösen platinachlorid, kettős platinasó, osmiumtetroxyd és palladiumchlorür.

A fentiekben használt „fém“ és „fémtartalom“ kifejezések alatt az első bekezdésben felsorolt a platina-csoportba tartozó fémeket kell érteni.

A jelen §. szerint igénybevett készleteket birtokosaik a kereskedelemügyi miniszter külön engedélye nélkül el nem idegeníthetik, el nem használhatják, fel nem dolgozhatják és azokkal más módon sem rendelkezhetnek. Az eddig használatban levő tárgyak és berendezések, különösen az ipari üzemek berendezési tárgyai tovább is használhatók, de azokat eddigi használatuk helyéről elszállítani nem szabad. Üzemi berendezések alkatrészei az egész üzemmel együtt külön engedély nélkül is elidegeníthetők, de az elidegenítés és igénybevétel hatályát nem érinti.

2. §.

Ezen rendelet hatálya mindenkire kiterjed, akinek az 1. §-ban meghatározott anyagok vagy tárgyak birtokában vannak, vagy aki ezeket mások számára őrizetben tartja.

Az állam és állami intézmények birtokában levő anyagokra és tárgyakra külön intézkedés történt.

3. §.

Az 1. §. szerint igénybevett anyagok és tárgyak készleteit beszolgáltatásukig (5. §.) negyedévenkint és pedig május, augusztus, november és február hónapok 8-ik napjáig az előző hónap utolsó napján meglevő állapot szerint a kereskedelemügyi minisztérium ipari műszaki osztályának (II., Lánchid-utca 1—3.) be kell jelenteni. Az első bejelentés 1918. évi május hó 15-ig teendő meg. A bejelentés alkalmával a kereskedelemügyi miniszter által már megadott esetleges felmentésre vonatkozó adatokat is fel kell sorolni.

Az 1917. évi 6.854/eln. 20/b. 1917. szám alatt kiadott rendeletemmel elrendelt igénybevétel alól adott felmentések csak akkor birnak érvénnyel, ha azokat a kereskedelemügyi miniszter újabb kérelemre megerősíti.

A jelen rendelet szerint igénybevett anyagokat be kell jelenteni arra való tekintet nélkül, hogy ezek valamely üzem berendezéséhez tartoznak, feldolgozás vagy elidegenítés céljára tartatnak raktáron, vagy bármely más célra szolgálnak, tekintet nélkül továbbá arra, hogy használatban vannak vagy használaton kivül állnak.

A bejelentéshez a Kereskedelmi és Iparkamaránál, valamint a Magyar Vegyészeti Gyárosok Országos Egyesületénél (V., Mária Valéri-utca 12.) kapható bejelentőlapokat kell felhasználni.

4. §.

Mindenki, aki a jelen rendelet szerint bejelentésre köteles, a bejelentés alá eső készleteiről pontos feljegyzést köteles vezetni. Ezen feljegyzésben fel kell tüntetni minden változást, amely az igénybevett anyagok és tárgyak mennyiségére, állapotára és felhasználására vonatkozik. Ezek szerint fel kell jegyezni a készlet nagyságát, a felhasználás célját, változás esetében az eddigi birtokos vagy őrző, valamint az új birtokos vagy őrző nevét és lakhelyét.

5. §.

Az 1. §. szerint igénybevett anyagokat és tárgyakat a Központi fémrekviziciós bizottság utasítására a beszolgáltatásra vonatkozó rendelkezésben megadott közelebbi utasítások szerint kell beszolgáltatni.

Ha a Központi fémrekviziciós bizottság másként nem rendelkeznék, a beszolgáltatandó készlet birtokosa vagy őrzője köteles azt legkésőbb a beszolgáltatásra vonatkozó rendelet vételétől számított 8-ik napon megfelelően csomagolva postaérték-küldeményként értékbiztosítás mellett a Budapesti fémátvételi bizottság (Budapest, IV., Gerlóczy-utca 11., II. emelet) címére feladni.

A beszolgáltatás alól való felmentésre vonatkozó kérvényeket legkésőbb a készletnek bejelentésével egyidejűleg a kereskedelemügyi minisztérium ipari műszaki osztályához (Budapest, II., Lánchid-utca 1—3.) kell beküldeni.

6. §.

A készletek birtokosa vagy őrzője azok beszállításával egyidejűleg a Budapesti fémátvételi bizottsághoz egy külön jegyzéket is köteles beküldeni. Ezen jegyzékben fel kell tüntetni a készletek birtokosát és ha a készletet az jelenti be, aki a készletet más részére őrizetben tartja, az őrzőnek, valamint a készlettel rendelkezésre jogosultnak nevét, a helyet, ahol a készletek voltak, a feladás helyét, a csomagolás módját, a küldemény összsúlyát, a feladott tárgyak nemét és darabsúlyát. A jegyzéket a feladó aláírni köteles.

A jegyzék másodpéldányát közvetlenül a Központi fémrekviziciós bizottsághoz (Budapest, I., Lánchid-utca 1—3.) kell beküldeni.

7. §.

Az átvett fémekért, anyagokért és tárgyakért járó térítést a Budapesti fémátvételi bizottság állapítja meg, az 1917. évi 11.298/eln. 20/b. 1917. szám alatt kiadott és a „Budapesti Közlöny"-ben junius hó 30-án megjelent rendeletemmel közzétett térítési tételek alapján.

8. §.

A jelen rendelte 1. §-ában meghatározott azon anyagokra és tárgyakra vonatkozólag, amelyek a jelen rendelet életbelépése után a vámkülföldről hozatnak be, az alábbi rendelkezések irányadók:

Ha birtokosuk ezen anyagok és tárgyak felett szabad rendelkezési jogot kiván magának biztosítani, eziránt a m. kir. kereskedelemügyi miniszterhez kell folyamodnia és a behozatal megtörténtét a beérkezéstől számított 14 napon belül a szállítási okmányok bemutatása mellett a m. kir. kereskedelemügyi miniszternek be kell jelentenie.

Ha a kérelem a sürgős hadiszükségletre való tekintettel nem teljesíthető és a készlet egészben vagy részben hadicélokra igénybe vétetik, az érte járó térítés a kellően igazolt beszerzési ár és a mellékköltségek, továbbá vételár és mellékköltségek 5%-ával egyenlő jutalék tekintetbe vételével fog megállapíttatni.

Ha azonban a külföldről behozott készlet a jelen §. 2-ik bekezdése szerint be nem jelentetett, a készlet birtokosa a jelen szakaszban foglalt kedvezményekre való igényét elveszti.

9. §.

A jelen rendelet végrehajtásának ellenőrzésével megbizott közegeknek az ellenőrzéshez szükséges összes adatokat rendelkezésre kell bocsátani.

10. §.

Aki az igénybevett készletet vagy annak egy részét be nem jelenti, a Központi fémrekviziciós bizottság utasítása szerint a jelen rendelet ellenére be nem szolgáltatja, a jelen rendelet ellenére elhasználja, feldolgozza vagy elidegeníti vagy pedig azzal a jelen rendelet ellenére más módon rendelkezik vagy a jelen rendelet rendelkezéseit egyébként megszegi, az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el s hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha megállapítható annak a nyereségnek a mennyisége, amelyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés kétezer koronán felül a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet.

Azon készlet tekintetében, amelyre nézve a kihágást elkövették, a büntető eljárás során a törvény értelmében elkobzásnak van helye. Az elkobzott készlettel a Budapesti fématvételi bizottság rendelkezik. Az elkobzott készlet értékének egyötöde a feljelentőt, többi része a felmerült költségek levonásával a Hadirokkantak Segélyalapját illeti.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak mint rendőri büntető bíróságnak, a székesfővárosi államrendőrség mű-

ködési területén pedig a magyar királyi államrendőrség hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországokban e kihágás miatt az ott érvényes jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

11. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya kiterjed a magyar szent korona országainak egész területére.

Budapest, 1918. évi április hó 29-én.

A m. kir. honvédelmi miniszter 9.681/1918. 20/B. eln. sz. rendelete a villamostelepek fémanyagának hadicélokra igénybevételéről, leszereléséről és beszolgáltatásáról.[1])

A hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVIII. törvénycikk 24. és 27. §-a és a m. kir. minisztériumnak az üzemek és vállalatok készülékei fémanyagának hadicélokra való leszereléséről szóló 628/1917. M. E. sz. rendelete alapján a következőket rendelem:

1. §.

Az erősáramú (akár nagy, akár kis feszültségű) villamos berendezésekbe beépített rézanyagnak az alábbiakban meghatározott részét hadicélokra igénybevettnek jelentem ki.

Az igénybevett rézanyagot birtokosa köteles leszerelni és beszolgáltatni. A réz leszerelése alkalmával leszerelt rézötvözetek és ólomanyagok a jelen rendelet erejénél fogva szintén hadicélokra igénybevétetnek. Azokat a rézzel együtt szintén be kell szolgáltatni. Az igénybevétel nem terjed ki azokra a villamos berendezésekre, amelyeknek beépített rézanyaga 50 kg.-nál kevesebb.

2. §.

Le kell szerelni és be kell szolgáltatni az egész erősáramú villamos berendezésbe (gépek és készülékek kivételével) beépített összes rézanyagból mindazt, ami pótlás nélkül kitermelhető vagy más anyaggal helyettesíthető, de legalább a fent körülirt rézsúly tizenöt százaléka. Azon anyagot, amely pótlás nélkül szerelhető le, 1918. évi junius hó 30-ig kell beszolgáltatni. Az egyes felek által hadicélokra már ezideig beszolgáltatott rézanyagok a jelen rendelet szerint beszolgáltatandó mennyiségbe be fognak számíttatni.

Azon berendezések birtokosai, akik a fent meghatározott egész anyagmennyiséget vagy annak egy részét csakis más anyagokkal való pótlás esetén tudnák leszerelni és hadicélokra beszolgáltatni, a pótanyag rendelkezésre bocsátására vonatkozó megindokolt

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi április hó 30-án kelt 100. számában.

kérvényeiket az 1918. évi junius hó 1-ig a kereskedelemügyi minisztérium ipari műszaki osztályához (Budapest, II., Lánchid-utca 1—3.) nyujthatják be. Ezek a kérvények a m. kir. minisztérium 628/1917. M. E. sz. rendeletének határozmányai szerint fognak elbiráltatni.

Ily esetekben a pótlás minőségét és terjedelmét és a pótolt rézanyagnak hadicélokra való beszállításának időpontját a kereskedelemügyi miniszter esetről-esetre állapítja meg. Elsősorban az üzemen kivül álló vezetékek szolgáltatandók be pótlás nélkül. Villamosvilágítási berendezéseknél a féléjjeli kapcsoló vezetékek nélkülözhetőknek minősíttetnek.

3. §.

Az igénybevett anyagot birtokosa köteles a Magyar Szent Korona Országainak Fémközpontja R.-T.-nál a villamos közforgalmú és magánvasutakra vonatkozólag a m. kir. vasúti és hajózási főfelügyelőségnél kapható ürlapokon az 1918. évi junius hó 1-ig a kereskedelemügyi minisztérium ipari műszaki osztályának bejelenteni.

A bejelentésnek a következő adatokat kell tartalmaznia:

1. az üzem hajtóerejének megnevezését (vizi erő, gőz, gáz, nyersolaj, villamos energia stb.);
2. a villamosüzemrendszer megnevezését (egyenáram, váltakozóáram vagy forgóáram);
3. az üzemi feszültséget voltokban (esetleg a primer és sekunder feszültséget);
4. a telep egész teljesítőképességét KW-ban;
5. a telep összterhelését KW-ban
   a) nyáron;
   b) télen;
6. az esetleg meglevő akkumulátor kapacitását;
7. azon legnagyobb fogyasztók felsorolását, akik
   a) évente legalább 50.000 KW. órát fogyasztanak, vagy
   b) a telep bevételének legalább 10%-át fizetik
   c) és oly központi áramfejlesztő telepből táplált, közterületen elhelyezett elosztó hálózatokat, melyek idegen tulajdonos birtokában vannak,
8. *a)* a 6 mm.² és ennél nagyobb keresztmetszetű csupasz légvezetékek és 50 mm.² és ennél nagyobb keresztmetszetű csupasz kapcsolóvezetékek összes rézsúlyát;
   b) 70 mm. és ennél nagyobb keresztmetszetű szigetelt vezetékek és földfeletti kábelek összes rézsúlyát;
   c) földbe fektett kábelek összes rézsúlyát;
9. a beépített fővezetékek keresztmetszeteit, azok hosszának és terhelésének megjelölésével;
10. a hadicélokra már ezideig beszállított fémek mennyiségére és minőségére, úgyszintén arra vonatkozó adatokat, hogy ezt az anyagot hova szállították be.

4. §.

A jelen rendelet szerint leszerelendő anyagokat a Magyar Szent Korona Országainak Fémközpontja R.-t.-hoz (Budapest, IV., Városház-utca 10.) kell beszállítani, amellyel egyszersmind a szállításra vonatkozó szerződések is kötendők.

Az esetben, ha az anyagok árára vonatkozólag a Fémközponttal békés megegyezés nem jönne létre, a térités a m. kir. minisztérium 628/1917. M. E. számú rendeletének határozmányai szerint fog megállapíttatni.

A 2. §-ban megállapított beszolgáltatási határidő betartandó abban az esetben is, ha ezen ármegegyezés e határidő lejártáig nem jött volna létre.

5. §.

Az állam és állami intézmények birtokában levő üzemek, állami közlekedése és egyéb vállalatok tekintetében, ideértve a m. kir. államvasutak kezelése alatt álló magánvasutakat is, külön intézkedés történik.

6. §.

Aki az ezen rendeletben meghatározott anyagokat be nem jelenti, vagy a jelen rendeletet egyébként megszegi, az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak mint rendőri büntetőbíróságnak, az államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországokban e kihágás miatt az ott érvényes jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

7. §.

A jelen rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya kiterjed a magyar szent korona országainak egész területére.

Budapest, 1918. évi április hó 29. napján.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 40.662/1918. VI. C. 2. számú rendelete a mezőgazdasági csapágyfém és forrasztóón-szükséglet fedezése tárgyában.[1])

A mezőgazdasági csapágyfém és forrasztóón szükségletének fedezésére rendelkezésemre álló készlet szétosztásának irányításával Műszaki elektrotechnikai és hadifémbizottságot bíztam meg. (Budapest, VII., Erzsébet-körút 49.)

---

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi junius hó 2-án kelt 125. számában.

Jelenleg 6% és 14% óntartalmú csapágyfém és 35% óntartalmú forrasztóón áll rendelkezésre. Ezen anyagok a következő módon szerezhetők be:

Akinek mezőgazdasági gépek, szerszámok javításához csapágyfémre vagy forrasztóónra van szüksége, a hivatásos műszaki kereskedőknél kapható csapágyfém kérelmi lapot töltse ki és szükségletét ezen a lapon igazoltassa az illetékes községi előljáróságga (polgármesterrel). Ezen igazolást a községi előljáróságok díjtalanul kötelesek elvégezni.

A kitöltött és igazolással ellátott kérelmi lap alapján, amennyiben kisebb mennyiségű csapágyfémről, vagy forrasztóónról van szó, az anyag kiutalása iránt mindenki közvetlenül rendes műszaki kereskedőjéhez fordulhat.

Nagyobb mennyiségű csapágyfém vagy forrasztóón kiutalása a Műszaki elektrotechnikai és hadifémbizottságnál kérelmezhető.

A műszaki kereskedő egyelőre egy vevőjének legfeljebb 5 kg. csapágyfémet adhat ki.

A szétosztásra kerülő 6%-os csapágyfém ára a magyar szent korona országainak fémközpontja részvénytársaság (Budapest, IV., Városház-u. 10.) raktárában értve 100 kg.-ként 356 K, a 14%-osé 564 korona.

Ezen árakon kívül, amennyiben a csapágyfémtömbök a kereskedelemben szokásos 3—6 kg.-os formákba öntetnek át, illetőleg ilyen formában hozatnak forgalomba, 100 kg.-ként 20 korona átöntési költség számítható fel.

A forrasztóón ára 980 korona 100 kg.-ként.

A műszaki kereskedő ezen árakhoz hozzáadja a Fémközpont raktárából a saját raktárának vasuti állomásáig felmerült vasuti fuvarköltséget és az így kiadódó önköltségi árhoz csomagolás, üzleti költségek és nyeresége megtérítéséül legfeljebb ennek 15%-át számíthatja fel.

A 6% ónt tartalmazó kereskedelmi formákba öntött csapágyfémtömbökön »6«, a 14%-ot tartalmazókon »14« jel látható.

Tájékozásul közlöm, hogy a szóbanforgó csapágyfém elosztásával egyelőre a következő kereskedőket biztam meg:

Conrád és Társa Budapest,
Gergely Adolf Budapest,
Geittner és Rausch Budapest,
Kann és Heller Budapest,
Rácz Testvérek Budapest,
Schwarcz József és Társa Budapest,
Kovács Soma és Társa Arad,
Schlesinger Gyula Fia Baja,
Andrényi Károly és fia Nagyvárad,
Sesztina Lajos Debreczen,
Abonyi Artur Budapest,
Bendel Gusztáv Budapest,
Brunner I. L. és Társa Budapest,

Bárdos és Brachfeld Budapest,
Elek és Holczer Budapest,
Fenyő Béla Budapest,
Kriszhaber Testvérek Budapest,
Kemény Manó Budapest,
Kell Jenő Budapest,
Molnár és Pintér Budapest,
Sebes és Antal Budapest,
Schottola Ernő Budapest,
Standard műszaki ker. r.-t. Budapest,
Wohanka és Társa Budapest,
Zárai Samu Budapest,
Adriányi és Markó Kassa,
Drescher Gyula Baja,
Pletl Rókus Szabadka,
Guba József Topolya,
Dietzgen Imre Ujvidék,
Ormai Tivadar Fiai Békéscsaba,
Lévi József és Fia Nagyszalonta,
Szilágyi és Diskant Miskolc,
Kammerer és Jekelius Brassó,
Anisfeld Sándor Hódmezővásárhely.
Ottovay Károly és Fia Szeged,
Fábry és Reiner utóda Karczag,
Remények L. és Fia utódai Kolozsvár,
Keszner Izidor és Fia Máramarossziget,
Adler Imre utóda Kecskemét,
Máder T. E. Pozsony,
Róoz Testvérek Szatmár,
Tedeschi János Fiai Temesvár,
Daun Gyula Nagybecskerek,
Rosenberg W. V. Szombathely,
Fischer és Bäder Nagykanizsa,
Hoffmann Ernő Szombathely,
Szikula és Friedrich Orosháza,
Általános Műszaki r.-t. Budapest,
Balázs és Bródy Budapest,
Faragó János Budapest,
Geszti György Budapest,
Gebhard Rezső Budapest,
Herczeg Artur Budapest,
Hirschl és Társa Budapest,
Kriszhaber Fülöp Budapest,
Kozma Sándor Budapest,
Kosztelán Miksa Budapest,
Ligeti és Biró Budapest,
Lichtwitz Károly Budapest,
Meszes Manó Budapest,

Nay és Róna Budapest,
Ormai és Társa Budapest,
Pethe és Társa Budapest,
Szarvas László Budapest,
Jickeli F. Károly Gyulafehérvár,
Andrényi Károly és Fiai Arad,
Weidinger A. S. Zombor,
Szmilyanszky Dusán Ada,
Kleiner Ferenc Apatin,
Csauscher Ádám, Bácsalmás,
Bruckner Testvérek Zenta,
Auber Gyula Pécs,
Auber Károly Mohács,
Schillinger Lipót Gyula,
Özv. Herzberger Dánielné Mezőberény,
Podani János Szarvas,
Schwarz Leopold utóda Beregszász,
Berger és Friedmann Munkács,
Schwarcz és Ullmann Nagyvárad,
Róth L. Berettyóújfalu,
Keller Ferenc Battonya,
Ehrenfeld és Spitz Makó,
Gunst Lipót utóda Szentes,
Marosi József és Fia Esztergom,
Schlammadinger Antal és Fia Székesfehérvár,
Braun Zsigmond Rimaszombat,
Sándori Nándor és Fia Győr,
Szender Farkas Hajdúdorog,
Deák András Szepsiszentgyörgy,
Jancsó F. Lajos Kézdivásárhely,
Braun József és Társa Eger,
Frank Henrik és Fia Gyöngyös,
Kovács József Tiszafüred,
Balogh Gyula utódai Déva,
Klein Ignác Szolnok,
Bender Jakab Jászberény,
Müller Ignác Mezőtur,
Ipovitz és Ivánffy Komárom,
Bart Károly Lugos,
Rusz Árpád Orsova,
Stein Sándor Liptószentmiklós,
Kuffler Vilmos és Fia Rózsahegy,
Bucher Lajos Marosvásárhely,
Wachner Traugott Szászrégen,
Göbl Arnold Balassagyarmat,
Belágh Lajos Losoncz,
Salvendy Artur Nyitra,
Freund Benő Ersekujvár,

Krigovszky Lajos Kalocsa,
Gyenes S. és Fia Kecskemét,
Varga István Kunfélegyháza,
Wosner Joachim Dunaszerdahely,
Adler Ervin Galánta,
Reisz Ármin Nagyszombat,
Klug Bernát és Ödön Szered,
Luchs Ede és Társa Eperjes,
Geiszler Nep. János Kaposvár,
Láng Mór Somogycsurgó,
Wilheim Vilmos és Fia Lengyeltóti,
Oscsodál Gusztáv Szigetvár,
Schleiffer Richárd Sopron,
Wirtschafter Ármin Nyiregyháza,
Özv. Reismann Rosália Kisvárda,
Fried Abrahám és Fia Nyirbátor,
Jickely Károly F. Nagyszeben,
Kalix Sándor Lőcse,
Klein Aladár Igló,
Eder M. és Fia Zilah,
Brugovitz József Dés,
Jäger Mátyás Fia Detta,
Schöffer és Reisz Fehértemplom,
Flórián G. és Társa Versecz,
Mayer János Szekszárd,
Straicher Benő Bonyhád,
Borovitz Testvérek Dunaföldvár,
Steiner Vilmos Paks,
Sternberg Izidor Marosludas,
Szimits Milán és Társa Nagykikinda,
Juba és Csányi Pancsova,
Kelcső Fülöp Perjámos,
Payer I. E. Zsombolya,
Marer B. Benő Zsolna,
Fischer Adolf és Fia Turóczszentmárton,
Gyergyánffy I. Fiai Székelyudvarhely,
Neufeld Ede Nagyszőllős,
Cserő Soma Ungvár,
Gayer Pál Sárvár,
Kulcsár Károly Veszprém,
Rapoch Vilmos Pápa,
Graner Lipót Fia Zalaegerszeg,
Rosenberg Rudolf Csáktornya,
Behyna Testvérek Sátoraljaújhely,
Bolgár Ignác Tokaj,
Österreicher Hugó Homonna,
Schwarcz Ignác Varannó,
Fried Ignác Beszterczebánya,

Hackenberger Lajos Zólyom,
Lőrincz Testvérek Pozsony,
Steiner Armin Galgócz,
Schlachta János utóda Hajdunánás,
Práger Ignác Kiskunhalas,
Kern Testvérek Léva,
Budapest, 1918. évi május hó 26-án.

Fizetési eszközök.

A m. kir. pénzügyminiszter 45.119/1918. számú rendelete a forgalmon kivül helyezett nikkel 10 filléres érmék kivételes beváltása tárgyában.

A háború által okozott ama rendkivüli körülményekre való tekintettel, amelyek a lakosság egy részének megnehezítették vagy lehetetlenné tették, hogy a behivott nikkel 10 filléres érméket az 1917. évi junius hó 1-én 70.680. szám alatt kelt itteni rendelettel megállapított és 1918. évi április 30-ával lejáró határidőn belül beváltás végett beszolgáltassák, a cs. kir. osztrák pénzügyminiszter úrral egyetértőleg elrendelem, hogy a m. kir. állami pénztárak és hivatalok a 10 filléres nikkel érméket fizetéseknél és átváltáskép további rendelkezésig ezentúl is teljes névértékben fogadják el.

Ez a rendelet 1918. évi május hó 1-ével lép életbe.

Budapest, 1918. évi április hó 22-én.

A m. kir. minisztérium 2.013/1918. M. E. számú rendelete a külföldi fizetési eszközökkel való kereskedésről és forgalomról és a külfölddel való forgalom korlátozásáról.[2])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján — a rendelet 8., 8. *a)*, 10., 10. *a)* és 11. §-ai tekintetében pedig az osztrák cs. kir. kormánnyal egyetértve az 1908. évi XII. törvénycikkbe iktatott szerződéses vámtarifa VII. cikke alapján — a következőket rendeli:

1. §.

A külföldi fizetési eszközökkel (devizákkal és valutákkal) való kereskedés és forgalom és a külfölddel való forgalom a háború által előidézett rendkívüli viszonyok tartama alatt a jelen rendeletben megszabott korlátozások alá esik.

---

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi április hó 23-án kelt 94. számában.

[2]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi junius hó 28-án kelt 144. számában.

2. §.

Külföldi pénznemeket (érméket, pénz- és bankjegyeket) és belföldi kereskedelmi érméket, valamint külföldre szóló kifizetéseket, csekkeket és váltókat csakis azoknál a cégeknél szabad vásárolni, elcserélni vagy kölcsön venni és csakis azon cégek részére szabad eladni, elzálogosítani vagy kölcsön adni, amely cégek a külföldi fizetési eszközök forgalmára alakult egyesülésnek (Deviza-központ) tagjai.

Külföldi követelések és hitelek felett, külföldi pénznemek (érmék, pénz- és bankjegyek) felett, továbbá külföldre szóló kifizetések, csekkek és váltók felett csak a Deviza-központ valamelyik tagjának javára vagy az Osztrák-magyar bank hozzájárulásával szabad rendelkezni.

Az Osztrák-magyar bank hozzájárulása nélkül is szabad valamely külföldön lakó személy vagy külföldi cég javára külföldi értékben 200 K ellenértékét tevő összegek erejéig rendelkezni, de ugyanaz a személy vagy cég havonkint összesen legfeljebb 2.000 K erejéig rendelkezhetik.

3. §.

A Deviza-központ tagjaival az ügyleteket bizományos is közvetítheti, a bizományos azonban ily ügyleteknél nem élhet azzal a joggal, hogy mint önszerződő fél (1875. évi XXXVII. t.-c. 381. §.) maga lépjen az ügyletbe.

4. §.

Aki a 2. §-ban meghatározott valamely ügyletet köt, az köteles az Osztrák-magyar bank által a Deviza-központ vezetésével megbizott közegeknek, kívánságukra, az ügylet tartalmáról és céljáról a valóságnak megfelelő felvilágosításokat adni és a szükséges bizonyítékokat előterjeszteni. A 3. §. eseteiben ez a kötelezettség a megbízót és a bizományost egyaránt terheli.

5. §.

A Deviza-központ tagjainak jegyzéke, úgyszintén a tagok jegyzékében előálló változások a Budapesti Közlönyben és a horvát-szlavonországi hivatalos lapban közzé lesznek téve.

6. §.

A Deviza-központ tagjai — tekintettel korábban már önkéntesen is elvállalt kötelezettségükre — kötelesek üzleteiket a Deviza-központ ügyrendjében megállapított szabályok szerint vezetni, különösen

1. kötelesek az üzletükben meglevő s az ügyrend értelmében szabad rendelkezésükre álló deviza- és valutaállományaikat, valamint az üzleti forgalmukban befolyó devizákat és valutákat a De-

viza-központ ügyrendjében foglalt szabályok szerint a Deviza-központ rendelkezésére bocsátani és minden szükséges külföldi fizetés eszközért a Deviza-központhoz fordulni;

2. kötelesek üzleti forgalmukban a Deviza-központ ügyrendjében foglalt rendelkezéseknek megfelelően megtartani mindazokat a feltételeket, amelyek a külföldi fizetési eszközök vételére és eladására nézve az Osztrák-magyar bank hozzájárulásával megállapíttatnak.

7. §.

A pénzügyminiszter rendelkezéseket tehet azon cégek és személyek üzletvitelének ellenőrzésére, akik a jelen rendelet 3. §-a értelmében mint bizományosok folytatnak deviza- és valutaüzletet; a pénzügyminiszter továbbá egyes cégeket és személyeket közérdekből eltilthat attól, hogy mint bizományosok deviza- és valutaüzletet folytassanak.

8. §.

Az Osztrák-magyar bank jegyeit, koronaértékre szóló csekkeket, váltókat, utalványokat és takarékbetéti könyveket, az osztrák és a magyar hadikölcsönpénztár jegyeit, valamint bankok és takarékpénztárak pénztárjegyeit külföldre kivinni tilos, kivéve, ha ehhez a magyar vagy az osztrák Deviza-központ írásban hozzájárult.

Az utazási és a határforgalomban ötszáz koronát meg nem haladó összegű bankjegyet a Deviza-központ hozzájárulása nélkül is szabad kivinni.

A koronaérték érméinek kivitele és átvitele tekintetében a m. kir. miniszteriumnak 1916. évi március hó 21-én 928/M. E. szám alatt kiadott rendelete 1. §-ának 90. és 91. pontjában, továbbá az 1917. évi május hó 24-én 1.806/M. E. szám alatt és 1918. évi február hó 12 én 226/M. E. szám alatt kiadott rendeleteiben foglalt rendelkezések (l. a Budapesti Közlönynek 1916. évi március hó 21. napján megjelent 66., 1917. évi május hó 24. napján megjelent 118. és 1918. évi február hó 12. napján megjelent 35. számában) irányadók.

8a. §.

Az osztrák-magyar monarchia két államának szerződéses vámterületén kibocsátott értékpapirokat, amelyek visszafizetésre már esedékesekké váltak vagy amelyek sorsolás, felmondás, a kölcsön határidejének lejárta miatt avagy más okból egy éven belül visszafizetésre esedékesekké válnak, valamint a szerződéses vámterületen kibocsátott értékpapiroknak esedékessé vált vagy egy éven belül esedékessé váló kamat- és osztalékszelvényeit külföldre kivinni tilos.

Egyébként értékpapirokat, valamint kamat- és osztalékszelvényeket szabad a külföldre kivinni, ha az Osztrák-magyar bank a kivitelhez írásban hozzájárult.

A hozzájárulás nem tagadható meg, ha oly értékpapirokról vagy szelvényekről van szó, amelyek bankoknál vagy hitelintézeteknél oly külföldiek számlájára vannak elhelyezve, akiknek lakóhelye (székhelye) vagy állandó tartózkodó helye külföldön van.

9. §.

Koronaösszegeknek átutalása külföldre, továbbá koronaösszegeknek befizetése vagy átutalása (készpénzben, csekkel, váltóval, utalvánnyal, takarékbetéti könyvvel vagy pénztárjeggyel), valamint értékpapiroknak és kamat- és osztalékszelvényeknek letétbe helyezése vagy átutalása külföldön lakó személyeknek vagy külföldi cégeknek javára csak akkor van megengedve és ily irányú rendelkezések csak akkor foganatosíthatók, ha a Deviza-központ ehhez írásban hozzájárult.

Oly külföldiek, akiknek lakóhelye (székhelye) vagy állandó tartózkodó helye külföldön van, bankoknál és hitelintézeteknél levő követeléseik felett a Deviza-központ hozzájárulása nélkül is rendelkezhetnek.

Nincs szükség továbbá a Deviza-központ hozzájárulására azoknál a befizetéseknél és átutalásoknál, amelyek összege kétszáz koronát meg nem halad.

Külföldi cégeknek a magyar szent korona országaiban vagy az Ő Felsége uralkodása alatt álló többi országokban és tartományokban levő telepei az e területeken lakó személyekkel egy tekintet alá esnek.

10. §.

A 8., 8a. és a 9. §-ban megjelölt hozzájárulási nyilatkozat megszerzése végett a Deviza-központhoz be kell terjeszteni a tervbe vett rendelkezés alapjául szolgáló ügyletre vonatkozó igazoló iratokat és meg kell adni a Deviza-központ részéről az ügylet tartalma és célja felől kívánt felvilágosításokat. A hozzájárulást a Deviza-központ csak akkor adja meg, ha ez nem ütközik a közérdekbe. Továbbá meg fog adatni a hozzájárulás, ha oly kötelezettség teljesítéséről van szó, amely 1917. január 1-je előtt keletkezett s amelyet már vállalt egyéb kötelezettségek sérelme nélkül sem felbontani, sem más módon, mint koronaértékben való fizetés útján lebonyolítani nem lehet. Hasonlóképen nem fog a hozzájárulás megtagadtatni, ha oly kötelezettségek teljesítéséről van szó, amelyek jelen rendelet hatálybalépése előtt a Deviza-központ hozzájárulásával vállaltattak.

10a. §.

Kötelezettségeket bel- vagy külföldi értékben külföldön lakó személyekkel vagy külföldi cégekkel szemben bárminemű ingó és ingatlan tárgyak, követelések vagy értékpapirok megszerzése céljából csak előzetes vásárlási engedély alapján szabad vállalni. Hasonló szerzéseket külföldön lakó személyeknél vagy külföldi cégeknél

csere útján is csak ily engedély alapján szabad eszközölni. Az engedélyt értékpapirokra és követelésekre nézve az Osztrák-magyar bank, minden más esetben az átmenetgazdasági miniszteri bizottság beviteli, kiviteli és átviteli központi albizottságának állásfoglalása alapján a m. kir. pénzügyminiszter fogja megadni.

Külön végrehajtási utasítás fogja megállapítani, hogy a m. kir. minisztériumnak a behozatal szabályozása tárgyában 1917. évi március hó 17-én 870/M. E. szám alatt kelt rendelete alapján egyes esetekben megadott behozatali engedély mennyiben pótolja az előbbi bekezdésben körülirt vásárlási engedély megszerzését és hogy a vásárlási engedély megadásánál mennyiben mondható ki egyidejűleg a behozatali engedély is.

A külföldön lakó személyeknek és külföldi cégeknek koronaértékre szóló hitelt csak az Osztrák-magyar bank hozzájárulásával szabad engedélyezni. A jelen rendelet hatályba lépte előtt engedélyezett hitelek meghosszabbításához hozzájárulás nem szükséges.

11. §.

Aki háromszáz koronát meghaladó értékű árút vagy értékpapirt a külföldre kivisz, köteles annak ellenértékét bevételezése után haladéktalanul a szállítmány rendeltetési államának pénzértékében a Deviza-központ valamelyik tagjának átadni, hacsak az Osztrák-magyar bank őt e kötelezettség alól kivételesen fontos okból fel nem menti. A kiviteli árúk vámhivatali kezeléséhez az Osztrák-magyar bank által kiállított vagy ellenjegyzett nyilatkozat szükséges, amellyel igazolást nyer, hogy a valuta átadása tárgyában a Deviza-központ valamelyik tagjával megállapodás jött létre.

12. §.

A pénzügyminiszter a jelen rendelet rendelkezései alól kivételeket engedhet.

Az Osztrák-magyar bank a pénzügyminiszter utasításai szerint minden egyes cégre meg fogja állapítani, hogy a cég pénzbeváltó üzleti forgalma mily mértékben mentes a jelen rendelet korlátozásai alól.

A postautalványi, postautánvéti és postamegbizási forgalomra külön szabályok irányadók.

13. §.

Aki a jelen rendelet 8. és 8*a)* §-aiban foglalt kiviteli tilalmat megszegi vagy kijátssza, a jövedéki büntető rendelkezések szerint büntettetik. Ily esetekben a cselekmény tárgyául szolgáló érték elkobzását mindenkor el kell rendelni. Az elkobzott tárgyak értékének fele függetlenül a feljelentőt és tettenérőt a fennálló szabályok szerint megillető jutaléktól — jutalomképen azt illeti, aki a jövedéki bűncselekmény feljelentésével vagy kiderítésével erre rászolgált.

Aki a jelen rendeletben foglalt egyéb rendelkezések valamelyikét megszegi vagy kijátssza, azt megkisérli vagy abban közreműködik, az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el s hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Kihágást követ el s a jelen szakasz értelmében büntetendő az a magyar állampolgár is, aki valamely belföldi kereskedelmi üzlet folytatásában a magyar szent korona országainak területén kívül végez a jelen szakaszban meghatározott cselekményt.

A 2. és 3. bekezdés alá eső kihágások miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak, a székesfővárosi államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik. Horvát-Szlavonországokban e kihágások miatt az ottani jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

14. §.

Külföld alatt a jelen rendelet alkalmazásában vámkülföldet kell érteni.

15. §.

E rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Egyidejűleg hatályát veszti a m. kir. minisztériumnak 1916. évi december hó 23-án 4.308/M. E. 1916. szám alatt kelt rendelete.

E rendelet hatálya a magyar szent korona országainak egész területére kiterjed. Horvát-Szlavonországokban ezt a rendeletet, amennyiben végrehajtása az ottani önkormányzat körébe tartozik, a bán hajtja végre.

Budapest, 1918. évi június hó 18. napján.

A m. kir. pénzügyminiszter 4.705/1918. P. M. számú rendelete a m. kir. minisztérium 2.013/1918. M. E. számú rendeletének 10. *a)* §-ában a vásárlási engedély tekintetében foglalt határozmányok végrehajtása tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium 1918. június 18-án 2.013/M. E. szám alatt kelt és a »Budapesti Közlöny« 1918. évi 144. számában közzétett rendeletének 10. *a)* §-ában előirt vásárlási engedélyt értékpapirokra és követelésekre nézve az Osztrák-Magyar Bank minden más esetben az árú rendeltetési helye, ilyennek hiányában a fél lakóhelye szerint illetékes m. kir., illetve cs. kir. pénzügyminiszter adja meg. Ha az árú rendeltetési helye, illetve a fél lakóhelye Bosznia-Hercegovina területén fekszik, a vásárlási engedély megadására a nevezett két pénzügyminiszter közül az illetékes,

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi julius hó 6-án kelt 150. számában.

amelyikhez az engedély iránti kérvényt a Bosznia és Hercegovina ügyeit vezető cs. és kir. közös pénzügyminiszter átteszi.

2. §.

Vásárlási engedély nam szükséges:

1. a vámtarifatörvény IX. cikkének 1—4. pontjai alapján vámmentes tárgyakra;

2. azokra az árúkra, amelyeket idegen kormányok diplomáciai képviselői, úgyszintén hivatásos konzulai saját szükségletükre vagy pedig családjaik szükségletére külföldről szereznek be;

3. a vámmentes határszéli forgalomban a határkerületek lakóinak saját szükségletére behozatalra kerülő árúkra.

3. §.

Az osztrák-magyar katonai igazgatás alatt álló területekről származó és onnan közvetlenül behozatalra kerülő árúk vásárlásához vásárlási engedély nem igényeltetik.

4. §.

A vásárlási engedélyek megadása iránti kérvények megszerkesztéséhez, kivéve a Horvát-Szlavon-Dalmátországokból jövő ilyen kérvényeket, a nyomtatott szövegnek és a hozzávaló útmutatásnak megfelelően pontosan kitöltendő azon hivatalos nyomtatványürlapokat kell használni, amelyek a m. kir. minisztériumnak a behozatal szabályozása tárgyában 1917. március 17-én 870/M. E. szám alatt kiadott rendelete 8. §-ának értelmében a behozatali engedélyek megadása iránti kérelmek szerkesztésére elő vannak írva. Ezek a nyomtatványok e célból megfelelő módosítást fognak nyerni olyképen, hogy azoknak felhasználásával a vásárlási és a behozatali engedély megadása iránt egyidejűleg lehessen folyamodni.

Egy kérvényben csak egyfajta és egy országból származó árúkra vonatkozó engedélyért lehet folyamodni.

A kérvényeket rendszerint az egyes árúnemekre nézve felállított és a pénzügyminiszter által időnkint közzétett szervezetek (központok, szakegyesületek stb.) fogják előzetesen szakszerűen átvizsgálni, minélfogva a kérvényeket ezeknél a szervezeteknél kell benyujtani.

Az említett szervezetek kötelesek a kérvényeket három napon belül indokolt javaslattal döntés végett a pénzügyminiszterhez felterjeszteni.

A kérelmek elintézéséről szóló végzések fel fogják tüntetni, hogy a vásárlás, a behozatal, avagy mindakettő engedélyeztetett-e.

Azokban az esetekben, amelyekben egyelőre csak a vásárlási engedély adatott meg, a behozatali engedély megadásáért külön

kell folyamodni. Ezt a körülményt a végzés megfelelően kifejezésre fogja juttatni.

A kérelmek benyujtására és megvizsgálására egyelőre a m. kir. pénzügyminiszter 1917. évi március 17-én 1.289/P. M. és 1917. évi augusztus 9-én 1.964/P. M. számú rendeleteivel közzétett jegyzékben felsorolt szervezetek illetékesek.

5. §.

Jelen rendelet azonnal hatályba lép.

Budapest, 1918. évi július hó 4-én.

Fonópapir, papirfonál és papirzsineg bejelentése, földolgozása és forgalombahozatala.

A m. kir. minisztérium 787/1918. M. E. számú rendelete a Fonópapir-Bizottság alakítása, a fonópapir, a papirfonál és a papirzsineg bejelentése, valamint a fonópapir, a papirfonalak, a papirzsinegek és az ezekből készült papirárúk feldolgozásának és forgalombahozatalának korlátozása tárgyában.[1])

Fonópapir Bizottság.

1. §.

A jelen rendeletben meghatározott tennivalók ellátása végett, valamint általában a fonópapir, a papirfonal, a papirzsineg és a papirfonalakból készült árúk tekintetében felmerülő szükséglet biztosítására vonatkozó kérdésekben véleményadás céljára a kereskedelemügyi miniszter Fonópapir Bizottságot alakít.

A Fonópapir Bizottság feladata különösen:

1. javaslattétel az említett cikkek behozatalával kapcsolatos összes kérdések tárgyában;

2. gyártási tipusok megállapítására vonatkozó véleményezés, tekintettel egyfelől a rendelkezésre álló anyagok takarékos kihasználására, másfelől a fogyasztás igényeire;

3. a papirfonal, a papirzsineg, a papirszövet, valamint az ezekből készülő cikkek termelésének és forgalombahozatalának megfelelő szabályozására vonatkozó, továbbá az említett árúk tekintetében felmerülő szükséglet kielégítésére irányuló javaslatok elkészítése;

4. a jelen rendelet és az ennek alapján elrendelendő intézkedések végrehajtásának ellenőrzése.

A Fonópapir Bizottság feladatkörét egyebekben a kereskedelemügyi miniszter állapítja meg.

A Fonópapir Bizottság a m. kir. kereskedelemügyi miniszter által kinevezendő elnökön és alelnökön kívül a pénzügyminiszternek, a kereskedelemügyi miniszternek, a földmivelésügyi miniszternek és a honvédelmi miniszternek, valamint Horvát-Szlavon és Dalmátországok bánjának és a cs. és kir. hadügyminiszternek kiküldötteiből, továbbá a kereskedelemügyi miniszter által a ter-

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi május hó 22-én kelt 116. számában.

melő, kereskedő és fogyasztó érdekeltség köréből meghivott tagokból áll.

A Fonópapir Bizottság nem tisztviselő tagjai a kereskedelemügyi miniszternek fogadalmat tesznek arra, hogy lelkiismeretesen és pártatlanul fognak eljárni és a bizottság ügyeit, valamint a bizottsággal érintkező ügyfeleknek üzleti ügyeit titokban tartják. A Fonópapir Bizottság ügyrendjét, ügykezelésének költségét és ennek fedezését a Fonópapir Bizottság javaslata alapján a kereskedelemügyi miniszter állapitja meg.

Bejelentési kötelezettség.

2. §.

Mindazok, akik fonópapirt, papirfonalakat vagy papirzsinegeket eladás vagy feldolgozás céljából birtokukban vagy őrizetükben tartanak, kötelesek az 1918. évi május hó 31. napján ezekből a cikkekből a birtokukban vagy őrizetükben levő készleteket a Fonópapir Bizottságtól (Budapest, V., Zrinyi-u. 1.) beszerezhető bejelentőlapok felhasználásával legkésőbb 1918. évi június hó 10. napján a Fonópapir Bizottság útján a kereskedelemügyi minisztériumnak bejelenteni. A bejelentőlapok minden rovatát pontosan ki kell tölteni.

Az 1918. évi május hó 31. napján fuvarozás alatt levő készleteket a címzett köteles megérkezésük után 8 napon belül a fenti módon bejelenteni.

Szállitmányozóknál beraktározott készleteket mind a szállítmányozó, mind a készletek felett rendelkezésre jogosult köteles bejelenteni. A bejelentéssel együtt a szállítmányozó köteles közölni annak a nevét és pontos címét, akitől a készleteket átvette, illetőleg aki tudomása szerint a készletek felett rendelkezésre jogosult; a rendelkezésre jogosult pedig a szállítmányozónak a címét, akinek a készletet átadta.

További bejelentéseket az 1918. évi július hó 31-iki és szept. hó 30 iki állapot szerint a következő hó 10-ig kell a jelen rendelet intézkedéseinek megfelelően megtenni. Újabb bejelentéseket a szükséghez képest a Fonópapir Bizottság rendelhet el.

Nem kötelesek készleteiket bejelenteni azok, akiknek készletei valamennyi üzemi telepük raktáraiban együttvéve kevesebb, mint 100 kg. fonópapir, papirfonal vagy papirzsineg.

Mindazok, akik a jelen §. értelmében bejelentésre kötelezve vannak, kötelesek készleteikről minden adatot és felvilágositást a Fonópapir Bizottságnak megadni és az utóbbi által kivánt igazolásokat bemutatni.

Szerződések hatálytalanitása.

3. §.

Tisztán vagy vegyesen papiranyagú fonalból, továbbá ilyen fonalból és más anyagú fonalból (fonal alatt értve mindig a zsineget

is) készült szövetek, kötött vagy kötszövött kelmék, ezekből konfekcionált árúk, utóbbiak a zsákok kivételével, valamint tisztán vagy vegyesen papirfonalból készült kötött vagy kötszövött árúk vétele vagy szállítása iránt a jelen rendelet életbelépése előtt kötött szerződések, amennyiben a jelen rendelet életbelépésekor még teljesítve nem lettek, hatályukat vesztik. Ezen szerződésekből semmiféle utólagos teljesítés, sem a teljesítés elmaradása miatt kártérítés nem követelhető.

Azokat az igényeket, amelyek a szerződés nem teljesítéséből a jelen rendelet életbelépése előtt keletkeztek, az előbbi bekezdésben foglalt rendelkezés nem érinti, a vevő azonban nem követelhet teljesítést, hanem csak kártérítést.

A jelen §. intézkedései nem terjednek ki azokra az adásvételi és szállítási szerződésekre, amelyek a katonai igazgatás, a magyar és az osztrák állami intézmények és polgári hatóságok, a horvát-szlavon országos kormány, a bosnyák-hercegovinai országos kormány, végül a magyar és az osztrák háborús gazdasági szervezetek (bizottságok, központok stb.) rendeléseinek a teljesítésére szolgálnak, amennyiben ezeknek a szerződéseknek fennállása a Fonópapir Bizottság előtt az utóbbitól beszerzendő ürlapokon a rovatok pontos kitöltésével a jelen rendelet keltétől számított 14 napon belül igazoltatik.

A forgalombahozatal korlátozása.

4. §.

A jelen rendelet életbeléptetésétől kezdve tisztán vagy vegyesen papiranyag fonalból, továbbá ilyen fonalból és más anyagú fonalból (fonal alatt értve mindig a zsineget is) készült szöveteket, kötött vagy kötszövött kelméket, ezekből konfekcionált árúkat (a zsákok kivételével), valamint a papirfonalból vagy vegyesen papirosfonalból és más anyagú fonalból készült kötött és kötszövött árúkat, amennyiben nem a 3. §. utolsó bekezdésében érvényükben fenntartott adásvételi és szállítási szerződéseknek teljesítéséről van szó, a kereskedelemügyi miniszter külön engedélye nélkül csak a katonai igazgatásnak, valamely állami intézménynek vagy polgári hatóságnak, vagy a Ruházati cikkeket beszerző részvénytársaságnak szabad eladni, illetőleg kiszolgáltatni. Az összes felsorolt cikkek raktározási helyét is csak a Fonópapir Bizottság előzetes hozzájárulásával szabad megváltoztatni. Ha a jelen §-ban felsorolt cikkeket olyanok részére kívánja eladni, illetőleg kiszolgáltatni, akik az illető cikket a katonai igazgatás rendelésének teljesítésére használják fel, a kereskedelemügyi miniszter az engedély megadásában a cs. és kir. hadügyminiszterrel, illetőleg a m. kir. honvédelmi miniszterrel egyetértőleg jár el.

Az elidegenítésre (eladásra) és a kiszolgáltatásra vonatkozó engedély iránti kérelmet a Fonópapir Bizottságnál kell előterjeszteni.

A jelen §. első bekezdésében felsorolt cikkeknek az a mennyisége, amely a jelen rendelet életbelépésének napján kiskereskedőknek, azaz oly kereskedőknek birtokában van, akik árúikat kizárólag vagy túlnyomó részben kiszabva árúsítják, ezek által közvetlenül a fogyasztónak eladható.

A feldolgozás korlátozása.

5. §.

Az 1918. évi május hó 31. napjától kezdve mindazok, akik fonópapirost, tisztán vagy vegyesen papiranyagú fonalat vagy zsineget, valamint oly szöveteket, illetőleg kelméket, amelyek a 4. §. első bekezdésében felsorolt szövetek és kelmék közé tartoznak, feldolgoznak vagy bármiképen felhasználnak, kötelesek azon árúk tekintetében, amelyek előállítását az 1918. évi május hó 31. napján már munkába vettek, e naptól számított 8 napon belül, azon árúk tekintetében pedig, amelyeknek előállítását csak 1918. évi május hó 31. napja után kívánják megkezdeni, a vonatkozó munkálat megkezdése előtt 14 nappal a Fonópapir Bizottság útján a kereskedelemügyi miniszternél az alábbiakat bejelenteni:

1. a munkában levő árúk mennyiségét és minőségét,

2. a megrendelő nevét, amennyiben pedig raktározási célból előállított árúról van szó, az elkészítendő árú használati célját,

3. azon időszakot, amelyen belül az 1. alatt felsorolt cikkek előállíttatnak,

4. a feldolgozásra kerülő fonópapiros, fonalak, zsinegek, szövetek és kelmék mennyiségét és minőségét.

A bejelentést a Fonópapir Bizottságnál kapható ürlapokon az összes figyelembe jövő rovatok pontos kitöltésével a Fonópapir Bizottságnál kell megtenni.

A kereskedelemügyi miniszter az érdekelt vállalatoknak megtilthatja az első bekezdésben említett fonópapirnak, fonalaknak, zsinegeknek, szöveteknek és kelméknek meghatározott célokra való felhasználását. Ebben az esetben a tilalomról szóló értesítés kézhezvételétől számított 3 napon belül a fonópapirnak, fonalaknak, zsinegeknek, szöveteknek és kelméknek a megjelölt célra való felhasználását meg kell szüntetni és ha a megjelölt célra való felhasználás és értesítés kézhezvétele előtt még meg nem kezdődött, a felhasználásnak abban kell maradnia.

Amennyiben a katonai igazgatás rendelésének teljesítéséről van szó, a kereskedelemügyi miniszter a cs. és kir. hadügyminiszterrel, illetőleg a magyar királyi honvédelmi miniszterrel egyetértőleg jár el.

Az eladási kényszer.

6. §.

Mindazok, akik fonópapiros, tisztán vagy vegyesen papiranyagú fonalak vagy zsinegek, ilyenekből készült szövetek vagy

árúk (zsákok kivételével) tulajdonosai, kötelesek készleteiket a kereskedelmi miniszter utasítására az e miniszter által megjelölt hatóságnak, vállalatnak vagy egyéneknek eladni és átadni.

Ha az illető árúra nézve legmagasabb ár van megállapítva, a vevő köteles, amennyiben a felek a legmagasabb áron alul meg nem egyeztek, az eladónak a legmagasabb árat megfizetni. Ily legmagasabb ár hiányában, ha a felek az ár iránt meg nem egyeznek, az átvételi árt bizottság állapítja meg, amely a kereskedelemügyi miniszternek két és a Fonóipar Bizottságnak egy képviselőjéből áll. Amennyiben horvát-szlavonországi készletekről van szó, a bizottságban a bán képviselője is helyet foglal. Ha pedig a katonai igazgatás szükségletének fedezéséről van szó, a bizottságban a katonai igazgatás képviselője, ha más állami intézmény vagy polgári hatóság van a vételnél érdekelve, az illető intézmény vagy hatóság képviselője is helyet foglal. A bizottság két szakértő meghallgatásával határoz, akiket a kereskedelemügyi miniszter jelöl ki.

Ha a fél a bizottsági ármegállapítást el nem fogadja, az átvételi árt egy vagy több szakértő meghallgatásával a készlet fekvésének helye szerint illetékes kir. járásbíróság végzéssel állapítja meg. A megállapítás tárgyában hozott végzés ellen a kir. törvényszékhez folyamodásnak van helye. A kir. törvényszék határozata ellen további felebbvitelnek helye nincs. Az ebben a bírói eljárásban hozott határozat mindkét félre kötelező és az eldöntött kérdés perben sem lehet vita tárgya. Az eljárás költségeinek viselése felől a bíróság a körülmények figyelembevételével belátása szerint határoz. Egyebekben az eljárásra az 1911 : I. t.-c. 382—385. §-ai megfelelően alkalmazandók.

A szerződő felek jogaira és kötelezettségeire nézve minden más vonatkozásban az általános jogelvek irányadók. Horvát-Szlavonországokban a bírói út igénybevételére vonatkozó szabályok megállapítása iránt a bán intézkedik.

Az ármegállapításra vonatkozó bírói eljárásnak az árú átadására nincsen halasztó hatálya. A bírói megállapítás előtt átvett árúért a vevő egyelőre a jelen §. második bekezdésében említett bizottság által meghatározott árt köteles fizetni.

Ellenőrzés.

7. §.

A jelen rendeletben foglalt rendelkezések megtartásának biztosítására külön ellenőrző közegek alkalmazhatók, akiket megfelelő igazolvánnyal a kereskedelemügyi miniszter, Horvát-Szlavonországokra nézve a bánnal egyetértőleg lát el. Ezek a rendelet alá eső üzemeket bármely időben megvizsgálhatják és nekik kívánságukra az összes üzleti könyvek, levelek és egyéb feljegyzések megtekintését meg kell engedni.

Büntető és záró rendelkezések.

8. §.

Aki a jelen rendelet valamely rendelkezését megszegi vagy kijátssza, az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és hat hónapig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Ha megállapítható annak a nyereségnek a mennyisége, melyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés kétezer koronán felül a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet. Azon készlet tekintetében, amelyre nézve a kihágást elkövették, a törvény értelmében elkobzásnak van helye. Az elkobzott készlet értékének egyötöde a feljelentőt, a többi része a felmerült költségek levonásával a Hadirokkantak segélyalapját illeti.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak mint rendőri büntetőbíróságnak, az államrendőrség működési területén pedig a magyar királyi államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországokban e kihágás miatt az ott érvényes jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

9. §.

Ez a rendelet 1918. évi május hó 22. napján lép életbe. Hatálya kiterjed a magyar szent korona országainak egész területére. Horvát-Szlavonországokban ezt a rendeletet, amennyiben végrehajtása nem a központi kormányt illeti, a bán hajtja végre.

Budapest, 1918. évi május hó 13-án.

Főváros vízellátásának biztosítása.

A m. kir. minisztérium 4.688/1917. M. E. számú rendelete a székesfőváros zavartalan vizellátásának biztosításáról.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

A m. kir. minisztérium felhatalmazza Budapest székesfőváros tanácsát, hogy a belügyminiszter előzetes hozzájárulásával a vízszolgáltatási szabályrendelet rendelkezéseitől eltérő mindazokat a korlátozásokat elrendelhesse, amelyek a zavartalan vizellátás érdekében szükségesek.

2. §.

A m. kir. minisztérium a székesfőváros tanácsa által a felhatalmazás keretében kiadandó rendelkezéseknek megszegését kihágássá minősíti.

E kihágás büntetése 600 koronáig terjedhető pénzbüntetés és emiatt az eljárás a budapesti m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Ez a rendelet kihirdetése napján lép hatályba.

Budapest, 1917. évi november hó 29. napján.

---

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi december hó 2-án kelt 279. számában.

Füge és mogyoró behozatalának szabályozásáról.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 92.000/1918. O. K. H. számú rendelete a magyar szent korona országainak területére behozott füge és mogyoró (mogyoróbél) forgalmának szabályozásáról.[1])

A m. kir. minisztérium 4.207/1915. M. E. számú rendeletének 4. és 11. §-ai alapján a kereskedelemügyi miniszter úrral egyetértőleg az alábbiakat rendelem:

1. §.

Mindenki, aki a jelen rendelet hatálybalépte után a magyar szent korona országainak területére füget vagy mogyorót (mogyoróbelet) behoz, köteles az árúnak a magyar szent korona országainak területére történt megérkezését a Hadi Termény részvénytársasághoz haladék nélkül bejelenteni.

A bejelentés alkalmával fel kell tüntetni az árú származási helyét, mennyiségét (súlyát) és tárolási helyét.

A bejelentés elküldésének időpontjában a bejelentés tárgyát a jelen rendelet erejénél fogva közszükségleti célokra hatóságilag igénybevettnek kell tekinteni.

2. §.

Az 1. §. szerint igénybevett cikk átvételi árát — amennyiben legmagasabb ára már hatóságilag megállapítva nincsen — az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter állapítja meg.

3. §.

Az 1. §-ban felsorolt élelmicikkeknek a magyar szent korona országainak területére történt érkezését a rendeltetési hely vasuti vagy hajóállomása köteles a címzett szabályszerű értesítésével egyidejűleg a Hadi Termény részvénytársasághoz postai úton bejelenteni. A bejelentésben közölni kell a feladóállomást, a címzett

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi április hó 19-én kelt 91. számában.

nevét és lakását, illetőleg üzleti telepének helyét, a küldemény nemét és súlyát. A bejelentést tartalmazó levelek portómentesek.

Ugyanígy kötelesek a m. kir. postahivatalok is az 1. §-ban felsorolt élelmicikkek beérkezését a Hadi Termény részvénytársaságnak bejelenteni.

4. §.

Aki a jelen rendelet valamely rendelkezését megszegi vagy kijátssza, az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezésbe nem ütközik — a 4.207/1915. M. E., illetőleg a 3.678. 1917. M. E. számú rendelet büntető rendelkezései alá esik: ehhez képest kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással, valamint kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

5. §.

A jelen rendelet a kihirdetésétől számított 8 napon belül lép életbe.

Budapest, 1918. évi április hó 18. napján.

Fürdőhelyek árviszonyainak szabályozása.

A m. kir. minisztérium 3.259/1918. M. E. számú rendelete a fürdőhelyek lakás- és élelmezési viszonyainak s a fürdési díjaknak szabályozása tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

A kereskedelemügyi miniszter felhatalmaztatik, hogy a fürdőhelyeken a szállodai és egyéb bérbe adott helyiségek bérletét és bérösszegét, a fürdési és ezzel kapcsolatos díjakat, valamint a vendéglői étkezést szabályozhassa; e felhatalmazás kiterjed a már megkötött lakbérleti megállapodások hatálytalanítására is. Felhatalmaztatik továbbá a kereskedelemügyi miniszter a fürdőhelyek lakás- és élelmezési viszonyai tekintetében az alsóbbfokú hatóságok részéről tett intézkedések ellenőrzésére is.

2. §.

Fürdőhelyek a jelen rendelet szempontjából mindazok a gyógyfürdők, egyéb fürdők és nyaralóhelyek, melyekre nézve az illetékes törvényhatóság a 44.044/1893. B. M. számú rendelet értelmében fürdőbiztost tartozott kijelölni.

3. §.

Aki a kereskedelmi miniszternek a jelen rendelet alapján tett valamely rendelkezését megszegi vagy kijátssza, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással, valamint kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha megállapítható annak a nyereségnek a mennyisége, melyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, a kiszabandó pénzbüntetés kétezer koronán felül a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet.

---

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi július hó 24-én kelt 165. számában.

A kihágási eljárás a közigazgatósági hatóságnak mint rendőri büntető bíróságnak, az államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

4. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya Horvát-Szlavonországokra nem terjed ki.

Budapest, 1918. július hó 20. napján.

Gabona-, tengeri-, liszt- és kenyérellátás biztosítása.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 100.000/1917. sz. rendelete a gabonaátvevő eljárás foganatosítása tárgyában.[1])

Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjéhez.

A 2.192/1917. M. E. számú rendelet 4. §-a alapján megalakított átvevő bizottságok megfelelő tájékoztatása és ez által az egész átvételi eljárás megkönnyítésére szolgáló eljárási utasítás annyi példányát, hogy azzal a törvényhatóság területén működő összes átvevő bizottságok, nemkülönben a járási főszolgabirák és polgármesterek is elláthatók legyenek, idemellékelve megküldöm.

Az átvételi eljárás helyes megindításához és annak szigorú és pontos végrehajtásához fűződő nagy érdekekre való tekintettel általánosságban utalni kívánok ez alkalommal arra, hogy úgy a hadsereg, mint a nem termelő polgári lakosság szükségleteinek zökkenések nélküli, zavartalan kielégítése, a folyó gazdasági évben is csak úgy lesz biztosítható, ha a legális házi és gazdasági szükségletet meghaladó gabonafeleslegek egész mennyisége a köz javára lesz felhasználható, szóval, ha biztosítható lesz a közellátás számára az utolsó szemig mind az a gabona, amit a termelő okszerű, takarékos és a háborús gazdálkodás következményeivel számoló beosztás mellett tényleg nélkülözhet.

Ennek a nagy országos érdekű feladatnak sikeres keresztülvitele az átvételi eljárás mikénti végrehajtásától függ. Az átvevő bizottságok most megindúló munkájának eredményességétől függ tehát, hogy mégkimélhetők lesznek-e megfogyatkozott személyzettel működő hatóságaink az esetleg hiányzó gabonamennyiség biztosításával járó újabb terhes munkától és az ország termelő lakossága az ezzel járó ismételt zaklatásoktól.

A világháború negyedik esztendejében nemcsak a törvényhatóság termelő lakossága, nemcsak az eljárás végrehajtására és ellenőrzésére hivatottak, hanem minden egyes polgára a törvényhatóságnak át kell hogy hatva legyen attól az érzéstől, hogy a hazafias

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi október hó 18-án kelt 241. számában.

honpolgári kötelességteljesítés legelemibb követelménye azoknak a rendeleteknek és rendelkezéseknek lelkiismeretes és pontos teljesítése, amelyek a hadsereg és az ellátatlan polgári lakosság legfőbb szükségletét, mindennapi kenyerét hivatvák biztosítani.

Abból a célból, hogy a törvényhatóság terméséből beszolgáltatott feleslegek megfelelnek-e annak a mennyiségnek, amely a termésbecslések és a cséplési eredmények, valamint a folyó év tavaszán foganatosított nép, állat és vetésterületi összeírás adatainak egybevetése útján eszközölt számítások alapján a törvényhatóság tényleges feleslegeként fog megállapíttatni — az átvételi eljárás befejezése után a törvényhatósággal számszerű elszámolást fogok tartani és ennek eredménye lesz irányadó a törvényhatósággal szemben követendő további eljárásom mikéntjére nézve, hogy az esetleg mutatkozó hiány a megalkuvást nem tűrő szükségletek kielégíthetése céljából a törvényhatóság területén okvetlenül biztosíttassék.

Ezektől a nagyfontosságú érdekektől áthatva elvárom $\frac{\text{Alispán}}{\text{Polgármester}}$ úrtól, hogy a maga részéről is minden rendelkezésre álló eszközzel igyekezni fog, hogy a vezetésére bizott törvényhatóság terméséből az egyes termelő részére az idevonatkozólag kibocsátott rendeletek értelmében felhasználható, illetőleg feloldható mennyiségeken felüli összes fölöslegek hiánytalanul a köz javára biztosíttassanak. Fokozott kötelessége lesz tehát $\frac{\text{Alispán}}{\text{Polgármester}}$ úrnak, hogy az átvételi bizottságok működésének ellenőrzése körüli hatósági *tevékenységet személyesen is* ellenőrizze, az alája rendelt elsőfokú hatóságokat és hatósági közegeket pedig személyes felelősségükre való utalással az átvevő bizottságok működésének irányítsára, hathatós ellenőrzésére és teljes odaadással leendő támogatására utasítsa, figyelmeztetve egyben a hatóságokat arra is, hogy a legnagyobb súlyt helyezem a *közvetlen személyes ellenőrzés gyakorlására és elvárom,* hogy minden igyekezetükkel iparkodni fognak a kétségkivül felmerülő nehézségeket elhárítani s az eljárás eredményességét munkabirásuk teljes latbavetésével biztosítani.

Ha mégis azt kellene tapasztalnom, hogy akár a törvényhatóság termelő lakossága, akár valamely hatóság vagy hatósági közeg eme hazafias kötelességét nem a nagy célhoz méltó lelkiismeretességgel és pontossággal teljesíti, az illetők ellen minden rendelkezésemre álló eszközt kiméletlenül fogok alkalmazni, hogy a nagy nemzeti érdekeket veszélyeztető minden mulasztás, visszaélés vagy talán rossz indulatú hanyagság kellőkép megtoroltassék.

Közlöm $\frac{\text{Alispán}}{\text{Polgármester}}$ úrral egyúttal azt is, hogy magának az átvételi eljárásnak és az a feletti felügyeletnek ellenőrzése céljából külön megbizottakat küldök ki és ezek útján is tájékoztatom magam az egész eljárás mikénti végrehajtása felől.

Indokoltnak tartom ezuttal még arra is felhivni $\frac{\text{Alispán}}{\text{Polgármester}}$ úr figyelmét, hogy az átvevő bizottságok működésének befejezése után

az egyes termelők által eltitkolt, elrejtett vagy az igénybevétel alól bármely módon elvont készletek, a multban követett gyakorlatnak megfelelően ezuttal is a határrendőrségek, pénzügyőrségek és a csendőrség közegei által fognak felkutattatni és az illető termelők az idevonatkozólag fennálló büntető rendelkezések értelmében fognak büntettetni és az eltitkolt készletek elkoboztatni, gondoskodjék tehát Alispán / Polgármester úr arról, hogy a törvényhatóság termelő lakosságának figyelme erre a körülményre az átvételi eljárás megindítása előtt megfelelően felhivassék.

Az átvevő bizottságok működésének megkezdésére nézve határidőül október hó 22-ikét állapitom meg, felhatalmazom azonban Alispán / Polgármester urat, hogy ha az előkészítő intézkedések a törvényhatóság területén már befejeztettek az eljárást azonnal is megkezdhesse.

A 2.192/1917. M. E. számú rendelet 5. §-ában előirt átvételi tervezet bemutatásától — amennyiben Alispán / Polgármester úr azt eddig nem tette, most már eltekintek, sőt az idő előrehaladott voltára való tekintettel, felhivom, hogy az esetleg felterjesztett tervezet jóváhagyásának bevárása nélkül az átvételi eljárás legsürgősebben való megindítására a legnagyobb gondot fordítsa.

Az átvételi eljárás az egész törvényhatóság területén egyidejűleg kell, hogy megindúljon, ha azonban ez valamely elhárithatlan fontos okból keresztülvihető nem volna és az eljárás a fenti határidőn belül nem a törvényhatóság egész területén indulna meg, erről a felmerült akadály közlésével ide azonnal tegyen jelentést.

Ha az ok a H. T. meghatalmazottak hiánya lenne, erről az adatok közlésével egyidejűleg a H. T. központja is értesitendő.

Hangsúlyozom továbbá, hogy a bizottsági eljárás mielőbbi befejezéséhez országos nagy érdekek fűződnek, ennélfogva az eljárás félbeszakitásáról, vagy annak bármi módon való halogatásáról szó nem lehet, szükséges tehát, hogy Alispán / Polgármester úr és az illetékes hatóságok ellenőrző tevékenységüket erre is kiterjesszék.

Az átvételi eljárás során esetleg szükségessé váló karhatalom tekintetében — utalással a belügyminiszter úrnak folyó évi junius hó 24-én 69.014/1917. számú körrendeletében foglaltakra, figyelmeztetem Alispán / Polgármester urat, hogy a hatóságoknak ily irányú esetleges megkereséseikkel közvetlenül a terület szerinti katonai parancsnoksághoz kell fordulniok.

Egyébként a gabona zár alá vételére és igénybevételére vonatkozó miniszteriumi rendeletek végrehajtása tárgyában kiadott 70.000/1917. számú itteni rendeletnek az átvételi eljárásra vonatkozó rendelkezéseit illető részbeni kiegészítése és magyarázatkép még a következőkre kivánom Alispán / Polgármester úr figyelmét felhivni.

Miután az átvételi utasítás a 76.500/1917. számú rendeletem

alapján igénybevett, hüvelyes- és kölesmennyiségek átvételét is az átvevő bizottságok feladatává teszi, felhivom Alispán / Polgármester urat, hogy amennyiben a 2.928/1917. M. E. számú rendelet 2. §-a második bekezdésében foglalt rendelkezésnek, illetőleg a 76.100/1917. (városi törvényhatóságokra nézve 79.240/1917.) és a 81.100/1917. számú rendeleteimnek eddig eleget még nem tett volna, a babból, borsóból, lencséből, lóbabból, takarmányborsóból, tatárkából és kölesből házi és gazdasági szükséglet címén igénybevehető mennyiségeket haladéktalanul állapítsa, illetőleg állapíttassa meg és az említett szükségletek megállapított mértékét, előbb hivatkozott rendeleteimnek megfelelően, tudomásul hivatalomhoz is haladéktalanul jelentse be.

Ha a földmívelésügyi miniszter úr a tengerifeleslegek átvételét a törvényhatóság területén a gabonaátvétellel egyidejűleg kivánná foganatosíttatni, aziránt Alispán / Polgármester úr külön rendelkezést fog nevezett miniszter úrtól kapni. Annak semmi esetre sem lehet azonban helye — bármennyire méltánylom is az együttes eljárás előnyeit, — hogy a tengerifeleslegek esetleges együttes átvétele érdekében a gabonaátvétel megindítása halogatást szenvedjen.

Az átvételi eljárás eredményének központi ellenőrizhetése céljából egyben utasítom Alispán / Polgármester urat, hogy amint a törvényhatóság területén az átvételi eljárás megkezdődött, azt ide táviratilag jelentse annak közlésével, hogy hány járásban, hány bizottság kezdte meg működését. A törvényhatóság területén működő összes bizottságok kötelesek a hetenkint megállapított és az átvételi elismervényeken kitüntetett feleslegekről községenkint kimutatásokat készíteni és azt szombatról szombatra lezárva, Alispán / Polgármester úrnak azonnal továbbitani. Ezen kimutatások összesített végösszege terménynemenkint és métermázsánkint külön is kifejezve, a vezetésemre bizott hivatal IV. osztályával a rákövetkező hét keddjén távirattal lesz közlendő.

A közellátás zavartalan biztosítása, valamint a malomipar állandó és egyenletes foglalkoztatása érdekében különös súly helyezendő arra is, hogy a közszükségleti célokra igénybevett termények minél nagyobb hányada mielőbb leszállításra kerüljön. A multban szerzett az a tapasztalat, hogy számos kisebb gabonatétel, amely a leszállításra vonatkozó intézkedés késedelmessége, vagy az összegyűjtéssel és az elszállítás előkészítésével kapcsolatos nehézségek folytán hosszabb ideig a termelőnél hagyatott, részben, sőt nem ritkán egészben jogtalan módon használtatott fel, arra indít, hogy az ily tételek gyorsabb elszállítását a községi előljáróságoknak az elszállítás ellenőrzése, szórgalmazása és a fenálló nehézségek leküzdése körül kifejtett tevékenysége megjutalmazásával is előmozdítsam.

Értesítem az összes községi előljáróságokat tehát, hogy az átvevő bizottságok által közszükségleti célokra igénybevett olyan

tételek után, amelyek 1917. évi december hó 31-ig a H. T.-nek tényleg leszállíttatnak, a H. T. útján métermázsánként 10 fillér jutalékot fogok folyósíttatni. Utasítsa egyben a községi előljáróságokat arra is, hogy az igénybevett termények elszállítása körül felmerülő nehézségekről, bármi is idézze azokat elő, a H. T. központját esetről-esetre távirattal értesítsék.

A községi előljáróságok sürgősen utasítandók továbbá, hogy október 15-ig be nem váltott, illetve nem érvényesített vásárlási igazolványokat azonnal gyűjtsék össze, hogy azok az átvételi eljárás megindultával már összegyűjtve rendelkezésre álljanak.

Az ellenőrzés hatékonyabbá tétele és esetleges visszaélések megelőzése végett a 70.000/1917. számú itteni utasítás 4. fejezete 10. bekezdésével az elsőfokú hatóságoknak azt a felhatalmazását, hogy a termelő más gazdaságában levő hiányok pótlására a szóbanlevő terményekre nézve kivételesen szállítási igazolványt adhassanak ki, *az átvevő bizottságok működésének idejére felfüggesztem.* Természetes, hogy oly gazdaságokra nézve, amelyekre vonatkozólag az elszámolás az O. K. H. döntésétől tétetett függővé, ez a rendelkezés döntésemig áll fenn. Erről tehát az elsőfokú közigazgatási hatóságokat megfelelően azonnal értesítse.

A felebbvitel és felszólamlások közlésére vonatkozólag a szóban levő érdekeknek megfelelő eljárás gyors lefolytatása céljából a következőket rendelem: Tegye megfelelően közhirré a törvényhatóság területén, hogy az átvételi bizottság eljárása ellen irányuló felszólamlások az elsőfokú közigazgatási hatóságoknál nyujtandók be. A hozzám közvetlenül felterjesztett felszólamlások tehát érdemi elbirálás nélkül fognak az elsőfokú közigazgatási hatósághoz visszaküldetni s így ez az eljárás csak időveszteséggel jár a felebbezőre nézve. Az eljárás elleni felszólamlások egyébként tekintettel azokra a fontos érdekekre, amelyek annak mielőbbi elintézéséhez fűződnek — már csak a vitás készlet időközbeni elszállíthatásának lehetőségére is — az I. fokú közigazgatási hatóságok által soronkivül a lehető legsürgősebben, de legkésőbb annak beérkezésétől számított 8 nap alatt birálandók el. Részben vagy egészben feloldást kimondó határozatok döntés végett minden egyes esetben, az elutasító határozatok azonban csak felebbezés esetében terjesztendők fel hozzám. A felebbezési ügyiratokhoz a termény átvevő bizottság által kiállított átvételi elismervényeknek a termelőtől bekérendő példánya mindenkor melléklendő. Amennyiben ezen átvételi elismervény nem tartalmazná minden egyes tételre vonatkozólag a szükséges számszerű adatokat az eljáró elsőfokú hatóság gondoskodni tartozik, hogy a megfelelő kiegészítések sürgősen eszközöltessenek. Általában különös figyelem fordítandó az elsőfokú hatóságok részéről arra, hogy a felszólamlások, az elbiráláshoz szükséges minden adattal felszerelve kerüljenek a vezetésemre bizott hivatalhoz.

Az elsőfokú hatóságok figyelme külön felhivandó arra, hogy az elutasító határozat esetében a feleket felebbezési jogukra figyelmeztessék. Feloldást kimondó véghatározatokban minden esetben kifejezetten bele kell foglalni, hogy az elsőfokú, feloldást kimondó határozat csak jóváhagyásommal emelkedik jogerőre és hogy ennélfogva az eljárás tárgyát képező termények döntésemig továbbra is zár alatt lévőknek és igénybevetteknek tekintendők s így a készlet birtokosa addig azokkal nem rendelkezhetik, azokat fel nem használhatja.

A felebbvitelre megállapított 15 nap lejárta után benyujtott felszólamlások mint elkésettek — a fél igazolási jogának épségbentartásával — hivatalból visszautasítandók.

Az összes hatóságok felhivandók még, hogy a H. T.-nak a felebbezésekre és a feloldó határozatokra vonatkozó és utasításaim alapján teendő esetleges megkereséseinek mindenkor soronkivül és a legnagyobb alapossággal tegyenek eleget.

Végül az eljárás sikere érdekében felhivom $\frac{\text{Alispán}}{\text{Polgármester}}$ úr figyelmét, arra a mult tapasztalataiból merített tanulságra, hogy az eljárás megindítása előtt célirányos úgy az eljárásba bevont hatósági megbizottak, mint a H. T. részéről kijelölt meghatalmazottak, nemkülönben az eljárás ellenőrzésére hivatott hatóságok bevonásával tiszti értekezletet tartani, esetleg járásonként decentrálizálva oly célból, hogy a terményfeleslegek átvételére vonatkozólag kibocsátott összes rendelkezések pontos végrehajtásának a helyi viszonyoknak leginkább megfelelő módozatai megállapíttassanak és hogy az elsőfokú hatóságok és a megbizottak a fentiek értelmében élőszóval is megfelelően kitaníthatók és utasíthatók legyenek.

A többször ismételt nagyfontosságú érdekekre és úgy $\frac{\text{Alispán}}{\text{Polgármester}}$ úr, mint az előljáró és közreműködő tisztviselői kar kötelességérzetére és hazafiságára való utalással elvárom tehát $\frac{\text{Alispán}}{\text{Polgármester}}$ úrtól és minden egyes eljárásban résztvevő hatóságtól, tisztviselőtől és honpolgártól — nemkülönben az eljárás által közvetlenül érdekelt termelő lakosságától a törvényhatóságnak, hogy a közélelmezés és közellátás megalkuvást nem tűrő zavartalansága érdekében folyamatba teendő ezen eljárás minden mozzanatában az ügyhöz illő lelkiismeretességgel, kötelességérzettel és pontossággal fognak részt venni és annak eredményét minden igyekezetükkel azzal az öntudattal fogják biztosítani, hogy a háború sikeres befejezéséhez a leghathatósabb fegyvert mi itthonmaradottak azáltal bocsátjuk hősiesen küzdő seregeink rendelkezésére, ha meghiusíthatjuk ellenségeinknek a kiéheztetésünk lehetőségébe vetett reményét és megsemmisítjük erre vonatkozó ádáz törekvését.

Budapest, 1917. évi október hó 11-én.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 123.000. 1917. számú rendelete az átvevő bizottságok hatáskörének kiterjesztéséről és az átvételi eljárás gyorsításáról.[1])

(Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének.)

Az átvevő bizottságok működésére vonatkozólag az egyes törvényhatóságoktól eddig beérkezett számszerű jelentésekből, épúgy, mint az eljárásra nézve szerzett egyéb értesüléseim alapján is arról szereztem meggyőződést, hogy az átvevő bizottságok működése az eddigi keretekben és módozatok mellett előreláthatólag nem fogja biztosítani azokat az eredményeket, amelyekre a hadsereg ellátása és a polgári szükséglet fedezhetése érdekében az országnak mulhatlan szüksége van s amelyeknek biztosítása elől kitérni nem lehet, — nem szabad.

Az eddigi működés eredménytelensége értesüléseim szerint főleg az alábbi körülményeknek tudható be. Először is a bizottságok az eljárás alaposságával is alig indokolható lassúsággal dolgoznak, amennyiben értesüléseim szerint nem egy bizottság naponta alig néhány termelővel számol el s így igen hosszúra fogna nyúlni az eljárás befejezése, holott a legnagyobb érdekek fűződnek ahhoz, hogy az eljárás legsürgősebben foganatosíttassék és végrehajtassék, hogy a feltárt készletekkel úgy a hadvezetőség, mint a polgári szükséglet céljaira mielőbb rendelkezhessünk.

A második és súlyosabb körülmény az eddig beérkezett számadatok által is támogatott az a tapasztalatom, hogy a bizottságok sem a készletek feltárása, sem a szükségletek megállapítása körül nem járnak el azzal a lelkiismeretességgel, szigorúsággal és pontossággal, melyet a nagy cél sikere érdekében okvetlen meg kell követelnem.

Végül részben abban is kell keresnem az eddigi eredménytelenség okát, hogy az ellenőrzésre hivatott hatóságok, úgy látszik, nem vesznek mindenütt a bizottságok működésének előkészítésében és annak ellenőrzésében oly mértékben részt, amint azt a kockán levő nagy érdek megkívánja.

A 100.000/1917. szám alatt kiadott ide vonatkozó részletes rendeletemre való utalással és az abban foglaltaknak egyébként való fenntartásával az átvevő bizottságok működésére vonatkozólag tehát a következőket rendelem:

I. A gabonaátvételi eljárást ezennel a nem termelők készleteire is kiterjesztem. Az emberi fejadagot és állati kvótát meghaladó fölösleg tehát, a nem termelőtől is ugyancsak házról-házra járás útján a termelőkével egyidejűleg átveendő. Oly nem termelőknél, kik készlettel nem rendelkeznek, átvételi elismervény kiadása mellőzendő.

---

[1]) Megjelent a Közélelmezési Értesítő 1917. november hó 10-én kelt 9. számában.

II. Miután a vásárlási igazolványok kiállítása körül a hatóságok nem mindenütt jártak el azzal a körültekintéssel és szigorral, amely az adott viszonyok között indokolható s így az átvételi eljárás során az átvett készletek nagy része kellően ellen nem őrizhető szükségletekre vonatik el a közszükséglet elől, az eddig be nem váltott vásárlási igazolványok további beváltását, illetve a bizottságoknak azt a jogát, hogy a fedezetlen házi és gazdasági szükséglet kielégítésére a helybeli fölöslegekből a Haditermény útján eladásokat eszközölhessenek, kénytelen vagyok a földmívelésügyi miniszter úrral egyetértőleg felfüggeszteni és utasítani a bizottságokat, hogy az érvényesítetlen vásárlási igazolványok bevonása mellett az így fedezetlenül maradt házi és gazdasági szükségletről külön-külön minden községre nézve készítsenek összesített kimutatásokat és azokat a törvényhatóság első tisztviselőjének azonnal küldjék be.

A kimutatások a törvényhatóság egész területéről összesítve úgy a házi, mint a gazdasági szükségletre nézve az eljárás egyöntetűsége céljából azonnal hozzám lesznek felterjesztendők.

III. Végül aziránt is intézkedtem, hogy a pénzügyőrség, határrendőrség és a csendőrség még az eljárás folyama alatt azonnal kezdje meg az elrejtett és fel nem tárt készletek utáni kutatást mindazoknál, akiknél az eljárás már befejezést nyert és hogy azok ellen, akik készleteket a közfogyasztás elől bármi módon elvontak, eme nemcsak a legnagyobb mértékben hazafiatlan, de a törvényes rendelkezésekbe ütköző cselekmény elkövetése miatt a megtorló intézkedések minden egyes esetben azonnal foganatba vétessenek és az eljárás eredményéhez képest a terményeket elkoboztassanak.

Külön fel kell még hivnom ezúttal úgy az ellenőrző, mint az átvevő bizottságok figyelmét arra a fontos körülményre, hogy a termelővel való elszámolás alapjául nem szolgálhat a cséplési eredménybejelentés egyedül, hanem a bizottságoknak mindig a termés tényleges mennyiségének kipuhatolására kell törekedniök, tehát a feltárt készletek, valamint a cséplési bejelentés adatai a kiadott eljárási szabályokban foglalt idevonatkozó részletes utasításokhoz képest szigorú bírálat tárgyát kell hogy képezzék abból a szempontból, hogy azok a vetésterület és a termésátlagok stb. egybevetésével az elszámolás alapjául jóhiszeműleg elfogadhatók-e.

Fentiekről az elsőfokú közigazgatási hatóságok és az összes működő átvevő bizottságok táviratilag, illetve távbeszélő felhasználásával azonnal értesítendők és hogy fenti rendelkezéseim minél előbb általánosan köztudomásúvá váljanak, gondoskodjék Cím róla, hogy az minden községben dobszó útján vagy a helyi szokásnak megfelelően azonnal kihirdettessék. A magam részéről egyben intézkedtem, hogy a rendelet hirdetmény alakjában sokszoríttassék és a községekben leendőkifüggesztés céljából a kellő számú példányban Címnek közvetlenül megküldhessék.

Budapest, 1917. évi november hó 8-án.

A m. kir. minisztérium 4.442/1917. M. E. számú rendelete a köleskása előállításának és forgalombahozatalának újabb szabályozásáról, valamint legmagasabb árának újból való megállapításáról.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

Köleskását előállító iparvállalat kizárólag a Hadi Termény részvénytársaság által részére e célból eladott kölesmennyiségeket dolgozhat fel köleskásává és az előállított köleskását kizárólag a Hadi Termény részvénytársaság útján hozhatja forgalomba.

Ez a rendelkezés nem vonatkozik annak a kölesmennyiségnek feldolgozására, amelyet valamely fél a 2.192/1917. M. E. számú rendelet (l. a Budapesti Közlönynek 1917. évi junius hó 22. napján megjelent 142. számában) értelmében saját házi szükségletére visszatarthatott vagy beszerzett s amelynek feldolgozására a hivatkozott miniszteri rendelet értelmében a 2.217/1916. M. E. számú rendeletnek (l. a Budapesti Közlönynek 1916. évi julius hó 1. napján megjelent 148. számában) megfelelően a községi előljáróságtól (polgármestertől) őrlési tanusítványt nyert.

2. §.

A köles feldolgozásánál 37% korpát és hulladékot kell elvonni.

3. §.

Az 1917. évi termésből előállított köleskásáért követelhető az a legmagasabb ár, amelyet az előállító iparvállalat a Hadi Termény részvénytársaságnak felszámíthat, a magyar szent korona országainak egész területén métermázsánként (100 kg.) tiszta súlyra 91 korona 50 fillér.

A rendeletben megállapított legmagasabb árt készpénzfizetés mellett zsák nélkül történt eladás esetére kell érteni s az magában foglalja a rakodóállomáshoz való szállítás költségét is. A legmagasabb ár zsák nélkül lévén értendő, az eladó az általa szolgáltatott zsák súlyát az eladott köleskása súlyába nem számíthatja be.

Az eladó az általa szolgáltatott zsák árát külön felszámíthatja.

4. §.

A vételár hitelezése esetében az eladó kamatot követelhet. Ez azonban legfeljebb 2%-kal lehet magasabb, mint az Osztrák Magyar Banknál az ügylet megkötésekor érvényben álló váltóleszámítolási kamatláb.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi november hó 18-án kelt 267. számában.

5. §.

A jelen rendelettel megállapított legmagasabb ár 1917. évi november hó 18. napján lép életbe.

6. §.

Ha a köleskása árusítása a közvetlen fogyasztás céljait szolgáló forgalomban (kicsinyben vagy részletkereskedésben) történik, az eladó csak olyan árt számíthat, amely a megállapított legmagasabb árt a Hadi Termény részvénytársaságnak fizetett jutalék és a szállítási költségek hozzászámításával legfeljebb 15%-kal haladja meg.

7. §.

Aki a jelen rendelet valamely rendelkezését megszegi vagy kijátsza, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha megállapítható annak a nyereségnek összege, amelyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés kétezer koronán felül a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet.

A jelen rendeletnek a legmagasabb árra vonatkozó rendelkezéseibe ütköző kihágás miatt nem büntethető az, aki a követelt árt a jelen rendelet ellenére megigérte vagy megfizette, ha a kihágást a hatóságnál feljelenti.

A kihágási eljárás a közigazgatási hatóságnak mint rendőri büntető bíróságnak, az államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországokban a kihágás miatt az ottani jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

8. §.

A vámkülföldről származó köleskásának forgalombahozatalára a 3.411/1915. M. E. és az 534/1916. M. E. számú rendeletek (l. a Budapesti Közlönynek 1915. évi szeptember hó 17. napján megjelent 215., illetőleg 1916. évi február hó 10. napján megjelent 32. számában) intézkedései irányadók.

9. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Ettől a naptól kezdve a 3.042/1916. M. E. számú rendelet (l. a Budapesti Közlönynek 1916. évi szeptember hó 17. napján megjelent 213. számában) hatályát veszti.

A jelen rendelet hatálya kiterjed a magyar szent korona országainak egész területére. Horvát-Szlavonországokban ezt a rendeletet — amennyiben végrehajtása az ottani önkormányzat körébe tartozik — a bán hajtja végre.

Budapest, 1917. évi november hó 15-én.

A m. kir. minisztérium 5.021/1917. M. E. számú rendelete terményeknek és ezek őrleményeinek hatósági igénybevételére adott felhatalmazás tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter a közszükségleti célokra szükséges hatósági igénybevételt (rekvirálást), tekintet nélkül a megállapított korlátozásokra, elrendelheti mindazon terményeknek és ezek őrleményeinek (liszt, köleskása, árpagyöngy stb.), akár a termelőnél, akár a nem termelőnél található készleteire, amelyek emberi élelmezésre használhatók. E rendelkezés kiterjed az abraktakarmány igénybevételére is.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter a szükséghez képest a fennálló, akár a minisztérium, akár az egyes szakminiszterek által kibocsátott rendeletekben megállapított rendelkezésektől eltérőleg állapíthatja meg a házi és gazdasági szükségletre felhasználható mennyiséget.

A jelen rendelet alapján elrendelt rekvirálásnál térítésül az illető terményre vagy őrleményre a rekvirálás elrendelésének időpontjában érvényben álló hatóságilag megszabott legmagasabb árt kell fizetni. Indokolt esetben a térítést az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter a fennálló rendelkezésektől eltérőleg is megállapíthatja.

2. §.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter a jelen rendeletben neki biztosított hatáskört a törvényhatóság első tisztviselőjére vagy az általa kiküldött hatósági megbízottra átruházhatja.

3. §.

Aki a jelen rendelet alapján tett hatósági intézkedést megszegi vagy kijátssza, az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással, valamint kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ama készlet tekintetében, melyet birtokosa a jelen rendelet alapján kibocsátott hatósági intézkedések ellenére a közszükséglet kielégítése elől bármely módon jogellenesen elvont, a törvény értelmében elkobzásnak van helye. A rendőri büntető eljárás során elkobzott készlet értékének egy ötöde a feljelentőt illeti, többi része

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi december hó 22-én kelt 295. számában.

a felmerült költségek levonásával a Hadirokkantak Segélyalapja javára fordítandó.

A kihágási eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak, az államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

4. §.

Aki a jelen rendelet alapján közszükségleti célokra igénybevett termény- vagy őrleménykészletét akár egészen, akár részben jogellenesen felhasználja, elfogyasztja, elidegeníti, megsemmisíti, vagy a közszükséglet kielégítése elől egyéb módon jogellenesen elvonja, arra a törvényhatóság első tisztviselője a fél meghallgatása után az 1916 : IV. t.-c. 2. §-a értelmében a közszükséglet kielégítése elől elvont készlet értékének kétszereséig terjedhető kártérítő összeget szabhat ki, amelyet a felmerült eljárási költségek levonásával a rokkant katonák segélyalapja javára kell fordítani. A marasztaló határozat ellen közlésétől 15 nap alatt fellebbezésnek van helye az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszterhez.

A kártérítő összeg kiszabása a cselekmény elkövetőinek büntetőjogi felelősséget nem érinti.

5. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya Horvát-Szlavonországokra nem terjed ki.

Budapest, 1917. évi december hó 21. napján.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 150.000/1917. számú rendete valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének a gabonaneműek igénybevételénél követendő újabb eljárás tárgyában.[1])

I.

A gabonaátvételi eljárás foganatosítása tárgyában 1917. évi 100.000. szám alatt kiadott rendeletemben utaltam arra, hogy ez az eljárás van hivatva megkímélni az ország lakosságát a további zaklatással járó rekvizicióktól és az eljárás végrehajtása során megadatott minden termelőnek a mód és alkalom, hogy a hadsereg nélkülözhetetlen szükségleteinek és a fedezetlen polgári közfogyasztás biztosítására irányuló hazafias kötelezettségének hatósági kényszerszabályok alkalmazása nélkül eleget tegyen.

Az átvételi eljárás eddigi eredményéről beérkező jelentések azonban arról tesznek tanuságot, hogy az ország termelő lakosságának egy része a saját szükségletét meghaladó készleteit nem bocsátotta a közfogyasztás céljaira rendelkezésre és az eljárás

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi december hó 23-án kelt 296. számában.

végrehajtására és ellenőrzésére hivatottak közül számosan nem a helyzet komolyságának megfelelő lelkiismeretességgel és erélyel vettek részt az eljárásban, úgy, hogy annak eredménye olyannyira alatta maradt a tényleges szükségletnek, hogy az átvételi eljárás továbbfolytatását beszüntetni vagyok kénytelen, noha meggyőződésem, hogy az a tárgyilagos és minden részletre kiterjedő alapos elszámolási rendszer, amelyet az átvételi eljárásra nézve előirtam, alkalmas mód lett volna arra, hogy minden köz- és egyéni érdek sérelme és a termelő lakosság további zaklatása nélkül biztosítsuk az okvetlenül előteremtendő készleteket.

Kétséget kizáró számszerű adatok igazolják azt a tényt, hogy országunk az idén is rendelkezik oly terméssel, amely a hadsereg és az ellátatlan lakosság szükségletét minden legális igény kielégítése mellett is fedezheti és így az átvételi eljárás megfelelő módon való lefolytatásával a szükséges készletek a köz részére idejében biztosíthatók lettek volna.

Miután azonban az eljárás ezt az eredményt még megközelítőleg sem biztosította, a reám háruló súlyos felelősségnek tudatában kénytelen vagyok az 5.021/1917. M. E. számú rendeletben nyert felhatalmazáshoz képest a buza-, rozs-, kétszeres-, árpa-, zab-, tengeri-, tatárka-, köles-, valamint bab-, borsó-, lencse-, lóbab- és takarmányborsó-készletekre és mindezek őrleményeire (liszt, köleskása, árpagyöngy stb.) újabb, az eddigi igénybevételtől eltérő eljárást elrendelni és pedig mindezen terményeknek a termelőknél és nem termelőknél levő készleteire egyaránt, tekintet nélkül a minisztériumi vagy az egyes miniszterek által kiadott rendeletekben megállapított korlátozásokra.

Hogy az egész évi összszükségletből az egyes törvényhatóságoktól követelhető mennyiségek aránylagosan legyenek megállapíthatók — gondos számítás tárgyát képezte a folyó év tavaszán e célra készült külön összeirás adatainak felhasználásával az egyes törvényhatóságok számbavehető termésfeleslege.

Az ezen számadatok alapján a törvényhatóságra nézve megállapított kontingenst egyidejűleg külön közlöm.

Felhivom, hogy a törvényhatóságra kivetett kontingenst az említett adatok figyelembevételével az egyes járások (városok) között aránylagosan ossza el és egyúttal gondoskodjék arról is, hogy a járási főszolgabirák a járásukra kivetett kontingens beszolgáltatását az egyes községekre kivetendő részkontingensek útján biztosítsák.

A kivetett kontingensbe az átvételi eljárás során átvett gabona-, hüvelyes-, tengeri- stb. készletek is beszámítás tárgyát fogják képezni, valamint beszámítandó a most elrendelt eljárás során feltárandó összes buza, rozs, kétszeres, köles, tatárka, bab, borsó, lencse, lóbab, takarmányborsó, árpa, zab és tengeri, valamint ezek őrleményei is. Nem számíttatnak azonban be a H. T.-nek már eladott készletek, mert ezek a kontingens kirovásánál már figyelembe

vétettek. A vámőrlő malmok vámkeresménye a kontingensbe szintén nem számítható fel.

A tekintetben, hogy Cím a törvényhatóságra kirótt kontingenst milyen intézkedésekkel kívánja biztosítani és az eljárást milyen módszer alkalmazásával keresztülvinni, nem kívánok minden részletre kiterjedő határozott utasítást adni. Ezt egyrészt a helyi különleges viszonyok gondos mérlegelésével, másrészt a kitűzött nagy cél szem előtt tartásával és abban a tudatban kell Címnek a törvényhatóság területére nézve megszabni, hogy az eljárás sikeréért első sorban Címet személyében teszem felelőssé.

Célravezetőnek találnám azonban, ha Cím egyrészt közvetlen a közigazgatási hatóságok teljes mérvű igénybevételével, másrészt külön a vármegyei gazdasági érdekképviselettel karöltve, széleskörű gazdatársadalmi agitációt indítana meg a most folyamatban leendő eljárás sikeressé tétele érdekében, mely agitáció keretében különösen kidomborítandó lenne az a sajnálatos tény, hogy az eddigi átvételi eljárással biztosított készletek a hadsereg és a nem termelő polgári lakosságnak a viszonyokhoz mérten legszűkebbre szabott szükségletét még megközelítőleg sem fedezik, úgy, hogy minden egyes polgár saját jól felfogott érdekében is cselekszik és a maga ellátásának zavartalanságát is szolgálja akkor, ha a kitűzött cél megvalósításában teljes odaadással maga is közreműködik és a személyi vonatkozású tekintetek félretételével minden tudomására jutó visszaélésre (eltitkolás, elrejtés, szabályellenes felhasználás, titkolt elidegenítés stb.) a hatóság figyelmét közvetlenül is felhivja. A törvényhatóság lakossága a helyzetről megfelelően tájékoztatva, bizonyosan nem fog elzárkózni attól, hogy feleslegét önként, hatósági kényszerrendszabályok alkalmazása nélkül is, a köz javára bocsássa és ezzel a kétségkivül legnehezebb háborús gazdasági évben az ország ellátatlanjaival és a hadsereg szükségletével szemben fennálló s nemzeti becsületünkkel azonos hazafias kötelességét hiven teljesítse.

II.

A szóbanlevő szükségletek kielégítésének feltétlen biztosítása érdekében felhatalmazom tehát Címet az idézett kormányrendelet alapján, hogy saját hatáskörében legjobb belátása szerint tegyen meg mindent, hogy az új eljárás legsürgősebben, már január 3-án megindulhon és tegye meg a legerélyesebb intézkedéseket aziránt, hogy a törvényhatóságra kirótt kontingens teljes egészében biztosíttassék.

Az egyes törvényhatóságokra kivetett kontingensek a házi és gazdasági szükségletek tekintetében jelenleg érvényben levő kvóták alapulvételével állapíttattak meg, úgy, hogy a kontingens ott, ahol a készletek felhasználása az idevonatkozólag kibocsátott rendelkezéseknek megfelelően történt és ahol az adott körülmények között méltán megkövetelhető legszigorúbb takarékosság betartására és a készletek szabályellenes felhasználásának megakadályo-

zására nemcsak a lakosság, hanem az ellenőrzésre hivatott hatóságok is gondot fordítottak, a kvóták megváltoztatása nélkül is biztosítható lesz. Ha a kivetett kontingens a mostani eljárás során valamely törvényhatóság területén teljes egészében biztosítható nem volna, azt kétségtelenül a fentemlített szabályellenes gazdálkodásnak kell betudni és ott minden rendelkezésre álló eszközzel és módon közre kell Címnek hatnia, hogy ezeket a közfogyasztásra nézve nélkülözhetetlen készleteket okvetlenül biztosítsa. Ezért kifejezetten felhatalmazom Címet, hogy elrendelhesse az igénybevételt az eddigi rendeletekben megállapított korlátozásokra való tekintet nélkül az egész törvényhatóság területére, termelőnél és nem termelőnél egyaránt, mindazokra a már elől felsorolt terményekre és azok őrleményeire, amelyek emberi élelmezésre használhatók, valamint felhatalmazom arra is, hogy fenti cél érdekében szükség esetén a házi és gazdasági szükségletre visszatartható és emberi élelemre vagy állati takarmányozásra szolgáló termények mennyiségét az érvényben álló rendelkezéseknél alacsonyabban állapíthassa meg.

Természetes, hogy eljárás során rekvirálás tárgyát nem képezhetik azok a készletek, amelyek az átvételi eljárás során már igénybevétettek, továbbá amelyeket az érdekelt egyének vagy vállalatok a H. T.-nek szabályszerűen bejelentettek, mely körülmények azonban az eljáró hatóság előtt megfelelően igazolandók.

III.

Az átvételi eljárás során eddig szerzett tapasztalatok alapján Cím figyelmét különösen a következőkre hivom fel:

Mindenekelőtt hangsúlyozom, hogy a rekviráló eljárás célszerűen a törvényhatóság egész területére egyszerre rendelendő el. A törvényhatóság lakossága az elkerülhetetlenül szükséges szigorú eljárás keresztülvitelét csak akkor fogja megnyugvással fogadni, ha mindenki egyenlő elbánásban részesül.

Az egyes községek raktáraiban tároló gabonakészletek beszerzésének körülményei általában felülbirálandók s amennyiben megállapítást nyert hogy valamely község a vásárlást bár az ellátatlanok céljaira, de nem a hivatali elődöm által 70.000/1917. szám alatt kibocsátott rendeletnek megfelelően eszközölte és a megvásárolt gabonát mint községi készletet kezeli, azt a közfogyasztás céljaira azonnal vétesse igénybe. A községek által szabályszerűen eszközölt vásárlás útján szerzett gabonából is csak akkora készlet hagyandó meg a község birtokában, amely a pontosan számbavett el nem látott lakosság élelmezésére a szabályszerű fejkvóta figyelembevételével szükséges. A kettős ellátás mindenképen való megelőzésére, illetve kiküszöbölésére egyébként már az egyenlő elbánás elvénél fogva is a legnagyobb gond fordítandó.

Minden, bár szabályszerű vásárlási igazolvány alapján lekötött és esetleg már ki is fizetett gabona-, hüvelyes- vagy tengerikészlet, ha az 1917. évi december hó 31-ig el nem szállíttatott,

rekvirálandó és a közfogyasztás céljaira a Hadi Termény Részvénytársaságnak adandó át. A Hadi Termény Részvénytársaság által lekötött készletek természetesen a megjelölt határidőn túl is szabadon szállíthatók.

Az átvevő eljárás során a feleslegek megállapítása rendszerint nem az utasításoknak megfelelően a vetésterületi és becslési adatok, illetőleg a tényleges termés, hanem az általában hiányosnak bizonyult cséplési bejelentések, vagy sok helyen egyszerűen a fél bemondása alapján történt és a házi, valamint a gazdasági szükségletek fedezésére fordítandó készletek nem az adott viszonyokhoz mért legszigorúbb takarékossággal hagyattak vissza a termelőknél, hanem az idevonatkozó rendeletek félremagyarázásával általában sok oly készlet hagyatott vissza, amelyek a termelők termelésének vagy állatállományuk eltartásának veszélyeztetése nélkül a közfogyasztás céljaira bizvást igénybevehetők lettek volna. Utalok itt különösen azokra az értesüléseimre, amelyek szerint az időszaki munkások ellátásánál a lefolytatott eljárás során sok helyt nem mérlegelték szigorúan azt, hogy van-e helye és szükséges-e egyáltalában időszaki munkások részére gabonának a visszahagyása, valamint azt az időszakot sem iparkodtak megállapítani, ameddig az időszaki munkások tényleges igénybevételének szüksége fennforog, amely időre tehát ellátásuk okvetlen biztosítandó. Épúgy nem volt kellő gond arra, hogy oly községekben, ahol a lakosság el van látva s ahol az időszaki munkások magából a községből kerülnek ki, az időszaki munkások részére termények vissza ne hagyassanak. Oly esetekről is értesültem, hogy egyes községekben, tekintet nélkül az időszaki munkások szükségességére, minden hold föld után bizonyos mennyiségű gabona időszaki munkások ellátása címén hagyatott vissza.

Az aratórész és cséplőrész, nemkülönben a vetőmag címén visszahagyott készletek tekintetében sok helyt nem a tényleges szükséglet, hanem megfelelő ellenőrzés nélkül a bemondás vétetett alapul. Visszamaradt őszi vetőmagvak most már kivétel nélkül igénybeveendők.

Az aratók részére néhol szokásos előleg nem a tényleges szerződés alapján kivételesen, hanem sok helyt általában minden termelőnél — tehát jogosulatlanul is — számításba vétetett.

Megállapítható továbbá az is, hogy az átvételi eljárás során az ocsuval is igen sok visszaélés történt. Ellenőrzés tárgyát kell tehát hogy képezzék a mostani eljárás során az ocsukészletek is és minden ocsutétel, amely 5%-nál több gabonát tartalmaz, ezúttal okvetlenül igénybe, illetve számbaveendő.

A rendkivül gyenge hüvelyes termés következtében elkerülhetetlenné vált a hüvelyesek pótlására a lóbab- és takarmányborsókészleteknek is teljes egészükben az emberi fogyasztás céljaira való igénybevétele. A 4.461/1917. M. E. számú rendelet határozmányaihoz képest intézkedjék tehát Cím, hogy a mostani eljárás során az állati takarmányozás céljaira visszahagyott lóbab- és

takarmányborsó-készletek egész mennyisége igénybe, illetve azonnal átvétessék. Vetőmag céljára csak az ezen terményekkel tényleg bevetendő területnek megfelelő mennyiségek hagyandók vissza.

A tengeri-vetőmag holdankint 15 kilogrammra okvetlenül leszállítandó, mely rendelkezés azonban a csalamádévetésre nem vonatkoztatható.

Az abraktakarmány összegyüjtése szempontjából különösen a következőkre hivom fel Cím figyelmét:

A lovak ellátásánál annak a szempontnak a legerélyesebben végrehajtva kell lennie, hogy csak azoknak a lovaknak hagyassék vissza szemes abrak, amelyek máskor is abrakoltattak és munkateljesítményükhöz képest okvetlenül szemes takarmányt igényelnek, de egyben szigorúan mérlegelendő az az időszak is, amelyre az abraktakarmány nélkülözhetetlen.

Az idevonatkozó rendelet ama megállapítását, hogy a hidegvérű lovak részére 10 métermázsa abraktakarmány hagyható vissza, az átvevő bizottságok számos esetben kellő ellenőrzés nélkül, a rendelet intenciója ellen is alkalmazták.

A szarvasmarhák ellátásánál a 133.200/1917. F. M. rendelet azon rendelkezésére kell az eddiginél nagyobb gondot fordítani, hogy igás ökrök részére tengeri csak oly termelőknél hagyassék vissza, akik köztudomásulag máskor is abraktakarmánnyal etették igás ökreiket. Bár a tehenészetek takarmányának biztosításához nagy közélelmezési érdekek fűződnek, a kontingens beszolgáltatása érdekében mégis indokolt lehet, hogy Cím szükség esetén a gazdasági év hátralevő részére a tehenenkint visszahagyható abraktakarmányt 2 métermázsáig leszállítsa.

Kosok és bárányok abraktakarmánya tekintetében ugyancsak alapos birálat tárgyává teendő, hogy a termelő békeidőben is adott-e ezeknek abraktakarmányt.

Amennyiben a kivetett kontingens teljes egészében biztosítható másként nem volna, a sertésállomány ellátása címén visszatartott tengerikészlet egy része a gazdasági érdekek nagyobb sérelme nélkül szintén elvonható, annál is inkább, mert az átvételi eljárás során szerzett tapasztalatok azt bizonyítják, hogy e címen a rendelet intenciójával ellentétben igen nagy mennyiségek vonattak el jogosulatlanul a közfogyasztás elől. Így például indokolt lehet a süldők abrakmennyiségét a gazdasági év hátralevő részére megfelelően leszállítani. Ez is természetesen csak a gazdaságban tényleg meglévő és már süldőnek tekinthető állatok után hagyható vissza.

Sertéshizlalásra tengerit csak a már hizlalási engedéllyel tényleg biró hizlalók részére lehet visszahagyni és a kiadott engedélyek alapján felhasználandó tengerimennyiség és a vásárlási igazolványok ellenében eladott mennyiség semmi esetre sem haladhatja meg a termelő tengerifeleslegének 50%-át, vagyis a hatóságok a legpontosabban és legszigorúbban őrködjenek a 133.200/1917. F. M. számú rendelet VI. fejezete ama rendelkezésének feltétlen végre-

hajtása felett, hogy a termelőnek a mostani eljárás során megállapítandó saját házi és gazdasági szükségletét meghaladó részének 50%-a, vagyis fele minden körülmények között közszükségleti célokra szolgáltassék be.

Az engedély alapján hizásra beállított sertések részére visszahagyandó tengerimennyiségek megállapításánál viszont feltétlenül figyelembeveendő a hizás foka is és csak annyi takarmány hagyandó meg, amennyi a teljes kihizlalásra még szükséges. A termelő házi és gazdasági szükségletének megállapításánál az sem tétetett ellenőrzés tárgyává, hogy a megengedett tényleges szükségletnek megfelelő sertést hizlalnak-e a termelők. Az úgynevezett nyári hizlalások elbirálásánál különösen gondos vizsgálat tárgyává teendő, hogy az olyan gazda részére, aki az idei ellátási évre való szükségletét az eddigi hizlalással már biztosította, tengeri hizlalási célra vissza ne hagyassék.

Az árpának állati etetésre való felhasználása, ott, ahol a termelő tengerivel is rendelkezik, meg nem engedhető. Tehát az állati takarmányozásra visszahagyott árpamennyiségek ez alapon igénybe veendők. Kivételt e szabály alól csak a malacok nevelésére szükséges árpamennyiség képezhet.

Ószvérek és szamarak visszatartott abraktakarmánya minden gazdasági hátrány nélkül teljesen igénybe vehető.

IV.

Általában meg kell követelnem ezen eljárás során minden terménynemenkint tiz métermázsán felüli szemes terménytétel tényleges felmérését, mert az átvételi eljárás során azt tapasztaltam, hogy a becsléssel igen nagy készletek vonattak el a közfogyasztás elől. A csöves tengerikészleteknél a helyes mennyiség a köbtartalom alapján számítandó ki.

A rekvirált termények árát illetőleg a következőkről értesítem Címet. A gabonaárakra vonatkozó 2.638/1917. M. E. számú rendelet 2. §-a azon rendelkezésének hatályát, hogy a folyó évi november hó 1. után a buza, rozs és kétszeres alapárából 3 korona métermázsánkint levonandó, a jelen eljárás idejére felfüggesztem és egyben utasítottam a Hadi Termény Részvénytársaságot, hogy az eljárás ideje alatt feltárandó és átvételre kerülő buza, rozs és kétszeres után az 1917. szeptember 1-től kezdve érvényben volt alapárakat térítse meg.

A rekvirálási teendők tulajdonképeni lebonyolítása tekintetében sem kívánom Cím kezét megkötni, mégis ez eljárás eredményéhez fűződő nagy érdekekre való tekintettel a magam részéről súlyt kell helyeznem arra, hogy ezúttal az illetékes s az eredményért személyesen is felelőssé tehető közigazgatási hatóságok közvetlenül hajtsák végre az igénybevételt.

A Hadi Termény Részvénytársaság megbizottjainak a közvetlen igénybevételnél való közreműködése ezúttal elmarad, hogy a meg-

bizottak egész munkásságukat az igénybevett termények átvételére és elszállítására fordíthassák.

A rekvirált készletek átvételét és elszállítását illetőleg a Hadi Termény Részvénytársaság, illetve bizományosainak szerepe és kötelezettsége változatlan marad. Itt csak arra a tapasztalatra kívánok utalni, hogy megbizhatlan termelőnél a legkisebb készlet sem hagyandó vissza, hanem annak lehetőleg azonnali átvétele rendelendő el.

A kontingens teljes beszolgáltatásáért Cím lévén egyénileg felelős, a végrehajtás módozatait is Címnek kell megállapítania. Tekintettel arra, hogy az eljárás sikeres végrehajtásához megfelelő munkaerő Címnek ezidőszerint rendelkezésre nem áll, a katonai segédletek rendszeres igénybevételét az egész eljárás tartamára kötelezőleg elrendelem és ehhez képest utasítom Címet, hogy a területileg illetékes katonai parancsnoksággal azonnal lépjen érintkezésbe és a szükséges számú legénység és megfelelő altisztek átengedése tekintetében a szükséges megállapodásokat azonnal hozza létre.

Jutalékul minden ezen eljárás során biztosított és a Hadi Termény Részvénytársaságnak tényleg leszállított gabona, hüvelyes, tengeri stb. vagy ezek őrleményei után métermázsánkint 1 koronát fogok a Hadi Termény Részvénytársaság útján a törvényhatóság közélelmezési alapjába kiutalni azzal, hogy az összes felmerülő költségek ebből az alapból fedezendők.

A jelen újabb eljárás során feltárt azok után a mennyiségek után, amelyeknek leszállítása január hó 31-ig eszközöltetik, az érdekelt hatóságok a fent említett 1 koronán felül métermázsánkint 30 fillér külön jutalékban fognak részesülni.

Az eljáráshoz a katonai segédlet igénybevétele dacára, a személyzetben mutatkozó esetleges hiányok pótlása céljából az 1914. évi L. t.-c. 5. §-a és az 1915 : XIII. t.-c. 2. §-a alapján felhatalmazom Címet, hogy az eljárásban való közreműködésre a szükséghez képest bárkit kötelezhessen. Elsősorban kirendelhetők lesznek a tényleges katonai szolgálat alól felmentettek közül azok, akik saját gazdaságuk vitelével a mostani évszakban kevésbé vannak foglalkoztatva és akiktől ép ezért elsősorban megkövetelhető, hogy munkaképességüket és idejüket a köznek, illetőleg a hadsereg céljainak rendelkezésére bocsássák.

Az általam a rekvirálások ellenőrzésére egyes törvényhatóságokba kiküldött megbizottak a Cím által megindítandó eljárást előkészítő, valamint az eljárás folyamán tartandó további tiszti értekezletekre mindig meghivandók lesznek.

Az eljárás elleni felszólamlásokra vonatkozólag változatlanul fennállanak a 100.000/1917. szám alatt kiadott rendeletemnek idevonatkozó határozmányai, azzal a magától értetődő kiegészítéssel, hogy az iratokhoz az átvételi elismervényen kivül a rekvirálási jegyzék is mindig melléklendő lesz.

Itt felhivom még Cím figyelmét, utasítsa egyben az illetékes

elsőfokú hatóságokat, hogy az eljárás során észlelt kihágásokkal szemben a legerélyesebben járjanak el. A visszaélések megtorlásának hatékonyabbá tétele érdekében mint alkalmas eszközre utalok a Rbsz. (65.000/1909. B. M. sz. r.) 102. és 104. §§-ra, amelyek szerint az eljárásnál megjelenő rendőrhatósági közeg meghagyhatja a kihágást elkövető félnek és a tanuknak, hogy a rendőri büntető biró előtt az általa erre a célra eleve kijelölt és rövid határidőre kitűzött tárgyalási napon, az ügy tárgyalása végett idézés nélkül jelenjenek meg. Ha a főszolgabiró (rendőrkapitány) az eljárásnál jelen van, az elkövetett kihágás felett a tárgyalást a helyszinén is nyomban megtarthatja és ítéletet hozhat.

V.

Nem kell ismételnem Cím előtt annak a felelősségnek a súlyát, amely annak az eljárásnak a sikeréhez fűződik és nem kell hangsúlyoznom azt sem, hogy nincs megalkuvásnak helye akkor, amikor a legszentebb hazafias kötelesség teljesítéséről van szó, mert ennek kell tekintenem, hogy a hazájukért életüket és vérüket áldozó katonáink szükségleteiről a legteljesebb mértékben gondoskodjanak azok, kiknek nem adatott meg, hogy hazájukat fegyverrel szolgálhassák.

Elvárom tehát Címtől a fenti cél érdekében, hogy úgy a törvényhatóság lakosságát, mint az eljárás végrehajtására és ellenőrzésére hivatott hatóságokat ezúttal hazafias odaadásának egész erejével a siker érdekében sorompóba fogja állítani és mindent el fog követni, hogy a törvényhatóságra kirótt kontingens egész mennyisége a legsürgősebben biztosíttassék.

Lehetetlen, hogy az ország lakossága azokon a döntő sikereken, amelyeket a szinte az egész világgal harcban álló katonáink immár kivivtak, fel ne buzduljon és ép akkor hagyja cserben őket, amikor már a várva várt béke hajnala pirkad felénk.

Ettől az érzéstől áthatva, meg kell követelnem mindenkitől, akinek az eljárás lefolytatásában része lesz, hogy e kötelessége teljesítésében elől fog járni s hogy úgy Cím, mint az alája rendelt hatóságok a legteljesebb önfeláldozással állanak az ügynek szolgálatába, hogy személyes közreműködésükkel és a legteljesebb szigorral és leglelkiismeretesebben közre fognak hatni az eljárás teljes sikerének biztosítása érdekében.

A fent elmondottak után nem kell ismételnem, hogy minden mulasztást, hanyagságot, lelkiismeretlenséget, amely az eljárás sikerét veszélyezteti, kiméletlenül a legszigorúbban és példaadóan fogok megtorolni.

Végül, hogy az eljárás sikerét módom legyen behatóan figyelemmel kisérni és esetleg a szükséghez képest rendkivüli intézkedéseket tenni, utasítom Címet, hogy a rekvirálási eljárás megkezdéséről azonnal, annak minden egyes heti eredményéről pedig gabonanemenkint elkülönítve és métermázsákban kifejezve további intézkedésig legkésőbb minden kedden a vezetésem alatt álló

hivatalhoz (gabonaosztály) tegyen távirati jelentést és ebben a heti eredményen kivül mindenkor a törvényhatósági ezen újabb rekvizició összesített eredményét is a törvényhatóság területén Cím által elrendelendő eljárás mikéntjére nézve 10 napon belül jelentést várok.

Budapest, 1917. évi december hó 20-án.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 9.000/IV—A. 1918. számú rendelete a rekvirálás egyöntetűségének biztosítása érdekében.[1])

(Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének.)

I.

Hivatali elődöm az országszerte elrendelt újabb termény-rekvirálás tárgyában 150.000/1917. szám alatt kiadott rendeletével, a közfogyasztásra nézve nélkülözhetetlen készletek okvetlen biztosítása végett, felhatalmazta a törvényhatóságok első tisztviselőit, hogy szükség esetén a házi és gazdasági szükségletre visszatartható és az emberi élelemre vagy állati takarmányozásra szolgáló termények mennyiségét az érvényben álló rendelkezéseknél alacsonyabban állapíthassák meg.

Az ezen felhatalmazás alapján kiadott és egymástól jelentékenyen eltérő rekvirálási rendeletekből azt kell megállapítanom, hogy a törvényhatóságok első tisztviselői a fent idézett rendelet intencióit részint nem értették át, részint pedig azzal merőben ellentétes intézkedéseket tettek, úgy hogy ezek alapján sem a polgári lakosság ellátása és a szükségletek mérve tekintetében az igazságosság és méltányosság parancsolta egyenlő elbánás elve nem érvényesülhet, sem pedig a kivetett kontingensek beszolgáltatása, vagyis a hadsereg és az ellátatlan polgári lakosság fedezetlen szükséglete biztosítottnak nem tekinthető.

Ezeknek a nagy érdekeknek kielégítésével szemben érzett súlyos felelősségem tudatában a rekvirálási eljárás eredményessége és egyöntetűsége érdekében megszüntetni kivánom az egyes szomszédos törvényhatóságok eljárásai között megállapítható feltünő eltéréseket és ezek káros következményeit s azért a 150.000/1917. sz. rendelet egyéb intézkedéseinek érintetlenül hagyása mellett — az összes törvényhatóságokra vonatkozólag a következőket rendelem:

II.

A 15 évnél idősebb őstermelő férfimunkások részére havonkint és fejenkint 13 kg. gabona, vagy 17½ kg. tengeri, illetve az ezeknek megfelelő lisztmennyiség tartható vissza.

---

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi február hó 9-én kelt 33. számában.

Egyéb őstermelők, illetve őstermelőknek egyéb családtagjai, valamint azok részére, akik szabályszerű vásárlás útján látták el magukat, havonkint és fejenkint gabonában 9 kg., vagy tengeriben 12 kg., illetve az ezeknek a mennyiségeknek megfelelő liszt tartható vissza.

A hatósági ellátásban részesülő lakosság részére — ideértve a városi lakosságot is — legfeljebb 6·6 kg. liszt szolgáltatható ki.

Az ipari munkások, továbbá a vasuti és hajózási vállalatoknál, valamint a posta és távirdánál alkalmazott altisztek és munkások által fejenkint fogyasztható lisztmennyiség megállapítása tekintetében külön rendelettel fogok intézkedni.

III.

Az állatok ellátására legfeljebb a következő takarmánymennyiségek vehetők számításba:

Igáslónak, azokban a gazdaságokban, amelyekben békében is szokásban volt az abrakolás és csak a nehéz gazdasági munka idejére, legfeljebb azonban három hónapra, napi 1·4 kg. szemestermény (zab vagy tengeri); egyéb állandóan nehéz munkát végző és hidegvérű nehéz lónak a gazdasági év hátralevő idejére legfeljebb napi 2 kg., ménlónak havi 80 kg., 1 éven aluli csikónak pedig havi 45 kg.

½ éven aluli borjúnak a gazdasági év hátralevő idejére 25 kg., a hágóbikának a hátralevő időre 50 kg. zab vagy tengeri, de csak a gazdaságban fedeztetésre tényleg felhasználtaknak.

Fejőstehenek takarmányozására csak akkor hagyható vissza a hátralevő egész időre legfeljebb 200 kg. tengeri, ha az illető gazdaság által termelt tej a közfogyasztás céljaira szerződésileg le van kötve.

Tenyészkannak a hátlevő időre összesen legfeljebb 50 kg., de csak akkor, ha a gazdaságban tenyésztésre tényleg használtatik;

tenyészkocának, kizárólag, ha már hasas vagy fias, a hátralevő időre összesen legfeljebb 60 kg. tengeri; a szaporulat nevelésére pedig összesen 40 kg. árpa.

A közfogyasztásra lekötött és a már beállított sertéseket, kivéve a saját szükségletre szolgáló szabályszerű, még be nem fejezett házi vagy gazdasági hizlaláson kivül új sertéshizlalásra, illetve sertések ellátására visszatartott mindennemű szemestakarmány teljes egészében rekvirálandó.

A hizás foka a rekvirálandó mennyiség megállapításánál szigorúan elbirálandó és minden már beállított sertésre teljes kihizlalásáig legfeljebb havi 100 kg. vehető számításba.

Süldőknek a hátralevő időre süldőnkint legfeljebb 10 kg. hagyható vissza;

bárányok részére 40 napra összesen bárányonkint legfeljebb 4 kg. vehető számításba.

Baromfiak eltartására csak ocsu hagyható vissza.

Oly orth. izraelita háztartások részére, amelyek igazoltan csak libazsirt használnak, családtagonkint 1/2 libát, háztartásonkint azonban legfeljebb négy libát számítva, egy-egy liba kihizlalására 15 kg. tengeri hagyható vissza.

Semmi szin alatt sem lehet helye szemes termény visszahagyásának ökrök, hizómarhák és oly tehenek eltartására, amelyeknek teje a közfogyasztás céljaira lekötve nincsen, továbbá 1 éven felüli csikók, öszvérek, szamarak, kosok, juhok, ürük, kecskék, maglósertések, sovány sertések és baromfiak szükséglete.

Kiemelem továbbá, hogy a felsorolt egyéb állatnemeknél is csak a gazda rendes és a gazdaság üzemi méreteinek megfelelő állatállománya vehető figyelembe és ezeknek a mennyiségeknek a visszahagyásánál is mérlegelni kell, hogy nem rendelkezik-e a birtokos egyéb erő- vagy szálastakarmányneművel (burgonya, répa, répaszelet, korpa stb.).

IV.

Az ezen rendeletben megállapított fejkvóták és állati takarmányadagok azt a maximumot képezik, amelyre a rekvirálás során visszahagyott vagy a törvényhatóság első tisztviselőjének hivatali elődöm 150.000/1917. számú utasítása alapján kibocsátott rendelete értelmében visszahagyható mennyiségeket okvetlenül le kell szállítani.

Az égalji viszonyokhoz képest egyes törvényhatóságoknál indokolt továbbá, hogy a házi- és gazdasági szükségletek megállapításánál csak az az idő vétessék számításba, amikor az új termés már felhasználhatóvá válik. Ezt az időpontot az illető melegebb éghajlatú törvényhatóságok első tisztviselői megbizottaimmal egyetértőleg lesznek hivatva megállapítani.

Utasítom Címet, hogy erre a Közélelmezési Értesítő legközelebbi számában megjelenő rendeletemre az alsófokú hatóságok, illetve a községi előljáróságok és az összes rekviráló közegek figyelmét haladéktalanul hivja fel azzal, hogy az eljárás folytatásánál a fent előirt mértékeket mindenütt a legszigorúbban alkalmazzák. Azoknál a készletbirtokosoknál, akiknél a rekvirálás az előirt módon házról-házra járás útján és a készletek tényleges felmerülésével már foganatosíttatott, a megfelelő redukció a rekvirálási jegyzékek alapján irodailag is keresztülvihető. A pontosan kiszámított többletek ily esetekben az eljáró rekviráló közegek által azonnal átveendők. Ahol pedig az eljárás nem a fentjelzett módon hajtatott végre, ott az ezen rendelet értelmében eszközlendő redukciók az egész eljárásnak házra-házra járás és az összes készletek tényleges felmérése útján való megismétlésével foganatosítandók. Kifejezetten meghagyom, hogy az előirt redukciók címén az eljárásnak a legrövidebb időre sem szabad megakadnia és az eljárás kiegészítése vagy megismétlésének előkészítése címén késedelemre mentséget el nem fogadok.

A redukciókra és az így előálló többletek beszolgáltatására irányuló eljárás oly helyeken is azonnal és a legszigorúbban foganatosítandó, ahol egyébként a terményrekvirálás el nem rendeltetett.

Rá kell mutatnom ezuttal még arra is, hogy a hivatali elődöm által is nyomatékkal hangoztatott többszöri figyelmeztetés dacára egyes törvényhatóságok az eljárásnál még mindig csak az önként feltárt készletek számításbavételére és a szükségletek megállapítására szorítkoznak és sem az esetleg elrejtett készleteknek felkutatását, sem a rekvirálásig felhasznált készleteknek elszámolását nem foganatosították. Ahol tehát eddig erre kellő súly nem fordíttatott, illetve ahol az eljárás már befejeztetett, ott a mulasztás azonnali pótlása iránt kell intézkednie.

Az ország legvitálisabb érdekeivel a legszorosabb kapcsolatban álló rám háruló eme súlyos feladatok sikeres megoldása érdekében ez alkalomból általában a legnagyobb nyomatékkal fel kell hivnom Címet és Cím útján az összes eljáró közigazgatási hatóságokat és közegeket, nemkülönben hazafias érzületére apellálva felkérem az egész törvényhatóság termelőit és nem termelőit egyaránt, hogy a terményrekvirálás végrehajtását egyfelől a harctereken kivivott győzelmeink sikeres kiaknázhatása céljából, másfelől pedig, hogy az okvetlenül kielégítendő szükségletek biztosításával a törvényhatóság lakossága a rekvirálások okozta további zaklatásoktól megkiméltessék, a legnagyobb eréllyel, lelkiismeretességgel és pontossággal foganatosítsák, illetve mozdítsák elő.

Budapest, 1918. évi február hó 8-án.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 57.000/1918. számú rendelete az ipari munkásság által fogyasztható őrleménymennyiség újabb megállapításáról.[1])

(Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének.)

A lisztadagok általános érvénnyel történt leszállítása folytán szükségessé vált, hogy az ipari munkásság által fogyasztható őrleménymennyiséget a m. kir. minisztérium részéről az 1917. évi gabonatermés zár alá vétele tárgyában, ugyanezen évi junius hó 21. napján 2.192/1917. M. E. szám alatt kiadott rendelete 16. §-ának harmadik bekezdésében nyert felhatalmazás alapján újból megállapítsam, még pedig a következő módon:

I. Nehéz testimunkások.

1. Tárnákban dolgozó bányamunkás napi 550 gr., azaz havi 16·5 kg.

2. A vasutaknál szolgálatot tevő mozdonykisérő személyzet napi 500 gr., azaz havi 15 kg.

[1]) Megjelent a Közélelmezési Értesítő 1918. évi február hó 12-én kelt 2. számában.

3. Külszinen dolgozó bányamunkás napi 400 gr., azaz havi 12 kg.

4. Éjjeli üzemben rendszeresen alkalmazott munkás napi 400 gr., azaz havi 12 kg.

5. Erdőkitermelési üzemben alkalmazott és minden más nehéz munkás napi 350 gr., azaz havi 10·5 kg.

II. Könnyű testimunkások.

220 gr. naponkint, azaz havi 6·6 kg.

III. Családtagok.

220 gr. naponkint, azaz havi 6·6 kg.

A 79.100/1917. számú rendeletemnek a lisztadagok megállapítására vonatkozó része e szerint a fenti módosítást szenvedi, a rendeletnek egyéb rendelkezései azonban változatlanul érvényben maradnak.

Budapest, 1918. évi február hó 9-én.

A m. kir. minisztérium 764/1918. M. E. számú rendelete az 1918. évi termésből származó mezőgazdasági terményekért követelhető legmagasabb árak megállapításáról.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli.

1. §.

Az 1918. évi termésből származó s alább felsorolt mezőgazdasági terményekért követelhető legmagasabb árak a magyar szent korona országainak egész területére nézve métermázsánként (100 kg.) tisztasúlyra az alábbiakban állapíttatik meg:

Búza	60	korona
Rozs, kétszeres, árpa, zab, köles, közönséges (lófogú stb.) és kevert tengeri	52	„
Fajtengeri (cinquantin, florentin, putyi és fehér gömbölyű)	60	„
Pohánka (tatárka)	150	„
Bab	100	„
Borsó	120	„
Lencse	150	„
Lóbab	90	„
Takarmányborsó	90	„
Takarmánybükköny	140	„
Káposztarepce	120	„
Réparepce	110	„

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi február hó 23-án kelt 45. számában.

Vadrepce	55	korona
Kender-, len-, tök- és napraforgómag	150	„
Gomborkamag	100	„
Mák	350	„
Cukorrépa	14	„
Takarmányrépa	8	„
Tarlórépa	23	„
Burgonya	18	„

2. §.

Az előző §-ban megállapított árak általában az üzleti forgalomban szokásos követelményeknek megfelelő árúra s különösen búzánál 2%-nál nem több idegen keveréket tartalmazó, hektoliterenként 76 kilogrammos súlyminőségű egészséges, rostált buzára,

rozsnál és kétszeresnél 2%-nál nem több idegen keveréket tartalmazó, hektoliterenként 71 kilogrammos súlymennyiségű egészséges, rostált rozsra, illetve kétszeresre,

árpánál 2%-nál nem több idegen keveréket tartalmazó, hektoliterenként 64 kilogrammos súlyminőségű egészséges, rostált árpára,

tengerinél október végéig szállított morzsolt tengerire,

burgonyánál étkezési célra szolgáló, kézzel válogatott, legalább tyuktojás nagyságú, egészséges, érett, kapavágás-, sár- és földmentes burgonyára s a többi terményeknél is egészséges, száraz, megfelelően tisztított árúra vonatkoznak.

Kevésbé jóminőségű árúért csak megfelelően alacsonyabb ár fizetendő.

Amennyiben a búza hektoliterjének súlya 2%-nál nem több idegen keverék mellett, 76 kilogrammnál nagyobb, a megállapított kilogrammja után 73 kilogrammig bezárólag 20 fillérrel, azontúl grammja után 78 kilogrammig bezárólag 20 fillérrel, további három kilogramm súlykülönbözet, azaz 81 kilogrammig 15 fillérrel emelkedik.

Amennyiben a búza hektoliterjének súlya 2%-nál nem több idegen keverék mellett, 76 kilogrammnál kisebb, a megállapított legmagasabb ár a hektolitersúlykülönbözetnek minden megkezdett kilogrammja után 73 kilogrammig bezárólag 20 fillérrel, azontúl minden további kilogrammnál 71 kilogrammig 30 fillérrel csökken.

Ha a búza 2%-nál több idegen keveréket tartalmaz, a keveréknek minden megkezdett egy-egy százaléktöbblete után a megállapított legmagasabb árból 100 kilogrammonként 25 fillért le kell vonni.

Amennyiben a rozs hektoliterjének súlya 2%-nál nem több idegen keverék mellett, 71 kilogrammnál nagyobb, a megállapított legmagasabb ár a hektolitersúlykülönbözetnek minden megkezdett kilogrammja után, illetve abban az esetben, ha a rozs súlyminősége 71 kilogrammnál kisebb, minden megkezdett kilogrammja után, de mindkét esetben legfeljebb 3 kilogramm súlykülönbözetig, 15 fillérrel emelkedik, illetve csökken.

Ha a rozs 2%-nál több idegen keveréket tartalmaz, a keveréknek minden megkezdett egy-egy százaléktöbblete után a megállapított legmagasabb árból 100 kilogrammonkint 20 fillért le kell vonni.

Amennyiben az árpa hektoliterjének súlya 2%-nál nem több idegen keverék mellett, 64 kilogrammnál nagyobb, a megállapított legmagasabb ár a hektolitersúlykülönbözetnek minden teljes kilogrammja után, de legfeljebb 3 kilogramm súlykülönbözetig 75 fillérrel emelkedik, illetőleg 64 kilogrammon alul minden megkezdett kilogramm után, de ugyancsak legfeljebb 3 kilogramm súlykülönbözetig 50 fillérrel csökken.

Ha az árpa 2%-nál több idegen keveréket tartalmaz, a keveréknek minden megkezdett egy-egy százaléktöbblete után a megállapított legmagasabb árból 100 kilogrammonkint 20 fillért le kell vonni.

A hüvelyesekre nézve megállapított legmagasabb árak az ilynemű hüvelyesekre hántolt, felezett, törött vagy megőrölt állapotban is irányadók.

Nem étkezési célokra szolgáló burgonyáért vagy az előirt minőségnek meg nem felelő burgonyáért 3 koronával alacsonyabb árt szabad csak követelni.

A burgonya föld- és sármentessége úgy értendő, hogy az csak a súly 5%-áig tartalmazhat ilynemű idegen anyagot. Az 5%-nál több földet vagy más idegen anyagot tartalmazó burgonyáért a megállapított áraknál csak a megfelelő százalékkal aránylagosan alacsonyabb ár követelhető.

Az 1918. évi augusztus hó 1. napja előtt kiszedett (korai) burgonyára a jelen rendelet nem vonatkozik.

3. §.

A jelen rendelettel megállapított legmagasabb árakat, amelyek magukban foglalják a szállítás kikötött idejéig az őrzésnek és gondozásnak költségeit, valamint a rakodóállomáshoz, illetőleg átvételi helyhez való szállítás költségeit is, zsák nélkül, az átvétel helyén és készpénzfizetés mellett történt eladás esetére kell érteni.

Az eladó az általa szolgáltatott zsák árát külön felszámíthatja.

Oly esetekben, amidőn az átvétel nem a feladó (rakodó) vasúti vagy hajóállomáson, hanem más helyen történt, a fentiekben megállapított legmagasabb ár az illető cikknek az átvételi helytől a feladó vasúti vagy hajóállomásig való szállítás tényleges költségeinek összegével csökkenthető. A szóban forgó levonásnak azonban csak akkor van helye, ha a raktár vagy az átvétel helye a termelőhöz a legközelebbi vasúti vagy hajóállomásnál közelebb fekszik. Az említett címen levonásba hozott összeg semmiesetre sem lehet több, mint amennyi megfelel annak a távolságnak, amennyivel a raktár, illetőleg az átvétel helye a termelőhöz közelebb fekszik, mint a legközelebbi állomás.

A tengeriért követelhető legmagasabb ár a szállítás időpontjához képest a következőleg módosul:

a) közönséges (lófogú) és kevert tengerire nézve:

ha a szállítás történik:	csöves:	morzsolt:
1918. évi október végéig . . .	41.60 K	52.— K
1918. „ november „ . . .	42.70 „	52.60 „
1918. „ december „ . . .	43.80 „	53.20 „
1919. „ január „ . . .	44.90 „	53.80 „
1919. „ febrnár „ . . .	46.— „	54.40 „
1919. „ március „ . . .	47.10 „	55.— „
1919. „ április „ . . .	48.20 „	55.60 „
1919. „ május vagy később . .	49.30 „	56.20 „

b) fajtengerire (cinquantin stb.) nézve:

ha a szállítás történik:	csöves:	morzsolt:
1918. évi október végéig . . .	47.60 K	60.— K
1918. „ november „ . . .	48.85 „	60.65 „
1918. „ december „ . . .	50.10 „	61.30 „
1919. „ január „ . . .	51.35 „	61.95 „
1919. „ február „ . . .	52.60 „	62.60 „
1919. „ március „ . . .	53.85 „	63.25 „
1919. „ április „ . . .	55.10 „	63.90 „
1919. „ május vagy később . .	56.40 „	64.55 „

A burgonyáért, ha a szállítás 1918. évi november hó 30-ika után történik, az 1. §-ban megállapított legmagasabb áron felül a következő térítések fizetendők:

1918. december	31-ig	való	szállítás	esetére	. .	—.50 K
1919. január	31-ig	„	„	„	. .	1.— „
1919. február	28-ig	„	„	„	. .	2.— „
1919. március	31-ig	„	„	„	. .	3.— „
1919. április	30-ig	„	„	„	. .	4.— „
1919. május	31-ig	„	„	„	. .	5.— „
1919. junius	30-ig	„	„	„	. .	6.— „

Az átvevő, ha a téli időszakban kívánja a burgonya szállítását, köteles azt a tárolás helyén átvenni, illetőleg a burgonya minőségét megállapítani. A tárolás helyétől a vasútig, valamint a vasúton való szállítás alatt bekövetkezhető fagykárért az eladó felelősséggel nem tartozik. Ha az átvevő a burgonyának fagymentes csomagolását is kívánja, e fagymentes csomagolásért 10.000 kilogrammonkint legfeljebb 80 korona számítható.

Ha a vevő kívánságára a burgonya a termelés helyétől a vasúti állomásig a feladó (termelő) zsákjaiban szállíttatik, zsák használatért métermázsánkint legfeljebb 1 korona számítható.

4. §.

A vételár hitelezése esetében a megállapított legmagasabb áron felül követelhető kamat legfeljebb 2%-kal haladhatja meg az

Osztrák-Magyar Banknak az ügylet kötésekor érvényben álló váltóleszámolási kamatlábát.

5. §.

A vámkülföldről származó terményekre ez a rendelet nem vonatkozik és e termények forgalombahozatalára nézve a 3.411. 1915. M. E. és az 534/1916. M. E. számú rendeletek (l. a Budapesti Közlönynek 1915. évi szeptember hó 17. napján megjelent 215. számában és 1916. évi február hó 10. napján megjelent 32. számában) rendelkezései irányadók.

6. §.

A vetőmagra nézve a földmívelésügyi miniszter, Horvát-Szlavonországokban a bán e rendelet alól kivételeket engedélyezhet.

7. §.

Aki a jelen rendelettel megállapított árnál magasabb árt, vagy a legmagasabb áron felül a jelen rendelet szerint fel nem számítható bármilyen mellékszolgáltatást követel, elfogad, igéretet kér vagy adat, a maga vagy harmadik személy javára, úgyszintén az is, aki a jelen rendelet ellenére az annak hatálya alá tartozó terményekért a jelen rendelettel megállapított legmagasabb áron felül a jelen rendelet szerint fel nem számítható bármilyen mellékszolgáltatást igér vagy szolgáltat az eladó vagy harmadik személy javára, — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Aki a megállapított legmagasabb árnál magasabb áron vásárol, vagy annak kifizetését megigérte, az e kihágás miatt nem büntethető, ha a kihágást a hatóságnál feljelenti. Ha megállapítható annak a nyereségnek mennyisége, amelyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés kétezer koronán felül a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összegéig terjedhet.

Ama készlet tekintetében, amelyre nézve a kihágást elkövették, a törvény értelmében elkobzásnak van helye. A rendőri büntető eljárás során elkobzandó készlet értékének egyötöde a feljelentőt illeti, többi része a felmerült költségek levonásával a Hadirokkantak Segélyalapja javára fordíttatik. Nem lehet elkobozni azt a készletet, amely a birtokost az e részben érvényben álló rendelkezések értelmében saját házi és gazdasági szükséglet címén megilleti.

E kihágások miatt az eljárás a közigazgatási hatóságoknak, mint rendőri büntető bíróságnak, az államrendőrség működése területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországokban e kihágások miatt az ottani jogszabályok szerint hivatott hatóságok járnak el.

8. §.

A jelen rendeletben említett mezőgazdasági terményeknek az 1917. évi termésből származó készleteire nézve az eddig érvényben álló legmagasabb árak maradnak irányadók.

9. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Hatálya kiterjed a magyar szent korona országainak egész területére.

Budapest, 1918. évi február hó 22. napján.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 5.632/1918. számú rendelete a tengeriliszt és tengeridara legmagasabb árának megállapításáról.[1]

(Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének.)

Értesítem $\frac{\text{Alispán}}{\text{Polgármester}}$ urat, hogy a belföldi polgári fogyasztás céljára forgalomba kerülő tengilisztnek és tengeridarának a Hadi Termény részvénytársaság által követelhető legnagyobb árát 100 kilogrammonkint 60 (hatvan) koronában állapítottam meg. A takarmánydara árát viszont 73 (hetvenhárom) koronában határoztam meg métermázsánkint.

Budapest, 1918. évi február hó 15-én.

A m. kir. minisztérium 1.677/1918. számú rendelete a zöld (be nem érett) állapotban levő buza, rozs, kétszeres, árpa és zab felhasználásának tilalmáról.[2]

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

Buzát, rozsot, kétszerest, árpát és zabot zöld (be nem érett) állapotban etetni, kaszálni, vágni, vagy bármely más módon felhasználni csak a következő esetekben szabad:

1. Ha valamely elemi csapás (jég, víz, fagy) a termény beérését lehetetlenné teszi, vagy ha az illető területnek valamely más növénnyel való hasznosítása kívánatos és lehetséges;

2. ha a terményt zöld takarmány nyerése céljából vetették, de a felhasználás abban az esetben is csak olyan mértékű lehet, hogy az illető terményből az 1918. évi szemtermésre megmaradó

[1]) Megjelent a Közélelmezési Értesítő 1918. évi március hó 1-én kelt 3. számában.

[2]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi április hó 24-én kelt 95. számában.

terület ne legyen kisebb, mint ugyanazon terményből az 1917. évben szemtermelés végett bevetett terület.

2. §.

Az 1. §-ban említett eseteket kivéve az 1918. évi termelésre vetett buzát, rozsot, kétszerest, árpát és zabot zöld (be nem érett) állapotban etetni, kaszálni, vágni vagy bármely más módon felhasználni tilos.

3. §.

Aki a jelen rendelet valamely rendelkezését megszegi vagy kijátssza, vagy megszegésénél vagy kijátszásánál bármely módon közreműködik, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és 2000 K-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak, az államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

4. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya Horvát-Szlavonországokra nem terjed ki. Horvát-Szlavonországokban a zöld vetések megfelelő védelméről a bán gondoskodik.

Budapest, 1918. április hó 22. napján.

A m. kir. minisztérium 2.201/1918. M. E. számú rendelete a közszükséglet céljára igénybeveendő 1918. évi buza-, rozs-, kétszeres-, köles-, tatárka-, árpa- és zabtermés átvételére szervezendő bizottságokról.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

A közszükséglet céljára igénybe veendő termés átvétele tárgyában eljáró hatóság kis- és nagyközségekben a főszolgabíró, törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsú városokban, valamint Fiume városában és kerületében a polgármester, Budapest székesfővárosban a tanács.

2. §.

Az 1. §-ban említett hatóság az átvételnél a jelen rendelet értelmében e célra szervezett átvevő bizottság útján jár el.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi május hó 25-én kelt 119. számában.

Minden város (törvényhatósági joggal felruházott város és rendezett tanácsú város) és nagyközség és minden körjegyzőség területére egy átvételi bizottságot kell alakítani. Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter felhatalmazása alapján a törvényhatóság első tisztviselője indokolt esetben eltérő körzeti beosztással is szervezheti az átvételi bizottságot.

A bizottság áll az elnökből, az Országos Közélelmezési Hivatal kiküldöttjéből, a Hadi Termény r.-t. átvevő közegéből, továbbá hatósági kiküldöttből és a termelő érdekeltség képviselőjéből, végül az átvevő bizottság működésének lebonyolításához szükséges segédszemélyzetből. A bizottság elnökét, valamint a hatósági kiküldöttet és a termelő érdekeltség képviselőjét a törvényhatóság első tisztviselője nevezi ki.

Ahol a termelési viszonyok szükségessé teszik, a bizottság úgy alakítandó, hogy annyi albizottságban működjék, amennyi szükséges ahhoz, hogy az átvevő bizottság a cséplés ideje alatt a termelőkkel az elszámolást hátralék nélkül elvégezhesse. Ebben az esetben a törvényhatóság első tisztviselője a bizottságba annyi hatósági kiküldöttet és termelő érdekeltségi képviselőt nevez ki, ahány albizottság alakíttatik.

A bizottság (bizottságok) megalakításáról a törvényhatóság első tisztviselője köteles legkésőbb 1918. évi június hó 15-éig az Országos Közéletmezési Hivatalhoz és az illetékes élelmezési kormánybiztoshoz községenként részletezett jelentést tenni.

A törvényhatóság első tisztviselője az 1914 : L. t.-c. 5. §-ának és az 1915 : XIII. t.-c. 2. §-ának alapján bárkit kötelezhet az átvételnél való közreműködésre s az átvevő bizottság tagjait már a jelen rendelet erejénél fogva az 1914 : L. t.-c. 5. §-a és az 1915 : XIII. t.-c. 2. §-a alapján közreműködésre kötelezetteknek kell tekinteni.

Az átvevő bizottság elnöke és tagjai, amennyiben nem köztisztviselők, működésük megkezdését megelőzőleg a törvényhatóság első tisztviselője előtt vagy az ezáltal kijelölt hatóság előtt esküt vagy fogadalmat tesznek arra, hogy tisztükben lelkiismeretesen és pártatlanul fognak eljárni.

Az átvevő bizottság feladatkörét és az átvétel körüli eljárást az 1918. évi búza-, rozs-, kétszeres-, köles-, tatárka-, árpa- és zabtermésnek zár alá vételéről, igénybevételéről és feldolgozásának szabályozásáról kibocsátandó rendelet fogja szabályozni.

3. §.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter a bizottság hatáskörét egyéb közszükségleti célokra igénybe vett termények átvételére is kiterjesztheti.

4. §.

Az átvevő bizottságnak ama tagja ellen, aki a jelen rendeleten alapuló megbízása körében szabálytalanságot vagy mulasztást

követ el, vagy működésében hanyagul jár el, a törvényhatóság első tisztviselője, vagy az illetékes közélelmezési kormánybiztos kétezer koronáig terjedhető rendbirságot szabhat ki. A rendbirság közadók módjára hajtandó be és az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter által megjelölendő hadi jótékonysági célra fordítandó. A rendbirság kiszabása ellen a bizottság érdekelt tagja a határozat kézhezvételétől számított 8 napon belül az Országos Közélelmezési hivatalt vezető miniszterhez birtokon kivül felebbezéssel élhet.

A rendbirság kiszabása a bizottság tagjának büntetőjogi felelősségét nem érinti.

5. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Horvát-Szlavonországokban a jelen rendeletnek megfelelő intézkedéseket a bán teszi meg; egyebekben a jelen rendelet hatálya Horvát-Szlavonországokra nem terjed ki.

Budapest, 1918. évi május hó 22. napján.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 100.000/1918. O. K. H. sz. rendelete a terményátvevő bizottságok szervezéséről kiadott 2.201/1918. M. E. számú rendelet végrehajtása tárgyában.[1])

(Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének.)

Az új termés igénybevétele csak akkor járhat a kivánt eredménnyel, ha e terményátvétel a kellő időben, fennakadás nélkül megindul. Ennek előfeltétele, hogy az átvételre vonatkozó előmunkálatok már most megtörténjenek. Az aratás kezdetének már teljesen készen kell találnia azt a szervezetet, amely hivatva lesz a terményátvétel lebonyolítására. — Ezt a célt szolgálja a m. kir. minisztérium 2.201/918. M. E. sz. rendelete.

Az átvevő bizottságok szervezése.

A rendelet szerint a közszükséglet céljára igénybevett termés átvétele tekintetében az eljáró hatóság, kis- és nagyközségekben a főszolgabíró, rendezett tanácsú és törvényhatósági joggal felruházott városokban, valamint Fiume városában és kerületében a polgármester, Budapest székesfővárosban a Tanács. Az átvétel lebonyolítását a hatóságok a rendelet értelmében alakítandó átvevő bizottságok közreműködésével végzik. Alispán (Polgármester) úrnak tehát legsürgősebb feladata az átvevő bizottságok megszervezése, amelyekről községenkint a csatolt minta nyomán összeállított jegyzéket legkésőbb június hó 15-ig a vezetésem alatt álló hivatalhoz s egy példányát az illetékes élelmezési kormánybiztoshoz kell felterjeszteni.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi május hó 28-án kelt 121. számában.

A jegyzéknek tartalmazni kell elsősorban annak megjelölését, hogy az átvevő bizottság működése mely község, illetve községek területére terjed ki, az elnök nevét, amennyiben a bizottság albizottságokra oszlik, az albizottságok számát s végül a bizottság (albizottságok) tagjainak névsorát. Az elnöknek és tagoknak társadalmi állása és a lakóhelye is feltüntetendő.

Bizottságok területi működési köre, albizottságok.

A rendelet általános elvül kimondja azt, hogy átevevő bizottság minden nagyközség, illetve körjegyzőség területén alakitandó. A termelési viszonyok azonban nem egy esetben indokolttá teszik, hogy nagyobb terület utaltassék egy átvevő bizottság hatáskörébe. Ehhez képest a helyi viszonyok szem előtt tartásával több nagyközség, vagy különböző körjegyzőségekhez tartozó községek, végül nagy- és kisközségek is egy átvevő bizottságba foglalhatók össze. A bizottságok megszervezésénél különben mint legfontosabb alapelvet tartsa Alispán (Polgármester) úr szem előtt azt, hogy ezek oly módon szerveztessenek, hogy a termelőktől való elszámolás állandóan minden hátralék nélkül történjék. Ott, ahol a nagy határ, a gazdaságok nagy száma stb. indokolják, az átvevő bizottságot oly módon kell szervezni, hogy az megfelelő számú albizottságra oszolva bonyolitsa le az átvételt. Minden egyes albizottságnak működési területe pontosan előre meghatározandó. Ahol több községre alakittatott egy átvevő bizottság, — amennyiben a termelési viszonyok megkivánják — célszerű minden községre nézve legalább is egy albizottságot alakítani.

A bizottságok helyes megszervezése céljából sorra kell tehát venni a törvényhatóság összes közegeit, számot kell vetni a mult tapasztalataival, s az idei terméskilátások és a bizottság előrelátható napi teljesitményei alapján ki kell számítani azt, hogy hány bizottság, illetőleg a bizottságokon belül hány albizottság szükséges ahhoz, hogy termésfeleslegek lehetőleg azonnal átvehetők is legyenek.

Célszerű, ha Alispán (Polgármester) úr szervezési munkálatokba bevonja a H. T. erre a célra kijelölt közegét.

A bizottság összeállításánál felhivom Alispán (Polgármester) úr figyelmét arra, hogy a rendelet 1. §-ának negyedik bekezdése értelmében bárkit kötelezhet az átvételnél való közreműködésre, s a tagok az 1914 : L. törvénycikk 5. §-a és az 1915 : XIII. törvénycikk 2. §-a alapján közreműködésre kötelezetteknek tekintendők, s velük szemben vonakodásuk esetén a fent irt törvényekben foglalt megtorló intézkedések foganatosítandók.

Elnök.

A bizottság elnökeit a törvényhatóság első tisztviselője nevezi ki. Az elnök kötelessége az átvevő bizottság egész működésének irányitása és felügyelete abból a szempontból, hogy a bizottság

minden tekintetben a termés igénybevétele tárgyában kiadandó rendelet intézkedéseinek megfelelően járjon el. A bizottság egész működéséért a felelősséget az eljáró közigazgatási hatóságok mellett az elnök viseli. A bizottság azon tagjai ellen, akik működésükben hanyagul járnak el, az elnök köteles a törvényhatóság első tisztviselőjéhez haladéktalanul jelentést tenni, amelynek alapján a mulasztókkal szemben a rendelet 3. §-ában előírt rendbirság alkalmazandó, súlyosabb esetekben ellenük (amennyiben cselekményük a kihágás tényálladékát is kimeríti) a kihágási eljárás megindítandó, végül a katonailag felmentett egyénekkel szemben a felmentés visszavonása kérelmezendő a járás főszolgabírájánál.

Minthogy ilyenformán a bizottság eredményes munkássága elsősorban az elnöktől függ, a legnagyobb gond fordítandó arra, hogy ezzel a tisztséggel csak oly megbízható, tekintéllyel bíró intelligensebb egyének bizassanak meg, akik teljes biztosítékot szolgáltatnak arra nézve, hogy a bizottság működését helyesen irányítani, a tagokat kötelességeik teljesítésére a szükséges eréllyel rászorítani képesek.

Hatósági kiküldött.

A bizottság tagjainak sorába Alispán (Polgármester) úr rendeli ki a hatósági kiküldöttet is. Minthogy a hatósági kiküldöttek ilyen számmal a mai tisztviselői karból nem kerülhetnek ki, e szerepet tisztviselők hiányában elsősorban oly magánegyénekre kell ruházni, akik az eddigi rekvirálások során bebizonyították arra való képességüket, illetőleg akikről a feladat lelkiismeretes és pártatlan elvégzése feltételezhető.

Önként értetődik, hogy erre a célra úgy tanítói, mint más állami és közintézményi személyzet igénybevehetése érdekében Alispán (Polgármester) úr előterjesztésére ez évben is készséggel fogok közbenjárni.

Ebbeli esetleges előterjesztését olyan időre várom, hogy ezáltal a bizottság megalakulása késedelmet ne szenvedjen.

A részrehajlás elkerülése végett és így az egész eljárás eredményessége érdekében a hatósági kiküldött lehetőleg saját lakóhelyétől távolabb eső községben alkalmazandó, hogy személyi tekintetek eljárásában ne teszélyezzék.

A termelő érdekeltség képviselője.

Ugyancsak Alispán (Polgármester) úr feladata a bizottságba a termelőérdekeltség képviselőjének kijelölése. A hatósági kiküldött alkalmaztatásától eltérően e szerep lehetőleg a helyi viszonyokat alaposan ismerő, tehát helybeli gazdával töltendő be. Az átvevő bizottság ezen tagja nyomatékosan figyelmeztetendő arra, hogy feladata korántsem egyes termelők igényeinek egyoldalú védelme, hanem ellenkezőleg, annak az előmozdítása, hogy az átvételi eljárás mindenütt a rendelet intézkedéseinek megfelelően, igazságosan,

a termelő tényleges viszonyaihoz mérten hajtassék végre, mert csak ily módon lesz elérhető, hogy a közszükségleti célokra szükséges terménykészleteknek egyszeri eljárás útján való biztosítása által a gazdatársadalom a gazdasági év hátralevő részében minden további zaklatástól mentesíttessék.

Úgy a hatósági kiküldötteket, amennyiben azok nem tisztviselők, mint a termelőérdekeltség képviselőit, elsősorban a katonai szolgálat alól felmentett egyének sorából kell venni, akiktől katonai helyzetük folytán is elvárható, hogy munkaerejüket teljes odaadással állítják a köz szolgálatába.

A H. T. átvevő közege.

A bizottság harmadik tagjáról, a H. T. átvevő közegéről, központilag fog gondoskodás történni. A H. T. Alispán (Polgármester) úrral közölni fogja a körzeti bizományosok névjegyzékét. A körzeti bizományos, amint meghatároztatott, hogy hány bizottság, illetve albizottság szerveztetik, haladéktalanul értesíti a H. T. illetékes főbizományosát, amely utóbbi a kellő időben bejelenteni tartozik Alispán (Polgármester) úrnak az egyes átvevő bizottságokba, esetleg albizottságokba kijelölt közeg nevét. Ugyanezen kiküldött több bizottságnak vagy albizottságnak is tagja lehet.

A közélelmezési miniszter kiküldöttje.

A részemről a szükséghez képest kiküldendő egyén vagy állandóan, vagy csak ideiglenesen vesz részt a bizottság munkájában. E megbizottak teendőit, akiknek működési köre egy vagy több átvevő bizottságra fog kiterjedni, külön fogom meghatározni.

Tagok száma albizottságok esetén.

Amennyiben az átvevő bizottság albizottságra fog oszlani, a rendelet értelmében alispán úr a hatósági kiküldötteket és a termelőérdekeltség képviselőit mindig oly számban nevezi ki, ahány albizottságból fog állani a bizottság.

Segédszemélyzet.

Habár a jegyzék a segédszemélyzet tagjainak a felsorolására ki nem terjed, tájékoztatásul már most megjegyzem, hogy a segédszemélyzet körébe feltétlenül bevonandók lesznek a község területén működő gépészek és cséplőkönyvvezetők, ezeken kivül az irásmunkák végzésére a fejlettebb ifjuság, testi munkák végzésére magának a termelőnek a munkásai, községbeli napszámosok, vagy más alkalmas személyek vehetők igénybe.

Eskütétel.

Az átvevő bizottság elnöke és tagjai — amennyiben nem köztisztviselők vagy nem tényleges szolgálatban álló katonák — feladatuk pontos, pártatlan és legjobb tudomás szerint való telje-

sitésére működésüknek megkezdése előtt esküt vagy fogadalmat tesznek a törvényhatóság első tisztviselője, illetve az általa kijelölendő hatóság kezébe. Az eskü vagy fogadalom letétele iránt az átvételi bizottság megalakításával egyidejűleg kell intézkedni.

Hasonló esküt vagy fogadalmat tesznek a bizottságba rendelt segédszemélyzet, a tényleges katonai szolgálatban nem álló gépészek, cséplőkönyvvezetők és írnokok is. A szabadságolt vagy vezényelt katonák működésük előtt letett katonai, honvédségi, népfölkelői esküjükre vagy fogadalmukra figyelmeztetendők.

A tényleges katonai szolgálat alól felmentettek figyelmeztetendők arra, hogy amennyiben kötelességüket pontosan nem teljesítik s a termés átvétele körül bárminő visszaélést követnek el, intézkedés fog történni felmentésük azonnali megszüntetése és bevonulásuk iránt.

A H. T. meghatalmazottja, miután eljárása hatósági jelleggel nem bír, esküt vagy fogadalmat nem tesz és működéséért az általa, illetőleg megbízója által a H. T.-vel kötött szerződés alapján viseli a felelősséget, és az esetleg elkövetett visszaélésekért az érvényben levő bírói rendelkezések értelmében felel.

Díjazás.

Az átvevő bizottság tagjainak díjazásáról később kibocsátandó rendeletben fogok intézkedni. E rendeletben gondoskodni fogok arról, hogy a tagok és az arra jogosult segédszemélyzet díjazása a változott viszonyoknak s a bizottság nagy és fontos munkájának megfelelő legyen.

Az átvevő bizottságokra már az aratás alatt is fontos feladatok fognak hárulni. Igen súlyos következményekkel jár, ha megalakításuk késedelmessége folytán működésüket kellő időben meg nem kezdhetik. Ennek a következtében a felelősség teljes egészében az eljáró közigazgatási hatóságokat is fogja terhelni. Nyomatékosan felhívom tehát Alispán (Polgármester) urat, hogy a szervezési munkálatokat haladéktalanul kezdje meg, s feltétlenül az előírt időre fejezze is be, s a jegyzékeket haladéktalanul az 1918. évi junius hó 15-ig hozzám *külön sürgetés bevárása nélkül* okvetlenül terjessze fel.

Budapest, 1918. évi május hó.

A m. kir. minisztérium 2.329/1918. M. E. számú rendelete a zöld (be nem érett) állapotban levő buza, rozs, kétszeres, árpa és zab felhasználásának tilalmáról szóló 1.677/1918. M. E. számú rendelet módosítása tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi junius hó 7-én kelt 129. számában.

MÚZEUM KÖNYVTÁRA

1. §.

A zöld (be nem érett) állapotban levő búza, rozs, kétszeres, árpa és zab felhasználásának tilalmáról szóló 1.677/1918. M. E. számú (a Budapesti Közlönynek 1918. évi április hó 24-ik napján megjelent 95. számában kihirdetett) rendelet 1. §-a akként módosul, hogy az 1918. évi termelésre vetett búzát, rozsot, kétszerest, árpát és zabot a jelen rendelet életbeléptétől kezdve zöld (be nem érett) állapotban etetni, kaszálni, vágni vagy bármely más módon felhasználni kizárólag csak abban az esetben szabad, ha valamely elemi csapás (jég, víz, fagy) a termény beérését lehetetlenné teszi.

2. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Budapest, 1918. évi június hó 2. napján.

A m. kir. minisztérium 2.490/1918. M. E. számú rendelete az 1918. évi búza-, rozs-, kétszeres-, köles-, tatárka-, árpa- és zabtermésnek zár alá vétele, igénybevétele és feldolgozásának szabályozása tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

A termés zár alá vétele.

1. §.

Minden termelőnek 1918. évi buza-, rozs-, kétszeres-, köles-, tatárka, árpa- és zabtermése a közélelmezés és közszükséglet biztosítása végett zár alá helyeztetik és afelől a termelő csak a jelen rendeletben megszabott korlátok között rendelkezhetik.

A jelen rendelet alkalmazásában termelőnek kell tekinteni azt is, aki az 1918. évi termésből haszonbér, munkabér, aratórész, cséplőrész, konvenció, párbér vagy más hasonló természetbeni szolgáltatás fejében kap a termelőtől búzát, rozsot, kétszerest, kölest, tatárkát, árpát vagy zabot. Ehhez képest a zár alá vétel az ily címen kapott terményekre is kiterjed és birtokosuk azokkal szintén csak a jelen rendeletben megszabott korlátok között rendelkezhetik.

2. §.

A termelő köteles a zár alá vett termést az előrelátó gazda gondosságával learatni és mihelyt arra a termény alkalmassá vált, minden indokolatlan késedelem nélkül kicsépeltetni. A cséplés meg-

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi június hó 16-án kelt 137. számában.

kezdését a községi előljáróságnál (városokban a polgármesternél) előre be kell jelenteni.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter felhatalmaztatik, hogy üzemen kivül álló cséplőgépeket a hozzátartozó felszerelésekkel térités fejében használatra igénybevehessen, illetőleg az igénybevételre a törvényhatóság első tisztviselőjét felhatalmazza.

Ott, ahol a cséplést kellő időben meg nem kezdik és idejében le nem folytatják, a törvényhatóság első tisztviselője a mulasztó költségére a cséplésnek közerővel való foganatositását elrendelheti.

3. §.

Az 1918. évi termésből kicsépelt buza, rozs, kétszeres, köles, tatárka, árpa és zab mennyiségét a termelő irásban a jelen rendelethez csatolt *A)* mintának megfelelő ürlapon köteles bejelenteni.

Aki gőzcséplőgéppel, avagy benzinnel, petroleummal, villamos vagy más motorikus erővel hajtott cséplőgéppel vagy járgányos (állati erővel hajtott) cséplőgéppel, akár a maga, akár más részére az 1918. évi termésből buzát, rozsot, kétszerest, kölest, tatárkát, árpát vagy zabot csépel, köteles az általa végzett cséplésekét a jelen rendelethez csatolt *B)* mintának megfelelőleg bejelenteni. Az első bekezdésben megszabott bejelentést ez a rendelkezés nem érinti.

Aki 1918. évi buza-, rozs-, kétszeres-, köles-, tatárka-, árpa- és zabtermését részben vagy egészben kézierővel hajtott cséplőgéppel, hadaróval vagy nyomtatással csépeli ki, az ilykép kicsépelt mennyiségekre nézve a bejelentést csakis mint termelő köteles megtenni.

A termelő a bejelentést a cséplés befejeztével, ha azonban a cséplés két hétnél tovább tart, kéthetenkint annál a községi előljáróságnál (polgármesternél) köteles beszolgáltatni, amelynek a területén a cséplés történt.

Ha a termelő az ürlapot nem tudja maga kitölteni, bemondása alapján azt a községi előljáróság (polgármester) vagy annak megbizottja tartozik helyette díjtalanul kiállitani. A termelőnek a bejelentőlapon a saját, a cséplő- és aratómunkások és a gépész részére kicsépelt gabonamennyiséget külön kell bejegyeznie s ha a termést cséplőgéppel csépeltette, a géptulajdonos nevét és lakhelyét is fel kell tüntetnie.

Minden cséplőgép birtokosa (bérlője, kezelője) a kicsépelt összes búza-, rozs-, kétszeres-, köles-, tatárka-, árpa- és zabmennyiség lemázsálásáról és a mázsálási adatok pontos feljegyzéséről köteles gondoskodni. E célból a cséplés megkezdése előtt a községi előljáróságnál a jelen rendelethez mellékelt *C)* mintának megfelelő összefűzött cséplőkönyvet mutat be hitelesités végett. A cséplőkönyvön a vezetésért felelős személy nevét fel kell tüntetni. A cséplőkönyvbe minden mázsálást, továbbá a termelők és cséplési

napok szerint összegezett eredményeket haladéktalanul be kell vezetni és a bejelentéseket ezek alapján kell megtenni. A cséplőgép birtokosa (bérlője, kezelője) a cséplőkönyvet megőrizni és azt a cséplés befejeztével a községi előljáróságnak (polgármesternek) átadni tartozik. Ha a cséplőgép birtokosa (bérlője, kezelője) a cséplést egy községben befejezte és azt másik községben folytatja, ott egy új cséplőkönyvet a községi előljáróságnál (polgármesternél) hitelesítés végett bemutatni és a cséplés befejeztével beszolgáltatni köteles. A községi előljáróság (polgármester) a cséplőkönyveket köteles az átvevő bizottságnak haladéktalanul átadni. Az átvevő bizottság a cséplőkönyvet (könyveket) az átvételi eljárás lebonyolítása után a cséplőgép birtokosa (bérlője, kezelője) részére leendő visszaszolgáltatás végett a községi előljáróságnak (polgármesternek) átadni köteles.

Aki a cséplőkönyvbe valótlan adatokat vezet be, valamint az is, aki a cséplőkönyvet hiányosan vezeti, az — amennyiben a cselekmény a büntetőtörvényeknek a magánokirathamisításra vonatkozó, vagy más súlyosabb büntető rendelkezései alá nem esik — a 38. §. szerint felel.

Minden terményátvétel foganatosításával vagy annak ellenőrzésével megbízott hatósági közeg a cséplőkönyvbe bármikor — a cséplés időtartama alatt is — betekinthet s annak adatait a bejelentések ellenőrzésére és helyesbítésére felhasználhatja.

Az ugyanegy községben végzett cséplések eredményét a gép birtokosa (bérlője, kezelője) köteles hetenkint termelőnkint és terményenkint részletezve annál a községi előljáróságnál (polgármesternél) bejelenteni, amelynek területén a cséplés történt. A bejelentéseket csakis a községi előljáróság (polgármester) által kiadandó s egy hétre (vasárnap-szombat) szóló bejelentőlapokon szabad megtenni. Ily bejelentőlapokkal az előljáróságok (polgármesterek) központilag fognak elláttatni.

A községi előljáróság (polgármester) a bejelentőlap beszolgáltatását a bejelentőlaphoz tartozó szelvényen tanúsítja.

Ha a cséplőgéppel a cséplési idény alatt valamely héten cséplést nem végeztek, úgyszintén ha a cséplést az 1918. évi cséplési idényre befejezték, a bejelentésre kötelezett ezt szintén köteles a jelen §. szerint bejelenteni.

A községi előljáróság (polgármester) köteles a bejelentőlapokat a bejelentésre kötelezettek között haladéktalanul szétosztani, őket a bejelentési kötelezettségükre kioktatni, a bejelentőlapok pontos beszolgáltatását ellenőrizni és szorgalmazni s a cséplés folyamata alatt állandó figyelemmel kísérni és ellenőrizni, hogy a határban végzett cséplésekről megtörténik-e a bejelentés.

A községi előljáróság (polgármester) köteles az előző hétről beszolgáltatott bejelentőlapokat és pedig a cséplőgépbirtokosok (bérlők, kezelők) bejelentőlapjait kivétel nélkül, továbbá azon termelők bejelentőlapjait, akikkel az átvevő bizottság az előző héten elszámolt, zárt borítékban, kedden reggel a m. kir. központi statisz-

tikai hivatal címére postára adni. A községi előljáróság (polgármester) azt, hogy a község (város) területén a cséplést megkezdték vagy befejezték, a m. kir. központi statisztikai hivatalnak külön bejelenteni köteles.

Az Országos Közélelmezési Hivatal vezetésével megbizott miniszter, valamint a földmívelésügyi miniszter megbizottai, illetőleg kijelölt szervei, továbbá a m. kir. központi statisztikai hivatal megbizottai, úgyszintén a hatóság és az átvevő bizottság a bejelentett adatok helyességének megállapítása végett a bejelentésre kötelezettek feljegyzéseit és a bejelentőlapokat a helyszinen megvizsgálhatják.

A községi előljáróság (polgármester) köteles a község területén állandóan lakó cséplőgépbirtokosokat, cséplőgépbérlőket és cséplőgépkezelőket az egész gazdasági év folyamán állandóan nyilvántartani és a beállott változásokat a m. kir. központi statisztikai hivatalnak haladéktalanul bejelenteni.

4. §.

A termelő magtermése a cséplés időpontjában, tehát a mag kihulltával egyidejűleg a közszükségleti célokra igénybevételik és azt vagy annak egy részét a termelő, a jelen §. második bekezdésében megjelölt esetet kivéve, fel nem használhatja, fel nem őröltetheti, fel nem etetheti, fel nem dolgoztathatja, el nem idegenítheti, azon másnak jogot nem engedhet és azzal másként nem rendelkezhetik, hanem azt, a hatóság által részére a jelen rendelet 5. §-a alapján feloldott mennyiség figyelembevételével, a Hadi Termény Részvénytársaságnak (a jelen rendeletben röviden H. T.-nek van nevezve) átadni köteles.

Ha a termelő rászorul arra, hogy házi vagy gazdasági szükségletére saját terméséből valamely mennyiséget még a cséplés befejezése, illetőleg az átvevő bizottsággal való leszámolás előtt felhasználjon, ezt a mennyiséget az őt jogosan megillető egész évi házi és gazdasági szükséglet terhére saját felelősségére felhasználhatja, azonban az ilykép felhasznált mennyiségről terményenkint részletezett pontos jegyzéket vezetni és ezt az elszámolás alkalmával az átvevő bizottságnak bemutatni köteles. Ez a mennyiség azonban a házi és gazdasági szükséglet tekintetében — a vetőmagtól eltekintve, amelyre nézve a bevetett terület irányadó — azt a mennyiséget meg nem haladhatja, amelyet a termelő az átvevő bizottsággal való elszámolás megejtéséig a fennálló rendelkezések értelmében házi és gazdasági szükségletére jogosan felhasználhatott.

A termelő jogosult termését a H. T. illetékes bizományosának megvételre felajánlani még mielőtt az átvevő bizottság leszámolás végett gazdaságában megjelenik. A H. T. bizományosa a termelőnek a tőle tényleg elszállított terményről a *D)* mintának megfelelő »Átvételi elismervényt« köteles kiszolgáltatni, amelyet a

termelő megőrizni s az átvevő bizottság előtt saját igazolására felmutatni tartozik.

A H. T. bizományosa az ily módon megvett terménymennyiségnek elszállítását a jelen rendelethez mellékelt *E)* minta szerinti értesítéssel az átvevő bizottságnak esetenkint haladéktalanul bejelenteni tartozik.

A termelő jogosítva van egyik gazdaságának terméséből ugyanazon vagy más törvényhatóság területén levő háztartása vagy gazdasága számára megfelelő mennyiségű termény feloldását az elszámolás előtt is az átvevő bizottságtól kérni, ha utóbbi gazdaságában ottani házi és gazdasági szükségletének fedezésére elegendő termése nincsen.

E termény elszállitására a termény fekvése helyén eljáró átvevő bizottság irásbeli igazolása alapján az illetékes főszolgabiró (polgármester) ad az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter előzetes felhatalmazásával szállítási igazolványt.

Az 1. §. második bekezdésében említett termelők búza-, rozs-, kétszeres-, köles-, tatárka-, árpa- és zabkészlete abban az időpontban vétetik a közszükségletek céljaira igénybe, midőn azt részükre kiszolgáltatják.

Az említett személyek a kapott terményekből a jelen rendelet alapján részükre feloldott mennyiséget külön engedély nélkül az átvevő bizottság igazolása alapján állandó lakásuk helyére akkor is elszállíthatják, ha az a hely nem annak a törvényhatóságnak a területén fekszik, ahol a termény termett. Az átvevő bizottság a leszámolási jegyzék másolatát az említett termelők lakóhelye szerint illetékes átvevő bizottságnak megküldeni tartozik. Az elszállításhoz, ha ez vasuton, hajón vagy gépkocsin történik, a járási főszolgabiró (polgármester) által kiállított szállítási igazolvány szükséges.

Búza, rozs, kétszeres, köles, tatárka és árpa átvétele.

5. §.

A 2.201/1918. M. E. számú rendelet értelmében alakitott átvevő bizottság működését megalakulása után azonnal megkezdi.

A bizottság feladata a termésbecslés, az aratás menetének figyelemmel kisérése, a cséplés kezdetének, befejeztének és eredményének nyilvántartása, az egyes termelőknél a cséplés folyamatának ellenőrzése, ellenőrzi továbbá, hogy a termelők és gépbirtokosok (bérlők, kezelők) a cséplés eredményéről a megszabott bejelentéseket kellő időben megtegyék s azok továbbíttassanak; végül intézkedik a cséplés eredményének elszámolása és a feles gabona átvétele iránt.

Mihelyt valamely termelőnél, illetőleg a termelőnek egyazon község határán fekvő gazdaságában a cséplés véget ért, az átvevő bizottság a termelővel azonnal leszámol.

Az átvevő bizottság köteles az Országos Közélelmezési Hivatal által megállapitott nép-, háztartás-, állatszámlálás-, valamint vetésterület felvételének adatai és a cséplés eredménye, továbbá az érvényes rendelkezések alapján a termelő házi és gazdasági szükségletére szolgáló terménymennyiséget megállapitani, azt a termelő részére a zár és igénybevétel alól feloldani.

Az átvevő bizottságnak a szükséglet megállapítására és a közcélokra átengedett felesleg mérvére vonatkozó döntése ellen úgy a termelőnek, mint az átvevő bizottság bármely tagjának, ideértve a H. T. átvevő közegét is, joga van az elsőfokú közigazgatási hatósághoz birtokon kivül 15 napon belül felebbvitellel élni.

A felszólamló fél az elsőfokú hatóság döntése ellen 15 napon belül ugyancsak birtokon kivül az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszterhez felebbezéssel élhet.

Az elsőfokú hatóságnak az a határozata, amellyel az átvevő bizottság által megállapitott terménymennyiségnél többet old fel, felebbezés hiányában is csak az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter jóváhagyása után válik jogerőssé.

Az átvevő bizottság a leszámolás alapján megállapítja a termésfelesleget és ha a felesleg 25 q-t meg nem halad vagy a készlet veszélyeztetettnek látszik, azonnal gondoskodik a feleslegnek a hatósági raktárba, illetőleg a H. T. gyüjtőraktáraiba való beszállításáról.

A bizottság a leszámolásról a termelőnek az *F)* minta szerinti elszámolási jegyzéket ad, amelyet a termelő megőrizni s a hatóságnak kívánatra bármikor felmutatni tartozik.

Ugyancsak köteles a bizottság a termelőkkel való elszámolás alapján megállapitott feleslegekről a *G)* minta szerinti kimutatást két példányban vezetni s ezek egyikét a községi előljáróságnak (polgármesternek), a másikat a m. kir. központi statisztikai hivatalnak hetenkint beküldeni. A községi előljáróság (polgármester) a kimutatást megőrizni tartozik.

6. §.

A H. T.-nek erre kijelölt bizományosa köteles a feleslegeket késedelem nélkül a kijelölt raktárakban átvenni. A készlet hatósági árának megtérítése a készleteknek tényleges átvételekor történik.

Ha a bizományos a termésfelesleget a termelőnél az átvételtől számitott 30 napon túl visszahagyja, köteles a termelőnek őrzési és raktározási díjat fizetni, amelynek nagyságát az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter állapitja meg. Ily esetekben azonban a bizományos felelősséggel tartozik, ha a visszahagyott készlet akár mennyiségében, akár minőségében az ő hibájából vagy mulasztásából nem marad épségben.

A H. T. köteles a törvényhatóságok területén megfelelő számú és járásonkint legalább egy gyüjtőraktárról gondoskodni és pedig lehetőleg vasuti vagy hajóállomásnál, amely célból szükség esetén

ben a törvényhatóság első tisztviselője köteles a H. T.-nek a raktár megszerzésére segédkezet nyujtani.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter felhatalmaztatik, hogy a gabona tárolására szolgáló magtárakat, raktárakat és egyéb e célra alkalmas helyiségeket térítés fejében használatra igénybevehesse, illetőleg az igénybevételre a törvényhatóság első tisztviselőjét felhatalmazza.

A terményeknek a legközelebbi vasuti vagy hajóállomásra, illetve a kijelölt raktárakba vagy feldolgozó-telepekre való szállítása a termelőt terheli.

Amennyiben a termények a legközelebbi vasuti vagy hajóállomásnál messzebb fekvő raktárba vagy feldolgozó-telepre szállíttatnak, úgy a termelőnek a távolsági többletnek megfelelő fuvarteljesítményért külön térítés jár. Amennyiben a termelő 20 km.-nél nagyobb távolságra szállít, úgy a 20 km.-t meghaladó útért minden esetben külön térítés jár. Egyébként e rendelkezések a 764/1918. M. E. számú rendelet 3. §-át nem érintik.

A termelők késedelmessége esetében az elsőfokú közigazgatási hatóság a H. T. megkeresésére köteles a szállításról a termelő költségére más fuvarok, a szükséghez képest közerő kirendelésével gondoskodni.

A zab átvétele.

7. §.

A zab átvételére nézve a jelen rendelet 5. és 6. §-ában foglalt rendelkezések irányadók, azzal az eltéréssel, hogy a termelő a zabtermésből mily részt és mily módon köteles közszükségleti célokra beszolgáltatni, úgyszintén a termelőnél esetleg megmaradt felesleg forgalombahozatalának módozatait a földmívelésügyi miniszter az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszterrel egyetértőleg állapítja meg.

Általános rendelkezések a házi és gazdasági szükségletre vonatkozólag.

8. §.

Azt, hogy a termelő a jelen rendelet hatálya alá tartozó terméséből házi szükségletére mennyit tarthat vissza, illetőleg hogy terméséből erre a célra a zár és az igénybevétel alól mennyi oldható fel, úgyszintén a nem termelők által fejenként fogyasztható lisztmennyiséget külön rendelet fogja megállapítani. Ugyancsak külön rendelet állapítja meg a gazdaságl szükségletre feloldható, illetőleg felhasználható, valamint beszerezhető terménymennyiséget.

9. §.

A házi és gazdasági szükséglet (8. §.) megállapításánál legfeljebb az 1919. évi augusztus hó 15. napjáig terjedő időt lehet számításba venni.

10. §.

Azokról, akik nem termelők, a községi előljáróság (polgármester) házi szükségletükre (8. §.) nézve a *H)* mintának megfelelő összeirást tartozik legkésőbb július 10-ig elkésziteni. Azokról a termelőkről pedig, akiknek saját termése házi szükségletüket nem fedezi, az átvevő bizottság köteles az *I)* mintának megfelelő jegyzéket kiállítani és a községi előljáróságnak (polgármesternek) átszolgáltatni. Azoknak, akik a házi és gazdasági szükségletükre (8. §.) a H. T.-től búzát, rozsot, kétszerest és árpát kívánnak vásárolni, a községi előljáróság (polgármester) a jelen rendelethez mellékelt *K)* minta szerint kiállított beszerzési utalványt ad s a H. T. az utalványok ellenében — amennyiben a község területén termett és még ott tároló készletek felett rendelkezik — a kiutalt mennyiséget kiszolgáltatja. A községi előljáróság (polgármester) a beszerzési utalványokat egyelőre csak az 1918. szeptember 30-ig terjedő szükségletre állithatja ki. A községi előljáróság (polgármester) a kiszolgáltatott beszerzési utalványokról a jelen rendelethez mellékelt *L)* mintának megfelelően kiállított jegyzéket köteles vezetni.

Azt, hogy 1918. évi szeptember hó 30. után a házi és gazdasági szükségletre (8. §.) terményeket (búzát, rozsot, kétszerest és árpát) mily módozatok mellett lehet a H. T. útján beszerezni, az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter a gazdasági szükségletre nézve a földmivelésügyi miniszterrel egyetértőleg állapitja meg.

11. §.

A földmivelésügyi miniszter által az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszterrel egyetértőleg erre kijelölt állami és magán gazdaságok és magnemesitők jogositva vannak vetőmag céljaira alkalmas búza-, rozs-, kétszeres-, köles-, tatárka-, árpa- és zabtermésüket, vagy annak egy részét az átvevő bizottság közbenjöttével a H. T. útján az érvényben álló legmagasabb áron, a nemesitett magvakat pedig a földmivelésügyi miniszter által meghatározott áron vetés céljaira a földmivelésügyi minisztérium kirendeltségeinek vagy oly gazdasági egyesületeknek és szövetkezeteknek eladni, amelyek a földmivelésügyi minisztertől vetőmag vételére és eladására engedélyt nyertek.

Az előbbi bekezdésben emlitett szervezetek az igy vásárolt készletet tagjaik, illetőleg a működésük körzetében lakó termelők részére eladhatják. Az eladás módozatait a földmivelésügyi miniszter az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszterrel egyetértve fogja megállapitani.

12. §.

Aki házi és gazdasági szükségletére (8. §.) gabonával vagy liszttel el van látva, azt csak házi és gazdasági szükségletének

fedezésére és csak a rendeletekben engedélyezett mértékben használhatja fel. Amennyiben pedig a házi vagy gazdasági szükséglet címén birtokában lévő gabona vagy liszt erre a célra feleslegessé válik, köteles ezt a körülményt a községi előljáróságnak (polgármesternek) bejelenteni, aki a bejelentés megtörténtéről a félnek elismervényt ad és erről a H. T.-t értesíti. A H. T. az átvétel iránt haladéktalanul intézkedni köteles.

13. §.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter a földmívelésügyi miniszterrel egyetértőleg, vagy felhatalmazásuk alapján a törvényhatóság első tisztviselője ott, ahol a készletek időelőtti elfogyasztásának, meg nem engedett forgalombahozatalának veszélye, vagy a készletet egyébként veszélyeztető okok fennforognak, a házi és gazdasági szükséglet címén feloldott vagy beszerzett terményeknek községi, járási vagy törvényhatósági raktárakba való beszolgáltatását elrendelheti s megállapíthatja azt, hogy a jogosultaknak a termény mily részletekben szolgáltatható ki.

14. §.

Aki gabonával ellátva nincsen, azt házi szükségletének fedezésére szolgáló liszttel a hatóság látja el. Az ezen célra szükséges lisztmennyiséget a H. T. az egyes törvényhatóságoknak az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter által megállapított mennyiségben bocsátja rendelkezésére.

15. §.

Ugy a nem termelőknek, mint a termelőknek fedezetlenül maradt gazdasági szükségletéről a községi előljáróság (polgármester) az átvevő bizottság közbenjöttével a törvényhatóság első tisztviselője útján megfelelően összállított részletes kimutatást terjeszt fel a földmívelésügyi miniszterhez, aki az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszterrel egyetértve állapítja meg a H. T. által a törvényhatóságnak kiutalható terménymennyiséget.

Gabonanemüek ipari feldolgozása.

16. §.

Azt, hogy a magyar szent korona országainak területén levő sörfőzdék és önálló malátagyárak az 1918—1919. évi termelési időszak alatt sör-, illetve malátagyártás céljaira mennyi árpát tarthatnak vissza, illetőleg szerezhetnek be, hogy a beszerezni, illetve visszatartani engedélyezett mennyiségből milyen részt és milyen feltételek mellett dolgozhatnak vagy dolgoztathatnak fel malátává, a kereskedelemügyi miniszter a földmívelésügyi miniszter és a pénzügyminiszter hozzájárulásával az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter állapítja meg. A sörgyárak az általuk elő-

állított vagy előállíttatott malátát kizárólag sörgyártás céljaira használhatják fel.

17. §.

A beszerezhető, illetve visszatartható árpa összmennyiségei a magyar szent korona országainak területén levő sörfőzde vállalatok között a pénzügyminiszter a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg osztja fel. A felosztás az 1913—1914. évi termelés időszakban termelt sörmennyiségek extrakttartalma alapján, azon sörfőzdéknél pedig, amelyeket az 1913—1914. évi termelési időszak folyamán helyeztek üzembe, termelési viszonyaik alapul vétele mellett végzett arányosítás szerint történik. A felosztást a pénzügyminiszter az egyes sörfőzdékre illetékes kir. pénzügyigazgatóságokkal közli, ezek a sörfőzde vállalatokat haladéktalanul értesítik.

A beszerezhető, illetőleg visszatartható árpamennyiséget a magyar szent korona országainak területén levő önálló malátagyári vállalatok között a kereskedelemügyi miniszter Horvát-Szlavonországokra nézve a bánnal egyetértőleg fogja felosztani. A felosztás az 1913—1914. évi termelési időszakban termelt malátamennyiség alapján, azon malátagyáraknál pedig, amelyeket az 1913—1914. évi termelési időszak folyamán helyeztek üzembe, a termelési viszonyaik alapul vételével végzett arányosítás szerint fog történni.

18. §.

Minden sörfőzde és malátagyár a részére megállapított árpamennyiséget kizárólag a H. T.-től vásárolhatja.

A termelő a saját sörfőzdéje, illetőleg a saját malátagyára részére megállapított árpamennyiségnek saját terméséből — kizárólag sörfőzés, illetőleg malátagyártás céljára — való feloldását kérheti az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető minisztertől, de ezt csak a 16. §. értelmében teendő újabb intézkedés alapján dolgozhatja vagy dolgoztathatja fel. Az ilyen visszahagyott árpamennyiséget a termelő sörfőzde, illetőleg malátagyártulajdonos a községi előljáróságnál (polgármester) bejelenteni köteles; a sörfőzdéknek ezt a bejelentést a most említetteken kívül a kir. pénzügyigazgatóságnál is meg kell tenniök.

A H. T.-től beszerzett árpamennyiséget a beszerző sörfőzde legkésőbb az átvételt követő 24 óra alatt a sörfőzdére illetékes kir. pénzügyigazgatóságnál bejelenteni köteles.

A kereskedelemügyi miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg elrendelheti, hogy az egyes sörfőzdék és malátagyárak azt az árpát, amelyet az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter részükre feldolgozásra engedélyezett, malátázás végett más sörfőzdének, illetőleg más malátagyárnak engedjék át. Az ily esetben követelhető legmagasabb árt a nevezett két miniszter fogja megállapítani.

19. §.

A sörfőzdék és az önálló malátagyárak az általuk előállított malátacsirakészletet fel nem használhatják, fel nem dolgozhatják és azt a rendeletileg megállapítandó áron a H. T.-nek átadni kötelesek.

A H. T. az általa átvett malátacsiramennyiségeket kizárólag sajtolt élesztő gyártásával foglalkozó iparvállalatoknak adhatja el. Az egyes vállalatoknak átengedhető mennyiségek tekintetében az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter intézkedik.

A malátagyári vállalat részére engedélyezett árpából előállított malátát a rendeletileg megállapítandó áron a H. T.-nek kell átadni.

Abban a tekintetben, hogy az előző bekezdésben említett malátából a H. T. a sörfőzdéknek mily felosztással, mily mennyiséget engedhet át, a kereskedelemügyi miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg intézkedik.

20. §.

Azt, hogy a magyar szent korona országainak területén levő, fogyasztási adó alá eső szeszfőzdék az 1918—1919. termelési időszak alatt szeszgyártás céljára mennyi rozsot és árpát tarthatnak vissza, illetőleg szerezhetnek be és hogy az engedélyezendő mennyiséget mily feltételek mellett dolgozhatják fel szeszszé, valamint azt, hogy a visszatartható, illetőleg beszerezhető rozs- és árpamennyiség a magyar szent korona országaiban levő szeszfőzdevállalatok között miként oszlik meg, a pénzügyminiszter határozza meg. Rozsot és árpát alapanyagként csupán azok a szeszfőzdék fordíthatnak szesztermelésre, amelyek sajtolt élesztőt is készítenek. Sajtolt élesztőt nem készítő szeszfőzdék csakis árpát és abból is csupán olyan mennyiséget tarthatnak vissza, illetőleg szerezhetnek be, amennyi a cefrézéshez használatos maláta előállításához szükséges. A fogyasztási adó alá eső szeszfőzdék az említett termelési időszakban búzát, kétszerest, kölest, tatárkát és zabot egyáltalában nem dolgozhatnak fel.

21. §.

A termelő a saját szeszfőzdéje részére megállapított rozs- és árpamennyiségnek a saját terméséből kizárólag szeszfőzés céljára való feloldását kérheti az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető minisztertől, de azt csak a 20. §. értelmében teendő újabb intézkedés értelmében dolgozhatja vagy dolgoztathatja fel. Egyébként úgy a mezőgazdasági, mint az ipari szeszfőzde a vállalat részére megállapított rozs- és árpamennyiséget kizárólag a H. T. útján szerezheti be.

22. §.

A malátakávé-, árpakávé- és pótkávégyártás céljára, valamint az árpagyöngy- és köleskásagyártás céljára a H. T. útján beszerez-

hető és a jelzett célra feldolgozható rozs-, árpa- és kölesmennyiségre nézve az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter esetről-esetre ad engedélyt. A feldolgozott malátakávé-, árpakávé-, pótkávé-, árpagyöngy- és köleskásakészletek csak a H. T. útján az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter által megállapítandó áron hozhatók forgalomba.

Azt, hogy a magyar szent korona országainak területén levő keményítőgyári vállalatok búzakeményítő gyártása céljaira mennyi búzát, illetőleg lisztet szerezhetnek be a H. T. útján és hogy az engedélyezett mennyiségből mily részt és mily feltételek mellett dolgozhatnak fel, az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter a kereskedelemügyi miniszterrel — Horvát-Szlavonországokra nézve a kereskedelemügyi miniszter a bánnal — egyetértőleg állapítja meg.

Az engedélyezett mennyiséget az egyes keményítőgyárak között a kereskedelemügyi miniszter — Horvát-Szlavonországokra nézve a bánnal egyetértőleg — fogja felosztani. A felosztás minden egyes gyárra nézve az 1916/1917. évi termelési időszakban termelésre engedélyezett mennyiségek figyelembevételével fog történni.

Az engedélyezett mennyiségből előállított keményítő csupán a H. T., illetve az ennek megbízásából eljáró Magyar Keményítőgyárak Központi Eladási Irodája r.-t. útján hozható forgalomba és ezért legfeljebb a később megállapítandó legmagasabb ár követelhető.

23. §.

Szárazsütemény-, kétszersült- és hasonló gyáraknak külön megállapítandó feltételek mellett esetről-esetre az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter ad engedélyt arra, hogy az iparuk folytatásához szükséges lisztmennyiséget az általa megjelölendő közelebbi feltételek és az általa adandó utasítások szerint a H. T. től beszerezhessék és felhasználhassák.

24. §.

Tarhonyagyárakat és egyéb oly gyárakat, amelyek lisztből sütés nélkül állítanak elő tésztaneműeket, — ideértve a kisebb háziiparszerű vállalatokat is, — a szükséges lisztmennyiséggel a közszükségletek szem előtt tartása mellett az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter által megjelölendő közelebbi feltételek és az általa adandó utasítások szerint a H. T. látja el.

25. §.

Kenyérgyárakat, sütőket, pékeket, cukrászokat, szállodákat és vendéglőket, továbbá gabonát vagy lisztet felhasználó és az előző §-okban meg nem nevezett egyéb vállalatokat az üzemük folyta-

tásához szükséges lisztmennyiséggel a szükséghez mérten a törvényhatóság látja el a lakosság ellátására nyert lisztkészletekből.

26. §.

A jelen fejezetben felsorolt iparvállalatok az általuk a H. T.-től beszerzett gabona- és lisztmennyiséget más célra fel nem használhatják és azt másnak, mint a H. T.-nek el nem idegeníthetik, arra másnak jogot nem engedhetnek.

27. §.

A jelen fejezet alapján ipari feldolgozásra gabonát és ebből előállított lisztet csak oly vállalatok szerezhetnek be, amelyek az 1915. évi július hó 1. napjától 1916. évi július hó 30. napjáig terjedő termelési időszakban üzemben voltak.

28. §.

Azt, hogy a közfogyasztásra szánt búza-, rozs- és árpaliszt előállítása és forgalombahozatala mily feltételek mellett történjék, külön rendelet fogja szabályozni.

29. §.

A vámőrlést végző malomvállalatok, ideértve a kizárólag az illető félnek házi és gazdasági szükségletére dolgozó malomvállalatokat is, búzát, rozsot, kétszerest, kölest, tatárkát és árpát csak természetben az illető terményben s nem pénzben vagy lisztben szedett vámért (őrlési díjért) őrölhetnek vagy dolgozhatnak fel bármely módon.

30. §.

Vámőrlés címén bármely malomvállalat (kereskedelmi, vámőrlő, gazdasági, darálómalom stb.) búzát, rozsot, kétszerest, kölest, tatárkát és árpát csak akkor fogadhat el őrlésre, zúzásra, darálásra, hántolásra vagy bárminő egyéb feldolgozásra, ha az őröltető fél a részére a községi előljáróság által erre a célra a 2.117/1916. M. E. számú rendeletben megállapított s díjtalanul kiállított tanúsítvánnyal tanúsítja, hogy az illető gabonamennyiséget házi és gazdasági szükségletére terméséből jogosan használja fel, vagy azt a jelen rendelet értelmében jogosan szerezte.

Bármely malomvállalat (kereskedelmi, vámőrlő, gazdasági, darálómalom stb.) csak vámőrlést végezhet. A malomvállalat a feldolgozásra behozott gabonamennyiségből őrlésért és hántolásért annak 10%-át, darálásért, zúzásért és egyéb feldolgozásért annak 8%-át számíthatja fel és ezt a vámdíjat természetben köteles levonni. A törvényhatóság állapítja meg a malomvállalat által üzemveszteségként felszámítható porlási és koptatási százalék maximu-

mát, amely azonban búzánál 2%, rozsnál pedig 3%-nál magasabb nem lehet.

A malomvállalat a községi tanusítványok alapján őrölt mennyiségből a 2.117/1916. M. E. számú rendeletben megállapított minta szerint külön jegyzéket köteles vezetni. A főszolgabírónak (polgármesternek), valamint a H. T. megbízottjának joga van a jegyzéket és a tanusítványokat, továbbá a malomvállalat üzemét abból a szempontból, hogy a jelen rendelet szabályai megtartattak-e, bármikor megvizsgálni. A malomvállalat az átvett őrlési tanusítványokat megőrizni és azokat minden hó 1. és 15. napján a H. T. illetékes kirendeltségének beküldeni köteles.

A jelen §. második és harmadik bekezdése a H. T. által őrlés végett átadott terményekre nem vonatkozik.

Tilos a malomvállalatnak az őrlési vám címén kapott terményt felőrölni vagy bármely módon feldolgozni. Arról, hogy ezen a címen mennyi és milyen termény van a raktárában, köteles a malomvállalat minden hó elsején a H. T.-t értesíteni. A vámőrlés címén befolyt terménymennyiségeket a malomvállalat, amennyiben azok megőrlésére nézve a H. T. a malomvállalattal meg nem állapodik, a H. T. kívánságához képest külön térítés nélkül vasuti vagy hajóállomásra, vagy pedig az ennél nem távolabb fekvő körzeti malomba köteles szállítani. A vámőrlő malom tulajdonosa házi és gazdasági szükségletére még akkor is, ha gazdasági üzemének keretében házi kezelésben tartott vámőrlőmalma van, a vámőrlés címén kapott terménymennyiségekből csak a főszolgabíró (polgármester) engedélyével tarthat vissza annyit, amennyit a jelen rendelet értelmében saját házi és gazdasági szükségletére felhasználhat. A főszolgabíró (polgármester) köteles az általa ily módon megállapított házi és gazdasági szükségletről jegyzéket vezetni és a jegyzék másolatát minden hónapban az Országos Közélelmezési Hivatalhoz felterjeszteni.

A malomvállalatnak más, mint H. T. részvénytársaság részére terményt, lisztet vagy bármely malomterméket eladni vagy más módon forgalomba hozni tilos.

31. §.

Bármely malomvállalat (kereskedelmi, vámőrlő, gazdasági darálómalom stb.), amely vámőrlést végez, ideértve zúzást, hántolást és a terményeknek egyéb módon való feldolgozását is, az őröltető felektől a jelen rendelet értelmében szedendő vámszázalékot üzeme helyiségeiben feltünő helyen kifüggeszteni és ezt a vámdíjat minden őröltető féllel egyenlően alkalmazni köteles.

32. §.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter felhatalmazásával a törvényhatóság első tisztviselője a kizárólag sima-

őrlést végző magánvállalatok kivételével a helyi viszonyok figyelembevételével megállapíthatja azt a legalacsonyabb kiőrlési arányt, amely mellett a vámőrlő malomvállalatok kenyérmagvakat feldolgozhatnak.

Azokat a vámőrlő malomvállalatokat, amelyek berendezésüknél fogva a megállapitott kiőrlésre nem képesek, vagy a megszabott kiőrlési arányt nem tartják be, úgyszintén továbbá azokat a malomvállalatokat, amelyek a fennálló egyéb rendelkezéseket nem tartják be, az üzem folytatásától a törvényhatóság első tisztviselője minden kártalanítási igény kizárásával eltilthatja.

A törvényhatóság első tisztviselőjének a jelen §. alapján kibocsátott rendelkezését az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter — akár kérelemre akár hivatalból — bármikor hatályon kívül helyezheti vagy megváltoztathatja.

33. §.

Kenyérmagvakat és pedig búzát, rozsot és kétszerest tilos kézidarálón akár saját, akár más részére megőrölni vagy bármely módon feldolgozni.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter a földmívelésügyi miniszterrel egyetértőleg, illetve felhatalmazásuk alapján a törvényhatóság első tisztviselője szükség esetében elrendelheti a törvényhatóság területén használatban levő összes kézidarálók üzemen kívül helyezését.

A kézidarálók forgalombahozatala csakis a kereskedelemügyi miniszternek az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszterrel s a földmívelésügyi miniszterrel együttesen kibocsátandó rendeletében megállapítandó feltételek mellett történhetik.

Vegyes rendelkezések.

34. §.

A jelen rendelet alapján átvett vagy eladott terményekért, amennyiben magasabb ár vagy árpótlék kifejezetten engedélyezve nem lenne, nem köthető ki magasabb vételár annál, amely az átvétel, illetőleg eladás idejében érvényben állott hatóságilag megállapított legmagasabb árnak a termények minősége szerint megfelel.

Ezzel ellenkező megállapodás az ártöbblet tekintetében hatálytalan.

35. §.

Búzának, rozsnak, kétszeresnek, árpának, zabnak, kölesnek és tatárkának, valamint ezek őrleményeinek vasuton, hajón, gépkocsin, tengelyen vagy kézierővel való elszállítására a község határán kívül, amennyiben a jelen rendelet máskép nem intézkedik, csak a H. T. és ennek bizományosa van jogositva.

Kivétel ez alól a termelőnek az a gabonája, amelyet egyik községben való terméséből cséplés, tárolás, vetőmag vagy más

gazdasági szükségletként való felhasználása végett visz át tengelyen vagy kézierővel más község határába. Az ilyen gabona szállításához a községi előljáróságnak az *M)* minta szerinti igazolványa szükséges. Kivétel továbbá az a termény, amelyet őrlési tanúsítvány mellett a tulajdonos valamely malomban való megőrlés végett tengelyen vagy kézierővel szállít.

36. §.

Ott, ahol a 2.201/918. M. E. számú rendelet alapján szervezett átvevő bizottság működését bármely okból nem kezdette meg, avagy működésében akadályozva van, úgyszintén ott, ahol az átvevő bizottság működése megszünt, azokat a tennivalókat, amelyek az átvételen és az elszámoláson kívül az átvevő bizottság működési körébe tartoznak, a községi előljáróság (polgármester) köteles elvégezni.

37. §.

Az állatállomány szükségletére búzát, rozsot, kétszerest, tatárkát és kölest felhasználni egyáltalán tilos.

Egyéb terményekből az állatállomány szükségletére legfeljebb a 8. §. értelmében kibocsátandó rendelettel meghatározott mennyiségek oldhatók fel, illetve vásárolhatók.

Büntető rendelkezések.

38. §.

Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el s hat hónapig terjedhető elzárással, valamint kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

1. az a termelő, aki a jelen rendelet szerint zár alá vett termését saját hibájából kellő időben nem aratja le, vagy azt szándékosan nem kellő időben, avagy, egyáltalában nem, vagy nem tökéletesen csépelteti ki, továbbá az a termelő és az a cséplőgépbirtokos (bérlő, kezelő), aki a cséplés megkezdésének és eredményének bejelentését vagy a cséplőkönyv vezetését a jelen rendelet ellenére elmulasztja, vagy a cséplőgépkönyvbe tudva hiányos vagy valótlan adatokat vezet be;

2. az a termelő, aki az 1918. évi termésből származó búzát, rozsot, kétszerest, kölest, tatárkát, árpát vagy zabot az átvevő bizottságnak a jelen rendelet ellenére át nem adja, továbbá az — akár termelő, akár nem termelő — aki a birtokában levő terménnyel a jelen rendelet ellenére más módon rendelkezik, azt elrejti, vagy a jelen rendelet ellenére felhasználja, felőrölteti, feleteti, feldolgozza, elidegeníti, vagy arra másnak bárminő jogot enged, avagy ily terményét, illetőleg ebből előállított lisztet oly mértékben fogyasztja, háznépével fogyasztatja, vagy állataival takarmányoztatja, amely mérték az e részben érvényes rendelkezésekben megállapított házi és gazdasági szükséglet helyes arányának meg nem felel (túlfogyasztás);

3. aki búzát, rozsot, kétszerest, kölest vagy tatárkát állatok etetésére használ fel;

4. aki búzát rozsot, kétszerest, kölest, tatárkát, árpát vagy zabot vétel útján vagy más jogügylettel a jelen rendelet ellenére szerez;

5. aki oly ügyletet közvetít, amelyről tudja, hogy a jelen rendelet rendelkezéseibe ütközik;

6. aki feleslegének bejelentését és átadását a 12. §. ellenére elmulasztja, vagy a 13. §. ellenére készletét nem szolgáltatja be;

7. aki jelen rendeletnek a gabonaneműek ipari feldolgozására vonatkozó fejezetében vagy az ennek alapján kibocsátott miniszteri rendeletben foglalt valamely rendelkezést megszegi vagy kijátsza;

8. aki a jelen rendeletnek a malmokra vonatkozó fejezetében foglalt rendelkezések valamelyikét megszegi vagy kijátsza; ideértve a kézidaráló használatára vonatkozó rendelkezéseket, valamint a kézidarálók forgalombahozatala tekintetében, 33. §. alapján kibocsátott rendelkezéseket is;

9. aki a jelen rendelet 34. §-ának az árakra és 35. §-ának a terményeknek szállítására vonatkozó rendelkezéseit megszegi vagy kijátssza;

10. a H. T. az a bizományosa, átvevő közege, valamint a bizományosnak minden olyan alkalmazottja, megbízottja vagy albizományosa, aki a jelen rendelet intézkedéseit megszegi. Amenynyiben cselekménye a 773/1916. M. E. számú rendeletbe ütközik, aszerint felel.

Ha megállapítható annak a nyereségnek mennyisége, melyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés kétezer koronán felül a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet.

Ama készlet tekintetében, melyre nézve a kihágást elkövették, a törvény értelmében elkobzásnak van helye. Nem kobozható el a készlet, amely a birtokost saját házi és gazdasági szükséglete címén a fennálló rendelkezések szerint jogosan megilleti. A rendőri büntető eljárás során elkobzandó készlet értékének egyötöde a feljelentőt illeti, többi része a felmerült költségek levonásával a Hadirokkantak Segélyalapja javára fordítandó.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak mint rendőri büntető bíróságnak, az államrendőrségnek működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországokban a hatóságok, mint az ottani jogszabályok szerint erre illetékes hatóságok járnak el.

39. §.

Aki a jelen rendelet értelmében közszükségleti célokra igénybevett búza-, rozs-, kétszeres-, köles-, tatárka-, árpa- vagy zabkészletet akár egészben, akár részben jogellenesen felhasználja, elfogyasztja, elidegeníti, megsemmísíti, vagy a közszükséglet kielégítése elől egyéb módon jogellenesen elvonja, arra a törvényhatóság

első tisztviselője a fél meghallgatása után az 1916 : IV. t.-c. 2. §-ának értelmében a közszükséglet kielégítése alól elvont készlet értékének kétszereséig terjedhető kártérítő összeget szabhat ki, amelyet a felmerült eljárási költségek levonásával a Hadirokkantak-Segélyalapja javára kell fordítani. A marasztaló határozat ellen közlésétől 15 nap alatt felebbezésnek van helye az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszterhez.

A kártérítő összeg kiszabása a cselekmény elkövetőinek büntetőjogi felelősségét nem érinti.

Záró rendelkezések.

40. §.

Ez a rendelet kihirdetése napján lép életbe. Hatálya, amennyiben ez a rendelet a magyar szent korona országainak egész területén hatályos törvényben szabályozott jogviszonyokra vonatkozik, Horvát-Szlavonországokra is kiterjed. Végrehajtásával, amennyiben a rendelet másként nem intézkedik, az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter bizatik meg.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter felhatalmaztatik arra, hogy a gabona átvételét, a szükséghez képest a jelen rendelettől eltérőleg is szabályozhassa s megfelelő pótintézkedéseket léptessen életbe.

Horvát-Szlavonországokban ezt a rendeletet, amennyiben végrehajtása nem a központi kormányt illeti, a bán hajtja végre.

Azokat a tennivalókat, amelyeket a jelen rendelet a H. T. feladat körébe utal, Horvát-Szlavonországokban az ottani országos gazdasági bizottság (Zemaljsko Gospodarsko Povjoroniss vo u Zagrebu) látja el.

Budapest, 1918. évi június hó 15. napján.

A m. kir. minisztérium 2.668/1918. M. E. számú rendelete az 1918. évi termésből származó buzáért, rozsért, kétszeresért, árpáért, zabért és tengeriért fizetendő ártöbbletről.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

Azoknak, akik az 1918. évi termésből származó búza-, rozs-, kétszeres-, árpa-, zab- és kölesfeleslegüket legkésőbb 1918. évi október hó 1-éig a Hadi Termény részvénytársaság (Horvát-Szlavonországokban az ottani Országos Ellátási R. T.) illetékes bizományosának megvételre felajánlják és leszállítják, vagy szállításra be-

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi junius hó 23-án kelt 143. számában.

jelentik, illetőleg akiknek termésfeleslegét az átvevő bizottság a fentemlitett határidőig megállapitja, ezen búzáért a 764/1918. M. E. számú rendeletben a búzára megállapitott legmagasabb áron felül métermázsánkint 15 korona, a rozsért, kétszeresért, árpáért, zabért és kölesért pedig az ezen terményekre az emlitett rendeletben megállapitott legmagasabb áron felül métermázsánkint 10 korona ártöbbletre van igényük.

2. §.

Aki tengeritermésében a kiadandó rendeletek szerint közszükségleti célokra beszolgáltatni köteles mennyiségeket a megállapitandó határidő alatt tényleg beszolgáltatja, annak a beszolgáltatott fajtengeriért a 764/1918. M. E. számú rendeletben a fajtengerire megállapitott legmagasabb áron felül métermázsánkint 15 korona, a közönséges és kevert tengeriért pedig az ezen terményekre az emlitett rendeletben megállapitott legmagasabb áron felül métermázsánkint 10 korona ártöbbletre van igénye.

3. §.

Azoknak, akik 1918. évi termésükből akár megvételre történt felajánlás, akár hatósági igénybevétel alapján búzát, rozsot, kétszerest és árpát a Hadi Termény r.-t. illetékes bizományosa által kijelölt vasuti vagy hajóállomásra, illetőleg malomba az alábbi határidőig tényleg leszállitanak, az 1. §-ban meghatározott ártöbbleten felül még külön szállitási prémiumra van igényük.

Ez a szállitási prémium:

az 1918. évi julius 15-ig bezárólag leszállitott termények után q-ként 15 K

az 1918. évi julius 25-ig bezárólag leszállitott termények után q-ként 10 K.

az 1918. évi augusztus hó 5-ig bezárólag leszállitott termények után q-ként 5 K.

4. §.

Jelen rendelet a 764/1918. M. E. számú rendelet határozmányait egyébként nem érinti.

5.§.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya kiterjed a magyar szentkorona országainak egész területére.

Budapesten, 1918. évi junius hó 15-én.

A m. kir. minisztérium 2.650/1918. M. E. számú rendelete a házi és gazdasági szükségletek mérvének megállapításáról.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján az 1918. évi búza-, rozs-, kétszeres-, köles-, tatárka-, árpa- és zabtermésnek zár alá vétele, igénybevétele és feldolgozásának szabályozása tárgyában kiadott 2,490/1918. M. E. számú rendelet 8. §-ának kiegészitéséül következőket rendeli:

1. §.

Rendszeres őstermelői munkát végző, 15 éven felüli férfi- és női munkás részére búzából, rozsból, kétszeresből és árpából együttvéve havonként és fejenként 15 kilogramm terményt, a rendszeres őstermelői munkát végző, 15 éven aluli férfi- és női munkások, úgyszintén az őstermelő munkások családtagjai részére havonként és fejenként 12 kilogramm terményt lehet feloldani.

Ha a terméseredmények megengedik, az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter az őstermelő férfi és női munkások, valamint ezek családtagjai részére pótadagokat fog megállapitani. A pótadagokat az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter egyes vidékekre, az ottani életviszonyok figyelembevételével, eltérőleg is megállapithatja.

Mindenki más részére, ideértve a rendszeres mezőgazdasági munkát nem végző őstermelőket is, a fejenként és naponként fogyasztható lisztmennyiség 240 grammban állapittatik meg. Azt, hogy a bányászati, ipari és közlekedési üzemek munkásai ezenfelül mily pótadagban részesülnek, az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter állapitja meg.

Azoknál, akik liszt helyett terménnyel láttatnak el, a megállapitott lisztmennyiség gabonára való átszámitását az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter állapitja meg.

A kölesből és tatárkából fejenkint és havonkint fogyasztható mennyiséget a törvényhatóság első tisztviselője állapitja meg.

2. §.

Gazdasági szükséglet címén csak akkora készlet feloldása igényelhető, illetőleg ily címen csak akkora készlet vásárolható, amely 1. a gazdasági cselédek és alkalmazottak konvenciójára, 2. lelkészeknek, más egyházi személyeknek és tanitóknak, továbbá községi (közbirtokossági) alkalmazottaknak természetben kiszolgáltatandó járandóságára, 3. az időszaki (vándor) munkások élelmezésére, 4. haszonbérre, aratórészre, cséplőrészre vagy más hasonló

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi junius hó 29-én kelt 145. számában.

természetbeni szolgáltatásra, 5. vetőmagra, 6. az állatállomány eltartására és hizlalására feltétlenül szükséges.

3. §.

Vetőmag címén a területhez arányitva csak annyi termény feloldása igényelhető, illetőleg e címen csak annyi termény tartható vissza, mint amennyit az illető területen rendszerint felhasználni szokás.

Ez a mennyiség azonban kat. holdankint, kirostálva, búzánál 100, rozsnál 110, árpánál 100, zabnál 90, zabosbükkönynél 90 (ebből árpa, zab vagy a kettő együttvéve legfeljebb 65), kölesnél 20 kg.-ot meg nem haladhat.

4. §.

A lóállomány szükségleténél igáslóra s az egész éven át nehéz munkát végző lóra az egész gazdasági évre 7 q-nál több zab rendszerint nem vehető számitásba.

A gazdaságban tényleg tenyésztésre szolgáló ménló évi szükséglete 12 q-ban, a két éven aluli csikóé 3 q-ban állapittatik meg. Két éven felüli csikó részére abraktakarmány számitásba nem vehető.

A földmívelésügyi miniszter a nemes és félvérű lótenyészetek tenyész- és növendéklovai részére az előbbi két bekezdésben megállapitott fejadagoknál magasabb fejadagokat állapithat meg.

Zabot egész évre vásárolni csak hágómének és csikók takarmányozására szabad, más ló takarmányozására ellenben csak az 1918. évi november hó végéig terjedő időszakra.

5. §.

Szarvasmarha eltartására általában árpát vagy zabot számitásba venni, vagy vásárolni nem szabad. Kivétel a gazdaságban tényleg tenyésztésre szolgáló hágóbika, melynek részére 7 q, továbbá az egy éves koron aluli borjú, melynek részére az elválasztástól egy éves koráig 1 q és az igásökör, amelynek részére 2 q vehető számitásba, illetve vásárolható.

Szarvasmarha hizlalására (kimustrált ökrök feljavitására) árpa és zab nem vehető számitásba.

Oly tehenészetek részére, melyek a tejet az Országos közélelmezési Hivatal által megszabott feltételek betartásának kötelezettsége mellett közfogyasztásra lekötik, az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter a földmívelésügyi ministerrel egyetértőleg állatonkint 5 q abraktakarmány feloldását, iletve vásárlását engedélyezheti.

6. §.

A gazdaságban tényleg tenyésztésre szolgáló tenyészkos részére összesen 30 kg., bárány részére összesen 10 kg. zab vehető számitásba, illetőleg vásárolható, egyébként juh- és kecskeállomány eltartására (hizlalására) sem árpa, sem zab nem használható fel.

7. §.

Sertésálllomány eltartására általában árpa és zab nem vehető számításba és nem is vásárolható. Kivétel a gazdaságban tényleg tenyésztésre szolgáló tenyészkan, melynek részére 2 q árpa vagy zab és a tenyészkoca, melynek részére a szaporulattal együtt 3 q árpa vehető számításba, illetőleg vásárolható.

A házi és gazdasági szükségletre hizlalt sertések részére számításba vehető, illetőleg vásárolható árpamennyiség sertésenként 6 q-t meg nem haladhat.

Süldő sertések részére 0·5 q árpa vagy zab vehető számításba, illetőleg vásárolható.

Azt, hogy a termelő gazdasági szükségletét meghaladó számú sertést mely feltételek mellett hizlalhat, hogy ily sertések hizlalására mennyi és minő szemes termény vehető számításba, illetőleg vásárolható, a földmívelésügyi miniszter az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszterrel egyetértve fogja szabályozni.

8. §.

Az oly termelőnél, akinek tengeritermése is van, árpából csak a tenyészkanok részére 2 q, a tenyészkocák részére a szaporulat részével együtt 1·5 q, továbbá a hizók részére egyenként 2 q vehető számításba. Az ily termelő az egyéb állatnemek részére (5—7. §-ok) árpából megállapitott fejadagokat nem veheti számításba.

Azokon a vidékeken, ahol tengeritermelés van, árpát vásárolni is csak a jelen §. értelmében lehet.

9. §.

Baromfiállomány eltartására csak ocsu vehető számításba, illetve vásárolható.

Ocsunak a cséplés vagy rostálás alkalmával nyert olyan aljgabona tekintendő, amelyben kiőrlésre alkalmas gabonaszemek csak kivételesen találhatók. Ennél jobb minőségű aljgabonából a kiőrlésre alkalmas szemeket ki kell rostálni és a szingabonakészletbe beszámitani.

10. §.

Azt, hogy az állatállomány eltartására a megszabott zab- és árpamennyiségeken felül mennyi tengeri lesz feloldható. illetve vásárolható, külön rendelet fogja szabályozni.

11. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Területi hatályára és végrehajtására nézve a 2,490/1918. M. E. sz. rendelet 40. §-a irányadó.

Budapesten, 1918. évi június hó 28-án.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 120.000/1918. O. K. H. számú rendelete. Végrehajtási utasítás az 1918. évi buza-, rozs-, kétszeres-, köles-, tatárka-, árpa- és zabtermésnek zár alá vétele, igénybevétele és feldolgozásának szabályozásáról szóló 2.490/1918. M. E. számú rendelethez.[1])

(Valamennyi magyarországi törvényhatóság első tisztviselőjének.)

A m. kir. minisztérium 2,490/1918. M. E. számú rendelete (a továbbiakban rendeletnek nevezve) kimondotta az 1918. évi termésnek igénybevételét és átvételét.

Azok a tapasztalatok, amelyeket a közszükségletek fedezésére szükséges gabonamennyiségeknek összehozása körül az előző évek folyamán szereztünk, arra késztették a kormányt, hogy az idén még gyökeresebb intézkedéseket tegyen.

A rendelet egyik főintenciója az, hogy a cséplés megkezdésének időpontjával kiinduló komoly és szigoruan megszabott *egyszeri* eljárással egyszer s mindenkorra biztosithassuk a szükségletek kielégitését egészen a jövő termésig. A végrehajtásra hivatott hatóságoknak és szerveknek tehát szigorúan alkalmazkodniok kell a rendelet minden pontjához, mert csak ilyen végrehajtás biztosithatja egyrészt a szükségletek kielégitésére elegendő termény összegyűjtését és kellő időben kellő megfelelő helyre juttatását, másrészt az egyszeri eljárás befejezése után az érdekelt termelő köröknek további zaklatástól való mentesitését.

Az intézkedésre hivatott hatóságok és szervek pontos működésének irányitására és megkönnyitésére szolgál ez a végrehajtási utasitást tartalmazó rendelet, amelynek részletes intézkedései előtt felhivom az összes illetékes tényezők figyelmét arra, hogy eljárásukban a legnagyobb pártatlanságot tanusitsák és mindenkivel szemben egyforma, igazságos szigorral járjanak el.

A rendelet pontos végrehajtása annál is inkább érdeke az intézkedésre hivatott hatóságoknak és szerveknek, valamint a termelőknek, mert a vetésterületi felvétel adatait, az átlagos termény-eredményt s a szükségletet számbavéve, *központilag is meg fogom állapitani azt a terménymennyiséget, amelyet egy-egy községnek minden körülmények között a közfogyasztás rendelkezésére kell bocsátania s ha ez a mennyiség az átvételi eljárás alkalmával biztositható nem volna, kénytelen lennék a legszigorúbb rekvirálást elrendelni,* amely természetszerüleg éppen a gazdaközönséget tenné ki a legnagyobb kellemetlenségeknek s a gyakran elkerülhetetlen méltánytalanságoknak. Emellett az eljárás balsikeréért minden esetben a legszigorúbb felelősségre fogom vonni a mulasztást elkövetett egyéneket is.

A rendelet intézkedései végrehajtásának sikeressége érdekében, miként az a mult évben is történt, úgy ez évben is szüksé-

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi junius hó 29-én kelt számában.

ges lesz, hogy alispán (polgármester) úr a rendeletben előirt teendők ellátására *külön központi előadót jelöljön ki, aki egész munkaerejét ennek a nagy horderejű kérdésnek szentelheti.*

Minthogy továbbá, nem egy helyen a járásban és községben is az ezen rendeletemben jelzett feladatokra a munkaerő elégtelen, gondoskodni kell akár önkéntes vállalkozók bevonásával, akár másfelől való kirendelések útján a nélkülözhetetlen pótlásról. Az eljárás sikeres és eredményes lebonyolitása érdekében a törvényhatóság tisztikarán felül az aratás kezdetétől fogva az átvevő bizottság is köteles ellenőrizni az összes munkálatokat. Gondoskodás történt ezenkivül arról, hogy ez az ellenőrzés a csendőrség, pénzügyőrség stb. felhasználásával is minél hatékonyabb legyen.

Nyomatékosan felhivom tehát alispán (polgármester) urat, hogy alárendelt hatóságait az itt előadottaknak megfelelően irányitsa és buzditsa. Ezek után a termésrendeletben megnevezett miniszter urakkal egyetértve az alábbiakban közlöm a részletes utasitást.

Átvevő bizottságok.

Az átvevő bizottságokra és azok működésére nézve a 100.000/1918. szám alatt kiadott rendeletem intézkedik. Ennek kiegészitésére még a következőket rendelem:

A részemről a bizottságba kiküldött egyéneknek a bizottságokban való állandó működése nem szükséges, annak munkálataiban azonban bármikor részt vehetnek. A kiküldöttek egyes bizottságokba való beosztása iránt az illetékes közélelmezési kormánybiztos fog gondoskodni. E kiküldöttek vannak hivatva elsősorban képviselni a reám bizott érdekeket és amennyiben működésük folyamán bármely tekintetben hiányt, vagy mulasztást észlelnének, kötelességük erről elsősorban a bizottság működéséért felelős elnököt a hiány vagy mulasztás megszüntetésére felkérni, és amennyiben az elnök részéről megfelelő intézkedés nem tétetnék meg, úgy a kiküldöttnek a helyi, illetőleg a szükséghez képest az elsőfokú hatósághoz kell fordulnia intézkedés végett. Ha a hatóságnak intézkedése a kiküldött véleménye szerint nem kielégitő, avagy késedelmes, erről az illető kormánybiztosságnak haladéktalanul jelentést tenni köteles. A H. T. átvevő közegének a feladata a fölöslegek átvétele, joga van azonban a bizottság munkálataiban is résztvenni.

Az átvevő bizottságok díjazása.

Az átvevő bizottságok díjazására a következőket állapitom meg:

Állandó díjazást kizárólag a hatósági kiküldött élvez és pedig amennyiben annak a községnek területén lakik, ahol az átvevő bizottság működik, minden tényleg munkában töltött nap után 10 korona, amennyiben más község területén lakik, mint ahol az átvevő bizottság működik, 15 korona napidij illeti meg.

Közegeimmel a legmesszebbmenőleg fogom ellenőriztetni azt, hogy az átvevő bizottság az elszámolást, illetőleg az átvétel gyors lebonyolitását minden erővel foganatositja-e, és amennyiben azt tapasztalnám, hogy az eljárás körül indokolatlanul késedelem forog fenn, a hatósági kiküldöttet megillető díjat egészben vagy részben meg fogom vonni.

Az átvevő-bizottság eljárása egyéb költségeinek fedezésére a község területén a H. T. részére akár az átvevő bizottság útján átvett, akár a termelők részéről közvetlenül a nevezett r.-t.-nak átszolgáltatott minden q termény után külön jutalékot fogok megállapitani. E jutalék nagyságát, amelynek megállapitásánál figyelemmel leszek az ország egyes vidékeinek különböző termelés viszonyaira, külön fogom a törvényhatóságokkal közölni. Az ily módon a törvényhatóság területén befolyt jutalékok összege felett a törvényhatóság első tisztviselője rendelkezik.

E jutalékból részesiti a törvényhatóság első tisztviselője az átvevő-bizottság elnökeit és a termelő érdekeltség képviselőit tiszteletdíjban. Ugyancsak e jutalékból részesedik a napidíjon felül további külön jutalomban az átvett terménymennyiséghez képest a bizottságok hatósági kiküldöttje is, úgyszintén e díjakból lesznek fedezendők az átvevő-bizottság fuvarköltségei, valamint az esetleg igénybevett segédszemélyzet költségei is.

Arra vonatkozólag, hogy a törvényhatóság első tisztviselője ezen jutalékot az egyes igényjogosultak között mily arányban osztja szét, kötelező szabályt nem kivánok felállitani. Irányadó elv legyen a teljesitett munka, a gyors és eredményes lebonyolitás. *Külön is felhivom figyelmét a törvényhatóság első tisztviselőjének arra, hogy a különleges buzgalmat kifejtett egyéneket elsősorban jutalmazza.*

A hanyagul eljárókkal és mulasztást elkövetőkkel szemben ezen jutalékrészesedést meg kell vonni. Már most figyelmeztetem a törvényhatóságot, hogy amennyiben észrevenném és megállapitanám, hogy akár a törvényhatóság egész területén, akár annak egyes részében az átvételi eljárást nem folytatják le a megkivánt buzgalommal és az eredmények alatta maradnak a várakozásnak, ott a magam részéről fogom az illető törvényhatósággal, illetőleg azzal a községgel szemben a jutalék megvonását eszközölni, ahol a mulasztás történt.

A közélelmezési kormánybiztos javaslatára az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter az átvevő bizottságokba részéről kiküldött s a terményátvétel körül különös buzgalmat kifejtett egyéneket külön jutalomban részesitheti.

Községek díjazása.

A terményátvétel sikeres lebonyolitása érdekében szükségesnek tartom azt, hogy a község is a területén tényleg átvett és a közszükségleti célokra a H.-T. részére tényleg leszállitott termények után megfelelő jutalékban részesittessék. *Evégből a községek részére*

minden tényleg leszállított q termény után 1 koronajutalékot állapitok meg. A község ezen jutalékban csak akkor fog részesedni, ha a község területéről az összes terményfelesleg tényleg le fog szállíttatni. Amennyiben ez nem történik meg, a község jutalékban egyáltalában nem részesül. Az összeg $^2/_5$-e az átvétel sikeres lebonyolitásánál közreműködő községi közegek (nem hatósági kiküldött) jutalmazására, a fennmaradó $^3/_5$-öt pedig az átvétellel kapcsolatos költségek fedezése után községi közcélokra kell forditani. Amennyiben a községi közeg egyuttal hatósági kiküldött is, mint hatósági kiküldöttet megillető díjazáson kivül (napidij és jutalék) jutalomban is részesitendő.

A községi és járási közegeket megillető $^2/_5$ rész jutalomnak a községi és járási alkalmazottak között leendő mikénti felosztására nézve az elsőfokú hatóság előterjesztésére a törvényhatóság első tisztviselője intézkedik. Ugyanebből az összegből kell fedezni a törvényhatóság központi előadójának esetleges jutalomdíját is.

Feljelentői ötöd.

Ha a bizottság eljárása révén oly gabonakészletek táratnak fel, amelyek a meginditott kihágási eljárás során elkobzás alá kerülnek, amennyiben a bíróság a feljelentőt megillető ötödöt a bizottság részére állapitja meg, abban a bizottság tagjai, a H. T. átvevő közegét is beleértve, egyformán részesülnek.

Fuvar.

Az átvevő bizottság részére az eljárás tárgyává tett község előljárósága (polgármestere) természetbeni fuvart tartozik szolgáltatni, melyről szükség esetén közerő kirendelése útján gondoskodik.

Raktárak.

A raktárakra vonatkozólag 130,000/1918. számú rendeletem intézkedik. *A 2,490/1918. számú rendelet 6. §-a alapján felhatalmazom a törvényhatóság első tiszlviselőjét arra, hogy a gabona tárolására alkalmas raktárakat és egyéb e célra alkalmas helyiségeket, amennyiben a birtokossal a megegyezés lehetősége nem volna meg, térités fejében használatra igénybe vehesse.* A térités nagysága a helyi viszonyok figyelembevételével a hasonló helyiségekért fizetni szokott bérösszegben állapitandó meg.

A termelő saját terményeinek tárolására szükséges magtárak igénybe nem vehetők. Az igénybevétel ténye és a térités nagysága ellen az igénybevételtől számitott 8 napon belül birtokon kivül hozzám előterjesztésnek van helye. Az igénybevétel megtörténtéről jelentés teendő.

Már itt is utalok arra, hogy a hatósági raktárban kezelt terménymennyiségek is a H. T.-nek képezik tulajdonát, kivéve azon mennyiségeket, amelyeket a község részére esetleg kiutaltam. Ehhez képest e raktárak kezelése is elsősorban a H. T. bizományosának

feladata, akit azonban ezen működésében a hatóság teljes erővel támogatni tartozik. *A bizományos kívánságára a hatóság köteles a raktárak megfelelő őrizetéről gondoskodni és úgyszintén a raktárban tároló gabonának egészséges minőségben való kezeléséhez kellő térítés ellenében köteles a megfelelő munkaerőt kiszolgáltatni.* A hatóság a maga részéről köteles a bizományost a legmesszebbmenőleg ellenőrizni ezen raktáraknak helyes kezelése tekintetében és amennyiben mulasztást észlel, tartozik azt haladéktalanul a H. T.-vel és egyidejűleg az illetékes közélelmezési kormánybiztossal közölni.

A lábon álló termés zár alá vétele.

A 2,490/1918. M. E. számú rendelet 1. §-a zár alá helyezi a még lábon álló termést, ehhez képest a hatóság és az átvevő bizottság gondosan ellenőrizni köteles, hogy a lábon álló termés rendeltetéséről eltérő célokra (takarmányozásra stb.) fel ne használtassék és igy a közfogyasztás elől el ne vonassék. Amennyiben pedig ily visszaélések fordulnának elő, a vétők ellen az 1,677/1918. M. E. és a 2,329/1918. M. E. számú rendelet értelmében, amelyek a gabonaneműeknek zölden való felhasználását tilalmazzák, a legszigorúbban el kell járni.

Termésbecslés.

Bár a várható termés becslésére a gazdasági tudósitók mint hivatalos szervek illetékesek s azonkivül bizományosai útján a H. T. is értékes adatokat bocsát rendelkezésre, a rendelet által előirt egész eljárás minél sikeresebbé tétele érdekében elengedhetetlen, hogy az átvevő bizottság is a termést a legnagyobb figyelemmel kisérje s a várható termés becslésében a maga részéről is a leghatékonyabban részt vegyen. Evégből az átvevő bizottságnak szigorú kötelességévé teszem a várható termés megállapitását. *A termés becslésének minden gabonanemre külön-külön kell szólni s a várható termés hozamátlagait métermázsánkint katasztrális holdakra, esetleg a vetésterületi felvételnél használt területi egységre vonatkoztatva kell megállapitani.* Az átvevő bizottság az átlagtermést oly módon köteles megállapitani, hogy a működési területén várható termés átlagának a leghivebben megfeleljen. A bizottság ebbeli működését a rendelkezésemre álló ugyanezt a célt szolgáló adatgyűjtésekkel ellenőriztetni fogom s amennyiben mulasztást, rosszakaratot vagy hanyagságot veszek észre, a vétőkkel szemben a legszigorúbban fogok eljárni.

Az átvevő bizottság feltétlenül két termésbecslést tartozik teljesiteni, pedig az elsőt az aratás megkezdése után közvetlenül, a másodikat pedig a cséplés megindulta után. A jelentések a M. kir. központi statisztikai hivatalhoz küldendők be.

Az átvevő bizottság termésbecslési jelentéseit a következő alakban tartozik megtenni:

Termésbecslési jelentés.

Vármegye.....
Járás.....
Község.....
Az átvevő bizottság működési köre.....
.....
A bejelentés milyen területi egységre vonatkozik (kat. hold, magyar hold, kishold, lánc stb.).....
.....
A bejegyzett területi egység hány négyzetölnek felel meg
.....

A várható termés métermázsákban:

Búza . . . .
Rozs és kétszeres . . . .
Árpa . . . .
Zab . . . .

..... hó ..... nap.

.....
Az átvevő bizottság elnöke.

Ha az átvevő bizottság működése több községre kiterjed, minden egyes községre külön bejelentés teendő.

Aratás és hordás.

A kormány részéről megtörténtek mindazok az intézkedések, amelyek az aratásnak zavartalan lefolyását biztositani hivatottak. A hatóság e tekintetben a kiadott utasitások értelmében jár el. Minthogy minden intézkedés dacára mégis előfordulhat, hogy egyesek az aratási munkálatok körül hanyagul járnak el, a hatóságon kivül az átvevő bizottságnak is éber figyelemmel kell kisérnie, hogy az aratás a kellő időben megindult-e, kellő mederben folyik-e, mik az esetleges elmaradás okai, hogy milyenek a munkás- és munkás-élelmezési viszonyok stb. Amennyiben az átvevő bizottság az aratás és hordás körül akadályokat, esetleg mulasztásokat vesz észre, haladéktalanul köteles erről a hatóságot értesiteni, a hatóság viszont ez alapon az aratás és hordás akadálytalan lefolytatása érdekében a szükséges intézkedéseket azonnal megtenni tartozik.

Közös szérüskertek.

A közös szérüskertek alakitására és használatára nézve a 2,434/1918. M. E. számú és a 74,274/VI. 1918. B. M. számú rendelet rendelkezései irányadók. *Minthogy az átvétel gyors lebonyolitása érdekében a legnagyobb súly nyugszik a szérüskertek célszerü és helyes megalakitásán és használatán, ez úton is nyomatékosan felhivom a hatóságot, gondoskodjék arról, hogy a kisebb gazdák termésének cséplése közös szérükön történjék s általában mindent kövessen el a rendeletek pontos végrehajtására.*

Cséplés.

A hatóságnak és az átvevő bizottságnak a cséplési munkálatokat állandóan a legnagyobb figyelemmel kell kisérnie. Elsőrendű érdek, hogy az őrlések minél előbb megtörténhessenek, ezért szükséges, hogy a cséplést azonnal meg kell kezdeni, mihelyt a learatott termény erre alkalmassá válik

A cséplésre vonatkozólag a rendelet külön előirja, hogy a termelő *köteles a cséplés megkezdésének időpontját bejelenteni.*

Amennyiben a község területén indokolatlanul üzemen kivül álló cséplőgép van, a cséplések lehető leggyorsabb lebonyolitása érdekében felhatalmazom a törvényhatóság első tisztviselőjét, hogy az ily üzemen kivül álló cséplőgépeket hozzátartozó felszerelésekkel együtt térités fejében használatra igénybe vehesse. A téritési összeget a helyi viszonyoknak megfelelően a cséplési bér nagyságához mérten kell megállapitani. Az igénybevétel ténye és a térités nagysága ellen az igénybevételtől számitott 8 napon belül birtokon kivül hozzám előterjesztésnek van helye.

Ha a termelő termését komoly indok nélkül kicsépeltelni nem akarja, akkor a törvényhatóság első tisztviselője elrendelheti a mulasztó költségére a termésnek közerővel való kicséplését.

Figyelemmel kell lenni a hatóságnak és az átvevőbizottságnak továbbá arra, hogy a cséplésnél minden oly visszaélés meggátoltassék, amely alkalmas a terményeknek a közfogyasztás elől való elvonására.

Ellenőrzés tárgyát kell továbbá hogy képezze a kicsépelt gabona pontos lemázsálása. A kicsépelt gabona mennyisége nem ürmértékkel vagy szemmértékkel állapitandó meg, hanem minden esetben lemázsálandó. Ha a község területén e célra alkalmas mérleg nem lenne, annak beszerzéséről a községi előljáróság (polgármester) köteles gondoskodni. A mázsálásnál ügyelni kell a mérleg jó beállitására. *A mázsálás eredményét a cséplőgépbirtokos (bérlő, kezelő) a községi előljáróságtól (polgármestertől) kapott, a 2,490/1918. M. E. számú rendelethez csatolt* C) *mintának megfelelő hitelesitett cséplőkönyvbe tartozik bevezetni.*

Az átvevőbizottságnak és a hatóságnak kötelességévé teszem, hogy a cséplést visszaélések elkerülése szempontjából minél gyakrabban — a legkülönbözőbb időpontokban — vizsgálja meg. Figyelmeztetem a hatóságot és az átvevőbizottságot, hogy a csendőrség és a pénzügyőrség is a cséplést a legéberebb figyelemmel fogja kisérni és ugyancsak gondoskodni fogok arról, hogy külön közegek, amelyek különben az egész átvétel alatt állandóan működésben lesznek, a cséplés menetét szintén ellenőrizzék és visszaélések esetében nemcsak a visszaélést elkövetők ellen fogok a legszigorúbban eljárni, hanem a legmesszebbmenőleg felelősségre vonom a hatóságot és az átvevőbizottságot az esetben, ha a kellő ellenőrzést elmulasztotta.

A hatóság köteles a visszaélést elkövetők ellen a legszigorúbb eljárást megindítani.

Katonasággal szemben függő viszonyban levő, tehát szabadságolt katona, népfölkelő vagy valamely póttest keretébe tartozó géptulajdonos, bérlő vagy kezelő ellen visszaélés esetében az előljáró katonai hatóság útján a honvédelmi ministeriumnak is feljelentést kell tenni s ha a mulasztó vagy visszaélő felmentett katona, felmentésének visszavonása végett az előterjesztés hasonló módon szintén haladéktalanul megteendő.

Cséplési eredmények bejelentése.

a) *A községi előljáróságok (polgármesterek) feladata a cséplési bejelentéseknél.*

A községi előljáróságoknak (polgármestereknek) a cséplés megkezdése előtt a M. kir. központi statisztikai hivatal által meg fognak küldetni az 1918. év tavaszán felvett eredeti nép- és állatösszeirási, továbbá a vetésterületi kimutatások, úgyszintén a termelők és cséplőbirtokosok (bérlők, kezelők) között való szétosztás végett a kicsépelt gabonának bejelentésére szolgáló bejelentési lapok, végül a községben állandóan tartózkodó cséplőgépbirtokosok (bérlők, kezelők) jegyzéke.

A termelőknek a cséplés bejelentésére szolgáló bejelentési lapok az 1918. év tavaszán összeirt vetésterületi adatok alapján minden egyes termelőről külön-külön állittattak ki, minden termelő lapja ugyanazon sorszámmal van ellátva, mint amilyen sorszámot kapott az eredeti vetésterületi felvételi íveken. Amennyiben a termelő személyében a tavaszi vetésterület-összeirás óta változás állott volna be, a községi előljáróság (polgármester) a megküldött bejelentőlapon a termelő nevét kiigazitani, a sorszámot azonban változatlanul hagyni köteles. A községi előljáróságnak (polgármesternek) csak azon termelők bejelentési lapjai fognak megküldetni, akik a községben laknak, illetőleg termésüket a községben fogják csépelni, mig azon termelők lapjai, akiknek szántóföldje ugyan a község határában fekszik, azonban a vetésterületi felvétel alkalmával bemondott adat szerint más községben laknak, illetőleg más községben fogják gabonájukat kicsépelni, annak a községi előljáróságnak (polgármester) küldetnek meg, ahol laknak, illetőleg termésüket fogják csépelni. Igy természetesen előfordulhat az az eset, hogy az egyes termelők, akiknek ugyan a vetésterületi felvétel szerint a község határában szántóföldjük van, termésbejelentésre bejelentőlapot nem fognak kapni, mert az illető lapjai közvetlenül azon községi előljáróságnak (polgármesternek) küldetnek, ahol laknak, illetőleg gabonájukat csépelni fogják. Viszont a megküldött bejelentőlapok között lesznek olyan termelők bejelentőlapjai is, akiknek szántóföldje nincs ugyan a község határában, de abban a községben laknak, illetőleg ott fogják gabonájukat elcsépelni, ahová bejelentőlapjaik érkeznek. Ha tehát egy termelőnek két vagy több község határában van szántóföldje, esetleg a községi előljáróság két vagy több bejelentőlapot fog arra a termelőre nézve kapni, mert

a bejelentőlapok központi kiállításánál általános alapul az szolgál, hogy minden egyes község területén levő szántóföldről a termelő részére külön bejelentőlap állittassék ki.

A községi előljáróság (polgármester) tartozik a megküldött és a községben lakó termelők nevére szóló bejelentőlapokat a cséplés megkezdése előtt a termelők között kiosztatni, figyelmeztetve őket arra, hogy a bejelentőlapokat gondosan őrizzék meg s az elrendelt cséplési bejelentést ezen bejelentőlapok felhasználásával a cséplés befejeztével, vagy ha a cséplés két hétnél tovább tart, kéthetenkint köteles megtenni.

A községi előljáróság (polgármester) a megküldött eredeti vetésterületi felvétel alapján nyilvántartani tartozik, hogy az egyes termelők a cséplésről a bejelentési lapokat beszolgáltatják-e, a nyilvántartás az eredeti vetésterületi kimutatáson eszközölhető, ami jelentékenyen meg van könnyitve azzal, hogy a vetésterületi kimutatásban az egyes termelőkre nézve központilag megállapitott sorszámok (a kimutatás 17. számú rovatában jelzett sorszámok) megegyeznek azokkal a sorszámokkal, amelyek az egyes termelő bejelentési lapjaira fel vannak jegyezve. Azokról a termelőkről, akik a község vetésterületi felvételében nem szerepelnek és igy más község területén levő szántóföldről termelt gabonájukat fogják a község területén elcsépeltetni, a bejelentőlapok tényleges beszolgáltatásának ellenőrzését a községi előljáróságnak (polgármesternek) akként kell biztositani, hogy a bejelentőlapok kiosztása előtt külön nyilvántartást készit, amelybe a bejelentőlapok adatai alapján a termelő nevét a búzával, rozszsal, kétszeressel, árpával, zabbal, burgonyával és tengerivel bevetett területet, végül a bejelentőlapon foglalt sorszámot feljegyzi.

A községi előljáróság (polgármester) a termelők által beszolgáltatott bejelentési lapokat felülvizsgálni tartozik abból a szempontból, hogy a bejelentett termés nem túlalacsony-e a bevetett területhez képest, amelyre nézve az adatok a bejelentőlapon terményenként fel vannak tüntetve kat. holdakban, magyar holdakban vagy egyéb olyan területi egységben, amint az 1918. év tavaszán a vetésterületi kimutatásba bejegyeztetett.

A termelők által beszolgáltatott termési bejelentéseket a vetésterületi adatokkal való összehasonlítás után a községi előljáróságnak (polgármesternek) haladéktalanul el kell juttatni az átvevőbizottsághoz. Ha az átvevőbizottság albizottságban dolgozik, a bizottság elnöke köteles a bejelentéseket haladéktalanul ahhoz az albizottsághoz juttatni, amelynek körzetéhez az illető községi lakos tartozik. Az átvevőbizottság *mindazoknak a termelőknek a bejelentéseit, akikkel a hét folyamán elszámolt, köteles a hét végén vasárnaponként visszajuttatni a községi előljárósághoz (polgármesterhez), amely a bejelentéseket minden kedden tartozik közvetlenül a m. kir. központi statisztikai hivatalnak beküldeni.*

Azoknak a termelőknek a részére, akiknél a m. kir. központi statisztikai hivatal által megküldött bejelentőlapok elkallódtak, vagy

akik a cséplést két héten belül be nem fejezték, továbbá azoknak az aratómunkásoknak részére, akik az aratórészt szálas gabonában kapják és igy ők kötelesek a cséplési eredményeik bejelentésére, a vörösszinű bejelentőlapok szolgálnak, melyeket e célra annak idején a többi bejelentési lappal együtt a m. kir. központi statisztikai hivatal rendelkezésre bocsát. Ezen bejelentéseket különben ép úgy kell kezelni, mint a fent emlitett bejelentőlapokat.

Oly termelőknek, akik bejelentőlapjaikat kiállitani nem tudják, a bejelentéseket a községi előljáróság (polgármester) vagy annak megbizottja díjtalanul tartozik kiállitani. Természetesen a bejegyzett adatok helyességéért elsősorban a termelő szavatol.

A cséplőgépbirtokosok (bérlők) részére a m. kir. központi statisztikai hivatal által megküldött cséplőgépbejelentőlapokat azok megérkezte után a községi előljáróságnak (polgármester) haladéktalanul ki kell osztani és pedig minden cséplőgépbirtokosnak (bérlőnek) azokat a bejelentőlapokat, amelyek az illető nevére vannak kiállitva, illetőleg annak, akinek sorszáma a cséplőgépbirtokosok (bérlők) nyilvántartása szerint megegyezik a bejelentőlapokon feltüntetett sorszámmal. A cséplőgépbirtokosokat (bérlőket) a bejelentőlapok kiszolgáltatása alkalmával a cséplési eredmények bejelentésére nézve ki kell oktatni és a bejelentőlapok gondos megőrzésére külön figyelmeztetni.

A cséplőgépbirtokosok (bérlők) a hetenkint kicsépelt gabonáról a bejelentéseket annál a községi előljáróságnál (polgármester), amelynek területén a cséplés történt, tartoznak beszolgáltatni. Ezért a községi előljáróság (polgármester) feladata, hogy ellenőrizze azt, vajjon minden gép birtokosa (bérlője), aki a cséplést a község területén már megkezdette, annak befejeztéig hetenkint a cséplési bejelentést beszolgáltatta-e. Az ellenőrzés gyakorlására szolgál a M. kir. központi statisztikai hivatal által megküldendő nyilvántartás, amelyben a község (város) területén állandóan lakó gépbirtokosok (bérlők) névszerint fel vannak sorolva és fel vannak tüntetve azok az adatok, amelyeket a cséplőgépeknek az 1918. évi április havi összeirása alkalmával a gépbirtokosok (bérlők) bejelentettek. Annak nyilvántartására, hogy az egyes hetekről a cséplési bejelentések beérkeztek, szolgálnak azok a rovatok, amelyekben az egyes cséplési hetek jelezve vannak. A gépbirtokosok (bérlők) a nyilvántartási jegyzékben ugyanazzal a sorszámmal vannak ellátva, mint amely sorszám van az egyes cséplőgépbirtokosok (bérlők) bejelentőlapjain feltüntetve. Abban az esetben tehát, ha a gépbirtokos (bérlő) a neki kiosztott bejelentőlapokat elveszíti, vagy pedig a bejelentőlapok a cséplési idényre nem lennének elegendők, a községi előljáróság (polgármester) ugyanazon sorszámmal ellátott cséplési bejelentőlapokat tartozik a gépbirtokosoknak (bérlőknek) kiszolgáltatni, mint amilyen sorszáma van az illetőnek a nyilvántartásban.

Azoknak a gépbirtokosoknak (bérlőknek), akiknek állandó lakhelyük más községben van és cséplési lapokért jelentkeznek,

olyan sorszámlapot kell adni, amily sorszáma az illetőnek abban a községben volt, ahol az eredeti bejelentési lapokat megkapta, természetesen a községi előljáróságnak (polgármester) nemcsak a községben lakó gépbirtokosokat (bérlőket) kell nyilvántartani abból a szempontból, hogy a bejelentéseket beadták-e, hanem azokat is, akik más községből jöttek a község (város) határába csépelni. Azért a gépbirtokosok (bérlők) nyilvántartásába a községi előljáróságnak (polgármesternek) pótlólag fel kell venni azokat a gépbirtokosokat (bérlőket), akik más községből jönnek a község területére csépelni.

A községi előljáróság (polgármester) a gépbirtokosok (bérlők) által vasárnaponként beszolgáltatott cséplési bejelentőlapokat kedden tartozik a M. kir. központi statisztikai hivatal címére elküldeni. A cséplési bejelentőlapok átvétele, illetőleg beküldése előtt a községi előljáróságnak (polgármesternek) meggyőződést kell szereznie arról, hogy a bejelentőlapok megfelelően vannak-e kitöltve.

A községi előljáróság (polgármester) a cséplés megkezdését és befejezését a M. kir. központi statisztikai hivatal által rendelkezésére bocsátott levelezőlapon köteles bejelenteni.

A községi előljáróság (polgármester) a község (város) területén lévő és a M. kir. központi statisztikai hivatal által megküldött nyilvántartásban foglalt cséplőgépekről az egész gazdasági év folyamán beállott változásokat, vonatkozzanak azok akár a birtokosokra, vagy a cséplőgépekre felvett más adatokra, a M. kir. központi statisztikai hivatalnak haladéktalanul bejelenteni tartozik. Azonnal be kell jelenteni azokat, akik az 1918. évi felvétel óta cséplőgépeket szereztek be vagy béreltek.

A gépbirtokosok (bérlők) bejelentőlapjai beszolgáltatásának ellenőrzése és szorgalmazása a községi előljáróság (polgármester) feladata. Evégből különösen figyelemmel kell kisérniök, hogy mikor, hány helyen, illetve hány géppel folytak a cséplések, hogy a bejelentéseket úgy a termelőktől, mint a gépbirtokosoktól (bérlőktől) az előirt időben beszerezhessék. Figyelemmel kell kisérniök, hogy az idegen községbeli géptulajdonos el van-e látva bejelentőlappal.

A cséplési eredmények bejelentése körül esetleg felmerülő bárminemű felvilágositást közvetlenül a M. kir. központi statisztikai hivatal fogja megadni s épp ezért bárminemű ily kérdéssel közvetlenül nevezett hivatalhoz kell fordulni. Ugyszintén közvetlenül a M. kir. központi statisztikai hivatalhoz kell fordulni, ha a jelen rendeletben jelzett kimutatások vagy bejelentőlapok idejében meg nem érkeznek.

A M. kir. központi statisztikai hivatalnak a cséplési bejelentések kiegészitése vagy beküldése tárgyában kiküldött felhivásait a községi előljáróság (polgármester) haladéktalanul elintézni köteles.

A községi előljáróságnak (polgármesternek) a kicsépelt köles és tatárka mennyiségéről külön nyilvántartást kell vezetni, melyben termelőként fel van sorolva a kicsépelt köles és tatárka mennyisége. E nyilvántartás a cséplés befejeztével az átvevő bizottság-

nak átadandó, hogy ez alapon a termelővel elszámolhasson. Az elszámolás megtörténte után a községi előljáróság (polgármester) e nyilvántartást a M. kir. központi statisztikai hivatalnak köteles megküldeni.

b) *A termelők eljárása a cséplési eredmények bejelentésénél.*

Minden termelő az 1918. évi terméséből cséplőgéppel, nyomtatással vagy kézierővel (hadaróval) kicsépelt búza, rozs (kétszeres), árpa és zab mennyiségét irásban tartozik a községi előljáróságnál (polgármesternél) bejelenteni, azon a nyomtatványon, amelyet a községi előljáróság (polgármester) neki e célra a cséplés megkezdése előtt rendelkezésére fog bocsátani. A bejelentést mindig annál a községi előljáróságnál (polgármesternél) kell megtenni, amely község területén a cséplés történt.

A bejelentést általában a cséplés befejeztével kell megtenni; ha azonban a cséplés két hétnél tovább tart, a bejelentést kéthetenként kell teljesiteni.

Ha a termelő a bejelentőlapot maga nem tudja kiállitani, helyette a községi előljáróság (polgármester) vagy annak megbizottja tartozik díjtalanul kiállitani, természetes azonban, hogy a bemondott adatok helyességéért elsősorban a termelő felelős.

A termelőnek rendelkezésére bocsátandó bejelentőlapon a vármegye, járás és község neve, amelynek területén a termelőnek szántóföldje fekszik, fel van tüntetve és az a sorszám is fel van jegyezve, amellyel a termelő a vetésterületi eredeti felvételi kimutatáson el lett látva. Ez adatokon kivül az 1918. év tavaszán végrehajtott vetésterületi felvétel adatai alapján fel van tüntetve a termelőnek a neve, a község, ahol a termelő lakik, illetőleg ahol 1918. évi termését ki fogja csépelni, továbbá a termelőnek a község határában levő összes szántóföld területe, külön kiemelve a búzával, rozszsal (kétszeressel is), árpával, zabbal, burgonyával és tengerivel bevetett területe.

A bejelentőlapba már bejegyzett adatokon kivül a termelőnek a megfelelő rovatokba be kell jegyezni az 1918. évi termésből kicsépelt búza, rozs (kétszeres), árpa és zab mennyiségét és pedig kilogrammokban kifejezve.

A kicsépelt mennyiséget a zsák súlya nélkül kell bejegyezni; abban az esetben pedig, ha a kicsépelt gabona a zsákkal együtt mázsáltatik le, a zsák súlya gyanánt a búzánál és rozsnál 100 kg.-ként 1½, az árpánál és zabnál pedig 2 kg. levonásba hozható.

A cséplés alkalmával visszamaradt hulladékok, ocsú stb. nem jelentendő be. Ocsúnak a cséplés vagy rostálás alkalmával nyert olyan aljgabona tekintendő, amelyben kiőrlésre alkalmas gabonaszemek csak kivételesen találhatók. Ennél jobb minőségű aljgabonából a kiőrlésre alkalmas szemeket ki kell rostálni és a szingabonakészletbe beszámitani. Vagyis ocsúnak stb., be nem jelentendő hulladéknak csak az tekinthető,- ami már mint gabona nem kerülhet forgalomba.

Ha a termelő a kicsépelt gabonából a cséplésnél vagy aratásnál közreműködő munkásoknak, továbbá a cséplésért a cséplőgépbirtokosnak (bérlőnek) gabonában részt nem fizet, elegendő a kicsépelt gabona mennyiségét a bejelentőlapnak *D)*-vel jelzett rovatában feltüntetni, ellenkező esetben azonban külön tartozik feltüntetni az *a)* sorban a saját részére kicsépelt gabonát, a *b)* sorban az arató- vagy cséplőmunkások részét, a *c)* sorba a cséplőgépbirtokosnak (bérlőnek) kiadott részt és végül a *d)* sorban az egész termés eredményét.

A termelő abban az esetben, ha gabonáját benzinnel, petróleummal, villamos vagy más motorikus erővel hajtott cséplőgéppel (gőzcséplőgéppel) vagy állati erővel hajtott járgányos cséplőgéppel csépeltette, köteles a bejelentőlap e célra szolgáló rovatába bejegyezni annak a cséplőgépbirtokosnak (bérlőnek) a nevét és állandó lakhelyét, akivel a gabonáját kicsépeltette. Ha a gép saját tulajdona, elég a név helyett azt bejegyezni: *saját géppel*. Ha a cséplés nyomtatással, kézi erővel (kézi cséplőgéppel, vagy hadaróval) történt, akkor a bejelentőlap e rovatában e szót kell bejegyezni: »kézi cséplés«.

Ha a termelő gabonájából a cséplésnél vagy aratásnál közreműködő munkásoknak részt ad, vagyis amidőn a bejelentőlap *c)* rovatába arató vagy csépiési részt bejegyez, tartozik a bejelentőlap hátlapján megjelölni a munkások nevét és állandó tartózkodási helyét, akik a természetbeni járandóságot kapták. Végül a bejelentőlap e célra szolgáló rovatában jeleznie kell a termelőnek, hogy a cséplést befejezte-e, vagy nem s a bejelentőlapot aláírni.

A termelő az általa kitöltött bejelentőlapot köteles a cséplés befejeztével haladéktalanul a községi előljáróságnál (polgármester) beszolgáltatni. Abban az esetben, ha a termelő a cséplést 2 héten belül nem fejezte be, az első bejelentést azon az eredeti bejelentőlapon tartozik tenni, amely neki a községi előljáróság (polgármester) által rendelkezésére bocsáttatott és amelyen a termelő neve és a szántóföld területe már be van jegyezve, a második és többi bejelentéseket pedig a községi előljáróságnál (polgármesternél) e célra díjtalanul kapható veresszínű bejelentőlapokon kell megtennie. Ezeken a bejelentőlapokon a jelen fejezetben felsorolt adatok nincsenek bejegyezve s igy ezekre kell a termelőnek a cséplésre vonatkozó adatokon kivül még a vármegye, a járás és a község nevét, amelynek területén a szántóföldje fekszik, azt a sorszámot, mely az első bejelentőlapon szerepelt, továbbá nevét és lakóhelyét, illetőleg azon község nevét, amelynek területén a cséplés történt, bejegyeznie.

Ha a termelőnek *szántóföldje két vagy több község határában van*, több eredeti bejelentőlapot fog kapni. Ily esetben, ha nem csépeli ki külön minden egyes község területén termelt gabonáját, a bejelentést együttesen az egyik bejelentőlapon is megteheti, azonban a bejelentőlapokat az első bejelentés alkalmával egyszerre, összefűzve kell beszolgáltatni.

Azok is tartoznak bejelentőlapokat beszolgáltatni, akik az 1918. évi termést az aratási munkákért a learatott gabonának egy bizonyos részét kicsépeletlenül, szalmás állapotban kapták és pedig mindig annak a községnek előljáróságánál (polgármesterénél), amely község területén a cséplés történt. Ily bejelentés a községi előljáróságnál (polgármesternél) díjtalanul kapható, központilag ki nem töltött bejelentési ürlapokon eszközlendő. Az aratómunkások a bejelentést egyenként tartoznak teljesiteni ép oly részletességgel, mint az a termelőkre nézve jelen végrehajtási utasitásban előiratott és azonkivül a bejelentőlap megfelelő rovatába be kell jegyezni még azon gazdák nevét is, amely gazdaságtól az aratórészt kapták. Az aratómunkásoknak azonban a bejelentőlapot csak a cséplés befejeztével kell beadni, még abban az esetben is, ha a cséplés két hét alatt befejezést nem nyerne.

A kölest és tatárkát, amely a többi gabonánál rendszerint később kerül cséplésre és szórványosabban termeltetik, a termelőnek külön kell bejelenteni annál a községi előljáróságnál (polgármesternél), amelynek területén a cséplés történik. A termésmennyiség csak a cséplés befejeztével jelentendő be s a bejelentésre külön nyomtatvány nincs ugyan, hanem ezt is irásban kell bejelenteni akként, hogy a bevetett terület, a termés mennyisége és a termelő neve ki legyen tüntetve.

c) *A cséplőgépbirtokosok (bérlők, kezelők) eljárása a cséplés bejelentésénél.*

Mindazok, akik gőzcséplőgéppel avagy benzinnel, petróleummal, villamos vagy más motorikus erővel hajtott cséplőgéppel vagy járgányos (állati erővel hajtott) cséplőgéppel a maguk vagy más részére az 1918. évi termésből búzát, rozsot (kétszerest is), árpát, zabot, kölest vagy tatárkát csépelnek, kötelesek az általuk hetenkint (vasárnaptól szombatig) végzett cséplésekét annál a községi előljáróságnál (polgármesternél) bejelenteni, amelynek területén a cséplés történt.

A bejelentést elsősorban a cséplőgépbirtokosok, ha pedig a cséplőgép bérbe van adva, a bérlő, ha a cséplőgép birtokosa vagy bérlője, a cséplőgépet nem maga kezeli, a cséplőgép kezelője tartozik a bejelentést megtenni. Nagyobb gazdaságokban az a gazdasági tiszt, akinek közvetlen felügyelete alatt a cséplőgép áll, a bejelentés szabályszerű megtörténtét ellenőrizni köteles és a bejelentések helyességéért, valamint azoknak az előirt határidőben való beszolgáltatásáért felelős.

A bejelentésre kizárólag azok a bejelentőlapok (a rendelet *B)* mintájú melléklete) használandó, amelyeket minden egyes cséplőgépbirtokos (bérlő) attól a községi előljáróságtól (polgármester) fog kapni, amelynek a területén cséplőgépét az 1918. év tavaszán végrehajtott összeirás alkalmával bejelentette. Gondoskodnia kell tehát minden cséplőgép-birtokosnak (bérlőnek), hogy a cséplés meg-

kezdése előtt attól a községi előljáróságtól (polgármestertől), ahol *a gépet* bejelentette, kérje a részére kiállitott cséplési bejelentőlapokat. Ha a cséplési idény alatt a rendelkezésre bocsátott bejelentőlapok nem elégségesek, attól a községi előljáróságtól (polgármestertől), ahol a cséplés folyik, kell új bejelentőlapokat kérni, ezeket azonban ugyanazon folyószámmal kell ellátnia, mint amilyen folyószáma volt az eredetileg kiadott bejelentőlapoknak. Abban az esetben pedig, ha egyes gépbirtokosok (bérlők) részére sorszámmal ellátott bejelentőlapok községi előljárósághoz (polgármesterhez) nem érkeztek volna, a községi előljáróságtól (polgármestertől) bejelentőlapokat kell kérnie, amelyeken ezután a bejelentéseket épp úgy tartozik eszközölni, mint a többi bejelentőlapon.

A gépbirtokos a 2.490/1918. M. E. számú rendelet 3. §-ának 6. bekezdése szerint a cséplésekről termelőnkint és terményenkint a községi előljáróság (polgármester) által hitelesitett cséplőkönyvet köteles vezetni, hogy abból az általa kicsépelt buza, rozs, kétszeres köles, tatárka, árpa, zab és az ocsu mennyisége termelőnkint bármikor megállapitható legyen. Ha a cséplőgépbirtokos (bérlő) a cséplést egy község területén befejezte, a cséplőkönyvet (könyveket) a községi előljáróságnak (polgármesternek) köteles beszolgáltatni. A községi előljáróság (polgármester) a beszolgáltatott cséplőkönyveket az elszámolások megejtésénél az ellenőrzés megkönnyitése céljából az átvevő bizottság rendelkezésére bocsátja. Az elszámolás lebonyolitása után az átvevőbizottság a cséplőkönyveket a cséplőgép birtokos (bérlő) részére leendő visszaszolgáltatás végett a községi előljáróságnak (polgármesternek) adja át.

A cséplőgépbirtokos (bérlő, kezelő) a cséplési bejelentőlapokat az általa vezetett cséplőkönyv alapján állitja ki azzal a különbséggel, hogy mig a cséplőkönyvbe a búza és rozs kicséplése alkalmával visszamaradt ocsu súlya bejegyzenpő, a cséplőgépbirtokos, (bérlő, kezelő) a cséplési bejelentőlapba csak a tiszta termény súlyát köteles bejegyezni. Az átvevő bizottság és általában minden a terményátvétel foganatositásával vagy annak ellenőrzésével megbizott hatósági közeg a cséplőkönyvbe bármikor — cséplés időtartama alatt is — betekinthet és annak adatait a bejelentések ellenőrzésére és helyesbitésére felhasználhatja.

A bejelentőlapon fel kell tüntetni, hogy a cséplés mely héttől mely hétig terjed, a község nevét, melynek területén a cséplés történt, a gép nemét (gőz, benzines és járgányos stb.), amellyel a cséplés történt, a gépbirtokos (bérlő) nevét és az illető állandó lakhelyét, továbbá a cséplőkönyvben foglalt feljegyzések alapján a termelő nevét, akinek termése csépeltetett és a kicsépelt buza, rozs (kétszeres), árpa és zab mennyiségét kilogrammokban kifejezve.

A bejelentőlapokra a gabona mennyiségét zsák súlya nélkül kell bejegyezni. Abban az esetben, ha a cséplésnél a gabona a zsák súlyával együtt mázsáltatik le, 100 kg. buzánál és rozsnál a

zsák súlya címén 1½ kg., az árpánál és zabnál 100 kg. után pedig 2 kg. levonásba hozandó.

Ha a cséplőgépbirtokos (bérlő, kezelő) egy termelőnek a termését kicsépelte, köteles a kicsépelt termény mennyiségét azonnal a bejelentőlapba bejegyezni. A gépbirtokos a bejelentőlapba a kicsépelt termény összes mennyiségét terményenként tartozik egy összegben bejegyezni, tehát nemcsak a gazdák tulajdonában maradó mennyiséget, hanem azt is, amelyet a cséplőgépbirtokos (bérlő, kezelő), napszámosok és az aratók a cséplésért kapnak, úgyszintén azt a járandóságot is, mely az aratóknak az aratásért szemes gabonában jár. Az aratók részére szalmás gabonában kiadott rész, ha külön csépeltetik, külön jelentendő be és az egy gazdaságban dolgozó összes aratók részére kicsépelt gabonamennyiség egy összegben. Ily esetben termelőként az aratómunkások munkavezetője (aratógazda) jelölendő meg, továbbá azon munkások száma, akik részére a cséplés történt.

Minden egyes cséplőgép által végzett cséplésről a bejelentés céljaira kiadott külön-külön bejelentőlapokat kell beszolgáltatni, még abban az esetben is, ha egy és ugyanazon cséplőgépbirtokos (bérlő) egy helyen egyszerre több géppel csépelt.

Az egy-egy község területén történő cséplésről külön-külön bejelentőlapot kell kiállitani, még abban az esetben is, ha egy község területén a cséplés egy hétnél rövidebb ideig tartana.

A cséplés megkezdésétől annak befejeztéig gőz- vagy motorikus erővel hajtott cséplőgépekről a bejelentőlapot, mint nemleges bejelentést akkor is be kell szolgáltatni, ha a cséplőgép valamely héten nem csépelt. Ilyen esetben a bejelentőlapok a kicsépelt gabona mennyiségének bejegyzésére szolgáló rovataiba be kell jegyezni, hogy a cséplés szünetel.

A cséplési bejelentőlapon is minden egyes termelő részére kicsépelt terménymennyiséget külön sorban kell feltüntetni és abban az esetben, ha egy hét folyamán több termelő részére csépelt volna a gépbirtokos (bérlő), mint amennyi a bejelentőlapra elfér, folytatólag második, esetleg harmadik bejelentőlapra kell az adatokat bejegyezni. Az egy-egy kimutatásba felvett cséplési eredményeket a gépbirtokosnak (bérlőnek, kezelőnek) le kell összegelnie.

Az egy-egy hét cséplésérőI a cséplőkönyv adatai alapján kiállitott bejelentőlapot a vasárnapi nap folyamán annak a községnek előljáróságánál (polgármesternél) kell leadni, ahol a cséplés történik, tekintet nélkül arra, hogy a cséplőgépbirtokos (bérlő, kezelő) odavaló lakos-e vagy sem. Ha egy község területén a cséplés hétközben nyer befejezést, a bejelentőlapot legkésőbb a cséplés befejezését követő napon kell beszolgáltatni.

Ha valamely gazdaság termésének cséplése több község területén végeztetik, minden egyes község területén kicsépelt termény mennyiségét külön-külön kell bejelenteni és minden egyes bejelentőlapot a cséplés helye szerint illetékes község előljáróságához (polgármesterhez) beszolgáltatni.

Ha valamelyik géppel a cséplés az 1918. gazdasági évben teljesen befejeztetett, a legutolsó cséplési hétről kiállított bejelentési lapon a gépbirtokosnak (bérlőnek, kezelőnek) a bejelentőlap végén fel kell tüntetnie, hogy a cséplést befejezte.

A bejelentőlap beszolgáltatásának elismeréseül szolgál a bejelentőlap szelvénye. A szelvényt a községi előljáróság (polgármester) a bejelentőlap beszolgáltatása alkalmával aláírja s visszaadja. A szelvényeket a gépbirtokosnak (bérlőnek, kezelőnek) annak igazolására, hogy a bejelentőlapot tényleg beszolgáltatta, meg kell őriznie.

A gépbirtokos (bérlő, kezelő) a bejelentés alapjául szolgáló és a községi előljáróság (polgármester) által visszaszolgáltatott cséplőkönyvet és az előljáróság (polgármester) által aláírt szelvényeket köteles a helyszini ellenőrzés esetén úgy az átvevő bizottságnak, mint a földmivelésügyi miniszter, a Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter, végül a M. kir. központi statisztikai hivatal igazolt megbizottjainak felmutatni.

A köles és tatárka cséplési eredményeit a cséplőbirtokos (bérlő, kezelő), a községi előljáróságnál (polgármesternél) szintén hetenként tartozik bejelenteni és a bejelentés céljaira a rendelkezésére bocsátott ürlapokat kell használnia, azonban a bejelentőlapon feltünő módon jeleznie kell, hogy a bejelentés kölesre, illetőleg tatárkára vonatkozik.

A termény felhasználása vagy eladása az átvételi eljárás előtt.

A termelő az átvételi bizottsággal való elszámolás előtt általában terményét fel nem használhatja, sem el nem idegenitheti. Ez alól kivételek:

Termények előzetes felhasználása.

1. A 2,490/1918. M. E. számú rendelet 4. §-ának 2. bekezdése szerint a termelő még a cséplés befejezése, illetve az átvevő bizottsággal való elszámolás előtt *egész évi házi és gazdasági szükséglete terhére* saját felelősségére az átvevő bizottság közbejötte nélkül is felhasználhatja azt a terménymennyiséget, amely őt a 2,650/1918. M. E. számú rendelet értelmében az elszámolás megejtéséig házi és gazdasági szükséglet címén megilleti. A vetőmag címén felhasználható mennyiségre a bevetett terület nagysága irányadó.

A termelő az előzetesen felhasznált mennyiségről terménynemenkint részletezve pontos jegyzéket vezetni és azt az elszámolás megejtésekor az átvevő-bizottságnak bemutatni tartozik, amely a felhasznált mennyiség jogszerűségét megvizsgálja, a termelőnél egész évre visszahagyható mennyiségből levonásba hozza s amennyiben visszaélést észlel, gondoskodik a kihágási eljárás megindításáról.

Előzetes eladás a Hadi Termény Részvénytársaságnak.

2. *Minthogy a közélelmezés érdekei úgy kívánják, hogy a kicsépelt készletek mielőbb felhasználhatók legyenek, a rendelet 4. §-ának 3. bekezdése feljogositja a termelőt arra, hogy terményeit, vagy annak egy részét még az átvevő bizottsággal való elszámolás előtt eladhassa a H. T. illetékes bizományosának.* A H. T. bizományosa köteles ezen minőségét a főszolgabiró (polgármester) által láttamozott, eddig is érvényben volt igazolvánnyal igazolni. Köteles továbbá a termelőnek a tőle tényleg elszállitott termények mennyiségét és azok árát feltüntető, a 2.490/1918. M. E. sz. rendelethez *D)* minta alatt mellékelt elismervényt kiszolgáltatni. A termelő az átvételi elismervényt megőrzi s az átvevő bizottságnak helyszini eljárása alkalmával igazolásul bemutatni tartozik.

A H. T. bizományosa az igy megvett mennyiség elszállitásáról az átvevő bizottságot esetenkint haladéktalanul értesitse. Az értesitéshez az E) minta szerinti ürlap használandó.

Amennyiben a termelő az ily módon eladott készletekről pontosan elszámolni nem tudna, illetve az átvevő-bizottság annak a gyanuját látja fennforogni, hogy akár a bizományosnak a termelővel való összejátszása útján, akár más módon visszaélés követtetett el, gondoskodik a kihágási, illetve büntető eljárás haladéktalan megindításáról.

A korai cséplésből származó készleteknek minél gyorsabb felhasználhatása érdekében felhivom alispán (polgármester) urat, hogy az eljáró hatóságokat és az átvevő bizottságokat szigoruan utasitsa, hogy a H. T. bizományosai ezen munkásságának ne csak gátat ne vessenek, hanem azt a maguk részéről is kellően támogassák.

A hatóság ellen, amely a termelőt a H. T. részére való közvetlen eladásban, illetve a H. T. részére való szállitásban bármily módon akadályozza, a legszigorubban fogok eljárni.

Vetőmagforgalom.

A földmivelésügyi miniszter által erre kijelölt állami gazdaságok és magnemesitők jogositva vannak vetőmag céljaira alkalmas, illetve nemesitett magterményüket vagy annak egy részét a földmivelésügyi miniszter által meghatározott áron akár gazdasági egyesületnek, szövetkezetnek, akár a földmivelésügyi miniszteri kirendeltségeknek, akár közvetlenül a termelőknek 1918. évi október hó 15-éig eladni oly módon, hogy a kijelölt állami gazdaságok, illetve magnemesitők a náluk jelentkező vevőkről az igényelt vetőmag-mennyiség megjelölésével összeállitott kimutatást a földmivelésügyi miniszterhez jóváhagyás végett bemutatják s a jóváhagyott kimutatás alapján a H. T. az állami gazdaságnak vagy magnemesitőnek a szükséges szállitási igazolványt kiadja.

Gazdasági egyesületeknek és szövetkezeteknek a földmivelésügyi minisztérium kirendeltségeinek a földmivelésügyi miniszter engedélyt adhat arra, hogy meghatározott mennyiségű vetőmagot akár

az állami gazdaságokból, akár más magnemesitőktől, akár általuk kijelölt más gazdaságoktól 1918. év október 15-éig a H. T. útján, a H. T.-tól pedig ezen határidőn túl is, a földmívelésügyi miniszter által meghatározott áron megvásárolhassák s az igy megvásárolt készletet tagjaik, illetve működésük körzetében lakó termelők részére általuk fizetett vételár és a földmívelésügyi miniszter által esetleg engedélyezett költségeik felszámitása mellett eladhassák.

Ugy az állami avagy más gazdaság, mint a magnemesitő, a gazdasági egyesület, a szövetkezet, a miniszteri kirendeltség köteles az eladott vetőmagmennyiségről minden hónap 1-én a vásárló felek lakhelye szerint két példányban jegyzéket készíteni, ennek egyik példányát a vásárlók szerint illetékes községi előljáróságnak, másik példányát a M. kir. központi statisztikai hivatalnak megküldeni. E jegyzékben a vásárolt gabonamennyiséget gabonanemenkint és a vásárlók szerint külön kell feltüntetni.

A termelő, aki fenti úton szerezte be a vetőmagot, köteles a saját terméséből esetleg feloldott s a vásárlás folytán erre a célra már feleslegessé vált vetőmagot az átvevő bizottságnak, vagy ha az működését beszüntette, úgy a helyette illetékes község előljáróságnak (polgármesternek) beszolgáltatni.

Az átvevő bizottságok működése.

Az átvevő bizottság munkáját azonnal, de legkésőbb az aratás megindultával megkezdi. Amennyiben a bizottság munkásságát előbb meg nem kezdette, a községi előljáróság (polgármester) az aratás kezdetéről a bizottság tagjait és a kirendelt segédszemélyzetet előre értesiteni tartozik.

Iratok és adatok.

A törvényhatóság első tisztviselője, illetőleg a községi előljáróság (polgármester) intézkedni tartozik, hogy a hatósági megbizott kellő időben elláttassék az eljáráshoz szükséges iratokkal és nyomtatványokkal és pedig:

1. A 2.490/1918. M. E. számú rendelet 5. §-ban előirt F) mintájú elszámolási jegyzékürlap megfelelő számú példányával.

2. A folyó évi április hóban megtartott nép- és állatszámlálásnak, valamint a vetésterületi felvételnek a M. kir. központi statisztikai hivatal által a községnek visszaküldött adataival. A községi előljáróság (polgármester) az átvevő bizottság működési területéhez tartozó termelőknek cséplési bejelentéseit naponként köteles az átvevő bizottságnak átadni.

3. Mindazokkal az egyéb nyomtatványokkal, amelyek a rendelet értelmében a bizottság működéséhez szükségesek.

Minthogy az első időben a teendők az átvétel kezdetéig a bizottságok teljes munkaerejét kimeriteni nem fogják, az átvétel gyors lebonyolitása érdekében a bizottságnak már megalakulása után azonnal meg kell tennie a szükséges intézkedéseket arra, hogy

a termelők házi és gazdasági szükségletére visszatartható termésmennyiségek kiszámitása a termés átvétele alkalmával az átvevő bizottság munkáját ne késleltesse.

Házi és gazdasági szükséglet előzetes bejelentése.

E cél elérése érdekében a termelő a községi előljáróságtól (polgármester) vagy átvevő-bizottságtól beszerezhető elszámolási jegyzékbe önként is bejelentheti a községi előljáróságnál (polgármesternél) minden gabonanemről saját házi és gazdasági szükségletét. *Hogy az előzetes bejelentések minél nagyobb számban érkezzenek s igy az átvevő-bizottság munkája könnyittessék, a hatóságnak közhirrététel útján fel kell világositani a termelőket, hogy a házi és gazdasági szükségletükre vonatkozó adatok önként való bejelentése saját érdekükben áll, mert igy az elszámolás kevesebb idejüket veszi igénybe.*

Szükséglet összeirása.

Az átvevő-bizottság a szükségletek kiszámitásánál általában az alábbi átvételi eljárás keretében mondottak szerint jár el. A termelő által bemondott adatokat összehasonlitja a kezei között levő nép- és állatszámlálási és a vetésterületi adatokkal, meggyőződést szerezni igyekszik arról, hogy a termelő bemondása a valóságnak tényleg megfelel-e s ha e tekintetben aggályai vannak, a községi előljáróság (polgármester) minden lehetőt köteles megtenni a valóság kideritésére.

A községi előljáróság (polgármester) a termelők részéről a hozzá beérkezett bejelentéseket az átvevő-bizottságnak azonnal átadni tartozik. Minthogy pedig a teendők az első időben az átvevő-bizottság munkáját nem meritik ki, kivánatos, hogy az átvevő-bizottság azokról a termelőkről, akik átvételi elismervényük házi és gazdasági szükségleti részét önként nem töltötték ki, maga állitsa össze előzetesen az adatokat, lényegesen meggyorsitván ezáltal az átvétel munkáját.

A bizottság felelőssége.

Az átvevő-bizottságnak a termelők által bemondott adatok valódiságának ellenőrzésére, a szükséglet kiszámitásának helyes voltára annál nagyobb gondot kell forditania, mert az adatok helyességéért nemcsak a termelő, hanem az átvevő-bizottság és az igénybevétel tárgyában eljáró hatóság is teljes felelősséggel tartozik.

Átvételi eljárás.

Ugy a hatóságnak, mint az átvevőbizottságnak mindent el kell követnie, hogy az átvétel a rendeletben előirt pontossággal és szabatossággal történjék. Az eljárásra nézve az alábbi részletes

utasitásokon kivül e helyütt csak azt kivánom hangsúlyozni, hogy a siker előfeltétele nemcsak az alaposság, hanem a gyors eljárás is, a bizottságnak tehát az átvétel ideje alatt teljes erejével megfeszitett munkát kell végeznie s a hatóságnak, mely tulajdonképen az egész eljárásnak elsősorban a végrehajtószerve, nemcsak állandóan figyelemmel kell kisérnie a bizottság munkásságát, hanem gondoskodnia kell arról, hogy minden oly akadályt, ami a bizottság munkáját hátráltatná, azonnal eltávolitson.

Az eljárás sorrendje.

Az átvételek sorrendjének megállapitásánál alapelvül szem előtt tartandó, hogy a bizottság első izben azokat a kisebb gazdaságokat keresse fel az elszámolás végett, amelyek külön a saját szérüskertjükben végzik a cséplést. Ezután kerülnek sorra a kisgazdák közös szérüskertjei s végül a nagyobb gazdaságok.

E sorrendet a bizottság a betűhöz való szolgai ragaszkodás nélkül a gyakorlati helyzethez alkalmazkodva követi. Általában a bizottság, ha valamely termelőnél a cséplés véget ért, az illető termelőt azonnal felkeresheti s ezt köteles is megtenni, ha a leszámolás további megejtése bármely okból indokoltnak mutatkozik.

Minthogy a közszükségleti célokra szolgáló készletek teljesen kifogytak, a legnagyobb érdek fűződik ahhoz, hogy necsak a cséplés vegye mielőbb kezdetét, hanem a termelők részéről történő önkéntes felajánlás mellett az átvétel is azonnal kezdetét vegye, hogy igy mindjárt az aratás megkezdését követő első időben minél nagyobb készletek álljanak rendelkezésre. A korai cséplés biztositására minden irányban megtörténtek az intézkedések. Elvárom a hatóságoktól és az átvevőbizottságoktól, hogy a fontos cél érdekében a maguk részéről is mindeu lehetőt elkövessenek, hogy úgy a gyors cséplés, mint a nagyobb készleteknek azonnali átvétele, illetve a feldolgozó telepekre (malom) juttatása biztositassék. Minthogy az ország egész területére nézve egyformán kötelező szabályt felállitani nem lehet, ez úton felhatalmazom azon törvényhatóságok első tisztviselőit, amelyek területén az aratás legkorábban megindul, jelölje meg azokat a járásokat, községeket, a szükséghez képest gazdaságokat, amelyek a cséplést azonnal folyamatba tenni tartoznak és gondoskodjék arról is, hogy ezeken a helyeken az önkéntes felajánlás mellett az átvételt az átvevőbizottságok a H. T. részére azonnal lebonyolitsák.

Gazdaságról gazdaságra járás.

Az átvevőbizottság kivétel nélkül minden termelőt gazdaságában felkeresni s vele egész termésére nézve elszámolni köteles. *A közös szérüskertekben csépeltető kisgazdákkal az elszámolás, amennyiben megvan a lehetőség, a helyszinén ejtendő meg, a bizottság a leggyorsabb eljárást kötelés fogauatositani, hogy az elszámolásból vagy átvételből a termelőt kár ne érje.* Az átvételi bizottság ezen-

kívül megfelelő ellenőrzés végett az illető gazdaságait is felkeresni tartozik.

A terméseredmény megállapitása és ellenőrzése.

Az elszámolásnál a bizottság elsősorban a cséplési eredményről szóló bejelentések alapján megállapitja a termelő bejelentett termésének összmennyiségét és pedig terményenkint elkülönitve. *E célból a községi előljáróságok (polgármesterek) az átvevőbizottság körzetéhez tartozó termelőknek cséplési bejelentőlapjait naponkint kötelesek a bizottságnak átszolgáltatni.* Felhivom a hatóság és a bizottság figyelmét itt is arra, hogy ezekbe a bejelentésekbe éppen a cséplési eredmények bejelentésének minél hatékonyabb ellenőrzése érdekében központilag az 1918. évi vetésterületi összeirás alapján a termelő neve, nemkülönben szántóföldjének nagyságára s az egyes terményekkel bevetett terület nagyságára vonatkozó adatok már bevezettettek. *Ennek alapján úgy a hatóságnak, mint az átvevőbizottságnak is szigorú kötelessége megállapitani, hogy a termelő által bejelentett cséplési eredmények a valóságnak megfelelnek e.* Ugyancsak a bejelentések ellenőrzésére a bizottságnak fel kell használnia a cséplőgépbirtokos (bérlő, kezelő) által vezetett cséplőkönyvet (könyveket) is, amelyek,amennyiben a cséplés még folyamatban van, ott állanak rendelkezésre, amennyiben a község területén a cséplőgépbirtokos (bérlő, kezelő) a cséplést befejezte, a cséplőkönyvet (könyveket) a hatóság bocsátja a bizottság rendelkezésére.

Ha megállapitást nyerne az, hogy a termelő termésbejelentését a bejelentőlapba a tényleges termésnél alacsonyabban állitotta volna be, vagy pedig a vetésterületi adatok az 1918. évi vetésterületi felvételnél helytelenül mondattak volna be, úgy az átvevőbizottság a bejelentett cséplési eredményeket, valamint a vetésterületi adatokat helyesbiteni tartozik. Ha a cséplési és a vetésterületi adatok a valóságnak meg nem felelnének, a termelő cséplési bejelentését a vetésterületi adatok figyelembevételével a bizottság összehasonlitani tartozik a szomszéd gazdaságok terméseredményével és a községbeli közismert termésátlagokkal és ez alapon megállapitani a helyes eredményeket. Úgy a vetésterületi, mint a cséplési adatok helytelen avagy a valóságnak meg nem felelő bevallása esetén a bizottság esetleg magát a termelőt is felhivhatja a felmerült gyanú tekintetében a megfelelő felvilágositás adására, de ezenkivül kötelessége a tényállást a községi előljáróság útján, esetleg tanuk kihallgatásával és minden más kinálkozó módon kideriteni. *Amennyiben gyanúja el nem oszlott, az esetről jegyzőkönyvet vesz fel s azt a községi előljáróság útján az elsőfokú kihágási hatósághoz, vagy ha súlyosabb bűncselekmény látszik fennforogni, az illetékes királyi ügyészséghez juttatja el. Ha a cselekmény elkövetésénél a cséplőgépbirtokos (bérlő, kezelő) közreműködése is megállapithatónak látszik, a bizottság a fentebb, a cséplésnél elmondottak szerint intézkedik az illetőnek felelősségre vonása iránt is.*

Azt, hogy ily jegyzőkönyv vétetett fel, az elszámolási jegyzék hátlapján fel kell jegyezni.

Ujracséplés.

Hamis adatbejelentés esetén az is megvizsgálandó, hogy a kicséplés alkalmával a szalmában és polyvában nem maradt-e szándékosan, vagy gondatlanságból a rendesnél nagyobb mennyiségü szem vissza, ha pedig megállapitást nyert, hogy a cséplés szándékosan vagy gondatlanságból tökéletlenül történt, az átvevő bizottság a kihágási eljárás megindítása iránti intézkedéssel egyidejüleg köteles az elsőfokú hatóságnak intézkedését kérni aziránt, *hogy kötelezze a termelőt ujracséplésre, vagy — ha ennek helyét látja — esetleg közerő kirendelése útján is gondoskodik ujracséplésről. Az elsőfokú hatóság az átvevő bizottság ily megkeresésének haladéktalanul érvényt tartozik szerezni.*

A termelő cséplési bejelentőlapjainak visszaszolgáltatása.

Az átvevő bizottság a községi előljáróság (polgármester) által kiállitott termelők bejelentési lapjait gondosan tartozik kezelni *és azoknak a termelőknek bejelentőlapjait, akikkel a hét folyamán elszámolt, vasárnaponkint a községi előljáróságnak (polgármesternek) visszaszolgáltatni köteles.*

Elszámolás a termelővel.

A termelőnek össztermeséből az elszámolás alkalmával a következő mennyiségek vonandók le:

a) *Előzetesen felhasznált mennyiségek.*

Azok a terménymennyiségek, amelyeket a termelő saját házi és gazdasági szükségletére már az elszámolásig felhasznált, amit a termelő a 2,490/1918. M. E. számú rendelet által előirt feljegyzéseivel az átvevő bizottság előtt igazolni tartozik. *E mennyiségek azonban az elszámolási jegyzékben külön nem mutatandók ki, hanem a termelőnek egész évi házi és gazdasági szükségletébe az esetleges túlfogyasztás dacára is teljes egészében beludandók.*

b) *Hadi Terménynek előzetesen tényleg leszállitott mennyiségek.*

Azokról a terménymennyiségekről, amelyeket a termelő a H. T. bizományosának tényleg leszállitott, a termelő köteles a H. T. bizományosának átvételi elismervényét beszolgáltatni az átvevőbizottságnak. *A bizottság a bizományosnak a termelőre vonatkozó és nála levő értesitéseit a termelőnek a bizományos részéről adott »Átvételi elismervény«-ekkel összehasonlitani köteles.* Amennyiben akár a termelő nem tud az elismervénnyel beszámolni, akár pedig az derülne ki, hogy a bizományos az »Értesités« megküldését elmulasztotta, a mulasztást elkövető ellen a kihágási eljárás azonnal folyamatba teendő. *A bizottság a termelő által a bizományos útján tényleg leszállitott mennyiségeket az »Elszámolási jegyzék«-nek e célra szolgáló rovatában bevezetni tartozik.*

c) *Az eladott vetőmag mennyisége.*

Azok a terménymennyiségek, amelyeket a termelő a rendelet 11. §-a értelmében vetőmag gyanánt eladott. Minthogy ezek az eladások csak a földmívelésügyi miniszter engedélyével vagy a H. T. útján történhetnek, a termelő a vonatkozó engedélyt, illetve átvételi elismervényt felmutatni tartozik, ellenesetben az elsőfokú hatósághoz jelentést kell tenni. *Az e címen eladott terménymennyiségek is az elszámolási jegyzékben a H. T. bizományosának átadott mennyiséghez veendők számitásba.*

A maradvány megállapitása.

A levonások eszközlése után a bizottság elbirálja, hogy a maradványként megállapitott gabonamennyiség a termelőnél tényleg megvan-e.

Feltárás.

A bizottság evégből a termelőt felhivja, hogy összes készleteit — bármily rendeltetésüek legyenek is azok — tárja fel, figyelmeztetvén őt az eltitkolás és elrejtés következményeire. Ha a bizottságnak az a gyanuja, hogy a termelő nem tárta fel összes készleteit, a gyanusnak mutatkozó helyiségeket szükség esetén a hatóság segélyével átkutatja.

Felmérés, becslés.

A bizottság köteles elrendelni a termésnek súly- vagy ürmérték szerinti felmérését, e felmérés csak abban az esetben mellőzhető, ha a bizottságnak megfelelő biztositéka van afelől, hogy a készletek bejelentése helyesen történt és a megállapitott felesleg tényleg megvan.

A feltárt készlet mennyiségének annyinak kell lenni, amennyit az átvevő bizottság által megállapitott össztermés eredménye a felhasznált és jogosan eladott mennyiségek levonása után kitesz, amennyiben hiány mutatkozik, a bizottság erről tényállást felvenni, a hiányt terményenkint részletezve, az elszámolási jegyzék hátlapján feltüntetni és a tényállásról az elsőfokú kihágási hatóságnak jelentést tenni tartozik.

Kézzel, állati erővel csépeltetők terméseredményének megállapitása.

Itt minden esetben a bevetett terület és a szomszéd gazdaságok cséplési eredményének alapulvételével vett átlagtermés alapján számitandó ki a terméseredmény s amennyiben a termelő cséplési adatai ezt el nem érik, — alapul nem fogadhatók el. *Minden későbbi felszólamlást elkerülendő, ez az aratás megkezdésével már a legszélesebb körben közhirré teendő, azzal a figyelmeztetéssel,* hogy az igy kiszámitott terméseredményből a rendelet *értelmében* megállapitandó felesleg tekintet nélkül arra, mi marad *azután* a termelőnek házi és gazdasági szükséglet címén vissza, *el*

fog vétetni, mert csak igy lehetséges ezt a cséplési módot a legszűkebb körre szoritani.

Az elszámolási jegyzék kiállítása.

Az elszámolási jegyzéket minden egyes termelőre és egy-egy termelőnek minden egyes gazdaságára külön-külön két példányban kell kiállitani.

A vármegye (város, járás, kerület), község, az átvevő-bizottság száma és a termelő neve (esetleg az eljárás tárgyává tett gazdaság külön jelzése) az elszámolási jegyzék e célra szolgáló első soraiban feljegyeztetvén, *az első rovatos táblázatba a cséplési bejelentéseknek megfelelő, illetve az átvevő bizottság által helyesbitett termésmennyiséget kell bevezetni.* Ha a termelőnek más gazdaságból áthozott, vagy a H. T. útján beszerzett készletei is vannak, ezeket a megfelelő rovatokba kell bevezetni.

Szükségletmegállapítás.

Az »Elszámolási jegyzék« második rovatos táblázata a termelőnek 1919. augusztus hó 15-éig a házi és gazdasági szükségletére feloldott mennyiségekre vonatkozik.

A házi és gazdasági szükséglet megállapitása tekintetében a következők irányadók:

A) Háziszükséglet.

A »házi szükséglet« alatt csak a termelő háztartásában állandóan ellátásban levő személyek gabonaszükségletét kell érteni s e címen csak búza és rozs, valamint a köles és tatárka jön figyelembe, mig árpa és zab pedig csak ott, ahol ennek a két terménynek emberi táplálkozásra való felhasználása egyébként is szokásos.

Olyan termelőknél, akik tudomás szerint emberi élelmezés céljára rendszerint tengerit használnak, az átvevő-bizottság a termelő tengerikészleteinek és előrelátható tengeritermése figyelembevételével búzából, rozsból, kétszeresből és árpából házi szükséglet címén csak oly mennyiségeket oldhat fel, amelyekre az előbbi körülmények figyelembevételével a termelőnek házi szükséglet címén előreláthatólag szüksége lesz.

Fejadag.

A 2.650/1918. M. E. számú rendelet a 15 éven felüli férfi és női munkás részére havonta 15 kg. terményt, a 15 éven aluli őstermelő munkás és az őstermelő munkások családtagjai részére pedig havonta 12 kg. terményt állapit meg. *Őstermelő munkásnak csak az vehető, aki tényleg rendszeresen mezőgazdasági munkát folytat. Erre annál nagyobb gondot tartozik forditani az átvevő bizottság, mert az április hóban megtartott népösszeirás alkalmával sok oly egyén (mint gazdatiszt, lelkész, tanitó, földdel biró iparos, kereskedő stb.) őstermelőnek iratta össze magát, holott a*

liszt- és gabonaellátás szempontjából az őstermelő kvóta őket nem illeti meg. Ennek meggátlására alapelvül szolgáljon: mindazok, kik hivatásukra nézve őstermelők (birtokosok, gazdatisztek stb.), de mezőgazdasági fizikai munkában részt nem vesznek, úgyszintén azok, akik földdel birnak ugyan, de rendszeres foglalkozásuk más, pl. lelkészek, tanitók, kereskedők, iparosok stb., csak napi 240 gramm, havi 7·2 kg. liszt, illetőleg havi 10 kg. termény fogyasztására jogosultak.

Ezeket a mennyiségeket sem nehéz testimunka, sem más címen emelni nem lehet. A feloldott mennyiség csak az összes terménynemekben együttvéve teheti ki az egy személyre megállapitott fejadagot, azonban a termelő tetszésére bizható, hogy ennek mily részét veszi ki búzában, rozsban, kétszeresben, árpában vagy zabban.

Amennyiben a termelő több gabonanemben kéri feloldani háziszükségletét, az Elszámolási Jegyzék »házi szükséglete« rovatában terménynemenként külön-külön kell feljegyezni, hogy egy-egy terményből mily mennyiség oldatott fel a termelő részére.

Háztartásbeliek számbavétele.

Számitásba csak azok vehetők, akik ténylegesen az őstermelő háztartásában nyernek rendszeres ellátást.

Amennyiben az Elszámolási Jegyzék szükségleti adatait a termelő maga állitotta ki, a bizottság azokat a kezei között levő népszámlálási adatokból ellenőrzi. Ha sem a termelő, sem a bizottság előzetesen nem állapitotta meg a szükségletet, akkor az elszámolás alkalmával a bizottság felhivja a termelőt a háztartásához tartozó személyek számának és életkorának bemondására.

Minden esetben a bizottságnak a népösszeirás adatain túlmenőleg is meggyőződést kell szereznie arról, hogy a termelőnek beirt avagy bemondott adatai a valóságnak megfelelnek s ha csak a legkisebb aggálya van, a községi előljáróság, szomszédok stb. meghallgatása után minden lehetőt köteles megtenni a valóság felderitésére. — Hamis adat bevallása esetében a kihágási eljárást az illető ellen azonnal meg kell inditani.

B) Gazdasági szükséglet.

A gazdasági szükséglet megállapitására nézve a 2,650/1918. M. E. számú rendelet irányadó. E címen a termelő részére a következő alapon történhetik feloldás:

Természetbeni járandóságok:

A termés zár alá vétele nem érinti a termelőnek azt a kötelezettségét, hogy a haszonbér, munkabér, aratórész, cséplőrész, konvenció, pásztorbér, párbér vagy más hasonló természetbeni szolgáltatás fejében kötelezett mennyiségeket az arra jogosultaknak természetben kiszolgáltassa s ezzel ellentétes intézkedést a ható-

ságok sem tehetnek. Miután azonban az átvevőt az ilykép átvett terméynek tekintetében jelen rendelet alkalmazásában szintén termelőnek kell tekinteni, az átvevő-bizottság, illetőleg a 2,490/1918. M. E. számú rendelet 36. §-ában megjelölt hatóság a leszámolást vele szemben épen úgy megejteni tartozik, mint más termelővel szemben, még pedig akkor, amikor a terményt részére kiszolgáltatják.

Az igénybe vehető felesleg megállapithatása végett a termelő a terményeknek kiszolgáltatását három nappal megelőzően köteles a községi elöljárósággal közölni, a kiszolgáltatott terménymennyiségekről és az átvevők nevéről egyidejűleg jegyzéket köteles bekiildeni.

Konvenció.

Konvenció címén a termelő részére annyi és olyan terményt kell levonás nélkül feloldani, amennyi az állandó jelleggel szóbeli, vagy irásbeli szerződés alapján alkalmazott gazdasági tiszteknek, cselédeknek, munkásoknak, ideértve az u. n. sommás munkásokat is, 1919. évi augusztus 15-ig a gazdasági alkalmazottal, vagy cseléddel kötött szerződés értelmében természetben tényleg kiszolgáltatandó.

Mindezek megállapitása végett a termelő elsősorban az irásos szerződéseket (konvenciós leveleket) tartozik bemutatni, ha ilyenek nincsenek, a gazda és alkalmazott kihallgatása, a helyi bér- és konvenciós viszonyok kipuhatolása, a községi elöljáróság, hatóság tanusitásai, valamint a gazdának gazdasági könyvei és feljegyzései alapján kell a konvenció szükségletet megállapitani.

Az átvevő bizottságnak azonban figyelmeztetni kell a termelőt a rendelet azon rendelkezésére, hogy az évközben rá nézve be nem következett szegődtetés vagy egyéb ok miatt feleslegessé vált vagy eredeti rendeltetését vesztett terménymennyiségeket a községi elöljáróság (polgármester) útján beszolgáltatni tartozik.

Az a terménymennyiség, melyet a termelő hadbavonult cseléd családtagjainak tényleg kiszolgáltat, a gazdasági szükségletbe beszámitandó.

Időszaki munkások járandósága.

Az időszaki munkások élelmezése címén csak ott lehet feloldásnak helye, ahol a természetbeni ellátás eddig is szokásban volt. Az 1919. augusztus 15-ig terjedő idő alatt, mely időszakra és hány ilyen munkás, illetőleg hány hadifogoly vehető számitásba, természetesen csak az illető gazdaság üzemének és viszonyainak, illetőleg az ezekben esetleg beállott változásoknak megfelelő elbirálásával és az előző években tényleg alkalmazott időszaki munkások és hadifoglyok számával és a megelőző gazdasági évben történt tényleges alkalmaztatásuk időtartamával leendő egybevetés útján kell eldönteni. *Az ilyen címen fejenkint és havonkint feloldható*

készlet azonban az őstermelőmunkások részére megállapitott fejkvótákat meg nem haladhatja.

Ahol az időszaki munkások ugyanabból a községből kerülnek ki, ily időszaki munkások részére termény vissza nem hagyható. Szigorúan eltiltom továbbá, hogy a termelésre szánt terület alapulvételével bármely mennyiségü gabona időszaki munkások ellátása cimén visszahagyassék.

A termelő gazdaságával kapcsolatos iparvállalat munkásainak ellátása.

Amennyiben a termelő gazdaságának terméséből a szintén saját tulajdonát képező *és gazdaságával szerves kapcsolatban levő mező- vagy erdőgazdasági iparvállalatnak* munkásait is ellátni kivánja, ezen a címen csak annyi terményt lehet számitásba venni, amennyit a tényleg alkalmazott munkások a megállapitott fejkvóta szerint igényelhetnek,

Arató- és cséplőrész.

Aratórész, cséplőrész címén csak annyi terményt lehet számitásba venni, mint amennyit az 1918. évben végzett aratási és cséplési munkáért az idei termésből a gazdasági szerződés szerint tényleg ki kell szolgáltatni, továbbá azt a mennyiséget, amelyet az 1919. évi augusztus 15-éig kell majd a termelőnek az 1919. évi aratásnál alkalmazandó részeseknek a tényleges szerződés szerint előlegképen kiszolgáltatnia.

Lelkészek és tanitók, községi alkalmazottak és a termelő felmenő és lemenő hozzátartozóinak járandósága.

A gazdasági szükséglet címén számba kell venni azt a gabonamennyiséget is, amelyet a termelő nem a saját alkalmazottai részére ugyan, de mint természetbeni járandóságot kiszolgáltatni köteles. Ilyen a lelkészeknek és tanitóknak, valamint egyes községi vagy közbirtokossági alkalmazottaknak járó gabonaszolgáltatás; a földtulajdonos részére a haszonbérlőtől a haszonbérrészenkint, vagy azonfelül kikötött gabonajárandóság és a termelők felmenő vagy lemenő hozzátartozóinak házi szükségletére elszállitható terménymennyiség stb.

Ezekre a tételekre nézve az elszámolási jegyzéknek külön rovata nincsen, hanem azt a konvenció rovatban kell felszámitani. Hogy azonban ez a tétel később újból felszámitható ne legyen, *az elszámolási jegyzék szélén fel kell jegyezni, hogy az illető szükségletre a kellő mennyiség már a konvenció rovatban számitásba vétetett.*

Azt, hogy ilyen címen mit és mennyit lehet a termelő részére feloldani, arra nézve maga a szóbanforgó kötelezettségeknek a mértéke irányadó. Ezt a haszonbéri szerződés, illetőleg egyházi kötlevél stb. felmutatásával, vagy ilyenek hiányában az egyházi és világi hatóság tanusitványával könnyen lehet igazoltatni.

A felmenő és lemenő hozzátartozók részére csak havi 10 kilogramm termény számítható fel.

Az ekként igazolt mennyiségeket természetesen levonás nélkül kell számításba venni.

Vetőmag.

A vetőmagra a 2.650/1918. M. E. számú rendelet 3. §-ának rendelkezései irányadók.

Azon a címen, hogy az őszi vetés fagy, egér stb. károk folytán esetleg tavasszal kipótlásra szorul, vetőmag a termelő által nem igényelhető.

A vetőmagkészletet a birtokos más gazdasági célokra nem használhatja fel, hanem az esetleg fennmaradt részt a köles és tatárka kivételével a rendelet értelmében közszükségleti célokra átengedni köteles és pedig az őszi vetésből visszamaradt készletet 1919. január 15-ig, a tavaszi vetésből visszamaradottat pedig 1919. május 15-ig.

Állattartás.

Az állatállomány szükségleteinek megállapításánál csak a gazda tényleges állatállománya vehető számításba.

Az állattartás céljára szükséges terménymennyiség tekintetében legszigorúbb ellenőrzés mellett a 2.650/1918. M. E. számú rendelet intézkedései tartandók szem előtt.

Hízlalás.

a) *Házi és gazdasági szükségletre történő hizlalás címén* annyi darab hízó sertés részére lehet árpát feloldani, ahány darabot a készlettulajdonos házi és gazdasági szükjéglet címén a F. M. 105.600/1918. számú hizlalási rendelete értelmében kiadatott hatósági engedély alapján hizlalni jogosult. (Egy darab hizlalásához nem kell engedély, két darab hizlalásához a községi előljáróság, ezenfelül pedig a járási főszolgabiró engedélye szükséges.)

b) *Közélelmezés céljaira beállitandó hizlalás címén* azon készlettulajdonosoknál oldható fel árpa, akik az F. M. 105,600/1918. sz. hizlalási rendelete értelmében a földmívelésügyi minisztérium által jóváhagyott szerződéssel, vagy pedig a Sertésforgalmi Iroda, illetve bizományosa részéről ilyen szerződés kötésére vonatkozólag kiállitott tanusitvánnyal igazolják, hogy sertéseiket közfogyasztási célokra lekötötték. Amennyiben a hizlaló ilyen szerződést, illetve tanusitványt felmutatni nem tudna, azonban hizlalási szándékát bejelenti és soványsertésanyaggal tényleg rendelkezik, a szerződés megkötésére a bizottság záros határidőt tűzhet ki s addig a termelőtől az elszámolás alapján közszükségleti célokra átadandó árpakészlet elszállitását függőben tarthatja. Ily irányú intézkedéseit a bizottság a Sertésforgalmi Irodával (Budapest, IV., Váci-utca 20.) közvetlenül tudatja.

c) *Az 1917. évi 3,658/M. E. sz. kormányrendelet szerint engedélyezett és még folyamatban levő közérdekü hizlalások* részére, ha a hizlaló takarmánnyal egyébkéntnem rendelkezik, a saját termésü árpából akkora mennyiséget lehet felodani, amennyi a hizottság fokához képest a Sertésforgalmi Iroda által kiállitott tanusitvány szerint a már folyamatban levő hizlalás befejezéséhez szükséges. Amennyiben a hizlaló ilyen tanusitványt felmutatni nem tudna, az előbbi bekezdés értelmében a bizottság a tanusitvány beszerzésére záros határidőt tűzhet ki, az árpakészlet elszállitását addig függőben tarthatja és a napi adagok felhasználására addig is engedélyt adhat, ezirányú intézkedéseit azonban a Sertésforgalmi Irodával közölni köteles.

Ugy a házi és gazdasági szükségletre, valamint a közélelmezési célokra történő hizlalás esetén egy darab hizósertés részére a 2,650/1918. M. E. sz. rendelet értelmében általában két métermázsa árpa oldható fel és ezen mennyiség csak olyan esetekben, ha a hizlaló tengeritermésssel nem rendelkezik, emelhető fel a szükséghez, a helyi szokásokhoz és az illető gazdaság körülményeihez képest, legfeljebb azonban 6 métermázsáig. Az átvevőbizottság, felelősség terhe mellett a vetésterületi adatok betekintésével és egyéb uton is meggyőződni tartozik arról, hogy az illető hizlaló tengeritermésre tényleg nem számithat-e.

Az átvevő bizottság az elszámolási jegyzék megfelelő rovataiban külön-külön feltüntetni köteles, a házi és gazdasági szükségletre és külön a közélelmezési célokra hizlalt sertések számát, valamint az egyik és másik címen feloldott árpamennyiséget. Ezenkivül a hizlalás céljaira visszahagyott árpamennyiség a hizlalási engedély, illetve hizlalási szerződés vagy tanusitvány hátára is feljegyzendő.

A termelő másik gazdaságának gazdasági szükséglete.

Amennyiben a gazdasági szükségletbe a termelőnek egyéb gazdaságának szükséglete is beszámittatott, ez a körülmény az »Elszámolási jegyzéknek« az e célra szolgáló részében (házi és gazdasági szükségletre vonatkozó rovatok után) feljegyzendő.

Más gazdaság szükségletére csak az illető gazdaságra illetékes átvételi bizottság által kiállitott »Elszámolási jegyzék« alapján igazolt mennyiségeket lehet számitásba venni. Ha több gazdaságról van szó, az egyes gazdaságokra számitásba vett szükséglet az elszámolási jegyzék hátlapján terménynemenkint részletezendő.

A gazdasági szükséglet ellenőrzése

Az átvevő bizottság a gazdasági szükségletre szükséges készlet feloldása előtt köteles meggyőződést szerezni arról, hogy a gazdasági szükséglet kiszámitásának alapjául szolgáló adatok (cselédek, vándormunkások száma, lelkész stb. részére természetben kiszolgáltatandó termények mennyisége, a bevetés alá kerülő terület nagysága, az állatlétszám stb.) a valóságnak tényleg megfelelnek-e?

Az átvételi elismervény megfelelő rovataiban kitüntetendő, hogy állatnemek szerint elkülönitve hány darab állatra mennyi termény lett gazdasági szükségletre feloldva.

Amennyiben a termelő az átvevő bizottság működésének megkezdése előtt gazdasági célokra több terményt használt volna fel, mint amennyinek felhasználását az érvényben levő rendelkezések megengedik, az igy felhasznált többletet az egész évi szükségletbe, illetve ennek terhére az átvevő bizottságnak be kell számitania.

Beszáradás.

A mennyiség megállapitásánál a bizottságnak mindenkor számitásba kell venni az összmennyiségre vonatkozólag a termények természetes beszáradása következtében előálló súlyveszteségeket. E cimén buzánál, rozsnál, árpánál 2%, zabnál 3% vehető számitásba.

Termésfelesleg.

Az összterméshez s a házi és gazdasági szükségletnek meghatározása után ezek levonásával a bizottság megállapitja a közszükségleti célra igénybeveendő termésfelesleget és ez az elszámolási jegyzék harmadik táblázatos rovatába jegyzendő be. Amennyiben a termelőnek a termésével szemben akár a házi, akár a gazdasági szükséglet tekintetében hiány állapittatnék meg, ez itt veendő fel. A bizottság a megállapitott termésfeleslegből ezek után levonja a H. T. részére tényleg leszállitott készleteket s megállapitja, hogy milyen mennyiség az, amely még átvételre és leszállitásra vár. Az eredményt a tényleg talált készlettel összeegyezteti s ha hiányt vagy többletet talál, tényállást vesz fel, hiány esetén gondoskodik a kihágási eljárás megindításáról.

A talált készletből a bizottság a termelő házi és gazdasági szükségletére megállapitott mennyiséget a zár és igénybevétel alól feloldottnak jelenti ki, az ezenfelül levő készletét pedig a H. T. átvevő közegének rendelkezésére bocsájtja.

Gabonaminőség.

Az átvevő-bizottság mint ilyen a gabona minőségi kérdésével nem foglalkozik, hanem erre való tekintet nélkül leszámol a termelővel, tehát a termésfelesleget abban az esetben is át kell venni, ha a gabona rossz vagy romlott minőségű. A minőség tárgyalása és tisztázása a H. T. átvevő közegének a feladata, aki e tekintetben a H. T.-től külön utasitásokkal van ellátva.

A felesleg átvétele és szállitása.

A felesleg átvételéről az átvevő bizottság a H. T. átvevő közegével együttesen gondoskodik. Evégből a 2,490/1918. M. E. számú rendelet 5. §-ának megfelelően a 25 métermázsát meg nem haladó, valamint a veszélyeztetett készleteknek a H. T. átvevő közege általi azonnali átvételével, és ha a gyüjtőraktárakba való

szállitás nem lehetséges, ideiglenesen legalább is a H. T.-nek a község raktáraiba való beszállitásáról köteles gondoskodni. A bizományos a többi készleteknek gyüjtőraktárakba való átvételére szintén köteles. Minthogy azonban a rendelkezésre álló raktárak az összes készletek befogadására nem képesek, a bizományos ott, ahol a készlet veszélyeztetve nincsen, a felesleget a termelőnél visszahagyhatja. Ily esetekben a termelőnek fizetendő őrzési és raktározási dij a 30 napon túl visszahagyott termény minden egyes métermázsája után havonta 40 fillérben állapittatik meg.

A H. T. községi raktáraiban levő készletek felett sem a községi előljáróság (polgármester), sem az átvevő-bizottság nem rendelkezhetik, hanem ezek is a H. T. tulajdonát képezik s azokból csakis a részemről adott utasitások alapján a H. T. végezhet kiutalásokat. Amennyiben pedig készletek a község részére kiutaltattak, a község azokkal is csak intézkedéseimhez képest rendelkezhetik.

Raktárba szállitás.

A raktárba való szállitás a termelőt terheli s a 25 métermázsánál kisebb, továbbá a veszélyeztetett tételeknél gondoskodni kell arról, hogy a leszállitás mindjárt az átvétel után megtörténjék. Amennyiben a termelő általában véve vonakodnék a raktárba való szállitást eszközölni, az elsőfokú hatóság a H. T. megkeresésére köteles a szállitásról a termelő költségére más fuvarok — a szükséghez képest a közerők kirendelése — útján gondoskodni. *A téritésre vonatkozólag a 2,490/1918. M. E. számú rendelet 6. §-ának utolsóelőtti bekezdésének rendelkezései irányadók.*

Az átvevő bizottság az elszámolási jegyzék megfelelő rovatába feljegyezni köteles, hogy a feleslegre nézve mily intézkedés történt, illetőleg a feleslegből milyen rész szállittatott a H. T. községi, milyen rész a H. T. névszerint megjelölt gyüjtőraktárába, mennyi maradt vissza a termelőnél stb.

Az elszámolási jegyzék kiállitása.

Az elszámolási jegyzéket, mint már emlités történt, két példányban kell kiállitani, *amelyből egy példány a termelőnek adandó át, a másik példány pedig a M. kir. központi statisztikai hivatalnak küldendő meg.*

Az átvevő bizottság az általa megállapitott terményfeleslegeket községenkint, illetve eljárási területenkint a *C)* mintának megfelelő kimutatásban összeirja. *A kimutatás két példányban állitandó ki, az egy-egy hétről történt elszámolásokról kiállitott kimutatás egyik példánya a községi előljáróságnak (polgármester), a másik pedig a M. kir. központi statisztikai hivatalnak küldendő meg. A M. kir. központi statisztikai hivatalnak beküldendő kimutatáshoz mellékelendők az elszámolási jegyzékek oly sorrendben, amelyben a termelők a kimutatásba fel vannak sorolva. Ugyancsak mellékelendők a termelőkre vonatkozólag a H. T. bizományosai által a bizottságnak megküldött E) mintájú értesitések.*

Átvitel a termelő más gazdaságába.

Ha a termelő a 2,490/1918. M. E. számú rendelet 3. § a ötödik bekezdése értelmében egyik gazdaságának terméséből másik gazdasága számára termény feloldását kéri, az átvevő bizottság ezen kérelmet csak az esetben teljesitheti, ha a termelő utóbbi gazdaságában az átvételi eljárás már megtörtént és a termelő az ezen eljárás során megállapitott hiányt az utóbbi gazdaságában működött átvevő bizottság elszámolási jegyzékével igazolja. Ily esetben az átvevő bizottság a bemutatott elszámolási jegyzéket láttamozni tartozik, annak megjegyzése mellett, hogy az elszámolásában feltüntetett szükséglet fedezésére mennyi termény oidatott fel a felesleggel rendelkező gazdaságban.

Ha a termelő a szóban levő elszámolási jegyzéket bármily okból bemutatni nem tudja, az átvevőbizottság a termelő másik gazdasága szükséglete fedezésére kért feloldást meg nem adhatja, hanem ezen kérelmére való tekintet nélkül állapitja meg a termelőfeleslegeit, illetve a részére feloldható mennyiséget, egyúttal azonban az elszámolási jegyzék mindkét példányára a következő megjegyzést tartozik rávezetni: A termelő..... gazdaságának házi és gazdasági szükségletére ..... q búza, rozs stb. feloldását kéri, amely kérelem tárgyában a bizottság kellő igazolás hiányában nem határozott.

Az átvevőbizottság a termelőnek abban a gazdaságában, melyben a házi és gazdasági szükségletének fedezésére elegendő termése nincsen, a házi és gazdasági szükségletet ugyanolyan pontossággal tartozik megállapitani, mint azon gazdaságokban, melyek felesleggel rendelkeznek.

Ily gazdaságoknál egyben azt is tartozik a bizottság az elszámolási jegyzéken feljegyezni, hogy a hiányzó gabonát a birtokos mely gazdaságból kivánja átszállitani.

Ha az átvevőbizottsági eljárás a termelő valamennyi gazdaságában befejezést nyert, a termelő előterjesztheti azon kérelmet, hogy egyik gazdaságának feleslegéből a másik gazdaságának házi és gazdasági szükségletére kellő mennyiség feloldassék. A kérelem, ha a termelő gazdaságai ugyanazon járás területén vannak, a járási főszolgabiróhoz, ha ugyanazon törvényhatóságban levő több járás területén vannak, az alispánhoz, ha pedig több törvényhatóság területén vannak, közvetlenül az Országos Közélelmezési Hivatalhoz intézendő.

A kérelemhez csatolandók az összes gazdaságokra vonatkozó, a fentemlitett záradékkal ellátott elszámolási jegyzékek.

A járási főszolgabiróhoz, illetőleg alispánhoz benyujtott kérelmek tárgyában elsőfokon a főszolgabiró, illetve alispán, feloldás vagy felebbezés esetén másod- és végső fokon az Országos Közélelmezési Hivatal határoz.

Az egyik gazdaságból a másik gazdaság részére feloldott termények elszállitásáról alább a szállitásnál lesz szó.

A feleslegek árának kifizetése.

Az átvett feleslegek árának kifizetése a H. T. átvevő közegének a feladata. A H. T. bizományos a gabona árát az árúnak a legközelebbi vasuti vagy hajóállomáson, illetőleg a H. T. községi vagy gyüjtőraktárában való tényleges átvétele (elszállitása) alkalmával köteles a termelőnek készpénzben kifizetni.

A cséplőrész, aratórész, stb. átvétele.

Minthogy a 2,490/1918. M. E. számú rendelet 1. §-ának második bekezdése szerint mindenkit, aki az 1918. évi termésből haszonbér, munkabér, aratórész, cséplőrész, konvenció, párbér, vagy bármilyen más szolgáltatás fejében kap gabonát vagy lisztet termelőnek kell tekinteni, az átvevő bizottság, illetve a 2,490/1918. M. E. számú rendelet 36. §-a szerint eljáró hatóság köteles a felesleg megállapitását s átvételét a fenti szabályok szerint mindazoknál teljesiteni, akik az imént felsorolt címek bármelyikén természetbeni szolgáltatásban részesülnek.

Ugyanily elbirálás alá esik a cséplőgépbirtokos keresete.

E személyek készletei abban az időpontban vétetnek a közszükségletek céljaira igénybe, midőn azt a részükre kiszolgáltatják. Ennélfogva a termelő a készletek kiszolgáltatásáról az átvevő bizottságot (községi előljáróságot, polgármestert) a »természetbeni járandóságok« cím alatt előirt módon előre értesiteni köteles, hogy a felsorolt személyekkel a leszámolást azonnal eszközölhesse.

E rendelkezések természetszerűleg csak arra az esetre vonatkoznak, ha a cséplőgépbirtokos, aratómunkás stb. ugyanazon a helyen lakik, ahol a terményt részére kiszolgáltatják. A más helyen lakó gépbirtokosok, aratómunkások házi és gazdasági szükséglete már csak azért sem állapitható meg a termény kiszolgáltatásának a helyén, mert ugyanazon személyek folytatólagosan több községben is végezhetnek munkát. Ily esetekben tehát a termény kiszolgáltatásának a helyén eljáró átvevő bizottság működése arra szoritkozik, hogy a termény kiszolgáltatásáról az emlitett személyek állandó lakhelyén működő átvevő bizottságot (községi előljáróságot, polgármestert) értesitik. Ez az átvevő bizottság (községi előljáróság, polgármester) a kapott értesitéseket nyilvántartásba foglalja s az általános szabályok szerint megállapitva az illetők házi és gazdasági szükségletét, gondoskodik a mutatkozó feleslegek átvételéről s arról, hogy nevezettek az ellátatlanok jegyzékéből töröltessenek. Amennyiben csak a legkisebb visszaélés észleltetnék, az illetőkkel szemben a legerősebb megtorló intézkedéseket kell megtenni.

A nem szorosan vett Magyarország területéről való aratók és cséplőmunkásoknál az átvevő bizottság (hatóság) az illetőnek csakis az illetékes hatóság által igazolt családtagjai részére oldhatja fel a 2.650/1918. M. E. számú rendeletnek megfelelő fejkvótának lapján járó terménymennyiséget. Gazdasági szükségletre ily munkások részére nem oldható fel.

Katonai kezelés vagy vezetés alatt álló gazdaságok terményfeleslegének megállapitása.

A katonai vezetés vagy kezelés alatt álló gazdaságokkal az átvevő bizottság épen oly módon tartozik elszámolni, mint bármely más termelővel. A megállapitott felesleg átvételére azonban nem intézkedhetik, hanem a felesleg a gazdaság részére visszahagyandó. Ez a körülmény azonban az elszámolási jegyzéken feltüntetendő. *Ily gazdaságok elszámolási jegyzéke megfelelő jelentéstétel kiséretében haladéktalanul az Országos Közélelmezési Hivatalnak küldendő meg.*

Felebbvitel a szükséglet és a feleslegek megállapitása ellen.

Az átvevő bizottságnak a szükséglet megállapitására és a közcélokra átengedett felesleg mérvére vonatkozó döntése ellen úgy a termelőnek, mint az átvevő bizottság bármely tagjának, ideértve a H. T. átvevő-közegét is, joga van az elsőfokú közigazgatási hatósághoz birtokon kivül 15 napon belül felebbvitellel élni.

A felszólamló fél az elsőfokú hatóság döntése ellen 15 napon belül ugyancsak birtokon kivül az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszterhez felebbezéssel élhet.

Az elsőfokú hatóságnak az a határozata, amellyel az átvevő bizottság által megállapitott terménymennyiségnél többet old fel, felebbezés hiányában is csak az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter jóváhagyása után válik jogerőssé.

Különös figyelem fordítandó az elsőfokú hatóságok részéről arra, hogy a felszólamlások az elbiráláshoz szükséges minden adattal felszerelve kerüljenek a vezetésem alatt álló hivatalhoz.

Ellátás.

Ellátatlanok összeirása.

A közélelmezés menetére a multban igen zavarólag hatott az, hogy a hatóságok a tényleg ellátatlanok számának megállapitásában nem jártak el a legszigorúbb lelkiismeretességgel. Megtörtént, hogy ellátatlanokként irtak olyanokat össze, akik saját termésükből teljesen el voltak látva, vagy egészen ellátatlanoknak vettek olyanokat, kiknek szükségletét saját termésük jórészben fedezte. *Az új gazdasági és ellátási évre az ellátatlanoknak legpontosabb megállapitását szigorú kötelességévé teszem a hatóságnak s ha e téren mulasztást, vagy hanyagságot tapasztalnék, a felelős hatósággal szemben feltétlenül megtorlással fogok élni.* Gondoskodni fogok arról, hogy a vezetésem alatt álló hivatal közegei útján a helyszinén állandóan a legmesszebbmenően ellenőrzés gyakoroltassék a hatóságokkal szemben abból a szempontból, hogy alkalmazkodnak-e minden tekintetben a rendelet intézkedéseihez.

Legelső feladat, ami e tekintetben a hatóságokra hárul, az, hogy a 2,490/918. M. E. számú rendelet 10. §-a szerint a községi

előljáróság (polgármester) legkésőbb julius hó 10-ig összeirni tartozik azokat, akik nem termelők.

Az összeirás módozatai.

Az összeirás módozatait illetőleg nem kivánok kötelező szabályokat előirni. *Alispán (polgármester) úr feladata lesz annak a megállapitása, hogy az összeirás a helyi viszonyokhoz képest jelentkezés alapján vagy pedig a hatóság birtokában levő adatok nyomán hivatalból történjék-e.*

A nem termelők jegyzékébe minden egyes ellátatlan tehát az összes családtagokat és egyéb ellátandókat is külön sorba névszerint kell fölvenni s a foglalkozásának megjelölése mellett bejegyezni az 1919. évi augusztus hó 15-ig való szükségletét.

A jegyzék összeegyeztetése a bizottság adataival.

A községi előljáróság (polgármester) által készitett jegyzéket az átvevő bizottság felülvizsgálja az átvételi eljárás adataival és kimutatásával, továbbá a rendelkezésre álló vetésterület és népösszeirási kimutatásokkal összeegyezteti és gondoskodik arról, hogy amennyiben olyanok is felvétették volna magukat a jegyzékbe, akiknek házi szükségletét saját termésük részben vagy egészben fedezi, az ellátatlanok jegyzékéből töröltessenek. Az illetők ellen egyidejűleg hamis jelentkezés címén a kihágási eljárás megindítandó.

Nem termelők jegyzékének beterjesztése az alispánhoz és a statisztikai hivatalhoz.

A nem termelők jegyzéke három példányban töltendő ki. Egy példány a községi előljáróságnál (polgármesternél) marad, a másik példány az alispánhoz, a harmadik példány pedig julius 15-ig a M. kir. központi statisztikai hivatalhoz küldendő be. *Az átvevőbizottsággal együtt eszközölt módositások legkésőbb október hó 5-ig szintén közlendők az alispánnal és a statisztikai hivatallal.*

Részben termelők jegyzéke.

Azokról, akiknek termése házi szükségletüket csak részben fedezte, I. mintájú jegyzéket a 2,490/1918. M. E. számú rendelet 10. §-a értelmében az eljárás során az átvevőbizottság köteles kiállitani. A jegyzék összeállitásánál a legnagyobb gond forditandó arra, hogy világosan kitünjék az a tény, hogy saját termése házi szükségletének mily részét nem fedezte. *Ez adatokat az elszámolási jegyzék adatai alapján kell bejegyezni. E jegyzéket az átvevőbizottság működése befejezése után azonnal köteles a községi előljáróságnak (polgármesternek) átadni s a községi előljáróság (polgármester) az átvett jegyzéket másolatban legkésőbb 5 nap alatt az alispánnak és a M. kir. központi statisztikai hivatalnak megküldeni*

tartozik. Amennyiben az átvevő-bizottság működését 1918. évi szeptember 30-ig nem fejezte volna be, úgy köteles az addig elszámolás alá vett részben ellátatlanokról a jegyzéket a községi előljáróságnak (polgármesternek) átszolgáltatni, mely azt egy példányban az alispánnak és egy példányban a M. kir. központi statisztikai hivatalnak legkésőbb 5 nap alatt megküldeni tartozik. A további eljárás folyamán talált részben ellátatlanokról az átvevő-bizottság még október 15-én és amennyiben az átvétel addig sem bonyolódott le, november hó 15-én köteles jegyzéket átadni a községi előljáróságnak (polgármesternek), mely hatóság azzal az előadottak szerint jár el. Az átvevő-bizottság a jegyzék helyességéért és pontosságáért teljes felelősséggel tartozik, azonban a hatóság is felelősség terhe mellett köteles meggyőződni arról, hogy a jegyzék adatai a valóságnak megfelelnek-e.

Gabonaszerzés utalvány alapján a Hadi Termény Részvénytársaságtól.

A termés igénybevételét szabályozó rendelet egyik legsarkalatosabb alapelve, hogy közvetlenül a termelőtől senkisem vásárolhat és ugyancsak a termelő másnak, mint a H. T.-nek terményeit el nem adhatja.

Megengedi azonban a rendelet 10. §-a azt, hogy azok, kik nem termelők, vagy akiknek házi és gazdasági szükségletét a saját termésük teljesen nem fedezi, azok részére a községi előljáróság (polgármester) a rendelethez mellékelt *K)* minta szerint kiállított beszerzési utalványt adjon, amely utalvány ellenében a H. T.-től, *amennyiben a község területén termett és még ott tároló készletek felett rendelkezik,* az illető házi és gazdasági szükségletére búzát, rozsot, kétszeresét és árpát vásárolhat. *Nyomatékosan figyelmeztetem a hatóságot, hogy ily beszerzési utalványokat julius hó 10-éig kiszolgáltatni tilos. A községi előljáróság (polgármester) ez időpont után is a beszerzési utalványokat kizárólag csak az 1918. szeptember 30-ig terjedő szükségletre állithatja ki.* A beszerezhető mennyiség személyenkint csak napi 240 gramm, vagyis fejenkint és havonkint 7·2 kg. lisztnek megfelelő havi 10 kg. termény lehet. A hatóság felelősség terhe mellett meggyőződést tartozik szerezni arról, hogy az illető által kért terménymennyiség az illetőnek jogos szükséglete-e? A községi előljáróság (polgármester) a kiszolgáltatott beszerzési utalványokról a rendelethez mellékelt *L)* mintának megfelelően kiállított pontos jegyzéket köteles vezetni. Ugyancsak egyidejüleg a nem termelők és a részben termelők jegyzékébe köteles az illető fél házi szükségletére beszerezni engedélyezett mennyiségeket bevezetni.

Figyelmeztetem a községet, hogy ennél az eljárásnál a legszigorubban járjon el, mert minden e téren elkövetett mulasztást kérlelhetetlenül meg fogok torolni.

A beszerzési utalványok kiállításának sorrendje és beváltásának módja.

A H. T. átvevő közegei kötelezhetni fognak, hogy a községi előljáróságot (polgármester) folytatólagosan tájékoztassák arról, hogy az illető község területén termelt gabonából az illető község területén az egyes időpontokban minő készletek állanak rendelkezésre és a községi előljáróság (polgármester) ezen készletek erejéig állitja ki mindenkor a jelentkezés sorrendjében a beszerzési utalványokat. Oly részben termelők részére, akinek házi szükséglete szeptember hó végéig fedezve van, amiről a községi előljáróság (polgármester) az átvevő bizottság útján meggyőződést szerezni tartozik, beszerzési utalványt kiállitani tilos. A beszerzési utalványok a jelentkezés sorrendjében sorszámmal látandók el.

A H. T. átvevő közege a beszerzési utalványok beváltását csakis a hatósági közeg jelenlétében eszközölheti. Ugyancsak a hatósági közeg jelenlétében kell történnie az átszolgáltatott terménymennyiség kifizetésének is. A termény kiszolgáltatásánál való jelenlétet a hatósági közeg a beszerzési utalványokon igazolni tartozik. A beszerzési utalványoknak a H. T. átvevő közegénél való beváltása csakis a sorszám sorrendjében történhetik. A hatóság a beszerzési utalványokat nyert egyéneket felhivni köteles arra nézve, hogy beszerzési utalványok beváltását illetőleg mely napon jelentkezzenek a H. T. átvevő közegénél. A H. T. átvevő közege a jelentkezőket sorszámuk sorrendjében köteles kielégiteni és az, aki az előirt napon igazolatlanul elmaradt, igényét a beszerzésre nézve elveszti. *A H. T. átvevő közege a beváltott beszerzési utalványokat minden hónap 1. és 15. napján a M. kir. központi statisztikai hivatalnak beküldeni tartozik.*

Ellátatlanok számában az év folyamán történt változások.

Minthogy nagy érdek fűződik ahhoz, hogy a multtal szemben az évközi változások is a jegyzéken állandóan keresztülvitessenek, kötelességévé teszem a községi előljáróságnak (polgármesternek), hogy mindazokat a változásokat, amelyek a születés és halálozás által az év folyamán bekövetkeztek, az ellátatlanok jegyzékében keresztülvezessék.

Más község, város területéről a községben ellátást kereső egyént az ellátatlanok névjegyzékébe felvenni csak akkor szabad, hogy ha az illető előbbi tartózkodási helyéről hatósági igazolványt mutat fel, amely igazolja, hogy az illetőnek sem saját termése nem volt, avagy saját termése nem fedezte egészen a szükségletét, avagy pedig amennyiben egészen ellátatlan volt az illető községben, a saját ellátatlanjai jegyzékéből töröltetett.

Közvetlen ellátást élvező intézmények.

A mult évhez képest az idén sem fogok elzárkózni az elől, hogy bizonyos intézmények (beszerzési csoportok, nagyobb bánya-, ipari és közlekedési vállalatok stb.) a hatósági ellátásból kivéve, közvetlen ellátásban részesüljenek. Az ellátás módozatait később

külön rendelettel fogom szabályozni, azonban már itten felhivom a figyelmet arra, *hogy közvetlen ellátásban levő intézménynél ellátásban csak oly egyén részesülhet, aki azon község elöljáróságától (polgármesterétől), ahol rendszerint állandóan tartózkodik, hatósági igazolványt szolgáltat át, hogy saját termése nincsen, avagy saját termése az átvevő bizottság elszámolása szerint csak részben fedezte szükségletét, amennyiben pedig teljesen ellátatlan, a község részéről ellátva nem lett és az ellátatlanok jegyzékéből törölletett, illetve abba nem vétetett fel.* Az igazolványnak tartalmazni kell az ellátásra jogosult családtagoknak számát is. Minthogy pedig a kettős ellátás rendszerint az által következik be, hogy az egyes családtagok külön-külön vétetik fel magukat önálló ellátást élvező üzemek létszámába, utasitom a községi elöljáróságot (polgármestert), hogy az ellátásra jogositó igazolványok kiállitásánál mindig a legszigorubban állapitsa meg azt, hogy az illetőnek családja, avagy egyes családtagjai önmagukra nézve ilyen igazolványt már nem kaptak-e?

Avégből, hogy az új gazdasági évben ez az ellátási rendszer is fennakadást és zavart ne szenvedjen, a közvetlen ellátásba vett intézményeket már itt figyelmeztetem, hogy 1918. augusztus 15. után semmi körülmények között sem fogok részükre nagyobb ellátást nyujtani, mint amennyi személyről hatósági igazolványt ez időpontig beszolgáltatnak.

Őrlés.

Az őrlésre vonatkozólag a természrendelet lényegesebb változtatást nem léptet életbe. A malomvállalatok a H. T. őrlésein kivül az új gazdasági évben is csak vámőrlést végezhetnek. Természetesen a közigazgatási hatóságoknak ez évben is a legnagyobb súlyt kell helyezni a vámőrlést végző malomvállalatok ellenőrzésére s a visszaéléseknek megakadályozására. A vámőrlést végző malomvállalatok ellenőrzését nemcsak a helyi közigazgatási hatóságok kötelesek végezni, hanem a vezetésem alatt álló Országos Közélelmezési Hivatal, valamint a H. T. kiküldöttjeinek szintén jogában áll a malmok könyveit, feljegyzéseit és általában a malomvállalatok üzemét megvizsgálni.

Őrlési tanusitványok.

A vámőrlést végző malomvállalatok gabonát őrlésre vagy egyéb feldolgozásra csak őrlési tanusitvány ellenében és csakis az őrlési tanusitványban megjelölt mennyiségben fogadhatnak el. *Ha a malom a szigorú rendelkezés dacára őrlési tanusitvány nélkül vesz át és dolgoz fel terményeket, úgy a vámőrlést végző malom felelős vezetője, mint az őrlési tanusitvány nélkül őröltető fél ellen a kihágási eljárás minden esetben megindítandó.*

A közigazgatási hatóságok az őrlési tanusitványok kiállitása alkalmából az esetleges hamisitások elkerülése végett a megőrölni

engedélyezett gabonamennyiség súlyát nemcsak számokkal, hanem olvashatóan betűkkel is kiirni kötelesek.

Az őrlési tanusitványokat minden őröltető fél részére egyelőre legfeljebb szeptember 30-áig terjedő időre szabad kiállitani.

Ez időpont után is annak megakadályozására, hogy a visszatartani engedélyezett házi és gazdasági szükségletet az egyes fogyasztók időelőtt elfogyasztván, ellátatlanokká ne válhassanak, felhivom alispán (polgármester) urat, intézkedjék az iránt, *miszerint a községi elöljáróságok (polgármesterek) az őrlési tanusitványokat továbbra is lehetőleg rövid idő, legfeljebb azonban három hónap alatt elfogyasztható mennyiségekre állitsák csak ki.*

Felhatalmazom azonban alispán urat, hogy oly esetekben, ha az őröltető fél lakásától a malom igen távol fekszik, vagy pedig az utak és az időjárási viszonyok bizonyos időszakban a fuvarozást lehetetlenné teszik, hogy a fuvarköltség megkimélése, valamint a felesleges vasuti szállitás elkerülése végett feljogosithassa a községi elöljáróságokat és polgármestereket, hogy a három hónapnál hosszabb időre szóló szükségletre adhassanak ki őrlési tanusitványt. Az ily őrlési tanusitványok azonban csakis 1918. évi október hó elseje után adhatók ki, különös figyelemmel arra, hogy meglegyen a biztositék, hogy az illető lisztkészletét az engedélyezett időpontra pontosan beosztja s igy idő előtt ellátatnána nem válik. *Az ily hosszabb időre kiállitott őrlési tanusitvány az őröltető fél legfeljebb félévi időre szóló lisztszükségletét fedező gabonamennyiség után szolgáltatható csak ki.*

Azok a fogyasztók, akik hosszabb időre szóló őrlési tanusitványt kapnak, a hatóságok részéről szigoruan figyelmeztetendők lisztkészletük pontos beosztására, mert ha készletüket idő előtt elfogyasztják és ellátatlanokká válnak, *a vonatkozó szabályok be nem tartása miatt inditandó kihágási eljárás mellett hatósági lisztellátásra semmi körülmények között sem számithatnak.*

A hatóságnak joga és kötelessége az ily hosszú időre szóló őrlési tanusitványt nyert fogyasztókat időnként ellenőrizni oly irányban, hogy lisztkészletük beosztására vonatkozólag a hatósági utasitásnak eleget tesznek-e.

Vámszázalék.

A vámőrlést végző malomvállalat a feldolgozásra átvett terménymennyiségből mindenekelőtt az őrlésnél és hántolásnál az ország területére egységesen megszabott 10%, darálásnál, zuzásnál stb. 8% vámot természetben levonni és a levont vámgabonát az őrlendő gabonától külön választva elraktározni tartozik.

Kiőrlés, porlás.

A vámőrlést végző malomvállalat, amennyiben nem sima őrlést végez — a törvényhatóság első tisztviselője által technikai berendezéséhez képest — a megállapitott kiőrlési arányt köteles

betartani, az őröltető félnek ettől eltérő kívánságait figyelembe nem veheti.

Ha a vámőrlést végző malomvállalat akár a megállapitott kiőrlési arányt, technikai fogyatkozása miatt betartani nem képes, akár a fennálló egyéb rendelkezéseket nem tartja be, miként azt a rendelet kimondja, minden kártalanitási igény kizárásával a törvényhatóság első tisztviselője által üzemének folytatásától eltiltható, illetőleg amenynyiben üzembe tartása szükséges, akkor a szóban forgó malomvállalat hatósági igénybevétele tárgyában alispán (polgármester) úr a vezetésem alatt álló hivatalhoz megfelelő előterjesztést tesz.

Egyébként a vámőrlést végző malomvállalatokra vonatkozólag hivatalbeli elődömnek 9,100/1916. számú rendelete továbbra is érvényben marad azzal a különbséggel, hogymiként azt a 2,490. 1918. M. G. számú rendelet kimondja, a malomvállalat által üzemveszteségként felszámitható porlási és koptatási százalék maximuma búzánál 2%, rozsnál pedig 3%-nál magasabb nem lehet.

A vámőrlést végző malom birtokosa által a vámbevételből saját szükségletére visszatartható készletek.

A vámőrlést végző malom birtokosa házi és gazdasági szükségletére a vámőrlés címén kapott terménymennyiségből csakis a főszolgabiró (polgármester) engedélyével tarthat vissza annyit, mint amennyit a fennálló rendelkezések értelmében saját házi és gazdasági szükségletének fedezésére felhasználhat.

Az ellenőrzésnek ki kell arra terjedni, hogy a vámőrlést végző malombirtokos a házi és gazdasági szükségletét meghaladó mértékben nem foglalkozik-e állattartással és sertéshizlalással. *A házi és a saját gazdasági szükségletet meghaladó sertéshizlalás és állattartás tudvalevőleg rendszerint a vámgabona rovására megy, azt minden körülmények közt meg kell akadályozni* és éppen azért, ha az ellenőrző közeg ilyen esetet állapit meg, arról az elsőfokú közigazgatási hatóságnak a kihágási eljárás megindítása végett haladéktalanul jelentést tartozik tenni. A főszolgabiró (polgármester) a rendelet értelmében a megállapitott és a visszatartani engedélyezett terménymennyiségről részletes jegyzéket vezetni és azt a jegyzéket havonként úgy az Országos Közélelmezési Hivatalnak, mint a vámbevétel elszámolásának megejthetése végett a H. T. illetékes kirendeltségének beküldeni köteles.

A vámkészletek beszállítása.

A vámőrlést végző malom birtokosát az a kötelezettség, hogy a vám címén befolyt terménymennyiségeket a legközelebbi vasuti vagy hajóállomásra, illetve az ennél nem távolabb fekvő körzeti malomba köteles szállitani, éppen úgy terheli, mint bármely termelőt. E tekintetben tehát szükség vagy vonakodás esetén vele szemben is éppen úgy kell jelen végrehajtási rendelet alkalmazásában eljárni, mint a termelőkkel szemben.

A vámőrlést végző malomvállalatok ellenőrzése.

A vámőrlést végző malomvállalatok üzemének helyi ellenőrzése minél hatályosabbá tétele érdekében legcélszerűbb, ha alispán (polgármester) ur a törvényhatósága területén üzemben levő egyes vámőrlést végző malmokra nézve külön is kijelöli azt a hatóságot (közeget), amelynek az illető malom ellenőrzése feladata lesz.

A vámőrlést végző malmok ellenőrzésére vonatkozólag a hivatalbeli elődeim által kiadott 9,100/1916. és 1,000/1918. számú rendeletek intézkedései továbbra is érvényben vannak, mindazonáltal szükségesnek tartom egyes gyakrabban felmerülő eljárásra a hatóság figyelmét felhivni.

Külön kiemelem, hogy a 2,490/1918. M. E. számú rendeletnek az a rendelkezése, mely szerint a malomvállalatok csak vámőrlést végezhetnek, a H. T. megbizásából és részére történő őrlés kivételével minden őrlésre vonatkozik, tehát a vámőrlést végző malomvállalat birtokosa, valamint mezőgazdasági üzemének keretében tartott vámőrlést végző malom birtokosa is a saját házi és gazdasági szükségletére a vámbevételből visszatartani engedélyezett gabonamennyiséget szintén csak a községi előljáróság (polgármester) részéről kiállitott őrlési tanusitvány ellenében dolgozhatja vagy dolgoztathatja fel. A vámdij ily esetben is a malomvállalatok birtokosarészéről a H. T.-nak megfelelően beszolgáltatandó.

Fokozott ellenőrzés tárgyát kell hogy képezze az, hogy a vámőrlést végző malom vállalat a beadott feldolgozandó terménymennyiségről és a visszaadott lisztmennyiségről a leszámolást pontosan megejtse és a leszámolási jegyzéket az őröltető félnek minden egyes esetben feltétlenül átadja.

Ellenőrzés tárgyát kell hogy képezze továbbá az, hogy a malomvállalat vezetője a malomban tároló gabonát a rendeletek megfelelő intézkedései szerint tartja és hogy a malomvállalat helyiségében található gabonával pontosan el tud-e számolni. A feldolgozásra váró egyes tételek a tulajdonos nevét, a gabona nemét és súlyát tartalmazó bárcával ellátott zsákokban tartandók. A vámgabona a feldolgozásra váró gabonától különválasztva tartandó, a malomvállalat tulajdonosa részére engedélyezett házi és gazdasági szükségletet képező gabonamennyiség a malomban nem tartható.

A készletek szállitása.

Minthogy a rendelet értelmében a vásárlás csak annak a községnek határában termelt gabonából történhetik, ahol a vásárló fél állandóan lakik, vásárolt gabona elszállitására engedély nem adható, illetve erre a célra szállitási igazolvány ki nem állitható.

A termelő azt a gabonát, illetve lisztet, melyre másutt levő gazdaságában, illetve háztartásában beigazoltan szüksége van, valamint azt a mennyiséget, melyet közvetlen felmenő, illetve lemenő hozzátartozója részére elszállitani jogosult, vasúton, hajón, gépkocsin

a 4,551/1915. M. E. sz. rendeletben megjelölt hatóság (kis- és nagyközségben a járási főszolgabiró, rendezett tanácsú városokban a polgármester, önálló thj. városokban a tanács által megbizott tisztviselő) által az Országos Közélelmezési Hivataltól előzetesen kiállitott szállitási igazolvánnyal elszállithatja.

Az igazolvány kiállitása előtt azonban köteles a hatóság meggyőződést szerezni egyrészt arról, hogy az elszállitani kért készletek a szállitási igazolványt kérő félnél erre a célra jogosan hagyattak-e vissza, másrészt, hogy arra azon a helyen, ahova az elszállitás történik, az igazolványt kérő félnek tényleg szüksége van.

Köteles tehát a hatóság egyrészt bekivánni a termés helyén eljáró átvevő-bizottság irásbeli igazolását arról, hogy az elszállitani szándékolt készlet a jelzett célra tényleg visszahagyatott, másrészt pedig a rendeltetési állomáson illetékes hatóságnak igazolását a szükséglet tényleges fennforgásáról és pedig gazdasági szükségletnél az elsőfokú közigazgatási hatóság igazolását, háztartási szükségletnél pedig a községi előljáróság igazolását arról, hogy hány családtag ellátásáról van szó s hogy azok ott saját készlettel nem rendelkeznek s hatósági ellátásba nincsenek felvéve.

Munkabér, aratórész, cséplőrész, vagy konvenció fejében kapott készleteknek a jogosult állandó lakhelyére leendő elszállitására — ha a rendeltetési állomás az ország határán belül van és nem tartozik a 300/1916. F. M. eln. sz. rendeletben felsorolt határállomások közé — a szükséges igazolványt az elsőfokú hatóság a saját hatáskörében kiállithatja.

A szállitási igazolvány kiállitása után pedig köteles a hatóság a rendeltetési állomás elsőfokú hatóságát az igazolvány kiállitásáról értesiteni, mely hatóság erről viszont gazdasági szükségletnél az illetékes terményátvevő-bizottságot, háztartási szükségletnél pedig a községi előljáróságot tartozik értesiteni.

A H. T., illetve az ő bizományosai az általuk átvett készleteket, a rendelkezésükre bocsátott szállitási igazolványokkal szállitják el.

Tengelyen való szállitásra a 2,490/1918. M. E. számú rendelet 35. §-a második bekezdésének rendelkezései irányadók.

Jelen rendeletem azonnal életbe lép.

Budapesten, 1918. évi junius hó 28-án.

A m. kir. földmivelésügyi minisztérium 106.980/1918. sz. rendelete az 1918. évi búza, rozs, kétszeres, köles, árpa és zabtermésből gazdasági szükséglet címén beszerezhető termények vásárlásának szabályozása tárgyában.[1])

Valamennyi magyarországi törvényhatóság első tisztviselőjének.

Az 1918. évi búza, rozs, kétszeres, köles, árpa és zabtermésnek zár alá vételéről és igénybevételéről szóló 2.490/1918.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi julius hó 16-án kelt 158. számában.

számú M. E. rendelet 7. §. és 10. §., valamint az ezt kiegészítő 2.650/1918. számú M. E rendeletben nyert felhatalmazás alapján a gazdasági szükséglet címén beszerezhető termények vásárlásánál követendő eljárást az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszterrel egyetértőleg a következőkben állapítom meg:

I.

Gazdasági szükségletre csak az vásárolhat, aki maga nem termelő, vagy akinek gazdasági szükségletét a termése nem fedezi. Ezen körülményt az átvevő bizottsággal történt elszámolással kell igazolni. Vásárolni csakis folyó év október 15-ig és pedig a községi előljáróság (polgármester) által a vásárló részére kiállított, a 2.490/1918. M. E. számú rendelet 10. §-ához megállapított K) minta szerinti »Beszerzési utalvány« (melynek szövegébe a gazdasági szükségletnél az árpa után a zab is felveendő) alapján lehet és csak annak a községnek területén, ahol a vásárló állandóan lakik, illetve ahol gazdasága fekszik.

A gazdasági szükségletnél a beszerzés mértékét a 2.650/1918. M. E. számú rendelet 2—9. §§-ban foglaltak állapítják meg.

A vásárlás mindenkor csakis a Haditermény r.-t. útján történhetik, kész árúvétel útján.

Amennyiben a Haditermény r.-t. területén eladható készletfelesleggel nem rendelkezik, a fedezetlen gazdasági szükségletre a 2.490/1918. M. E. számú rendelet 15. §-ban megállapított eljárás oly módon alkalmazandó, hogy az összeállított kimutatást a törvényhatóság első tisztviselője nem a földmívelésügyi miniszterhez, hanem közvetlenül a Haditermény részvénytársasághoz küldi be.

Közintézmények, közüzemek, továbbá oly ipartelepek és vállalatok, amelyeknek zavartalan üzembentartása a hadviselés érdekében áll, illetve közérdekből szükséges, saját állataik gazdasági szükségletét helyi vásárlás útján nem fedezhetik, hanem igazolt gazdasági szükségletüket a »Beszerzési utalvány« alapján a földmívelésügyi miniszter engedélyével a Haditermény r.-t. útján szerezhetik be.

Ily kérvények a »Beszerzési utalvány«-nyal és az állatlétszámot s a közérdekűséget igazoló hatósági bizonyítvánnyal felszerelve közvetlenül a földmívelésügyi miniszterhez terjesztendők fel.

II.

A 2.490/1918. számú M. E., továbbá az ezt kiegészítő 2.650/1918. számú M. E. rendeletnek, valamint a végrehajtásuk tárgyában az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter által 120.000/1918. szám alatt kiadott rendelet rendelkezései a gazdasági szükséglet címén igényelt gabona feloldására, felhasználására, vásárlására, szállítására, a felebbvitelre és büntető rendelkezésre stb. is alkalmazást nyernek

Budapest, 1918. évi július hó 6-án.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 114.002. 1918. XI/a. számú rendelete a budapesti és környékbeli közvetlen ellátásba vett intézmények 1918/19. évi ellátása tárgyában.[1])

A nagy és katonai vezetés alatt álló ipari intézményeket, tekintettel azok gazdasági fontosságára és a hadi érdekre, valamint a beszerzési csoportokat, tekintettel a tisztviselői kar nehéz megélhetési viszonyaira és az élelmiszerjegyek beváltásának akadályára, továbbra is közvetlenül kívánom elláttatni, azonban, tekintettel arra, hogy a folyó gazdasági évben lefektetett elvek szerinti eljárás a kettős ellátást lehetővé tette, s az nagy mértékben be is következett, az 1918/1919. gazdasági évben a közvetlen ellátást akként kívánom foganatosítani, hogy mindazokra az élelmiszerekre nézve, melyekre hatósági jegyek vannak életbeléptetve, Cím Budapest székesfővárostól, illetve Budapest környék közellátási bizottságától ellátmányt kap, s ennek kiadására Budapest székesfőváros tanácsát s Budapest környék közellátási bizottságát egyidejűleg kiadott 114.001/1918. számú rendeletemmel kötelezem is. Ezen ellátmány a csak akkor fog kiegészítést nyerni, amikor és amennyiben Budapest székesfőváros tanácsánál, illetve Budapest környék közellátási bizottságánál az általa kibocsájtott élelmiszerjegyekkel elszámol, amikor is nevezettek az elszámolt mennyiség ellenében Cím részére utalványt fognak kiszolgáltatni. Tekintettel azonban arra, hogy Címnek Budapest körzetén kívül lakó alkalmazottait, illetve tagjait és azok családtagjait sem kívánom a közvetlen ellátás kedvezményétől megfosztani s a Budapest és környékbeli tagokkal egyenlő elvek szerint kívánom ellátni, megengedem, hogy a Budapest környék körzetén kívül lakó tagjairól községenkint külön-külön egybeállított névjegyzék alapján ézeket és családtagjait az állandó lakóhelyük szerint illetékes községi előljáróság (Polgármester) igazolványa alapján a törvényhatósági ellátásból töröltessék. Ezen rendelkezés végrehajtására vonatkozó utasításokat Budapest környék közellátási bizottságától fogja megkapni, s amint nevezett hivatal rendelkezéseit végrehajtja, vidéki alkalmazottai, illetve tagjai és ezek családtagjai Budapest környék közellátási bizottsága által élelmiszerjegyekkel fognak elláttatni s úgy tekintetnek, mintha Budapest környék közellátási körzetében birnának lakhellyel.

Azokra az élelmiszerekre vonatkozólag, amelyekre hatósági jegyek életbeléptetve nem lesznek, tagjai számarányához és a készletekhez képest továbbra is közvetlenül fogok Cím részére kiutalást eszközölni.

Végül tekintettel arra, miszerint rendelkezéseim folytán folyó évi augusztus 1-től kezdődőleg összes alkalmazottai, illetve tagjai és azok családtagjai hatósági élelmiszerjegyekkel lesznek ellátva, ezen rendelkezésemet folyó évi augusztus 1. napján léptettem életbe, minek folyományaképp kötelezem Címet, hogy folyó évi ju-

[1]) Megjelent a Közélelmezési Értesítő 1918. évi augusztus hó 1-én kelt 13. számában.

lius hó 31-ig táviratilag jelentse hozzám, hogy az általam kiutalt élelmiszerekből mily mennyiségeket tárol cikkenként külön-külön, s alkalmazottai, illetve tagjai az egyes élelmiszerekből meddig vannak ellátva. Az átmenet könnyebb lebonyolitása érdekében célszerű lenne, ha Cím folyó hóban csak a folyó hó 31-ig járó élelmiszereket szolgáltatná ki.

Figyelmeztetem Címet, hogy 4207/1918. II. B. számú rendelet 15. §-ának 1. pontja értelmében, aki a hatóság által kivánt adatokat a megszabott határidő alatt be nem jelenti, vagy nem a valóságnak megfelelően jelenti be, a készletét eltitkolja, elrejti, — ha cselekménye sulyosabb büntetés alá nem esik — kihágást követ el, miért is jelen rendeletemben bekivánt adatokat a kitűzött határidőben jogkövetkezmények terhe alatt jelentse be.

Budapesten, 1918. évi julius hó 9-én.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 114.000. 1918. XI. számú rendelete az ipari munkások lisztadagjának újabbi megállapitásáról.[1]

(Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének.)

A m. kir. minisztériumnak az 1918/19. gazdasági év házi és gazdasági szükséglete mérvének megállapitása tárgyában kiadott 2,650/1918. M. E. számú rendelete 1. §-ának 3. bekezdésében nyert felhatalmazás alapján a nehéz testi munkát végző ipari munkások által igénybevehető lisztmennyiséget a következőképen állapitom meg:

I. Nehéz testi munkások.

1. A tárnában dolgozó bányamunkás napi	550 gr.,	azaz	havi	16·5	kg.
2. Mozdonyvezető és fűtő	500 »	»	»	15·—	»
3. Külszinen dolgozó bánya és kohó .	400 »	»	»	12·—	»
4. Éjjeli üzemben rendszeresen alkalmazott munkás napi	400 »	»	»	12·—	»
5. Minden más nehéz testi munkás, beleértvén az erdőkitermelési üzemben alkalmazott munkásokat is . . .	350 »	»	»	10·5	»

Éjjeli üzemben rendszeresen alkalmazott munkásnak tekintendő az, akinek munkaidejéből a nagyobbik rész, de legalább is hat óra a napnak az este hat órától reggel hat óráig terjedő szakába esik.

A váltakozva nappali és éjjeli beosztás mellett dolgozó munkás rendszeresen éjjeli üzemben alkalmazott munkásnak tekinthető, ha legalább ugyanannyi munkanapot tölt ilyen beosztásban, mint nappaliban.

[1]) Megjelent a Közélelmezési Értesitő 1918. évi julius hó 15-én kelt 12. számában.

II. Könnyű munkás.

A könnyű munkások és családtagok által igénybevehető lisztadag fejenkint és naponkint 240 gr.-ban állapittatott meg a m. kir. minisztérium 3,650/1918. M. E. számú rendeletével.

Ezen elhatározásom folyományaként a törvényhatóság rendelkezésére adott lisztkészletekből a törvényhatóság területén lévő munkások és családtagjai részére a fentiekben megállapitott lisztadag szolgáltatandó ki.

Ha a jelen rendeletem értelmében megállapitott ipari munkás a m. kir. minisztérium 2,490/1918. M. E. számú rendeletének 10. §-a alapján a K. minta szerint kiállitott vásárlási igazolványt kiváltotta és szükségletét a Haditermény Részvénytársaságnál folyó évi szeptember 30-ig beszerezte, a jelen rendelet értelmében az őt megillető többlet a törvényhatóság lisztkontingenséből részére kiszolgáltatandó.

Azokban a városokban (községekben), ahol a jegyrendszer van életbe léptetve, köteles a hatóság jelen rendeletemnek megfelelően pótjegyeket kibocsájtani és azt a jogosultaknak rendelkezésére bocsájtani.

Budapesten, 1918. évi julius hó 11-én.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 114.003. 1918. XI. számú rendelete a közvetlen ellátásba vett ipari munkásság ellátásáról.[1])

(Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének, a budapesti kivételével.)

A nagy és katonai vezetés alatt álló ipari üzemeknek a hozzájuk fűződő fontos közgazdasági és hadiérdekre való tekintettel a közvetlen ellátás útján való ellátást továbbra is fenntartani kivánom, azonban a legnagyobb gond forditandó arra, hogy a kétszeres ellátás megakadályoztassék és erre annál is inkább figyelmeztetem Alispán (Polgármester) urat, mert a törvényhatóság területén levő közvetlen ellátásba vett üzemek részére kiutalt élelmiszereket a törvényhatóság részére megállapitott kontingenséből levonásba fogom hozni.

A kettős ellátás megakadályozása végett a következőket rendelem:

A közvetlen ellátásba vett üzem alkalmazottai és ennek családtagjai csak akkor vehetők fel az üzemi ellátandók sorába, ha 120,000/1918. számú rendeletem közvetlen ellátást élvező intézmények című fejezete értelmében az alkalmazott állandó lakhelye szerint illetékes községi előljáróság (polgármester) által kiállitott jelen rendeletemhez *A)* alatt csatolt minta szerinti igazolvánnyal tanusitja:

[1]) Megjelent a Közélelmezési Értesítő 1918. évi julius hó 15-én kelt 12. számában.

a) saját termése nincsen, ha pedig termése csak részben fedezte házi szükségletét, mily mennyiségű termést tartott vissza és meddig van ellátva;

b) mennyi a családtagok száma, ezeknek kora, van-e közöttük munkás s ha igen, hogy az másutt ellátásba felvéve nincsen.

c) hogy a 2,490/1918. K. E. számú rendelet 10. §-a értelmében egybeállitott névjegyzékből úgy a munkás, mint azok igazolt családtagjai töröltettek, illetve abba felvéve nincsenek.

Minek folytán utasitom Alispán (Polgármester) urat, hogy a törvényhatóság területén lévő községi előljáróságokat (polgármester) utasitsa, miszerint jelen rendelkezést a legszigorúbban hajtsák végre s a jelentkező alkalmazottaknak az igazolványt azonnal szolgáltassák ki.

Azokban a községekben (városokban), ahol jegyrendszer van életbeléptetve, az igazolványt nyert ipari alkalmazottak és családtagjaiknak a hatósági élelmiszerjegyeket kiszolgáltatni tilos és figyelmeztetem Alispán (Polgármester) urat, hogy a közvetlen ellátásba vett üzemek igazolvánnyal ellátott lélekszáma a törvényhatóság kontingensének megállapitásánál a népesség lélekszámából levonásba hozatik.

Azok a katonai munkások, akik nem a polgári ellátás terhére élelmezendők, igazolvánnyal nem látandók el, mig a polgári ellátás terhére élelmezendő katonai munkások részére az igazolvány kiszolgáltatandó.

Annak megállapitásánál, hogy kik tekintendők ilyeneknek, irányelv gyanánt kell szolgálnia, hogy a hadügyi kormánnyal létrejött megállapodáshoz képest népfelkelő munkásosztagokhoz tartozó, de munkabérért dolgozó egyének a hadvezetőség részéről nem kapnak ellátást, ellenben a katonai munkásosztagokba sorolt azok az egyének, akik a természetben ellátandók állományában vannak és rangjuknak megfelelő kincstári illetményeket élveznek — ha az egyes üzemeknél felállitott keresztosztagokhoz tartoznak is — katonai ellátás alá esnek.

Budapesten, 1918. évi julius hó 12-én.

A m. kir. minisztérium 2.966/1918. M. E. számú rendelete a közfogyasztásra szánt búza- és rozsliszt előállításának és forgalombahozatalának szabályozásáról.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a közfogyasztásra szánt búza- és rozsliszt előállitása és forgalombahozatala tárgyában a 3.056/1917. M. E. számú rendelet (l. a Budapesti Közlöny 1917. évi augusztus hó 26-án megjelent 196. számában) módosításául a következőket rendeli:

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi julius hó 19-én kelt 161. számában.

1. §.

Malomvállalatok — a kizárólag az őröltető félnek házi és gazdasági szükségletére dolgozó vámőrlőmalmok kivételével — búzából és rozsból csak az alábbi 2—4. §-okban meghatározott minőségű lisztfajtákat állíthatják elő s az e gabonaneműekből való liszt tekintetében a jelen rendelet hatályának ideje alatt csak az itt meghatározott minőségű lisztfajták szállítása iránt vállalhatnak kötelezettséget.

Nem malomvállalatok az eddigi szabályoknak megfelelően előállított és raktáron levő lisztfajtákat tovább is árusíthatják.

2. §.

A 2%-nál nem több idegen keveréket tartalmazó, hektoliterenként 76 kg. súlyminőségű búzát az egynemű korpa és hulladék elvonása után 87%-ra kell kiőrölni és ebből legfeljebb a következő három fajta lisztet szabad és pedig a Hadi Termény Részvénytársaság által meghatározott szabványos minőségben (tipus) előállítani:

1. finom, azaz a régi tipusu nullás liszt minőségének megfelelő tésztalisztet a megőrlés alá vett búzamennyiség összsúlyának legfeljebb 16%-a erejéig, mely lisztmennyiségbe beszámitandó a malom által esetleg előállított dara is;

2. főzőlisztet, mely nem durvább a régi tipusú 2. számmal jelzett lisztnél, a megőrzés alá vett búzamennyiség összsúlyának további 24%-a erejéig;

3. egyfajta kenyérlisztet oly mennyiségben, hogy az 1., 2. és 3. pontban megjelölt lisztfajták együttesen a megőrlés alá vett búzamennyiség összsúlyának 87%-át adják.

Búzából és rozsból takarmánylisztet előállítani tilos. Ugyancsak tilos egyminőségű lisztet (sima őrlésű) másnak, mint kizárólag az őröltető félnek házi és gazdasági szükségletére dolgozó vámőrlőmalmoknak előállítani.

3. §.

Ha a búza hektoliterjének súlya (minőségi súlya) 20 %-nál nem több idegen keverék mellett 76 kg.-nál nagyobb, a malomvállalat a 87%-ra való kiőrlésre és a finom tésztalisztre vonatkozólag a 2. §-ban megállapított arány változatlan fenntartása mellett, a hektolitersúlykülönbözetnek minden egyes kilogrammja után 0·7 kilogrammal több főzőlisztet és ennek megfelelőleg kevesebb kenyérlisztet állíthat elő, mint a 2. §-ban a főzőlisztre, illetve a kenyérlisztre vonatkozólag meg van állapítva.

Ha pedig a búza hektoliterjének súlya (minőségi súlya) 2%-nál nem több idegen keverék mellett 76 kg.-nál kisebb, köte-

les a malomvállalat a 87%-ra való kiőrlésre és a finom tésztalisztre vonatkozólag a 2. §-ban megállapított arány változatlan fenntartása mellett a hektoliter súlykülönbözetnek minden teljes kilogrammja után 0·7 kilogrammal kevesebb főzőlisztet és ennek megfelelően 0·7 kilogrammal több kenyérlisztet előállítani, mint a 2. §-ban a főzőlisztre, illetve kenyérlisztre vonatkozólag meg van állapítva.

Ha a búza 2%-nál több idegen keveréket tartalmaz, köteles a malomvállalat a keveréknek minden megkezdett százaléktöbblete után a kenyérlisztre nézve a 2. §-ban meghatározott mennyiséget egy-egy százalékkal csökkenteni és ezzel szemben a korpa- és hulladékmennyiséget egy-egy százalékkal megfelelően növelni.

4. §.

A rozsból, amelynek hektoliterenkinti súlya (minőségi súlya) 71 kg., az egynemű korpa és hulladék elvonása után a megőrölt mennyiség 90%-ának megfelelő egységes minőségű lisztet kell előállítani.

Ha a rozs hektoliterjének súlya (minőségi súlya) 71 kilogrammnál nagyobb, a malomvállalat a hektolitersúlykülönbözetnek minden teljes kilogrammja után ½%-kal több lisztet állíthat elő, mint az az előbbi bekezdésben meg van állapítva. Ha pedig a rozs hektoliterjének súlya (minőségi súlya) 71 kg.-nál kisebb, köteles a malomvállalat a hektolitersúlykülönbözetnek minden teljes kilogrammja után ½%-kal kevesebb lisztet és ennek megfelelően ½%-kal több korpát előállítani, mint a jelen §. első bekezdésében meg van állapítva.

5. §.

A 3.076/1917. M. E. számú rendelet többi intézkedései az 5. és 6. §. kivételével, amelyekben foglalt rendelkezéseket a 2.490. 1918. M. E. számú rendelet tartalmazza, továbbra is hatályban maradnak.

6. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya kiterjed a magyar szent korona országainak egész területére.

Horvát-Szlavonországokban ezt a rendeletet, amennyiben végrehajtása az ottani önkormányzat körébe tartozik, a bán hajtja végre.

Horvát-Szlavonországokban a Hadi Termény-Részvénytársaság helyett az ottani Országos Ellátási Részvénytársaságot (Zemaljska Opskrba d. d. u Zagrebu) kell érteni.

Budapest, 1918. évi július hó 17-én.

A m. kir. minisztérium 3.156/1918. M. E. számú rendelete a búzalisztért és rozslisztért, valamint a búzakorpáért, rozskorpáért és árpakorpáért követelhető legmagasabb árak megállapításáról.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

Az 1918. évi termésű búzából előállított búzalisztért, valamint az 1918. évi termésű rozsból előállított rozslisztért közvetlen fogyasztás céljait szolgáló forgalmon kívül (5 §.) követelhető legmagasabb ár a magyar szent korona országainak egész területére nézve a következőkben állapíttatik meg:

Búzából előállított finom tésztalisztért 296 K 50 f-ben,
búzából előállított főzőlisztért 80 K-ban,
búzából előállított kenyérlisztért 50 K-ban,
rozslisztért 87 K 30 f-ben.

2. §.

Az 1918. évi termésű magvakból előállított búzakorpáért, rozskorpáért és árpakorpáért — korpa alatt értve az említett gabonaneműek minden egyéb őrlési hulladékát (konkoly stb) is — követelhető legmagasabb ár a magyar szent korona országainak egész területere nézve 35 koronában állapíttatik meg.

3. §.

A jelen rendelettel a búzalisztre, rozslisztre, buzakorpára, rozskorpára és árpakorpára nézve megállapított legmagasabb árakat, amelyek magukban foglalják a rakodó állomáshoz való szállítás költségeit is, métermázsánkint (100 kg.) tiszta súlyra, zsák nélkül, az átvétel helyén és készpénzfizetés mellett történt eladás esetére kell érteni. A legmagasabb ár zsák nélkül lévén értendő, az eladó a zsák súlyát az eladott liszt súlyába nem számíthatja be.

Az eladó az általa szolgáltatott zsák árát külön felszámíthatja. A kereskedelemügyi miniszternek jogában áll a zsákért felszámítható legmagasabb árat rendelettel szabályozni.

4. §.

A vételár hitelezése esetében a megállapított legmagasabb áron felül követelhető kamatnak kamatlába legfeljebb 2%-kal haladhatja meg az osztrák-magyar banknak az ügylet megkötésekor érvényben állott váltóleszámitolási kamatlábát.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi julius hó 19-én kelt 161. számában.

5. §.

A lisztért a közvetlen fogyasztás céljait szolgáló forgalomban (kicsinyben, vagy részletkereskedésben) követelhető legmagasabb árt a törvényhatóság első tisztviselője állapítja meg. A törvényhatóság első tisztviselője által megállapított árt az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter a szükséghez képest megváltoztathatja.

Horvát-Szlavonországokban a bán gondoskodik a jelen §-ban említett ár megállapítására hivatott hatóság kijelöléséről.

6. §.

Azt, hogy a Hadi Termény-Részvénytársaság a malomvállalatoktól átvett búza- és rozslisztért milyen árt térít meg a kereskedelemügyi és földmívelésügyi miniszterek, valamint az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter egyetértőleg állapítják meg.

Horvát-Szlavonországokban az ottani Országos Ellátási Részvénytársaság (Zemaljska Opskrba d. d. u. Zagrebu) által fizetendő térítési árt a jelen rendelettel megállapított legmagasabb ár keretei között a bán állapítja meg.

7. §.

A vámőrlést végző malomvállalatokra nézve továbbra is a 2.490/1918. M. E. számú rendelet 30. §-ának intézkedései irányadók azzal, hogy a Hadi Termény-Részvénytársaság a malomvállalatoknak a beszolgáltatott vámgabonáért a 764/1918. M. E. számú rendeletben az egyes terményekre nézve megállapított árakat fizeti.

8. §.

Aki a jelen rendelet hatálya alá eső cikkért a jelen rendelet szerint követelhető legmagasabb árnál magasabb árt vagy a legmagasabb áron felül a jelen rendelet szerint fel nem számítható bármilyen mellékszolgáltatást követel, elfogad, igértet vagy adat a maga vagy harmadik személy javára, úgyszintén az is, aki a jelen rendelet ellenére ily cikkért a jelen rendelet szerint követelhető legmagasabb árnál magasabb árt, vagy a legmagasabb áron felül a jelen rendelet szerint fel nem számítható bármilyen mellékszolgáltatást igér vagy szolgáltat, az eladó vagy harmadik személy részére — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha megállapítható annak a nyereségnek a mennyisége, amelyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés kétezer koronán felül, a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet.

Ugyanígy büntetendő az is, aki akár szándékosan, akár a köteles gondosság elmulasztásával bármely módon közreműködik abban, hogy az árusítással megbízott alkalmazottjai vagy az eladást

közvetítő más személy a jelen rendelet hatálya alá eső cikkért követelhető legmagasabb ár megállapított korlátozását kijátssza vagy meghiusítja vagy aki bárkinek a korlátozás kijátszására vagy meghiusitására irányuló eljárását bármely módon elősegíti vagy eltitkolja.

A jelen §-ba ütköző kihágás miatt nem büntethető az, aki a követelt árt a jelen rendelet ellenére megigérte vagy megfizette, ha kihágást a hatóságnál feljelenti.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatósági hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak az államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrség hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországokban e kihágás miatt az ottani jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

9. §.

A jelen rendeletben említett termékeknek az 1918. évet megelőző évi termésből előállított készleteire nézve továbbra is a 2.922/1917. M. E. számú (a Budapesti Közlönynek 1917. évi augusztus hó 14. napján megjelent 186. számában kihirdetett) rendeletben megállapított árak maradnak irányadók.

10. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya kiterjed a magyar szent korona országainak egész területére.

Horvát-Szlavonországokban ezt a rendeletet — amennyiben végrehajtása az ottani önkormányzat körébe tartozik — a bán hajtja végre.

Budapest, 1918. évi július hó 17. napján.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 255.000. 1918. VI. számú rendelete a gabonacsereakció céljára rendelkezésre bocsájtott ipari cikkeknek a hadsereg zsirszükségletének fedezésére való értékesítése tárgyában.[1])

Minthogy a 99,090/1918. O. K. számú rendeletemmel szervezett gabonacsere akció céljaira a cs. és kir. Hadügyminister ur által rendelkezésemre bocsátott iparcikkek egyrésze a gabonakészletek kimerülése folytán felhasználatlan maradt, e cikkeket a hadügyminiszter ur hozzájárulásával a hadsereg zsirszükségletének további biztositására kivánom értékesiteni. Evégből elrendelem, hogy a kérdéses iparcikkkek a gabonacsereakció mintájára a cserekulcsot feltüntető csatolt táblázat szerint sertészsir illetve fehérárú beszolgáltatása ellenében cseréltessenek be. Az akció sikere érdekében a cserekulcsot a gabonacsereakció kulcsához viszonyitva — tetemesen felemeltem.

Az akció végrehajtásához szükséges közelebbi utasitásokat a vezetésem alatt álló hivatal csereakció osztályának zsircsereakció

[1]) Megjelent a Közélelmezési Értesítő 1918. évi augusztus hó 1-én kelt 13. számában.

alosztálya fogja Alispán urral közölni. Az akcióval kapcsolatos összes felterjesztések, jelentések és felvilágositások adása iránti kérelmek közvetlenül ehhez az osztályhoz intézendők (Budapest, IV., Váci-utca 20.)

A zsircsereakciónak a legrövidebb időn belül, legkésőbb augusztus hó 1-én kezdetét kell vennie. Ez annál könnyebben megtörténhetik, mert a cserecikkek már leraktározva készen fekszenek a megyei gyüjtőhelyeken.

Az akció gyors megindítása érdekében egyidejüleg felhivtam a zsirkészletek átvételével s a cserecikkek átadása körüli kereskedelmi és technikai teendők lebonyolitásával megbizott Országos Sertésforgalmi Irodát, utasitsa helyi megbizottját alispán urnál való haladéktalan jelentkezésre, hogy a vele együttesen a helyi viszonyok figyelembevételével kidolgozandó eljárási terv alapján az előkészitő intézkedések már most megtehetők legyenek.

Megjegyzem, hogy a csereakció megindításával a még folyamatban lévő zsirgyüjtési akció megszünik, a gyüjtési akció keretében már biztositott, de még be nem szolgáltatott készletek azonban csere nélkül beszolgáltatandók.

Felhivom Alispán urat, hogy a zsircsereakció megindítását és lényegét a legszélesebb körben való közzététel utján haladéktalanul hozza a törvényhatóság közönségének tudomására s mindent kövessen el az akció gyors és eredményes lebonyolitása érdekében.

Budapesten, 1918. évi julius hó 21-én.

Melléklet a 255,000/1918. számhoz.

Az árucikk neve	A cserénél alkalmazandó kulcs
1. Dohány	1 kg. zsirért = 8 csomag.
2. Petróleum	1 kg. „ = 1 kilogramm.
3. Cukor	1 kg. „ = 1 kilogramm.
4. Gyufa	1 kg. „ = 30 doboz.
5. Gyertya	1 kg. „ = 1 kilogramm.
6. Szesz	2 kg. „ = 1 liter.
7. Talpbőr	3 kg. „ = 1 kilogramm.
8. Cérna-len	1 kg. „ = 1 orsó.
9. „ -pamut	1 kg. „ = 2 orsó.
10. Cipő	5 kg. „ = 1 pár.
11. Ruhaszövet I. oszt. .	2 kg. „ = 1 méter.
12. „ II. „ .	1 kg. „ = 1 méter.
13. „ III. „ .	1 kg. „ = 1 méter.
14. Blankbőr feldolgozott .	3 kg. „ = 1 kilogramm.
15. „ szerszám	2 kg. „ = 1 darab.
16. Lószerszám, bőr régi .	10 kg. „ = 1 darab.
17. „ kötél	5 kg. „ = 1 darab.
18. Szekér	25 kg. „ = 1 darab.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter ad 122.000/1918. IV. számú távirati rendelete az 1918. évi termésből származó búzáért, rozsért, kétszeresért, árpáért, zabért és tengeriért a maximális áron felül fizetendő ártöbblet és szállítási prémium közhirré tétele tárgyában.[1])

(Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének, Budapest és Fiume kivételével.)

Utalással cséplési munkálatok haladéktalan megindítására és a korai gabonakészletek legsürgősebb leszállítására vonatkozó 122.000. sz. körtáviratomra értesitem, hogy október 1-ig a Haditerménynek felajánlott és leszállitott, illetve szállitásra bejelentett vagy átvevő bizottság által feleslegként megállapitott búzáért termelőknek maximális áron felül 15 korona, rozsért, kétszeresért, árpáért, zabért és kölesért pedig 10 korona ártöbblet jár. Haditermény bizományosa által kijelölt vasuti vagy hajóállomásra, illetőleg malomba julius 15-ig, julius 25-ig és augusztus 5-ig bezárólag tényleg leszállitott búza, rozs, kétszeres és árpa után termelőknek még külön 15, illetve 10, illetve 5 korona szállitási prémiumra van igényük. Felhivom, hogy az emlitett ártöbblet és szállitási prémium engedélyezését minden rendelkezésre álló eszközzel úgy helyben szokásos módon, mint sajtó közreműködésével legszélesebb körben haladéktalanul tegye közhirré és társadalmi úton is mindenképen hasson oda, hogy a termelők saját érdekükben is a korai cséplésből származó terménymennyiségeket a hadsereg és legsürgősebb egyéb közszükségletek céljaira legrövidebb időn belül minél nagyobb mennyiségben tényleg rendelkezésre bocsássák.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 114.004. 1918. XI. számú rendelete a közvetlen ellátásba vett ipari üzemek 1918/19. évi lisztszükségletének megállapitása tárgyában.[2])

A nagy és katonai vezetés alatt álló üzemek munkásait, tekintettel azok gazdasági fontosságára és a hadiérdekre, továbbra is közvetlenül kivánom ellátni, hogy igy az ellátás zavartalansága biztositassék, de a jövőben sokkal fokozottabb kötelességévé teszem Cimnek a kettős ellátás megakadályozását, amiért is az alábbi rendelkezéseim legszigorubb betartására utasitom és már most hangsulyozom, hogy a jövőben az üzemeket a legszigorubban ellenőriztetem, a netáni visszaéléseket megtorlom s visszaélés esetén a közvetlen ellátást megszüntetem.

---

[1]) Megjelent a Közélelmezési Értesítő 1918. évi julius hó 15-én kelt 12. számában.

[2]) Megjelent a Közélelmezési Értesítő 1918. évi augusztus hó 1-én kelt 13. számában.

Az ipari munkások részére kiszolgáltatható lisztmennyiséget a 114,000/1918. IX. sz. körrendeletemmel következőleg állapitottam meg:

I. Nehéz testi munkások.

	gr.	azaz havi gr.
1. Tárnában dolgozó bányamunkás napi	550	16·5
2. Mozdonyvezetők és fütők napi	500	15
3. Külszinen dolgozó bányamunkás és kohómunkás napi	400	12
4. Éjjeli üzemben rendszeresen alkalmazott munnapi	400	16
5. Minden más nehéz testi munkás napi . . .	350	10·5

Éjjeli üzemben rendszeresen alkalmazott munkásnak tekintendő az, akinek munkaidejéből a nagyobbik rész, de legalább is hat óra a napnak az este hat órától reggel hat óráig terjedő szakára esik.

A váltakozva nappali és ilyen éjjeli beosztás mellett dolgozó munkás rendszeresen éjjeli üzemben alkalmazott munkásnak tekinthető, ha legalább ugyanannyi munkanapot tölt ilyen beosztásban, mint nappaliban.

II. Könnyű munkás.

A könnyű munkások és az összes családtagok által igénybevehető lisztadag fejenként és naponként 240 gr.-ban állapittatott meg, a m. kir. minisztérium 2,650/1918. M. E. számú rendeletével.

Lisztszükségletének megállapitása végett különbség teendő alkalmazottai között a szerint, hogy Budapesten és Budapest környék közellátási hivatalának körzetében, (Albertfalva, Budafok, Budatétény, Nagytétény, Törökbálint, Békásmegyer, Budakalász, Pesthidegkut, Pomáz, Alag, Dunakeszi, Pestujhely, Rákospalota, Felsőgöd, Cinkota, Rákoscsaba, Rákoskeresztur, Rákosliget, Rákosszentmihály, Vecsés, Csepel, Dunaharaszti, Erzsébetfalva, Kispest, Pestszentlőrinc, Soroksár községek, Szentendre, Ujpest r. t. városok), vagy pedig egyéb törvényhatóságban laknak-e?

A Budapesten és környékén lakó alkalmazottak ellátását 114.002/XI/1918. sz. rendeletem szabályozza, mig a többi törvényhatóságban lakó alkalmazottak és családtagjai csak akkor vehetők fel Cim által az ellátandók sorába, ha 120.000/1918. számú rendeletem »Közvetlen ellátást élvező intézmények« cimű fejezete értelmében

1. az alkalmazott állandó lakhelye szerint illetékes községi előljáróság (polgármester) által kiállitott jelen rendeletemhez *A.* alatt csatolt minta szerint kiállitott igazolvánnyal tanusitja, hogy

a) saját termése nincsen, ha pedig termése csak részben fedezte háziszükségletét, mily mennyiségű termést tartott vissza és meddig van ellátva;

b) mennyi a családtagok száma, ezeknek kora, van-e közöttük munkás s ha igen, hogy az másutt ellátásba felvéve nincsen;

c) hogy a 2490/1918. M. E. sz. rendelet 10. §-a értelmében egybeállított névjegyzékből ugy a munkás, mint azok igazolt családtagjai töröltettek, illetve abból töröltettek és házi szükségletük fedezésére vásárlási utalványt nem kaptak.

2. Ezen igazolványok alapján községenként külön-külön egybeállított betüsoros névjegyzék készitendő és a 2—2 példányban f. hó 25-ig hozzám felterjesztendő: a névjegyzékben feltüntetendő az alkalmazott neve, a családtagok száma, a fejadag, melynek felvételére jogosultak és összesitve az igy ellátandók egy havi lisztszükséglete,

3. ezen hatósági igazolványok megőrizendők és vizsgálat esetén kiküldött közegemnek vagy a törvényhatóság első tisztviselője megbizottának mindenkor felmutatandók,

4. a katonai vezető által igazolandó azon katonai munkások száma, akik nem polgári ellátás terhére élelmezendők. Annak megállapitásánál, hogy kik tekintendők ilyeneknek, irányelv gyanánt kell szolgálni, hogy a hadügyi kormánnyal létrejött megállapodáshoz képest népfelkelő munkásosztagokhoz tartozó, de munkabérért dolgozó egyének, a hadvezetőség részéről nem kapnak ellátást, ezek részére a hatóság az 1. pont alatti igazolványt köteles kiállitani, ellenben a katonai munkásosztagokba sorolt azok az egyének, akik a természetben ellátandók állományában vannak és rangjuknak megfelelő kincstári illetményeket élveznek, ha az egyes üzemeknél felállitott keretosztagokhoz tartoznak is, katonai ellátás alá esnek.

5. Az alkalmazásból elbocsájtott és felvett egyénekről és családtagjairól minden hó 15.-én egybeállitott változási névjegyzék hozzám ugyanezen hó 30.-ig mindenkor felterjesztendő.

Az igy igazolt létszám ellátására szükséges lisztet mindenkor utalni fogom.

Az ellátásba felvett alkalmazottak részére Cím az élelmiszereket csak bevásárlásikönyv alapján szolgáltathatja ki. A bevásárlási könyv címlapján feltüntetendő az alkalmazott neve, családtagjainak száma és az a körülmény, hogy az élelmiszereket hatóságijegy vagy hatósági törlés alapján kapja-e.

A könyvecskébe beirandó a kiszolgáltatott élelmiszer mennyisége és annak vételára. A kiadott élelmiszerekről élelmezési napló vezetendő, melyben fel kell tüntetni minden élelmiszerből kiszolgáltatott mennyiséget cikkenként külön-külön. Az egyik hó 16. napjától a következő hó 15. napjáig terjedő élelmezési kiadási napló másolata 5 nap alatt hozzám felterjesztendő.

Kötelezem Címet arra, hogy folyó évi augusztus hó 15.-én táviratilag jelentse be hozzám, hogy az általam kiutalt élelmiszerekből cikkenként külön-külön mennyit tárol, mennyi a kiutalt,

de még le nem szállitott mennyiség és alkalmazottai az egyes élelmiszerekből meddig vannak ellátva.

Figyelmeztetem Címet, hogy a m. kir. minisztérium 4,207. 1915. M. E. számú rendelete 15. §.-ának 1. pontja értelmében, aki a hatóság által kivánt adatokat a megszabott határidő alatt be nem jelenti, vagy a valóságnak nem megfelelően jelenti be, a készletét elrejti, amennyiben cselekménye sulyosabb beszámitás alá nem esik, kihágást követ el s tekintettel arra, hogy az üzemeket a legszigorubban ellenőriztetni fogom, a kihágást a legszigorubban megtorlom.

A. minta a 114,004/XI. 1918. sz. rendelethez.

.....szám.

Igazolvány.

..... község előljárósága / város polgármestere

hivatalosan igazolja, miszerint ..... (név, állás) ..... *nem termelő* termése a házi szükségletet részben fedezi s e célra ..... q gabonát tartott vissza.

Családtagjainak száma ..... ezek kora ....., közöttük alkalmazott .....

aki élelmezésre fentnevezett / nincs ..... lakosnál felvéve.

Nevezett és családtagjai a 2,490/1918. M. E. számú rendelet 8. §-a értelmében egybeállitott névjegyzékből töröltettek, illetve abba fel nem vétettek és házi szükségletük fedezésére vásárlási igazolványt nem kaptak.

Kelt ....., 1918. évi ..... hó .....n.

P. H.

.....

községi előljáró / polgármester

A nem kivánt törlendő.

Gummiszopókák forgalombahozatala.

A m. kir. minisztérium 1.577/1918. M. E. számú rendelete a gummiszopókák forgalmának szabályozása tárgyában.[1])

1. §.

A csecsemők mesterséges táplálása céljából a belügyminiszter által előállíttatott gummiszopókákat csak gyógyszertárak és kézi gyógyszertár tartására jogosított orvosok hozhatják forgalomba.

A forgalombahozatal módozatait és feltételeit, úgyszintén a gummiszopókák árát a belügyminiszter rendelettel állapítja meg.

2. §.

Gyermekkórházak, gyermekmenhelyek, csecsemőgondozó intézetek és oly kórházak, ahol csecsemők ápolásban részesülnek, gummiszopókaszükségletüket a belügyminiszter engedélye alapján közvetlenül is beszerezhetik.

3. §.

Az 1. §-ban foglalt rendelkezések nem vonatkoznak azokra a gummiszopókákra, amelyeket nem a belügyminiszter készíttetett.

4. §.

Aki ennek a rendeletnek valamely rendelkezését megszegi vagy kijátssza, vagy a belügyminiszter által megállapított árnál magasabb árat kér, elfogad vagy igér, — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és 6 hónapig terjedhető elzárással és 2000 K-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

5. §.

A kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak mint rendőri büntető bíróságnak, az államrendőrség működési területén a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

---

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi május hó 5-én kelt 104. számában.

6. §.

Ez a rendelet kihirdetése napján lép életbe és azt a belügyminiszter hajtja végre.

Budapest, 1918. évi április hó 12-én.

A m. kir. belügyminiszter 2.095/1918. IX—a. B. M. számú körrendelete a gummiszopókák forgalmának szabályozása tárgyában.[1])

(Valamennyi vármegyei és városi törvényhatóság első tisztviselőjének.)

(Ez a körrendelet Fiuméra is kiterjed.)

Avégből, hogy a csecsemők mesterséges táplálása céljából nélkülözhetetlen, de a mai súlyos viszonyok között nehezen kapható és drága gummiszopókák az erre reászorult szegényebb néposztálynak is rendelkezésére álljanak, saját hatáskörömben intézkedtem nagyobb mennyiségű gummiszopóka előállítása iránt.

Az 1.577/1918. M. E. számú minisztériumi rendelet 1. §-ában nyert felhatalmazás alapján ezen hatósági gummiszopókák forgalombahozatalának módozatait és feltételeit az alábbiakban állapítottam meg:

1. Hatósági gummiszopókákat csakis gyógyszertárak és kézi gyógyszertár tartására jogosult orvosok hozhatnak forgalomba, akik kötelesek a körzetük szükségletének megfelelő mennyiségű gummiszopókát beszerezni, más gyártmányú gummiszopókákat azonban nem tarthatnak raktáron.

2. A viszontárusításra jogosítottaknak a hatósági gummiszopókákat Thallmayer és Seitz budapesti gyógyszerárúkereskedésben (V., Zrinyi-utca 3.) kell megrendeniök és darabonként 60 fillérért kötelesek árúsítani.

3. Hatósági gummiszopókákból minden egy éven aluli, mesterségesen táplált csecsemő részére, születési anyakönyvi értesítőjének felmutatása ellenében, egyszerre csak egy darab szolgáltatható ki. A gummiszopóka kiszolgáltatását az anyakönyvi értesítő hátlapján a kiszolgáltatás keltének feltüntetése mellett, a gyógyszertár bélyegzőjével és a kiszolgáltató aláírásával igazolni kell.

4. Az elhasznált gummiszopóka helyett újabbat csak a réginek díjtalan beszolgáltatása ellenében szabad kiszolgáltatni.

A használhatatlanná vált hatósági gummiszopókákat a gyógyszertárak vezetői és a kézi gyógyszertár tartására jogosított orvosok kötelesek összegyüjteni és a Thallmayer és Seitz cégnek elküldeni.

5. A gyógyszertár vezetője és a kézi gyógyszertár tartására jogosított orvos a szopókák eladásáról jegyzéket tartozik vezetni,

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi május hó 5-én kelt 104. számában.

amelyben a kiszolgáltatás napját, a vevő nevét, az első szopóka kiszolgáltatása esetén a kiadás alapjául szolgáló anyakönyvi értesítő számát is fel kell tüntetni.

6. A kórházak, gyermekmenhelyek és csecsemők ápolásával foglalkozó egyéb intézetek gummiszopóka-szükségetüket a belügyminisztérium közegészségügyi osztályához (I., Országház-utca 33.) rövid úton intézett megkeresés alapján rendelhetik meg. Az erre vonatkozó kérelemben meg kell jelölni az intézetben ápolt és gummiszopókákra szoruló, egy éven aluli csecsemők számát, úgyszintén gummiszopóka-készletük nagyságát.

7. Aki a fentebbi rendelkezések bármelyikét megszegi vagy kijátssza, azt az 1.577/1918. M. E. számú minisztériumi rendelet 4. §-a alapján kihágásért kell megbüntetni.

Felhivom $\frac{\text{Alispán}}{\text{Polgármester}}$ urat, hogy a hatósági orvosokat, gyógyszerészeket és a kézi gyógyszertár tartására jogosított orvosokat jelen rendeletemben foglaltakról tudomás és miheztartás végett értesítse és e rendelet széles körben való közzétételéről és a végrehajtás szigorú ellenőrzéséről is gondoskodjék.

Budapest, 1918. évi április hó 19-én.

Gyapjú és gyapjas bőr forgalombahozatala és maximális ára.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 27.608/1918. számú rendelete az ezer kilogrammot meghaladó gyapjúkészletekért a Gyapjúközpont által fizetendő ár kivételes megállapításáról.[1])

A m. kir. minisztérium 1.120/1918. M. E. számú rendeletében reám ruházott felhatalmazás alapján a következőket rendelem:

1. §.

Ha az 1.157/1917. M. E. számú (Budapesti Közlönynek 1917. évi április hó 4. napján megjelent 78. számában kihirdetett) rendelet szerint a Gyapjúközpontnak megvételre felajánlott és minőségenként 1000 kg.-on felüli gyapjúkészletek gyárilag való kimosatása az elszámolást lényegesen késleltető akadályokba ütköznék, az akadály tartamára megengedem, hogy a Gyapjúbecslőbizottság (1.157/1917. M. E. számú rendelet 9. §-a) az említett gyapjúkészletek tekintetében a gyapjú minőségi fokozatát tiszta gyapjútartalmát és vételárát a készlet előzetes kimosatása nélkül ugyanúgy állapíthassa meg, mint az 1000 kg.-ot meg nem haladó gyapjúkészleteknél.

2. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Budapest, 1918. évi április hó 13-án.

A m. kir. minisztérium 2.605/1918. M. E. számú rendelete a gyapjúkészletek és gyapjas bőrhulladékok forgalombahozatalának korlátozása és az értük követelhető legmagasabb árak megállapítása tárgyában.[2])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

---

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi április hó 13-án kelt 86. számában.

[2]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi junius hó 21-én kelt 141. számában.

1. §.

A jelen rendeletben foglalt rendelkezések kiterjednek:

a) a magyar szent korona országainak területén található összes gyapjúkészletekre, tekintet nélkül arra, hogy már lenyírt vagy ezután lenyírandó gyapjúról van szó;

b) a timár-, dög-, bőr-, szűcs- és matrácgyapjúra, ideértve a gyapjas juh- és báránybőrőkről, valamint irhákról és szűcsbőrhulladékokról nyírással vagy más úton leválasztott gyapjút is;

c) a cserzett gyapjas juh- és báránybőröknek (prémbőröknek) a konfekcionálásnál előálló, valamint cserzés és konfekcionálás előtt ily bőrökről levágott, esetleg még nyers állapotban levő gyapjas hulladékára.

2. §.

Az 1. §. meghatározása alá eső gyapjú- és bőrhulladékok, amennyiben e készletet a 6. §. a rendelet hatálya alól ki nem veszi, a jelen rendelet életbelépte után akár előreeladás, akár készeladás útján csak a jelen rendelet korlátai között és csak annak adhatók el és az ily gyapjút, illetve bőrhulladékokat csak az veheti meg, akinek a jelen rendelet szerint vásárlási jogosultsága van. Az előreeladás csak az 1918. év végéig terjedő időre történhetik.

Az előbbi bekezdés szabályaival ellenkező minden ügylet tilos és semmis.

3. §.

Mindazok, kik az 1. §. meghatározása alá eső gyapjúnak vagy bőrhulladékoknak termelésével, eladásával vagy feldolgozásával foglalkoznak és általában mindazok, kik az 1. §. alá eső anyagokat birtokukban vagy más részére őrizetükben tartanak, kötelesek készleteiket, amennyiben a 6. §. kivételt nem állapít meg, a »Magyar szent korona országai gyapjúközpontja részvénytársaságnak«, rövidítve: »Gyapjúközpont«-nak (Budapest, IV., Városház-utca 14.) megvételre felajánlani, és pedig:

a jelen rendelet életbelépténck idejében meglévő készletüket legkésőbb a jelen rendelet életbelépését követő 14-ik napon;

a később termelt (nyirt vagy más módon nyert), vagy beszerzett készletüket legkésőbb a termeléstől vagy beszerzéstől számított 14-ik napon.

A Gyapjúközpont részére való közvetlen felajánlás kötelezettsége elől mentesülnek azok a termelők (ideértve timárokat, bőrgyapjúnyirókat, szűcsöket és konfekcionálókat is), akik a saját maguk által nyirott vagy nyert gyapjúnak, illetőleg hulladéknak a Gyapjúközpont részére megvétel végett való felajánlására és eladására a jelen rendelet életbelépésétől, illetve a termeléstől (lenyírástól vagy más módon nyerésétől (számított 14 napon belül írásban megbízást adnak, az 5. §. első bekezdése szerint evégből kijelölt személyek valamelyikének, avagy készletüket a fentebbi időtartamon belül, amennyiben az összesen 1.000 kilogrammot meg nem

halad, olyan személynek eladják, aki 1.000 kilogrammot meg nem haladó ily készletet az 5. §. szerint saját nevében megvásárolhat. Ha a megbizás, illetőleg a vételi ügylet e határidőn belül nem jön létre, kötelesek ezek a gyapjútermelők, illetve timárok, szűcsök, bőrgyapjúnyirók és konfekcionálók a gyapjú- vagy bőrhulladékot késedelem nélkül a jelen rendelet 14. §-ában foglalt jogkövetkezmények terhe mellett a Gyapjúközpontnak megvételre felajánlani.

4. §.

A Gyapjúközpontnak szóló ajánlatot a kereskedelmi és iparkamaráknál, illetve a községi előljáróságoknál, valamint a Gyapjúközpontnál díjtalanul kapható ürlapok felhasználásával postán ajánlva kell a Gyayjúközpont címére elküldeni.

A községi előljáróságok a szükséges ürlapokat az illetékes kereskedelmi és iparkamaráktól szerzik be.

Többféle minőség esetében eladó köteles ajánlatában az egyes minőségeket (posztó-, szövet-, fésűs-, cigája-, rackagyapjú), valamint azok állapotát (zsírban nyírt, háton mosott, usztatott, kézzel mosott vagy gyárilag mosott) mennyisége szerint külön-külön feltüntetni.

Köteles továbbá a fél a felajánlott gyapjúhoz tartozó hulladékgyapjút (hasról és lábról való darabok, hulladékok), valamint bőrgyapjút s általában az eltérő minőségű gyapjút súly szerint elkülönítve megjelölni.

A Gyapjúközpont köteles a megvételre felajánlott anyagok átvétele iránt az ajánlat postára adásának napjától számított 14 napon belül nyilatkozni és ezen időn belül az árú elszállítása iránt a szükséges szállítási igazolvány beküldése mellett intézkedni.

Az eladó köteles az árút a Gyapjúközpont rendelkezéseinek megfelelően annak költségeire és az ezáltal megjelölt helyre száraz állapotban, kolonc nélkül, minőségek szerint, külön zsákolva haladéktalanul elküldeni. Has-, láb-, hulladék- és bőrgyapjú külön zsákolandó és megfelelően megjelölendő.

A kellőképen nem osztályozott küldeményeket a Gyapjúközpont szétosztályoztatja, melynek önköltségeit a felajánlónak felszámítja.

A gyapjú elszállításához szükséges zsákokat az eladó kívánságára a Gyapjúközpont az eladónak díjtalanul és idején köteles megküldeni. Amennyiben a zsákokat az eladó adja, azok önköltségi ára egy szabványos új gyapjúzsákért legfeljebb 22 korona megtérítendő.

Az eladó az árú elküldésével egyidejűleg köteles a Gyapjúközpontnak elküldeni:

1. az árújegyzéket, melyben a gyapjú minőségét és súlyát, többféle minőség esetében minőségenként részletezve, pontosan kell feltüntetni;

2. a feladást és a hivatalos darabonkénti mázsálást igazoló okmányokat ;

3. az 1000 kg. vagy ennél kisebb tételek vásárlására feljogosított kereskedők (5. §.) a Gyapjúközpontnak oly pontos vásárlási jegyzéket is tartoznak beküldeni, melyben minden egyes eladó neve, lakóhelye, a tőle megvásárolt gyapjú mennyisége és az eladónak tényleg kifizetett összeg fel van tüntetve.

A Gyapjúközpont az okmányok és az árújegyzék beérkezése után a felajánlónak, eddigi tapasztalatai alapján, az elküldött gyapjú minőségéhez mérten az érték 80—90%-ának megfelelő előleget ad. Mindaddig, míg az eladó az előző bekezdés 1., 2. és 3. pontjában említett okmányok bármily okból be nem küldötte, az előírt előleg folyósítására igényt nem támaszthat.

Az elküldött készleteket azoknak a rendeltetési helyre történt megérkezése után a Gyupjúközpont az egész tétel megtekintése alapján saját szakértőivel megbecsülteti és ezen az alapon a felajánlónak az árú beérkezésétől számított 14 napon belül a 7. §-ban közölt áraknak megfelelő ajánlatot tesz.

A beküldő köteles a Gyapjúközpont árajánlatának feladásától számított 21 napon belül nyilatkozni arra nézve, vajjon a Gyapjúközpont által felajánlott árat elfogadja-e vagy sem. Amennyiben a felajánló a Gyapjúközpont árajánlatát el nem fogadja, vagy amennyiben a beküldő fél a Gyapjúközpont árajánlatára az annak elküldésétől számított 21 napon belül egyáltalában nem válaszol, ezen készlet felett a 10. §-ban említett Gyapjúbecslő Bizottság végérvényesen dönt, melynek alapján a Gyapjúközpont a határozat kézhezvételétől számított 3 napon belül a féllel végleg elszámol.

A felek jogaira és kötelezettségeire nézve egyebekben az általános jogelvek irányadók.

5. §.

Azokat a személyeket, akiket a felajánlásra kötelezett termelők készleteiknek a Gyapjuközpont részére való felajánlásával és eladásával a 3. §-ban megállapitott hatállyal megbizhatnak:

a) a kereskedelemügyi miniszter bőr- és textilügyi meghatalmazottja, vagy

b) a Gyapjuközpont jelöli ki. A kijelölt személyek megfelelő igazolvánnyal látandók el.

Az *a)* és *b)* pont alapján kijelölt személyek csak a felajánlásra kötelezettől kapott irásbeli megbizás alapján működhetnek közre az eladásnál.

A felajánlásra kötelezett fél a jelen §. első bekezdésében megjelölt személy részére adott megbizás visszavonásáról köteles a Gyapjuközpontot is haladéktalanul értesiteni. Ennek elmulasztása esetében a megbizás visszavonása a Gyapjuközponttal szemben hatálytalan.

Ha a felajánlásra kötelezett fél a jelen §. első bekezdésében említett személynek adott megbizást joghatályosan visszavonta,

köteles az illető készletet újabb megbizás nélkül közvetlenül a Gyapjuközpontnak a 3. §. szerint haladéktalanul felajánlani, amennyiben pedig a tétel 1000 kg.-ot meg nem halad, jogában van ezt az alábbiak szerint jogosult valamely kereskedőnek eladni.

Az első bekezdésben említett személyeket a kereskedelemügyi miniszter bőr- és textilügyi meghatalmazottja, illetőleg a Gyapjuközpont arra is feljogosithatja, hogy 1000 kg. vagy ennél kisebb készletekét a felajánlásra kötelezettektől saját nevükben megvásárolhassanak. Az említett személyek részére a jelen §. első bekezdése szerint kiállitott igazolványban a vásárlási jogosultságot külön meg kell említeni.

A jelen §. első bekezdésének *a)* és *b)* pontjában említettek kötelesek a Gyapjuközponttól a kereskedelemügyi miniszter bőr- és textilügyi meghatalmazottja által jóváhagyott megállapodásokat megkötni. Működésüket csak e megállapodás létrejötte után kezdhetik meg és amennyiben a fentiek szerint 1000 kilogrammot meg nem haladó tételeket nevükben megvásárolhatnak, az eladóknak a jelen rendelet 7. §-ában megszabott árakat kötelesek fizetni.

Az 1000 kilogrammot meg nem haladó mennyiségeket (3. §.) a Gyapjúközpont részére azok a kereskedők is megvásárolhatják, akiket az elsőfokú iparhatóság erre külön igazolvánnyal feljogosít, vagy már eddig az 1.250/1916. M. E. számú vagy 1.157/1917. M. E. számú rendelet alapján 500 kilogrammot meg nem haladó tételek vásárlására feljogosított. Ily igazolvánnyal a jövőben is csak olyanok ruházhatók fel, kik gyapjúkereskedéssel az illető iparhatóság területén már 1914. évi augusztus hó 1-je előtt iparszerűleg foglalkoztak, azonban gyapjút feldolgozó iparosok ily jogosítványt nem nyerhetnek. A vásárlásra feljogosított kereskedők kötelesek az iparhatóságtól nyert igazolványukat annak kézhezvételétől számított 3 napon belül eredetiben vagy hiteles másolatban a Gyapjúközpontnak ajánlott levélben elküldeni s vételi ügyleteket csakis a jelen rendelet 7. §-ában megállapitott árakon köthetnek, de csak annak az iparhatóságnak a körzetében, mely részükre az igazolványt kiállította.

Mindazok, kik ily módon gyapjút vagy bőrhulladékot vásárolnak, az eladó kivánságára a szükséges zsákokról is díjtalanul gondoskodni tartoznak. Kötelesek továbbá a birtokukba jutott minden gyapjú- és bőrhulladékmennyiséget legalább 14 naponként a Gyapjúközpontnak felajánlani.

Úgy a bizományos, mint a kereskedő működéséért 3% jutalékra tarthat igényt, a kereskedő a vásárlással kapcsolatos költségeknek megtérítése fejében azonkívül még további 1%-ot igényelhet. Amennyiben a feljogosított kereskedők a zsákokat nem a Gyapjúközponttól kapták, úgy azok önköltségi ára egy szabványos új gyapjúzsákért, legfeljebb 22 korona, szintén felszámítható.

Az ügylet lebonyolítása tekintetében egyébként a 4. §. rendelkezései irányadók.

6. §.

A 3. §-ban elrendelt felajánlási kötelezettség és ehhez képest a jelen rendelet hatálya nem terjed ki:

a) azokra az 1917. évi termésű gyapjúkészletekre, melyek a rendelet életbelépésének napjáig a Gyapjúközpontnak az 1.157/917. M. E. számú rendelet értelmében már fel lettek ajánlva, ezekre a gyapjúkra nézve az 1.157/917. M. E. számú rendelet határozmányai érvényben maradnak;

b) a háziipari célokra szükségelt gyapjúkészletekre, az e címen kivett gyapjúmennyiség csupán saját szükségletre használható fel és minden házi feldolgozással foglalkozó birtokosnál saját termelésű 10 kg. zsírban nyírt gyapjút meg nem haladhat;

c) általában műgyapjúra és gyártásnál előálló gyapjúhulladékokra.

7. §.

A Gyapjúközpont a jelen rendelet alapján neki megvételre felajánlott készletekért, a tiszta (gyárilag mosott) gyapjú kilogrammjaként, illetőleg a bőrhulladékok kilogrammjaként a következő árakat köteles fizetni:

I. Az élőállatokról nyírott gyapjú (bárónygyapjú is) ára:
legfinomabb merinói gyapjúnál 30 korona,
a szövet és fésűs AAA gyapjúnál 28 korona,
a szövet és fésűs AA gyapjúnál 26 korona,
a szövet és fésűs A gyapjúnál 24 korona,
a szövet és fésűs B gyapjúnál 21 korona,
a szövet és fésűs C gyapjúnál 18 korona,
cigája D gyapjúnál 15 korona,
racka E gyapjúnál 12 korona.

II. A bőr-, timár- és döggyapjú ára:
AAA/A minőségnél 19 korona,
B minőségnél 17 korona 50 fillér,
C minőségnél 15 korona,
cigájagyapjúnál (D) 12 korona 50 fillér,
rackagyapjúnál (E) 9 korona 50 fillér,
irhagyapjúnál 4 korona.

III. A szűcsgyapjú ára:
AAA/A minőségnél 11 korona,
B minőségnél 10 korona 50 fillér,
C minőségnél 9 korona 50 fillér,
cigájagyapjúnál (D) 8 korona 50 fillér,
rackagyapjúnál (E) 6 korona 50 fillér.

IV. A bőrhulladékok tiszta gyapjútartalma a szűcsgyapjú értékosztálya (III.) szerint a gyapjúhozam arányában értékeltetik.

V. A matrácgyapjú ára:
állati szőrökkel kevert vagy nemezedett, csomós (ú. n. keleti) matrácgyapjúnál 6 korona.

szőrrel nem kevert, eredetileg kimosott nyitott szerkezetű (ú. n. tengermelléki) matracgyapjúnál 8 korona 50 fillér.

Ezeket az árakat, amelyek magukban foglalják a rakodó állomáshoz való szállítás költségét is a gyári mosási költség nélkül, készpénzfizetés mellett történt eladása esetén kell érteni.

A fent megjelölt árak érvénye visszaható erővel fennáll az 1. §. meghatározása alá eső és jelen rendelet életbelépésének napjáig már felajánlott 1918. évi termelésű gyapjúkészletekre.

8. §.

A Gyapjúközponttól való forgalmon kivül eső forgalomban a 7. §-ban meghatározott árakat egyúttal hatóságilag megállapított legmagasabb árakul kell tekinteni.

9. §.

Ezen rendelet rendelkezései alól a kereskedelemügyi miniszter bőr- és textilügyi meghatalmazottja indokolt esetekben kivételeket engedélyezhet.

10. §.

A jelen rendelet értelmében felajánlási kötelezettség alá eső gyapjúkészleteknek vitás esetekben való értékelésére Budapesten Gyapjúbecslő bizottság alakíttatik, mely a kereskedelemügyi miniszter bőr- és textilügyi meghatalmazottja képviselőjéből mint elnökből, továbbá a földmívelésügyi miniszternek és a katonai igazgatásnak egy-egy képviselőjéből alakult és a földmívelésügyi és a kereskedelemügyi miniszter bőr- és textilügyi meghatalmazottja által egyenlő számban kijelölendő szakértők meghallgatásával minden további bírói út kizárásával véglegesen határoz. A kereskedelemügyi miniszter bőr- és textilügyi meghatalmazottja az általa kijelölendő szakértők egyikét a Gyapjúközpont javaslata alapján nevezi ki.

Horvát-Szlavonországokból felajánlásra kerülő gyapjúkészletek értékelésénél a földmívelésügyi miniszter képviselője és az általa kiküldendő szakértők helyett a bán képviselője, illetve az általa kiküldött szakértők vesznek részt a bizottságban.

A bizottság tárgyalásaira a szükséghez képest a Gyapjúközpont képviselőjét is meghívhatja.

A Gyapjúbecslő bizottság a hozzá utalt tételeknél szakértői becslés útján megállapítja a gyapjú minőségi fokozatát és tiszta gyapjútartalmát. Ehhez a szükséghez képest igénybe veszi az Orsz. m. kir. Gyapjúminősítő intézet közreműködését és ilykép a gyapjúküldemények minőségi fokozatára és tiszta gyapjútartalmára nézve a határozatot kimondja.

Amennyiben a Gyapjúbecslő bizottság valamely tételnek szabad szemlélés (becslés) útján való értékelését bármely okból emgejthetőnek nem találná, az egész tételt gyárilag kimosathatja.

A tiszta (gyárilag mosott) gyapjú súlya minden esetben 17%-os szabványos nedvesség beszámításával az egész gyárilag mosott tétel szabályszerű kondicionálása alapján állapítandó meg. A kondicionálást a Gyapjúbecslő bizottság e célra kijelölt szakközegei teljesítik.

Gyárilag kimosott tételeknél a Gyapjúbecslő bizottság megállapítja a gyapjú minőségi fokozatát, felügyel a gyapjúküldemények kimosatására, felülbirálja a mosási eredményeket és megállapítja a 17%-os szabványos nedvességgel számított tiszta (gyárilag mosott) gyapjú mennyiségét.

A gyapjúsúly megállapításához és kimosatásához ellenőrzésről gondoskodik. Úgy ezen ellenőrzést, mint a kondicionálást teljesítő közegek a bizottság utasításai szerint tartoznak eljárni.

A mosási, valamint a bizottság működéséből eredő mindennemű és a kereskedelemügyi miniszter bőr- és textilügyi meghatalmazottja által megállapítandó költségeket a Gyapjúközpont viseli.

A Gyapjúbecslő bizottság megállapítja saját ügyrendjét és azt jóváhagyás végett a kereskedelemügyi miniszter bőr- és textilügyi meghatalmazottjához felterjeszti. A jóváhagyás kérdésében a kereskedelemügyi miniszter bőr- és textilügyi meghatalmazottja a földmívelésügyi miniszterrel, Horvát-Szlavonországokat illetőleg a bánnal egyetértőleg határoz.

11. §.

A kereskedelemügyi miniszter bőr- és textilügyi meghatalmazottja feljogosíthatja a Gyapjúközpontot arra, hogy az általa megvett gyapjú- és bőrhulladékok továbbeladásánál a megállapított legmagasabb árhoz költségeinek fedezésére a kereskedelemügyi miniszter bőr- és textilügyi meghatalmazottja által megállapított felárat számíthasson fel.

12. §.

A jelen rendelet alapján megszerzett gyapjúkészletekkel és bőrhulladékokkal a Gyapjúközpont csakis a kereskedelemügyi miniszter bőr- és textilügyi meghatalmazottja utasításai szerint rendelkezhetik.

13. §.

A jelen rendelet rendelkezéseinek ellenőrzésére a Gyapjúközpont a kereskedelemügyi miniszter bőr- és textilügyi meghatalmazottjának jóváhagyásával ellenőrző közegeket alkalmazhat, kiknek jogukban áll a rendelkezések által érintett vállalatok, cégek, egyének stb. üzemeit, üzleteit, raktárait, helyiségeit megtekinteni és a talált gyapjúkészletek mennyiségét megállapítani. Az érdekeltek kötelesek az összes üzleti könyvekbe, feljegyzésekbe, levelezésekbe és számlákba betekintést engedni.

Az ellenőrző közegek fényképes igazolványokkal látandók el s a közigazgatási hatóságok tartoznak e közegeket működésükben teljes mértékben támogatni.

Az ellenőrző közegek fogadalmat tesznek arra, hogy működésükben a legnagyobb lelkiismeretességgel és teljes pártatlansággal járnak el és az ügyeket és az üzleti viszonyokat titoktartással kezelik.

14. §.

Aki a magyar szent korona országainak területén a jelen rendelet hatályának ideje alatt az 1. §. meghatározása alá eső készleteit a Gyapjúközpontnak megvételre a jelen rendelet ellenére fel nem ajánlja, ilyen készleteket a jelen rendelet ellenére hoz forgalomba, vagy azokkal a jelen rendelet ellenére egyébként rendelkezik, úgyszintén az is, aki ilyen készleteket a jelen rendelet 5. §-a szerint megbízás nélkül megszerez, végül az, aki az 1. §. meghatározása alá eső árút a 8. §. ellenére drágábban árusít vagy vásárol annál az árnál, melyet a jelen rendelet legmagasabb árul megállapít, avagy oly ügyletet közvetít, amelyet a jelen rendeletben megállapított árnál magasabb árnál akarnak kötni, vagy ilyen ügylet megkötésénél bármi más módon közreműködik, az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kettőezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha megállapítható annak a nyereségnek a mennyisége, amelyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés kettőezer koronán felül a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összegéig terjedhet.

Azon készlet tekintetében, amelyre nézve a kihágást elkövették, a kihágási eljárás során a törvény értelmében elkobzásnak van helye. Az elkobzott készlet egyötöde a feljelentőt, a többi része a felmerült költség levonásával a Hadirokkantak Segélyalapját illeti.

A jelen §-ba ütköző kihágás miatt indított büntető eljárás során lefoglalt készleteket az eljáró hatóság köteles a lefoglalás után a Gyapjúközpontnak haladéktalanul bejelenteni. Ha a Gyapjúközpont a lefoglalt készletet kész átvenni, azt a közszükségleti célokra igénybevettnek kell tekinteni. Az ekként átvett készletért járó térítést a kihágás miatt eljáró hatóságnál letétbe helyezi. A kihágás megállapítása esetében a lefoglalt készlet helyébe lépett ezen összeg tárgya az elkobzásnak. Ha a kihágás meg nem állapíttatik, a letétbe helyezett összegeket a készlet tulajdonosának kell kiutalni.

A jelen §-ba ütköző kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak, az államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországokban e kihágások miatt az ottani jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

15. §.

Ez a rendelet 1918. junius hó 22-én lép életbe s hatálya kiterjed a magyar szent korona országainak egész területére.

A jelen rendelet életbelépésével a m. kir. minisztérium 1.157. 1917. M. E. számú és 1.909/1917. M. E. számú rendelete hatályát veszti, de a hatályának ideje alatt keletkezett jogviszonyokra és elkövetett cselekményekre nézve, amennyiben a jelen rendelet 7. §-ának utolsó bekezdésében foglalt rendelkezésekből más nem következik, továbbra is az idézett rendelet marad mérvadó.

Budapest, 1918. évi junius hó 17. napján.

Gyertya forgalombahozatala, szállítása és maximális ára.

A m. kir. minisztérium 3.850/1917. M. E. számú rendelete a gyertyakészletek bejelentése, zár alá vétele és közszükségleti célokra igénybevétele, valamint a gyertya elszállításához szükséges igazolványok és a gyertyáért követelhető legmagasabb ár megállapítása tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

I.

A gyertyakészletek bejelentése.

1. §.

A magyar szent korona országainak területén levő gyertyakészleteket az alábbi rendelkezéseknek megfelelően be kell jelenteni.

2. §.

Bejelentésre kötelezettek:

a) a gyertya gyártásával foglalkozó vállalatok,

b) mindazok, akiknek birtokában (őrizetében) 100 kg. vagy annál nagyobb súlyú gyertyakészlet van.

Bejelentés alá esik a bejelentésre kötelezettek birtokában álló akár saját, akár idegen helyiségben őrzött minden gyertyakészlet, a viasz- és ceresingyertyák kivételével, tekintet nélkül a gyertyának belföldi vagy külföldi eredetére.

Gyertyának számít az egész hosszában béllel ellátott gyertyacikk akkor is, ha a gyertya anyaga tartályban (tokban, üvegben stb.) van elhelyezve.

3. §.

A 2. §. alapján bejelentésre kötelezettek kötelesek készleteiket 1917. évi november hó 10. napján volt állapot szerint legkésőbb 1917. évi november hó 15. napjáig bezárólag bejelenteni.

---

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi november hó 7-én kelt 257. számában.

Azokat a mennyiségeket, amelyek 1917. évi november hó 10. napján a bejelentésre kötelezett részére fuvarozás alatt állanak, a címzett köteles a rendelkezési helyre érkezésük után haladéktalanul bejelenteni.

4. §.

A bejelentéseket az Olaj- és Zsiradékügyi Bizottság Országos Szappanelosztó Irodája (Budapest, V., Sas-utca 20. szám) címére kell beküldeni. Postai úton való beküldés esetén a bejelentést legkésőbb a határidő utolsó napján kell postára adni. — Bejelentendő a birtokos neve és lakhelye, a raktározás helye, a gyertyák neme, súlya és a csomagolás módja. — A bejelentést minden üzemre, illetőleg raktárra nézve külön-külön kell megtenni. A bejelentéshez az elsőfokú iparhatóságnál kapható bejelentőlapokat kell elhasználni és azoknak megfelelő rovatait pontosan ki kell tölteni.

5. §.

Az állam, az állami üzemek és intézetek, valamint a katonai igazgatás, úgyszintén a közforgalmú vasutak és hajózási vállalatok készleteinek bejelentése tekintetében a kereskedelemügyi miniszter külön intézkedik.

II.

A gyertyakészletek zár alá vétele.

6. §.

A gyertya gyártásával foglalkozó vállalatok birtokában levő mindazok a gyertyakészletek, amelyek a 2. §. szerint bejelentendők, a jelen rendelet erejénél fogva zár alá vétetnek.

7. §.

A zár alá vett gyertyakészleteket csakis az Olaj- és Zsiradékügyi Bizottság Országos Szappanelosztó Irodája utasítása szerint szabad forgalomba hozni.

A kereskedelemügyi miniszter által kijelölt szervezet a gyertya elosztása körül felmerülő költségeinek fedezésére az ezen miniszter által megszabott jutalékot számíthat fel.

III.

A közszükséglet biztosítása.

8. §.

A kereskedelemügyi miniszter gyertyát előállító vagy ilyenekkel kereskedő vállalatokat és gyertyakészletek egyéb tulajdonosait

közérdekből szabad mérlegelése szerint arra kötelezheti, hogy üzemeikből, illetőleg készleteikből meghatározott mennyiségű gyertyát a hatóságilag megállapított legmagasabb áron a miniszter rendelkezéséhez képest szállítsanak.

Az ár az árú átadása előtt készpénzben lefizetendő, avagy az átadás után 14 napon belül teljesítendő fizetésére biztosíték nyujtandó.

IV.

A gyertya elszállításához szükséges igazolványok.

9. §.

Gyertyát (kivéve viasz- és ceresingyertyát) nem postai forgalomban, közforgalmú vasúton, hajón, gépkocsin vagy tengelyen a város vagy község területén kivül eső helyre csak a kereskedelemügyi miniszter által kiállított engedéllyel (szállítási igazolvánnyal) szabad szállítani.

Az előző bekezdésben megjelölt gyertyát közforgalmú vasúti és hajózási vállalatoknak fuvarozás vagy tárolás végett csak úgy szabad elfogadniok és átvenniök, ha a feladó a fuvarlevéllel együtt a szállítási igazolványt is beszolgáltatja.

A szállítási igazolványt a fuvarlevélhez hozzá kell fűzni és az árút felvevő állomás annak jeléül, hogy az igazolvány szállításhoz használtatott és újból nem használható, köteles azt a feladási állomás keletbélyegzőjével lebélyegezni.

A szállítási igazolvány kiadását az Olaj- és Zsiradékügyi Bizottság Országos Szappanelosztó Irodájánál kell kérni.

Közforgalmú vasúti vagy hajózási állomás által fuvarozás vagy tárolás végett a jelen rendelet életbelépése előtt már átvett küldeményekre szállítási igazolvány nem szükséges.

V.

A gyertya legmagasabb ára.

10. §.

A gyertya gyártásával foglalkozó vállalat gyertyáért (kivéve viasz- és ceresingyertyát) készpénzfizetési engedmény nélkül, vevő vasút- (hajó-) állomására bérmentesen feladva, 100 kg. csomagolt vagy nem csomagolt súly után, ládával együtt 280 koronánál nagyobb összeget nem követelhet.

Ebben az árban a 7. §. szerint felszámítható jutalék is bennfoglaltatik.

11. §.

Viszontelárúsítók, a közvetlenül fogyasztók részére árúsító kereskedők (kicsinyben árúsító kereskedők) vagy olyan vállalatok

részére való eladásaiknál, melyek a fogyasztót közvetlenül látják el gyertyával, valamint közvetlenül fogyasztók részére való eladásaiknál a 10. §-ban megállapított árakon felül 100 kg.-kint 20 korona felárt számíthatnak.

Az előbbi bekezdésben említett felárt a gyertyagyáros is felszámíthatja, ha az előbbi bekezdésben felsorolt vevőknek közvetlenül szállítja a gyertyát és a szállított gyertyamennyiség kevesebb, mint 2500 kg.

A 20 koronás felárban a csomagolás, a vasúthoz (hajóhoz) vagy vasúttól (hajótól való fuvarozás, szállítás, raktározás stb. költségei is bennfoglaltatnak.

12. §.

Kicsinyben árúsító kereskedők:

1/16 kg. súlyú gyertyáért darabonkint (8 drb súlya 500 gramm) 22 fillérnél,

1/32 kg. súlyú gyertyáért darabonkint (16 drb súlya 500 gramm) 11 fillérnél,

1/60 kg. súlyú gyertyáért darabonkint (30 drb súlya 500 gramm) 6 fillérnél nagyobb árat nem követelhetnek.

Oly gyertya, amelynek súlya nem felel meg az előbbi pontban felsorolt súlynak, csakis súly szerint adható el és az ilyen gyertyáért kilogrammonkint legfeljebb 3 korona 50 fillér követelhető. Ezeknél a gyertyáknál a csomagoláson fel kell tüntetni annak súlyát, valamint, hogy hány darab gyertya esik egy kilogrammra.

VI.

Büntető és záró rendelkezések.

13. §.

Aki a jelen rendeletet, vagy az annak alapján tett hatósági rendelkezést megszegi vagy kijátsza, az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha megállapítható annak a nyereségnek mennyisége, amelyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés kétezer koronán felül a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet.

Azon készlet tekintetében, amelyre nézve a kihágást elkövették, a kihágási eljárás során a törvény értelmében elkobzásnak van helye. Az elkobzott készlet értékének egyötöde a feljelentőt, a többi része pedig a felmerült költségek levonásával a Hadirokkantak Segélyalapját illeti.

A kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntetőbíróságnak, az államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrség hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországokban e kihágás miatt az ott érvényes jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

14. §.

A jelen rendelet 10., 11. és 12. §-aiban foglalt rendelkezések 1917. évi november hó 20-án, egyéb rendelkezései jelen rendelet kihirdetése napján lépnek életbe.

Hatálya, amennyiben a magyar szent korona országainak egész területén hatályos törvényben szabályozott jogviszonyokra vonatkozik, Horvát-Szlavonországokra is kiterjed.

Horvát-Szlavonországokban ezt a rendeletet, amennyiben végrehajtása az ottani önkormányzat körébe tartozik, a bán hajtja végre.

Budapest, 1917. évi november hó 6-án.

Gyógyszerek és gyógyszerészeti árúk fölhasználása és forgalmuk szabályozása.

A m. kir. minisztérium 3.770/1917. M. E. számú rendelete egyes gyógyszerek, gyógyítási célra használt olajok, zsíros magvak és gyógyszeralkatrészek takarékos felhasználásáról szóló 1.689/1917. M. E. szám alatt kelt rendelet értelmezése tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium egyes gyógyszerek, gyógyítási célra használt olajok, zsíros magvak és gyógyszeralkatrészek takarékos felhasználása tárgyában folyó évi május hó 14-én 1.689/1917. M. E. szám alatt kelt rendeletéhez pótlólag a következőket rendeli el:

Az 1.689/1917. M. E. sz. rendelet 1. §-ában felsorolt szereket kizárólag nyilvános gyógyszertárak s ezek is csak az idézett rendelet 3. §-ában megszabott feltétel mellett szolgáltathatják ki, tehát azokat sem gyógyszerárúkereskedő, sem fűszerkereskedő stb. nem árúsíthatja.

E rendelkezés megszegése az 1.689/1917. M. E. sz. rendelet 5. §-ában foglalt büntetést vonja maga után.

E rendelet kihirdetése napján lép hatályba.

A m. kir. belügyminiszter 112.497/1917. IX—a. B. M. számú körrendelete a gyógyszerek takarékos felhasználása tárgyában 22.859. 1917. B. M. sz. alatt kiadott körrendelet kiegészítése.[2])

(Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének.)

A gyógyszerek, gyógyszerfélék és egyes kötszerek takarékos rendelése tárgyában 1917. évi május hó 17-én 22.859/1917. B. M. sz. alatt kiadott körrendelet kiegészítéséül és félreértések elkerülése végett szükségesnek tartom az orvosok és az állatorvosok figyelmét felhivni arra, hogy az említett rendeletben a ricinusolaj helyett ajánlott szerek állatoknál alkalmazhatók, embernél való alkalmazásuk veszélyes lehet.

---

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi október hó 20-án kelt 243. számában.

[2]) Megjelent a Belügyi Közlöny 1917. évi november hó 4-én kelt 50. számában.

Tehát baryum chloratum, kalium stibiotartaricum, frangulakéreg kivonata, eserin és eseridin *csak az állatgyógyászatban használhatók* hashajtók gyanánt. Az ugyanott említett sulfátok alatt a nátrium és magnesium sulfuricum értendő.

Felhivom, hogy erről a törvényhatósága területén levő összes orvosokat és állatorvosokat haladéktalanul értesítse.

Budapest, 1917. évi október hó 29-én.

A m. kir. minisztérium 2.600/ 1918. M. E. számú rendelete a gyógyszerek, gyógyszerárúk és gyógyszerkészítmények forgalmának szabályozásáról.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

Ennek a rendeletnek határozmányai kiterjednek mindazokra a gyógyszerekre, gyógyszerárúkra és gyógyszerkészitményekre, amelyeket a minisztérium külön rendeletben (rendeletekben) megjelöl.

Ezek a gyógyszerek, gyógyszerárúk és gyógyszerkészitmények »*nyilvántartott gyógyszerek*« elnevezéssel jelöltetnek meg.

2. §.

A nyilvántartott gyógyszerek forgalmát és az ezzel kapcsolatos ügyeket a minisztérium által e célra alakitott Magy. kir. gyógyszerforgalmi kirendeltség (Budapest, IV., Hajó-u. 2.) intézi.

3. §.

A gyógyszerforgalmi kirendeltség hatáskörébe utalt ügyek intézésében közreműködésre gyógyszerforgalmi szakbizottság alakittatik. A gyógyszerforgalmi kirendeltség a hatáskörébe utalt ügyek közül az összes elvi jelentőségüekben a gyógyszerforgalmi szakbizottság véleményét kikérni köteles.

A bizottság tagjait az érdekelt minisztériumok, az Országos Közegészségi Tanács és az érdekeltek köréből a belügyminiszter nevezi ki. A bizottságba egy tagot Horvát-Szlavon- és Dalmátországok bánja nevez ki.

4. §.

A gyógyszerforgalmi szakbizottság feladata a nyilvántartott gyógyszerek beszerzése, szétosztása és áruk megállapitása körül felmerülő kérdésekben véleménynyilvánitás, a nyilvántartott gyógy-

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi junius hó 28-án kelt 144. számában.

szerek forgalmának ellenőrzésében közreműködés és általában a gyógyszer-ellátás ügyében véleménynyilvánitás és javaslattétel.

A gyógyszerforgalmi kirendeltség és a gyógyszerforgalmi szakbizottság szervezetét, ügyvitelét és ügyrendjét a minisztérium állapitja meg.

5. §.

Ennek a rendeletnek határozmányai alá nem tartozó fontosabb gyógyszereknek, valamint gyógyszerkészitmények előállitásához szükséges olyan szükségleti cikkeknek, amelyeknek forgalma különben is korlátozás alá esik (mint pl. a hadicélokra igénybevett szerek, olajok, zsirok, szappan, benzin stb.), vagy amelyeknek beszerzése nagyobb nehézségekbe ütközik, továbbá gyógyszerüvegeknek, tégelyeknek, kötőszereknek, vagy egyéb gyógyászati eszközöknek beszerzéséről való gondoskodást, azoknak a gyógyszertárak között való szétosztását és a felhasználás ellenőrzését a minisztérium a gyógyszerforgalmi kirendeltség hatáskörébe utalhatja.

Ennek a rendeletnek határozmányai alá nem tartozó gyógyszereknek, gyógyszerkészitményeknek és gyógyászati eszközöknek vámkülföldről behozatala iránt beadott kérvényekre nézve a rendelet hatályának tartama alatt a gyógyszerforgalmi kirendeltség ad véleményt.

6. §.

Nyilvántartott gyógyszereket ennek a rendeletnek hatályba léptétől kezdve a vámkülföldről kizárólag a gyógyszerforgalmi kirendeltség hozhat be.

A vámkülföldi vásárlásokra vonatkozó azokat a kötéseket, amelyek ennek a rendeletnek életbelépése előtt jöttek létre, ha az árú szállitása még nem, vagy nem teljesen történt meg, az eredeti kötlevél bemutatása és a még szállitásra váró mennyiség megjelölése mellett, e rendelet hatálybaléptétől számitott nyolcz napon belül a gyógyszerforgalmi kirendeltséghez be kell jelenteni.

7. §.

A nyilvántartott gyógyszereknek nem a közvetlen fogyasztók részére való eladásával kizárólag azok a gyógyszerárúkereskedők foglalkozhatnak, akik erre a gyógyszer-forgalmi kirendeltségtől külön engedélyt kapnak. A gyógyszereket elárusitás céljából az engedélyes gyógyszerárúkereskedőknek a gyógyszerforgalmi kirendeltség utalja át.

A nyilvántartott gyógyszereket a fogyasztóközönség számára kizárólag gyógyszertárak szolgáltathatják ki. Kórházak, gyógyintézetek és laboratoriumok azonban a nyilvántartott gyógyszerekből való szükségletüket — a gyógyszerforgalmi kirendeltség útján — az árúsitásukra feljogositott gyógyszerárúkereskedőktől, vegyészeti gyárak pedig ugyancsak a gyógyszerforgalmi kirendeltség útján közvetlenül is beszerezhetik.

A gyógyszerforgalmi kirendeltség állapitja meg, hogy az engedélyes gyógyszerárúkereskedők mindenike a nyilvántartott gyógyszerek melyikének és milyen áron való árúsitására jogosult.

8. §.

A nyilvántartott gyógyszerek árúsitására vonatkozó engedélyért ennek a rendeletnek hatálybaléptétől számitott tiz napon belül közvetlenül a gyógyszerforgalmi kirendeltséghez kell folyamodni.

Engedélyt az kaphat, aki igazolja:

1. hogy gyógyszerárúkereskedése van,

2. hogy gyógyszertáraknak, gyógyszerárúkereskedőknek, kórházaknak, stb. gyógyszerekkel való ellátásával már a háborút megelőző időtől kezdve foglalkozik,

3. hogy gyógyszerárúkereskedése a 2. pontban körülirt forgalomhoz szükséges és a követelményeknek megfelelő berendezéssel bir.

Az adott engedély bármikor visszavonható.

9. §.

Mindazok a vállalatok (gyárak), amelyek nyilvántartott gyógyszerek előállításával, vagy feldolgozásával foglalkoznak, kötelesek ennek a rendeletnek hatálybaléptétől számitott tiz napon belül a gyógyszerforgalmi kirendeltséghez bejelenteni:

1. azokat a nyilvántartott gyógyszereket és gyógyszerkészitményeket, amelyeknek előállitásával, feldolgozásával foglalkoznak;

2. azokat a mennyiségeket, amelyeket jelenlegi üzemük mellett havonkint előállitanak, feldolgoznak.

Kötelesek továbbá bejelenteni azokat a nyilvántartott gyógyszereket és gyógyszerkészitményeket, amelyeknek előállitására üzemüket ennek a rendeletnek hatálya alatt kiterjesztik.

Az első bekezdésben emlitett vállalatok az általuk előállitott, vagy bizonyos gyógyszeres alakban feldolgozott nyilvántartott gyógyszereket csak a gyógyszerforgalmi kirendeltség rendelkezései szerint hozhatják forgalomba.

10. §.

Az engedélyes gyógyszerárúkereskedők (8. §.) és gyógyszervegyészeti vállalatok, gyárak (9. §.), a nyilvántartott gyógyszerek készleteiről pontos raktárkönyvet kötelesek vezetni, amelyből a készletben beállott minden változás, nevezetesen az, hogy a többlet honnan ered, és a hiány hova fordittatott, mindenkor megállapitható legyen. A vevők nevét és lakóhelyét, valamint a kiszolgáltatás (elküldés) idejét minden egyes kiadás alkalmával egyenkint föl kell tüntetni.

11. §.

A nyilvántartott gyógyszereket nem szabad gyógyszerkülönlegességek, piperecikkek, kozmetikumok, háziszerek, féregirtószerek stb. készitéséhez felhasználni. A gyógyszer forgalmi kirendeltség azonban a rendelkezésre álló készletek nagyságához képest, bizonyos mennyiségeknek az emlitett célokra való felhasználására különösen indokolt esetekben engedélyt adhat.

12. §.

Az orvosok és az állatorvosok a nyilvántartott gyógyszerek rendelésénél a legtakarékosabban kötelesek eljárni; a vegyileg azonos vagy közelrokon, hatásban egyező, de más nevű szereket egymással helyettesithetik.

13. §.

A nyilvántartott gyógyszerek közül kézi eladásban csak azokat szabad elárusitani, amelyek a minisztérium erre vonatkozó rendeletében (1. §.) csillaggal vannak megjelölve, ezekből sem szabad azonban a vásárló néhány napi tényleges szükségletét meghaladó mennyiséget kiszolgáltatni.

14. §.

A nyilvántartott gyógyszerek és az azok felhasználásával készült gyógyszerkészitmények készleteit ennek a rendeletnek hatálybaléptétől számitott nyolc napon belül a gyógyszerforgalmi kirendeltségnél pontosan be kell jelenteni.

A bejelentési kötelezettség kiterjed a nyilvántartott gyógyszerek minden készleteire — mennyiségre való tekintet nélkül — amelyek bárkinek (gyógyszertárnak, gyógyszerárúkereskedőnek, gyógyszerésznek, kereskedelmi vagy ipari vállalatnak, gyógyszergyárnak, magánegyénnek stb.) a birtokában vagy őrizetében vannak elhelyezve (saját vagy idegen helyiségben, közraktárban, vasuti- vagy hajóállomáson stb.).

A gyógyszertárak a nyilvántartott gyógyszerekből készletük bejelentésénél a receptforgalom és kézi eladás céljaira előreláthatóan hat hónapra szükséges mennyiséget levonhatják.

Magánfelek a házi szükségletre szolgáló kis mennyiségek bejelentésének kötelezettsége alól mentesek.

A bejelentésre az köteles, akinek birtokában (kezelésében, őrizetében) a bejelentési kötelezettség alá eső készletek vannak. Azt a készletet, amely beraktározási vagy fuvarozási vállalatnál van, az köteles bejelenteni, aki a megőrzésre vagy fuvarozásra a megbizást adta.

Azokat a gyógyszereket, amelyek a bejelentési határidőben szállitás alatt állanak, az átvevő köteles az átvételtől számitott három napon belül bejelenteni.

A bejelentésben az egyes cikkeket, azok mennyiségét és minőségét pontosan meg kell jelölni.

A bejelentésben foglalt adatokért a bejelentésre kötelezett felelős.

15. §.

Azok a gyógyszerkészletek, amelyekre a 14. §. szerint a bejelentési kötelezettség kiterjed, ennek a rendeletnek erejénél fogva zár alá helyeztetnek. A zár alá helyezett készletek elidegenitése és felhasználása tilos. A zár alá helyezett készletek megőrzéséről az az egyén, jogi személy vagy cég köteles gondoskodni, akinek vagy amelynek a készletek birtokában, kezelésében, őrizetében vannak.

16. §.

A zár alá helyezett készletek birtokosai kötelesek a zár alá helyezett készleteket a gyógyszerforgalmi kirendeltségnek megvételre felajánlani és a gyógyszerforgalmi kirendeltség által megállapitott áron átengedni.

A gyógyszerforgalmi kirendeltség az engedélyes gyógyszervegyészeti vállalatok, gyárak (9. §.) nyilvántartott gyógyszerekből álló készleteit feldolgozás céljából egészben, vagy részben meghagyhatja, ezek azonban a készleteket kizárólag a gyógyszerforgalmi kirendeltség rendelkezései szerint használhatják fel.

17. §.

Nyilvántartott gyógyszer és gyógyszerkészitmény nagyban való eladására nézve kötött mindazok a szerződések (kötések), amelyek ennek a rendeletnek életbelépése előtt jöttek létre, de ennek a rendeletnek hatálybalépéséig, az árú átadásával még teljesitve nincsenek, hatályukat vesztik.

18. §.

A gyógyszerforgalmi kirendeltség kiadásainak fedezése céljából a nyilvántartott gyógyszereknek ahhoz az eladási árához, amelyet az engedélyes gyógyszerárú-kereskedők és a 9. §-ban emlitett gyógyszervegyészeti vállalatok, gyárak részére a gyógyszerforgalmi kirendeltség megállapit, a belügyminiszter által engedélyezett bizonyos százalékos többletet számithat.

19. §.

A gyógyszerforgalmi kirendeltség ennek a rendeletnek végrehajtását erre a célra alkalmazott közegekkel ellenőrizheti.

Mindazok, akikre ennek a rendeletnek határozmányai kiterjednek, kötelesek az ellenőrző közegeknek készleteiket kívánatra megmutatni, úgyszintén üzleti könyveikbe, levelezéseikbe és egyéb feljegyzéseikbe betekintést engedni.

20. §.

Ennek a rendeletnek hatálybaléptétől kezdve a nyilvántartott gyógyszereket és gyógyszerkészitményeket a magyar szent korona országainak területén kivül eső helyre csak a gyógyszerforgalmi kirendeltség irásbeli engedélyével szabad kivinni, illetőleg a vámkülföldre való kivitel engedélyezésére irányuló kérvényekhez a gyógyszerforgalmi kirendeltség előzetes hozzájárulását kell kikérni.

Nyilvántartott gyógyszereknek postai csomagokban a magyar szent korona országainak területén kivül fekvő helyre való szállitása — a gyógyszerforgalmi kirendeltség irásbeli engedélye nélkül — tilos.

Aki nyilvántartott gyógyszert a magyar szent korona országainak területén kivül eső helyre postán való szállitás végett felad, tartozik a szállitólevélen a tartalombevallás rovatban »nyilvántartott gyógyszer« megjelölést feltüntetni.

Ennek a rendeletnek hatályossága érdekében a m. kir. postának jogában áll mindazokat a csomagokat, melyekre nézve a tartalombevallás helyessége tekintetében ennek a rendeletnek szempontjából kétség merül fel, a feladó vagy címzett, illetőleg megbizottjuk jelenlétében, ha pedig ennek akadálya van, bizottságilag bármikor felbontani.

21. §.

Aki nyilvántartott gyógyszert a magyar szent korona országainak területén kivül eső helyre vasuton vagy hajón való szállitás végett felad, tartozik a vonatkozó fuvarlevélben a tartalombevallás rovatban a »nyilvántartott gyógyszer« megjelölést feltüntetni.

Közforgalmú vasuti és hajózási vállalatoknak ilyen gyógyszert és gyógyszerkészitményt a magyar szent korona országainak területén kivül eső rendeltetési állomásra, úgyszintén olyan állomásokra, amelyeken a magyar szent korona országainak területén kivül eső vonalakra való átmenet történik, szállitásra csak akkor szabad elfogadniok és átvenniök, ha a feladó a fuvarlevéllel együtt a gyógyszerforgalmi kirendeltség irásbeli engedélyét is beszolgáltatja.

Az engedélyt a fuvarlevélhez hozzá kell fűzni és azt az árút felvevő állomásnak — annák jeléül, hogy az engedély szállitásra már használtatott s újból fel nem használható — a feladó állomás keletbélyegzőjével le kell bélyegeznie.

22. §.

A katonai igazgatás készleteire, beszerzéseire és szállitmányaira ennek a rendeletnek csupán a 20. és 21. §-ban foglalt rendelkezései nyernek alkalmazást.

23. §.

Aki ennek a rendeletnek az 1—19. §-ban foglalt valamely rendelkezését, vagy a 20. §. harmadik bekezdésében, vagy a 21. §. első bekezdésében foglalt rendelkezést, vagy az e rendelet alapján tett hatósági intézkedést megszegi vagy kijátssza, úgyszintén az is, aki nyilván tartott gyógyszert a magyar szent korona országainak területén kivül eső helyre postán vagy vasuton való szállitásra a gyógyszerforgalmi kirendeltség irásbeli engedélye nélkül felad, vagy a magyar szent korona országainak területéről hajón, gépkocsin, tengelyen vagy egyébként a gyógyszerforgalmi kirendeltség irásbeli engedélye nélkül elszállit, az — amennyiben cselekménye sulyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el s hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha megállapitható annak a nyereségnek a mennyisége, amelyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés, kétezer koronán felül, a megállapitott nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet.

Ama készlet tekintetében, amelyre nézve a kihágást elkövették, elkobzásnak van helye. A rendőri büntető eljárás során elkobzandó készlet értékének egyötöde a feljelentőt illeti, többi része, a felmerült költségek levonásával a Hadirokkantak Segélyalapja javára forditandó.

E kihágások miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntetőbiróságnak, az államrendőrség működése területén a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavon országokban e kihágások miatt az ottani jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

24. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya — amennyiben a magyar szent korona országainak egész területén hatályos törvényben szabályozott jogviszonyokra vonatkozik, — Horvát-Szlavonországokra is kiterjed.

A Horvát-Szlavonországokra kiterjedő rendelkezéseket, amennyiben végrehajtásuk nem a központi kormányt illeti, a bán hajtja végre.

Budapesten, 1918. évi junius hó 15-én.

A m. kir. minisztérium 2.601/1918. M .E. számú rendelete a „nyilvántartott gyógyszerek" kijelöléséről.[1])

A 2,600/1918. M. E. sz. rendelet 1. §-a értelmében külön rendeletben kell kijelölni azokat a gyógyszereket, amelyek kizárólag az idézett rendeletben megállapitott szabályok szerint hozhatók forgalomba és amelyek a rendeletben »*nyilvántartott gyógyszerek*« elnevezés alatt jelöltettek meg.

Ennek alapján »nyilvántartott gyógyszerekül« az alább következők jelöltetnek ki:

*Acid. acetylo salicylicum,
Acid. arsenicosum,
*Acid. benzoicum,
Acid. boricum,
Acid. citricum,
Acid. lacticum,
Acid pyrogallicum,
*Acid. salicylicum,
Acid. sulfosalicylicum,
Acid. tannicum,
*Acid. tartaricum,
Aether pro narcosi,
Aethylmorphinum hydrochloricum,
*Aspirin,
Agurin,
Albargin,
Albuminum tannicum,
Aloë,
Ammonium sulfuricum cryst.,
Ammonium bromatum,
Ammonium chloratum,
Ammonium, sulfoichthyolicum,
Amidopyrin,
Argentum colloidale,
Argentum nitricum,
Argentum proteinicum,
Atophan,
Balsamum peruvianum (et artificiale),
Baryum sulfuricum pro Röntgen,
Bismuthum subgallicum,
Bismuthum subnitricum,
Bismuthum subsalicylicum,
Bismuthum tannicum,
Bismuthum tribromphenylicum,
Camphora raffinata (et synthetica),
Calcium hypophosphorosum,
Calcium lacticum,
Calcium sulfoguajacolicum,
*Cera alba,
Chininum hydrochloricum,
Chininum sulfuricum,
Chloralum hydratum,
Chloroform ad narcosim,
Cocainum hydrochloricum,
Codeinum purum,
Codeinum hydrochloricum,
Coffeinum,
Coffeinum citricum,
Coffeinum natriobenzoicum,
Coffeinum natriosalicylicum,
Collodium
Cortex Aurantii,
Cortex Chinae,
Cortex Condurango,
Cortex Frangulae,
Cortex Quillajae,
Creosotal,
Dermatol,
Dionin,
Diuretin,
Duotal,
Extractum hydrastis canadensis,
Ferrum lacticum,
Ferrum sesquichloratum,
Folia Digitalis,
Folia Sennae,
Guajacolum,

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi junius hó 28-án kelt 144. számában.

Guajacolum carbonicum,
*Gummi arabicum,
Helmitolum,
Hexamethylentetramin,
Hydrargyrum ammon. bichloratum,
Hydrargyrum bichloratum corrosiv,
Hydrargyrum bijodatum,
Hydrargyrum chloratum mite, (subl. et vap. par).
Hydrargyrum colloidale,
Hydrargyrum formamidatum,
Hydrargyrum imidosuccinicum,
Hydrargyrum jodatum,
Hydrargyrum oxydatum flavum,
Hydrargyrum oxycyanatum,
Hydrargyrum salicylicum,
Hydrargyrum sozojodolicum,
Hydrargyrum tannicum oxydul.
*Hydropirin,
Jodum purum,
Jodoform,
Kalium bromatum,
Kalium hydrooxydatum puriss.
*Kalium hypermanganicum,
Kalium hypophosphorosum,
Kalium jodatum,
Kalium stibiotartaricum,
Kalium sulfoguajacolicum,
*Kalmopirin,
Kreosotum carbonicum,
Lanolin (anhydricum et hydrosum),
Luminal,
*Magnesium carbonicum,
*Magnesium oxydatum,
Magnesium perhydrolum,
Mastix,
Manna electa,
Medinal,
Menthol,
Morphinum hydrochloricum,
Naphalan,
Naphtalan,
Napthol β
Natrium boracicum,
*Natrium benzoicum,
Natrium bromatum,
Natrium citricum,
*Natrium hydrocarbonicum,
Natrium hydrooxydatum puriss.
Natrium hypophosphorosum,
Natrium jodatum,
*Natrium salicylicum,
Paraldehyd,
Pepsin,
Peptonok,
Phenacetin,
*Phenolphthalein,
Physostigminum salicylicum,
Pilocarpinum hydrochloricum,
Plumbum aceticum crystallis.
Protargol,
Pyramidon,
*Radix Althaeae,
Radix hydrastis canadensis,
Radix Ipecacuanhae,
Radix Jalapae,
*Radix Liquiritiae,
Radix Ratanhiae,
Radix Rhei,
Radix Salep,
Radix Senegae,
Resina Jalapae,
Resorcin,
Saccharum lactis,
Sajodin,
Salipyrin,
Salol,
Santonin,
Scopolaminum hydrobrom.
Semen Sabadillae,
Semen Strophanti,
Semen nucis vomicae,
Stibium sulfuratum aurantiacum,
Strychninum nitricum,
Styrax venalis et depurat.,
Sulfonal,
*Sulfur sublimatum,
Tannalbinum,
Terpinum hydratum,
Theobrominum,
Theobrominum natrio aceticum,
Theobrominum natrio salicylicum,
Theocin,

Theocinum natrio aceticum,	Veronal,
Theophyllin,	Zincum chloratum,
Thymolum,	Zincum oxydatum,
Trionalum,	Zincum sulfuricum,
Urotropin,	Xeroform.

Ezek a gyógyszerek, bármily külalakban (egészben, jegecesen, porban vagy sajtolt formában) akár eredeti nevükön, akár szóvédjegyzett más néven kerülnek forgalomba, továbbá azok a gyógyszerkészítmények, amelyeknek a felsorolt gyógyszerek valamelyike képezi legfontosabb vagy lényeges alkotórészét, a 2,600/1918. M. E. sz. rendelet hatálya alá tartoznak, ennélfogva kizárólag az idézett rendelet határozmányai szerint hozhatók forgalomba.

Budapesten, 1918. évi junius hó 15-én.

Gyümölcsízek és gyümölcskocsonyák hamisított állapotban való forgalombahozatalának megtiltása.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter 130.910/1918. F. M. számú rendelete a gyümölcsízek és gyümölcskocsonyák forgalombahozatalának szabályozásáról.[1])

1. §.

Az emberi táplálkozásra szolgáló gyümölcsízeket (lekvár, marmelád, jam, gyümölcssajtok) és gyümölcskocsonyákat (gelée) azon cikkek közé sorozom, amelyeknek hamisítása és hamisított állapotban forgalombahozatala a mezőgazdasági termények, termékek és cikkek hamisításának tilalmazásáról szóló 1895. évi XLVI. t.-c. értelmében tilos.

2. §.

Gyümölcsízek és gyümölcskocsonyák az oly termékek, amelyeket romlatlan, kellően tisztított és esetleg kissé erjesztett gyümölcsből közönséges (nád- vagy répa-) cukorral vagy enélkül állítanak elő. Ilyenek:

a) A szorosabb értelemben vett gyümölcsíz vagy lekvár, amely gyümölcs áttört vagy át nem tört húsából és egyéb élvezhető részéből pépsűrűségre való befőzéssel készül, cukorral vagy anélkül.

b) Áttört ízek, vagyis marmeládok, egyféle gyümölcs áttört húsából répacukorral vagy nádcukorral készült ízek.

c) A gyümölcssajtok, sajtállományúra besürített lekvárok vagy marmeládok.

d) Kocsonyás gyümölcsíz, vagyis jam, kocsonyás jellegű gyümölcsíz, amelyben a gyümölcsnek élvezhető részei lehetőségig darabos állapotban vannak.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi julius hó 24-én kelt 165. számában.

e) Gyümölcskocsonya, vagyis gelée, amely erjesztésnek alá nem vetett gyümölcs levéből répacukorral vagy nádcukorral való besűrítéssel készül.

3. §.

A 2. §-ban felsorolt termékeket azon gyümölcs nevével megjelölten szabad csak forgalomba hozni, amelyből készültek. Ilyen megjelölések pl. almalekvár, áfonyaíz, cseresznye, jam, ribizkekocsonya (ribizke-gelée) stb.

Kétféle gyümölcsből készült termékeket mind a kétféle gyümölcs nevével megjelölten szabad csak forgalomba hozni.

Ilyen megjelöléssel pl.: cseresznye-meggyíz, málnaeper-jam stb. Kettőnél többféle gyümölcsből készült termékek »Vegyes« jelző alkalmazásával hozhatók csak forgalomba. Emellett a felhasznált gyümölcsnemek is megjelölendők. Ily megjelölés pl. Vegyes gyümölcsíz (almából, szederből, csipkebogyóból).

4. §.

A 2. §-ban felsorolt termékeket úgy kell készíteni, hogy minden 100 súlyrészben legalább 45 súlyrész gyümölcs legyen. Narancs- és citromizekre, valamint gyümölcskocsonyákra azonban ezen arány nem kötelező.

5. §.

Elsőrendű, tiszta, valódi vagy más hasonló értelmű jelző csakis oly termékekre alkalmazható, melyek a megnevezésben kifejezett egy- vagy kétféle friss gyümölcsből, répa- vagy nádcukron kivül minden más anyag hozzáadása nélkül készültek. A címkén az előállításhoz használt gyümölcs képét (rajzát) csak ily termékeknél szabad használni.

6. §.

Az 1. §-ban felsorolt termékek készítéséhez a 2. §-ban megjelölt anyagokon kivül más, e célra alkalmas anyagok is felhasználhatók. Ilyenek: keményítőcukor, keményítőszörp, kocsonyásító anyagok, ártalmatlan természetes és mesterséges eredetű festőanyagok, borkősav és citromsav.

1. Ilyen anyagokkal készült és a jelen rendelet alá tartozó gyümölcstermékek azonban csakis azon anyagok nevével megjelölten hozhatók forgalomba, amelyek felhasználásával készültek. Ily megjelölések: almalével kocsonyásított eperíz, kátrányfestékkel festett málnaíz stb.

2. Keményítőcukor vagy szörp felhasználása esetén:

a) ha a kész termékben a keményítőszörp mennyisége keményítő cukorra átszámítva 10%-nál kevesebb, elegendő a »Keményítőcukorral« megjelölés alkalmazása;

b) ha a kész termékben a keményítőszörp mennyisége keményítőcukorra átszámítva 10%-ot meghalad, akkor a felhasznált cukor vagy szörp mennyisége a kész termék csomagolásán, címkéjén, tartányán stb. §-ban is kifejezve megjelölendő.

3. Felhasználható kocsonyásító anyag csakis a gyümölcslé, tehát más kocsonyásító anyag, mint pl, agar-agar vagy gelatin stb. kocsonyásító anyagként fel nem használható.

7. §.

A 2. §-ban felsorolt gyümölcstermékek készítéséhez tilos konzerváló szereket, mesterséges gyümölcszamat anyagokat, esszenciákat, mesterséges édesítőszereket, keményitőtartalmú anyagokat, erjesztett vagy kilúgzott gyümölcstörkölyt vagy gyümölcsmaradékokat, ártalmas festőanyagokat s gyakorlati életben a gyümölcs fogalmát nem fedő termékeket (sárgarépa, tök, paradicsom stb.) és más egyéb, az előbbi §-okban fel nem sorolt anyagokat felhasználni.

A gyümölcsízek ártalmas fémvegyületektől mentesek legyenek.

8. §.

A 3., 5. és 6. §-okban megszabott jelzéseket a késztermék tartányán (üveg, papir, bádogdoboz, veder, hordó stb.) alkalmazandó címkén könnyen olvasható és szembetűnő nyomtatott betűkkel kell feltüntetni. A jelzéseket ugyanazon címkén közvetlenül a termék megnevezése alatt kell alkalmazni, amelyen a termék megnevezése, a készítő (gyáros) neve, a védjegy stb. van. E jelzéseket a forgalombahozatalt megelőzőleg a készítő (gyáros) köteles alkalmazni.

Köteles továbbá az árúra vonatkozó hirdetésén, számláján, árajánlatán, kötlevelén is az előírt jelzéseket teljes egészükben feltüntetni.

Ha az árusító a jelen rendelet alá sorolt gyümölcstermékeket az eredeti tartányból áttölti, a termék új tartányán a megjelöléseket nevének a felirásával a jelen §-ban megszabott módon az árusító köteles alkalmazni.

9. §.

A 2. §-ban felsorolt gyümölcstermékek hamisításának, valamint ezek hamisítványai forgalombahozatalának megtorlására az 1895. évi XLVI. t.-c. és az ennek végrehajtása tárgyában kiadott 38.286/1896. F. M. sz. általános rendelet rendelkezései irányadók.

10. §.

A jelen rendelet rendelkezései az 1895. évi XLVI. t.-c. 11. §-ának 2. bekezdése értelmében a külföldről behozott és a 2. §-ban felsorolt gyümölcstermékekre is kiterjednek.

Ellenben nem esik büntető rendelkezések hatálya alá olyan gyümölcsízeknek és gyümölcskocsonyáknak készítése (kereskedelmi szokásoknak megfelelő raktáron tartása), mely külföldön való forgalombahozatalra készült, ha készítője (raktáron tartója) hitelérdemlően igazolja, hogy az általa készített (raktáron tartott) gyümölcsízeket és gyümölcskocsonyát közvetlenül külföldi területre szállította vagy szállítja és a termék a külföldön érvényben levő rendelkezéseknek megfelel.

Ilyen készítmények külön helyiségben raktározandók és árújegyzék vezetendő róluk. Az árújegyzékbe a készlet mennyisége, az elszállított árú mennyisége, az elszállítás ideje, továbbá a vevő neve és lakhelye is felveendő.

11. §.

A hivatalos ellenőrzés és mintavétel az 1895 : XLVI. t.-c. és az ennek alapján kibocsátott rendeletek értelmében történik.

A szakszerű megvizsgálás céljából az egyes termékekből egyenként legalább 1/2 kg. mennyiségű minta szükséges.

A minták megvizsgálására és szakértői közreműködésre (mintavételre) körzeti beosztásuk szerint az 1895 : XLVI. t.-c. alapján eljáró összes vegykísérleti és vegyvizsgáló állomások illetékesek.

12. §.

E rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

A rendelet 3., 5. és 6. §-aiban megszabott jelzéseket a rendelet kihirdetésétől számítandó harmincadik napig nem köteles alkalmazni az árusító, aki a jelen rendelet kihirdetésének napján már birtokában (raktárában) levő készletet árusítja.

A rendelet kihirdetésétől számítandó harmincadik naptól azonban csak ezen rendeletben megállapított jelzésekkel ellátott árúkat szabad forgalomba hozni.

Budapest, 1918. évi július hó 13-án.

Hadifoglyokkal való bánásmód.

A m. kir. honvédelmi miniszter 221.350/Mg. a) számú körrendete az Oroszországból, Ukrajnából, Finnországból és az Ausztria-Magyarország és Németország által megszállott orosz területekről származó hadifoglyokkal való bánásmód tárgyában.[1])

Az Oroszországból, Ukrajnából, Finnországból és az Ausztria és Magyarország, valamint Németország által megszállott orosz területekről származó és nem katonai üzemekben foglalkoztatott hadifoglyokkal való bánásmódra vonatkozólag 1918. évi május hó 1-től kezdve hazaküldésük időpontjáig új szabályok lépnek érvénybe. Az ezen szabályokat tartalmazó utasítást, mely az érdekelt miniszter urakkal egyetértőleg szerkesztetett, az alábbiakban ezennel közzé teszem

Utasítás

az Oroszországból, Ukrajnából; Finnországból és az Ausztria és Magyarország, valamint Németország által megszállott orosz területekről származó hadifoglyokkal való bánásmódra vonatkozólag 1918. évi május hó 1-étől, hazaküldésük időpontjáig.

(A többi, velünk hadban álló állam hadifoglyaira ezek a határozványok nem vonatkoznak.)

1. *Alapelvek:* A békének Oroszországgal és Ukrajnával történt megkötése után, az egykori orosz hadseregnek Ausztriában és Magyarországon tartózkodó tagjai még nem tekintendők szabadoknak, mert a hágai egyezmény ezeknek nem a békekötés alkalmával leendő szabadonbocsátását, hanem csak minél előbbi hazaszállítását kívánja. Ennek a végrehajtási módja külön megállapodásoknak van fenntartva és minden államban a kényszerítő természettel biró, közgazdasági viszonyok mérlegelése alapján és a szállítási lehetőségek szerint lesz megállapítva.

2. *Szabadságkorlátozások:* A hadifogolynak, mint egy velünk szemben még nem régen ellenséges viszonyban álló állam és hadsereg tagjának a jellege, valamint katonai mivolta megköveteli, illetve lehetővé teszi, hogy egyéni szabadsága, elbocsátásának időpontjáig bizonyos tekintetben korlátoztassék.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi április hó 14-én kelt 87. számában.

Azok a hadifoglyok, akik a szabályokhoz nem alkalmazkodnak, csak saját rovásukra irhatják az ebből származó hátrányokat, a büntetést katonailag szervezett és szigorúbb fegyelemmel biró munkásosztagokba történő beosztást, korlátoltabb szabadságot és a hazatérő szállítmányba leendő későbbi beosztást.

3. *Munkakötelezettség:* Az állam és az ország lakossága ellenségeink erőszakossága és népjogellenes viselkedése folytán a hadihelyzet súlyos nyomása alatt áll. A semmittevők részére nincs kenyér. Csak az, aki dolgozik, tarthat számot a manapság nagyobbrészt állami kezelésben lévő élelmezésben való részesedésre. Teljes tévedésben van az a hadifogoly, aki azt hiszi, hogy megtagadhatja a munkát anélkül, hogy ezzel ellátása szenvedne. Egyes hadifoglyoknak, az osztrák és magyar foglyok oroszországi szabadságáról való példálódzásai, csak a helyzet téves ismeretére vallanak. A mi ellenséges földről hazatérő népünk ezrei nem humánus barátságból szabaddá vált emberek, hanem kenyér nélkül szélnek eresztették, akik keserves nélkülözések, szenvedés és fáradalmak között keresik hazájukat.

4. *A jelen határozványok érvényességi köre:* A jelen módosítások kizárólag csak azokra a hadifoglyokra vonatkoznak, kik az 1916. évi Abt. 10. Kgf. 3.000. és 30.000. számú hadügyminiszteri rendeletek értelmében adattak ki munkára.

5. *A munkaadók és a katonai igazgatás közötti szerződési viszony változásai:* Kétségtelen, hogy a békeszerződéseknek az egykori Orosz birodalomból keletkezett államokkal való megkötése a katonai igazgatást feljogosítaná arra, hogy a hadifogoly munkások felhasználására vonatkozó határozványokat azonnal a megváltozott viszonyokhoz képest alkalmazza. A közgazdaság érdekeire való kötelező tekintet azonban arra indította a hadvezetőséget, hogy az új határozványok, amennyiben azok a hadifogoly munkásoknak az 1916. évi Abt. 10. Kgf. 3000. számú hadügyminiszteri rendelet szerinti alkalmazására vonatkozó határozványok XIII. A. 2. fejezetének 6., 7., 8., 9., 10. pontjaiban a munkára rótt teljesítmények, illetőleg terhek tekintetében változtatást tartalmaznak, felmondás lehetősége mellett 1918. évi május hó 1-ével lépjenek életbe. Minthogy ezekről a változtatásokról a hivatalos lapban történt közzététel, illetőleg a már előzőleg kiadott ujságközlemény révén az összes munkaadók április 15-re feltétlenül tudomást fognak szerezni, a határozványoknak május hó 1-ével történő hatályba lépése folytán a XIII. A. 2. pont szerint megkivánt 14 napi felmondás lehetősége adva van.

Azok a munkaadók, akik a hadifoglyokat az új határozványok mellett megtartani nem akarják, ezt az illetékes hadifogolytáborparancsnokságnak, illetőleg a törvényhatósági munkabizottsághoz beosztott hadifogoly ügyeleti tisztnek ajánlott levélben haladéktalanul bejelenteni kötelesek. Minden nem mezőgazdasági üzemben alkalmazott hadifogolyra nézve ezt a bejelentést, a helyre nézve illetékes katonai parancsnokságnál is meg kell tenni.

Az 1—5. és 11—30. pontban foglalt többi határozványok, melyek által a munkaadó teljesítményei nem emelkednek, már április 15-én lépnek életbe.

6. *Élelmezés:* Különösen hangsúlyozni kell, hogy az orosz foglyok munkakedve emelésének egyik legfontosabb feltétele, a kiadós, egészséges és minőségileg megfelelő táplálék; és hogy a katonai igazgatás nem hajlandó hatalmi eszközöket rendelkezésre bocsátani olyan esetekben, midőn a hadifoglyok elégtelen táplálék vagy a munkaadó más beigazolt hibája miatt rosszul dolgoznak, vagy munkahelyüket elhagyják. Természetesen akkor, midőn a nép maga is szűkösebb életmódra van szorítva, a hadifogoly sem kívánhat fölöslegesen bő ellátást.

7. *Ruházat:* A hadsereg és a polgárság megfogyatkozott ruhakészlete, valamint a köteles előgondoskodás arról, hogy hadseregünknek a fogságból visszatérő tagjainak rossz állapotban lévő ruhái pótoltassanak, nem engedik meg azt, hogy a katonai igazgatás az orosz hadifoglyoknak röviddel hazatértük előtt, nagyobb mennyiségű ruhát bocsásson rendelkezésére. Ezért a munkaadónak ezt a nem annyira takarékosság, mint inkább a nagy hiány folytán előálló kényszerhelyzetet méltányolnia kell és azon kell igyekeznie, hogy ezt a ruhakérdést lehetőleg a saját erejéből intézze el.

Ha a munkaadó — mint ahogy ez kisebb osztagoknál vagy egyes foglyoknál többször elő fog fordulni — az orosznak munkájával meg van elégedve s neki maga szerez ruhát, azt ne rongálja meg olajfestékes bemázolással vagy más hasonló megkülönböztető jelzéssel.

A munkaadónak nem lesz joga az általa adott ruházati cikket a távozó fogolytól elvenni, kivéve, ha a fogolynak saját vagy kincstári ruhája van, mely őt eléggé védi és katonához nem méltatlan.

8. *Díjazás:* Minden hadifogolynak igénye van ugyanolyan napszámra, amilyet ugyanazon a helyen, ugyanabban az időben, ugyanabba a szakmába tartozó szabad polgári munkás kap. Ennek a napszámnak megállapítása az elsőfokú közigazgatási hatóság feladata. A napszámbérmegállapítás minden orosz foglyot foglalkoztató munkaadóval közöltetni fog. Betartása ellenőriztetni fog, és az, aki a megállapított napszámbért nem fizette, annak az új rend hatálybalépésétől számított utánfizetésére fog kötelezteni.

9. *A természetbeni ellátás elszámolása:* A hadifogoly ellátásának költségei a munkaadó által a napszám összegéből le fognak vonatni. A munkaadó nem jogosult az élelmiszermennyiséget és annak pénzbeli ellenértékét önkényüleg megállapítani. Az előbbinek minimális mennyisége az érvényben levő határozványok által már meg van állapítva, az utóbbit — az időközi esetleges változásoknak megfelelőleg — a közigazgatási hatóságok fogják megállapítani és hasonlóan, mint a napszámbéreket, közzétenni. Az élelmezésen kivül a napszámbérből semmit sem szabad levonni; ép így tilos a hadifoglyok részére olyan dolgokat eladni, melyeknek szolgálta-

tására a munkaadó az 1916. évi Abt. 10. 3.000. és 30.000. számú hadügyminiszteri rendeletek értelmében térítés nélkül kötelezve van.

A bérrendszer változása, valamint a következő pontban meghatározott legalacsonyabb bér megállapítása semmi körülmények között sem szolgálhat alapul a kötelességszerű természetbeni szolgáltatások leszállítására.

A hadifogolynak a házilag (beszerzési csoport által) kezelt cikkekből nyujtható részesedés sem nagyobb, sem kisebb nem lehet, mint a helyileg megállapított élelmiszerjegy szerinti mennyiség, amelyhez a nehéz munkát végzőknek még a pótlékot is hozzá kell adni.

10. *Bérminimum:* A legalacsonyabb bérek, melyek az 1917. évi Abt. 10. Kgf. 41.000. számú hadügyminiszteri rendelet értelmében a hadifoglyoknak a természetbeni szolgáltatásoktól teljesen eltekintve, készpénzben feltétlenül kifizetendők, most már a következők:

Egy korona egy napra az orosz hadifogoly részére a mezőgazdaságban és kettő korona minden egyéb alkalmazásban.

Ezeket a minimális béreket okvetlenül fel kell számítani és a jelen rendelet 11. pontja szerint készpénzben ki kell fizetni.

11. *Készpénzfizetés:* A letétek lassanként leendő folyósíthatásának érdekében, melyeknek az elbocsátás pillanatában számos hadifogoly részére egyszerre leendő kifizetése legyőzhetetlen nehézségbe ütköznék, továbbá számtalan panasz elkerülése céljából, a napszámbér összege, amelynek készpénzben való kifizetésére a hadifoglyoknak az 1916. évi Abt. 10. Kgf. 6.300. számú hadügyminiszteri rendelet értelmében igénye van, 10 naponkénti kifizetésnél 25 koronáról 50 koronára vagy naponkénti 5 koronára emelkedik.

A készpénznek eme kifizetési hányada a bérminimummal nem tévesztendő össze. Az alábbi minimuma annak, amit egy hadifogoly szabad alkalmazásban, előírás szerint, 1 napi napszám fejében készpénzben kaphat, míg a készpénz kifizetési hányada a maximuma annak, amit egy hadifogoly 10 napi napszám fejében készpénzben felvehet. A maradvány a fennálló határozványok szerint letétben tartandó vagy a hadifogoly kívánságához képest részére megengedett tárgyak beszerzésére fordítandó.

A hadifogolytáborok, ezen határozványok hatályba léptekor, ezenkivül minden hadifoglyot, kinek letétje van, ennek nagyságáról értesíteni fogják és az 50 koronáig terjedő letéteket egészben, az ennél nagyobb összegűekből pedig 50 koronát, a hadifogoly külön felszólítása nélkül is posta útján folyósítani fognak, feltéve, hogy a hadifogoly pontos címét ismerik.

Végül 50 koronányi összeg erejéig, az esetleg még beérkező postai küldemények is kifizethetők s ezért a hadifogoly címének ismerete esetén, munkahelyére sajátkezű átvétel céljából szintén ki fognak küldetni.

A 10 naponként szabadon kifizethető bérösszegnek a jelen pont elején 50 koronára történt fölemelése, valamint az 50 koronáig szabadon kifizethető letétek és postai küldemények révén az az

összeg, mely fölött a hadifogoly szabadon rendelkezik, ugyan lényegesen emelkedik, mindazonáltal ez aggodalmat nem okozhat, mert a pénz vásárló ereje most jóval csekélyebb, mint volt az eddigi rendelkezések kibocsátása idején. A letétek idejekorán leendő felszabadítása azért is mellőzhetetlenül szükséges, hogy a hazabocsátáskor az elszámolási munkák megkönnyíttessenek. Végül a kifizetések a valuta szempontjából is előnyösek.

Azt a hadifoglyot, aki a jelen határozványok kihirdetése után megszökött és visszakisértetett, akire rábizonyul, hogy szökési szándékai vannak, vagy a neki kiutalt pénzt rossz irányban használja fel, vagy munkáját bebizonyíthatólag elhanyagolja vagy ellenszegül, a legközelebbi katonai parancsnokság vagy a hadifogoly ügyeleti tiszt, a munkaadó javaslata vagy a fogolyőr jelentése alapján újból az eddigi (régi) kifizetési rendszer alá vetheti, amely rendszer szerint minden pénzforrásból összevéve 10 naponként csak 25 koronányi összeget kaphat kézhez, végső esetben pedig minden fizetést — egy időre vagy a hazaszállításig — be is szüntethet.

A hadifogoly javára ilyen esetben fennmaradó követelések épúgy mint a már meglévő azok a fölöslegek, melyek az új rendszer szerint, a munkabér, letét és postai küldemények összegéből a szabadon kifizethető maximumon felül fennmaradnak, az illetékes hadifogolytábornak s ha ez ismeretlen, a törvényhatósági gazdasági munkabizottságnak utalandók át, melyek a foglyok hazaszállításakor ezen összegeknek a szabályszerű folyósításáért felelősek.

12. *Jutalmak és szakmánybérek* az 1917. évi Abt. 10/Kgf. 49.000. számú hadügyminiszteri rendelet értelmében a hadifoglyok helyhez kötése és munkára való buzdítása érdekében most már fokozottabb jelentőséget nyernek. Erre vonatkozólag még különös intézkedések is tétettek az 1918. évi Abt. 10/Kgf. 6.000. számú hadügyminiszteri rendelettel.

A hadifogolynak tett igéret arra nézve, hogy hazaszállítása alkalmával még külön jutalmat kap, a feltételek és az összeg magassága tekintetében irásban adandó át a hadifogolynak.

13. *Munkaidő, pihenési idő, szabadnap* tekintetében a hadifoglyokra ugyanazon feltételek érvényesek, mint ugyanolyan kategóriába tartozó szabad munkásra, ugyanazon a munkahelyen.

14. *Szabadságkiterjesztés a hadifoglyok részére:* A hadifoglyok részére nyilt terepen máris engedélyezett szabadságok általában kielégítők.

Mozgásukban a hadifoglyok területileg nem korlátoztatnak, ezzel szemben azonban a vasút használata kiséret nélkül tiltva van és ha a munkaadó e szabály ellenére a hadifoglyot tudatosan vagy szándékosan kiséret nélkül engedi vasúton utazni s a hadifogoly ezt az alkalmat szökésre használja fel, a munkaadó óvadékát elveszti.

A hadifoglyok kötelesek az éjjelt szállásukon eltölteni; a munkaadó vagy megbizható megbizottja köteles meggyőződni róla, hogy azok teljes számban szállásukon vannak-e. A hadifogoly

katona és este 9 óra után s reggel 6 óra előtt a rábizott munkák elvégzésétől eltekintve, szálláshelyén kivül, mely tulajdonképen az ő kaszárnyája, nincs mit keresnie.

Körmenetekben, tüntetésekben stb. való részvétel semmi esetre sem engedhető meg.

Szinház vagy mozgóképelőadás látogatása kisérettel, valamint vendéglő látogatása munka után vagy munkaszünet alatt, de nem este 9 óra után, megengedhető a hadifoglyoknak, míg rendellenességek elő nem fordulnak. Táncmulatságok látogatása tilos.

Hadifoglyok, kik nőkkel csatangolnak és ezáltal közbosszúságot okoznak, a táborba bevonultatandók, mert sem a közerkölcs, sem pedig a közegészség nem teszi megengedhetővé az ily kicsapongásokat.

15. *Hadifoglyok szökése* az előirt módon jelentendő. Az orosz hadifoglyok előtt kihirdetendő, hogy azok a hadifoglyok, akik munkahelyüket akár azért, hogy hazájukba vagy a táborba visszatérjenek, akár pedig bármi más okból is önhatalmúlag elhagyják, továbbá azok, kik munkakészségük hiánya miatt március 15-ike után büntetést kaptak, utolsó sorban szállíttatnak haza.

A munkaadó nagyfokú gondatlansága által okozott szökés esetleg a többi hadifoglyok bevonását és az óvadék elvesztését vonja maga után.

A szökött hadifoglyoknak az elfogás idejében a munkahelytől való távolságától fog függni, vajjon a hadifogoly eddigi munkahelyére lesz-e visszaszállítandó és ott szabadságának korlátozásával további munkára kényszerítendő, avagy pedig a táborba szállítandó és katonai munkásosztagokba osztandó-e be. Engedetlenség és munkamegtagadás esetén mindig az utóbbi eljárás alkalmazandó.

A zárt helyiségekben, ipari üzemekben stb. alkalmazott hadifoglyoknak engedélyezendő szabadság mérvét a katonai (honvéd) állomásparancsnokság, illetve, ha az üzemben katonai vezető van, ez utóbbi határozza meg megfelelő mértékben. Olyan helyeken, ahol katonai szerv nincs, e meghatározás a munkaadó és községi előljáróság megegyezésével történik, ez azonban bejelentendő a csendőrségnek és az elsőfokú közigazgatási hatóságnak. Ez utóbbi, valamint minden illetékes katonai szerv és hatóság rendelkezésekre és változtatásokra jogosítva van.

A hadifoglyoknak nem kell attól tartaniok, hogy bármilyen távoleső helyen való tartózkodásuk miatt akár csak egy nappal is később cseréltetnek ki, mint ahogy az a megállapított sorrendnek és egyezményeknek megfelel. A táborban való tartózkodás nem vezet előbbi hazaküldésre, mint ahogy a hadifoglyok gyakran egészen tévesen hiszik.

16. *Munkaadó változtatása* még a munkaadó esetleges beleegyezésével is tilos. A hadifoglyok áthelyezése tekintetében csak azok a hatóságok és szervek rendelkezhetnek, amelyeknek erre a most is érvényben levő határozványok értelmében joguk van.

17. *Általános bánásmód.* Minden visszaélés a munkaadó vagy

közegei részéről, valamilyen illeték visszatartása, hivatlanok részéről történő büntetés, durva bánásmód, tettlegesség, szidalom, a hadifoglyoknak kizsákmányolása már azért is szigorúbb megtorlást követel, mert ilyenek által az ország becsülete és az Oroszországban lévő saját katonáink amúgy is súlyos helyzete lesz veszélynek kitéve.

18. *A hadifoglyok orvosi kezelésére nézve* az eddigi szabályozás marad érvényben. Sőt ez a hadifoglyoknak engedélyezett nagyobb szabadság folytán még fokozottabb jelentőséggel fog birni.

19. *Hadifoglyoknak Magyarországon, illetve Ausztriában leendő meghagyása* iránti kérelme az 1918. évi Abt. 10. Kgf. 8888. számú hadügyminiszteri rendelet értelmében kezelendő, mely a fölöttes parancsnokságnál való bejelentést teszi kötelezővé. A munkaadó köteles az ilyen kívánságot a katonai parancsnoksághoz és az elsőfokú közigazgatási hatósághoz továbbítani. A bejelentés kizárólag az előirt mintán történhetik. Az ilyen kérelmek felett a katonai igazgatás az illetékes polgári központi hatósággal egyetértésben dönt.

Oly hadifogoly, aki hazatérni nem akar, erőszakkal nem fog hazaküldetni.

Jó magaviseletű foglyok azt is kérhetik, hogy hazatérésük időpontját a hazájukban uralkodó viszonyok rendezéséig vagy bármely más figyelemreméltó okból kitolhassák. E kérés tekintetében a közvetlen előljáró katonai parancsnok (tiszt) dönt.

Annak a hadifogolynak, aki Magyarországon vagy Ausztriában akar maradni, nem kell attól tartani, hogy katonai szolgálattételre hivják be, mert az ittmaradásra adott engedély még nem feltételezi az állampolgárság elnyerését, mely különben is különös, időbeli feltételekhez van kötve.

A hadifoglyok által a házasságkötés, tulajdonszerzés, család idehozatala tekintetében gyakran felvetett nemzetközi jogi kérdésekre általános érvényű rendelkezést tenni vagy felvilágosítást adni lehetetlen, mert a dolog megitéléséhez okvetlenül szükséges az illető hadifogoly személyes viszonyainak ismerete. Az idevonatkozó kívánságot irásban kell a fölöttes parancsnokságnál előadni vagy pedig jegyzőkönyvbe venni, amelyet a legközelebbi hivatal vesz fel a hadifogollyal s azután döntés céljából az illetékes hatóságokhoz tesz át. E hatóság minden kérvényt egyénileg kezel és intéz el. A kérvény beadásánál a hadifogolynak be kell jelentenie, hogy a döntést itt akarje-e bevárni; ellenkező esetben pontos adatokat köteles adni, hogy hol érheti el az értesítés elszállítása után.

Azok a hadifoglyok, kik magyar, illetve osztrák állampolgárnőt, vagy Bosznia-Hercegovinában tartományi illetőséggel biró nőt akarnak elvenni, kötelesek a szükséges okmányok megszerzéséig itt maradni. Ha később vissza akarnának Oroszországba térni, minthogy a hadifogolyszállítmányokkal asszonyok és gyermekek elvitele lehetetlen, mint egyedül utazók bocsáttatnak családjukkal hazájukba. Ezen időpontig szabadságukat csupán a 19. pont első

bekezdése szerint szerkesztett általános vagy pedig időleges ittmaradási kérvény benyujtásával érhetik el.

20. *Baleset ellen:* a hadifoglyok ezentúl sem biztosíttatnak; de úgy baleseteknél, mint a fegyveres hadisérülés esetén ezentúl is bizonyítvány állítandó ki számukra, hogy igényeiket saját államukkal szemben érvényesíthessék.

A szabad munkásokra vonatkozó óvórendszabályok a hadifoglyokra teljes egészükben érvényesek a munkaadó, illetőleg felügyelő közeg büntető- és magánjogi felelőssége mellett.

21. *Azokat a hadifoglyokat,* kik magaviseletükkel a szabadság kiterjesztésre méltatlanoknak bizonyulnak, a munkaadó vagy a polgári hatóság indítványára a hadifogoly ügyeleti tiszt bizonyos, 4 hétnél nem hosszabb időre, a katonai parancsnokság pedig tartósan megfoszthatja a kiterjesztett szabadságtól és előnyöktől.

22. *A hadifoglyokkal szemben a katonai rend áthágása* esetén alkalmazandó fegyelmi eljárás tekintetében az eddigi szabályok érvényesek.

23. *Bármilynemű bűncselekmények* megtorlására a katonai büntetőtörvénykönyv érvényes. Bizonyos bűncselekményekre engedélyezett esetleges amnesztia mindig csak a multra vonatkozik, sohasem a jövőre.

24. Minden tekintetben, melyre nézve ez az új szabályzat nem tartalmaz módosító rendelkezést, az eddig alkalmazott szabályok érvényesek, különösen az 1916. évi Abt. 10/Kgf. 3.000. és 30.000. számú hadügyminiszteri rendeletek határozványai és e rendeletek később kihirdetett módosításai. Önkényes változtatások tilosak.

25. *Ezen határozványok nem hivatalos utánnyomásáért* a katonai igazgatás nem vállal felelősséget.

26. *Ama volt orosz tartományok* hozzátartozóira, melyek most Oroszországtól elszakadtak, ezek a határozványok érvényesek, amennyiben rájuk nézve nem adattak vagy adatnak ki külön rendelkezések.

27. *A táborban, katonai üzemben és munkásosztagban levő orosz legénységi hadifoglyokra, továbbá a hadrakelt seregnél levő hadifoglyokra és a hadifogoly orosz tisztekre,* végül az egészségügyi és büntetőintézetekben elhelyezett orosz hadifoglyokra különös intézkedések fognak tétetni.

28. *Más államok* ellenséges hadifoglyaira az eddigi határozványok maradnak érvényben.

29. *Kétséges kérdések,* minthogy ilyenek a hadifogoly munkások sokfélesége mellett bizonyosan előfordulnak, vagy e rendelet szellemében oldandók meg, vagy ha fontosak, bejelentendők.

30. Ha az illetékes katonai vagy polgári közeg, vagy az illetékes katonai vagy polgári hatóság azt hiszi, hogy nem viselheti egyedül a felelősséget a döntésért, vagy pedig elvi döntést kell kérnie, akkor a kérdést tudakozó íven közli az illetékes katonai parancsnokságnál, mely az ügyet belátása szerint maga dönti el, vagy pedig tovább terjeszti. Ez az utóbbi eset különösen akkor

kerül szóba, ha általános, egységes elintézés vagy pedig valamely nem katonai központi hatósággal való tárgyalás szüksége forog fenn. Olyan esetekben, melyek a közbiztonságra, a közgazdaságra vagy magukra a hadifoglyokra lényeges veszedelmet jelentenek, a katonai hatóság táviratilag értesítendő, mely azután belátása szerint a hadügyminisztériummal lép érintkezésbe.

Hadiszolgáltatásra vonatkozó rendeletek.

A m. kir. honvédelmi miniszter 105. eln. MPBV. számú rendelete a hadiszolgáltatásokról szóló 1912 : LXVIII. t.-c. 18. §-a alapján az üzem folytatására kötelezett vállalatoknál alkalmazott munkások szolgálati, bér- és munkaviszonyai tárgyában a kiadott 18.950/1915. H. M. eln. 20. b. számú rendelet, valamint az ennek kiegészítése tárgyában kiadott 10.813/1916., 13.604/1916. és 11.653/1917. H. M. eln. számú rendeletek kiegészítéséről.[1])

Az érdekelt miniszterekkel egyetértőleg a következőket rendelem:

I.

A hadiszolgáltatásokról szóló 1912 : LXVIII. t.-c. 18. §-a alapján az üzem folytatására kötelezett vállalatoknál alkalmazott munkások szolgálati, bér- és munkaviszonyai tárgyában kiadott 18.950/1915. H. M. eln. 20. b. számú rendeletnek, valamint az annak kiegészítése és módosítása tárgyában kiadott 10.813/1916., 13.604/1916. és 11.653/1917. H. M. eln. 20. b. számú rendeleteknek rendelkezései megfelelően kiterjesztetnek:

1. azokra a munkásokra, valamint munkások közé nem sorolható egyéb alkalmazottakra, akik, mint az 1912 : LXVIII. t.-c. vagy a háború esetére szóló egyéb jogszabályok 1914 : L., 1915 : XIII. t.-c. alapján személyes szolgálatra kötelezett egyének, a katonai igazgatás üzemeiben vagy olyan üzemben teljesítenek szolgálatot, amely az 1912 : LXVIII. t.-c. 18. §-a alapján a katonai igazgatásnak használatára átadatott;

2. azokra a munkásokra, valamint a munkások közé nem sorolható egyéb alkalmazottakra, akik, mint oda vezényelt katonák, vagy mint népfölkelő munkásszázadba besorolt munkások, vagy mint az 1912 : LXVIII. t.-c., vagy a háború esetére szóló egyéb jogszabályok (1914 : L., 1915 : XIII. t.-c. alapján személyes szolgálatra kötelezett egyének teljesítenek a fentebbi 1. pontban nem említett kincstári üzemben vagy bármely ipari, kereskedelmi vagy közlekedési magánüzemben szolgálatot, még pedig tekintet nélkül arra, hogy a vállalat az 1912 : LXVIII. t.-c. alapján az üzem folytatására kötelezte-tett-e vagy nem.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi január hó 27-én kelt 23. számában.

Az előbbi bekezdéseknek a panaszbizottság hatáskörét kiterjesztő rendelkezései nem vonatkoznak:

a) a valamely vállalathoz vezényelt katonatisztekre és katonai tisztviselőkre;

b) azokra, akik állami, törvényhatósági vagy községi (városi) üzemnél mint kinevezett vagy választott alkalmazottak teljesítenek szolgálatot, valamint

c) a közforgalmú vasútak, továbbá a tengeri és belhajózási vállalatok munkásaira és egyéb alkalmazottaira, amennyiben e vállalatok nincsenek az 1912 : LXVIII. t.-c. alapján az üzem folytatására kötelezve.

II.

A katonai igazgatásnak az 1912 : LXVIII. t.-c. 18. §-a alapján használatra átadott, valamint a katonai és más kincstári üzemek munkásai vagy egyéb alkalmazottai részéről előterjesztett panaszok tárgyalásában a panaszbizottságnak a 13.604/1916. H. M. eln. 20/b. számú rendelet I. 4. pontjában, illetőleg a 11.653/1917. H. M. eln. 20/b. számú rendelet III. pontjában megjelölt tagja helyett a munkaadó-érdekeltség képviselőjeképen az illető szakminiszternek esetről-esetre megnevezett képviselője vesz részt.

III.

A munkásügyi panaszbizottságok döntéseikben tartoznak figyelembe venni az illető üzemek alkalmazottainak ellátási viszonyait, illetőleg azokat az előnyöket, amelyeket az illető vállalatok munkásaiknak és alkalmazottaiknak az élelmezés, ruházat stb. tekintetében nyujtanak. E célból az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter kiküldötte esetről-esetre szakértőül meghivható a bizottságba.

IV.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Budapest, 1918. évi január hó 21-én.

A m. kir. honvédelmi miniszter 913. eln. 20/b. 1918. számú rendelete a hadiszolgáltatásokról szóló 1912 : LXVIII. t.-c. végrehajtása tárgyában.[1])

A hadiszolgáltatásokról szóló 1912 : LXVIII. t.-c. 36. §-ában nyert felhatalmazás alapján az érdekelt m. kir. miniszterekkel, továbbá a cs. és kir. hadügyminiszterrel, valamint a bánnal egyetértve a következő végrehajtási rendelkezéseket bocsátom ki:

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi január hó 31-én kelt 26. számában.

Általános rendelkezések.

I.

1. Mindazokban az esetekben, amelyekben a törvény vagy a végrehajtási utasítás szerint bizottsági megállapításra van szükség, a bizottság tagjai — amennyiben a törvény, a végrehajtási utasítás vagy egyéb rendelet mást nem rendel — a következők:

a) az alsófokú közigazgatási hatóságnak, tengeri hajókra vagy egyéb tengerészeti tárgyakra vonatkozó megállapításoknál a tengerészeti hatóságnak egy képviselője mint elnök,

b) egy katonai képviselő,

c) a pénzügyi hatóságnak egy képviselője.

2. A bizottsági eljárásba az elsőfokú közigazgatási hatóság (tengerészeti hatóság) — magának a tárgyalásoknak során az elnök — a szükséghez képest egy vagy több szakértőt bevonhat, akiket a tárgyalás előtt meg kell esketni.

Azonkivül a katonai és a pénzügyi képviselő is bevonhat egy-egy szakértőt, akit megesketése végett az elsőfokú közigazgatási hatóságnál vagy az elnöknél be kell jelenteni.

A szakértőknek a közös hadügyi tárcát terhelő díjazására nézve az elnöknek a szakértőkkel, amennyiben azok nem katonai személyek vagy közalkalmazottak, kirendelésük előtt megegyezést kell létesítenie.

Különösen fontos esetekben a bizottsági tárgyalás időpontjáról véleményező képviselő esetleges kiküldése végett értesítenie kell az illetékes szakminisztériumot.

3. Ha nagyobb területre szóló bizottsági megállapodásokról van szó, az 1. pontban meghatározott bizottság helyébe oly bizottság léphet, amelybe tagokul a honvédelmi, a hadügyi és a pénzügyi miniszter egy-egy képviselőt küld ki.

4. Bizottságilag megállapítottnak azt az összeget kell venni, amely a három bizottsági tag által számszerűleg meghatározott összegek átlagának megfelel.

A bizottsági tagok a szavazásnál nincsenek a szakértők véleményéhez kötve.

A bizottsági eljárásról jegyzőkönyvet kell készíteni, amelynek úgy a szakértők leletét és véleményét, mint az egyes bizottsági tagok szavazatát (az általuk számszerűleg meghatározott összegeket is) tartalmaznia kell; a jegyzőkönyvet a bizottsági tagoknak alá kell irniok.

II.

A bizottságnak mindenekelőtt az igényelt tárgyak közönséges értékét kell megállapítania. Ez a megállapítás elmarad, ha oly tárgyakról van szó, amelyekre nézve az átvétel időpontjában a hadiszolgáltatásokról szóló törvény alapján rendelettel vagy hirdetménnyel térítési tételek voltak megállapítva és közhirré téve.

A közönséges értéket ama haszon után kell megállapítani, amelyet a tárgy az igénybevétel időpontjában rendszerint és álta-

lánosan nyujt. Ennélfogva e megállapításnál figyelmen kivül kell hagyni az előszereteti árt, a tisztességtelen vagy a hadiállapot által nem indokolt áralakulásokat és az üzérkedő vásárlásokat (láncolatos kereskedés stb.).

A kártérítés összegét, valamint a használatért járó térítést a közönséges érték alapulvétele mellett kell megállapítani, amennyiben a közönséges érték megállapításának szüksége fennforog.

III.

Pénzbeli kártérítésre való igény csak akkor jöhet szóba, ha a katonai igazgatás a kár megtérítéséről a megrongált tárgy helyreállításával, vagy — ingóknál — hasonnemű és ugyanarra a célra használható tárgy rendelkezésre bocsátásával nem gondoskodott.

A hadiszolgáltatás által keletkezett közvetett kár, p. o. az elmaradt haszon, a megművelésnek, az ipar űzésének stb. meggátlása vagy megnehezítése nem téríttetik meg.

A 10., a 11. és a 12. §. alapján igénybevett járműveken és állatokon, vagy a 24. §. alapján igénybevett hadisegédeszközökön okozott kár megtéríttetik, kivéve, ha a kár az átengedőnek vagy személyzetének hibájából keletkezett. Rendes kopásért kártérítés nem jár.

Igénybevett ingatlanokért járó kártérítés összegének megállapításánál azonkivül figyelmen kivül kell hagyni a véletlen által előidézett oly kárt, amely a tárgyat akkor is érte volna, ha nem vették volna igénybe, továbbá az erőhatalom (vis major), erőszakosság (excessus), valamint az ellenség által okozott kárt.

Különös rendelkezések.

A 4. §-hoz.

1. A személyes szolgálatra bevonandó egyének alsó korhatáráúl — a 6. §-hoz szóló végrehajtási rendelkezések 1. pontjában foglalt rendelkezéstől eltekintve — a 17. életév állapíttatik meg.

2. A személyes szolgálatra bevont és a fegyveres erő kiséretéhez tartozó személyeknek:

a) alárendeltjeikért felelős egyén vezetése alatt kell állaniok;

b) meghatározott s messziről felismerhető jelvényt kell viselniök;

c) amennyiben egyes esetekben fel volnának fegyverkezve, fegyvereiket nyiltan kell hordozniok és

d) a hadi törvényekhez és szokásokhoz kell alkalmazkodniok.

3. A bevonandó személyek, amennyiben nem a fegyveres erő kiséretében teljesítendő szolgálatokra vétetnek igénybe, lehetőleg alkalmaztatásuk helyéről vagy annak legközelebbi környékéről veendők.

Az 5. §-hoz.

1. Afelől, hogy a véderőről szóló 1912 : XXX. t.-c. 57. §-ában és a népfölkelésről szóló 1886 : XX. t.-c. 2. §-ában foglalt mentes-

ségi okok mennyiben állanak fenn az egyes esetben hasonló alkalmazásban álló olyan személyekre nézve, akik nem hadkötelesek, a közigazgatási hatóságok döntenek.

2. A törvényben meghatározott mentességi okok fennállását hivatalból kell tekintetbe venni.

A 6. §-hoz.

1. A törvény 6. §-ában meghatározott kötelezettség a fiatalkorú segédmunkásokra (munkásokra) is kiterjed, még pedig tekintet nélkül a 4. §-hoz szóló végrehajtási rendelkezések 1. pontjában megállapított alsó korhatárra.

2. A bér- és munkaviszonyok szabályozására, valamint a munkaviszonynak akár a munkaadó, akár a munkavállaló részéről való megszűnésének megengedettségére nézve az 1915. évi 18.950. eln. 20/b. számú honvédelmi miniszteri körrendeletnek rendelkezései, valamint az azokat kiegészítő vagy módosító rendeletek irányadók.

3. A törvény 6. §-án alapuló kötelezettség hatálybaléptét a munkaadónak a munkahelyiségekben haladéktalanul megfelelően közhirré kell tennie. Ezzel beállanak azok a jogkövetkezmények, amelyeket a törvény 6. és 9. §-a, valamint a 2. pontban idézett rendeletek meghatároznak.

4. A szállítási vagy közlekedési eszközöknek, ipari vagy egyéb üzemtelepeknek igénybevételénél a katonai igazgatás és a vállalkozók között létesítendő megállapodások útján a vállalkozókat arra kell kötelezni, hogy a munkavállaló (alkalmazott) beleegyezése nélkül se a fennálló bér-, szolgálati és munkafeltételeket meg ne változtassák, se pedig többletmunkát megfelelő megtérítés nélkül ne követeljenek.

A 7. §-hoz.

1. Személyes szolgálatokra bevont személyek, akik bevonásuk időpontjában a népfölkelési kötelezettség korhatárát még nem haladták meg, szolgálatuk egész ideje alatt, alkalmaztatásuknak megfelelően, a nem szolgált népfölkelő személyek részére megállapított illetményeket kapják térítésül. Ezek az illetmények általában a következők:

a) azoknál, akik olyan szolgálatra vonatnak be, amelyeket a katonaságnál tisztek vagy hasonló állású személyek látnak el, a XI. rangosztályba sorolt havidíjasok illetményei;

b) az egyéb szolgálatokra bevont személyekre nézve a hadrakelt seregnél a legénységi illetmények, a mögöttes országrészekben az a díjazás, amely hasonló természetű munkateljesítményért helyben szokásos; ha pedig a mögöttes országrészekben szolgálatot teljesítők kivételesen kincstári élelmezésbe vétettek át, ugyancsak a legénységi illetmények.

2. Személyek, akik bevonásuk időpontjában a népfölkelői kort már meghaladták:

a) ha olyan szolgálatokra vonatnak be, amelyeket a katonaságnál tisztek, vagy hasonló állású személyek látnak el, így például orvosok, mérnökök, állatorvosok, olyan pénzbeli díjazást kapnak, amely megfelel a IX. rangosztályba sorolt havidíjasok legalsó fizetési fokozatára nézve megállapított pénzilletményeknek;

b) ha más szolgálatokra vonatnak be, az alkalmaztatásuk helyén hasonló természetű munkateljesítményre nézve szokásos díjazást kapják.

3. A pénzbeli díjak kifizetésére a katonai illetményszabályzat határozmányai, illetőleg a helyben szokásos bérfizetési határidők irányadók.

A helyben szokásos díjazást a katonai szerv az elsőfokú közigazgatási hatóság útján állapítja meg s ez utóbbi, ha vasutakról van szó, mindig, különben pedig a szükséghez képest az illetékes hatósággal egyetértőleg tartozik eljárni.

4. A törvény 7. §-ának 2. bekezdése értelmében fizetendő kárpótlás mértékét a közönséges érték szerint az a hatóság (közeg) állapítja meg, amelyhez a munkások szolgálattételre utaltattak, még pedig ama község egy képviselőjével egyetértve, amelyben a munkást elbocsátják; a kárpótlást az elbocsátás napján kell fizetni.

5. Katonai egészségügyi intézet betegállományába felvett egyének kezelése magában foglalja az ingyenes élelmezést és a gyógyszerek ingyenes kiszolgáltatását is; a díjazást illetőleg a kórházi kezelés idejére nézve a katonai személyek részére érvényben álló határozmányok a mérvadók.

Katonai egészségügyi intézetek alatt a katonai igazgatás által igénybevett polgári gyógyintézeteket és szükségkórházakat (25. §.) is érteni kell.

A 8. §-hoz.

1. Az esetleges ellátási igények elbirálására, valamint az ellátási illetmények odaitélésére és folyósítására a katonai személyek és hátramaradottaik ellátására nézve fennálló törvényes rendelkezéseket kell alkalmazni. A szükséges puhatolások, amennyiben a fél által bemutatott bizonyítékok (orvosi bizonyítványok) nem volnának elegendők, hivatalból foganatosítandók.

2. Az ellátási illetmények, ideértve a halálozási negyedet (végkielégítést), mértékére nézve egyenlő elbirálás alá esnek:

a) azok, akik oly szolgálatokra vonatnak be, amelyeket a katonaságnál tisztek vagy hasonló állású személyek látnak el, így pl. orvosok, mérnökök, állatorvosok, a XI., illetőleg a IX. fizetési osztály legalsó fokozatába tartozó havidíjasokkal (a 7. §-hoz);

b) hivatásos betegápolók a rangosztályba nem sorolt legalacsonyabb fizetésű havidíjasokkal;

c) művezetők, munkavezetők, altisztek (alsóbb hivatalnokok), pallérok, útmesterek, főszerelők, bányaüzemi felvigyázók az őrmesterekkel;

d) betegápoló-segédek, csoportvezetők, felvigyázók, szerelők,

gépjárműveknél alkalmazott vezetők és gépápolók, műszerészek, gépészek, fővájárok, robbantást végző műszaki munkások, szállítási eszközök kalauzai és vágómarhaszállítmányok csoportvezetői a szakaszvezetőkkel;

e) szállítási eszközöknél alkalmazott kovácsok, gőzfertőtlenítők kezelőszemélyzete, előmunkások és egyéb iparosok a tizedesekkel;

f) fuvarosok vagy málhásvezetők, hajcsárok, lóvezetők és napszámosok a rendfokozat nélküli katonákkal.

Ha más, a fentemlített csoportba fel nem vett egyének, illetőleg hátramaradottaik ellátási igényei jönnének tekintetbe, az ellátási illetményeket esetről-esetre a honvédelmi miniszter állapítja meg.

A 9. §-hoz.

1. A személyes szolgálatokra igénybevett személyek a hadicikkelyekre nem köteleztetnek. Ennélfogva nem esnek a katonai büntetőtörvény II. részének „a katonai büntettekről és katonai vétségekről és azok megbüntetéséről" szóló rendelkezései alá; e rendelkezések csakis oly személyekre alkalmazhatók, akik valamely szolgálatba helyezett hadihajónak, avagy pedig mozgósítás vagy háború esetében időlegesen a haditengerészetbe bekebelezett járóművek személyzetéhez tartoznak és e kötelékbe való belépésük alkalmával a zászlóesküre köteleztettek.

A katonai büntetőbíráskodást a közös haderő vagy a honvédség bíróságai gyakorolják.

2. Személyes szolgálatokra igénybevett személyekkel szemben fegyelmi büntetésként a feddést és fegyelmi elzárást kell alkalmazni akként, amint az szolgálati alkalmazásuknak megfelel. Ebben a tekintetben általánosságban a 8. §-hoz szóló végrehajtási rendelkezések 2. pontjának *a)* alpontjában felsoroltak a tisztekkel, a *b)* és *c)* alpontjaiban felsoroltak az őrmesterekkel, a *d)* és az *e)* alpontjaiban említettek az önként tovább szolgáló szakaszvezetőkkel, végül az *f)* alpontjában felsoroltak a rendfokozat nélküli katonákkal esnek egyenlő elbírálás alá. A *d), e)* és *f)* alpontokban felsorolt személyek közül azonban, ha nem a fegyveres erő mozgósított vagy hadiállományra kiegészített csapatainak kiséretéhez tartoznak, az előmunkások (bányákban a csoportvezetők és egyéb előmunkások), továbbá a képesített iparosok és a képesített munkások, ha 40. életévüket már betöltötték, vagy legalább 5 év óta megszakítás nélkül egy és ugyanazon vállalatnál vannak alkalmazásban, az önként tovább szolgáló szakaszvezetőkkel, a többi munkás és mindennemű napszámos a rendfokozatnélküli katonákkal esnek egyenlő elbírálás alá.

A törvény 9. §-ának 1. bekezdésében említett egyének ama katonai alakulás parancsnokának fegyelmi fenyítő hatalma alá tartoznak, amelynél személyes szolgálatot teljesítenek.

A törvény 9. §-ának 2. és 3. bekezdésében említett esetekben

a fegyelmi fenyítő hatalom azt a katonai parancsnokot illeti, akinek vezetése alatt a vállalat áll vagy a munkát végzik. Ha a fenyítő hatalomra jogosult egyén törzstiszt vagy hasonló állású személy, őt a csapatparancsnok fenyítő hatásköre, ha pedig főtiszt, a kikülönített alosztály parancsnokának fenyítő hatásköre illeti meg. Tiszt- és katonai hivatalnokjelölteknek, valamint altiszteknek, ez utóbbiaknak, ha azok szállítmány- és különítményparancsnokok, a fenyítő fegyelmi hatalom az e részben fennálló katonai szabályzatok keretein belül adható meg. Ha a fenyítő hatalomra jogosult személy főtiszt vagy ennél alacsonyabb rangú, úgy a csapatparancsnokot megillető (magasabb) fenyítő hatalmat az a parancsnok gyakorolja, aki a fenyítő hatalomra jogosult felett fenyítő hatalmat gyakorolni jogosult.

3. A katonai parancsnok köteles a személyes szolgálatra igénybevett egyéneket szolgálatuk megkezdése alkalmával arról kioktatni, hogy ők a katonai büntető bíráskodásnak és a katonai fegyelmi fenyítő hatalomnak mily terjedelemben vannak alávetve.

A 10. §-hoz.

I. A fuvarozásra (teherhordásra) átengedett járművekért és állatokért az 1. mellékletben felsorolt térítések fizettetnek.

2. A térítések és díjazások az átvétel napjától az elbocsátásig és azután még annyi napra járnak, ahány nap a legrövidebb útvonalon az átadási helyre való visszatéréshez szükséges volna, aminek megállapításánál minden 40 km.-t, szarvasmarhák által vont fuvaroknál pedig minden 20 km.-t, valamint az ezt meghaladó útrészletet egy napi teljesítményként kell számításba venni.

3. Járműveket és állatokat csupán egy egész, illetőleg félnapra csak úgy lehet igénybevenni, ha tartási helyükről történt elindulásuk időpontjától számítva, egész napi igénybevételnél 16 órán, félnapi igénybevételnél pedig 6 órán belül oda ismét visszatérhetnek.

Egész napi igénybevételnél az I. mellékleten *B)* alatt felsorolt térítéseknek egész összege, félnapi igénybevételnél pedig felerésze jár.

Az előbbi bekezdésben megállapított használati időtartamon túl való használatért további félnapi térítés jár, ha a további használat 6 óránál kevesebb ideig tart, és egész napi térítés, ha a további használat időtartama 6—16 órára terjed.

4. Teherszállításra alkalmas állatok alatt tenyész- és tejelőállatok rendszerint nem érthetők. Ilyen állatok szállításhoz tehát csak feltétlen szükség esetében vehetők igénybe és csakis akkor, ha ezek az állatok igához szoktak és ha ez az alkalmazásuk tulajdonképeni rendeltetésüket a jövőre nézve nem veszélyezteti. Ily esetekben is csakis utolsó sorban szabad törzsgulyához tartozó vagy törzskönyvezett állatokat, továbbá állami vagy országos segélyezéssel beszerzett vagy jutalmazott tenyészállatokat igénybevenni. Jól bevált anyaállatok, úgyszintén fiatal és tenyészbikák,

továbbá előrehaladott vemhes állapotban levő állatok az igénylés alól minden körülmények között ki vannak véve.

A 11. §-hoz.

1. Az átengedett gépjárművekért a 2. mellékletben feltüntetett térítések fizettetnek.

A gépjárművek karbantartásáról és az üzemi anyagok szolgáltatásáról a katonai igazgatás gondoskodik.

Az e törvény alapján szolgálattételre igénybevett vezetőknek, illetőleg üzemszemélyzetnek (gépészeknek, műszerészeknek) a 7. §-hoz szóló végrehajtási rendelkezésben megállapított díjazás jár.

2. A térítések és díjazások az átvétel napjától kezdve az elbocsátásáig és az elbocsátás után még annyi napra járnak, ahány nap a legrövidebb útvonalon az annak idején történt átvétel helyére való visszatéréshez szükséges volna, aminek megállapításánál a személyszállító automobiloknál és motorkerékpároknál 200 km.-t, autobuszoknál és teherszállító automobiloknál 100 km.-t, uti mozdonyoknál és motorekéknél, valamint más vontató gépeknél 30 km.-t és az ezt meghaladó útrészletet egy napi teljesítményként kell számításba venni.

A 12. §-hoz.

A térités az átvétel napjától az elbocsátásig és még azon túl annyi napra jár, ahány nap rendes körülmények közt szükséges volna abba a kikötőbe való visszatéréshez, ahol az igénybevétel történt.

Az igénybevétel tartama alatt foganatosított javítások idejére, ha azok a hajótulajdonosok terhére esnek és 36 óránál többet veszznek igénybe, térítés nem jár.

A 13. §-hoz.

Egészségügyi célokra szolgálóknak (*d*) pont) tekintendők az utca tisztításához, valamint a szemét és az ürülék elszállításához állandóan használt járművek és állatok.

Magánménesek alatt (*g*) pont) minden oly lótenyésztő üzemet kell érteni, amelyben legalább 4 kancát állandóan tenyésztésre használnak. A vemhes kancákkal egyenlő elbírálás alá esnek azok a kancák, amelyek a legutóbbi fedeztetési időszakban állami vagy tenyésztésre alkalmasnak nyilvántartott magánmén által fedeztettek és a mént utópróbák alkalmával végleg elutasították, kivéve, ha az utolsó két évben fedezve lettek ugyan, de meddők maradtak.

A 10—13. §-okhoz.

1. Az esetleges kártérítés összegének (a törvény 13. §-a) kiszabhatása céljából — a 10. §-hoz szóló végrehajtási rendelkezések 3. pontjában említett esetek kivételével — bizottságilag kell megállapítani a járműveknek, lovaknak és málhásállatoknak ideig-

lenes használatra való átvételekor a közönséges értéket, a birtokos részére való visszaadásuk alkalmával az esetleges értékcsökkenést, ennek mértét és pénzbeli egyenértékét, valamint a lehetőséghez képest okát (pl. a birtokos és személyzetének esetleges hibáját) is.

2. Ha az 1914 : L. t.-c. 16. §-a, illetőleg a törvény 12. §-a alapján az igénylés mindjárt a jármű végleges átengedésére irányul, az átvételkor a közönséges értéket hasonló módon kell megállapítani.

3. Oly szállítási eszközöknek végleges átengedésre való utólagos igénybevételénél, amelyek előbb csak ideiglenes használatra vétettek át, a végleges átengedésért fizetendő összeg megállapítására nézve a 34.299. 20/b. 1915. számú honvédelmi miniszteri körrendeletben foglalt rendelkezések irányadók.

A 14. §-hoz.

Bevont galambokért egyenkint egyszersmindenkorra 3 K térítés fizetendő.

A 15. §-hoz.

Az átkelési eszközökön, valamint a magántulajdonban levő műtárgyakon használatukkal okozott kárt — ha az nem kölcsönös megegyezés alapján téríttetik meg — a károsultnak az elsőfokú közigazgatási hatóságnál előterjesztendő kérelme alapján bizottságilag kell megállapítani.

A 17. §-hoz.

A vasuti távirda, valamint a magántávirda- és távbeszélőberendezéseken a használatukkal okozott kárt — ha az nem kölcsönös megegyezés alapján téríttetik meg — a károsultnak az elsőfokú közigazgatási hatóságnál előterjesztendő kérelme alapján bizottságilag kell megállapítani.

A 18. §-hoz.

1. Üzem- és ipartelepek igénybevétele esetében törekedni kell a kötelezettel szabad megegyezésre jutni.

2. Az üzem folytatására kötelezett köteles termékeit az igényléshez képest a katonai igazgatásnak haladéktalanul átengedni vagy munkateljesítményeket végezni. Ezekért megegyezés hiányában azokra az árakra tarhat igényt, amelyekért termékeit az üzem folytatására való kötelezése előtti utolsó évben átlag eladta, illetőleg a munkákat végezte.

Amennyiben a termelési költségek lényeges változás (pl. nyersanyagok árhullámzásai, az üzemnek a katonai igazgatás érdekében történt kifejlesztése vagy megszorítása folytán az üzemköltségeknek növekedése vagy csökkenése, személyzetnek és anyagnak a katonai igazgatás által rendelkezésre bocsátása stb.) következtében a szolgáltatásra kötelezett az árak megváltoztatását kéri, vagy azt a katonai igazgatás tartja szükségesnek és e tekintetben köztük

szabad megegyezés nem jönne létre, a katonai igazgatás nem érdekelt szakértőktől kér véleményt és annak alapján állapítja meg az árakat.

3. Ha a használatra való átengedésre nézve megegyezés nem jön létre, a térítés, valamint az üzem átengedésének és a visszaadásának módozatai bizottságilag állapítandók meg.

Térítésül a telep birtokosa részére az utolsó öt év átlagos hozamát, a vállalat rövidebb fennállása esetében pedig a fennállásától számított átlagos hozamot kell megállapítani akként, hogy hozamnak a tiszta jövedelmet kell tekinteni, azoknak a költségeknek hozzáadásával, amelyeket a katonai igazgatás által történt átvétel után továbbra is a birtokos fizet.

Ha az átengedés tartama alatt az üzem kiterjesztése, nagyobb mérvű igénybevétele vagy megszorítása következtében, továbbá a katonai igazgatás által kirendelt személyzet üzemvezetése folytán károk származnak, e károk az igénybevétel megszünte után bizottságilag állapítandók meg.

Az említett bizottsági megállapításoknál alkalmazandó szakértők a kereskedelmi és iparkamarával egyetértőleg jelölendők ki.

4. Üzem- és ipartelepeknek a katonai igazgatás használatára való átengedése esetében azok vezetésével tiszt (katonai tisztviselő) bizandó meg; a műszaki vezetésre az illető szakban jártas közeg, lehetőleg az eddigi vezető alkalmazandó.

Az üzem folytatására való kötelezés esetében a különleges katonai érdekek megóvása, különösen a felmentettek nyilvántartására és a fegyelem fenntartása, valamint a munkásvédelem figyelemmel kisérése céljából egy tiszt (katonai tisztviselő) rendelhető ki katonai vezetőnek.

A 19. és 20. §-hoz.

1. A bizottság megállapítja az ingatlanok állapotát — épületeknél az elmozdíthatatlan alkatrészek állapotát is — és meghatározza azoknak közönséges értékét; azután afelett dönt a bizottság, hogy a törvény 19. §-ának 2. bekezdése értelmében egyáltalában fizetendő-e térítés és igenlő esetben megállapítja a térítés nagyságát.

Ha a térítési kötelezettséget megállapító határozat nem egyhangú, a leszavazott bizottsági tag is köteles a térítés nagyságára vonatkozó szavazásban részt venni s a hozott határozatot tartva szem előtt, amely szerint térítés fizetendő, megfelelő összeg mellett szavazni.

2. Üresen álló, hasznot nem hajtó épületnek és szünetelő ipartelepnek nemcsak azokat kell tekinteni, amelyek állandóan ilyen állapotban vannak, hanem azokat is, amelyek csak a háború következtében lettek elhagyva, illetőleg üzemen kivül helyezve.

Amennyiben a birtokosra nézve az épületnek újabb használata, illetőleg az ipartelepnek üzembehelyezése, az igénybevételtől eltekintve, kétségtelenül lehetséges és az ő szempontjából gazdasá-

gilag kívánatos volna, ettől az időponttól kezdve neki a törvény 19. §-a szerint térítés jár. Ennek előfeltételeit a fél indokolt kérelmére bizottság állapítja meg.

A berendezés esetleges használatáért az igénybevétel egész tartamára a törvény 24. §-a szerint térítés fizettetik.

3. Épületköveknek tartalékkórházak felállítása vagy kibővítése céljából történő igénybevételénél a 19. §. rendelkezései nyernek alkalmazást, kivéve, ha községeknek arról a kötelezettségéről van szó, hogy már meglevő kórházaikat rendelkezésre bocsássák vagy szükségkórházakat rendezzenek be és engedjenek át. (25. §.)

A világítás és fűtés, az átalakítás és régi állapotba való visszahelyezés, a fertőtlenítés, valamint a tisztogatás és a vízfogyasztás költségeit, amennyiben ezek a térítés megállapításánál figyelembe nem vétettek, a közös hadügyi tárca viseli. Oly költségek azonban, amelyek az ily épület tulajdonosára nézve a netalán szükségessé vált lakásbérlet vagy egyéb elhelyezések, valamint az ezzel járó oda- és visszaköltözködés folytán merülnek fel, nem térittetnek meg.

4. Ingatlanok visszaadásánál az esetleg a használat folytán (19. §.), illetőleg a lerombolás vagy lényeges átalakítás (20. §.) folytán közvetlenül okozott kár, ennek terjedelme, pénzértéke, oka és esetleg a kárért felelős is bizottságilag megállapítandó.

5. Az 1—4. pontok rendelkezései azokra a kincstári épületekre (a kincstári iskolákat beleértve) is érvényesek, amelyek nem állanak a katonai igazgatás kezelésében.

A 21. §-hoz.

1. Egy marhának istállóban vagy pajtában, szinben vagy félfödél alatt, valamint valamely katonai alakulat állományához tartozó kutyának zárt helyen való elhelyezéseért naponkint két fillér, egy juhnak vagy más szurósállatnak elhelyezéseért 1 fillér fizetendő.

2. A szállásadó a beszállásolási törvényekben és végrehajtási rendelkezéseikben, különösen az 1879. évi XXXVI. t.-c. *F)* kimutatásban meghatározott szolgáltatásokra köteles.

3. A katonai igazgatás csakis a rendkívüli elhasználás által okozott karbantartási, illetőleg helyreállítási költségeket téríti meg, ellenben az ezeken túlmenő, a beszállásolás, elháríthatatlan véletlen vagy a szállásadó hibájából származó károkat nem.

Azonban a katonai igazgatás viseli az általa kívánt átalakításokból és a régi állapotba való visszahelyezésből, a fertőtlenítésből, továbbá a fűtésből és világításból eredő költségeket, amennyiben azok a beszállásolási törvény rendes mértékét meghaladják.

A beszállásolás által előidézett másnemű kiadások, illetőleg károk, mint például a póthelyiségek megszerzéséből, az oda- és visszaköltözködésből származó költségek nem térittetnek meg.

4. Azt, hogy a törvény 21. §-ának utolsó bekezdése alapján

igénybevett terekért (helyiségekért) jár-e és mily térítés vagy esetleg kártérítés (19. §. 3. bekezdése), bizottság állapítja meg.

5. Az 1—4. pontok rendelkezései azokra a kincstári épületekre (beleértve a kincstári iskolákat) nézve is érvényesek, melyek nem állanak a katonai igazgatás kezelésében.

A 22. §-hoz.

1. Vágómarhának rendszerint szarvasmarhákat kell igényelni. A beszolgáltatandó ökrök vagy tehenek lehetőleg három éven felüliek, de semmi esetre sem két éven aluliak legyenek. Tenyészes tejelőállatok levágás céljára csak oly elkerülhetetlen kivételes esetekben követelhetők, ha a nélkülözhetlen vágómarhaszükséglet másképen a kellő időben nem volna fedezhető. Ebben az esetben is csak utolsó sorban szabad a tenyészállatokat, illetőleg törzsgulyához vagy tenyészszövetkezethez tartozó vagy törzskönyvezett állatokat, valamint állami segéllyel beszerzett vagy díjazott tenyészállatokat igénybe venni. Jól kipróbált anyaállatok, valamint a községi bikák, továbbá a törzskönyvezett vagy tenyészszövetkezethez tartozó fiatal bikák és tenyészbikák, továbbá a sertéstenyésztő telepek és szövetkezetek sertései, valamint ellés előtt álló állatok minden körülmények között kiveendők az igénylés alól.

Hizlalt állatokat csak a helyi szükséglet fedezésére kell átengedni. Az átvételből ki vannak zárva a nem teljesen egészséges, igen sovány és elcsigázott állatok, valamint fertőzött vidékekről származó állatok. Ha tenyész- és tejelőállatokat kellene igénybe venni, elsősorban a szarvasmarhákat kell kímélni.

Az átvett állatokért a térítés a megállapított élősúly után fizetendő.

2. Az élelmicikkek — beleértve az élő-, vágó- és szúróállatokat — térítése a rendeleti úton időnként közzétett térítési tételek alapján történik; de e tételek csak annyiban érvényesek, amennyiben szabad megállapodás útján olcsóbb árak nem érhetők el.

Az eddig megállapított térítési tételek a 3. számú mellékletben vannak feltüntetve.

A 23. §-hoz.

1. A takarmány igénybevételénél tekintettel kell lenni a szolgáltató saját állatállományának fenntartására és vetőmagszükségletére.

A takarmányt súly szerint kell igényelni. Ha zab, széna és szalma nem állna rendelkezésre, ezek helyett a helyben szokásos hasonló értékű pótcikkek szolgáltatandók.

2. A törvény 23. §-ának utolsó bekezdésében említett becslést a községi előljáróság tagja, az esetenként kijelölendő szakértő véleménye alapján, teljesíti.

Ha a becslés ellen kifogást senki sem emel, minden további eljárás elmarad; ellenkező esetben a tárgyalási iratokat a térítés összegének megállapítása céljából az elsőfokú közigazgatási hatósághoz kell felterjeszteni.

Nagyobb igényléseknél a becslést az általános rendelkezések *A)* részében foglaltak szerint bizottságilag kell teljesíteni.

3. Annak a közönséges értéknek megállapításánál, melyet a termény a kaszálás vagy az aratás idején birt volna, figyelemmel kell lenni a levágási és behordási költségek elmaradására.

A 24. §-hoz.

1. A törvényben és a végrehajtási rendelkezésekben felsorolt dologi szolgáltatásokon kivül, mint hadi segédeszközök, más tárgyak is vehetők igénybe, mint például nyersanyagok, fél- és készgyártmányok, építőanyagok, szerszámok, üzemi anyagok, felszerelési cikkek, gyógyszerek. Kivételt képeznek azonban oly tárgyak, amelyek, mint például az érték- és mütárgyak stb., csak közvetve, pénzzé tételük folytán szolgálhatnának hadicélokra.

2. Egységes ármegállapításra alkalmas tárgyak egységes árát a honvédelmi miniszter állapítja meg és teszi közzé.

A polgári gyógyszertáraktól igényelt cikkekre nézve a gyógyintézetek és jótékonysági intézmények szükségletére megállapított díjtételek érvényesek.

3. Egyéb tárgyak közönséges értékének, a használatért járó térítésnek és a kártérítésnek megállapítása — amennyiben szabad megegyezés nem jönne létre vagy rendelettel külön eljárás megszabva nincsen — az általános rendelkezések *A)* részében foglaltak szerint történik.

Kisebb jelentőségű esetekben a 23. §-hoz szóló rendelkezések 2. pontjában említett eljárás alkalmazható.

A 25. §-hoz.

1. A község által ápolásba átvett megbetegedett (kimerült) személyekért és állatokért — amennyiben a törvény 25. §-ának utolsó bekezdésében említett elvek szerint más nem mérvadó — a beigazoltan szükségelt és megfelelő költségek, ha pedig az ápolás polgári gyógyintézetben történt, az illető gyógyintézetben érvényes gyógydíjak térittetnek meg.

2. Berendezendő és átengedendő szükségkórházakul már meglevő és kórházi célokra lehetőleg alkalmas épületek vagy helyiségek bocsátandók rendelkezésre.

3. Már meglevő vagy berendezett szükségkórházak átengedéseért fizetendő térítésre nézve — amennyiben a törvény 25. §-ának utolsó bekezdésében foglalt rendelkezések nem elegendők — egyezség létesítendő. Ha az egyezség nem jön létre, a térítést bizottságilag kell megállapítani.

A 27. §-hoz.

1. Az igénylést elvileg ahhoz kell intézni, akinek őrizetében vannak az igénybe veendő tárgyak; fekvőségeknél és egyéb ingatlanoknál a tulajdonoshoz még akkor is, ha az ingatlan bérbe vagy

haszonbérbe van adva. A bérlő vagy haszonbérlő által behozott ingóságokra nézve azonban az igénylés ő hozzá intézendő.

2. A közvetlen igénylésre a csendőrparancsnokságok is jogosultak.

Valamely szövetséges állam fegyveres ereje, valamint a törvény 1. §-ának 2. bekezdésében említett személyek számára szükségelt hadiszolgáltatásokat csak saját fegyveres erőnk katonai parancsnokságai (hatóságai) vagy a csendőrparancsnokságok követelhetik.

Egyes személyek hadiszolgáltatásokat csak valamely igénylésre jogosult parancsnokság (hatóság) által kiállított irásbeli felhatalmazás alapján követelhetnek.

A hadiszolgáltatásokat irásban kell követelni. Az igénylésnek a szolgáltatás tárgyát és terjedelmét, a szolgáltatás helyét és idejét, valamint az igénylő nevét, rendfokozatát, csapattestét (parancsnokságát, hatóságát, intézetét) kell tartalmaznia.

3. A községnél vagy a birtokosnál közvetlenül igényelt szolgáltatásoknál a bizottsági becslés elmaradhat, ha a szolgáltatások teljesítése annyira sürgős, hogy a hivatalos eljárással járó késedelem az igénylés célját veszélyeztetné.

4. Tartalékkórházak felállítására vagy kibővítésére szükségelt épületeknek (kincstárinak is) a törvény 19. §-a alapján való igénylését elvileg a honvédelmi miniszterhez kell intézni.

Ha azonban sürgős esetekben kivételesen közvetlenül az elsőfokú közigazgatási hatóságnál kellene igényelni, a honvédelmi miniszter utólagos jóváhagyását kell kikérni.

A birtokosnál való közvetlen igénylés ezekben az esetekben nincsen megengedve.

A 29. §-hoz.

Azokat a többletköltségeket, amelyek abból származnak, hogy a községek a hadiszolgáltatásokat vállalkozók által teljesíttetik, a katonai igazgatás nem téríti meg.

A 32. §-hoz.

1. Készpénzfizetéseket — amennyiben ezek nem illetménykimutatások alapján történnek —az átvevőnek irásban és lehetőleg a községi előljáróság aláirásával kell nyugtáznia.

2. A készpénzben meg nem térített szolgáltatásokat vagy kártérítéseket elismervénnyel kell igazolni. Az elismervényt, amelynek másolata visszatartandó, az igényjogosultnak, távollétében pedig a községi előljáróságnak kell kiszolgáltatni.

3. Az illetékes összegek kifizetése végett az elismervényeket elvileg annak a pénztárnak kell bemutatni, amely az elismervényben van feltüntetve. Ha az elismervény ily pénztárt nem tüntet fel, vagy ha a megjelölt pénztár el nem érhető, úgy az elismervényt a hadrakelt sereg körletén belül annak a hadseregparancsnokságnak (szállásmesteri osztálynak) kell beküldeni, amelynek körletében a

szolgáltatás történt. A hadrakelt sereg körletén belül a katonai hatóságok gondoskodnak az elismervények továbbításáról és pedig az elismervény leglényegesebb adatait tartalmazó átvételi elismervény kiállítása mellett. A hadrakelt seregnél az elismervények beváltása tekintetében a viszonyokhoz és a lehetőséghez képest további könnyítéseket az illetékes hatóságok fognak elrendelni és közhirré tenni.

A hadrakelt sereg körletén kivül tartózkodó jogosultak az elismervényeket a tartózkodási helyükre nézve illetékes elsőfokú közigazgatási hatósághoz küldik. Ez utóbbi az elismervényeket jegyzék kiséretében a szolgáltatás helyére nézve illetékes katonai parancsnokság hadbiztosságához juttatja és a jegyzék másolatát visszatartja.

4. Az illetékes összeget a személyesen megjelenő jogosultnak közvetlenül az elismervényre vezetett nyugta ellenében fizetik ki, egyébként a kifizetés postatakarékpénztár útján az igényjogosult saját kezéhez, kivételesen a közigazgatási hatóság (község) útján történik.

A 33. §-hoz.

1. A törvény 33. §-ának 1. bekezdésében megszabott határidő nem szabja ki azt, hogy a támasztható igények a hadiszolgáltatások iránti kötelezettség megszünésének közhirré tétele előtt is érvényesíttessenek.

A törvény 33. §-a értelmében érvényesíthető igények bejelentése tekintetében az a község az illetékes, amelyben a hadiszolgáltatás tárgya legutóbb állandóan tartatott, tengeri hajóknál az anyakikötő községe; személyes szolgáltatásokra vonatkozó igényeknél (ellátás stb.) az a község, ahol a hadiszolgáltatásokra bevont lakott, vagy hátramaradottai tartózkodnak.

Az esetleg nem az illetékes községi előljárósághoz, vagy közvetlenül valamely magasabb hatósághoz beérkező beadványokat nem szabad visszautasítani, hanem azokat az illetékes hatósághoz kell juttatni.

2. A községi előljáróság a bejelentett igényekre vonatkozó beadványokat további eljárás végett a községenkint alkotott bizottságnak küldi be.

A községenkint alkotott bizottságok az ilyen igényeket — amennyiben nem más bizottságokhoz tartoznak — azonnal megvizsgálják, a reájuk vonatkozó összes adatokat kipuhatolják és az erről felvett jegyzőkönyveket, az összes mellékletekkel együtt, haladéktalanul a törvényhatósági közigazgatási bizottsághoz (országos bizottsághoz) továbbítják.

Ha a bejelentés felülvizsgálásánál az tűnik ki, hogy az előző rendelkezésekben megszabott eljárás (bizottsági vagy szakértői megállapítás) még egyáltalában nem történt meg, a községenkint alakított bizottság, az ily eljárás megindítása végett, a bejelentést az elsőfokú közigazgatási hatósághoz juttatja.

1-ső melléklet. Az 1912: LXVIII. t.-c. V. u. 10—13. §-ához.

Térítések

a katonai igazgatásnak használatra átengedett járművek és állatok használatáért:

A szállítási eszköz minősége	Ha a szállítási eszköz					
	Budapestről vagy vele egy tekintet alá eső más városból		20.000 lakoson felüli helységből		egyéb helyekről	
	származik, minden napra jár:					
	K	f	K	f	K	f
A) *Ha a katonai igazgatás az állatok takarmányát szolgáltatja és a patkolásnak, valamint a járműveknek, hámoknak és nyereg-szerszámoknak karbantartásáról gondoskodik:*						
Egy kettős lófogatú járműért	12	—	10	50	8	—
Egy egyes lófogató járműért	7	—	6	—	4	50
Egy kétfogatú ökrösjárműért	7	—	6	50	6	—
Két hámoslóért	11	—	10	—	7	50
Egy hámos vagy felnyergelt lóért	6	—	5	—	4	—
Egy málhás állatért	4	50	4	—	3	—
Egy szekérért	2	—	2	—	2	—
B) *Ha a katonai igazgatás az* A) *alatt megjelölt szükségletekről természetben nem gondoskodik:*						
Egy kettős lófogatú járműért	32	50	27	—	20	—
Egy egyes lófogatú járműért	17	—	14	50	10	50
Egy kétfogatú ökörjárműért	16	50	12	50	11	50
Két hámoslóért	31	—	26	—	19	—
Egy hámos vagy felnyergelt lóért	16	—	13	—	9	50
Egy málhás állatért	11	—	9	—	7	—
Egy szekérért	2	50	2	50	2	50

Az *A)* és *B)* pont alatt feltüntetett térítésekben a személyzet díjazása (7. §.) nem foglaltatik benne.

A fenti térítési összegek szempontjából Budapesttel egy tekintet alá esnek a következő városok: Arad, Brassó, Debreczen, Fiume, Győr, Kassa, Kolozsvár, Marosvásárhely, Miskolcz, Nagyvárad, Pozsony, Sopron, Szabadka, Szeged, Székesfehérvár, Temesvár, Ujvidék és Zagreb.

Brassó, Debreczen, Fiume, Győr, Kassa, Kolozsvár, Marosvásárhely, Miskolcz, Nagyvárad, Pozsony, Sopron, Szabadka, Szeged, Székesfehérvár, Temesvár, Ujvidék és Zagreb.

2-ik melléklet. Az 1912 : LXVIII. t.-c. V. u. 10—13. §-ához.

Térítések

a hadügyi igazgatásnak használatra átengedett gépjárművek használatáért:

Egy motoros kerékért, mellékkocsi nélkül	naponként	4	korona
Egy motoros kerékért, mellékkocsival	„	5	„
Egy kétüléses (beleértve a vezető ülését) személyszállító automobilért	„	15	„
Egy többüléses személyszállító automobilért	„	20	„
Egy autobuszért	„	30	„
Egy teherszállító automobilért és pedig:			
1500 kg.-ig terjedő raksúllyal	„	25	„
1500 kg.-tól 3000 kg.-ig terjedő raksúllyal	„	30	„
3000 kg.-nyi raksúlyon felül	„	35	„
Szántó- vagy utimozdonyért, vagy más vontatógépért	„	40	„
Egy kétkerekű pótkocsiért	„	5	„
Egy négykerekű pótkocsiért	„	10	„

A maximális raksúly a járművek átvétele alkalmával, esetleg a gyár tanusitványával állapitandó meg.

Kimutatás

az 1912 : LXVIII. törvénycikk 22., illetőleg 23. és 24. §-ai alapján szolgáltatott élelmezési cikkekért, élő vágómarhákért és leszúrásra való állatokért, valamint takarmányért, továbbá a tüzelő-, világító- és üzemi anyagokért fizetendő térítésekről.

Élelmi tárgyak	I.			II.			III.			IV.		
	érvényes											
	a mozgósítástól 1914. október 10-ig			1914. október 11-től 1915. május 14-ig			1915. május 15-től 1916. június 30-ig			1916. július 1. óta		
	a m. kir. honvédelmi miniszter rendeletének száma:											
	11.860/eln. 8. 1914.			133.066/20b. 1914.			114.310/20b. 1915.			220.462/20b. 1916.		
	à	K	f	à	K	f	à	K	f	à	K	f
Kenyér, gabona és szemes takarmány:												
búza	q	** 28	50	q	31	—	q	*	—		*	—
rozs	„	21	—	„	21	50	„	*	—	„	*	—
kétszeres	„	24	50	„	24	50	„	—	—	„	*	—
árpa	„	** 19	10	„	18	—	„	*	—	„	*	—
zab	„	19	50	„	18	50	„	*	—	„	*	—
tengeri	„	** 21	—	„	17	50	„	29	—	„	*	—
bükkönyi	„	26	60	„	17	50	„	50	—	„	50	—
Liszt:												
búzakenyérliszt	„	38	50	„	46	—	„	*	—	„	*	—
finom búzafőzőliszt	„	—	—	„	—	—	„	—	—	„	*	—
rozskenyérliszt	„	37	40	„	35	—	„	*	—	„	*	—
búzakétszersültliszt	„	40	50	„	47	50	„	*	—	„	*	—
búzafőzőliszt	„	42	10	„	49	—	„	*	—	„	*	—
tengerifőzőliszt	„	33	70	„	33	70	„	*	—	„	*	—
rozsliszt	„	—	—	„	—	—	„	*	—	„	*	—

búzakétszersültliszt	„	40	50	„	47	50	„	*	—	„	*	—
búzafőzőliszt	„	42	10	„	49	—	„	*	—	„	*	—
tengerifőzőliszt	„	33	70	„	33	70	„	*	—	„	*	—
rozsliszt	„	—	—	„	—	—	„	*	—	„	*	—
liszt hüvelyesekből	„	—	—	„	—	—	„	—	—	„	—	—
Kész kenyér:												
búzakenyér	kg.	—	40	kg.	—	41	kg.	—	—	kg.	—	—
rozskenyér	„	—	37	„	—	37	„	—	—	„	—	—
vegyes kenyér	„	—	39	„	—	39	„	—	—	„	—	—
Száraz főzelékek:												
rizs	„	—	** 70	„	—	46	q	125	—	„	3	—
árpakása	„	—	** 62	„	—	40	„	70	—	„	*	—
buzadara	„	—	** 52	„	—	55	„	*	—	q	*	—
bab	„	—	** 50	„	—	35	„	78	—	„	*	—
lencse	„	—	** 70	„	—	70	„	140	—	„	*	—
borsó	„	—	** 75	„	—	45	„	100	—	„	*	—
hámozott borsó	„	—	75	„	—	55	„	140	—	„	**	—
köleskása	„	—	50	„	—	44	„	60	—	„	—	—
pohánka (tatárka), haricska	„	—	52	„	—	32	„	—	—	„	—	—
tarhonya	„	1	08	„	1	08	kg.	1	45	kg.	2	40
egyéb száritott tészták	„	1	50	„	1	50	„	1	50	„	2	40
makaróni	„	1	20	„	1	20	„	1	50	„	2	40
Friss főzelékek:												
burgonya	„	—	13	„	—	8	q	12	—	q	*	—
egyéb friss főzelék (káposzta, répa, kelneműek, friss leveszöldség) stb.	„	—	28	„	—	22	kg.	—	31	kg.	—	31
savanyú káposzta és savanyú répa	„	—	33	„	—	24	„	—	33	„	—	48
Élvezeti czikkek és fűszerek:												
kávé (nyers)	„	** 4	50	„	—	—	q	320	—	„	9	—
pörkölt kávé	„	—	—	„	3	20	„	400	—	„	12	—
tea	„	12	50	„	9	—	kg.	9	—	„	14	—
czukor (süveg)	„	** 1	20	„	—	90	„	—	85	q	*	—

Élelmi tárgyak	I.			II.			III.			IV.		
	érvényes											
	a mozgósítástól 1914. október 10-ig			1914. október 11-től 1915. május 14-ig			1915. május 15-től 1916. június 30-ig			1916. július 1. óta		
	a m. kir. honvédelmi miniszter rendeletének száma:											
	11.860/eln. 8. 1914.			133.066/20b. 1914.			114.310/20b. 1915.			220.462/20b. 1916.		
	à	K	f	à	K	f	à	K	f	à	K	f
Élvezeti cikkek és fűszerek:												
cukor (kocka)	kg.	—	—	kg.	—	—	q	88	—	q	*	—
só	„	—	28	„	—	28	kg.	—	28	kg.	—	30
bors	„	3	—	„	3	—	„	3	10	„	11	—
paprika	„	4	10	„	3	—	„	4	—	„	7	—
köménymag	„	1	80	„	1	50	„	1	30	„	3	—
szárított leveszöldség	„	3	40	„	3	40	„	3	50	„	4	—
hagyma	„	—	24	„	—	16	„	—	44	„	—	60
fokhagyma	„	—	71	„	—	50	„	1	30	„	—	—
Italok ecet, és olaj:												
bor	l	1	30	l	1	—	l	1	—	l	1	40
sör (a helyi fogyasztási adókat is beleszámítva)	„	—	70	„	—	60	hl.	42	—	hl.	56	—
közönséges pálinka (legalább 25% szesztartalommal)	„	1	80	„	1	40	l	1	20	l	1	90
törköly és gyümölcspálinka 50%	„	—	—	„	—	—	„	—	—	„	4	—
ecet	„	—	23	„	—	20	„	—	20	„	—	40
konyak	„	7	50	„	4	—	„	4	—	„	—	—
ételolaj	„	2	90	„	1	50	„	2	20	„	—	—
rum	„	3	80	„	2	50	„	1	60	„	4	50
Hús és zsiradék:	1 q élő-			1 q élő-			1 q élő-			1 q élő-		

ételolaj	„	2	90	„	1	50	„	2	20	„	—	—	
rum	„	3	80	„	2	50	„	1	60	„	4	50	

Hús és zsiradék :	1 q élősúly			1 q élősúly			1 q élősúly			1 q élősúly			
élő vágómarha (tenyész- és tejelő állatok kivételével) ;													
ökrök	„	99	—	„	90	—	„	155	—	„	450	—	
tehenek	„	99	—	„	90	—	„	130	—	„	400	—	
leszúrásra való állatok :													
borjuk	„	150	—	„	140	—	„	—	—	„	—	—	
juhok	„	84	—	„	50	—	„	70	—	„	240	—	
sertések	„	142	—	„	130	—	„	—	—	„	—	—	
sertések 120 kg-ig	„	—	—	„	—	—	„	—	—	„	600	—	
„ 120 kg-on felül	„	—	—	„	—	—	„	—	—	„	600	—	
„ 130 kg-on felül	„	—	—	„	—	—	„	260	—	„	—	—	
„ párosával 130 kg-ig	„	—	—	„	—	—	„	200	—	„	—	—	
„ „ 200 kg-ig	„	—	—	„	—	—	„	260	—	„	—	—	
„ „ 200 kg-on felül	„	—	—	„	—	—	„	300	—	„	—	—	
kecskék	„	100	—	„	60	—	„	60	—	„	180	—	
friss hús kivágott állapotban :													
marhahús	q	200	50	q	180	—	q	250	—	q	740	—	
juhhús	„	160	—	„	135	—	„	160	—	„	500	—	
sertéshús	„	220	—	„	160	—	„	250	—	„	700	—	
kecskehús	„	160	—	„	120	—	„	125	—	„	400	—	
borjuhús	„	275	—	„	180	—	„	—	—	„	—	—	
füstölthús	„	265	—	„	250	—	„	320	—	„	760	—	
szalámi	„	530	—	„	400	—	„	500	—	„	1300	—	
egyéb tartós kolbászok	„	320	—	„	320	—	„	340	—	„	800	—	
szalonna (füstölt)	„	230	—	„	200	—	„	410	—	„	*	—	
disznózsír	„	240	—	„	210	—	„	450	—	„	*	—	
Zsiradék :													
vaj	kg.	4	40	kg.	3	50	kg.	4	20	kg.	8	—	
Sajt :													
sajt	„	3	—	„	3	—	„	3	—	„	—	—	
puha sajt (brinza, quargli)	„	—	—	„	—	—	„	—	—	„	4	—	
kemény sajt	„	—	—	„	—	—	„	—	—	„	6	—	

Élelmi tárgyak	I.			II.			III.			IV.		
	érvényes											
	a mozgósítástól 1914. október 10-ig			1914. október 11-től 1915. május 14-ig			1915. május 15-től 1916. junius 30-ig			1916. julius 1. óta		
	a m. kir. honvédelmi miniszter rendeletének száma:											
	11.860/eln. 8. 1914.			133.066/20b. 1914.			114.310/20b. 1915.			220.462/20b. 1916.		
	à	K	f	à	K	f	à	K	f	à	K	f
Takarmánycikkek:												
széna	q	** 9	90	q	9	90	q	11	—	q	13	—
széna, préselve	„	—	—	„	—	—	„	—	—	„	16	—
zabdara	„	32	—	„	24	—	„	†	—	„	†	—
árpadara	„	40	—	„	22	—	„	†	—	„	†	—
tengeridara	„	30	—	„	21	—	„	29	80	„	†	—
korpa	„	17	—	„	12	—	„	25	—	„	*	—
szalma	„	5	50	„	5	—	„	7	—	„	6	—
szalma, préselve	„	—	—	„	—	—	„	—	—	„	9	—
Takarító-, világító- és üzemanyagok:												
kemény tüzifa	m^3	14	20	m^3	14	20	m^3	14	20	m^3	20	—
puha tüzifa	„	9	90	„	9	40	„	9	90	„	17	50
kőszén	q	4	50	q	4	50	q	3	—	q	4	50
faszén	„	13	60	„	14	—	„	13	60	„	16	—
pirszén (koksz)	„	6	80	„	6	80	„	4	—	„	5	20
barna kőszén	„	—	—	„	—	—	„	—	—	„	3	50
kőolaj (petróleum)	kg.	—	55	kg.	—	35	kg.	—	—	kg.	—	—
világitóolaj	„	1	45	„	1	—	„	2	—	„	—	—

világítóolaj	„	1	45	„	1	—	„	2	—	„	—	—

Üzemanyagok motoros járművek számára :												
denaturált szesz 90%, üveg nélkül . .	liter	1	—	liter	1	—	liter	—	97	liter	1	70
denaturált szesz 90%, tartály „ . . .	hl.	—	—	hl.	—	—	hl.	—	—	hl.	170	—
benzin	kg.	1	20	kg.	—	80	kg.	—	—	kg.	—	—
motorolaj	„	1	50	„	1	50	„	1	—	—	—	—
sűrített zsiradék	„	1	60	„	1	60	„	—	80	—	—	—
gépolaj	„	—	70	„	—	70	„	—	—	—	—	—
karbid	„	—	80	„	—	80	„	—	60	—	—	—

A * megjelölt cikkek után a rendeleti úton megállapított legmagasabb (maximális) árak bírnak érvénnyel. Amennyiben a felsorolt egyes cikkek legmagasabb (maximális) árai csak később állapíttatnának meg, úgy a vonatkozó térítési tételek helyébe azok lépnek életbe.

† Ebben az esetben a zab, árpa és kukorica rendeleti úton megállapított legmagasabb (maximális) áraihoz métermázsánkint két korona pótlék jár.

** 1914. évi augusztus hó 25-étől 1914. évi október hó 10-éig terjedő időre a m. kir. honvédelmi minister 14 372. eln. 20b 1914. számú rendeletével a térítési díjakat a következőképen módosította :

búza	métermázsánkint	29 K	50 f	bab	métermázsánkint	40 K	— f
árpa	„	18 „	— „	lencse	„	60 „	— „
tengeri	„	17 „	50 „	borsó	„	45 „	— „
rizs	„	50 „	— „	kávé	„	320 „	— „
árpakása	„	40 „	— „	cukor	„	95 „	— „
dara	„	44 „	— „	széna	„	11 „	50 „

A községenkinti bizottságok megalakítása céljából az elsőfokú közigazgatási hatóságok intézkednek a község egy tisztviselőjének kijelölése, valamint a községi képviselőtestület három tagjának megválasztása iránt.

A községenkint megalakított bizottságok és a törvényhatósági közigazgatási bizottságok (országos bizottság) a bejelentett igényeket (a rájuk vonatkozó munkálatokat) megvizsgálják és a még szükséges puhatolásokat megteszik. Erről jegyzőkönyvet kell felvenni.

A bejelentett igények felett a döntésre kizárólag a miniszteri bizottság hivatott, ezért a munkálatokat a jegyzőkönyvekkel együtt a honvédelmi miniszterhez kell felterjeszteni.

Budapest, 1918. évi január hó 30-án.

A honvédelmi miniszter 2.707/eln. 20/b. számú körrendelete a hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVIII. t.-c. 18. §-a alapján az üzem folytatására kötelezett vállalatoknál alkalmazott munkások szolgálati, bér- és munkaviszonyai tárgyában 18.950/eln. 20/b. 1915. H. M. szám alatt kiadott körrendelet III. része 7. pontjának módosítása tárgyában.[1])

A hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVIII. t.-c. 36. §-ában nyert felhatalmazás alapján a m. kir. kereskedelemügyi miniszterrel, valamint a m. kir. pénzügyminiszterrel egyetértve, a következőket rendelem:

I.

A hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVIII. t.-c. 18. §-ában alapján az üzem folytatására kötelezett vállalatoknál alkalmazott munkások szolgálati, bér- és munkaviszonyai tárgyában 18.950/eln. 20/b. 1915. H. M. szám alatt kiadott körrendelet III. része 7. pontjának első mondata annyiban módosul, hogy a 18.950/eln. 20/b. 1915. H. M. számú rendelet II. része szerint katonai büntető biráskodás és katonai fegyelmi fenyítő hatalom alá tartozó munkásokkal szemben az üzemvezetőség a szolgálati és munkarendben megállapított pénzbirságokat a katonai vezetővel (népfölkelő munkásosztag parancsnokkal) egyetértőleg alkalmazhatja. Egy és ugyanazon cselekményért vagy mulasztásért fegyelmi *és* rendbüntetés együtt *nem* alkalmazható.

II.

A jelen rendelet azonnal életbelép.

Budapest, 1918. évi február hó

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi február hó 12-én kelt 35. számában.

A m. kir. minisztérium 2.235/1918. M E. számú rendelete a hadiszolgálatot teljesítő egyének betegségi és balesetbiztosítása tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott 1917. évi VII. t.-c. 3. §-a alapján a következőket rendeli:

1. §. Az 1912 : LXVIII. t.-c., valamint a háború esetére szóló egyéb jogszabályok (1914. : L. t.-c., 1915 : XIII. t.-c., 1916 : VI. t.-c. alapján a magyar szent korona országainak területén személyes szolgálat teljesítésére kötelezett azok az egyének, akik a fegyveres erő valamely üzemében, vagy valamely más olyan üzemben teljesítenek szolgálatot, amely az 1907 : XIX. t.-c. 1. és 3. §-a szerint betegségi, illetőleg balesetbiztosítási kötelezettség alá esik, az idézett törvénycikk és az azt kiegészítő törvényes szabályoknak megfelelően betegség és baleset esetére biztosítandók, ha szolgálatukért munkabérben részesülnek.

Az első bekezdésben említett egyénekkel egy tekintet alá esnek azok is, akik, jóllehet a fegyveres erőnek tényleges legénységi állományú tagjai, az első bekezdésben megjelölt üzemekben teljesítenek szolgálatot, ha e szolgálatukért munkabérben részesülnek.

A katonai illetékeknek a munkabérre való kiegészítése céljából fizetett munkapótlékok a biztosítási kötelezettség szempontjából a munkabérrel egyenlő tekintet alá esnek.

2. §. Az 1. §. szerint betegség esetére biztosított egyének nem igényelhetik a munkásbiztosító pénztártól az 1907 : XIX. t.-c. 50. §. 1. és 2. pontjában megjelölt segélyeket arra az időre, amíg ezeket a segélyeket a fegyveres erő közegeitől és intézményeitől megkapják.

Nem igényelhetik a táppénzt és a gyermekágyi segélyt arra az időre, amig a katonai egészségügyi intézetben, kórházban, gyöngélkedő szobában, üdülőtelepen nyernek ellátást. Az 1907 : XIX. t.-c. 59. §-ának harmadik bekezdésében megjelölt fél táppénz azonban abban az esetben is jár azoknak a hozzátartozóknak, akiket a biztosított addig keresetéből tartott fenn.

Nem jár az igényjogosultnak az 1907 : XIX. t.-c. 50. §-ának 6. pontjában megjelölt temetkezési segély sem, ha az elhalt biztosított eltemetéséről a fegyveres erő gondoskodott.

Ha azonban a biztosított katonai egészségügyi intézetben, kórházban, gyöngélkedő szobában, üdülőtelepen ápolásban és ellátásban részesül, az illetékes munkásbiztosító, illetőleg betegsegélyző pénztár az ápolási és ellátási költségek az 1907 : XIX. t.-cikk 59. §-ában meghatározott módon és mérvben, azonban legfeljebb a legközelebb fekvő köz- vagy nyilvános jellegű kórház legutolsó osztálybeli napi ápolási díja erejéig az illető katonai egészségügyi intézeteknek megtéríteni köteles.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi junius hó 4-én kelt 126. számában.

Az 1907. évi XIX. törvénycikk alapján baleseti kártalanításban részesülők ugyanabból a balesetből kifolyólag a törvényes szabályok szerint fizetendő katonai ellátásnak csak arra a részére tarthatnak igényt, amennyivel a katonai ellátás a kártalanítás összegét meghaladja.

3. §. Az 1. §-ban említett egyéneket annál a kerületi munkásbiztosító pénztárnál kell bejelenteni, amelynek kerületében a biztosítás alapjául szolgáló munkát rendszerint teljesítik.

Ha az üzem, amely a biztosítottat foglalkoztatja, vállalati betegsegélyző pénztárt tart fenn, vagy az 1907. évi XIX. t.-c. alapján működő magánegyesületi betegsegélyző pénztár kötelékébe tartozik, az 1. §. alapján biztosításra kötelezett egyén biztosítása ugyanott teljesítendő.

4. §. A fegyveres erő üzemeiben szabad szerződés alapján alkalmazottaknak, úgyszintén a hadiszolgáltatási törvény alapján igénybe vett vagy tovább folytatásra kötelezett üzemek alkalmazottainak betegségi és baleseti biztosítása tekintetében az 1907. évi XIX. t.-c. és az ezt kiegészítő törvények és rendeletek intézkedései irányadók.

5. §. A fegyveres erő üzemeiben foglalkoztatott biztosításra kötelezett egyéneknek, úgyszintén a biztosításra kötelezett üzemeknek bejelentésére kötelezett *parancsnokságokat* (intézeteket) a cs. és kir. hadügyminiszter és a cs. és kir. honvédelmi miniszter rendeleti úton jelöli ki.

Egyéb üzemek tekintetében a bejelentést illetőleg az 1907. évi XIX. t.-cikkben és az ezt kiegészítő törvényekben és rendeletekben foglalt szabályok irányadók.

6. §. Ez a rendelet kihirdetése napján lép életbe. Hatálya az 1907. évi XIX. t.-c. 208. §-ának korlátai között Horvát-Szlavonországokra is kiterjed.

Budapest, 1918. évi május hó 29-én.

Hadműveleti és megszállott területeken való utazás szabályozása.

A m. kir. belügyminiszter 2.200/1918. B. M. eln. I. számú körrendelete a hadműveleti és megszállott területekre vonatkozó utazási szabályok tárgyában kiadott 3.000/1917. B. M. eln. számú körrendelet módosítása tárgyában.[1])

(Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének, valamennyi határszéli rendőrkapitányságnak és kirendeltségnek, valamennyi csendőrkerületi parancsnokságnak, a székesfővárosi m. kir. államrendőrség főkapitányának és a fiumei m. kir. államrendőrség főkapitányának.)

A 984. res. számú távirati rendeletemmel már közöltem a hadseregfőparancsnokság azon intézkedését, mellyel 1918. évi január hó 25-iki kezdettel Magyarország területén a külső hadműveleti területek általában megszüntek. Ezen időponttól kezdve Magyarországon csupán Háromszék és Csík vármegye, valamint Fiume város és kerülete képeznek belső hadműveleti területet.

Figyelemmel azonban arra, hogy ezen rendelkezéssel Horvát-Szlavon-Dalmátországok, valamint Ausztria és Bosznia-Hercegovina területén eddig fennállott hadműveleti területi beosztás szintén változást szenvedett és a külső hadműveleti terület fogalma csupán a délnyugati hadszintéren, nevezetesen Vorarlberg területére nézve tartatott fenn; továbbá mivel ezzel kapcsolatban a belső hadműveleti területre való utazhatáshoz előírt katonai engedély kiállítására jogosított parancsnokságok és hatóságok is lényegesen változtak: szükségesnek tartom a hadműveleti és megszállott területekre vonatkozó 3.000/1917. B. M. eln. sz. utazási szabályok tárgyában kiadott körrendelet megfelelő kiigazítását. Ennélfogva felhivom Címet, hogy a most idézett körrendeletet az alábbiak szerint helyesbítse, illetőleg igazítsa ki:

Az 1. §. második bekezdése helyébe irandó: „Az erre vonatkozó rendelkezések eltérőek a belső és a külső hadműveleti területet képező Vorarlberg területére nézve."

A harmadik bekezdés törlendő.

A 2. §. 4. pontjában „és német szöveggel kiállított" szavak után „arcképes" szó beszúrandó.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi március hó 24-iki számában.

11. és 12. bekezdés (Az ellenőrzés . . . . . van erősítve) törlendő.

A 3. §. első bekezdése elmarad.

A második bekezdés első sora így módosítandó: „A külső hadműveleti területet képező Vorarlberg“ stb.

A negyedik bekezdésben „három hónapra“ szavak helyett „hat hónapra“ irandó.

A 4. §. negyedik bekezdésében „Az igazolójegynek e célból arcképpel kell ellátva lennie és arra“ szavak törlendők és helyükbe „Az igazolójegyre“ szavak irandók.

Ezen szakasz utolsó bekezdéseként a következő rendelkezés veendő fel: Vorarlbergbe, Svájcba vagy onnan vissza való utazásoknál, föltéve, hogy csupán a belső hadműveleti területen levő Landeck politikai kerületen való átutazás terveztetik, a belső hadműveleti terület határvonalainak átléphetésére előirt külön katonai engedély beszerzése nem szükséges.

Az 5. §-ban előirt „személyazonossági igazolvány“ érvénye (lásd 4. bekezdést) 6 hónapra igazítandó ki.

A rendelet I. melléklete a következőkép igazítandó ki:

I.

A keleti hadszintéren.

A keleti külső hadműveleti terület megszünik.

A belső hadműveleti terület magában foglalja:

1. Ausztriában. A galiciai királyságban Borszczow, Brody, Brzezany, Czortkow, Husiatyn, Radziechow, Skalat, Tarnopol, Trembowla, Zaleszczyki, Zbaraz, Zborow és Zloczow politikai kerületeket.

A bukovinai hercegségben Czernowitz, Gura-Humora, Kimpolung, Kotzmann, Radautz, Sereth, Storszynetz, Suczawa, Zastava politikai kerületeket és Stanestie birósági járást.

2. Magyarországon Csík és Háromszék vármegyét.

II.

A délnyugati hadszintéren:

a) a külső hadműveleti területhez tartozik Ausztriában Vorarlberg egészen;

b) a belső hadműveleti területhez tartoznak:

1. Ausztriában a hercegesített Tirol grófságban Borgo, Bozen, Cavalese, Cles, Landeck, Meran, Mezzo-Lombardo, Primiero, Riva, Rovereto, Schlanders, Tione és Trient politikai kerületek.

Az istriai őrgrófság.

A hercegesített Görz—Gradiska grófság.

Trieszt város és kerülete.

2. Magyarországon Fiume város és kerülete.

3. Horvátországban Lika-Krbava és Modrus-Rijeka vármegye.

III.

A délkeleti hadszintéren.

A külső hadműveleti terület megszünik.

A belső hadműveleti terület magában foglalja:

1. Ausztriában a dalmát királyságot.

2. Bosznia-Hercegovinában Bileca, Cajnica, Foca, Gackó, Kojnic, Ljubinje, Mostar, Nevesinje, Rogatica, Sarajevo, Skolac, Trebinje és Visegrad kerületeket.

A lengyelországi, szerbiai és montenegrói cs és kir. megszállott területekre való utazásokra vonatkozó eddigi előirások, továbbá a wolhyniai megszállott területekre való utazásokra vonatkozó előirások továbbra is érvényben maradnak.

A belső hadműveleti terület magában foglalja:
szükséges külön katonai engedély megadására a következő katonai parancsnokságok és hatóságok jogosultak:

Kelet-Galicia keleti részére és pedig: Brody-Brzezany, Radziechow, Tarnopol, Zbaraz, Zloczow politikai kerületek területére a Passierscheinstelle Feldpost 1002.

Kelet-Galicia déli részére és pedig: Borszczow, Czortkow, Husiatyn, Skalat, Trembowla és Zaleszczyki politikai kerületére Passierscheinstelle Feldpost 1009.

Bukowina területére (Wiznitz politikai kerület és Waschkoutz a. Cz. bírósági járás kivételével) a Passierscheinstelle Feldpost 1003.

Déltirol területére a Passierscheinstelle Feldpost 1008.

Görz—Gradiska területére, Trieszt város és kerületére. Isztriába, a pólai politikai kerület kivételével a Passierscheinstelle Feldpost 1005.

Póla politikai kerület területére a pólai hadikikötő parancsnokság (Kriegshafenkommando).

Dalmáciában a Bocche di Cattaro kivételével, továbbá Boszniának és Hercegovinának a belső hadműveleti területeken fekvő részeire (Sarajevo, Mostar, Trebinje és Bileća várakra nézve is) a Passierscheinstelle Sarajevo.

A Bocche di Cattaro területére a castelnuovoi hadikikötő parancsnokság (Kriegshafenkommando).

Csik és Háromszék vármegyék területére a Passierscheinstelle Brassó.

Fiume város és környékére, valamint Lika-Krbava és Modrus-Rijeka vármegyék területére a Passierscheinstelle Fiume.

Wolhynia megszállott területére Passierscheinstelle Feldpost 1004.

Budapest, 1918. évi március hó 13-án.

Hazaárulók vagyonával szemben fönnálló követelések érvényesítéséről.

A m kir. minisztérium 2.433/1918. M. E. számú rendelete a hazaárulók vagyonára vonatkozólag a hitelezőket és más igénylőket illető jogok érvényesítéséről.[1])

A m. kir. minisztérium a hazaárulók vagyoni felelősségéről szóló 1915 : XVIII. t.-c. 1. §-ának második bekezdésében, továbbá a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott 1912. évi LXIII. t.-c. 16. §-ában és az 1914 : L. t.-c. 14. §-ában kapott felhatalmazás alapján a hazaárulók vagyonának zárlat alá vételéről szóló 3.512/1915. M. E. számú rendeletnek, valamint az ezt kiegészitő 1.908/1917. M. E. számú rendeletnek egyebekben érintetlenül hagyásával — a következőket rendeli :

I. Jogok érvényesítésének felfüggesztése a zárlat tartama alatt.

1. §.

A hazaárulók vagyoni felelősségéről szóló 1915. évi XVIII. t.-c. 1. §-a alapján elrendelt zárlat tartama alatt a zárlatot szenvedő ellen vagyonjogi igény vagy követelés iránt keresetet inditani, az 1911 : I. t.-c. (= Pp.) nyolcadik címe alapján fizetési meghagyásnak vagy kilencedik címe alapján fizetési vagy biztosítási meghagyásnak kibocsátását kérni csak úgy lehet, ha a felperes vagy a kérelmező kijelenti, hogy igényére vagy követelésére a zárlatot szenvedőnek csupán olyan vagyonából kiván kielégitést szerezni, amelyre az állam igénye az 1915 : XVIII. törvénycikk értelmében ki nem terjed. A bíróság az ezzel ellenkező keresetlevelet vagy kérelmet hivatalból visszautasítani köteles.

A zárlatot szenvedő ellen a zárlat elrendelése előtt vagyonjogi igény vagy követelés iránt már előterjesztett kereset vagy meghagyás iránti kérelem tekintetében az eljárást a zárlat megszüntetéséig hivatalból is fel kell függeszteni, kivéve, ha a felperes vagy a kérelmező kijelenti, hogy igényére vagy követelésére az adósnak csupán olyan vagyonából kiván kielégitést szerezni, amelyre az állam igénye az 1915 : XVIII. törvénycikk értelmében

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi junius hó 8-án kelt 130. számában.

ki nem terjed. Ugyanez áll a jelen rendelet életbelépte előtt a zárlat folyamán előterjesztett keresetre vagy meghagyás iránti kérelemre is.

Ha a bíróság az 1. és a 2. bekezdés alapján folytatta az eljárást, az itélet és a fizetési meghagyás alapján az adósnak az 1915 : XVIII. törvénycikk értelmében zárlat alá tartozó vagyonára akkor sem lehet végrehajtást elrendelni és foganatositani, ha a zárlat utóbb megszűnik. Ezt az itéletben és a fizetési meghagyásban a bíróságnak ki kell mondania.

Az előbbi bekezdések alapján hozott bírói határozatokat a kir. kincstári jogügyi igazgatósággal is közölni kell.

2. §.

A zárlatot szenvedő ellen a zárlat elrendelése után a zárlat alá tartozó vagyonára másnemű zárlatot, vagy pedig kielégitési vagy biztositási végrehajtást elrendelni, továbbá az előbb elrendelt ily intézkedést foganatositani vagy folytatni nem lehet. Nem lehet továbbá a zárlat elrendelése után a zárlatot szenvedő ellen sem a zárlatot szenvedőnek magának, sem valamely hitelezőnek kérelmére csődeljárást vagy csődön kivüli kényszeregyességi eljárást folyamatba tenni. (11. §.)

Az 1. bekezdés rendelkezése nem gátolja a zárlat elrendelése előtt foganatositott végrehajtás esetében:

1. az árverés alapján befolyt vételárnak felosztását;
2. ingatlan haszonélvezetére jogerősen vezetett végrehajtás során a zárlat elrendelése előtt befolyt jövedelemnek a felosztását;
3. a közpénztárból vagy letétből felvehető követelésnek utalványozását;
4. bírói letétben levő összegre kielégitési végrehajtás elrendelését, foganatositását és ily összegnek kiutalványozását annak a követelésnek a kielégitésére, amelynek okából a bírói letétel történt.

3. §.

A zárlat alatt álló ingatlanra vagy a telekkönyvbe bejegyzett jogra csak a zárlat feloldásától függő joghatállyal lehet jogot szerezni. Az így szerzett jog a zárlat feloldása esetében feltétlenné válik, kivéve, ha a zárlat feloldása a vagyonnak az államra történt átszállása következtében áll be. Ha az 1915 : XVIII. t.-c. 2. §-a alapján hozott jogerős itélet szerint az ingatlan vagy a telekkönyvbe bejegyzett jog az államra szállott, a zárlat feloldásától függő joghatállyal arra bejegyzett jogot hivatalból törölni kell.

4. §.

A zárlat ideje sem a zárlatot szenvedőnek és az államkincstárnak javára folyó elévülés idejébe, sem a tagok érvényesítésére velük szemben megállapított határidőbe nem számitható be.

A csődtörvény (1881 : XVII. t.-c.) 27. §-ának utolsó bekezdésében megszabott hat hónapi határidőbe és 28. §-ában megszabott két évi határidőbe a zárlat ideje nem számítható be.

5. §.

A jelen rendelet rendelkezései nem zárják ki a zárlatot szenvedő adós elleni követelésnek beszámításra való felhasználását.

6. §.

Az 1—3. 3-ok rendelkezései nem zárják ki a zárlatot szenvedő ellen a zárlat elrendelése előtt keletkezett címen alapuló következő követelések érvényesítését:

1. tartásdíjak és életjáradékok;
2. biztosítási díjak;
3. bér- és haszonkövetelések;
4. a szolgálati viszonyból eredő követelések, ideértve a mezőgazdasági, kereskedelmi vagy ipari munkaviszonyból eredő követeléseket is;
5. adók, illetékek, egyéb köztartozások, valamint a munkásbiztosító pénztárak járulékkövetelései.

A zárgondnok a kir. kincstári jogügyi igazgatóság hozzájárulásával köteles ezeket a követeléseket a zárlati vagyon jövedelmeiből kielégíteni, még pedig legkésőbb a kir. kincstári jogügyi igazgatósághoz intézett felszólítástól számított 30 nap alatt.

E §. mellett a 3.512/1915. M. E. számú rendelet 9. §-ának rendelkezései is alkalmazást nyernek.

II. Jogok bejelentése.

7. §

A zárlat elrendelését az azt elrendelő vizsgálóbíró a hazaáruló utolsó belföldi lakóhelye szerint, ilyennek hiányában pedig a hazaáruló vagyonának fekvése szerint illetékes kir. törvényszékkel közli, avégett, hogy a bíróság a hazaáruló vagyoni helyzetének megállapítása céljából mindazokat, akik a hazaáruló ellen a hazaáruló bűncselekmény elkövetése előtt követelést vagy egyéb jogot szereztek, megfelelő határidő kitűzésével vagyonjogi igényeiknek és követeléseiknek bejelentésére kötelezze.

Bejelentési kötelezettség alá esnek; a hazaárulót terhelő lejárt vagy lejárandó, peresített vagy csak ezután peresíthető, megítélt, de még nem végrehajtható, továbbá ítélet vagy egyéb közokirat alapján már végrehajtható és esetleg végrehajtás alatt is álló mindazok a vagyonjogi igények és követelések, amelyek az igénylőt a hazaárulóval szemben bármily jogcímen megilletik. A telekkönyvileg bejegyzett követelések vagy jogok nem esnek bejelentési kötelezettség alá, ha a hitelező vagy az igénylő csak abból az ingatlan vagyonból igényel kielégítést, amelyre a követelés vagy jog be van jegyezve.

Aki igényét vagy követelését az előbbi bekezdések ellenére a megszabott határidő alatt be nem jelenti, igényére vagy követelésére nézve a hazaárulónak az államra szálló vagyonából nem követelhet kielégítést, kivéve, ha legkésőbb a vagyonnak az államra szállását kimondó ítélet jogerőre emelkedéséig igényét vagy követelését szabályszerűen bejelenti és kimutatja, hogy a bejelentést hibáján kívül mulasztotta el.

Az e rendelet életbelépte előtt elrendelt zárlat esetében a kir. kincstári jogügyi igazgatóság kéri az 1. bekezdésben meghatározott kir. törvényszéknél a bejelentés iránti eljárás megindítását.

8. §.

A kir. törvényszék a 7. §-ban említett értesítés vagy kérelem beérkezte után hirdetményt bocsát ki, amelyben a 7. §. utolsóelőtti bekezdésében megjelölt jogkövetkezményre figyelmeztetéssel a bejelentésre naptárszerű megjelöléssel három havi határidőt tűz.

A hirdetményt a hivatalos lapban egyszer, továbbá a hazaáruló utolsó belföldi lakóhelyén, vagy ehhez legközelebb eső helyen, ha pedig belföldön lakóhelye nem volt, vagyona fekvésének helyén vagy ehhez legközelebb eső helyen megjelenő valamelyik hirlapban legalább egyszer, de legfölebb háromszor hivatalból közzé kell tenni és ezenfelül a hazaáruló utolsó lakóhelyén, illetőleg vagyona fekvésének helyén és a szomszédos községekben a szokásos módon köztudomásra kell hozni, végül a hirdetményt kibocsátó bíróság hirdető tábláján ki kell függeszteni. A hazaáruló ismert hozzátartozóinak, ha lakó- vagy tartózkodó helyük is ismeretes, a hirdetményt kézbesíteni kell.

Ha a zárlat alatt álló vagyon értéke ezer koronát meg nem halad, a kir. törvényszék vagy a hivatalos lapban, vagy a helyi hirlapban való közzétételt vagy mindkettőt mellőzheti.

A hirlapi hirdetés költsége a kir. kincstárt terheli. A hirlapi hirdetésről a kir. törvényszék gondoskodik és annak költségeit az irodaátalányból előlegezi. E költségeket a kir. kincstári jogügyi igazgatóság az irodaátalánynak megtéríti.

9. §.

A bejelentés a kitűzött határidő alatt a hirdetményt kibocsátó kir. törvényszéknél ügyvédi ellenjegyzéssel ellátott vagy két előttemező tanú jelenlétében aláírt vagy kézjeggyel ellátott iratban egy példányban adható be, vagy a személyazonosság kellő indokolása után a 7. §-ban megjelölt törvényszék előtt, vagy e törvényszék székhelyén kívül bármelyik járásbíróság előtt jegyzőkönyvbe is mondható (Pp. 135. és 138. §.).

A bejelentésnek tartalmaznia kell:

1. a jogosultnak — esetleg igazolt jogutódának — nevét, állását (foglalkozását) és lakóhelyét (esetleg tartózkodási helyét), utca, házszám megjelölésével;

2. a bejelentett jog megjelölését s ha követelésről van szó, a követelés jogcímét, a keletkezésének idejét, összegét és lejárati idejét és ha a követelés záloggal, jelzáloggal vagy más módon biztosítva van, ennek a megjelölését is;

3. esetleg annak megjelölését, hogy a bejelentett jog iránt melyik bíróságnál van per, meghagyási eljárás, vagy végrehajtási eljárás folyamatban.

A bejelentett jogra vonatkozó bizonyítékokat meg kell jelölni és az okiratokat a bejelentéshez vagy eredetiben, vagy másolatban (kivonatban) mellékelni kell.

Az írásban beadott bejelentés hiányainak pótlására a Pp. 140. §. 2—6. bekezdése megfelelő alkalmazást nyer.

Ha a bejelentést járásbíróságnál mondták jegyzőkönyvbe: ez a bíróság a bejelentést tartalmazó jegyzőkönyvet mellékleteivel együtt a hirdetményt kibocsátó törvényszékhez eredetiben haladéktalanul áttenni köteles.

Ha a bejelentés jegyzőkönyvbe mondása vagy postára adása a kitűzött határidő alatt megtörtént, az a körülmény, hogy a jegyzőkönyv vagy a postára adott bejelentés elkésetten érkezett a törvényszékhez, nem szolgálhat okul a bejelentés visszautasítására.

10. §.

A bejelentési határidő lejárta után a kir. törvényszék a beérkezett bejelentéseket mellékleteikkel együtt a kir. kincstári jogügyi igazgatóságnak adja ki.

11. §.

Az e rendelet szerinti eljárásban a kir. törvényszéknél egyes bíró jár el.

12. §.

Ha a bejelentett követelések a meglevő vagyont meghaladják, a kir. kincstári jogügyi igazgatóság a hazaáruló ellen a csőd megnyitását kérheti.

Abból az okból, hogy a kir. kincstári jogügyi igazgatóság a zárlat feloldását vagy a csődeljárás megindítását nem kérte, harmadik személy a kincstár ellen kártérítési követelést nem érvényesíthet.

13. §.

A bejelentett igények és követelések megállapításáról, valamint az igénylők és a hitelezők kielégítéséről és általában az államra szállott vagyon felszámolásáról és hovafordításáról külön rendelet fog intézkedni.

III. Vegyes és záró rendelkezések

14. §.

A jelen rendelet alapján felfüggesztett perekben és a 2. §. alá eső végrehajtási ügyekben az igénylő vagy a hitelező a felfüg-

gesztés megszüntetését és az eljárás folytatását, illetőleg a végrehajtás elrendelését vagy folytatását csak akkor kérheti, ha igazolja, hogy a bíróság a hazaáruló vagyonára elrendelt zárlatot jogerősen feloldotta.

Ha a bíróság a zárlatot jogerősen feloldotta, az igénylő vagy a hitelező kereseti és végrehajtási joga a zárlat alól feloldott vagyonra akkor is feléled, ha ezt a jelen rendelet 7. §-ának utolsóelőtti bekezdése értelmében elvesztette volna.

15. §.

A bejelentési eljárással felmerült költséget a bejelentő felek maguk viselik. Az e rendelet szerinti eljárásban a beadványok és egyéb iratok illetékmentesek.

16. §.

A hazaárulók vagyonának zárlat alá vételéről szóló 3.512/1915. M. E. számú rendelet 13. §-a 1. bekezdésének 3. pontjában megállapított három hónapi határidő hat hónapra emeltetik fel és az említett pont a következő rendelkezéssel egészíttetik ki:

Ha a kir. kincstári jogügyi igazgatóság a zárlat elrendelése előtt értesül arról, hogy a terhelt ellen hazaáruló bűncselekmény miatt folyamatba tett bűnvádi eljárás jogerős befejezést nyert és a zárlatot utóbb elrendelik, ezt az állam igényeinek érvényesítésére irányuló polgári kereset megindításának elmulasztása miatt csak akkor lehet feloldani, ha a kir. kincstári jogügyi igazgatóság a polgári keresetet a zárlatot elrendelő határozatnak vele történt közlésétől számított hat hónap alatt sem indította meg.

17. §.

A jelen rendelet kiegészítéséül esetleg szükséges részletes szabályokat az igazságügyminiszter állapítja meg.

18. §.

A jelen rendelet 1918. évi junius hó 15. napján lép életbe.

Rendelkezéseit azokban az ügyekben is alkalmazni kell, amelyekben a zárlatot e rendelet életbelépte előtt rendelték el.

E rendelet hatálya Horvát-Szlavonországokra nem terjed ki.

Budapest, 1918. évi június hó 7-én.

Házinyúlbőröknek hadicélra való átvétele.

A m. kir. minisztérium 2.990/1918. M. E. számú rendelete a házinyulbőröknek hadicélokra átvétele tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

Mindazok (szűcsök és timárok is), akik nyers avagy kikészített, de festetlen házinyulbőrt a jelen rendelet életbelépésének napján birtokukban (őrizetükben) tartanak, úgyszintén mindazok, akik a jelen rendelet hatálya alatt utóbb ily bőr birtokába jutnak (ily bőrt őrizetbe vesznek), kötelesek készletüket, amennyiben a jelen rendelet annak eladását (2. §. 3. bekezdése) vagy feldolgozását (3. §.) kifejezetten meg nem engedi, avagy a kereskedelemügyi miniszter a készletet az 5. §-on alapuló igénybevétele alól a 10. §. alapján fel nem menti, a készlet mennyiségére való tekintet nélkül a Budapesti Katonai Bőrátvételi Intézetnek (Budapest, IV., Molnár-utca 53. szám) átvételre az alábbi rendelkezések értelmében bejelenteni, az elszállításra elkészíteni és az intézet utasításának megfelelően beszolgáltatni. A készlet birtokosa készletével egyébként nem rendelkezhetik, azt fel nem használhatja és fel nem dolgozhatja, hanem köteles készletét az elszállítás időpontjáig gondosan megőrizni és a romlástól megóvni.

2. §.

A készlet birtokosa (őrzője) az 1. §-ban megszabott átvételre való bejelentést köteles a jelen rendelet életbelépésének napján birtokában (őrizetében) volt készlet tekintetében legkésőbb a jelen rendelet életbelépését követő 7-ik napon, az utóbb birtokába (őrizetébe) került készletek tekintetében pedig azontúl minden második héten szombaton a közvetlenül megelőző napon volt állapot szerint megtenni és a bejelentést a jelzett postán ajánlott levélben a »Budapesti Katonai Bőrátvételi Intézet« címére elküldeni. A bejelentésben részletesen fel kell tüntetni a bőröknek a

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi julius hó 26-án kelt 167. számában.

7. §-ban meghatározott árak szempontjából figyelembe jövő minőségét, súlyát, a raktározás helyét és a birtokos (őrző) nevét és lakóhelyét.

Azon készletek tekintetében, amelyek a bejelentésre megszabott napon vasúton vagy hajón fuvarozás alatt állanak, a bejelentést a címzett köteles megérkezésük után a legközelebbi alkalommal megtenni.

Azok a készlettulajdonosok, akik a jelen rendelet életbelépése napján meglevő készlete vagy később két hét alatt összegyűlő készlete 2.500 darabnál kevesebb, készletüket akár egészen, akár részben a bejelentésre megszabott napig szabadkézből eladhatják olyan kereskedőknek, akik az iparhatóságtól a 390/1917. M. E. sz. (a Budapesti Közlönynek 1917. évi február hó 16. napján megjelent 38. számában kihirdetett) rendelet 2. §-a alapján juh-, bárány- és kecskebőröknek vásárlására jogosító igazolványt kaptak és a készlettulajdonosok, ha ezt megteszik, az ilykép eladott készlet tekintetében az átvételre való bejelentés kötelezettsége alól mentesülnek. A készletnek azt a részét, amelyet tulajdonosa az átvételre való bejelentés helyett vásárlásra jogosult ily kereskedőnek előzőleg önként el nem adott, átvétel végett az 1. §-nak megfelelően feltétlenül be kell jelenteni.

A szabadkézből vásárlásra feljogosított kereskedők a jelen §. alapján megvett készleteket szintén kötelesek az 1. §-nak megfelelően átvételre bejelenteni.

3. §.

Házinyulbőrkikészítő és konfekcionáló üzemek (szűcsök és timárok is) az 1. §. meghatározása alá eső azokat a bőröket, amelyek üzemükben a jelen rendelet életbelépésének napján kikészítés, festés avagy konfekcionálás alatt állanak, csak akkor kötelesek a 2. §-nak megfelelő átvételre bejelenteni, ha azokat az 1918. évi szeptember hó 26. napjáig készre nem festik, illetőleg nem konfekcionálják.

4. §.

Az 1. §. értelmében átvételre felajánlott készletek felett a »Budapesti Katonai Bőrátvételi Intézet« rendelkezik és a készlet birtokosa (őrzője) köteles a készletet az intézet felhivására és utasításának megfelelően beszolgáltatni.

A beszolgáltatandó árút az ár szempontjából figyelembe jövő minőségek szerint különválasztva kell csomagolni és a csomagokat a szokásos fuvarozási jelzésen felül a 7. §-ban megadott minőségi jelzéssel is el kell látni.

A csomagokban levő bőrök darabszámát a göngyöletre rá kell irni, még pedig a minőségi jelzés alá jobbfelől és a darabszámot jelző számot alá kell huzni, pl. így:

B. F. 21. (fuvarozási jelzés),
W. K. A. (minőségi jelzés),
600 (darabszám megjelölése).

Úgy a minőségi jelzést, mint a darabszámot legalább 20 cm. nagyságban jól olvashatóan kell a csomagra ráírni.

Az árú elküldésével egyidejűleg a Katonai Bőrátvételi Intézethez be kell küldeni:

1. az árújegyzéket, amelyben a beküldő nevét és lakóhelyét, az árú raktározási helyét (megye, község), a feladási állomást, továbbá minőségenkint a csomagolás módját, a csomagokra alkalmazott számot és jelet, a csomagok darabszámát és súlyát fel kell tüntetni;

2. a feladás és a hivatalos mázsálást igazoló okmányokat.

5. §.

Az 1. §. értelmében átvételre bejelentett készleteket a honvédelmi miniszter a hadiszolgáltatásokról szóló 1912: LXVIII. t.-c. 24. §-a alapján a jelen rendelet erejénél fogva hadicélokra igénybevetteknek jelenti ki.

6. §.

A Budapesti Katonai Bőrátvételi Intézetnek beszolgáltatott bőrökért járó térítést a 7. §-ban megszabott árak alapulvételével az említett intézet mellett a 390/1917. M. E. számú rendelet 6. §-a szerint működő becslőbizottság állapítja meg.

Ha a fél a becslőbizottság által megállapított térítéssel nincsen megelégedve, igényeit az 1912: LXVIII. t.-c. 33. §-a szerint érvényesítheti.

7. §.

A Budapesti Katonai Bőrátvételi Intézetnek beszolgáltatott házinyulbőrökért járó térítés a következő egységárak alapulvételével állapittatik meg:

I. Nyersbőrök.

Minőség	Jelzés	Kilogramm Súly 100 darabonként	100 darabonkénti átlagsúly	Darabonkénti ár koronában
Téli házinyulbőrök . .	W. K. A.	18, 10 és több		1·20
	W. K. B.	12, 10 és 18-ig	16	1·—
Nyári házinyúlbőrök .	S. K.	5, 10, 12-ig	8·50	0·45
Fehér szücscélokra alkalmas házinyulbőrök . .	W. K. C.	5, 10—12-ig	8·50	0·70
Fiók házinyulbőrök (Mäuschen)	M.	5-ig		ár kor.-ban kg. 1·50

Ezek az árak ép, hibátlan, légszáraz nyersbőrökre vonatkoznak.

Pállott, de még használható téli nyulbőrökért a nyári nyulbőrökre megállapított térítési ár jár. Oly bőrszállítmányokért, amelyek a fent feltüntetett átlagsúlyokat el nem érik és silányabb minőségű árúkat tartalmaznak, a fent megadott legmagasabb árak alapulvételével százalékos levonás alakjában megállapított kisebb térítés jár.

A csomagolásért (zsákokért) göngyölegenkint 6 korona térítés jár. Minden göngyölegben legalább 600 téli, illetőleg 800 nyári házinyulbőr avagy ennek megfelelő számú fiókházinyulbőr csomagolandó. Kisebb göngyölegek csomagolásáért (zsákért) megfelelően kisebb térítés jár.

Fenti árak a rakodó állomáshoz való szállítási költségeket is magukban foglalják. A szokásos zsinórozáshoz használt zsinór (kötél) azonban a bőrök árában térítendő meg.

II. Kikészített, festetlen bőrök.

Minőség	Darabonkénti ár koronákban
Téli házinyulbőr	1·75
Fehér bőrök 100 db.-ként 4·5 kg. átlagsúlyban	1·20

Ezek az árak hibátlan, jól kikészített, selejtes bőröket nem tartalmazó, elsőrendű bőrökre vonatkoznak.

Hibás, selejtes bőrökért, továbbá könnyű téli és nyári házinyulbőrökért megfelelően kisebb térítés jár.

Fenti árak a rakodó állomáshoz való szállítási költségeket is magukban foglalják. A göngyölés szokásos zsinórozása (kötél), illetőleg a szállításhoz használt láda a bőrök árában térítendő meg.

Minden kikészített darab forgalombahozatala előtt a kikészítő cégnek cégbélyegzőjével jól olvashatóan és tartósan bélyegzendő le.

Aki nyers avagy kikészített bőrkészletét nem az intézetnek, hanem a 2. §. 3. bekezdésében említett kereskedőnek adja el, az csak a jelen §-ban megállapított térítésnél 10 %-kal kisebb árt számíthat fel. Ennél magasabb ár kikötése tilos és a többletre nézve hatálytalan.

8. §.

Az 1. §. meghatározása alá eső házinyúlbőrök adás-vétele iránt a jelen rendelet életbelépte előtt kötött ügyletek, amennyiben az árú átadásával (szállítás céljából szállító cégnél való beraktározással, fuvarozásra való feladással) még teljesítve nem lettek, hatályukat vesztik.

9. §.

Az 1. §. meghatározása alá eső nyúlbőröket vasúton, hajón, gépkocsin, tengelyen vagy bármi más módon — ideértve a postai forgalmat is — a község (város) területén kívül eső helyre csak a

kereskedelemügyi miniszternél való előzetes bejelentés és csak az általa kiállított szállítási igazolvány mellett szabad szállítani. A szállítási igazolványt a fuvarlevélhez, illetőleg postai szállítólevélhez hozzá kell fűzni és azt az árút felvevő állomásnak (hivatalnak) annak jeléül, hogy az igazolvány szállításra már felhasználtatott és újból nem használható, keletbélyegzőjével le kell bélyegeznie.

10. §.

A jelen rendelet rendelkezése alól a kereskedelemügyi miniszter indokolt esetben kivételeket engedhet.

11. §.

A jelen rendeletben foglalt rendelkezések hatályosságának biztosítására külön ellenőrző közegek alkalmazhatók. Ezek a rendelet által érintett üzemeket és raktárakat bármily időben megtekinthetik és nekik kívánságukra az összes üzleti könyvek, levelezések és egyéb feljegyzések megtekintését meg kell engedni.

12. §.

Aki a jelen rendelet hatálya alá eső cikkeket a 9. §. ellenére közforgalmú vasuton vagy postán előzetes bejelentés és szállítási igazolvány nélkül felad, vagy ily cikket a jelen rendelet ellenére hajón, gépkocsin vagy tengelyen vagy bármi más módon előzetes bejelentés és igazolvány nélkül szállít vagy szállíttat, továbbá az, aki a jelen rendelet valamely egyéb rendelkezését megszegi vagy kijátssza, vagy a hatósági ellenőrzést meghiusítja, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el s hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Ha megállapítható annak a nyereségnek mennyisége, amelyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés kétezer koronán felül a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet.

Az elkobzásra és a kihágás miatt eljárásra hivatott hatóságra nézve a 390/1917. M. E. számú rendelet 11. §-a irányadó.

13. §.

Ez a rendelet kihirdetése napján lép életbe. Hatálya kiterjed a Magyar Szent korona Országainak egész területére.

Horvát-Szlavonországokban ezt a rendeletet, amennyiben végrehajtása az ottani önkormányzat körébe tartozik, a bán hajtja végre.

Budapest, 1918. évi július hó 6-án.

Hordók forgalombahozatala és maximális ára.

A m. kir. minisztérium 3.728/1917. M. E. számú rendelete a boroshordók bejelentése, záralávétele és legmagasabb árának megállapítása tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

Mindazok, akik a jelen rendelet életbelépte előtt bor vagy szesz eltartására alkalmas fahordót eladás céljából készítettek vagy ezután készítenek, továbbá azok, akik ilyen hordók eladásával üzletszerűleg vagy csak alkalmilag is foglalkoznak, kötelesek a jelen rendelet életbelépte napján meglevő összes ilyen hordókészleteket, valamint a jelen rendelet hatályának tartama alatt ezután készítendő, illetőleg beszerzendő hordókat az alábbi rendelkezések szerint bejelenteni.

2. §.

A jelen rendelet életbeléptének napján meglevő s e rendelet hatálya alá eső hordókészletét a bejelentésre kötelezett legkésőbb az 1917. évi október hó 10-ik napján, az ezután készítendő, illetőleg beszerzendő hordókat pedig — mindaddig — míg ez a rendelet hatályban van — hetenként egyszer, még pedig a hét utolsó napján — a mellékelt minta szerint készítendő bejelentési lapon — a bejelentési lap rovatainak pontos kitöltése mellett köteles a következő bekezdésben megjelölt hatóságoknak bejelenteni még pedig úgy, hogy a bejelentési lap legkésőbb a fent megállapított napokon ajánlott levélben postára tétessék vagy az illetékes hatóságoknál közvetlenül benyujtassék.

A bejelentési lapokat két egyenlő példányban kell kiállítani s az egyik példányt a m. kir. földmívelésügyi miniszterhez, a másikat pedig azon törvényhatóság első tisztviselőjéhez (alispán, polgármester) kell benyujtani, amelynek területén a hordók vannak.

A bejelentési lapon a bejelentésre kötelezettnél (annak üzleti helyiségeiben, raktáraiban vagy bárhol másutt) levő összes hordó-

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi október hó 6-án kelt 231. számában.

készlet, tehát mind a használt, mind az új hordók pontosan feltüntetendők és pedig azok is, amelyeket a bejelentésre kötelezett esetleg már eladott, de a vevőnek még el nem szállított. Ez utóbbiakat azonban az eladatlan hordóktól elkülönítve kell a bejelentési lapon feltüntetni s az eladott, de még el nem szállított hordókról külön kimutatást kell a bejelentési laphoz csatolni s e kimutatásban pontosan fel kell tüntetni a vevő nevét, foglalkozását, lakását, továbbá az eladott hordók darabszámát, minőségét (használt, vagy új, tölgyfa, bükkfa stb.) és ürtartalmát.

3. §.

A bejelentett hordókról a törvényhatóság első tisztviselője nyilvántartást köteles vezetni.

4. §.

Az 1. §. szerint bejelentés alá eső hordók a jelen rendelet erejénél fogva zár alá vétetnek. Azokból — a jelen rendelet 7. §-a szerint szükséges hatósági utalvány nélkül — senkinek semmit eladni, elajándékozni vagy másként elidegeníteni, sőt kölcsönadni sem szabad. Ellenben a tulajdonos köteles ezen hordókat a rendelet hatályának tartama alatt — mindaddig, amíg azokat az illetékes hatóság által a 7—9. §-ok szerint kiállítandó utalványokra ki nem szolgáltatja — megőrizni, rendesen kezelni és jókarban tartani.

5. §.

A bejelentési kötelezettség és a záralávétel nem terjed ki azokra a hordókra, amelyek

a) a m. kir. kincstárnak, vagy a katonai igazgatásnak birtokában vannak;

b) a jelen rendelet életbeléptekor a bortermelők, bortermelői szövetkezetek, borkereskedők, vendéglősök és korcsmárosok tulajdonában és tényleges birtokában is voltak, amennyiben azoknak mennyisége nem haladja meg az illetők saját szükségletét.

A fenti *a)* és *b)* pontok alatt említettek azonban, ha akarják, bejelentés alá nem eső hordóikat szintén bejelenthetik. Az ilyen önkéntes bejelentéseknél követendő eljárásra nézve is a jelen rendelet 2. §-ának második és harmadik bekezdéseiben foglalt rendelkezések az irányadók.

6. §.

A hordók adásvétele tárgyában a jelen rendelet életbelépte előtt kötött szerződések érvényességét — amennyiben azok megkötését az eladó vagy a vevő hitelérdemlőleg igazolja — ez a rendelet nem érinti. Az ilyen hordók átvételéhez is a 7—9. §§-ok szerint kiállítandó utalvány szükséges s e nélkül azokat az eladó a vevőnek ki nem adhatja.

7. §.

A jelen rendelet hatályának tartama alatt olyan fahordót, amely boroshordóul való használatra alkalmas, csakis a 7—9. §-ban körülirt hatósági utalvány ellenében és pedig csakis az utalványban megnevezett egyén részére s az ugyanott megállapított ürtartalommal szabad eladni vagy más módon elidegeníteni. Kivéve azt az esetet, ha a hordó borral megtöltve a borral együtt kerül eladásra.

Az előbbi bekezdés rendelkezése nemcsak azokra terjed ki, akik a bejelentés megtételére kötelezve vannak, hanem — a jelen rendelet 5. §-ának *a)* pontjában említettek kivételével — általában mindenkire, aki hordót eladni kiván.

Hordókra szóló utalványt elsősorban a bortermelők részére a folyó évi termés beszüretelésének céljára kell kiállítani.

Az utalvány kiállítására annak a törvényhatóságnak az első tisztviselője (alispán, polgármester) illetékes, amelynek területén a kérelmező szőlője vagy pincéje van,ahova a hordó szükséges. Az illető tisztviselőnek az utalvány kiállítása előtt meg kell győződnie arról, vajjon csakugyan van-e kérelmezőnek a kért hordókra szüksége és csak a tényleg szükséges mennyiségre adhat utalványt.

Az utalványtkérők szükséglete lehetőleg az ugyanazon törvényhatóság területén levő hordókészletekből fedezendő. Ehhez képest a törvényhatóság első tisztviselője, a törvényhatósága területéről bejelentett s a 3. §. szerint nyilvántartandó hordókészletek erejéig ezekre a készletekre kell, hogy kiállítsa az utalványokat kivéve azt az esetet, amikor a más törvényhatóság területéről vett hordókra nézve a rendelet életbelépte előtt kötött adásvételi ügylet lebonyolításáról van szó.

8. §.

Arra az esetre, ha a hordók iránti kereslet olyan nagy volna, hogy attól lehetne tartani, hogy azt a törvényhatóság területén levő eladó készletből nem lehet teljesen kielégíteni, akkor az utalvány kiállítására jogosított hatóságnak — a kért hordómennyiség aránylagos leszállítása mellett — az utalványt kisebb mennyiségre kell kiállítani.

Ha pedig a törvényhatóság területén levő készlet már kimerült, ezt az utalványt kiállító hatóságnak az utalványban meg kell jegyeznie s ilyen esetben az utalvánnyal annak tulajdonosa más törvényhatósághoz fordulhat, melynek első tisztviselője abban az esetben, ha az ő törvényhatósága területén levő készlet, az ott vezetett nyilvántartás szerint megengedi, az utalványt láttamozza s a felet oda utalja, ahol még fedezheti szükségletét.

9. §.

A jelen rendelet hatálya alá eső hordókészletek tulajdonosa az illetékes hatóság által kiállított, illetőleg a 8. §-ban körülirt esetben láttamozott utalványon feltüntetett ürtartalmú hordók kiadását

meg nem tagadhatja, hanem a 15. §-ban megállapított büntetés s az ott említett elkobzás terhe alatt köteles azokat az utalványban megnevezett félnek vagy megbizottjának haladéktalanul kiszolgáltatni s azokért a 10. §. szerint megállapított legmagasabb árnál többet követelnie vagy elfogadnia tilos, kivéve azt az esetet, amikor a jelen rendelet életbelépte előtt eladott hordók szállításáról van szó, amikor is az az ár marad érvényben, amely az adásvevési ügylet megkötése alkalmával megállapíttatott.

10. §.

Vármegyei törvényhatóságokban az alispán, Budapest székesfővárosban, valamint Fiume városban és kerületében a tanács, más városi törvényhatóságokban a polgármester, szakértők előzetes meghallgatása után megállapítani köteles a jelen rendelet alapján eladásra kerülő hordókért követelhető legmagasabb árat.

A legmagasabb ár megállapításánál figyelemmel kell lenni a hordó minőségére s mindenesetre külön kell megállapítani egyrészt a tölgyfából, továbbbá a másféle fából készült új hordókért, másrészt a használt, de jókarban levő hordókért követelhető legmagasabb árat.

A használt hordók legmagasabb árából, amennyiben azok javítás nélkül nem használhatók s oly javításról van szó, amelyet szakmabeli iparos által kell végeztetni, a javítási munkákért a vevő által fizetett összeg levonandó. Ez a levonás azonban a legmagasabb ár felét túl nem lépheti.

Az 1—3. bekezdések szerint megállapítandó legmagasabb árak a jelen rendelet szerint bejelentési kötelezettség alá nem eső hordók adásvétele esetén is érvényesek.

A hordók legmagasabb árát megállapító határozatok ellen, birtokon kivül, felebbezésnek van helye a kereskedelemügyi m. kir. miniszterhez.

A felebbezést a határozat közlésétől számított 15 napon belül annál a hatóságnál kell benyujtani, illetőleg bejelenteni, melynek határozata ellen a felebbezés irányul.

11. §.

A bejelentésre kötelezettek a bejelentett készletekről pontosan raktárkönyveket kötelesek vezetni oly módon, hogy ebből a készlet mennyiségének változása és az, hogy abból mikor, kinek és hova mennyi szállíttatott el, bármikor megállapítható legyen.

12. §.

A földmívelésügyi miniszter, valamint az utalvány kiállítására jogosított hatóság jogosítva van arra, hogy a bejelentés bevárása nélkül, az ennek benyujtására kitűzött határidő lejárta előtt is, a helyszinén tartandó helyszini szemle és hivatalos felvétel útján megállapítsa a bejelentésre kötelezett feleknél levő hordókészleteket

s az ezekből már eladott, valamint még eladatlan mennyiséget s ez utóbbiakra a bejelentési határidő lejárta előtt is adhat utalványt.

A földmívelésügyi miniszter vagy meghatalmazottja, úgyszintén a közigazgatási hatóság jogosítva van a bejelentések helyességét s általában a hordókészítést és a hordóforgalmat ellenőrizni. Ennek lehetővé tétele végett a földmívelésügyi miniszternek vagy meghatalmazottjának, vagy a közigazgatási hatóságnak felszólítására mindenki köteles úgy a saját tulajdonában álló, valamint a bármi címen birtokában (kezelésében, őrizetében) levő hordókészletet — ideértve a már eladott, de még el nem szállított hordót is — feltárni, az általa előállított, vagy forgalomba hozott hordók mennyiségére, felhasználására, eladására s általában hovafordítására vonatkozó felvilágosításokat és pedig a jelen rendelet életbeléptét megelőző időre is megadni s az ezek igazolására szükséges könyveket és iratokat is felmutatni. Ez a rendelkezés nemcsak azokra terjed ki, akik a hordók bejelentésére kötelezve vannak, hanem általában mindenkire, kivéve az 5. §. *a)* pontjában körülirt hatóságokat.

13. §.

A földmívelésügyi miniszter a jelen rendelet végrehajtása végett szükséges egyéb intézkedéseket saját hatáskörében teheti meg.

Felhatalmaztatik továbbá a földmívelésügyi miniszter arra is, hogy az idei bortermés leszüreteléséhez, valamint a hadsereg részére szállítandó borokhoz szükséges hordókat a bejelentésre kötelezettektől a 10. §. szerint megállapított legmagasabb árakon igénybevehesse (rekvirálhassa).

14. §.

A jelen rendelet életbeléptének napjától kezdve fából készült hordót a magyar szent korona országainak területén kivül eső helyre csakis a földmívelésügyi miniszter által kiállított szállítási igazolvánnyal szabad szállítani.

15. §.

Aki e rendeletnek, vagy a földmívelésügyi miniszter által a 13. §. alapján kiadandó rendeleteknek rendelkezéseit megszegi vagy kijátssza, vagy megszegésüknél vagy kijátszásuknál bármi módon közreműködik, az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha megállapítható annak a nyereségnek a mennyisége, amelyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés kétezer koronán felül a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet.

Ama készlet tekintetében, melyre nézve a kihágást elkövették, a törvény értelmében elkobzásnak van helye. A rendőri büntető eljárás során elkobzandó készlet értékének egyötöde a feljelentőt

Melléklet a 3.728/1917. M. E. számú rendelethez.

Hordóbejelentőlap.

1. A bejelentő neve: .....

2. A bejelentő foglalkozása: .....

3. A bejelentő lakóhelye: .....vármegye.....község

.....utca.....házszám

4. Mennyi az a birtokában, kezelésében vagy őrizetében levő hordókészlet, amely 1917. évi október 5-én még eladatlan volt? és pedig:

Az egyes hordók ürtartalma	Tölgyfahordó				Bükkfahordó				Másféle fából készült hordó			
	uj		használt		uj		használt		uj		használt	
	drb	összesen hl.	drb	összesen hl.	drb	összesen hl.	drb	összesen hl.	drb	összesen hl.	drb	összesen hl.
1 hl-ig												
1— 4 hl-ig												
4— 8 »												
8— 15 »												
15— 30 »												
30—100 »												
100 hl-en felül												
Összesen . .												

5. Mennyi olyan hordó van birtokában, kezelésében vagy őrizetében, amelyet 1917. évi október 5-ikéig eladott, de a vevőnek

5. Mennyi olyan hordó van birtokában, kezelésében vagy őrizetében, amelyet 1917. évi október 5-ikéig eladott, de a vevőnek még el nem szállított? és pedig:

Az egyes hordók ürtartalma	Tölgyfahordó				Bükkfahordó				Másféle fából készült hordó			
	uj		használt		uj		használt		uj		használt	
	drb	összesen hl.	drb	összesen hl.	drb	összesen hl.	drb	összesen hl.	drb	összesen hl.	drb	összesen hl.
1 hl-ig												
1— 4 hl-ig												
4— 8 »												
8— 15 »												
15— 30 »												
30—100 »												
100 hl-en felül												
Összesen . .												

6. Hol vannak a hordók elhelyezve (beraktározva)? (Vármegye, község, utca, házszám.)

7. Saját tulajdonát képezik-e a hordók a bejelentőnek?

8. Ha nem saját hordói, akkor ki a hordók tulajdonosa, s mi címen és mily célból vannak a hordók a bejelentőnél?

9. Az 5. pont alatt felsorolt hordókból kinek és mennyi volt 1917. október 5-ike előtt eladva? (Azon esetre, ha a hordót megvevő felek nevei és lakóhelye helyszűke miatt a bejelentőlapon fel nem sorolhatók, akkor erről külön kimutatás csatolandó a bejelentőlaphoz.)

Kelt.....

.....
(Aláírás.)

illeti, többi része a felmerült költségek levonásával a hadi rokkantak segélyalapja javára fordíttatik.

E kihágások miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak, az államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

16. §.

A pénzügyminiszter az ezen rendelet ellenére be nem jelentett, elrejtett vagy eltitkolt hordókészleteket a pénzügyőrséggel felkutattathatja, zár alá vétetheti és lefoglaltathatja. Az ekként zár alá vett és lefoglalt készleteket a pénzügyőrség haladéktalanul jelentse be az illető törvényhatóság első tisztviselőjének.

A rendőri hatóságok és a pénzügyőrség ügyelnek arra, hogy a hordóknak a jelen rendelet megszegésével való forgalombahozatala s különösen az ország határán át való kivitele megakadályoztassék.

A pénzügyőrség eljárásának módozatai és a pénzügyőrséget megillető jutalékok megállapítása tárgyában a pénzügyminiszter saját hatáskörében intézkedik.

17. §.

E rendelet kihirdetésének napján lép életbe és 1917. évi november hó 30-ig marad hatályban, kivéve a magyar szent korona országain kivül eső helyre szállítandó hordókhoz szükséges szállítási igazolványokra a 14. §-ban megállapított rendelkezést, amely ezután is hatályban marad.

Kelt Budapesten, 1917. évi október hó 5-ik napján.

Hüvelyes termények zár alá vétele és forgalombahozatala.

A m. kir. minisztérium 3.219/1918. számú rendelete az 1918. évi bab-, borsó-, lencse-, lóbab- és takarmányborsótermésnek zár alá vétele és forgalombahozatala tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

I. Az 1918. évi bab-, borsó-, lencse-, lóbab- és takarmányborsótermésnek zár alá vétele.

1. §.

Az 1918. évi termésű, akár étkezési, akár takarmányozási célra szolgáló mindennemű babot, borsót, lencsét, lóbabot és takarmányborsót (őszi és tavaszi borsót, vadborsót stb.) csak a miniszterium rendelkezései értelmében és az általa megállapitott feltételek mellett szabad árusitani, vagy egyébként forgalomba hozni és felhasználni.

Evégből minden termelőnek az előbbi bekezdésben emlitett termése a közélelmezés és a közszükséglet célszerű biztositása érdekében zár alá helyeztetik és afelett a termelő a jelen rendelet hatályosságának ideje alatt csak a jelen rendeletben megszabott korlátok között rendelkezhetik.

A jelen rendelet alkalmazásában termelőnek kell tekinteni azt is, aki az 1918. évi termésből munkabér vagy konvenció fejében kap a termelőtől babot, borsót, lencsét, lóbabot vagy takarmányborsót. Ehhez képest a zár alá vétel a munkabér vagy konvenció fejében kapott ily terményekre is kiterjed és birtokosuk azokkal szintén csak a jelen rendeletben megszabott korlátok között rendelkezhetik.

A hatóság szükség esetén elrendelheti a termelő által kellő indok nélkül ki nem csépelt hüvelyes készleteknek a termelő költségére közerővel leendő kicséplését.

---

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi julius hó 31-én kelt 171. számában.

2. §.

A termelő zár alá vett termésének azt a részét, amelyet az alábbi bekezdések értelmében saját házi és gazdasági szükségletének fedezésére magának megtarthat, erre a célra szabadon felhasználhatja.

A saját házi és gazdasági szükséglet megállapításánál csak az 1919. évi augusztus hó 15. napjáig terjedhető időt lehet számításba venni. Azt, hogy a babból, borsóból, lencséből és lóbabból házi szükséglet címén a termelő a háztartásában természetben ellátást élvező személyek után fejenkint mennyit vehet számításba, illetőleg azt, hogy a lóbabból és takarmányborsóból (őszi és tavaszi borsó, vadborsó stb.) állatállománya takarmányozására mennyit használhat fel, a viszonyokhoz képest akár a törvényhatóság egész területére egységesen, akár annak egyes részeire eltérően, a törvényhatóság első tisztviselője állapitja meg.

Az előző bekezdés szerint takarmányozásra visszatartható mennyiségen felül gazdasági szükséglet címén csak a vetőmag és a természetben kiszolgáltatandó terménybeli járandóságok vehetők számításba.

A termelőnek nem csupán a termés helyén, hanem másutt levő gazdaságában felmerülő, ott nem fedezett szükségletei is számításba vehetők.

Hogy kataszteri holdankint mennyi vetőmagot lehet visszatartani, azt a törvényhatóság területére nézve — még pedig vagy egységesen vagy járásonkint eltérően — a törvényhatósági gazdasági érdekképviselet és a m. kir. gazdasági felügyelőségnek meghallgatásával a törvényhatóság első tisztviselője állapitja meg.

A törvényhatóság első tisztviselője a házi és gazdasági szükséglet fedezésére megállapitott mennyiségről köteles az Országos Közélelmezési Hivatalhoz az 1918. évi szeptember hó 1. napjáig jelentést tenni. Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető minister a szükséglet fedezésére a törvényhatóság első tisztviselője által a jelen §. 2. bekezdése alapján megállapitott mennyiség mértékét — a gazdasági szükségletre vonatkozólag a földmívelésügyi miniszterrel egyetértőleg — megváltoztathatja.

3. §.

A termelő zár alá vett termésének a saját házi és gazdasági szükségletét meghaladó s a jelen rendelet értelmében vásárlásra jogosultnak még el nem adott részét köteles borsóból, takarmány borsóból és lencséből 1918. évi szeptember hó 30-ig, babból és lóbabból 1918. évi október hó 31-ig akár irásban vagy szóban, akár a 2,201/1918. M. E. számú rendelet értelmében alakitott terményátvevőbizottságok útján vagy közvetlenül a Hadi Termény Részvénytársaságnak (Budapest, V., Nádor-utca 9. szám) vagy pedig a társaság bizományosának megvételre felajánlani. Az átvevőbizottság a felajánlott mennyiségeket köteles haladéktalanul a Hadi

Termény Részvénytársasággal közölni. A termelő zár alá vett termésének a saját házi és gazdasági szükségletét meghaladó részével egyébként nem rendelkezhetik, azt fel nem használhatja, fel nem őröltetheti, fel nem etetheti, fel nem dolgoztathatja, el nem idegenitheti, sem azon másnak jogot nem engedhet. A termelő, aki ennek ellenére termésének a saját házi és gazdasági szükségletét meghaladó részét felhasználja, felőrölteti, feleteti, feldolgozza vagy termésével olyan személy részére rendelkezik, akiről tudja, hogy a jelen rendelet szerint vásárlási jogosultsága nincsen vagy hogy azt túllépi, ezért a jelen rendelet szerint felel.

A megtörtént felajánlásról a fél részére irásbeli elismervényt kell kiszolgáltatni.

A Hadi Termény Részvénytársaság köteles a megvételre felajánlott babot, borsót és lencsét, valamint lóbabot és takarmányborsót azon az áron, mely a 764/1918. M. E. sz. rendeletben (l. Budapesti Közlönynek 1918. évi február hó 23. napján megjelent 45. számában) megállapitott legmagasabb árnak megfelel, a felektől átvenni. Ez a legmagasabb ár csak az üzleti forgalomban szokásos követelményeknek megfelelő árúra vonatkozik. Kevésbé jó minőségű árúért csak megfelelően alacsonyabb ár fizetendő. Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter felhatalmaztatik, hogy az általa meghatározott időpontig a termelő által a Hadi Termény Részvénytársaságnak megvételre felajánlott s tényleg leszállitott hüvelyesekért a 764/1918. M. E. sz. rendeletben megállapitott legmagasabb áron felül külön ártöbbletet állapitson meg.

4. §.

A zár alá vétel a terményeknek végrehajtás útján való lefoglalását nem akadályozza; a lefoglalt terményeket azonban végrehajtási úton eladni csak akkor szabad, ha azoknak a közélelmezés vagy a közszükséglet céljára való megszerzése iránt intézkedés nem történik. A foglalásról evégből a kiküldött (birósági végrehajtó) a Haditermény Részvénytársaságot értesiteni köteles.

II. Készletek árusitása.

5. §.

A termelő a jelen rendelet hatálya alá eső terményeket más részére, mint a Hadi-termény Részvénytársaság részére, csak az 1918. évi szeptember hó 30. napjáig és pedig amennyiben a 7. és a 8. §. másként nem rendelkezik, kizárólag az illető község (város) területén közvetlen fogyasztás céljára vagy oly kereskedő (szövetkezet) és árusitó részére árusithatja, aki az ily terményeknek megvásárlására a Haditermény Részvénytársaságtól megbizást kapott.

A házi és gazdasági szükséglet számitásba vételének idejére e címen vásárolható terménymennyiségre nézve a jelen rendelet 2. §-ának szabályai irányadók.

Kereskedők (szövetkezetek, árúsitók) meglevő, valamint a jelen §. első bekezdése alapján vásárolt készleteiket kötelesek a Haditermény Részvénytársaságnak átadni. Azt, hogy a kereskedőnek a Haditermény Részvénytársaság az átadott hüvelyesekért mily jutalékot fizet, az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter állapitja meg.

6. §.

Az 5. §. alapján vásárolt vagy egyébként szerzett terményeket a szerző fél, amenynyiben azokat családi vagy gazdasági viszonyainak változása miatt eladni kivánja, csak a Haditermény Részvénytársaságnak, e társaság bizományosának avagy az 5. §. értelmében vásárlásra jogosultaknak adhatja el.

7. §.

A termelők zár alatt álló lóbab és takarmányborsó (őszi és tavaszi borsó, vadborsó stb.) készletükből egy-egy termelőnek vetőmagul csak egy métermázsát meg nem haladó mennyiséget adhatnak el.

8. §.

Oly kereskedők (szövetkezetek), akik kerti és gazdasági magvak árusitásával eddig is foglalkoztak, lóbabot és takarmányborsót (őszi és tavaszi borsót, vadborsót stb.) vetőmagul a törvényhatóság területén közvetlenül is vásárolhatnak, de csak olyanoktól, akiknek eladásra szánt ilyen magkészlete tiz-tiz q-t meg nem halad.

A vevő a jelen §. alapján vásárolt mennyiségeket csak a Haditermény Részvénytársaság útján adhatja el és köteles az ilykép megvásárolt készleteket hetenkint a Haditermény Részvénytársaságnak vagy bizományosának bejelenteni.

A jelen §. rendelkezései egyébként nem érintik a kerti és gazdasági magvak forgalombahozatala tárgyában kiadott 3,350/1916. M. E. sz. rendeletet (l. Budapesti Közlönynek 1916. évi október hó 10. napján megjelent 232. számában).

9. §.

A közérdekből vagy kiviteli célokra egyébként szükséges bab-, borsó-, lencse-, lóbab- és takarmányborsómennyiségek beszerzéséről a Hadi Termény Részvénytársaság gondoskodik, s a termények kivitele csak a Hadi Termény Részvénytársaság útján történhetik.

A Hadi Termény Részvénytársaság bizományosai kötelesek vásárlásaik megkezdése előtt a Hadi Termény Részvénytársaság által részükre kiállitott s akár csak hüvelyesek, akár egyéb termények vásárlására is jogositó igazolójegyet a vásárlás helye szerint illetékes főszolgabirónál (polgármesternél) láttamozás végett bemutatni és a hatóságnak felhivásra felmutatni.

III. Vételár.

10. §.

A jelen rendelet alapján eladott terményekért, amennyiben jelen rendelet másként nem intézkedik, nem köthető ki magasabb vételár, annál, mely az érvényben álló hatóságilag megállapitott legmagasabb árnak megfelel.

Ezzel ellenkező megállapodás ártöbblet tekintetében hatálytalan.

IV. Ügyletek hatálya.

Büntető rendelkezések.

11. §.

A jelen rendelet ellenére kötött ügylet teljesitését a vevő nem követelheti és az ügyletből a netalán adott előleg visszafizetésén felül egyéb jogot nem érvényesithet.

A jelen rendelet értelmében a vásárlásra jogosulttal kötött ügyletet az eladó a kikötött feltételeknek megfelelően pontosan köteles teljesiteni és evégből a vevő a közigazgatási hatóságnaksegélyét is igénybe veheti. Ha az eladó oly terményeket, amelyeket a jelen rendelet szerint a vásárlásra jogosultnak érvényesen eladott, a szerződésnek megfelelően a vevőnek át nem adja, azokat a hatóságnál a közélelmezés és közszükséglet céljára olyan áron veheti igénybe, mely az eladót a vevővel kötött szerződés értelmében a jelen rendelet szerint megilleti.

12. §.

Kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

1. az a termelő, aki az 1918. évi termésből babot, borsót, lencsét, lóbabot, vagy takarmányborsót olyan személy részére idegenit el, akiről tudja, hogy a jelen rendelet szerint nem jogosult vásárlásra, vagy hogy jogosultságát túllépi, valamint az a termelő, aki ily terményt a 3. §. ellenére a Hadi Termény Részvénytársaságnak vagy e társaság bizományosának megvételre fel nem ajánlja vagy azokkal egyébként a jelen rendelet ellenére rendelkezik;

2. az az 5., 6., 7. és 8. §. szerint vásárlásra jogosult, aki az idézett 5., 6., 7. és 8. §. valamely rendelkezését megszegi;

3. aki olyan ügyletet közvetit, melyről tudja, hogy a jelen rendelet rendelkezéseibe ütközik;

4. aki az 1918. évi termésű lóbabért, takarmányborsóért (őszi és tavaszi borsóért, vadborsóért) a jelen rendelettel megállapitott legmagasabb árnál magasabb árt követel, elfogad, igér vagy ad;

5. a Hadi Termény Részvénytársaságnak az a bizományosa, valamint a bizományosnak minden olyan alkalmazottja, megbizottja vagy albizományosa, aki a jelen rendelet intézkedéseit megszegi, amennyiben cselekménye a 773/1916. M. E. számú rendeletbe ütközik, aszerint felel.

Ha megállapitható annak a nyereségnek a mennyisége, amelyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénz-

büntetés kétezer koronán felül a megállapitott nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet.

Ama készlet tekintetében, amelyre nézve a kihágást elkövették, a törvény értelmében elkobzásnak van helye. Az elkobzott készlet értékének egyötöde a feljelentőt, többi része a felmerült költség levonásával a Hadi Rokkantak Segélyalapját illeti. Nem lehet elkobozni azt a készletet, mely a birtokost a jelen rendelet értelmében saját házi és gazdasági szükséglete címén megilleti.

E kihágások miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak, az államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországokban e kihágások miatt az ottani jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

V. Záró rendelkezések.

13. §.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter felhatalmaztatik arra, hogy az 1918. évi bab-, borsó-, lencse-, lóbab- és takarmányborsótermésnek zár alá vételét, illetőleg átvételét a jelen rendelettől eltérőleg is szabályozhassa, a készletek bejelentését és igénybevételét elrendelhesse és a szükséghez képest megfelelő pótintézkedéseket léptessen életbe.

14. §.

A jelen rendelet hatálya alá eső terményeket ipari célokra vásárolni tilos. Azt pedig, hogy ipari feldolgozásra mily mennyiségeket és mily feltétel mellett lehet feldolgozni, az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter az érdekelt miniszterekkel egyetértőleg állapitja meg.

15. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya, amennyiben ez a rendelet a magyar szent korona országainak egész területén hatályos törvényben szabályozot jogviszonyokra vonatkozik, Horvát-Szlavonországokra is kiterjed.

A Horvát-Szlavonországokra kiterjedő rendelkezéseket, amennyiben végrehajtásuk nem a központi kormányt illeti, ott a bán hajtja végre.

Azoknál az intézkedéseknél, amelyek a jelen rendelet szerint az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter hatáskörébe tartoznak, Horvát-Szlavonországokban az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető minisztér helyett a bánt kell érteni.

Azokat a tennivalókat, amelyeket a jelen rendelet a Hadi Termény Részvénytársaság feladatkörébe utal, Horvát-Szlavonországokban az ottani Országos Ellátási Részvénytársaság (Zemaljska Opskrba d. d. u Zagrebu) látja el.

Budapest, 1918. évi julius hó 29-én.

Ingatlanok forgalmának szabályozása.

A m. kir. minisztérium 4.000/1917. M. E. számú rendelete az ingatlanok forgalma tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

Hatósági hozzájárulás ingatlanok elidegenítéséhez, bérbe vagy haszonbérbe adásához.

1. §.

E rendelet hatályosságának területén mindaddig, mig ez a rendelet életben van, ingatlant csak a hatóság hozzájárulásával lehet elidegeníteni vagy pedig tiz évet meghaladó időre bérbe vagy haszonbérbe adni. Az elidegenítés, valamint a bérbe- vagy haszonbérbeadás a hatóság hozzájárulásának hiányában érvénytelen.

A hatóság hozzájárulását bármelyik fél kérheti.

Semmis minden olyan megállapodás, amely a hatósági hozzájárulás megtagadásának esetére a felek bármelyikét az érvénytelenség törvényes jogkövetkezményein túlmenő hátránynyal sújtja.

Semmis minden olyan megállapodás is, amely a jelen rendelet kijátszására irányul.

Kivétel.

2. §.

Nem szükséges az 1. §-ban említett hozzájárulás:

1. ha az ingatlan törvényhatósági joggal felruházott vagy rendezett tanácsú város belsőségének területén fekszik;

2. ha a felek egyike az állam, törvényhatóság, az Országos Központi Hitelszövetkezet (1898 : XXIII. t.-c.) vagy a Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetsége (1911 : XV. t.-c.);

3. ha hitelt érdemlően kimutatják, hogy a felek egymásnak egyenes ágon rokonai vagy unokatestvérnél nem távolabbi oldalrokonai vagy pedig házastársak;

4. ha az elidegenítéshez vagy pedig a bérbe- vagy a haszonbérbeadáshoz az ingatlan felügyeletére hivatott bíróság, erre hiva-

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi október hó 27-én kelt 249. számában.

tott törvényhatóság vagy ennél magasabb fokú hatóság, a 3.574/1915. M. E. számú (R. T. 1.587. l.) rendelet 23. §-ának hatálya alá eső ingatlanokra nézve a kormányhatósági megbizott, az 1.820/1917. M. E. számú (Budapesti Közlöny 118. sz.) rendelettel megállapított hatáskörében az Országos Hadigondozó Hivatal vagy a most idézett rendelet 14. §-ában említett hatóság vagy szerv törvényes hatáskörében már hozzájárult;

5. kisajátítás esetében.

A belsőség megállapítására az adókataszter az irányadó.

Hozzájárulás megadására hivatott szervek.

3. §.

A földmívelésügyi miniszter a belügyminiszterrel egyetértve a helyi viszonyok figyelembevételével körzetenkint jelöli ki azokat a közegeket, akiknek hatáskörébe tartozik az 1. §-ban említett hatósági hozzájárulás kérdésében a döntés.

A földmívelésügyi miniszter a belügyminiszterrel egyetértve, az említett hatósági tennivalókat törvény alapján keletkezett bizottságokra vagy evégből külön alakított szervekre is bizhatja.

Jogorvoslat.

4. §.

A hatósági hozzájárulást megtagadó határozat ellen a felek részéről, a hozzájárulást megtagadó határozat ellen pedig a földmívelésügyi miniszter részéről megállapított esetekben közérdekből egyfokú felebbvitelnek van helye a földmívelésügyi miniszterhez. Közérdekből felebbvitellel élhet a törvényhatóság tiszti ügyésze, a gazdasági felügyelő és ha erdőről van szó, az erdőfelügyelő.

A földmívelésügyi miniszter a felebbvitelt gazdasági szakbizottságának (1908 : VII. t.-c. és XXXIX. t.-c.) meghallgatásával intézi el.

Ingatlan átengedése a hozzájárulás hiánya esetében.

5. §.

Ha a jelen rendelet hatálya alatt kötött valamely visszterhes jogügylet a hatóság hozzájárulásának hiányában érvénytelen (1. §.), a földmívelésügyi miniszter a hozzájárulást megtagadó határozat jogerőre emelkedésétől számított harminc nap eltelte előtt az elidegenítőhöz felhivást intézhet avégből, hogy az ingatlant készpénzfizetésért az államnak vagy annak engedje át, akit beleegyezésével a földmívelésügyi miniszter evégből kijelölt. E joggal a földmívelésügyi miniszter állandó gazdasági szakbizottságának meghallgatása után és csak akkor él, ha az elidegenítésre szánt ingatlanra hadirokkantaknak, hadiözvegyeknek, hadiárváknak, vagy általában hadiszolgálatban állott személyeknek ingatlanhoz juttatása, gazdasági munkásházak (1907 : XLVI. t.-c.) építése, kisbirtokosok erősítése vagy számuknak szaporítása végett szükség van.

Az 1. bekezdésben említett felhivásra az elidegenítő köteles az ingatlant készpénzfizetésért az államnak, illetőleg a felhivásban kijelölt személynek átengedni. Ha a földmívelésügyi miniszter úgy találja, hogy a kikötött ellenérték nem felel meg az ingatlan értékének, ezt kérelemre birói becslés útján kell megállapítani és az ingatlant a megállapított birói becsáron kell átadni.

Az említett felhivás közlésével a jogügyletben megjelölt szerző fél helyébe szerzőként az állam, illetőleg az lép be, akit a földmívelésügyi miniszter evégből kijelölt.

A földmívelésügyi miniszter e kijelölése alapján megszerzett ingatlanra nézve kikötheti, hogy az ingatlant csak hozzájárulásával vagy az általa megbizott szerv hozzájárulásával lehet megterhelni. Ezt a terhelési korlátozást a földmívelésügyi miniszter rendelkezése alapján a telekkönyvbe fel kell jegyezni.

Ingatlanok elidegenítése árverésen.

6. §.

Önkéntes árverés esetében az 1—4. §-ok megfelelő értelemben nyernek alkalmazást.

Az 1—4. §-ok végrehajtási árverés esetében is alkalmazást nyernek azzal az eltéréssel, hogy az árverési vételtől a hatósági hozzájárulás csak akkor tagadható meg, ha nyilvánvaló, hogy az árverés a jelen rendelet kijátszását célozza; a földmívelésügyi miniszter azonban a végrehajtási árverési vételtől a hozzájárulást más okból is megtagadhatja, de csak úgy, ha egyuttal a következő bekezdésben említett értesítést kiadja.

Mind önkéntes árverés, mind végrehajtási árverés esetében az 5. §. is alkalmazást nyer azzal az eltéréssel, hogy a földmívelésügyi miniszter az 5. §-ban említett felhivás helyett az árverési iratok felérkezésétől számított harminc napon belül a telekkönyvi hatóságot arról értesíti, hogy az ingatlant az árverési vételáron az állam vagy a miniszter által kijelölt személy kivánja megszerezni. Ezzel az értesítéssel az árverési vevő jogaiba az állam, illetőleg az lép, akit a földmívelésügyi miniszter kijelölt.

Átmeneti rendelkezés.

7. §.

Ez a rendelet nem nyer alkalmazást a hatályba lépésének napja előtt létrejött azokra a jogügyletekre, amelyek alapján az ingatlant a szerző fél a jelen rendelet hatályba lépte előtt már tényleg birtokba vette és művelte vagy használta, feltéve, hogy mindezt helyhatósági bizonyítvány igazolja, úgyszintén nem nyer ez a rendelet alkalmazást a hatályba lépésének napja előtt létrejött azokra a jogügyletekre sem, amelyekre vonatkozólag az okiratokat legkésőbben a rendelet hatályba lépésének napján a vagyonátruházási illeték kiszabása végett a megfelelő helyre vagy telekkönyvi bejegyzés végett a telekkönyvi hatósághoz már bemutatták, végül

azokra az árverésekre, amelyeket már a jelen rendelet hatályba lépése előtt foganatosítottak.

Büntető rendelkezés.

8. §.

Aki mint fél vagy megbizott tudva olyan ügylet kötésében vagy foganatosításában vesz részt, amely a jelen rendelet kijátszására indul, az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el s hat hónapig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha megállapítható annak a nyereségnek mennyisége, amelyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés 2000 koronán felül a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak mint rendőri büntető bíróságnak, a budapesti államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrség hatáskörébe tartozik.

A rendelet végrehajtása.

9. §.

A jelen rendelet végrehajtásához szükséges részletes szabályokat a földmívelésügyi miniszter és az igazságügyminiszter egyetértve állapítja meg.

Ugyanők hasonló módon rendelkeznek az ingatlanforgalomra vonatkozó adatok közzététele iránt.

Hatósági jóváhagyás.

10. §.

A jelen rendelet értelmében szükséges hatósági hozzájárulás nem pótolja azt a hatósági jóváhagyást, mely a jogügylethez egyéb jogszabály értelmében szükséges.

Életbelépés és területi hatály.

11. §.

Ez a rendelet 1917. évi november hó 1. napján lép életbe.

E rendelet hatálya Árva, Bereg, Gömör-Kishont, Krassó-Szörény, Liptó, Máramaros, Nyitra, Sáros, Szatmár, Szepes, Trencsén, Turóc, Ugocsa, Ung, Zemplén és Zólyom, továbbá Alsó-Fehér, Beszterce-Naszód, Brassó, Csík, Fogaras, Háromszék, Hunyad, Kis-Küküllő, Kolozs, Maros-Torda, Nagy-Küküllő, Szeben, Szilágy, Szolnok-Doboka, Torda-Aranyos és Udvarhely vármegyéknek, valamint Szatmárnémeti, Kolozsvár és Marosvásárhely törvényhatósági joggal felruházott városoknak területén fekvő ingatlanokra terjed ki.

E rendelet hatályát a földmívelésügyi miniszter Horvát-Szlavonországok területének kivételével a felmerülő szükséghez

képest, a minisztertanács hozzájárulásával, rendelettel kiterjeszthető az előbbi bekezdésben nem említett más területeken fekvő ingatlanokra is.

Budapest, 1917. évi október hó 12-én.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter 44.620/1917. F. M. sz. rendelete az ingatlanok forgalmáról szóló 4.000/1917. M. E. számú rendelet értelmében szükséges hatósági hozzájárulásra hivatott szervek kijelölése tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium által az ingatlanok forgalmáról 4.000/1917. M. E. szám alatt kibocsátott rendelet 3. §. alapján a belügyminiszterrel egyetértve a következőket rendelem:

A hozzájárulás megadására hivatott szervek.

1. §.

Az ingatlanok elidegenítéséhez vagy pedig tiz évet meghaladó időre bérbe vagy haszonbérbe adásához a 4.000/1917. M. E. számú rendelet 1. §-a értelmében szükséges hatósági hozzájárulás kérdésében döntésre hivatott szervek a következők:

1. Árva, Liptó, Trencsén, Turóc és Zólyom vármegye területén fekvő ingatlanokra nézve a felvidéki miniszteri kirendeltség (székhelye: Zsolna);

2. Gömör-Kishont, Sáros, Szepes és Zemplén vármegye területén fekvő ingatlanokra nézve az eperjesi miniszteri kirendeltség (székhelye: Eperjes);

3. Bereg, Máramaros, Szatmár, Ugocsa és Ung vármegyék területén fekvő ingatlanokra nézve a hegyvidéki miniszteri kirendeltség (székhelye: Munkács);

4. Nyitra vármegye, továbbá Szatmárnémeti város területén fekvő ingatlanokra nézve az ingatlan fekvése szerint illetékes közigazgatási bizottság gazdasági albizottsága (1913 : X. t.-c. 70. §.);

5. Alsó-Fehér, Beszterce-Naszód, Hunyad, Kolozs, Krassó-Szörény, Szeben, Szolnok-Doboka és Torda-Aranyos vármegye, továbbá Kolozsvár törvényhatósági joggal felruházott város területén fekvő ingatlanokra nézve a kolozsvári miniszteri kirendeltség (székhelye: Kolozsvár);

6. Brassó, Csík, Fogaras, Háromszék, Maros-Torda, Nagy-Küküllő, Kis-Küküllő és Udvarhely vármegye, továbbá Marosvásárhely törvényhatósági joggal felruházott város területén fekvő ingatlanokra nézve a marosvásárhelyi miniszteri kirendeltség (székhely: Marosvásárhely);

7. Szilágy vármegyében fekvő ingatlanokra nézve a nagyváradi miniszteri kirendeltség (székhelye: Nagyvárad).

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi október hó 27-én kelt 249. számában.

2. §.

Amennyiben az ügyek nagy száma vagy más körülmény kívánatossá teszi, a földmívelésügyi miniszter az 1. §-ban nem említett más közigazgatási hatóság tagját is megbizhatja azzal, hogy a 4.000/1917. M. E. sz. rendelet 1. §-ában említett ügykört hatósága területén a kijelölt szerv nevében megbizása keretében ellássa. Ezt a megbizást a Budapesti Közlönyben közzé kell tenni.

A rendelet közhirré tétele.

3. §.

Mindazokban a községekben (városokban), amelyekre ennek a rendeletnek hatálya kiterjed, úgy ennek a rendeletnek, mint a 4.000/1917. M. E. sz. rendeletnek lényeges tartalmát a községi előljáróság (városi tanács) a szokásos módon azonnal közhirré tenni és a közhírré tételt annyiszor, amennyiszer szükségesnek mutatkozik és valahányszor magasabb hatóság kivánja, megismételni köteles.

Életbelépés.

4. §.

Ez a rendelet a 4.000/1917. M. E. számú rendelettel egyidőben, 1917. évi november hó 1. napján lép életbe.

Budapest, 1917. évi október hó 12. napján.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter és a m. kir. igazságügyminiszter 44.621/1917. F. M. sz. rendelete az ingatlanok forgalmáról 4.000/1917. M. E. szám alatt kibocsátott rendelet végrehajtása tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium által az ingatlanok forgalmáról 4.000/1917. M. E. szám alatt kibocsátott rendelet 9. §-a alapján a következőket rendeljük:

A kérelem előterjesztése.

1. §.

Az ingatlanok elidegenítése vagy pedig tiz évet meghaladó időre bérbe vagy haszonbérbe adásához a 4.000/1917. M. E. számú rendelet 1. §-a értelmében szükséges hatósági hozzájárulás kieszközlése végett az érdekelt fél a földmívelésügyi minisztenek 44.620/1917. F. M. szám alatt kiadott vagy pedig később kiadandó rendeletével kijelölt szervhez forduljon.

A hozzájárulás kieszközlése végett a jogügyletről készült okiratot be kell mutatni. Az okirat egyszerű másolatával együtt kérvénnyel vagy kérvény nélkül lehet bemutatni.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi október hó 27-én kelt 249. számában.

Az okiratok a községi előljáróságnál (városi tanácsnál) is bemutathatók, amely köteles azokat kisérő irattal azonnal az 1. bekezdésben említett szervhez juttatni.

2. §.

Ingatlan elidegenítése esetében, ha a hatósági hozzájárulás kivételével (telekkönyvi rendtartás 69. §-a) a telekkönyvi bekebelezéshez szükséges minden kellék megvan, a telekkönyvi rendtartásnak megfelelően felszerelt kérvényt a telekkönyvi hatóságnál is be lehet adni és a telekkönyvi hatóság azt telekkönyvi akadály nem létében rangsorának feljegyzése után a hozzájárulás kérdésében döntésre hivatott szervhez juttatja. Ha attól az okirat hatósági hozzájárulással ellátva érkezik vissza, a telekkönyvi hatóság a tulajdonjog elrendelt bekebelezését a kérvény feljegyzett rangsorában foganatosíttatja. A bekebelezés foganatosításával egyidejűleg törölni kell minden olyan bejegyzést, amelyet a kérvény rangsorának feljegyzését követő rangsorban a hatósági hozzájárulás megtagadásától függő joghatállyal jegyeztek be a telekkönyvbe.

Ha a hatóság az elidegenítéshez való hozzájárulást jogerősen megtagadta, a telekkönyvi hatóság a bejegyzési kérelem elutasításával egyidejűleg elrendeli a rangsor feljegyzésének törlését is.

Ha a telekkönyvi hatóság még a rangsor feljegyzésének törlése előtt értesül a 4.000/1917. M. E. számú rendelet 5. §-ának alkalmazásáról, a most említett §. alapján elrendelhető bejegyzést a feljegyzett rangsorban foganatosíttatja.

3. §.

A 2. §. megfelelő alkalmazást nyer akkor is, ha tiz évet meghaladó időre bérbe- vagy haszonbérbeadásnak telekkönyvi bekebelezését kérik.

Napló a kérelmekről.

4. §.

A hatósági hozzájárulás kérdésében döntésre hivatott szerv az 1—3. §-ok értelmében hozzá érkező kérelmeket, azokra vonatkozó határozatait és a következő §-ok szerint lényeges körülményeket az I. mintának megfelelő naplóba vezeti be. A napló sorszámát naptári évenként újból kell kezdeni. A kérelmeket semmi más lajstromba vagy iktatókönyvbe bevezetni nem kell. Ha az ügyek száma indokolja, az átruházó felek neve szerint mutatót is kell vezetni.

A személyesen beadott okiratról a fél kívánságára elismervényt kell adni.

A kérelem elintézése.

5. §.

A hatósági hozzájárulás kérdésében döntésre hivatott szerv az ügyleti felek rendelkezési jogát vizsgálni nem köteles, ellenben az

előtte ismeretes minden körülmény gondos számbavételével mérlegelje, vajjon a tervezett elidegenítés vagy bérbe- vagy haszonbérbeadás nem sért-e közérdeket, amelynek megvédését a 4.000/1917. M. E. számú rendelet célozza. Évégből hivatalból is tudakozódhatik, fontosabb esetekben tárgyalást tarthat, a helyszinére azonban költségének megtérítése ellenében csak a földmívelésügyi miniszter engedélyével szállhat ki. A tárgyalásra a gazdasági felügyelőt vagy ha erdőről van szó, az erdőfelügyelőt is meg kell hivni.

A hatósági hozzájárulást csak akkor lehet megtagadni, ha a döntésre hivatott szerv meggyőződése szerint az elidegenítés, bérbe- vagy haszonbérbeadás foganatba vétele a közérdeket sérti.

Ilyen esetek lehetnek különösen a következők:

1. ha a hatósági hozzájárulás ingatlanoknak egy kézben való halmozására vezetne, vagy ha nem segítene azon a környékbeli birtokmegoszláson, amely a közgazdaság követelményeivel ellenkezik;

2. ha az ingatlan földmíves kezéből olyannak kezébe jutna, aki nem maga míveli a földet;

3. ha mívelhető ingatlan olyannak kezébe kerülne, akitől az ingatlan okszerű mívelése és a termelés fokozása nem várható;

4. ha jelenségek merülnek fel arra nézve, hogy az ingatlant csupán azért szerzik meg, hogy árfelhajtással csakhamar továbbadják.

A kérelem teljesítése. Jogorvoslat közérdekből.

6. §.

Ha a hatósági hozzájárulás kérdésében döntésre hivatott szerv a bejelentett ügylethez hozzájárul, a hozzájárulás megadásáról azokban az esetekben, amelyekben a földmívelésügyi miniszter megállapítása értelmében közérdekből felebbvitelnek lehet helye, értesíti a tiszti ügyészt, a gazdasági felügyelőt és ha erdőről van szó, az erdőfelügyelőt, akik az értesítés elküldésétől számított tizenöt napon belül közérdekből felebbvitellel élhetnek. Értesítésük, ha az érdekelt fél külön értesítésüket fontos okból nem kéri, akként is történhetik, hogy az említett szerv részükre legfeljebb tizenöt naponkint áttekinthető kimutatást (II. számú minta) küld azokról az esetekről, amelyekben a hozzájárulást időközben megadta. Erre az értesítésre sincs szükség abban az esetben, ha az a hatósági közeg, aki közérdekből felebbyitellel élhetne, a határozatról a 4. §-ban említett napló megtekintése útján már értesült, vagy ha az 5. §. értelmében kitűzött tárgyaláson résztvett. Előbbi esetben a felebbvitel határidejét a napló megtekintésétől, utóbbi esetben a határozat meghozatalától kell számítani.

A hozzájárulás megadásától számított harminc nap eltelte után közérdekből felebbvitellel élni akkor sem lehet, ha az 1. bekezdésben említett tizenöt nap még nem is telt el.

A forgalom megkönnyítése végett közérdekből felebbvitellel a földmívelésügyi miniszter részéről megállapított esetekben is csak akkor szabad élni, ha a hozzájárulás nyilvánvalóan az 5. §-ban említett rendelkezések ellenére adatott meg. A törvényhatóság tiszti ügyésze, a gazdasági felügyelő vagy az erdőfelügylő mindenesetre éljen felebbvitellel, ha erre felsőbbsége utasítja.

A hatósági hozzájárulás kérdésében döntésre hivatott szerv a nála kellő időben beadott felebbvitelt az iratokkal és a netán szükséges felvilágosító jelentéssel együtt haladéktalanul felterjeszti a földmívelésügyi miniszterhez.

Eljárás a hozzájárulás jogerőre emelkedése után.

7. §.

A kérelmet előterjesztő felet a hatósági hozzájárulás megadásáról külön nem kell értesíteni, hanem a jogügyletről bemutatott okiratot, amennyiben közérdekből felebbvitellel nem éltek vagy ily felebbvitelnek a 6. §. értelmében helye nincs, megfelelő záradékkal kell ellátni. (Pl. „A . . . . kirendeltség a 4.000/1917. M. E. számú rendelet értelmében hozzájárult" Aláírás. Hivatalos pecsét.)

Záradék reá vezetése után az okiratot a kérelmező félnek kell visszaadni, a 2. és 3. §-ban említett esetekben pedig a telekkönyvi hatósághoz kell visszajuttatni.

A kérelem elsőfokú megtagadása. Jogorvoslat.

8. §.

Ha a hatósági hozzájárulás kérdésében döntésre hivatott szerv a hozzájárulást megtagadja, a hozzájárulás megtagadásáról a feleket azonnal értesíti. A felek az értesítéstől számított tizenöt nap alatt élhetnek felebbvitellel. Felebbvitelüket a 6. §. utolsó bekezdésének megfelelően fel kell terjeszteni a földmívelésügyi miniszterhez.

Ha a földmívelésügyi miniszter a hozzájárulást megadja, a bemutatott okiratot ő látja el megfelelő záradékkal s a félnek leendő visszaadás, a 2. és 3. §. esetében pedig a telekkönyvi hatósághoz juttatás végett az 1. bekezdésben említett szervnek küldi meg.

Eljárás a hozzájárulás jogerős megtagadása esetében.

9. §.

Ha a hozzájárulást megtagadó határozat ellen a felek egyike sem él kellő időben felebbvitellel, a hatósági hozzájárulás kérdésében döntésre hivatott szerv az ügyletről bemutatott okiratot megfelelő záradékkal ellátja (Pl. „A . . . . kirendeltség a hozzájárulást a 4.000/1917. M. E. számú rendelet értelmében jogerősen megtagadta." Aláírás. Pecsét). Az iratokat azután a kérelmező félnek visszaadja, a 2. és 3. §-ban említett esetekben pedig a telekkönyvi hatósághoz juttatja 2. §. 2. bekezdés). Ha az ingatlan alkal-

mas arra, hogy a 4.000/1917. M. E. számú rendelet 5. §-a alkalmazásával megszerezzék, az említett szerv az iratokat előbb a földmívelésügyi miniszterhez, minden ismert részletre kiterjedő indokolt jelentéssel, kellő időben felterjeszti.

Az okirat eredeti (első) példányát csak akkor kell a félnek visszaadni, ha a 4.000/1917. M. E. számú rendelet 5. §-ának alkalmazására nem kerül a sor.

10. §.

Ha a hatósági hozzájárulást a földmívelésügyi miniszter tagadja meg, a 8. §. 2. bekezdését és a 9. §-t kell megfelelő értelemben alkalmazni.

Eljárás árverés esetében.

11. §.

Árverés esetében, ha a bíróság azt nem semmisíti meg s utóajánlattal kellő időben senki sem él, a telekkönyvi hatóság az árverési jegyzőkönyvet és az 1881 : LX. t.-c. 174. §-a 2. bekezdésének esetében a meghatalmazást köteles az árverési iratokkal együtt mielőbb a hatósági hozzájárulás kérdésében döntésre hivatott szervhez juttatni és még ha az egyéb szükséges kellékek megvannak is, az árverési vevőnek vételi bizonyítványt csak akkor adhat s az árverési vevő tulajdonjogának bejegyzését csak akkor rendelheti el, ha a hatóság a 4.000/1917. M. E. számú rendelet 1. §-a értelmében szükséges hozzájárulást megadja.

A hozzájárulás kérdésében döntésre hivatott szervek önkéntes árverés esetében a hozzájárulás megadásánál vagy megtagadásánál a jelen rendelet 4—10. §-ainak megfelelő alkalmazásával járnak el. Ugyanígy járnak el végrehajtási árverés esetén is, azonban figyelemmel vannak arra, hogy a hozzájárulás megtagadásának csak a 4.000/1917. M. E. számú rendelet 6. §-ában említett esetekben van helye.

Ha a telekkönyvi hatóság arról értesül, hogy a hatósági hozzájárulást megtagadták és ha a 4.000/1917. M. E. számú rendelet 6. §-ában említett értesítés a megszabott határidőben nem érkezik be, az árverést sikertelennek kell tekinteni.

Bármely okból rendel a telekkönyvi hatóság újabb árverést, az előbbi bekezdéseket megfelelően kell alkalmazni.

Az újabb árverésen sem a saját, sem más nevében árverelőként nem vehet részt az, aki az ingatlant azon a korábbi árverésen megvette, amelytől a hatósági hozzájárulást megtagadták.

Életbelépés.

12. §.

Ez a rendelet a 4.000/1917. M. E. számú rendelettel egyidőben, 1917. évi november hó 1. napján lép életbe.

Budapest, 1917. évi október hó 12. napján.

I. számú minta a 44.621/1917. F. M. számú rendelethez.

Napló

az ingatlanok elidegenitéséhez, bérbe- vagy haszonbérbeadásához szükséges hozzájárulásokról.

Sorszám	A kérelem		Az ingatlant		Az ingatlan						A bemutatott jogügylet		Hozzájárulásról szóló határozat						Záradékkal ellátott okirat		Okiratot személyesen átvevő aláírása	A rendelet 5. §-át kinek javára alkalmazták	Megjegyzések és aláírások
	kitől (név, állás, lakóhely stb.) vagy mely hatóságtól érkezett be	mikor	átadó	szerző	melyik községben fekszik	kataszteri helyrajzi száma	telekkönyvi	művelési ága	területe kat. hold	területe négyzetöl	közelebbi megjelölése	lényegesebb feltételei (vételár, haszonbér stb.)	első-fokon megadó	első-fokon megtagadó	kivel lett közölve	mikor	ellen felebbvitellel ki élt	ellen felebbvitellel mikor	másod-fokon megadó	másod-fokon megtagadó	kinek küldetett el vagy adatott át	mikor			
			neve, állása (foglalkozása), lakóhelye, a személyére vonatkozó többi minden ismert adattal																				

Jegyzetek. Az ingatlan helyrajzi számára, művelési ágára és területére vonatkozó adatokat csak annyiban kell a naplóba bevezetni, amennyiben a bemutatott okirat tartalmazza. Az okiratból netán hiányzó adatot azzal az adattal kell pótolni, amellyel azt az okirat pótolja (pl. helyrajzi szám helyett: utca és házszám).

II. számú minta a 44.621/1917. F. M. számú rendelethez.

Értesítés

az ingatlanok elidegenitéséhez, bérbe- vagy haszonbérbeadásához szükséges hozzájárulásokról.

A napló sorszáma	Ingatlant		Az ingatlan						A bemutatott jogügylet		Hozzájárulás		Megjegyzések
	átadó	szerző	melyik községben fekszik	kataszteri helyrajzi száma	telekkönyvi helyrajzi száma	művelési ága	területe kat. hold	területe négyzetöl	közelebbi megjelölése	lényegesebb feltételei (vételár, haszonbér)	elsőfokon megadatott	elsőfokon megtagadtatott	
	neve, állása (foglalkozása), lakóhelye, a személyére vonatkozó többi minden ismert adattal												

540

A m. kir. földmívelésügyi miniszter 170.096/1917. F. M. számú rendelete az ingatlanok forgalmáról 4.000/1917. M. E. sz. a. kibocsátott rendelet 3. §-ában említett külön szerv alakítása s az ezzel kapcsolatos rendelkezések tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium által az ingatlanok forgalmáról 4.000. 1917. M. E. szám alatt kibocsátott rendelet 3. §-a alapján a belügyminiszterrel egyetértve a következőket rendelem:

1. §.

A földmívelésügyi miniszter az ingatlanok forgalmáról szóló 4.000/1917. M. E. számú rendelet 3. §-ának második bekezdése értelmében Kolozsvár székhellyel külön bizottságot alakít, amelynek neve Erdélyrészi Ingatlanforgalmi Bizottság. Ennek a bizottságnak feladata az ingatlanok elidegenítéséhez, vagy pedig 10 évet meghaladó időre bérbe, vagy haszonbérbe adásához a 4.000/1917. M. E. számú rendelet 1. §-a értelmében szükséges hatósági hozzájárulás kérdésében a földmívelésügyi miniszter által megállapított jelentősebb esetekben a kolozsvári és marosvásárhelyi kirendeltség felterjesztésére elsőfokon dönteni.

A jogügyletről készült okiratokat a hatósági hozzájárulás kieszközlése végett az előbbi bekezdésben említett esetekben is a 44.621/1917. F. M. számú rendeletnek megfelelő módon a kolozsvári, illetőleg a marosvásárhelyi miniszteri kirendeltségnél kell bemutatni, amely azokat döntés végett az Erdélyrészi Ingatlanforgalmi Bizottsághoz juttatja. A bizottság döntése után az iratokat ugyancsak az említett kirendeltségek útján kell visszajuttatni.

2. §.

Az Erdélyrészi Ingatlanforgalmi Bizottság elnökből, 6 rendes tagból és 18 kültagból áll.

A bizottság elnökét és rendes tagjait a földmívelésügyi miniszter nevezi ki. A kültagokat pedig helyi viszonyokkal ismerős egyének közül a bizottság választja.

A bizottság ügyrendjét a földmívelésügyi miniszter jóváhagyásával maga állapítja meg.

A bizottság előadóját, valamint a szükséges fogalmazó- és segédhivatali személyzetet a földmívelésügyi miniszter rendeli ki.

3. §

Az Erdélyrészi Ingatlanforgalmi Bizottság határozata ellen beadható jogorvoslatokra a 4.000/1917. M. E. számú rendelet és a 44.621/1917. F. M. számú rendelet vonatkozó szabályai irányadók. A felebbvitelt azonban nem a bizottságnál, hanem a kolozsvári, illetőleg a marosvásárhelyi kirendeltségnél kell felterjesztés végett beadni.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi november hó 20-án kelt 268. számában.

4. §.

A Szilágy vármegyében fekvő ingatlanokra nézve elsőfokon a jelen rendelet 1. §-ának bekezdésében említett esetekben az Erdélyrészi Ingatlanforgalmi Bizottság, a 4.000/1917. M. E. számú rendelet 1. §-a értelmében a szükséges hatósági hozzájárulás kérdésének többi eseteiben pedig a kolozsvári miniszteri kirendeltség dönt.

A 44.621/1917. F. M. számú rendelet 1. §-ának 7. pontja hatályát veszti.

5. §.

Ez a rendelet 1917. évi december hó 1. napján lép életbe.

Budapest, 1917. évi november hó 15-én.

A m. kir. minisztérium 4.950/1917. M. E. számú rendelete az ingatlanok forgalmáról szóló 4.000/1917. M. E. számú rendelet alkalmazása tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

A 4.000/1917. M. E. számú rendelet 3. §-ának 2. bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a földmívelésügyi miniszter 170.096. 1917. F. M. számú rendeletével Erdélyrészi Ingatlanforgalmi Bizottságot, 170.385/1917. F. M. számú rendeletével pedig Országos Ingatlanforgalmi Bizottságot szervezett. Ennek folytán a földmívelésügyi miniszter a 4.000/1917. M. E. számú rendelet 5. §-ának esetében nem az állandó gazdasági szakbizottságot hallgatja meg, hanem a 44.620/1917. F. M. számú rendelet 1. §-ának 5. és 6. pontjában és a 170.096/1917. F. M. számú rendelet 4. §-ának 1. bekezdésében említett területeken fekvő ingatlanokra nézve az Erdélyrészi Ingatlanforgalmi Bizottságot, más területeken fekvő ingatlanokra nézve pedig az Országos Ingatlanforgalmi Bizottságot.

A 4.000/1917. M. E. számú rendelet hatályának további kiterjesztése iránt a földmívelésügyi miniszter a 4.000/1917. M. E. sz. rendelet 11. §-ának 3. bekezdésének megfelelő intézkedést csakis az Országos Ingatlanforgalmi Bizottság hozzájárulásával tehet.

Az Erdélyrészi Ingatlanforgalmi Bizottság és az Országos Ingatlanforgalmi Bizottság működésének tartama alatt a 4.000/1917. M. E. számú rendelet 4. §-ának 2. bekezdése alkalmazást nem nyer.

2. §.

Ez a rendelet 1918. évi január hó 1. napján lép életbe.

Budapest, 1917. évi december hó 16. napján.

---

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi december hó 30-án kelt 300. számában.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter 170.385/1917. F. M. számú rendelete az Országos Ingatlanforgalmi Bizottság alakítása s az ezzel kapcsolatos rendelkezések tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium által az ingatlanok forgalmáról 4.000. 1917. M. E. szám alatt kibocsátott rendelet 3. §-a alapján a belügyminiszterrel egyetértve a következőket rendelem:

1. §.

A földmívelésügyi miniszter az ingatlanok forgalmáról szóló 4.000/1917. M. E. számú rendelet 3. §-ának 2. bekezdése értelmében Budapest székhellyel külön bizottságot alakít, amelynek neve Országos Ingatlanforgalmi Bizottság. Ennek a bizottságnak föladata az ingatlanok elidegenítéséhez, vagy pedig 10 évet meghaladó időre bérbe- vagy haszonbérbeadásához a 4.000/1917. M. E. számú rendelet 1. §-a értelmében szükséges hatósági hozzájárulás kérdésében a földmívelésügyi miniszter által megállapított jelentősebb esetekben a 44.620/1917. F. M. számú rendelet 1. §-ának 1—4. pontjaiban megjelölt szervek felterjesztésére elsőfokon dönteni.

A jogügyletekről készült okiratokat a hatósági hozzájárulás kieszközlése végett az előbbi bekezdésben említett esetekben is a 44.621/1917. F. M. számú rendeletnek megfelelő módon a jelen §. 1. bekezdésében említett szerveknél kell bemutatni, amelyek azokat döntés végett az Országos Ingatlanforgalmi Bizottsághoz juttatják. A bizottság döntése után az iratokat ugyancsak az említett szervek útján kell visszajuttatni.

2. §.

Az Országos Ingatlanforgalmi Bizottság elnökből, 24 rendes és 46 kültagból áll.

A földmívelésügyi miniszter az ügyforgalom emelkedéséhez képest intézkedhetik a tagok említett számának a növelése iránt.

A bizottság elnökét és rendes tagjait a földmívelésügyi miniszter nevezi ki. A kültagokat pedig a birtokviszonyokkal ismerős egyének közül a bizottság választja.

A bizottság ügyrendjét a földmívelésügyi miniszter jóváhagyásával maga állapítja meg.

A bizottság előadóját, valamint a szükséges fogalmazó- és segédhivatali személyzetet a földmívelésügyi miniszter rendeli ki.

3. §.

Az Országos Ingatlanforgalmi Bizottság határozata ellen beadható jogorvoslatokra a 4.000/1917. M. E. számú rendelet és a 44.621/1917. F. M. számú rendelet vonatkozó szabályai irányadók.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi december hó 30-án kelt 300. számában.

A felebbvitelt azonban nem a bizottságnál, hanem a jelen rendelet 1. szakaszának 1. bekezdésében említett szerveknél kell felterjesztés végett beadni.

4. §.

Ez a rendelet az Erdélyrészi Ingatlanforgalmi Bizottságnak a 170.096/1917. F. M. számú rendelettel megállapított ügykörét nem érinti.

A jelen rendelet 2. §-ának 2. bekezdése az Erdélyrészi Ingatlanforgalmi Bizottságra is megfelelő alkalmazást nyer.

5. §.

Ez a rendelet 1918. évi január hó 1. napján lép életbe.

Budapest, 1917. év december hó 14. napján.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter 170.739/1917. F. M. számú rendelete az ingatlanok forgalmáról szóló 4.000/1917. M. E. számú rendelet hatályának kiterjesztése tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium által az ingatlanok forgalmáról 4.000. 1917. M. E.szám alatt kibocsátott rendelet 11. §-ának 3. bekezdése alapján a rendelet hatályát a minisztertanács hozzájárulásával kiterjesztem az Arad, Pozsony és Szabolcs vármegyék területén fekvő ingatlanokra is és ezzel kapcsolatosan a belügyminiszterrel egyetértve a következőket rendelem:

1. §.

Az ingatlanok elidegenítéséhez, vagy pedig tiz évet meghaladó időre bérbe vagy haszonbérbe adásához a 4.000/1917. M. E. számú rendelet 1. §-a értelmében szükséges hatósági hozzájárulás kérdésében döntésre hivatott szerv az említett vármegyékben fekvő ingatlanokra nézve az ingatlan fekvése szerint illetékes közigazgatási bizottság gazdasági albizottsága (1913 : X. t.-c. 70. §-a), a földmívelésügyi miniszter által megállapított esetekben pedig az Országos Ingatlanforgalmi Bizottság. (170.385/1917. F. M. számú rendelet.)

2. §.

A 44.620/1917. F. M. számú rendelet 2—3. §-ai, továbbá a 44.621/1917. F. M. számú, valamint a 170.385/1917. F. M. számú rendelet megfelelő alkalmazást nyernek.

3. §.

Ez a rendelet 1918. évi január hó 1. napján lép életbe.

Budapest, 1917. évi december hó 15. napján.

---

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi december hó 30-án kelt 300. számában.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter 51.978/1918. F. M. számú rendelete az Országos Ingatlanforgalmi Bizottság alakításáról szóló 170.385/1917. F. M. számú rendelet módosításáról.[1])

Az Országos Ingatlanforgalmi Bizottság alakítása s az ezzel kapcsolatos rendelkezések tárgyában 170.385/1917. F. M. szám alatt kibocsátott rendelet 2. §-ának módosításául a belügyminiszterrel egyetértve a következőket rendelem:

1. §.

Az Országos Ingatlanforgalmi Bizottságnál ügyvezető alelnöki állás szerveztetik, minek folytán a 170.385/1917. F. M. számú rendelet 2. §-a akként módosul, hogy az Országos Ingatlanforgalmi Bizottság elnökből, ügyvezető-alelnökből, 24 rendes és 46 külsőtagból áll. Az ügyvezető-alelnököt, aki egyúttal a bizottság rendes tagja, a földmívelésügyi miniszter nevezi ki.

2. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Budapest, 1918. április hó 3-án.

A m. kir. minisztérium 2.240/1918. M. E. számú rendelete az ingatlanok forgalmáról szóló 4.000/1917. M. E. számú rendelet 2. §-ának kiegészítése tárgyában.[2])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján az ingatlanok forgalmáról szóló 4.000/1917. M. E. számú (a Budapesti Közlönynek 1917. évi 249. számában kihirdetett) rendelet 2. §-ának kiegészítéseül a következőket rendeli:

1. §.

A földmívelésügyi miniszter az Országos Ingatlanforgalmi Bizottságnak (az Erdélyrészi Ingatlanforgalmi Bizottság hatóságának területén ennek a bizottságnak) és a minisztertanácsnak hozzájárulásával a 4.000/1917. M. E. számú rendelet hatályosságának területén levő egyes — általa kijelölt — városok tekintetében akként rendelkezhetik, hogy az idézett rendelet 1. §-ában említett hatósági hozzájárulás a város belsőségének területén fekvő ingatlan elidegenítéséhez vagy pedig 10 évet meghaladó időre bérbe- vagy haszonbérbeadásához is szükséges legyen.

Ha a földmívelésügyi miniszter az előbbi bekezdés értelmében rendelkezett, rendeletének életbelépésétől kezdve a 4.000/1917.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi április hó 6-iki számában.

[2]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi május hó 28-án kelt 121. számában.

M. E. számú rendelet 2. §-ának 1. pontja a kijelölt városban nem nyer alkalmazást.

2. §.

Ez a rendelet kihirdetése napján lép életbe.

Budapest, 1918. évi május hó 25. napján.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter 53.443/1918. F. M. számú rendelete az ingatlanok forgalmáról szóló 4.000/1917. M. E. számú rendelet hatályának további kiterjesztése tárgyában.[1]/

A magyar királyi minisztérium által az ingatlanok forgalmáról 4.000/1917. M. E. szám alatt kibocsátott rendelet 11. §-ának 3. bekezdése s a 4.950/1917. M. E. számú rendelet 1. §-ának 2. bekezdése alapján a 4.000/1917. M. E. számú rendelet hatályát az Országos Ingatlanforgalmi Bizottság és a minisztertanácsnak hozzájárulásával kiterjesztem Baranya, Bihar, Nógrád, Somogy, Temes, Torontál és Zala vármegye, továbbá Versecz törvényhatósági joggal felruházott város területén fekvő ingatlanokra.

Továbbá a m. kir. minisztérium által a 4.000/1917. M. E. számú rendelet 2. §-ának kiegészítése tárgyában 2.240/1918. M. E. szám alatt kibocsátott rendelet alapján az Országos Ingatlanforgalmi Bizottságnak és a minisztertanácsnak hozzájárulásával elrendelem, hogy a 4.000/1917. M. E. számú rendelet 1. §-ában említett hatósági hozzájárulás a Bártfa, Beregszász, Eperjes, Kisszeben, Máramarossziget, Munkács, Sátoraljaujhely és Ungvár rendezett tanácsú, valamint Szatmárnémeti és Versecz törvényhatósági joggal felruházott városok belsőségének területén fekvő ingatlanok elidegenítéséhez, vagy tíz évet meghaladó időre bérbe- vagy haszonbérbeadásához is szükséges.

Egyúttal a belügyminiszterrel egyetértve a következőket rendelem:

1. §.

Az ingatlanok elidegenítéséhez, vagy pedig tíz évet meghaladó időre bérbe- vagy haszonbérbeadásához a 4.000/1917. M. E. számú rendelet 1. §-a értelmében szükséges hatósági hozzájárulás kérdésében döntésre hivatott szervek a következők:

1. Baranya, Nógrád, Somogy és Zala vármegye területén fekvő ingatlanokra nézve az ingatlan fekvése szerint illetékes közigazgatási bizottság gazdasági albizottsága (1913 : X. t.-c. 70. §.);

2. Bihar, Temes és Torontál vármegye, továbbá Versecz törvényhatósági joggal felruházott város területén fekvő ingatlanokra nézve a nagyváradi miniszteri kirendeltség (székhelye: Nagyvárad).

---

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi május hó 28-án kelt 121. számában.

Az 1. és a 2. pontban említett területeken fekvő ingatlanokra nézve a földmívelésügyi miniszter által megállapított jelentősebb esetekben döntésre hivatott szerv az Országos Ingatlanforgalmi Bizottság (170.385/1917. F. M. számú rendelet), a kérelmeket azonban ezekben az esetekben is az 1. és 2. pontban említett szerveknél kell előterjeszteni.

2. §.

E rendelet bevezetésének 2. bekezdésében említett városok belsőségének területén fekvő ingatlanokra nézve a hatósági hozzájárulás kérdésében ugyanazok a szervek döntenek, mint az ugyane városok belsőségén kívül fekvő ingatlanok elidegenítéséhez vagy tíz évet meghaladó időre bérbe- vagy haszonbérbeadásához szükséges hozzájárulás kérdésében.

3. §.

A 44.620/1917. F. M. számú rendelet 2. és 3. §-a, továbbá a 44.621/1917. F. M. számú, a 170,385/1917. F. M. számú és az 51.978/1918. F. M. számú, valamint a 4.950/1917. M. E. számú rendeletek megfelelő alkalmazást nyernek.

4. §.

Ez a rendelet 1918. évi junius hó 1. napján lép életbe.

Budapest, 1918. évi május hó 25. napján.

A m. kir. földmívelési miniszter 54.300/1918. F. M. számú rendelete az ingatlanok forgalmáról szóló 4.000/1917. M. E. rendelet hatályának Bács-Bodrog vármegyére kiterjesztése tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium által az ingatlanok forgalmáról szóló 4.000/1917. M. E. sz. alatt kibocsátott rendelet 11. §-ának 3. bekezdése s a 4.950/1917. M. E. sz. rendelet 1. §-nak 2. bekezdése alapján a 4.000/1917. M. E. számú rendelet hatályát az Országos Ingatlanforgalmi Bizottságnak és a minisztertanácsnak hozzájárulával kiterjesztem Bács-Bodrog vármegye területén fekvő ingatlanokra s a belügyminiszter úrral egyetértve a következőket rendelem:

1. §.

Az ingatlanok elidegenítéséhez vagy pedig tiz évet meghaladó időre bérbe- vagy haszonbérbeadásához a 4.000/1917. M. E. számú rendelet 1. §-a értelmében szükséges hatósági hozzájárulás kérdésében döntésre hivatott szerv Bács-Bodrog vármegye területén fekvő ingatlanokra nézve a nagyváradi miniszteri kirendeltség (székhelye Nagyvárad), a földmívelésügyi miniszter által megállapított jelentősebb esetekben pedig az Országos Ingatlanforgalmi Bizottság

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi június hó 18-án kelt 138. számában.

(170.385/1917. F. M. számú rendelet), a kérelmeket azonban ezekben az estekben is a nagyváradi miniszteri kirendeltségnél kell előterjeszteni.

2. §.

A 40.620/1917. F. M. számú rendelet 2. és 3. §-a, továbbá a 44.621/1917. F. M. számú, a 170.385/1917. F. M. számú és az 51.978/1918. F. M. számú, valamint a 4.950/1917. M. E. számú és a 2.240/1918. M. E. számú rendeletek megfelelő alkalmazást nyernek.

3. §.

Ez a rendelet 1918. évi junius hó 20. napján lép életbe.

Budapest, 1918. évi junius hó 16. napján.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter 55.000/1918. F. M. számú rendelete az ingatlanok forgalmáról szóló 4.000/1917. M. E. számú rendelet hatályának — Budapest székesfővárost és Fiume várost és kerületét kivéve — az ország egész területére kiterjesztéséről.[1])

A m. kir. minisztérium által az ingatlanok forgalmáról 4.000. 1917. M. E. szám alatt kibocsátott rendelet 11. §-ának 3. bekezdése s a 4.950/1917. M. E. sz. rendelet 1. §-ának 2. bekezdése alapján a 4.000/1917. M. E. sz. (Budapesti Közlönynek 1917. évi 249. számában kihirdetett) rendelet hatályát az Országos Ingatlanforgalmi bizottságnak és a minisztertanácsnak hozzájárulásával kiterjesztem — Budapest székesfővárost és Fiume várost és kerületét kivéve — az ország egész területének azon a részén fekvő ingatlanokra is, amelyekre az említett rendelet hatálya eddig még ki nem terjedt vagyis:

Abauj-Torna, Bars, Békés, Borsod, Csanád, Csongrád, Esztergom, Fejér, Győr, Hajdu, Heves, Hont, Jász-Nagykun-Szolnok, Komárom, Moson, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Sopron, Tolna, Vas és Veszprém vármegye, továbbá Arad, Baja, Debrecen, Győr, Hódmezővásárhely, Kassa, Kecskemét, Komárom, Miskolcz, Nagyvárad, Pancsova, Pécs, Pozsony, Selmecz- és Bélabánya, Sopron, Szabadka, Szeged, Székesfehérvár, Temesvár, Újvidék és Zombor törvényhatósági joggal felruházott város területén fekvő ingatlanokra.

Ehhez képest az ingatlanok elidegenítéséhez, vagy pedig tíz évet meghaladó időre bérbe- vagy haszonbérbeadásához a 4.000. 1917. M. E. sz. rendelet 1. §-ában megkivánt hatósági hozzájárulás — Budapest székesfővárost s Fiume várost és kerületét kivéve — ezentúl az ország egész területén szükséges az idézett rendelet 2. §-ában meghatározott kivételekkel. Város belsőségének területén fekvő ingatlanok tekintetében ilyen hatósági hozzájárulásra a

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi julius hó 9-én kelt 152. számában.

2.240/1918. M. E. számú (a Budapesti Közlönynek 1918. évi 121. számában kihirdetett) rendelet szerint csak akkor van szükség, ha a földmívelésügyi miniszter külön rendelettel akként rendelkezett (v. ö. 53.443/1918. F. M. számú rendelettel) vagy ezután akként rendelkezik, hogy a hozzájárulás a város belsőségének területén fekvő ingatlanok elidegenítéséhez, vagy pedig tíz évet meghaladó időre bérbe- vagy haszonbérbeadásához is szükséges legyen.

Egyúttal a minisztertanács hozzájárulása alapján a belügyminiszterrel egyetértve a következőket rendelem:

1. §.

Az e rendelet bevezetésében felsorolt vármegyék és városok területén fekvő ingatlanok elidegenítéséhez, vagy pedig tiz évet meghaladó időre bérbe- vagy haszonbérbeadásához a 4.000/1917. M. E. sz. rendelet 1. §-a értelmében szükséges hatósági hozzájárulás kérdésében döntésre hivatott szervek a következők:

1. Baja, Pancsova, Szabadka, Temesvár, Ujvidék és Zombor törvényhatósági joggal felruházott város területén fekvő ingatlanokra nézve a nagyváradi miniszteri kirendeltség (székhelye Nagyvárad);

2. e rendelet bevezetésében felsorolt többi vármegye és város területén fekvő ingatlanokra nézve az ingatlan fekvése szerint illetékes közigazgatási bizottság gazdasági albizottsága (1913: X. t.-c. 70. §-a).

Az 1. és 2. pontban említett területen fekvő ingatlanokra nézve a földmívelésügyi miniszter által megállapított jelentősebb esetekben döntésre hivatott szerv az Országos Ingatlanforgalmi bizottság (170.385/1917. F. M. számú rendelet), a kérelmeket azonban ezekben az esetekben is az 1. és 2. pontban említett szerveknél kell beadni.

2. §.

A 44.620/1917. F. M. számú rendelet 2. és 3. §-a, továbbá a 44.621/1917. F. M. számú, a 170.385/1917. F. M. számú és az 51.978/1918. F. M. számú, valamint a 4.950/1917. M. E. számú és a 2.240/1918. M. E. számú rendeletek megfelelő alkalmazást nyernek.

3. §.

Amennyiben ugyanegy tulajdonosnak gazdasági egységet alkotó vagy egyébként egységesen kezelt erdő- vagy mezőgazdasági jószága vagy az ilyen jószág részei, amelyeket együtt idegenítenek el, vagy pedig együtt adnak bérbe vagy haszonbérbe, a hatósági hozzájárulás kérdésében döntésre hivatott két vagy több szerv területén feküsznek, a hatósági hozzájárulás kérdésében mindenkor az a szerv dönt, amely az illető területen fekvő ingatlanokra nézve a földmívelésügyi miniszter által megállapított jelentősebb esetekben hivatott a döntésre, tehát az Erdélyrészi Ingatlanforgalmi Bizottság

(170.096/1917. F. M. számú rendelet) vagy az Országos Ingatlanforgalmi Bizottság (170.385/1917. F. M. számú rendelet).

Ha egyes részek az Erdélyrészi Ingatlanforgalmi Bizottságnak, más részek pedig az Országos Ingatlanforgalmi Bizottságnak hatósága területén feküsznek, akkor az Országos Ingatlanforgalmi Bizottság határoz.

Az I. bekezdés alá eső még jogerősen el nem döntött ügyeket e rendelet életbelépése után az 1. bekezdés szerint döntésre hivatott szervhez hivatalból kell áttenni.

Ha az 1. bekezdésben említett ingatlannak együtt elidegenített, vagy pedig együtt bérbe- vagy haszonbérbeadott részei olyan területeken feküsznek, amelyekre a 4.000/1917. M. E. számú rendelet hatálya különböző időpontokban lett kiterjesztve, az egész együtt elidegenített, vagy együtt bérbe- vagy haszonbérbeadott ingatlanra a 4.000/1917. M. E. sz. rendeletet kell alkalmazni, ha az ingatlannak bármelyik része olyan területen fekszik, amely az elidegenítés, vagy pedig bérbe- vagy haszonbérbeadás idejében a 4.000/1917. M. E. számú rendelet 1. §-ának hatálya alá esett.

4. §.

Ez a rendelet 1918. évi július hó 10. napján lép életbe.

Budapesten, 1918. évi július hó 6. napján.

Jerkebárányok és négyévesnél fiatalabb anyajuhok levágásának tilalma.

A m. kir. minisztérium 1.541/1918. M. E. számú rendelete a jerkebárányok és a négyévesnél fiatalabb anyajuhok levágásának tilalmáról.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

További intézkedésig tilos — kényszervágás vagy kényszerleszúrás szükségét kivéve — jerkebárányt és négyévesnél fiatalabb anyajuhot levágni vagy leszúrni.

A kényszervágás vagy kényszerleszúrás szükségét, hacsak lehetséges, előzetesen, különben a vágás (leszúrás) megtörténte után haladéktalanul a községi elöljáróságnál (polgármesternél) be kell jelenteni, amely a bejelentést a kényszervágás (leszúrás) szükségességének megállapítása végett haladéktalanul közli az elsőfokú állategészségügyi hatósággal.

E tilalom alól való kivételek engedélyezése iránt a földmívelésügyi miniszter külön rendelettel intézkedik.

2. §.

Aki a jelen rendelet valamely rendelkezését megszegi vagy megszegésénél bármily módon közreműködik, az, — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Azon állat tekintetében, amelyre nézve a kihágást elkövették, a törvény értelmében elkobzásnak van helye.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak, az államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

3. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya Horvát-Szlavonországokra nem terjed ki.

Budapest, 1918. évi április hó 12. napján.

---

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi április hó 17-én kelt 89. számában.

Katonai fölszerelési tárgyak jogellenes forgalmának megakadályozása.

A m. kir. belügyminiszter 114.619/1917. B. M. számú körrendelete a katonai felszerelési tárgyak jogellenes forgalmának megakadályozása tárgyában.[1])

(Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének. Budapest székesfővárosi m. kir. államrendőrség főkapitányának.)

A katonai hatóságok gyakran tapasztalták, hogy egyes katonai ruházati és egyéb felszerelési tárgyak, amelyek csak kivételesen kerülhettek jogosan egyes magántulajdonába, különösen zsibárúsoknál sűrűn tárgyai az adás-vételnek.

Minthogy az említett cikkekkel űzött visszaélések az államkincstár érzékeny megkárosításával járnak, a cs. és kir. hadügyminiszter úr Abt. 13—83.343. számú rendeletével akként intézkedett, hogy katonai egyének katonai felszerelési tárgyakat, mégha azok jogos magántulajdonaik is, nem adhatnak el kereskedőknek (zsibárúsoknak), hanem azokat a katonai intézményekhez — esetleg ellenérték fejében — kell beszolgáltatniok.

Ennélfogva ezután kincstári katonai felszerelési tárgyakat még jogos tulajdonosaik sem árúsíthatják el többé és az a kereskedő (zsibárús), aki ilyen cikket megszerez, jóhiszemű szerzőnek nem lesz tekinthető.

Felhivom $\frac{\text{Alispán}}{\text{Polgármester}}$ urat, hogy ezt minél szélesebb körben $\frac{}{\text{Főkapitány}}$ tegye közhirré és figyelmeztesse különösen azokat, akik ilynemű tárgyak árúsításával foglalkoznak, hogy katonai felszerelési tárgyak megszerzésétől tartózkodjanak, mert különben magukat a rosszhiszemű szerzőkre vagy a jogosulatlan birtokosokra megállapított következményeknek teszik ki.

Hivja fel továbbá az I. fokú rendőrhatóságokat, hogy azokkal szemben, akik e rendelet ellenére cselekednek, a törvényes megtorló eljárást tegyék folyamatba.

Budapest, 1918. évi január hó 10-én.

---

[1]) Megjelent a Belügyi Közlöny 1918. évi január hó 13-iki számában.

Keményitő és keményitőtermékek maximális ára és szállitása.

A m. kir. minisztérium 509/1918. M. E. számú rendelete a keményítőért és keményítőtermékekért követelhető legmagasabb ár megállapításáról és az ily cikkek szállításához szükséges igazolványokról.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

A követelhető legmagasabb ár kilogrammonkint tisztasúlyra, mindennemű keményítőre néve 7 korona 50 fillér, szörpre, dextrinre és szőlőcukorra nézve 9 korona 75 fillér.

A keményítőpótló (műkeményítő) készítmények legmagasabb árát, amely ár azonban a keményítő áránál magasabb nem lehet, esetről-esetre a m. kir. kereskedelemügyi miniszter állapítja meg.

A legmagasabb árakat, amelyek magukban foglalják a rakodó állomáshoz való szállítás költségeit is, zsák, illetve csomagolás nélkül, készpénzfizetés mellett történő eladások esetére kell érteni. Ezeknél az áraknál magasabbakat a Magyar Keményítőgyárak Központi Eladási Irodája Részvénytársaság (Budapest, V., Mária Valéria-utca 12.), mely az összes keményítő- és keményítőpótlókészítményeket forgalomba hozza, nem számlázhat.

Az első bekezdésben megállapított legmagasabb árak csupán az üzleti forgalomban szokásos követelményeknek megfelelő minőségű árúra vonatkoznak; kevésbbé jóminőségű árúért csak megfelelően alacsonyabb ár követelhető.

2. §.

Ha a keményítőnek vagy keményítőtermékeknek eladása a közvetlen fogyasztást szolgáló forgalomban (kicsinyben való vagy részletkereskedésben) történik, az eladó csak olyan árt számíthat, amely úgy a csomagolás költségeinek, mint az eladás helyéig felmerült fuvardíjköltségeknek beszámításával az 1. §-ban megállapított legmagasabb árnál legfeljebb 15%-kal magasabb.

---

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi február hó 9-én kelt 33. számában.

3. §.

Az előállító iparvállalat mindennemű keményítőt, szörpöt, dextrint, szőlőcukrot, csirizt, valamint a különféle keményítőpótlókat (műkeményítőt) stb. kizárólag a Magyar Keményítőgyárak Központi Eladási Irodája Részvénytársaság útján hozhat forgalomba.

4. §.

A 3. §-ban említett cikkeket vasúton, hajón, gépkocsin vagy tengelyen, a város vagy község területén kivül eső helyre, nem postai polgári forgalomban csak szállítási igazolvánnyal szabad szállítani.

Közforgalmi vasúti és hajózási vállalatoknak ehhez képest a jelen §-ban megjelölt cikkeket fuvarozás vagy tárolás végett csak úgy szabad elfogadniok és átvenniök, ha a feladó a fuvarlevéllel együtt a szállítási igazolványt is beszolgáltatja.

A szállítási igazolványokat a Magyar Keményítőgyárak Központi Eladási Irodája Részvénytársaság állítja ki.

5. §.

Aki az 1. §-ban megjelölt cikkekért a jelen rendelet ellenére a megállapított legmagasabb árnál magasabb árt követel, elfogad, igér vagy ad, úgyszintén az is, aki a 3. §-ban megjelölt cikkeket a jelen rendelet ellenére közforgalmi vasúton vagy hajón szállítási igazolvány nélkül fuvarozásra felad vagy ilyen cikkeket a jelen rendelet ellenére egyébként szállítási igazolvány nélkül szállít vagy szállíttat, végül az, aki a jelen rendelet valamely rendelkezését egyébként megszegi, vagy megszegésénél bármi módon közreműködik, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással s kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha megállapítható annak a nyereségnek a mennyisége, amelyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés kétezer koronán felül a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet.

Ama készlet tekintetében, amelyre nézve a kihágást elkövették, a kihágási eljárás során a törvény értelmében elkobzásnak van helye. Az elkobzott készlet értékének egyötöde a feljelentőt, többi része a felmerült költség levonásával a Hadirokkantak Segélyalapját illeti meg.

E kihágások miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak, az államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországokban e kihágás miatt az ottani jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

6. §.

A jelen rendelet hatálybaléptével a 97/1917. M. E. számú (a Budapesti Közlönynek 1917. évi január hó 31. napján megjelent 25. számában kihirdetett) rendelet helyébe a jelen rendelet lép.

7. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya kiterjed a Magyar Szent Korona Országainak egész területére. A Horvát-Szlavonországokra kiterjedő rendelkezéseket, amennyiben végrehajtásuk nem a központi kormányt illeti, ott a bán hajtja végre.

Budapest, 1918. évi február hó 6-án.

Kender és kendermag termelése és forgalombahozatala, kender és kenderanyaggal kevert fonalak és zsinegek forgalombahozatala.

A m. kir. minisztérium 4.051/917. M. E. sz. rendelete a kenderkóró, a kikészített kender és a kenderkóc bejelentése, valamint a kikészített kender és kenderkóc forgalombahozatalának korlátozása tárgyában.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

Mindazok, akik kendert termelnek, áztatás, törés, tilolás vagy gerebenezés útján eladás céljaira kikészítenek, bármi módon feldolgoznak vagy felhasználnak, valamint mindazok, akik kenderanyagok vagy kendergyártmányok eladásával foglalkoznak, kötelesek az 1917. évi október hó 31. napján birtokukban levő, vagy más részére őrizetben tartott nyers vagy áztatott kenderkórókészletüket, valamint a kikészítés bármely fokozatában levő és minden néven nevezendő kenderanyagkészletüket (vagyis a fonálig minden kenderanyagot) az 1917. évi november hó 10. napjáig a jelen rendelet szerint bejelenteni.

Akinek készlete az 1917. évi október hó 31. napján kenderkóróból 20.000 kilogramm, kikészített kenderanyagból 2.500 kilogramm, vagy ezen mennyiségeknél több, a készletet a Magyar Szent Korona Országai Kenderközpontja részvénytársaság (röviden: „Kenderközpont" Budapest, IV., Deák-Ferenc-utca 15. szám) útján a kereskedelemügyi minisztériumnak köteles bejelenteni, az a bejelentésre kötelezett pedig, akinek készlete az 1917. évi október hó 31. napján az említett mennyiségeknél kisebb bejelentését a községi elöljáróságnál (rendezett tanácsú városban a polgármesternél , törvényhatósági joggal felruházott városban, továbbá Fiume városában és kerületében a rendőrkapitánynál, Budapest székes-

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi október hó 30-án kelt 251. számában.

fővárosban a kerületi előljáróságnál) köteles megtenni. A községi előljáróság (polgármester, rendőrkapitány, kerületi előljáróság) a bejelentéseket összesítő kimutatás kíséretében a Kenderközpont útján a kereskedelemügyi minisztériumhoz köteles beterjeszteni.

A bejelentésre kötelezettek, amennyiben kender kikészítésével nem csupán háziiparszerüleg foglalkoznak, azonfelül még két bejelentésre vannak kötelezve, amelyek közül az egyiket 1918. évi január hó 31. napjától február hó 10. napjáig, a másikat pedig 1918. évi április hó 30. napjától május hó 10. napjáig kell megtenniök. Mindkét alkalommal bejelenteni kötelesek 1. azt a kórómennyiséget, amelyet az 1917. évi október hó 31., illetőleg az 1918. évi január hó 31. napja után átvettek, 2. a jelzett napok óta kikészített kórómennyiséget, valamint 3. a jelzett napokon meglevő kórókészletüket.

Azok a kendertermelők, akik kendert legfeljebb egy kataszteri holdon, vagy ennél kisebb területen termelnek és kenderkészítéssel egyáltalában nem, vagy csupán házi szükségletük fedezése végett háziiparszerűleg foglalkoznak, tehát kikészített kendert nem adnak el, készleteiket nem kötelesek bejelenteni.

Azokat az anyagokat, amelyek a készletbejelentésre irányadó napon fuvarozónál, szállítmányozónál, vagy raktárházban vannak, csak a rendelkezésre jogosult köteles bejelenteni.

A bejelentésekhez a Kenderközpontnál beszerezhető bejelentőlapokat kell használni. A bejelentőlapokat a Kenderközpont szóbeli vagy levélbeli megkeresésre díjtalanul bocsátja rendelkezésre.

Mindenki, aki 1917. évi október hó 31. napja után kenderkórót elad vagy vesz, avagy bármi célra átad vagy átvesz, köteles az eladás vagy átadás napjától számított 8 nap alatt, még pedig külön az eladó (átadó) és külön a vevő (átvevő) a Kenderközpont útján a kereskedelemügyi minisztériumnak az ügylet tárgyául szolgáló kórómennyiséget, továbbá a vevő (átvevő), illetőleg az eladó (átadó) nevét és lakóhelyét bejelenteni. Ha az eladott, illetve átadott kóró mennyisége 20.000 kilogrammot nem halad meg, a bejelentést az eladás, illetőleg átadás helye szerint illetékes községi előljáróságnál is meg lehet tenni.

A kereskedelemügyi miniszter a földmívelésügyi miniszterrel, Horvát-Szlavonországokra nézve a bánnal egyetértőleg a szükséghez képest további bejelentéseket rendelhet el.

2. §.

Az 1. §. rendelkezései szerint bejelentésre kötelezettek, ha nyers vagy áztatott kenderkóróval rendelkeznek, kötelesek 1917. november hó 10. napjáig a Kenderközpont útján a kereskedelemügyi minisztériumnak munkaprogrammot beterjeszteni arról, hogy (a rost mennyisége és minősége szerint megközelítőleg részletezve) az 1917. évi október hó 31. napjáig még fel nem dolgozott kenderkórót mennyi idő alatt fogják feldolgozni.

Aki az előbbi bekezdésben foglalt rendelkezések ellenére az ott említett határnapig munkaprogrammot elő nem terjeszt, továbbá

az, aki bejelentett munkaprogrammjának megfelelni nem tud, vagy birtokában levő kenderkórót kellő időben kikészíteni előreláthatólag nem képes, a kereskedelemügyi miniszternek a földmívelésügyi miniszterrel, Horvát-Szlavonországokra nézve a bánnal egyetértőleg tett rendelkezésére köteles a birtokában levő ki nem készített nyers, áztatott vagy tört kenderkórómennyiségeket a 4. §-ban megszabott módon a Kenderközpontnak, vagy a Kenderközpont helyi megbizottjának megvételre felajánlani.

A jelen §. első bekezdésében említett munkaprogrammot nem kötelesek előterjeszteni azok, akik a kendernek eladás céljaira való kikészítésével háziiparszerűleg foglalkoznak.

3. §.

Mindazok, akik kikészített kenderrel vagy kenderkóccal rendelkeznek — kivéve ha a kender kikészítésével csupán háziiparszerűleg foglalkoznak — kötelesek a jelen rendelet életbelépte napján birtokukban levő kikészített kender- és kenderkóckészletet legkésőbb 1917. évi november hó 3. napjáig, a jelen rendelet életbelépte után kikészített (előállított, feldolgozott) készletet pedig 1917. évi november hó 15. napjától kezdve félhavonkint legkésőbb a hónap 15. és utolsó napjáig a Kenderközpontnak megvételre közvetlenül felajánlani.

Azok, akik kendernek kikészítésével kizárólag háziiparszerüleg foglalkoznak, kikészített kender- és kenderkóckészleteiket a Kenderközpont helyi megbizottjának kötelesek felajánlani.

A kendertermelők jogosítva vannak házi és gazdasági szükségletük ellátására kikészített kender- és kenderkóckészletükből évenként, még pedig házi szükségletükre háztartásonként 15 kgr., gazdasági szükségletükre pedig kettős lófogatonkint 10 kgr., kettős ökörfogatonkint 6 kgr., és ha fogattal nem rendelkeznek, 3 kgr. kikészített kendert és kenderkócot fordítani és ezen mennyiségekre a felajánlási kötelezettség nem terjed ki. Ezeket a mennyiségeket semmiféle címen másnak el nem idegeníthetik, és így különösen munkabér fejében semmit át nem engedhetnek annak, aki a házi, illetve gazdasági szükségletükre fennhagyott anyagokat részükre feldolgozza. Ha a rendelkezésükre fennhagyott ezen anyagokra, vagy egy részükre saját háztartásukban vagy gazdaságukban nem volna szükségük és e feleslegüket elidegeníteni kívánják, ennek az elidegenítése is csak a Kenderközpontnak való felajánlása útján történhetik.

A felajánlási kötelezettség nem terjed ki továbbá azokra a kikészített kender és kenderkóckészletekre, amelyek a jelen rendelet életbeléptetésének napján a 4.455/1916. M. E. szám alatt kiadott (a Budapesti Közlönynek 1916. évi december hó 29. napján megjelent 302. számában kihirdetett) rendeletnek megfelelően oly gyári vállalat birtokában vannak, amely kikészített kenderből és kenderkócból fonalakat állít elő.

Kenderkóró vásárlása, vagy egyébként való megszerzése kor-

látozás alá nem esik ugyan, az ezen kenderkóróból kikészített kenderanyagokat azonban jelen §. 1. és 2. bekezdése értelmében a Kenderközpontnak, esetleg a helyi megbizott útján megvételre fel kell ajánlani.

Olyan kikészítő gyári vállalatok, melyeknek telepén fonógyári üzemük is van, minden hét szombatján a Kenderközpontnak bejelenteni kötelesek, hogy a hét folyamán telepükre kiktől mily mennyiségű kenderkóró szállíttatott és mily mennyiségű és minőségű kenderanyag készíttetett ki.

4. §.

Az ajánlatot (3. §.) a Kenderközpontnál kapható ürlapokon postán ajánlva kell a Kenderközpont címére elküldeni. A Kenderközpont köteles az ajánlat beérkeztét és beérkezésének napját postafordultával az ajánlattevővel közölni.

Az ajánlattevőt az ajánlat a Kenderközponthoz való beérkeztétől számított 14 napig köti. Ha ezen 14 napon belül hozzá a Kenderközpont elfogadó nyilatkozata meg nem érkezik, az ajánlat hatályát veszti és az ajánlattevő a felajánlott árút bárkinek eladhatja. A 6. §-ban megszabott legmagasabb árnál magasabb ár kikötése ilyenkor is tilos.

Ha a Kenderközpont az ajánlatot elfogadja, köteles az elfogadó nyilatkozat keltétől számított 14 nap alatt az árú átvétele és elszállítása iránt rendelkezni. Az árú átvétele az árúnak a felajánlás időpontjában volt előállítási hely szerinti feladási állomáson történik. A felajánlott árú feladási állomását az ügylet teljesítési helyéül kell tekinteni.

A Kenderközpont köteles a vételárat, ha az árú minősége és ehhez képest a vételár tekintetében vita nem merült fel, az árú átvételétől számított 8 napon belül megfizetni. Ha az árú minősége és vételára tekintetében megegyezés nem jött létre, akkor az árúból hatósági közbenjárással lepecsételt mintát kell venni, melyet a hatóság vagy az eladó a végleges döntésig megőriz. A Kenderközpont az árút ily esetben is azonnal átveszi, köteles azonban az általa felajánlott vételárat 8 napon belül megfizetni.

Ha az árúk felajánlása a 3. §. 2. bekezdésének rendelkezése értelmében a Kenderközpont helyi megbizottjánál történik, a helyi megbizott tartozik az árút azonnal átvenni és ha az árú minőségére és a vételárra nézve megegyeznek, a vételárat a vasúti vagy hajóállomáson, vagy a Kenderközpont raktárában való átadása után azonnal készpénzben megfizetni, ellenkező esetben pedig az általa az árúért felajánlott vételár azonnal kifizetése mellett az árúból hatósági közbenjárással lepecsételt mintát venni és azt a végleges döntésig megőrizni.

Az árú minőségére vonatkozó nézeteltérés esetén a fenti rendelkezések értelmében vett minta kikészített kendernél és kenderkócnál nem haladhatja meg az árú 5%-át. Kenderkórónál a kifogá-

solt kóróból, amelynek mennyiségét külön meg kell állapítani, ½% átlagmintát (teljes kévék) kell venni.

5. §.

Ha a felajánlott árú minősége és ehhez képest vételára tekintetében a felek meg nem egyeznek, az árú vételárát a felek bármelyikének kérelmére a 6. §-ban megszabott áraknak megfelelően egy vagy több szakértő meghallgatásával az átvétel helye szerint illetékes kir. járásbíróság végzéssel állapítja meg.

A megállapítás tárgyában hozott végzés ellen a kir. törvényszékhez felfolyamodásnak van helye. A kir. törvényszék határozata ellen további felebbezésnek helye nincsen.

Az ebben az eljárásban hozott határozat mindkét félre kötelező és az eldöntött kérdés perben nem lehet vita tárgya.

Az eljárás költségének viselése felől a bíróság a körülmények figyelembevételével belátása szerint határoz.

Egyebekben az eljárásra az 1917 : I. törvénycikk 382—385. §-ai megfelelően alkalmazandók.

A szerződő felek jogaira és kötelezettségeire nézve minden más vonatkozásban az általános jogelvek irányadók.

6. §.

A Kenderközpont az 1917. évi kendertermelésből általa átvett kenderanyagokért 100 kg.-ként a következő árakat köteles fizetni:

I. Kézi tilolású kenderanyagok:

1. áztatott, kézi eszközön tilolt kenderért, mely 12% hulladéknál többet nem tartalmazhat	450	koronát,
2. áztatott, kézi eszközön tilolt kenderért gerebenezve, mely 5% hulladéknál többet nem tartalmaz	675	„
3. szakálkenderért áztatott, kézzel tilolt kenderből	575	„
4. bácskai gerebenesért (spitzkóc)	300	„
5. törési kócért (brechkóc)	155	„
6. törési kócért tisztítva	225	„
7. áztatott, kézi eszközön tilolt hosszúszálú tisztított kenderkócért, amely 15% hulladéknál többet nem tartalmazhat	395	„

II. Gépi tilolású kenderanyagok:

8. áztatott, hibátlan minőségű, szabványszerűen géppel tilolt kenderért, mely 5% hulladéknál többet nem tartalmazhat	520	koronát,
9. áztatott, hibátlan minőségű, szabványszerűen géppel tilolt kenderért gerebenezve, mely 2% hulladéknál többet nem tartalmazhat	700	„
10. szakálkenderért, áztatott, géppel tilolt ken-		

derből (istrángbörtli) . . . . . 600 koronát,
11. áztatott, hibátlan minőségű, szabványszerű tilolási kócért, mely 30% hulladéknál többet nem tartalmazhat . . . . . 405 „
12. áztatott, előgyaratolt tilolási kócért . . . 460 „
13. áztatott, gyaratolt szalagos kócért . . . 500 „
14. áztatott tépéskócért . . . . . 440 „

III. Ázatlan kenderanyag.

15. ázatlan,tilolt kenderért . . . . . 390 koronát,
16. ázatlan, gyaratolt szalagos kócért . . . . 390 „
17. ázatlan, hibátlan minőségű, szabványszerű tilolási kócért . . . . . 275 „
18. ázatlan tépéskócért . . . . . 340 „

Hibás minőségű vagy a megállapítottnál több hulladékot tartalmazó árúért megfelelően alacsonyabb árt, a táblázatban fel nem sorolt minőségekért pedig aránylagosan megállapítandó árt kell fizetni.

Ezek az árak légszáraz és beraktározható állapotban levő árúra vonatkoznak és azokban a legközelebbi rakodóállomásig való szállítás és csomagolt árúknál a csomagolás költsége is benfoglaltatik.

A kenderanyag összekötözéséhez csak kenderből vagy kenderkócból készült kötelek használhatók. A szállított árút nedvesíteni szigorúan tilos.

A Kenderközpont köteles az 1917. évi termésű kenderkóróból kikészített és már a jelen rendelet életbelépése előtt az eddig érvényben volt rendelkezések alapján neki felajánlott kenderanyagokért — akár megtörtént átadásuk, akár nem — a jelen rendelettel megállapított árak és a 4.455/1916. M. E. számú rendelet 5. §-ában megállapított árak közötti különbözetet a felajánlóknak 15 nap alatt megtéríteni.

7. §.

A 6. §-ban megállapított árak az ott felsorolt kenderanyagokra nézve egyúttal a Magyar Szent Korona Országainak egész területére legmagasabb áraknak is tekintendők.

E legmagasabb árakat készpénzfizetés mellett történő eladás esetére kell érteni. A vételár hitelezése esetében a megállapított legmagasabb áron felül követelhető kamat kamatlába legfeljebb 2%-kal haladhatja meg az Osztrák-Magyar Banknak az ügylet megkötésekor érvényben állott váltóleszámítolási kamatlábát.

Tilos a 6. §-ban felsorolt kenderanyagokat a jelen rendelet ellenére annál az árnál drágábban árúsítani vagy vásárolni, amelyet a rendelet legmagasabb árul megállapít.

A Kenderközpont az általa megszerzett kenderanyagok eladásánál a legmagasabb árakon felül a raktározással előálló költ-

ségeket, valamint a fuvarozási, csomagolási és kezelési költségeket, azonkivül a nyugtabélyeg stb. költségeket, valamint a kereskedelemügyi minisztérium által engedélyezett százalékos jutalékot számíthatja fel.

A jelen rendeletben megállapított legmagasabb árak kenderanyagoknak vámkülföldről való beszerzésére nem vonatkoznak.

8. §.

Kikészített kender vagy kenderkóc szállítása iránt a 2.488. 1916. M. E. szám alatt kiadott (a Budapesti Közlönynek 1916. évi augusztus hó 17. napján megjelent 187. számában kihirdetett) rendelet életbelépése előtt létrejött adásvételi ügyletek alapján a jelen rendelet életbelépése napjától kezdve szállítás nem történhetik. Az eladó (szállításra kötelezett fél) az ilykép felszabadult napig el nem szállított kikészített kender- és kenderkóckészletét köteles a Kenderközpontnak megvételre felajánlani.

A jelen rendelet életbelépésének napjáig nem teljesített ily adásvételi ügyletből kifolyólag semmiféle utólagos teljesítés nem követelhető. Azokat az igényeket, amelyek a szerződés nem kellő időben való teljesítéséből a jelen rendelet életbelépése előtt keletkeztek, az előbbi bekezdésben foglalt rendelkezés nem érinti, a vevő azonban nem követelhet teljesítést, hanem csak kártérítést.

9. §.

Kikészített kendert és kenderkócot postai forgalomban, vasúton, hajón, gépkocsin vagy tengelyen a város vagy község területén kivül eső helyre csak előzetes irásbeli bejelentés és csak szállítási igazolvány mellett szabad szállítani. A szállítási igazolványokat a Kenderközpont útján előterjesztett kérelemre a kereskedelemügyi miniszter állítja ki.

Kenderkórót a Magyar Szent Korona Országainak területén kivül eső helyre bármi módon szállítani csakis a kereskedelemügyi miniszter engedélyével és az általa kiadott szállítási igazolvány alapján szabad. Ily engedély és szállítási igazolvány iránti kérelmet a Kenderközpont útján kell előterjeszteni.

Olyan küldeményt, amelynek a szállításához a jelen §. szerint igazolvány szükséges, postahivataloknak, közforgalmi vasúti és hajózási vállalatoknak fuvarozás vagy tárolás végett csak úgy szabad elfogadniok és átvenniök, ha a feladó a szállító-, illetve fuvarlevéllel együtt a szállítási igazolványt is beszolgáltatja. A szállítási igazolványt a szállító- vagy fuvarlevélhez hozzá kell tűzni és a küldeményt felvevő hivatal (állomás) annak jeléül, hogy az igazolvány szállításhoz már használtatott és újból már nem használható, köteles a szállítási igazolványt kelet-bélyegzőjével lebélyegezni.

10. §.

A jelen rendeletben foglalt rendelkezések hatályosságának biztosítására a kereskedelemügyi miniszter külön ellenőrző köze-

geket alkalmazhat. Ezek a közegek a rendelet alá eső üzemeket bármikor megtekinthetik és nekik kívánságukra az összes üzleti könyvek, levelezések vagy egyéb feljegyzések megtekintését meg kell engedni.

11. §.

A jelen rendelet alapján megszerzett kenderkészletekkel a Kenderközpont csakis a kereskedelemügyi miniszter utasításai szerint rendelkezhetik.

A jelen rendelet rendelkezései alól a kereskedelemügyi miniszter indokolt esetben kivételeket engedélyezhet.

12. §.

Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el az:

1. aki a jelen rendeletben megszabott bejelentést nem, vagy nem a valóságnak megfelelően teszi meg, vagy a kenderanyag készletét a hatóság előtt eltitkolja, vagy az ellenőrzést meghiusítja;

2. aki kenderanyagkészletét a Kenderközpontnak, vagy helyi megbizottjának a jelen rendelet ellenére megvételre fel nem ajánlja, vagy azzal a jelen rendelet ellenére rendelkezik, úgyszintén az is, aki kikészített kenderanyagot e rendelet intézkedései ellenére megvesz vagy egyébként megszerez;

3. aki a jelen rendelet 6. §-ában említett kenderanyagért a jelen rendelettel megállapított legmagasabb árnál magasabb árt követel vagy igér, elfogad vagy szolgáltat, úgyszintén az is, aki a jelen rendeletnek legmagasabb árakra vonatkozó rendelkezéseit kijátssza vagy kijátszásuknál bármi módon közreműködik;

4. aki kenderanyagot a jelen rendelet ellenére postán, közforgalmú vasúton vagy hajón szállítási igazolvány nélkül feladj, avagy más módon a jelen rendelet ellenére ily igazolvány nélkül szállít vagy szállíttat.

A kihágás büntetése az 1. pont esetében két hónapig terjedhető elzárás és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetés, 2., 4. pont esetében pedig hat hónapig terjedhető elzárás és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetés. Ha megállapítható annak a nyereségnek az összege, amelyet tettes cselekményével illetéktelenül elért, a 2., 4. pont esetében az alkalmazandó pénzbüntetés kétezer koronán felül a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet.

A 2., 4. pont esetében azon kenderkészlet tekintetében, melyre nézve a kihágást elkövették, a kihágási eljárás során a törvény értelmében elkobzásnak van helye. Az elkobzott készlet értékének egyötöde a feljelentőt, többi része a felmerült költség levonásával a Hadi Rokkantak Segélyalapját illeti.

A jelen §. 3. pontjába ütköző kihágás miatt nem büntethető az, aki a követelt árt a jelen rendelet ellenére megigérte vagy megfizette, ha a kihágást a hatóságnak feljelenti.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak mint rendőri büntető bíróságnak, a budapesti államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőség hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországokban e kihágások miatt az ottani jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

13. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe és ettől a naptól kezdve ez a rendelet lép az ugyane tárgyban 4.455/1916. M. E. szám alatt kiadott rendeletnek helyébe, valamint a 2.064/1917. M. E. szám alatt kiadott (a Budapesti Közlönynek 1917. évi julius hó 8. napján megjelent 155. számában kihirdetett) rendelet 1. §-ának 2. pontjában foglalt rendelkezés helyébe. A jelen rendelet hatálya, az 55. §-ában foglalt rendelkezések kivételével, kiterjed a Magyar Szent Korona Országainak egész területére.

Horvát-Szlavonországokra nézve az 5. §-ban foglalt rendelkezéseknek megfelelő szabályok megállapítása iránt a bán intézkedik.

Budapest, 1917. évi október hó 28-án.

A m. kir. minisztérium 4.670/1917. M. E. számú rendelete az 1917. évi kendertermelés tárgyában kiadott 1.679/1917. M. E. számú rendelettel megszabott ártöbbletről.[1])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

Az az ártöbblet, melyet a vevő az 1917. évi kendertermelés tárgyában 1.679/1917. M. E. szám alatt kiadott (a Budapesti Közlönynek 1917. évi május hó 11. napján megjelent 108. számában kihirdetett) rendelet 1. §-a értelmében az ott említett szerződés alapján az 1917. évben termelt kenderkóróért a termelőnek a métermázsánkint legalább 8 koronában megszabott alapáron felül a kikészített kender 150 K-t meghaladó árának minden 1 koronája után köteles fizetni, 5 fillér helyett 10 fillérben állapíttatik meg.

Az ártöbblet a jelen rendelettel megszabott összegben jár a termelőnek akkor is, ha a kenderkóró szállítása már a jelen rendelet életbelépése előtt megtörtént.

2. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Budapest, 1917. évi november hó 30-án.

---

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi december hó 1-én kelt 278. számában.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter 149.340/1917. számú rendelete a kendermag gyűjtése, eladása, vásárlása és a kendervetőmagért fizetendő ár megállapítása tárgyában.[1])

Az 1.680/1917. M. E. számú rendelet szerint magnyerés céljából lábon hagyott kender után nyert kendermagból a termelő csak a vetőmagul szükséges mennyiséget tarthatja vissza s az ezen, valamint az 1917. évi termésből származó minden kendermag zár alá vétele iránt intézkedő 4.231/1917. M. E. számú rendelet szerint a visszatartható mennyiséget meghaladó kendermagot a Hadi Termény Részvénytársaságnak mindenki beszolgáltani, illetőleg eladni köteles.

Az ekként zár alá vett és a Hadi Termény Részvénytársaságnak beszolgáltatandó, illetőleg eladandó kendermag összevásárlását a Hadi Termény Részvénytársaság bizományosai és e célra kijelölt külön megbizottai fogják végezni. Ezen külön megbizottak a Hadi Termény Részvénytársaságtól igazolványt kapnak, melyet a hatóságnak vagy eladónak kívánatra előmutatni tartoznak.

Másnak, mint a Hadi Termény Részvénytársaságnak és a társaság bizományosainak, illetőleg külön megbizottainak kendermagot vásárolni és másnak kendermagot eladni tehát nem szabad és e tilalom ellen cselekvők az elől idézett rendeletben megállapított módon büntettetnek.

A 4.230/1917. M. E. számú rendelet 4-ik és a 4.231/1917. M. E. számú rendelet 1. §-aiban nyert felhatalmazás alapján az 1917. évi termésű egészséges jó kendervetőmagnak (melynek tisztasága legalább 95%, csiraképessége 85%) árát métermázsánként (100 kg.) tiszta súlyra 1917. évi december hó 31-ig a következőleg állapítom meg:

Az elsőrendű kendervetőmag ára 300 (háromszáz) korona, másodrendű kendervetőmag ára 225 (kettőszázhuszonöt) korona, harmadrendű kendervetőmag ára 150 (egyszázötven) korona.

Amennyiben a mag tisztasága 95%-nál kisebb, tartozik a bizományos az eladó költségére a kendermagot annyira megtisztíttatni, hogy az legalább a kivánt 95% tisztaságot elérje és ez esetben tartozik a hulladékot az eladónak visszaszolgáltani és a tiszta mag árát, a tisztasági költség levonásával, eladónak kifizetni.

A kivántnál kedvezőtlenebb csirázóképességű, de egyébként az I., II. vagy III. rendű kendervetőmag követelményeinek megfelelő kendervetőmag árát a m. kir. kender- és lentermelési szakintézet (Budapest, I., Fehérvári-út 30.) állapítja meg.

I. rendű kendervetőmagnak tekintendő minden olyan mag, amely Bács-Bodrog, Baranya, Békés, Csanád, Csongrád, Torontál vármegyékben termett és nem alacsony növésű és nem korai virágzású kenderkóróból nyeretett. Ugyancsak I. rendű kendervetőmag az olyan kendervetőmag is, melyről kétségtelenül megállapítható,

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1917. évi december hó 18-án kelt 291. számában.

hogy az 1.680/1917. M. E. számú rendelet alapján vetőmagul alkalmasnak minősíttetett.

II. rendű kendervetőmagnak tekintendő minden olyan kendermag, mely Arad, Bihar, Győr, Fejér, Komárom, Moson, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Szatmár, Szolnok, Temes, Tolna és Maros-Torda vármegyékben termett és nem alacsony növésű, nem korai virágzású kenderkóróból nyeretett.

III. rendű kendervetőmagnak tekintendő minden olyan kendermag, amely az előbb meg nem nevezett vármegyék területén termett, ha ez vetőmagnak alkalmas (aminek megállapítására a m. kir. kender- és lentermelési szakintézet illetékes).

A I. és II. szakaszban megjelölt minőségekért a termelő, illetve az eladó az átvevővel Hadi Termény Részvénytársasággal szemben szavatossággal tartozik.

Minden olyan kendermag, mely a fent említett minőségnek meg nem felel, csak olajütésre alkalmas kendermagnak tekintendő és azért csak a 4.230/1917. M. E. számú rendeletben megállapított legmagasabb ár, vagyis 100 kg.-ként 105 (egyszázöt) korona követelhető.

Budapest, 1917. évi december hó 4-én.

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter R. 26.609/1918. számú rendelete a bejelentett kenderfonalak és kötélverőárúk eladása tárgyában.[1])

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter R. 26.609/1918. számú rendeletével a m. kir. minisztérium 470/1917. M. E. sz. rendeletének 4. §-ában nyert felhatalmazás alapján megengedte, hogy az 1917. évi május hó 15. napján a Kender- és Jutaipari Bizottságnál bejelentett kenderfonalakból, valamint a kenderanyaggal vegyitett fonalakból, zsinegekből és kötélverő árúkból vagy ezekből előállított árúkból 1918. évi március hó 15. napjától 1918. évi május hó 15. napjáig a gyári vállalatok havonként 10%-ot adhassanak el, ha pedig ez a 10% kevesebb, mint 250 kg. fonal, 250 méter szövet (heveder vagy tömlő), 150 darab konfekcionált árú és együttesen 150 kg. zsineg, zsinór, kötél és kötélverőárú, úgy legfeljebb ezeket a mennyiségeket adhatják el.

Kereskedők a gyártól vásárolt ily szabad árúkat kizárólag közvetlen fogyasztóknak adhatják el.

Az előbbi bekezdés alá eső eladásokat havonként összegezve a Kender- és Jutaipari Bizottságnál (Budapest, V., Mária Valéria-utca 12.) be kell jelenteni.

Gazdasági kötélárúk minden külön engedély nélkül szabadon eladhatók.

Budapest, 1918. évi április hó 2-án.

---

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi április hó 7-én kelt 81. számában.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter 177.941/1917. számú rendelete a kendervetőmagért fizetendő árt megállapító 149.340/1917. F. M. számú rendeletben megállapított határidő meghosszabbításáról.[1])

A 149.340/1917. F. M. számú rendeletben a kendervetőmagért megállapított árak fizetésére kitűzött határidőt 1918. évi január hó 31-ig meghosszabbítom.

Budapest, 1917. évi december hó 31-én.

A bejelentett kenderfonalakból, valamint a kenderanyaggal vegyített fonalakból, zsinegekből és kötélverő árúkból vagy ezekből előállított árúkból 1918. január 15-étől 1918. március 15-éig eladható mennyiségek.[2])

A kereskedelemügyi m kir. miniszter R. 20.019/1918. számú rendeletével a m .kir. minisztériumnak 410/1917. M. E. számú rendeletének 4. §-ában nyert felhatalmazás alapján megengedi, hogy az 1917. évi május hó 15. napján a Kender- és Jutaipari Bizottságnál bejelentett kenderfonalakból, valamint a kenderanyaggal vegyített fonalakból, zsinegekből és kötélverő árúkból vagy ezekből előállított árúkból 1918. évi január hó 15. napjától 1918. évi március hó 15. napjáig a gyári vállalatok havonként legfeljebb 8%-ot, kereskedők legfeljebb 10%-ot adhassanak el, ha pedig ez a 8%, illetőleg 10% kevesebb mint 250 kg. fonal, 250 méter szövet (heveder vagy tömlő), 150 darab konfekcionált árú és együttesen 150 kg. zsineg, zsinór, kötél és kötélverő árú, úgy legfeljebb ezeket a mennyiségeket adhatják el.

Az előbbi bekezdés alá eső eladásokat havonként összegezve a Kender- és Jutaipari Bizottságnál be kell jelenteni.

Budapest, 1918. évi január hó 25-én.

A m. kir. minisztérium 1.828/1918. M. E. számú rendelete az 1919. évi vetéshez szükséges kendervetőmag termelésének és az 1918. évi termésű kendervetőmag forgalmának szabályozása tárgyában.[3])

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

Mindenki, aki az 1918. évben kendert 5 (öt) kataszteri holdon, vagy ennél nagyobb területen termel, köteles kendervetése

---

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi január hó 5-én kelt 4. számában.

[2]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi január hó 31-én kelt 26. számában.

[3]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi junius hó 2-án kelt 125. számában.

területét a községi előljáróságnak legkésőbb június hó 5. napjáig bejelenteni. A községi előljáróság köteles a bejelentésekről két jegyzéket készíteni és azok egyikét június hó 15. napjáig a vármegyei gazdasági felügyelőnek megküldeni, a másik példányt pedig megőrizni. A vármegyei gazdasági felügyelő a hozzá beérkezett jegyzékek alapján összesítő kimutatást készít és azt június hó 25. napjáig a m. kir. kender- és lentermelési szakintézethez (Budapest, I., Fehérvári-út 30.) megküldi.

2. §.

Mindenki, aki az 1918 évben kendert 5 (öt) kataszteri holdon termel, köteles a vetésterület $^1/_5$ (egyötöd) részét kitevő területen kendervetőmagot termelni. Ezt a kendervetőmagot ugy kell termelni, hogy a termelő a rostja végett vetett kender vetésterületének azon a részén, ahol a kender 1918. évi július hó 15. napjáig 150 cm., vagy ennél nagyobb magasságot ért el, a kendert a megszabott terület nagyságában, vagyis az egész vetésterület $^1/_5$ részén vetőmagnyerés végett lábon hagyja.

A termelésnek ezt a módját helyettesíti az is, ha a termelő ugyanakkora területen a magas növésű kenderről származó megmegbizható kendermagot (a rostja végett vetett kendertől eltérően) legfeljebb 36 cm. sortávolságra kataszteri holdankint 10—15 kg. mag felhasználásával magnyerés végett külön vetett.

Azok, akik az 1918. évben kendert öt kataszteri holdnál kisebb területen termelnek, legalább annyi kendervetőmagot kötelesek termelni, amennyit az 1918. évi kendervetéshez felhasználtak. Ezek a termelők a mag termelésében a szokásos eljárások bármelyikét követhetik.

A termelő köteles a magnyerés végett vetett vagy magnyerés végett lábon hagyott kendert a megérés idején levágni és a levágott kóróból a magot kicsépelni.

A nyert kendermaggal a termelő csak a jelen rendelet korlátai között rendelkezhetik.

Amennyiben a jelen §. első bekezdésében emlitett termelőnél a kender az 1918. évi július hó 15. napjáig a kendervetésterület egyötödénél kisebb területen érte el a 150 cm. magasságot, köteles a termelő ezt a körülményt, illetőleg a hiányt a m. kir. kender- és lentermelési szakintézethez bejelenteni.

A földmívelésügyi miniszter a termelőt, ha a m. kir. kender- és lentermelési szakintézet megállapitása szerint kendervetőmag nyerésére elegendő alkalmas vetése nincs, a magtermelés kötelezettsége alól egészben vagy részben felmentheti.

3. §.

Az 1. és 2. §-ban megszabott kötelezettségek akkor is a termelőt terhelik és viszont a magérésig meghagyott kenderből nyert mag akkor is a termelőt illeti, ha a termelő a kendert kender-

kikészitő gyári vállalattal kötött termelési szerződés alapján a vállalat részére termelte, vagy ha kendertermését a levágás előtt másnak eladta. A kenderkikészitő gyári vállalat, illetőleg a vevő a termelővel szemben azon az alapon, hogy az emlitett mag a jelen §. értelmében a termelőnek jut, megtérítésre igényt nem támaszthat. A termelő a nyert kendermaggal a jelen §. értelmében is csak a jelen rendelet korlátai között rendelkezhetik.

4. §.

A 2. §. értelmében meghagyott kenderből nyert vagy várható kendermagmennyiséget köteles a termelő 1918. évi november hó 1. napjáig a községi előljáróságnak bejelenteni. Az előljáróság a bejelentéseket két jegyzékbe foglalja és az egyik példányt november hó 15. napjáig a m. kir. kender- és lentermelési szakintézethez küldi, a másikat pedig megőrzi. A be nem jelentett kendermag a 10. §. értelmében elkobzás alá esik.

5. §.

A kenderkészitő gyári vállalat a termelővel kötött szerződés értelmében részére szállitandó kenderkórómennyiségnek azt a részét, amelyet a termelő a jelen rendelet értelmében magtermelésre volt köteles meghagyni, ugyanazon az áron köteles a termelőtől átvenni, mint ugyanazon termelőnek ugyanolyan nagyságú kóróját, amelyet a termelő a magnyerés előtt levágott. Amennyiben valamely termelő magasnövésű kenderről származó megbizható kendermag felhasználásával a kendervetőmagot (a rostja végett vetett kendertől eltérően) ritka — legfeljebb 36 cm. sortávolságra való — vetéssel termelte, a gyári vállalat ezen magnyerés végett vetett kender kórójáért az előbb emlitett árnak legalább 70%-át köteles a termelőnek fizetni.

6. §.

A saját termésű kendermagból minden termelő annyit tarthat vissza vetésre, amennyi az 1919. évben általa bevetni kivánt területre szükséges. A visszatartott mennyiség azonban az olyan gazdaságban, amelyben a kendervetés az 1918. évben 50 kataszteri holdat vagy a szántóföld 15%-át meghaladja, nem lehet több, mint amennyi az 1918. évi vetésterülettel azonos nagyságú területre — kataszteri holdankint 50 kg. magot számitva — 1919. évben vetőmagul szükséges.

A jelen rendelet 2. §-ának 1. bekezdése alapján termelt kendervetőmagnak arra a részére, amelyet a termelő a saját szükségletére nem tarthat visszza, a jelen rendelet korlátai között az a kenderkikészitő gyári vállalat tarthat igényt, amely a kórót a jelen rendelet 5. §-a értelmében a termelőtől átvenni köteles. A kenderkikészitő vállalat a vetőmag megvétele iránt 1918. évi november hó 1. napjáig köteles nyilatkozni, ellenkező esetben azt a termelő a jelen rendelet értelmében (7. §.) másnak eladhatja.

7. §.

A jelen rendelet 2. §-ának 1. bekezdése alá eső azok a termelők, akiknek kendervetőmag-feleslegét a velük szerződött kenderkikészítő gyári vállalat a jelen rendelet 6. §-a alapján meg nem vette, továbbá azok a termelők, akik az 1918. évben kendert öt kataszteri holdnál kisebb területen termeltek, vetőmagfeleslegeikből közvetlen termelőknek vetési célokra 5 (öt) métermázsát meg nem haladó mennyiséget eladhatnak és ily mennyiséget az említett célra minden termelő szabadon vásárolhat.

Termelők 5 (öt) métermázsát meghaladó mennyiségű kendermagot, kereskedők és szövetkezetek pedig bármely mennyiségű kendervetőmagot csakis úgy vásárolhatnak és adhatnak el, ha erre a földmívelésügyi minisztertől engedélyt kaptak.

Az eladó köteles azoknak a vevőknek nevét, akik öt métermázsát meghaladó mennyiségű kendervetőmagot vásároltak, azok lakhelyének és a nekik eladott kendervetőmagmennyiségnek feltüntetésével a vétel létrejöttétől számított 10 napon belül a m. kir. kender- és lentermelési szakintézethez bejelenteni.

Kenderkikészítő gyári vállalatok, továbbá mindazok, akik kendervetőmagot a földmívelésügyi miniszter engedélyezésével szereztek be, kötelesek a vásárolt kendervetőmagnak $^1/_5$ (egyötöd) részét a földmívelésügyi miniszter által megállapított legmagasabb áron, ha pedig a vetőmagot a legmagasabb árnál olcsóbban szerezték be, az eredeti beszerzési áron a Hadi Termény r.-t.-nak megvételre felajánlani.

8. §.

A kendervetőmag legmagasabb árát a földmívelésügyi miniszter a kendermagra nézve a 764/1918. M. E. számú rendelettel métermázsánkint 150 koronában megszabott legmagasabb árnál magasabb összegben a mag minőségének figyelembe vételével állapítja meg.

9. §.

A vetésre alkalmas kendervetőmagot másra, mint vetésre felhasználni a m. kir. földmívelésügyi miniszter engedélye nélkül tilos.

10. §.

Aki a jelen rendeletben megszabott bejelentést a rendelet ellenére meg nem teszi, vagy a valóságnak meg nem felelő adatokat jelent be, továbbá, aki kendervetőmagot a jelen rendelet ellenére nem termel, a magtermelés végett vetett vagy a magnak meghagyott kendert a megszabott módon nem kezeli, vagy a kendervetőmaggal a jelen rendelet ellenére rendelkezik, végül aki kendervetőmagot a jelen rendelet ellenére vásárol vagy elad, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el s hat hónapig terjedhető elzárással és két-

ezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Ama kendermag tekintetében, amelyre nézve a kihágást elkövették, a kihágási eljárás során a törvény értelmében elkobzásnak van helye. Az elkobzott kendermag értékének egyötöde a feljelentőt, a többi része a felmerült költség levonásával a Hadirokkantak Segélyalapját illeti.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak, az államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

11. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya Horvát-Szlavonországokra nem terjed ki.

Budapest, 1918. május hó 24. napján.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter 19.500/1918. számú rendelete a kendervetőmagért fizetendő ár megállapítása tárgyában.[1])

A 764/1918. M. E. számú rendelet 6. és az 1.828/1918. M. E. számú rendelet 8. §-aiban nyert felhatalmazás alapján az 1918. évi termésű egészséges jó kendervetőmagnak (melynek tisztasága legalább 95%, csiraképessége 85%) árát métermázsánként (100 kg. tiszta súlyra) 1918. évi december hó 31-ig a következőleg állapítom meg:

Az elsőrendű kendervetőmag ára 450 (Négyszázötven) korona, másodrendű kendervetőmag ára 300 (Háromszáz) korona, harmadrendű kendervetőmag ára 200 (Kettőszáz) korona.

Amennyiben a mag tisztasága 95% nál kisebb, tartozik az eladó a kendermagot annyira megtisztíttatni, hogy legalább a kivánt 95% tisztaságot elérje.

A kivántnál kedvezőtlenebb csiraképességű, de egyébként az I., II. vagy III. rendű kendervetőmag követelményeinek megfelelő kendervetőmag árát a m. kir. kender- és lentermelési szakintézet (Budapest, I., Fehérvári-út 30.) állapítja meg.

I. rendű kendervetőmagnak tekintendő minden olyan mag, amely Bács-Bodrog, Baranya, Békés, Csanád, Csongrád, Torontál vármegyékben termett és nem alacsony növésű és nem korai virágzású kenderkóróról nyeretett. Ugyancsak I. rendű kendervetőmag az olyan kendervetőmag is, melyről kétségtelenül megállapítható, hogy az 1.828/1918. M. E. számú rendelet alapján vetőmagul alkalmasnak minősíttetett.

II. rendű kendervetőmagnak tekintendő minden olyan kendervetőmag, mely Arad, Bihar, Győr, Fejér, Komárom, Moson, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Szatmár, Szolnok, Temes, Tolna, Maros-Torda vármegyékben termett és nem alacsony növésű, nem korai virágzású kenderkóróról nyeretett.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi julius hó 2-án kelt 146. számában.

III. rendű kendervetőmagnak tekintendő minden olyan kendermag, amely az előbb meg nem nevezett vármegyék területén termett, ha ez vetőmagnak alkalmas, aminek megállapítására a m. kir. kender és lentermelési szakintézet illetékes.

Az első és második szakaszban megjelölt minőségekért a termelő, illetőleg az eladó az átvevővel szemben szavatossággal tartozik.

Minden olyan kendermag, mely a fentemlített minőségnek meg nem felel, csak olajütésre alkalmas kendermagnak tekinthető és ezért, valamint az 1918. évi december 31-ig el nem adott bárminő kendermagért csak az 1.828/1918. M. E. számú rendeletben megállapított legmagasabb ár, vagyis 100 kg.-ként 150 (Egyszázötven) korona követelhető.

Budapest, 1918. évi június hó 24 én.

Kereskedelmi jogi törvényelőkészítő bizottság alakítása.

A m. kir. igazságügyminiszter 36.300/1918. I. M. számú rendelete a kereskedelmi jogi törvényelőkészítő bizottság szervezetének és működésének szabályozása tárgyában.[1])

Ő császári és apostoli királyi Felsége 1917. évi november hó 3. napján kelt legfelső elhatározásával a kereskedelmi jogi törvényelőkészítő munkálatok céljára az igazságügy minisztérium kebelében alakítandó állandó bizottság szervezeti szabályait jóváhagyni méltóztatván, ezt a szervezeti szabályzatot az I. számú mellékletben közlöm.

A bizottság ügyrendjét a II. számú mellékletként közölt szövegben állapítottam meg.

I. számú melléklet a m. kir. igazságügyminiszter 36.300/1918. I. M. számú rendeletéhez.

A kereskedelmi jogi törvényelőkészítő bizottság szabályzata.

1. §.

A kereskedelmi jogi törvényelőkészítő munkálatok céljára az igazságügyminisztérium kebelében állandó bizottságot kell alakítani.

2. §.

A bizottság feladata a kereskedelmi törvény helyébe a hazai és a külföldi jogfejlődés, a törvényhozási és tudományos munkálatok eredményeinek felhasználásával a gazdasági viszonyoknak és a kereskedelem igényeinek megfelelő új törvénytervezetet készíteni.

Az igazságügyminiszter a hiteljog körébe tartozó egyéb törvények előkészítő munkálatait is a bizottság hatáskörébe utalhatja.

3. §.

A bizottság szerkesztő, tanácskozó és segédtagokból áll. Egyes kérdések tárgyalásához esetről-esetre az igazságügyminiszter más szakférfiakat is meghivhat.

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi julius hó 23-án kelt 164. számában.

4. §.

A bizottság elnökét és a szerkesztő tagjait az igazságügyminiszter nevezi ki és menti fel. A bizottság elnökét akadályoztatása esetében az igazságügyminiszter által kijelölt tag helyettesíti.

Ha az igazságügyminiszter a bizottság ülésén részt vesz, az elnöklést magának tarthatja fenn.

5. §.

A bizottság tanácskozó és segédtagjai megbizatásukat az igazságügyminisztertől nyerik, ki a megbizást visszavonhatja.

6. §.

Az igazságügyminiszter állapítja meg a tagok tiszteletdíját és határozza el, hogy államhivatalt viselő tagok részesüljenek-e tiszteletdíjban.

7. §.

A bizottság személyi és dologi kiadásai ezidőszerint az igazságügyminisztérium költségvetésében törvények szerkesztésére előirányzott összegben találnak fedezetet.

8. §.

A bizottság az igazságügyminiszter főfelügyelete alatt működik.

9. §.

A bizottság szervezetének és működésének részletes szabályait az igazságügyminiszter állapítja meg.

II. számú melléklet a m. kir. igazságügyminiszter 36.300/1918. I. M. számú rendeletéhez.

A kereskedelmi jogi törvényelőkészítő bizottság ügyrendje.

1. §.

A kereskedelmi jogi törvényelőkészítő bizottság feladata elsősorban az, hogy a szerkesztőtagok munkálatai alapján elkészítse a hatályban levő kereskedelmi törvény helyébe alkotandó új törvénykönyv tervezetét.

A hiteljog körébe tartozó egyéb törvényelőkészítő munkálatokkal a bizottság csak az igazságügyminiszter külön felkérésére foglalkozik.

2. §.

A törvénykönyv tervezetének tárgyi terjedelmét és rendszerét, valamint azt, hogy a kereskedelmi jog körébe tartozó eddig készült tervezetek közül melyik és mennyiben használandó fel, a bizottság meghallgatása után az igazságügyminiszter határozza meg. Ő dönt

egyéb oly alapvető kérdésekben is, amelyekre nézve a döntést magának fentartja.

A bizottság bármely elvi jelentőségű kérdés eldöntése vagy az erre nézve szükséges irányítás végett az igazságügyminiszterhez fordulhat.

3. §.

A bizottság szerkesztő tajai az igazságügyminisztertől nyert megbizás értelmében kidolgozzák a törvénykönyv tervezetét és elkészítik a tervezet indokolását is.

Az igazságügyminiszter a szerkesztő tagok mellé kérelmükre a szükséghez képest segédeket rendel, akik a munkálatokban a szerkesztő tagok utasítása szerint segédkeznek.

4. §.

A szerkesztő tagok a szükséghez képest üléseket tartanak, amennyiben a munkálat érdekében egyes kérdéseknek megbeszélése kívánatos.

Amennyiben egyes kérdéseknek tágabb körben megbeszélése kivánatos, a bizottság tanácskozó tagjainak s esetleg más szakférfiaknak meghivása iránt az igazságügyminiszter intézkedik.

Az ülésekről a bizottság egyik segédtagja jegyzőkönyvet készít.

5. §.

A szerkesztő tagok a megbizatásuk értelmében elkészített munkálatot az igazságügyminiszternek mutatják be, aki a szükséges további tennivalók felől intézkedik.

6. §.

A bizottság elnöke az üléseken elnököl, vezeti és irányítja a bizottság működését a szervezeti szabályzat és a jelen ügyrend korlátai között.

7. §.

A bizottság igazgatási tennivalóit az igazságügyminisztérium törvényelőkészítő ügyosztálya végzi.

Budapest, 1918. évi julius hó 12-én.

Kényszertársulások létesítése.

A m. kir. minisztérium 2.652/1918. M. E. számú rendelete a gyártó, feldolgozó és forgalombahozó iparokat érintő rendelkezésekről.[1])

A magyar királyi minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

A kereskedelemügyi minisztérium az iparcikkek gyártását, feldolgozását és forgalombahozatalát, valamint árát rendelettel szabályozhatja. Erre a célra az iparcikkek gyártásával, feldolgozásával és forgalombahozásával foglalkozó vállalatok kényszertársulását is elrendelheti és a társulatok szervezetét és hatáskörét, a tagoknak jogait és kötelezettségeit, ideértve a társulattal és a többi tagokkal szemben teljesítendő fizetési és megtérítési kötelezettséget, a társulatnak pedig hasonló társulatokhoz való viszonyát is, szabályozhatja.

2. §.

A kereskedelemügyi miniszter azoknak az intézkedéseknek a megtételét, amelyekre őt a jelen rendelet felhatalmazza, általa kiküldendő vagy létesítendő szervre ruházhatja, amely a reá ruházott hatáskörben más közhatóságokkal közvetlenül érintkezhetik.

3. §.

A kereskedelemügyi miniszter közérdekből, amennyiben az 1. §-ban meghatározott célra szükségesnek mutatkozik, rendelettel akként intézkedhetik, hogy a jelen rendelet hatálya alá tartozó ipari vállalatok által vállalt szállítási kötelezettségek hatályukat vesztik.

4. §.

A kereskedelemügyi miniszter a jelen rendelet alapján kibocsátott rendelkezéseinek megszegésére nézve az 1916 : IV. t.-c. 6. §-a értelmében rendelkezhetik.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Budapest, 1918. évi június hó 21. napján.

---

[1]) Megjelent a Budapesti Közlöny 1918. évi junius hó 22-én kelt 142. számában.

Tartalommutató.

Lap

A VI. kötet mindkét részének közös tartalommutatója. A római szám a kötet I. vagy II. részét, az arabs szám az oldalszámot jelenti.

Adóügyek.

1918 : IX. törvénycikk a jövedelemadóról és a vagyonadóról szóló törvények módosításáról és kiegészítéséről, a hadinyereségadóról szóló törvény hatályának meghosszabbításáról, valamint egynémely adónem után fizetendő hadipótlékról . . . . . I. 3

A m. kir. pénzügyminiszter 77.950. számú rendelete a fogyasztási adóhitelek korlátozására vonatkozó határozmányoknak az 1918/1919. termelési időszakra való fenntartása tárgyában I. 25

1918 : I. törvénycikk a bortermelési adóról . . . . . I. 112

A m. kir. pénzügyminiszter 156.122/1917 számú rendelete a cukoradó emeléséről szóló 1917. évi XVI. t.-c. végrehajtása tárgyában . . . . . I. 202

Ammoniákszóda forgalombahozatala.

(L. Szóda forgalombahozatala.)

Aratógépek és aratógépzsineg lefoglalása és forgalombahozatala.

A m. kir. minisztérium 4.620/1917. M. E. számú rendelete a kévekötő aratógépek és a kévekötő aratógépzsineg (kévekötőfonal) készletek bejelentése és zár alá vétele tárgyában . . . . . I. 26

A m. kir. minisztérium 4.776/1917. M. E. számú rendelete az elhasznált kévekötő aratógépzsinegek (kévekötőfonalak) megőrzésére megszabott határidő meghosszabbításáról . . . . . I. 28

A m. kir. minisztérium 4.776/1917. M. E. számú rendelete az elhasznált kévekötő aratógépzsinegek (kévekötőfonalak) megőrzésére megszabott határidő meghosszabbításáról . . . . . I. 28

A m. kir. földmívelésügyi miniszter 128.500. számú rendelete az elhasznált kévekötő aratógépzsineg (aratógépfonál) újra felfonása tárgyában . . . . . I. 28

A m. kir. földmívelésügyi miniszter 59.260/1918. VI. I. sz. rendelete a kévekötő aratógépzsineg- (kévekötőfonal-) készleteknek bejelentése, zár alá vétele, legmagasabb ára és forgalombahozatala tárgyában kiadott 2.593/1918. M. E. sz. rendeletben megállapitott határidők elhalasztásáról . . . . . I. 31

A m. kir. minisztérium 2.593/1918. M. E. számú rendelete a kévekötő aratógépzsineg (kévekötőfonal) készleteinek bejelentése, zár alá vétele, legmagasabb ára és forgalombahozatala tárgyában . . . . . I. 32

Lap

Aszbesztkészletek forgalombahozatala és felhasználása.

A m. kir. minisztérium 4.075/1917. M. E. számú rendelete a nyersaszbesztkészletek bejelentéséről, valamint forgalombahozataluk és felhasználásuk korlátozásáról . . . . . I. 37

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 81.848/1917. számú rendelete a m. kir. minisztérium 1917. évi október hó 1?. napján 4.075/1917. M. E. szám alatt kelt rendeletével zár alá helyezett aszbesztkészletek bizonyos részének a zár alól való feloldása tárgyában . . . . . I. 39

A m. kir. minisztérium 2.688/1918. M. E. számú rendelete a nyersaszbesztkészletek forgalombahozatalának és felhasználásá-szabályozásáról . . . . . I. 39

Ausztriával való kereskedelmi és forgalmi viszonyoknak ideiglenes szabályozása.

1917 : XVII. törvénycikk a kölcsönös kereskedelmi es forgalmi viszonyoknak az Ő Felsége uralkodása alatt álló többi országokkal való ideiglenes szabályozása iránt 1917. évi november hó 18-án kötött szerződés becikkelyezéséről . . . . . I. 42

Automobilok és automobilüzemanyagok beszerzésének és fölhasználásának korlátozása.

A m. kir. minisztérium 4.885/1917. M. E. számú rendelete a személyszállitó géperejű járművek üzemének, valamint ezek részére az üzemi anyagok beszerzésének és felhasználásának korlátozása tárgyában . . . . . I. 44

Árdrágitó és közszükségleti cikkek forgalombahozatalánál előforduló visszaélések meggátlásáról.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 80.881/1917. K. M. IV/B. sz. rendelete a közszükségleti cikkek forgalombahozatalánál előforduló visszaélések meggátlása tárgyában kibocsátott 3.678. 1917. M. E. sz. rendelet 13—22. §-ainak végrehajtására . . . . I. 48

A m. kir. minisztérium 2.441/1918. M. E. számú rendelete a közszükségleti cikkek forgalombahozatalánál előforduló visszaélések meggátlásáról szóló 3.678/1917. M. E. számú rendelet módositása tárgyában . . . . . I. 60

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter 45.945/1918. K. M. számú rendelete árvizsgáló bizottságok átszervezése tárgyában . I. 61

A m. kir. minisztérium 3.310/1918. M. E. számú rendelete a közszükségleti cikkek forgalombahozatalánál előforduló visszaélések meggátlása tárgyában kiadott 3.678/1917. M. E. számú rendelet kiegészitéséről . . . . . I. 63

Árpagyöngy termelése és maximális ára.

A m. kir. minisztérium 4.443/1917. M. E. számú rendelete az árpagyöngy előállitásának és forgalombanozatalának újabb szabályozásáról . . . . . I. 65

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 128.000/1917. O. K. H. számú rendelete az árpagyöngy legmagasabb árának újabb megállapitásáról . . . . . I. 66

Ásványolaj és ásványolajtermékek termelése és forgalombahozatala.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 81.441/1917. VI. C. számú rendelete a nyersolaj forgalmának és feldolgozásának szabályozásáról szóló 21.594/1917. VI. C. számú, valamint az ezen rendeletet módositó 64.140/1917. VI. C. számú rendelet újabb módositása tárgyában . . . . . I. 68

Lap

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 88.791/1917. VI. C. számú rendelete a romániai nyersolaj forgalmának és feldolgozásának szabályozásáról . . . . . I. 68

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 6.702/1918. VI/C. számú rendelete a nyersolaj forgalmának és feldolgozásának szabályozásáról szóló 21.594/1917. VI/C. rendelet módositása tárgyában kiadott 64.140/1917. VI/C. számú rendelet újabb módositása és a romániai nyersolaj forgalmának és feldolgozásának szabályozásáról kiadott 88.791/1917. VI/C. számú rendelet módositása tárgyában I. 70

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 27.363/1918. VI/C. számú rendelete a világitó kőolaj forgalmának szabályozásáról . I. 70

A m. kir. minisztérium 1.193/1918. M. E. számú rendelete az egyes ásványolajtermékek legmagasabb árának megállapitása tárgyában 4.451/1915. M. E. szám alatt kiadott és 504/1917. M. E. alatt módositott rendelethez tartozó „Árpótléktáblázat“ megváltoztatása tárgyában . . . . . I. 71

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter 42.598/1918. K. M. számú rendelete az ásványolajipari szövetség megalakitásáról . I. 85

Átmenetgazdaságra vonatkozó intézkedések.

A m. kir. minisztérium 552/1918. M. E. számú rendelete a leszerelés folytán feleslegessé váló katonai javak felosztását és értékesitését intéző miniszteri bizottság alakitásáról . . . . . I. 90

A m. kir. minisztérium 1.102/1918. M. E. számú rendelete a leszerelés folytán feleslegessé, illetve nélkülözhetővé vált katonai javak forgalombahozatala tárgyában . . . . . I. 92

A Hadianyag Értékesitő Intézet Részvénytársaság alapitási tervezete és aláirási felhivása . . . . . I. 93, 97

A m. kir. minisztérium 1.534/1918. M. E. számú rendelete a m. kir. minisztérium által — a leszerelés folytán feleslegessé váló katonai javak felosztását és értékesitését intéző miniszteri bizottság alakitásáról kiadott — 552/1918. M. E. számú rendelet módositásáról . . . . . I. 95

A m. kir. minisztérium 1.535/1918. M. E. számú rendelete a leszerelés folytán feleslegessé, illetve nélkülözhetővé vált katonai javak forgalombahozatala tárgyában kiadott 1.102/1918. M. E. számú rendelet módositásáról . . . . . I. 96

A m. kir. minisztérium 1.788/1918. M. E. számú rendelete a leszerelés folytán feleslegessé, illetve nélkülözhetővé vált katonai javak forgalombahozatala tárgyában kiadott 1.102/1918. M. E. számú rendelet kiegészitéséről . . . . . I. 98

A m. kir. minisztérium 1.876/1918. M. E. számú rendelete a leszerelés folytán feleslegessé, illetve nélkülözhetővé váló katonai javak forgalombahozatala tárgyában kiadott 1.102/1918., 1.535. 1918. és 1.788/1918. M. E. számú rendeletek kiegészitéséről . . I. 99

A m. kir. minisztérium 2.435/1918. M. E. számú rendelete a háborúról a békére való átmenettel kapcsolatos gazdasági ügyek kormányhatosagi intézéséről szolo 3.394/1917. M. E. számú rendeletnek, valamint a leszerelés folytán feleslegessé vált katonai javak felosztását és értékesitését intéző miniszteri bizottság alakitásáról szólo 552/1918. M. E., illetve 1.534/1918. M. E. rendeletnek, végül a leszerelés folytán feleslegessé, illetve nélkülözhetővé vált katonai javak forgalombahozása tárgyában kiadott 1.102/1918. M. E., illetve 1.535/1918. M. E. számú rendeleteknek módositásáról I. 100

A m. kir. minisztérium 2.436/1918. M. E. számú rendelete az Átmenetgazdasági Miniszteri Bizottság alakitása tárgyában . I. 103

Lap

Baromfi és baromfitermékek forgalombahozatala.

A m. kir. minisztérium 3.285/1918. M. E. számú rendelete az élő és leölt baromfi (szárnyas) forgalmának szabályozása iránt . I. 106
Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 71.800/1918. számú rendelete az élő és leölt baromfi (szárnyas), baromfihús és zsír, valamint az ezekből készült élelmiszerek szállításához szükséges igazolványok tárgyában . . . . . I. 107

Bélbizottság megalakitása.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 11.056/IV. B. 1918. sz. rendelete a katonai vágásokból származó állati beleket felosztó bizottság megalakitása tárgyában . . . . . I. 108
A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 26.287/1918. IV. B. számú rendelete a katonai vágásokból származó állati beleket felosztó bizottság megalakitása tárgyában kiadott 11.056/1918. IV. B. számú rendelet módositásáról. . . . . I. 111

Boroshordók forgalombahozatala és maximális ára.

(L. Hordók forgalombahozatala.)

Bortermelési adó.

1918. évi I. törvénycikk a bortermelési adóról . . . . . I. 112

Bőrök lefoglalása és forgalombahozatala.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 82.386. VI. C. 1917. számú közleménye a katonai célra alkalmas jóminőségű barna marhafelsőbőr ára tárgyában . . . . . I. 120
A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 87.610/1917. VI. C. számú rendelete Magyarországon beraktározott bizonyos bőrkészletek bejelentése és zár alá vétele tárgyában . . . . . I. 120
A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 94.852/1917. számú rendelete egyes bőrfajták forgalombahozatala tárgyában . . . . I. 121
A m. kir. kereskedelemügyi miniszter 2.056/1918. számú rendelete a több bőrrétegből ragasztott talpbőrpótló anyagok készitésmódja tárgyában . . . . . I. 121
A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 17.200. számú közleménye a katonai célra alkalmas jó minőségű barna marhafelsőbőr ára tárgyában . . . . . I. 122
A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 28.643/1918. számú rendelete az egyes bőrfajták felhasználását és forgalombahozatalát korlátozó rendelkezések kiegészitéséről . . . . . I. 122
A m. kir. minisztérium 2.092/1918. számú rendelete a gidóbőröknek hadi célokra való beszolgáltatása tárgyában . . . I. 123
A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 37.825/1918. számú közleménye a katonai célra alkalmas jó minőségű barna marhafelsőbőr ára tárgyában . . . . . I. 128

(Lásd még: Cipőáruk forgalombahozatala. — Enyv és enybőr forgalombahozatala. — Gyapjú és gyapjasbőr forgalombahozatala. — Házinyúlbőrök hadicélra való átvétele. — Prémbőrök forgalmának korlátozása.)

Bőr- és textilügyekre vonatkozó beadványok cimzése.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 24.699/1918. VI. C. számú rendelete a bőr- és textilügyekre vonatkozó beadványok tárgyában . . . . . I. 129

Lap

Burgonya lefoglalása és maximális ára.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 108.000. IX. 1917. számú rendelete a burgonyakészleteknek hatósági igénybevételéről és az Országos Burgonya Közvetitő Iroda részére való átengedéséről (rekvirálásáról) . . . . . I 131

A m. kir. minisztérium 261/1918 M. E. számú rendelete a burgonyaszesztermelésre való felhasználásának eltiltása tárgyában I. 141

A m. kir. minisztérium 764/1918. M. E. sz. rendelete az 1918. évi termésből származó mezőgazdasági terményekért követelhető legmagasabb árakról . . . . . I. 339

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. Miniszter 74.338/1918. XI. számú körrendelete egyes szükségleti cikkeknek biztositása céljából köthető teremlési szerződésekről . . . . . II. 540

A m. kir. minisztérium 2094/1918 M. E. számú rendelete az 1918. évi korai burgonyatermés zár alá helyezéséről, közszükségleti célokra való igénybevételéről és felhasználásáról. . . . . I. 141

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 16.219/1918. IX. számú rendelete: végrehajtási utasitás az 1918. évi korai burgonyatermés zár alá helyezéséről, közszükségleti célokra való igénybevételéről és felhasználásáról szóló 2.049/1918. M. E. számú rendelethez . . . . . I. 144

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter ad 16.219/1918. IX. számú rendelete a korai burgonya zár alá vételének területi kiterjesztéséről és legmagasabb árának újabb megállapitásáról . . . . . I. 147

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter ad 16 219/1918. IX számú rendelete a korai burgonya zár alá vételének területi kiterjesztéséről . . . . . I. 147

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter ad 16.219/1918. IX. számú rendelete a korai burgonya zár alá vételének területi kiterjesztéséről és legmagasabb árának újabb megállapitásáról . . . . . I. 147

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 17.200/1918. IX. számú rendelete a korai burgonya zár alá vételének területi kiterjesztéséről . . . . . I. 148

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 17.427/1918. IX. számú rendelete a korai burgonya zár alá vételének területi kiterjesztéséről és legmagasabb árának újabb megállapitásáról . . . . . I. 148

A m. kir. minisztérium 3.243/1918. M. E. számú rendelete az 1918. évi burgonyatermés zár alá vételéről, közszükségleti célokra igénybevételéről és felhasználásáról . . . . . I. 149

A m. kir. minisztérium 3.298/1918. M. E. számú rendelete az 1918. évi termésből származó burgonyáért fizetendő ártöbbletről I. 155

Cellulozetermelés szabályozása.

(L. Papir- és cellulozetermelés szabályozása.)

Cérna forgalombahozatala.

(L. Pamutárúk forgalombahozatala.)

Cikória forgalombahozatala.

(L. Pótkávé forgalombahozatala.)

Lap

Cipőárúk forgalombahozatala és készitése.

A kereskedelemügyi m kir. miniszter 77.055/1917. számú rendelete cipőárúknak a magyar szent korona országain kivül eső helyre történő szállitásához szükséges szállitási igazolványok tárgyában . . . . . I. 157

A m. kir. igazságügyminiszter 4.000/1918. I. M. számú rendelete a cipőárvizsgáló bizottságokra vonatkozó szabályok kiegészitése tárgyában. . . . . I. 157

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter 31.863/1918 számú rendelete a polgári lakosság lábbeli szükségletének fedezéséről, valamint a cipőkért és cipőjavitásért követelhető legmagasabb árakrol . . . . . I. 159

A m. kir. minisztérium 2.133/1918. M. E. számú rendelete a cipőkészitő és cipőjavitó munkák folytonosságának biztositását célzó hatósági intézkedésekről . . . . . I. 175

A kereskedelemügyi miniszter 44.244/1918. számú rendelete az ócska cipők forgalmának szabályozásáról. . . . . I. 176

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter B. T. 5.875/1918. számú rendelete a polgári lakosság lábbeliszükségletének fedezéséről szóló 31.863/1918. számú rendelet kiegészitéséről. . . . . I. 176

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter bőr- és textilügyi meghatalmazottjának Bt. 6.103/1918. számú rendelete a fatalpú cipők forgalmának újabb szabályozásáról . . . . . I. 177

Cirokmag és szakál forgalombahozatala, ciroktermelés korlátozása.

A m. kir. minisztérium 3.929/1917. M. E. számú rendelete a cirokmag- és cirokszakálkészletek zár alá vételéről. . . . . I. 179

A m. kir. minisztérium 4.115/1917. M. E. számú rendelete a ciroktermelés korlátozása tárgyában . . . . . I. 181

A m. kir. minisztérium 4.249/1917. M. E. számú rendelete a cirokszakálnak szállitásáról és vasuton, hajón vagy gépkocsin történő szállitásához szükséges igazolványokról . . . . . I. 182

A m. kir minisztérium 3.141/1918. M. E. számú rendelete a cirokmag- és cirokszakállkészletek zár alá vételéről. . . . . I. 183

Csalánkóró és csalántermékek zár alá vétele, ára és forgalombahozatala.

A m. kir. minisztérium 3.124/1918. M. E. számú rendelete a vadontermő csalánkórónak és a csalántermékeknek zár alá vétele, árúknak megállapitása és forgalombahozataluk tárgyában I. 186

Cserzőanyagok forgalombahozatala és maximális ára.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 50.903/1917. VI. C. számú rendelete a cser (tölgy- és fenyőkéreg) és gubacs forgalombahozatalának korlátozása tárgyában . . . . . I. 190

A m. kir. minisztérium 3.967/1917. M. E. számú rendelete a gubacsért követelhető legmagasabb ár megállapitásáról. . . . I. 190

A m. kir. minisztérium 2-095/1918. M. E. számú rendelete a fenyő- és tölgykéregért (cserért) követelhető legmagasabb árak megállapitásáról . . . . . I. 191

A m. kir. minisztérium 2 215/1918. M. E. számú rendelete a tölgyfakivonatért, a gesztenyefakivonatért és fenyőcserkivonatért követelhető legmagasabb árak megállapitásáról és e cikkek szállitásához szükséges igazolványokrol . . . . . I. 194

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 41.190/1918. számú rendelete a cserkivonathoz szükséges szállitási igazolványok tárgyában . . . . . I. 196

Lap

Cukor forgalombahozatala, fölhasználása, maximális ára, cukoradó emelése.

A m. kir. pénzügyminiszter 127.546/1917. számú rendelete az ipari üzemekben felhasználható cukor forgalmának szabályozásáról . . . . . I. 197
1917. évi XVI. törvénycikk a cukoradó emeléséről . . . I. 200
A m. kir. pénzügyminiszter 156.122/1917. számú rendelete a cukoradó emeléséről szóló 1917. évi XVI. t.-c. végrehajtása tárgyában . . . . . I. 202
A m. kir. minisztérium 4.613/1917. M. E. számú rendelete a fogyasztási cukor legmagasabb árának megállapitásáról. . . . I. 211
A m. kir. pénzügyminiszter 167.758/1917. számú rendelete a cukorka- és csokoládégyártás céljaira beszerezhető és felhasználható cukormennyiségek megállapitásáról . . . . . I. 216
A m. kir. pénzügyminiszter 46.264/1918. számú rendelete a cukorka- és csokoládégyártás céljaira beszerezhető és felhasználható cukormennyiségek megállapitásáról . . . . . I. 217

Cukorka és csokoládé forgalombahozatala, maximális ára.

(L. Cukor forgalombahozatala.)

Cukorrépa és cukorrépamag termelése, cukorrépakészlet maximális ára.

A m. kir. minisztérium 4.358/1917. M. E. számú rendelete a cukorrépatermelés tárgyában . . . . . I. 219
A m. kir. minisztérium 4.600/1917. M. E. számú rendelete a friss cukorrépaszeletért követelhető legmagasabb ár megállapitása tárgyában . . . . . I. 224
A m. kir. minisztérium 1.248/1918. M. E. számú rendelete a cukorrépamag termelése tárgyában . . . . . I. 225

Dió és dióbél forgalombahozatala.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 102.100/1917. számú rendelete a diókészletek kötelező bejelentéséről es zár alá vételéről . . . . . I. 230
Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető magyar királyi miniszter 121.000/1917. számú rendelete a dió- és dióbélkészletek forgalombahozataláról . . . . . I. 232

Dohánypótszerek termelése és forgalombahozatala.

A m. kir. minisztérium 1.300/1918. M. E. sz rendelete a dohánypótszerek tárgyában . . . . . I. 235
A m. kir. pénzügyminiszter 11.196/1918. számú rendelete a dohánypótszerek magánosok által való behozatalának, gyártásának és forgalombahozatalának eltiltása tárgyában . . . . . I. 236

Egyenes adóügyek.

(L. Adóügyek.)

Enyv és enyvbőr forgalombahozatala.

A m. kir. minisztérium 2.522/1917. M. E. számú rendelete a csontenyv, a bőrenyv és a kevert enyv forgalombahozatalának szabályozásáról . . . . . I. 237
A m. kir. minisztériumnak 2.524/1917. M. E. számú rendelete az enyvbőr forgalombahozatalának szabályozásáról. . . . . I. 239

Lap

Erdélyrészi királyi biztos hatásköre.

A m. kir. minisztérium 620/1918. M. E. számú rendelete az erdélyrészi királyi biztos hatáskörének megállapításáról . . . . . I. 244

Erdőkre vonatkozó jogszabályok.

A m. kir. minisztérium 3.296/1918. M. E. számú rendelete az erdőkre vonatkozó jogszabályok kiegészítése tárgyában . . . I. 246

A m. kir. földmívelésügyi miniszter 143.800/1918. F. M. számú rendelete az erdőkre vonatkozó jogszabályok kiegészítéséről 3.296/1918. M. E. szám alatt kibocsátott rendelet végrehajtása tárgyában . . . . . I. 250

Élelmicikkek szállitása.

(L. Kézipodgyász vizsgálata. — Nyaraló közönség élelmiszereinek szállitása. — Postai szállitás.)

Élesztőipari Bizottság alakitása.

A m. kir. minisztérium 119/1918. M. E. számú rendelete Élesztőipari Bizottság alakitása tárgyában . . . . . I. 256

Fa- és faszénkészletek termelése és forgalombahozatala.

A m. kir. minisztérium 3.907/1917. M. E. számú rendelete a közszükségleti célokra szükséges faanyagok kitermelésének biztositása tárgyában . . . . . I. 259

A m. kir. minisztérium 4.001/1917. M. E. számú rendelete a fa- és faszénkészletek bejelentése és nyilvántartása, valamint felhasználásuknak és forgalombahozataluknak szabályozása tárgyában 1.851/1917. M. E. szám alatt kiadott rendelet módositásáról I. 260

A faértékesitő hivatal hirdetménye a katonai igazgatás által megvett faanyag ára tekintetében . . . . . I. 260

A faértékesitő hivatal hirdetménye a faszén és egyes fafajták ártételei tárgyában . . . . . I. 263

A faértékesitő hivatal hirdetménye bizonyos méretű faanyagok felfürészelésének betiltása tárgyában . . . . . I. 268

(L. még: Erdőkre vonatkozó jogszabályok. — Szénellátás biztositása.)

Faggyú összegyüjtése és beszolgáltatása.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 58.295/1918. VIII. b. számú rendelete nyers marha- és juhfaggyúnak összegyüjtéséről és beszolgáltatásáról . . . . . I. 269

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 35.477/1917. számú rendelete a marhából és juhból származó nyersfaggyúért fizetendő legmagasabb árakról . . . . . I. 270

Fácánvadászati tilalom.

(L. Nyúl- és fácánvadászati tilalom.)

Félgyapjú kötött és kötszövött árúk.

(L. Pamutárúk.)

Fémek, ötvözetek és fémtárgyak lefoglalása.

A m. kir. honvédelmi miniszter 21.821/eln. 20/b. 1917. számú rendelete ónból és ónötvözetekből készült bizonyos tárgyaknak hadicélokra való igénybevételéről . . . . . I. 272

Lap

A m. kir. honvédelmi miniszter 21.722/eln. 20/b. 1917. számú rendelete rézből és rézötvözetekből készült egyes tárgyak hadicélokra igénybevételéről és beszolgáltatásáról . . . . . I. 274

A m. kir. honvédelmi miniszter 22.544. eln. 20/b—1917. sz. rendelete az egyházi épületeken levő rézanyagnak hadicélokra igénybevétele tárgyában . . . . . I. 275

A m. kir. honvédelmi miniszter 23.738. eln. 20/b. 1917. sz. rendelete az orgonasípoknak hadicélokra igénybevételéről. . . . I. 276

A m. kir. honvédelmi miniszter 19.867/1917. eln. 20/b. sz. rendelete az aluminum-tárgyak téritési árába becsúszott nyomdahiba kiigazitásáról . . . . . I. 277

A m. kir. honvédelmi miniszter 26.226/1917. eln. 20/b. sz. rendelete a Központi fémrekviziciós bizottságnak a hadicélokra igénybevett ajtóveretek kicserélése ügyében Horvát-Szlavon-Dalmátországok bányának képviselőjével való kiegészitéséről. . . . I. 278

A m. kir. honvédelmi miniszter 26.748/1917. eln. 20/b. sz. rendelete a hadicélokra igénybevett fémtárgyak téritéséről. . . I. 278

A m. kir. minisztérium 780/1918. M. E. számú rendelete a fémárúk pótlásául szolgáló öntött és kovácsolt vasárúk legmagasabb árának megállapitásáról . . . . . I. 279

A m. kir. honvédelmi miniszter 4.520/1918. B. eln. számú rendelete a 21.821/1917. B. 20. H. M. eln. szám alatt kiadott rendelettel hadicélokra igénybevett fémtárgyak téritése tárgyában. I. 282

A m. kir. belügyminiszter 29.804/1918. IX—a. B. M. számú körrendelete fogtisztitó pépnek ólomtartalmú fémhüvelyekben való forgalombahozataláról . . . . . I. 283

A m. kir. honvédelmi miniszter 9.512. eln. 20/b. 1918. számú rendelete a platinacsoportba tartozó fémek készleteinek hadicélokra igénybevételéről és beszolgáltatásáról . . . . . I. 284

A m. kir. honvédelmi miniszter 9.681/1918. 20/B. eln. sz. rendelete a villamostelepek fémanyagának hadicélokra igénybevételéről, leszereléséről és beszolgáltatásáról . . . . . I. 288

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 40.662/1918 VI. C. 2. számú rendelete a mezőgazdasági csapágyfém és forrasztóónszükséglet fedezése tárgyában . . . . . I. 290

Fizetési eszközök.

A m. kir. pénzügyminiszter 45.119/1918. számú rendelete a forgalmon kivül helyezett nikkel 10 filléres érmék kivételes beváltása tárgyában. . . . . I. 296

A m. kir. minisztérium 2.013/1918. M. E. számú rendelete a külföldi fizetési eszközökkel való kereskedésről és forgalomról és a külfölddel való forgalom korlátozásáról . . . . . I. 296

A m. kir. pénzügyminiszter 4.705/1918 P. M. számú rendelete a m. kir. minisztérium 2.013/1918. M. E. számú rendeletének 10. *a)* §-ában a vásárlási engedély tekintetében foglalt határozmányok végrehajtása tárgyában . . . . . I. 301

Fogyasztási adóhitelek.

(L. Adóügyek.)

Fonópapir, papirfonál és papirzsineg bejelentése, földolgozása és forgalombahozatala.

A m. kir. minisztérium 787/1918. M. E. számú rendelete a Fonópapir-Bizottság alakitása, a fonópapir, a papirfonál és a papirzsineg bejelentése, valamint a fonópapir, a papirfonalak, a papirzsinegek és az ezekből készült papirárúk feldolgozásának és forgalombahozatalának korlátozása tárgyában . . . . . I. 304

Lap

Főváros vízellátásának biztositása.

A m. kir. minisztérium 4.688/1917. M. E. számú rendelete a székesfőváros zavartalan vízellátásának biztositásáról . . . . . I. 310

Főzelék forgalombahozatala.

(L. Zöldség forgalombahozatala.)

Főzelékkonzervek maximális ára.

(L. Konzervek maximális ára.)

Füge és mogyoró behozatalának szabályozásáról.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 92.000/1918. O. K. H. számú rendelete a magyar szent korona országainak területére behozott füge és mogyoró (mogyoróbél) forgalmának szabályozásáról . . . . . I. 311

Fürdőhelyek árviszonyainak szabályozása.

A m. kir. minisztérium 3.259/1918. M. E. számú rendelete a fürdőhelyek lakás- és elelmezési viszonyoknak s a fürdési díjaknak szabályozása tárgyában . . . . . I. 313

Fürdőző közönség élelmiszereinek szállitása.

(L. Nyaralóközönség élelmiszereinek szállitása.)

Gabona-, tengeri-, liszt- és kenyérellátás biztositása.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 100.000/1917. sz. rendelete a gabonaátvevő eljárás foganatositása tárgyában . . . . . I. 315

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 123.000/1917. számú rendelete az átvevő bizottságok hatáskörének kiterjesztéséről és az átvételi eljárás gyorsitásáról. . . . I. 321

A m. kir. minisztérium 4.442/1917. M. E. számú rendelete a köleskása előállitásának és forgalombahozatalának újabb szabályozásáról, valamint legmagasabb árának újból való megállapitásáról . . . . . I. 323

A m. kir. minisztérium 5.021/1917. M. E. számú rendelete terményeknek és ezek őrleményeinek hatósági igénybevételére adott felhatalmazás tárgyában. . . . . I. 325

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 150.000/1917. számú rendelete valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének a gabonaneműek igénybevételénél követendő újabb eljárás tárgyában . . . . . I. 326

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 9.000/IV—A. 1918. számú rendelete a rekvirálás egyöntetűségének biztositása érdekében . . . . . I. 335

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 57.000/1918. számú rendelete az ipari munkásság által fogyasztható őrleménymennyiség újabb megállapitásáról . . . . . I. 338

A m. kir. minisztérium 764/1918. M. E. számú rendelete az 1918. évi termésből származó mezőgazdasági terményekért követelhető legmagasabb árak megállapitásáról . . . . . I. 339

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 5.632/1918. számú rendelete a tengeriliszt és tengeridara legmagasabb árának megállapitásáról . . . . . I. 344

Lap

A m. kir. minisztérium 1.677/1918. számú rendelete a zöld (be nem érett) állapotban levő búza, rozs, kétszeres, árpa és zab felhasználásának tilalmáról . . . . . I. 344

A m. kir. minisztérium 2.201/1918. M. E. számú rendelete a közszükséglet céljára igénybeveendő 1918. évi búza-, rozs-, kétszeres-, köles-, tatárka-, árpa- és zabtermés átvételére szervezendő bizottságokról . . . . . I. 345

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 100.000/1918. O. K. H. sz. rendelete a terményátvevő bizottságok szervezéséről kiadott 2.201/1918. M. E. számú rendelet végrehajtása tárgyában . . . . . I. 347

A m. kir. minisztérium 2.329/1918. M. E. számú rendelete a zöld (be nem érett) állapotban levő búza, rozs, kétszeres, árpa és zab felhasználásának tilalmáról szóló 1.677/1918. M. E. számú rendelet módosítása tárgyában . . . . . I. 351

A m. kir. minisztérium 2.490/1918. M. E. számú rendelete az 1918. évi búza-, rozs-, kétszeres-, köles-, tatárka-, árpa- és zabtermésnek zár alá vétele, igénybevétele és feldolgozásának szabályozása tárgyában . . . . . I. 352

A m. kir. minisztérium 2.668/1918. M. E. számú rendelete az 1918. évi termésből származó buzáért, rozsért, kétszeresért, árpáért, zabért és tengeriért fizetendő ártöbbletről . . . . . I. 369

A m. kir. minisztérium 2.650/1918. M. E. számú rendelete a házi és gazdasági szükségletek mérvének megállapításáról . . I. 371

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 120.000/1918. O. K. H. számú rendelete. Végrehajtási utasítás az 1918. évi búza-, rozs-, kétszeres-, köles-, tatárka-, árpa- és zabtermésnek zár alá vétele, igénybevétele és feldolgozásának szabályozásáról szóló 2.490/1918. M. E. számú rendelethez. . . . . I. 374

A m. kir. földmívelésügyi minisztérium 106.980/1918. sz. rendelete az 1918. évi búza, rozs, kétszeres, köles, árpa és zabtermésből gazdasági szükséglet címén beszerezhető termények vásárlásának szabályozása tárgyában. . . . . I. 416

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 114.002/1918. XI/a. számú rendelete a budapesti és környékbeli közvetlen ellátásba vett intézmények 1918/19. évi ellátása tárgyában . . . . . I. 418

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 114.000/1918. XI. számú rendelete az ipari munkások lisztadagjának újabbi megállapításáról . . . . . I. 419

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 114.003/1918. XI. számú rendelete a közvetlen ellátásba vett ipari munkásság ellátásáról . . . . . I. 420

A m. kir. minisztérium 2.966/1918. M. E. számú rendelete a közfogyasztásra szánt búza- és rozsliszt előállításának és forgalombahozatalának szabályozásáról . . . . . I. 421

A m. kir. minisztérium 3.156/1918. M. E. számú rendelete a búzalisztért és rozslisztért, valamint a búzakorpáért, rozskorpáért és árpakorpáért követelhető legmagasabb árak megállapításáról. I. 424

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 255.000/1918. VI. számú rendelete a gabonacsereakció céljára rendelkezésre bocsátott ipari cikkeknek a hadsereg szükségletének fedezésére való értékesítése tárgyában . . . . . I. 426

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 122.000/1918 IV. számú távirati rendelete az 1918. évi termésből származó búzáért, rozsért, kétszeresért, árpáért, zabért és tengeriért a maximális áron felül fizetendő ártöbblet és szállítási prémium közhírré tétele tárgyában . . . . . I. 428

Lap

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 114.004/1918. XI. számú rendelete a közvetlen ellátásba vett ipari üzemek 1918/19. évi lisztszükségletének megállapitása tárgyában I. 428

(L. még: Árpagyöngy termelése. — Mezőgazdasági ügyek. — Sörgyártás. — Szesztermelés. — Takarmányozási célra szolgáló termékek. — Tarhonya és száraztészta termelése.)

Géperejű járművek és üzemanyagaik beszerzésének és fölhasználásának korlátozása.

A m. kir. minisztérium 4.885/1917. M. E. számú rendelete a személyszállitó géperejű járművek üzemének, valamint ezek részére az üzemi anyagok beszerzésének és felhasználásának korlátozása tárgyában . . . . . I. 44

Gidóbőrök beszolgáltatása.

A m. kir. minisztérium 2.092/1918. számú rendelete a bőröknek hadi célokra való beszolgáltatása tárgyában . . . . . I. 123

Gummiszopókák forgalombahozatala.

A m. kir. minisztérium 1.577/1918. M. E. számú rendelete a gummiszopókák forgalmának szabályozása targyában . . . . I. 432

A m. kir. belügyminiszter 2.095/1918 IX/a B. M. számú körrendelete a gummiszopókák forgalmának szabályozása tárgyában . . . . . I 433

Gyapjú és gyapjas bőr forgalombahozatala és maximális ára.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 27.608/1918. számú rendelete az ezer kilogrammot meghaladó gyapjúkészletekért a Gyapjúközpont által fizetendő ár kivételes megállapitásáról. . . I. 435

A m. kir. minisztérium 2.605/1918. M. E. számú rendelete a gyapjúkészletek és gyapjas bőrhulladékok forgalombahozatalának korlátozása és az értük követelhető legmagasabb árak megállapitása tárgyában . . . . . I. 435

Gyertya forgalombahozatala, szállitása és maximális ára.

A m. kir. minisztérium 3.850/1917. M. E. számú rendelete a gyertyakészletek bejelentése, zár alá vétele és közszükségleti célokra igénybevétele, valamint a gyertya elszállitásához szükséges igazolványok és a gyertyáért követelhető legmagasabb ár megállapitása tárgyában . . . . . I. 445

Gyógyszerek és gyógyszerészeti árúk fölhasználása és forgalmuk szabályozása.

A m. kir. minisztérium 3.770/1917. M. E. számú rendelete egyes gyógyszerek, gyógyitási célra használt olajok, zsiros magvak és gyógyszeralkatrészek takarékos felhasználásáról szóló 1.689/1917. M. E. szám alatt kelt rendelet értelmezése tárgyában. . . . . I. 450

A m. kir. belügyminiszter 112 497/1917 IX/a B M számú körrendelete a gyógyszerek takarékos felhasználása tárgyában 22.859/1917 B. M. sz. alatt kiadott körrendelet kiegészitése ügyében I. 450

A m. kir. belügyminiszter 29.804/1918. B M. számú körrendelete fogtisztitó pépnek ólomtartalmú fémhüvelyekben való forgalombahozataláról. . . . . I. 283

A m. kir. minisztérium 2.600/1918. M. E. számú rendelete a gyógyszerek, gyógyszerárúk és gyógyszerkészitmények forgalmának szabályozásáról . . . . . I. 451

Lap

A m. kir. minisztérium 2.601/1918. M. E. számú rendelete a „nyilvántartott gyógyszerek" kijelöléséről . . . . . I. 458

Gyümölcsből való pálinkafőzés.

(L. Szeszesitalok termelése.)

Gyümölcsízek és gyümölcskocsonyák hamisitott állapotban való forgalombahozatalának megtiltása.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter 130.910/1918. F. M. számú rendelete a gyümölcsízek és gyümölcskocsonyák forgalombahozatalának szabályozásáról . . . . . I. 461

(L. még: Konzervek maximális ára. — Zöldség maximális ára.)

Hadianyagértékesitő intézet r.-t.

A Hadianyagértékesitő intézet r.-t. alapitási tervezete . . I. 93, 97

Hadifoglyokkal való bánásmód.

A m. kir. honvédelmi miniszter 221.350/Mg. *a)* számú körrendelete az Oroszországból, Ukrajnából, Finnországból és az Ausztria-Magyarország és Németország által megszállott orosz területekről származó hadifoglyokkal való bánásmód tárgyában. I. 465

Hadiszállitó részvénytársaságok mérlege.

(L. Részvenytársaságok es szövetkezetek mérlegére vonatkozó rendeletek.)

Hadiszolgáltatásra vonatkozó rendeletek.

A m. kir. honvédelmi miniszter 105. eln. MPBV. számú rendelete a hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVIII. t.-c. 18. §-a alapján az üzem folytatására kötelezett vállalatoknál alkalmazott munkások szolgálati, bér- és munkaviszonyai tárgyában a kiadott 18.950/1915. H. M. eln. 20. b. számú rendelet, valamint az ennek kiegészitése tárgyában kiadott 10.813/1916., 13.604/1916. és 11.653/1917. H. M. eln. számú rendeletek kiegészitéséről . . . I. 474

A m. kir. honvédelmi miniszter 913. eln. 20/b. 1918. számú rendelete a hadiszolgáltatásokrol szóló 1912. évi LXVIII. t.-c. végrehajtása tárgyában . . . . . I. 475

A honvédelmi miniszter 2.707/eln. 20/b. számú körrendelete a hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVIII. t.-c. 18. §-a alapján az üzem folytatására kötelezett vállalatoknál alkalmazott munkások szolgálati, bér- és munkaviszonyai tárgyában 18.950/eln. 20/b. 1915. H. M. szám alatt kiadott körrendelet III. része 7. pontjának módositása tárgyában . . . . . I. 498

A m. kir. minisztérium 2.235/1918. M. E. számú rendelete a hadiszolgálatot teljesitő egyének betegségi és balesetbiztositása tárgyában . . . . . I. 499

Hadműveleti és megszállott területeken való utazás szabályozása.

A m. kir. belügyminiszter 2.200/1918. B. M. eln. I. számú körrendelete a hadműveleti és megszállott területekre vonatkozó utazási szabályok tárgyában kiadott 3.000/1917. B. M. eln. számú körrendelet módositása tárgyában . . . . . I. 501

Hazaárulók vagyonával szemben fönnálló követelések érvényesitéséről.

A m. kir. miniszterium 2.433/1918. M. E. számú rendelete a hazaárulók vagyonára vonatkozólag a hitelezőket és más igénylőket illető jogok érvényesitéséről. . . . . I. 504

Lap

Háborús gazdasági központok ellenőrzése.
(L. Központok ellenőrzése.)

Házinyúlbőröknek hadicélra való átvétele.
A m. kir. minisztérium 2.990/1918. M. E. számú rendelete a házinyúlbőröknek hadicélokra átvétele tárgyában . . . . . I. 510

Hordók forgalombahozatala és maximális ára.
A m. kir. miniszterium 3.728/1917. M. E. számú rendelete a boroshordók bejelentése, zár alá vétele és legmagasabb árának megállapitása tárgyában . . . . . I. 515

Hüvelyes termények zár alá vétele és forgalombahozatala.
A m. kir. minisztérium 764/1918. M. E. számú rendelete az 1918. évi termésből származó mezőgazdasági terményekért követelhető lemagasabb árak megállapitásáról . . . . . I. 339
A m. kir. minisztérium 3.129/1918. számú rendelete az 1918. évi bab-, borsó-, lencse-, lóbab- és takarmánybors ótermésnek zár alá vétele és forgalombahozatala tárgyában . . . . . I. 523
(L. még: Zöldség, főzelék és gyümölcs forgalombahozatala.)

Ingatlanok forgalmának szabályozása.
A m. kir. minisztérium 4.000/1917. M. E. számú rendelete az ingatlanok forgalma tárgyában . . . . . I. 529
A m. kir. földmívelésügyi miniszter 44.620/1917. F. M. sz. számú rendelete az ingatlanok forgalmáról szóló 4.000/1917. M. E. számú rendelet értelmében szükséges hatósági hozzájárulásra hivatott szervek kijelölése tárgyában . . . . . I. 533
A m. kir. földmívelésügyi miniszter és a m. kir. igazságügyminiszter 44.621/1917. F. M. sz. rendelete az ingatlanok forgalmáról 4.000/1917. M. E. szám alatt kibocsátott rendelet végrehajtása tárgyában. . . . . I. 534
A m. kir. földmívelésügyi miniszter 170.096/1917. F. M. számú rendelete az ingatlanok forgalmáról 4.000/1917. M. E. sz. a. kibocsátott rendelet 3. §-ában emlitett külön szerv alakitása s az ezzel kapcsolatos rendelkezések tárgyában . . . . . I. 541
A m. kir. minisztérium 4.950/1917. M. E. számú rendelete az ingatlanok forgalmáról szóló 4.000/1917. M. E. számú rendelet alkalmazása tárgyában . . . . . I. 542
A m. kir. földmívelésügyi miniszter 170.385/1917. F. M. számú rendelete az Országos Ingatlanforgalmi Bizottság alakitása s az ezzel kapcsolatos rendelkezések tárgyában . . . . . I. 543
A m. kir. földmívelesügyi miniszter 170.739/1917. F. M. számú rendelete az ingatlanok forgalmáról szólo 4.000/1917. M. E számú rendelet hatályának kiterjesztése tárgyában . . . . . I. 544
A m. kir. földmívelésügyi miniszter 51.978/1918. F. M. számú rendelete az Országos Ingatlanforgalmi Bizottság alakitásáról szóló 170.385/1917. F. M. számú rendelet módositásáról . I. 545
A m. kir. minisztérium 2.240/1918. M. E. számú rendelete az ingatlanok forgalmáról szóló 4.000/1917. M. E. számú rendelet 2. §-ának kiegészitése tárgyában . . . . . I. 545
A m. kir. földmívelésügyi miniszter 53.443/1918. F. M. számú rendelete az ingatlanok forgalmáról szóló 4.000/1917. M. E. számú rendelet hatályának további kiterjesztése tárgyában. . . I. 546
A m. kir. földmívelésügyi miniszter 54.300/1918. F. M. számú rendelete az ingatlanok forgalmáról szóló 4.000/1917. M. E. rendelet hatályának Bács-Bodrog vármegyére kiterjesztése tárgyában . . . . . I. 547

Lap

A m. kir. földmívelésügyi miniszter 55.000/1918. F. M. számú rendelete az ingatlanok forgalmáról szóló 4.000/1917. M. E. számú rendelet hatályának — Budapest székesfővárost és Fiume várost és kerületet kivéve — az ország egész területére kiterjesztéséről . . . . . I. 548

Ipari kényszertársulások.

(L. Kényszertársulások létesitése.)

Jerkebárányok és négyévesnél fiatalabb anyajuhok levágásának tilalma.

A m. kir. minisztérium 1.541/1918. M. E. számú rendelete a jerkebárányok és a négyévesnél fiatalabb anyajuhok levágásának tilalmáról . . . . . I. 551

Jövedelemadóról és vagyonadóról szóló törvény módositása.

(L. Adóügyek.)

Juhfaggyú összegyüjtése és beszolgáltatása.

(L. Faggyú összegyüjtése és beszolgáltatása.)

Juhok forgalombahozatalának szabályozása.

(L. Jerkebárányok levágásának tilalma. — Szarvasmarhák, juhok és kecskék forgalombahozatala.)

Katonai fölszerelési tárgyak jogellenes forgalmának korlátozása.

A m. kir. belügyminiszter 114.619/1917. B. M. számú körrendelete a katonai felszerelési tárgyak jogellenes forgalmának korlátozása tárgyában . . . . . I. 552

Katonai vágásokból származó állati beleket felosztó bizottság.

(L. Bélbizottság.)

Kátrány (nyers és lepárolt) maximális ára.

A m. kir. minisztérium 148/1918. M. E. számú rendelete a nyers és lepárolt kőszénkátrányért a termelők által követelhető legmagasabb ár megállapitása tárgyában . . . . . II. 42

Keményitő és keményitőtermékek maximális ára és szállitása.

A m. kir. minisztérium 509/1918. M. E. számú rendelete a keményitőért és keményitőtermékekért követelhető legmagasabb ár megállapitásáról és az ily cikkek szállitásához szükséges igazolványokról . . . . . I. 553

Kender és kendermag termelése és forgalombahozatala, kender és kenderanyaggal kevert fonalak és zsinegek forgalombahozatala.

A m. kir. minisztérium 4.051/1917. M. E. sz. rendelete a kenderkóró, a kikészitett kender és a kenderkóc bejelentése, valamint a kikészitett kender és kenderkóc forgalombahozatalának korlátozása tárgyában . . . . . I. 556

A m. kir. minisztérium 4.670/1917. M. E. számú rendelete az 1917. évi kendertermelés tárgyában kiadott 1.679/1917. M. E. számú rendelettel megszabott ártöbbletről . . . . . I. 564

Lap

A m. kir. földmívelésügyi miniszter 149.340/1917. számú rendelete a kendermag gyüjtése, eladása, vásárlása és a kendervetőmagért fizetendő ár megállapitása tárgyában . . . . . I. 565

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter R. 26.609/1918. számú rendelete a bejelentett kenderfonalak és kötélverőárúk eladása tárgyában . . . . . I. 566

A m. kir. földmívelésügyi miniszter 177.941/1917. számú rendelete a kendervetőmagért fizetendő árt megállapitó 149.340. 1917. F. M. számú rendeletben megállapitott határidő meghosszabbitásáról . . . . . I. 567

A bejelentett kenderfonalakból, valamint a kenderanyaggal vegyitett fonalakból, zsineegekből és kötélverő árúkból vagy ezekből előállitott árúkból 1918. évi január 15-étől 1918. évi március 15-éig eladható mennyiségek . . . . . I. 567

A m. kir. minisztérium 1.828/1918. M. E. számú rendelete az 1919. évi vetéshez szükséges kendervetőmag termelésének és az 1918. évi terméső kendervetőmag forgalmának szabályozása tárgyában . . . . . I. 567

A m. kir. földmívelésügyi miniszter 19.400/1918. számú rendelete a kendervetőmagért fizetendő ár megállapitása tárgyában . . . . . I. 571

(L. még: Olajos magvak forgalombahozatala.)

Kereskedelmi jogi törvényelőkészitő bizottság.

A m. kir. igazságügyminiszter 36.300/1918. I. M. számú rendelete a kereskedelmi jogi törvényelőkészitő bizottság szervezetének és működésének szabályozása tárgyában . . . . . I. 573

Kényszertársulások létesitése.

A m. kir. minisztérium 2.652/1918. M. E. számú rendelete a gyártó, feldolgozó és forgalombahozó iparokat érintő rendelkezésekről . . . . . I. 576

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter 42.598/1918. számú rendelete ez Ásványolajipari Szövetség megalakitásáról . . . . I. 85

(L. még: Papir- és celluloze-termelés szabályozása.)

Képesitéshez kötött ipar gyakorlásának megkönnyitése.

A m. kir. minisztérium 542/1918. M. E. számú rendelete a képesitéshez kötött ipar gyakorlásának a szakképzett üzletvezető alkalmazása tekintetében a háború folytán szükségessé vált megkönnyitéséről . . . . . II. 3

Kévekötő aratógépek és aratógépzsineg lefoglalása és forgalombahozatala.

(L. Aratógépek és aratógépzsineg lefoglalása és forgalombahozatala.)

Kézipodgyász vizsgálata körül követendő eljárás.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 106.973/1918. II. b. számú rendelete a kézipodgyász vizsgálata körül követendő eljárás tárgyában . . . . . II. 5

Kiegyezés ideiglenes meghosszabbitása.

1917. évi XVII. t.-cikk a kölcsönös kereskedelmi és forgalmi viszonyoknak az Ő felsége uralkodása alatt álló többi országokkal való ideiglenes szabályozása iránt 1917. november 18-án kötött szerződés becikkelyezéséről . . . . . I. 42

Lap

Kivándorlási ügyek.
(L. Utlevélügyek.)

Kiviteli tilalmak.

A m. kir. minisztérium 226/1918. M. E. számú rendelete, mellyel több cikk kivitelének és átvitelének tilalma kiegészittetik, illetve módosittatik . . . . . II. 7

A m. kir. minisztérium 1.870/1918. M. E. számú rendelete a zsákok ki- és átvitelének szabályozásáról szóló 361/1915. M. E. és 1.802/1917. M. E. számú rendeletek módositása tárgyában . II. 548

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 41.758/1918. IV. A. számú rendelete a németországi forgalomban szabaddá tett árúkról II. 8

Konzervek (zöldség-, főzelék- és gyümölcskonzervek) maximális ára.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 108.900/1917. számú rendelete a zöldség-, főzelék- és gyümölcskonzervekért követelhető legmagasabb ár megállapitásáról, valamint ezeknek forgalombahozataláról . . . . . II. 10

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 2.519/1918. számú rendelete a zöldség-, főzelék- és gyümölcskonzervekért követelhető legmagasabb ár megállapitásáról, valamint ezeknek forgalombahozataláról szóló 108.900/1917. számú rendelet módositásáról . . . . . II. 17

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 68.864/1918. számú rendelete a zöldség-, főzelék- és gyümölcskonzervekért k vetelhető legmagasabb árak megállapitása tárgyában 2.519/1918. szám alatt közzétett rendeletnek módositásáról II. 27

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 74.858. számú rendelete a zöldség-, főzelék- és gyümölcskonzervekért követelhető legmagasabb ár megállapitásáról, valamint ezeknek forgalombahozataláról szóló 108.900/1917. és 2.519/1918. számú rendeletek módositásáról . . . . . II. 28

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter ad 74.858/1918. számú rendelete a zöldség-, főzelék- és gyümölcskonzervekért követelhető legmagasabb ár megállapitásáról közzétett 74.858/1918. számú rendelet B. 21. pontjának pótlásáról . . II. 37

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 107.052/1918. OKH. számú rendelete a zöldség-, főzelék- és gyümölcskonzervek fogyasztói maximális árának leszállitása tárgyában II. 38

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 114.331/1918. számú távirati rendelete a nyári korai káposzta iparszerű besavanyitásának eltiltása tárgyában . . . . . II. 38

(L. még : Zöldség, főzelék és gyümölcs forgalombahozatala és maximális ára.)

Költségvetési törvények.

1917. évi XIII. törvénycikk az 1917/18. költségvetési év első négy hónapjában viselendő közterhekről és fedezendő állami kiadásokról szóló 1917. évi IX. t.-c. hatályának az 1918. évi február végéig való kiterjesztése tárgyában . . . . . II. 39

1918. évi törvénycikk az 1917/18. költségvetési év első négy hónapjában viselendő közterhekről és fedezendő állami kiadásokról szóló 1917. évi IX. t.-c. hatályának az 1917/18. költségvetési év végéig való kiterjesztése tárgyában . . . . . II. 40

Kőszénkátrány (nyers és lepárolt) maximális ára.

A m. kir. minisztérium 148/1918. M. E. számú rendelete a nyers és a lepárolt (desztilált) kőszénkátrányért a termelők által követelhető legmagasabb ár megállapitása tárgyában . . . . . II. 42

Lap

Közélelmezés biztositására szükséges adatgyüjtés elrendelése.

A m. kir. minisztérium 1.210/1918. M. E. számú rendelete a közélelmezés biztositása céljából szükséges adatgyüjtés elrendeléséről . . . . . II. 45

Közélelmezési kormánybiztosságok és bizottságok fölállitása.

A m. kir. minisztérium 530/1918. M. E. számú rendelete közélelmezési kormánybiztosságok és közélelmezési bizottságok felállitásáról . . . . . II. 48

Központok ellenőrzése.

A m. kir. minisztérium 4.308/1917. M. E. számú rendelete a háborús gazdasági központok kormányhatósági felügyeletéről és üzletvitelük ellenőrzéséről . . . . . II, 51

Közszükségleti cikkek forgalombahozatalánál előforduló visszaélések meggátlásáról.

(L. Árdrágitó visszaélések meggátlásáról.)

Külföldi fizetési eszközök.

(L. Fizetési eszközök.)

Laboda maximális ára.

(L. Zöldség maximális ára.)

Lakásügyi Tanács.

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter 38.647/1918. számú rendelete az Országos Lakásügyi Tanács szervezetéről . . . . . II. 54

Lakbéremelések és lakbérfölmondások korlátozása.

A m. kir. minisztérium 4.180/1917. M. E. számú rendelete a lakás és egyéb helyiségek bérletére vonatkozó kivételes intézkedések újabb megállapitásáról . . . . . II. 58

A m. kir. igazságügyminiszter és a m. kir. belügyminiszter 62.500/1917. I. M. számú rendelete a lakbérleti bizottságok és eljárásuk újabb szabályozása tárgyában . . . . . II. 80

Lánczkereskedelem meggátlására irányuló rendelkezések.

(L. Árdrágitó visszaélések meggátlásáról.)

Lentermelés szabályozása és len forgalombahozatala.

A m. kir. minisztérium 2.606/1918. M. E. számú rendelete a lenkóró, a lenszalma és a kikészitett len (tilolt len és lenkóc) bejelentése, valamint a kikészitett len (tilolt len és lenkóc) forgalombahozatalának korlátozása tárgyában . . . . . II. 89

Leszerelésre vonatkozó intézkedések.

(L. Átmenetgazdaságra vonatkozó intézkedések.)

Lovak, szamarak és öszvérek levágásának és forgalmának szabályozása.

A m. kir. minisztérium 2.161/1918. M. E. számú rendelete a lovak, szamarak és öszvérek levágásának, forgalmának és kivitelének szabályozása tárgyában . . . . . II. 96

A m. kir. földmivelésügyi miniszternek a 2.161/1918. M. E. számú rendeletének végrehajtása tárgyában a honvédelmi és az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszterekkel egyetértőleg kiadott 64.800/III. sz. rendelete . . . . . II. 98

Lap

Lucernamagkészletek lefoglalása.

A m. kir. minisztérium 4.601/1917. M. E. számú rendelete a lucernamagkészletek zár alá vételéről . . . . . II. 102

Magyar árúforgalmi iroda.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 22.521. számú rendelete a Magyar Árúforgalmi Iroda hatáskörének Ukrániára való kiterjesztése tárgyában . . . . . II. 105

A m. kir. minisztérium 2.130/1918. M. E. számú rendelete az Ukrániával vasuton lebonyolitandó árúforgalom szabályozása tárgyában . . . . . II. 105

Makktermés lefoglalása és forgalombahozatala.

A m. kir. minisztérium 4.458/1917. M. E. számú rendelete az 1917. évi bükk- és tölgymakktermés zár alá vételéről és forgalmának szabályozásáról . . . . . II. 107

A m. kir. minisztérium 4.458/1917. M. E. számú rendelete az 1917. évi bükk- és tölgymakktermés zár alá vételéről és forgalmának szabályozásáról . . . . . II. 107

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 9.700/1918. V. számú rendelete a makk postai szállitásának korlátozása tárgyában. . . II. 109

Marhafaggyú összegyüjtése és beszolgáltatása.

(L. Faggyú összegyüjtése és beszolgáltatása.)

Marónátron forgalombahozatala.

(L. Szóda forgalombahozatala.)

Mezőgazdasági gépek részletfizetésre való vétele.

A m. kir. minisztérium 4.838/1917. M. E. számú rendelete a mezőgazdasági gépeknek részletfizetésre vételéről . . . . . II. 110

Mezőgazdasági ügyek.

A m. kir. minisztérium 4.795/1917. M. E. számú rendelete az 1918. évi mezőgazdasági munkák ügyében . . . . . II. 111

A m. kir. minisztérium 1.209/1918. M. E. számú rendelete a mezőgazdaságilag mívelt ingatlanok haszonbérletének meghosszabbitásáról . . . . . II. 111

A m. kir. minisztérium 2.208/1918. M. E. számú rendelete az 1918. évi várható termés adás-vételének tilalmáról és érvénytelenségéről, valamint az 1918. évi mezőgazdasági termésből várt egyes terményekre előleg nyujtásáról . . . . . II. 114

A m. kir. minisztérium 2.434/1918. M. E. számú rendelete a közös szérűhöz (rakadóhoz) szükséges területnek magánosoktól való igénybevétele tárgyában . . . . . II. 117

A m. kir. minisztérium 2.988/1918. M. E. számú rendelete a legelők, havasi legelők és kaszálók kellő kihasználásának biztositásáról . . . . . II. 118

Mogyoróbehozatal szabályozása.

(L. Füge- és mogyoróbehozatal szabályozása.)

Lap

Moratórium.

A m. kir. pénzügyminiszter 7.779/1917. P. M. számú rendelete a betéti üzlettel foglalkozó intézeteknél s más ily cégeknél 1914. évi augusztus 1-je előtti betéti könyvre elhelyezett, egyébként a moratóriumfeloldó rendeletben foglalt korlátozások alá eső betéteknek az 1912. évi LXIII. t.-c. 17. §-a alapján kibocsátásra kerülő 6%-os és 5%-os állami járadékkölcsön-kötvényekre (hetedik hadikölcsön) történő befizetésekre való igénybevehetése tárgyában . . . . . II. 122

A m. kir. pénzügyminiszter 9.311/1917. P. M. számú rendelete a betéti üzlettel foglalkozó intézeteknél s más ily cégeknél 1914. évi augusztus hó 1-je előtt betéti könyvre elhelyezett, egyébként a moratóriumfeloldó rendeletben foglalt korlátozások alá eső betéteknek az 1912. évi LXIII. t.-cz. 17. §-a alapján kibocsátásra kerülő 6%-os állami járadékkölcsön és 5½%-os állami járadékkölcsön (hetedik hadikölcsön) kötvényeire történő befizetésekre való igénybevehetésére vonatkozólag kiadott 1917. évi 7.779/P. M. számú pénzügyminiszteri rendelet kiegészítése tárgyában . . . II. 123

A m. kir. minisztérium 5.053/1917. M. E. számú rendelete némely erdélyrészi adósokra nézve a moratóriumnak további meghosszabbítása tárgyában . . . . . II. 123

A m. kir. igazságügyminiszter és a m. kir. pénzügyminiszter 67.000/1917. I. M. számú rendelete a Hunyad vármegye petrozsényi járásában fennállott moratórium feloldásáról . . . . . II. 124

A m. kir. pénzügyminiszter 4.271/1918. P. M. számú rendelete a betéti üzlettel foglalkozó intézeteknél s más ily cégeknél a moratóriumfeloldó rendeletben foglalt korlátozások alá eső betéteknek az 1912. évi LXIII. t.-c. 17. §-a alapján kibocsátásra kerülő 5½%-os állami járadékkölcsönkötvényekre (nyolcadik hadikölcsön) történő befizetésekre való igénybevehetése tárgyában II. 126

A m. kir. pénzügyminiszter 5.373/1918. P. M. rendelete a betétüzlettel foglalkozó intézeteknél és más ily cégeknél 1914. évi augusztus elseje előtti betét könyvre elhelyezett, egyébként a moratóriumfeloldó rendeletben foglalt korlátozások alá eső betéteknek az 1912 : LXIII. törvénycikk 17. §-a alapján kibocsátásra kerülő 5½%-os magyar állami járadékkölcsön (VIII. hadikölcsön) kötvényeire történő befizetésekre való igénybevehetésére vonatkozólag kiadott 4.271/1918. P. M. számú pénzügyminiszteri rendelet kiegészítése . . . . . II. 127

A m. kir. minisztérium 3.108/1918. M. E. számú rendelete némely erdélyrészi adósokra nézve a moratóriumnak újabb meghosszabbítása tárgyában . . . . . II. 128

(L. még: Peres eljárásra vonatkozó rendeletek. — Szabadalmi és védjegyügyek.)

Mosópor gyártása és forgalombahozatala.

(L. Szappan és mosópor gyártása és forgalombahozatala.)

Nádtermés lefoglalása, takarmánynád maximális ára.

A m. kir. minisztérium 1.538/1918. M. E. számu rendelete a nádtermésnek zár alá vételéről, kiszemeléséről és felhasználásáról, a takarmánynád közszükségleti célokra való igénybevételéről és a takarmánynád legmagasabb árának megállapításáról . . . . . II. 129

Németország felé irányuló forgalomban szabaddá tett árúk.

A kereskedelemügyi miniszter 41.758/1918. IV. A. számú rendelete a németországi forgalomban szabaddá tett árúkról . . II. 8

Lap

Népruházati ügyek.

A m. kir. minisztérium 3.966/1917. M. E. sz. rendelete Népruházati Bizottság felállitása tárgyában . . . . . II. 135
A m. kir. minisztérium 980/1918. M. E. számú rendelete ruházati cikkeket beszerző részvénytársaság alapitásáról . . . . II. 139
A m. kir. minisztérium 1.120/1918. M. E. számú rendelete a ruházati ügyek intézéséről . . . . . II. 140
A kereskedelemügyi m. kir. miniszter a 21.546/VI. C. 1918. számú rendelete a ruházati ügyek intézéséről . . . . . II. 141

Nitrogéntartalmú anyagok lefoglalásáért járó térités.

A m. kir. miniszter 9.682/1918. 20/b. eln. számú rendelete a hadicélokra igénybevett nitrogéntartalmú anyagok térítésének ujabb megállapitása tárgyában . . . . . II. 143

Növényi olajok forgalombahozatala.

A m. kir. minisztérium 2.523/1917. M. E. sz. rendelete a repceolaj, vadrepceolaj, lenmagolaj, gomborkaolaj, tökmagolaj, napraforgómagolaj, mákolaj és egyéb növényi olajok forgalombahozatala tárgyában . . . . . II. 144
A m. kir. minisztérium 2.696/1918. M. E. számú rendelete a repceolaj, vadrepceolaj, lenmagolaj, kendermagolaj, gomborkaolaj, tökmagolaj, napraforgómagolaj, mákolaj és egyéb növényi olajok forgalombahozatala tárgyában . . . . . II. 153

Nyaralóhelyek árviszonyainak szabályozása.

(L. Fürdőhelyek árviszonyainak szabályozása.)

Nyaraló közönség élelmiszereinek szállitása.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 40.300/1918. IV. eln. számú rendelete a fürdőző és nyaraló közönség élelmiszereinek szállitásához szükséges igazolványok kiszolgáltatása tárgyában . . . . . II. 160
Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 50.000/1918. IV. d. számú rendelete utazóközönség által az ország határain túl vitt közszükségleti cikkek szállitási igazolványairól II. 161
Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter ad 50.000/1918. IV—d. O. K. H. számú rendelete utazóközönség által az ország határain túl vitt közszükségleti cikkek szállitási igazolványairól . . . . . II. 162

Nyers asztbesztkészletek forgalombahoztala és fölhasználása.

(L. Aszbesztkészletek forgalombahozatala és fölhasználása.)

Nyersolaj forgalmának és földolgozásának szabályozása.

(L. Ásványolaj és ásványolajtermékek termelése és forgalombahozatala.)

Nyul- és fácánvadászati tilalom meghosszabbitása.

A m. kir. minisztérium 3.128/. M. E. számú rendelete a nyulra és fácánra vonatkozó vadászati tilalmi idő kivételes meghosszabbitása tárgyában . . . . . II. 164

Olaj forgalmának és feldolgozásának szabályozása.

(L. Ásványolaj és ásványolajtermékek termelése és forgalombahozatala. — Növényi olajok foralombahozatala.)

Lap

Olajos magvak forgalombahozatala.

A m. kir. minisztérium 2.545/1917. M. E. számú rendelete egyes olajos magvaknak, ugymint napraforgómagnak, tökmagnak és vadrepcemagnak vámért való feldolgozása tárgyában . . . . II. 165

A m. kir. minisztérium 4.230/1917. M. E. számú rendelete a gomborkáért, lenmagért, kendermagért, tökmagért és napraforgómagért követelhető legmagasabb ár megállapitásáról . . . II. 168

A m. kir. minisztérium 4.231/1917. M. E. számú rendelete az 1917. évi gomborka-, lenmag-, kendermag-, tökmag-, napraforgómagtermésnek zár alá vétele, valamint egyéb olajos magvaknak forgalombahozatalárol és az olajos magvaknak vasúton, hajón vagy gépkocsin történő szállitásához szükséges igazolványokról II. 170

A m. kir. minisztérium 764/1918. M. E. sz. rendelete az 1918. évi termésből származó mezőgazdasági terményekért követelhető legmagasabb árakról . . . . . I. 339

A m. kir. minisztérium 2.694/1918. M. E. számú rendelete az 1918. évi káposztarepce-, réparepce-, vadrepcce-, lenmag-, kendermag-, napraforgómag- és gomborkatermésnek közszükségleti célokra való igénybevételéről, valamint egyéb olajos magvaknak forgalombahozataláról és az olajosmagvaknak vasuton, hajón vagy gépkocsin történő szállitásához szükséges igazolványokról II. 174

A m. kir. minisztérium 2.695/1918. M. E. számú rendelete egyes olajosmagvaknak, ugymint napraforgómagnak, tökmagnak és vadrepcemagnak vámért való feldolgozásáról . . . . . II. 178

(L. még: Kender és kendermag forgalombahozatala.)

Osztrák-magyar bank szabadalmának és az érme- és pénzrendszerre vonatkozó szerződésnek ideiglenes meghosszabbitása.

1917: XVIII. t.-c. az Osztrák-magyar Bank szabadalmának és az érme és pénzrendszerre vonatkozó szerződésnek ideiglenes meghosszabbitásáról, valamint az ezekkel kapcsolatos ügyek rendezéséről . . . . . II. 182

Pamutáruk forgalombahozatala.

A m. kir. minisztérium 3.832/1917. M. E. sz. rendelete a pamutértcérnáért és a pamutalsófonálért követelhető legmagasabb ár megállapitása, továbbá a pamutból, lenből, kenderből vagy selyemből készült mindennemű cérnának a magyar szent korona országain kivül eső helyre történő szállitásához szükséges igazolványok tárgyában . . . . . II. 183

A m. kir. minisztérium 2.593/1917. M. E. számú rendelete a pamutszövetek, kötött vagy kötszövött pamutkelmék és az ezekből készült árúk, valamint a pamutból vagy felgyapjuból készült kötött és kötszövött árúk kötelező beszolgáltatása tárgyában II. 188

A m. kir. minisztérium 2.594/1917. M. E. számú rendelete a 2.593/1917. M. E. számú rendelet értelmében beszolgáltatandó pamutcikkek átvételi árának megállapitása tárgyában . . . . . II. 197

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter 86.961/1917. K. M. számú rendelete a pamutfonalak, pamutszövetek, a kötött és kötszövött pamutárúk, valamint a pamut és félgyapjú szövött és kötött férfialsóruha forgalombahozatalának és feldolgozásának korlátozásáról 3.790/1916. M. E. szám alatt kiadott rendelet újabb kiegészitése tárgyában . . . . . II. 211

Papir- és cellulozetermelés szabályozása, papiripari termékek árszabása.

A m. kir. minisztérium 4.980/1917. M. E. számú rendelete Papir-Bizottság alakitása tárgyában . . . . . II. 213

Lap

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter 688/1918. számú rendelete a celluloze forgalmának és feldolgozásának szabályozásáról . . . . . II. 215

A m. kir. minisztérium 613/1918. M. E. számú rendelete a cellulozét és papirt gyártó, feldolgozó és forgalombahozó iparokat érintő rendelkezésekről . . . . . II. 216

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter 12.713/1918. K. M. számú rendelete a celluloze- és papirgyári szövetség megalakitásáról . . . . . II. 217

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter 25.926/1917. számú rendelete a celluloze forgalmának és feldolgozásának szabályozásáról szóló 688/1918. számú rendelet módositása tárgyában . II. 221

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 26.264/1918. VI. C. sz. rendelete a celluloze- és papirgyári szövetség megalakitásáról szóló 12.731/1918. K. M. számú rendelet módositása tárgyában. II. 222

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 42.601/1918. VI. C. számú rendelete a papiripari félkész- és késztermékek áraira vonatkozó, a kereskedelemügyi m. kir. miniszter 1918. évi május hó 31-én kelt 42.601/1918. számú rendeletével jóváhagyott árszabás . . . . . II. 222

Papirfonal és papirzsineg forgalombahozatala.

(L. Fonópapir forgalombahozatala.)

Paprika forgalombahozatala.

A m. kir. minisztérium 322/1917. M. E. számú rendelete a paprika forgalombahozatalának újabb szabályozásáról . . . . . II. 227

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 91.000/1918. VII. számú rendelete magánfogyasztók paprikával való ellátásának szabályozásáról . . . . . II. 234

Peres eljárásra vonatkozó rendeletek.

A m. kir. minisztérium 4.050/1917. M. E. sz. rendelete a polgári perrendtartásban megállapitott értékhatárok felemeléséről II. 235

A m. kir. minisztérium 5.051/1917. M. E. számú rendelete a köz- és magánalkalmazottak fizetésére vezetett végrehajtás alól mentesitett legkisebb összegek felemeléséről . . . . . II. 404

A m. kir. minisztérium 5.052/1917. M. E. számú rendelete a váltókra, kereskedelmi utalványokra és közraktári jegyekre vonatkozó kivételes intézkedések újabb kiegészitése tárgyában. . /II. 236

A m. kir. minisztérium 1.273/1918. M. E. számú rendelete a váltókra, kereskedelmi utalványokra és közraktári jegyekre vonatkozó kivételes intézkedések újabb kiegészitése tárgyában . II. 237

A m. kir. minisztérium 2.727/1918. M. E. számú rendelete a váltókra, kereskedelmi utalványokra és közraktári jegyekre vonatkozó kivételes intézkedések újabb kiegészitése tárgyában . II. 239

Petroleum forgalombahozatala.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 27.363/1918. VI. C. számú rendelete a világitó kőolaj forgalmának szabályozásáról . I. 70

Postára (postai szállitásra), táviróra és telefonra vonatkozó rendeletek.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 68.292/V. 1917. számú rendelete az élelmiszerek postai szállitásának korlátozása tárgyában . . . . . II. 241

Lap

A m. kir. minisztérium 4.208/1917. M. E. számú rendelete a postai távirdai és távbeszélőforgalom ellenőrzéséről kiadott 5.478/1914. M. E. számú rendelet módosításáról . . . . . II. 242

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter 17.986/1917. számú rendelete a 76.593/1915. számú kereskedelemügyi miniszteri rendelet kiterjesztéséről . . . . . II. 243

A m. kir. minisztérium 1.563/1918. M. E. számú rendelete egyes cikkek postai szállításának korlátozásáról és ezen korlátozás betartásának ellenőrzéséről . . . . . II. 243

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter 15.814/1918. számú körrendelete a határszéli vármegyékbe szóló élelmiszer- és egyéb tiltott tartalmú postai csomagok ellenőrzése tárgyában . . . . II. 245

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 75.011/1918. II. számú rendelete a postai csempészet ellenőrzéséről II. 248

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 92.119/1918. számú rendelete a gyanus postai küldemények igénybevételének sürgősségéről . . . . . II. 250

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 41.212/1918. számú rendelete a postai küldemények, a táviratok és a távolsági távbeszélgetések után háborús pótdíjak szedése tárgyában. . . . . II. 250

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 49.518/1918. számú rendelete a háborús pótdíjakról szóló 41.212. számú rendelet kiegészitése tárgyában . . . . . II. 253

(L. még: Tábori postai levelezőlapok gyártásának eltiltása.)

Pótkávé (cikória) forgalombahozatala és maximális ára.

A m. kir. minisztérium 669/1918. M. E. számú rendelete a cikóriáért követelhető legmagasabb ár újabb megállapitásáról . II. 255

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 90.718/1918. O. K. H. számú rendelete a pótkávé forgalombahozatala tárgyában kibocsátott 2.001/1917. M. E. számú rendelet egyes rendelkezéseinek kiegészitéséről és módositásáról . . . . . II. 257

Prémbőrök forgalmának korlátozása.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 29.347/1918. M. E. számú rendelete a prémbőrök forgalmának korlátozása tárgyában II. 259

A kereskedelemügyi miniszter 33.099/1918. VI. C. számú rendelete a prémbőrök forgalmának korlátozása tárgyában kiadott 29.347/1918. VI. C. számú rendelet kiegészitéséről . . . . . II. 259

Repcemag forgalombahozatala.

(L. Olajos magvak forgalombahozatala.)

Retorziós rendelet.

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter és a pénzügyminisztérium ideiglenes vezetésével megbizott m. kir. miniszterelnök 75.156/1917. K. M. számú rendelete a pénz- és értékpapirelvonási tilalom alól Románia területének egy részére nézve kivétel engedélyezéséről . . . . . II. 261

Részvénytársaságok és szövetkezetek közgyülésének idejére, mérlegére és nyereségére vonatkozó rendeletek.

A m. kir. minisztérium 4.421/1917. M. E. számú rendelete a részvénytársaságok és a szövetkezetek közgyülésének idejéről, a mérleg készitéséről és a nyereség felosztásáról szóló 269/1916. M. E. számú rendelet 3. §-ában foglalt rendelkezések hatályának megszünte tárgyában . . . . . II. 262

Lap

A m. kir. minisztérium 897/1918. M. E. számú rendelete a részvénytársaságok és szövetkezetek nyereségének felosztásáról II. 262

A m. kir. minisztérium 1.578/1918. M. E. számú rendelete a hadiszerek előállításáról és a hadiszerek előállítására szolgáló anyagoknak beszerzésével foglalkozó részvénytársaságok és szövetkezetek mérlegének és az arról szóló felügyelő bizottsági jelentésnek, vagy az abban foglalt adatoknak közzététele tárgyában . . . II. 264

Ruházati cikkek szállítása Ausztriába és Bosznia-Hercegovinába.

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter R. 75.361/1917. számú rendelete a ruházati cikkekhez előírt szállítási igazolványok kérelmezése tárgyában . . . . . II. 266

Ruházati ügyek.

(L. Népruházati ügyek.)

Sertéshizlalás feltételei, sertés és sertéstermékek forgalomba hozatala, maximális ára.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 94.900/1917. számú rendelete a leölt sertésnek és mindennemű sertéstermékeknek igazolvány mellett leendő szállításáról szóló 3.685. 1917. M. E. számú rendelet végrehajtása tárgyában . . . . . II. 267

A m. kir. minisztériumnak 4.465/1917. M. E. számú rendelete a sertésvágás korlátozásáról, valamint az élősertésekért és a sertéstermékekért követelhető legmagasabb árak megállapitásáról II. 29

A m. kir. minisztérium 4.782/1917. M. E. számú rendelete a sertés és a sertéstermékek forgalmának szabályozásáról . . . . II. 273

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter 140.000 1917. O. K. H. számú rendelete a sertéshizlalás nyilvántartása és ellenőrzése tárgyában . . . . . II. 275

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 145.570/1917. számú rendelete a katonaság (honvédség) részére egyes katonai intézmények és alakulatok részéről közvetlenül eszközölt sertésvásárlások tárgyában . . . . . II. 278

A m. kir. minisztérium 191/1918. M. E. számú rendelete a sertésvágás korlátozásáról, valamint az élő sertésekért és a sertéstermékekért követelhető legmagasabb árak megállapitásáról szóló 4.465/1917. M. E. számú rendelet módositása tárgyában . . . . II. 278

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 56.974/1918. számú rendelete az ipari hizlaláshoz szükséges sovány sertésállomány felajánlása és igénybevétele tárgyában . . . . II. 279

A m. kir. minisztérium 1.249/1918. M. E. számú rendelete a sertésvágás korlátozásáról, valamint az élősertésekért és a sertéstermékekért követelhető legmagasabb árak megállapitásáról szóló 4.465/1917. M. E. számú rendelet módositása tárgyában . . . . II. 280

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 37.000/1918. számú körrendelete élő sertések belföldi forgalmának szabályozása tárgyában . . . . . II. 281

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 79.500/1918. számú rendelete az ipari hizlalásra alkalmas sovány sertések igénybevételéről . . . . . II. 282

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 40.904/1918. számú rendelete továbbtartási célokat szolgáló sertések szállításának engedélyezéséről . . . . . II. 285

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 250.400/1918. VI. a. számú rendelete a sovány sertések igénybevételéről szóló 79.500/1918. O. K. H. számú rendelet hatályon kivül való helyezéséről . . . . . II. 285

Lap

A m. kir. minisztérium 2.952/1918. M. E. számú rendelete a sertéshizlalásról és a sertések, valamint a sertéstermékek forgalmának szabályozásáról . . . . . II. 286
A m. kir. földmívelésügyi miniszter 105.600/1918. F. M. számú rendelete a sertéshízlalás feltételeiről . . . . . II. 288
Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 253.638/1918. számú rendelete a sertéshús és a marhahús feldolgozásának korlátozása tárgyában . . . . . II. 292
A m. kir. földmívelésügyi miniszter 107.850/1918. szám. XIII—I. oszt. rendelete a sertéshizlalások tárgyában . . . . . II. 293

Sörgyártásra vonatkozó rendeletek.

A m. kir. minisztérium 3.293/1917. M. E. számú rendelete a sörlé cukormérőfokának megállapításáról, valamint sörfőzés céljaira méz beszerzésének és felhasználásának eltiltásáról, végül a sörfőzdék mézkészletének igénybevételéről . . . . . II. 295
Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 129.067/1917. O. K. H. számú rendelete az árpának sör- és malátagyártás céljára való felhasználása tárgyában . . . . . II. 297

Szabadalmi ügyek.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 94.718/1917. IV. B. számú rendelete a találmányi szabadalmakról szóló 1895. évi XXXVII. t.-c. 45. §-ában megállapitott évi díjak fizetési határidejének meghosszabbitása tárgyában . . . . . II. 300
A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 45.379/1918. számú rendelete a találmányi szabadalmakról szóló 1895. évi XXXVII. t.-c. 45. §-ában megállapitott évi díjak fizetési határidejének meghosszabbitása tárgyában . . . . . II. 300

Szamarak, öszvérek forgalmának szabályozása.

(L. Lovak forgalmának szabályozása.)

Szappan és mosópor gyártása és forgalombahozatala.

Az Olaj- és Zsiradékügyi Bizottság 5.633/1918. szám alatt kiadott rendelkezései a pipereszappanok gyártása és forgalombahozatala tárgyában . . . . . II. 302
Az Olaj- és Zsiradékügyi Bizottság elnökének 7.957/1918. számú rendelete a homoknak a hadimosószappan töltőanyagaként való használata tárgyában . . . . . II. 303
Az Olaj- és Zsiradékügyi Bizottság elnökének 8.100/1918. számú rendelete a mosópor ára és forgalombahozatala tárgyában. II. 303

Szarvasmarhák, juhok és kecskék forgalmának szabályozása.

A m. kir. minisztérium 4.563/1917. M. E. számú rendelete szarvasmarhák, juhok és kecskék forgalmának szabályozása és hatósági szervezet útján lebonyolitása tárgyában . . . . . II. 305
A m. kir. földmívelésügyi miniszter 1917. évi 77.000. számú rendelete szarvasmarhák, juhok és kecskék forgalmának szabályozása és hatósági szervezet útján való lebonyolitása tárgyában . II. 307
A m. kir. minisztérium 938/1918. M. E. számú rendelete szarvasmarhák és juhok adásvételi forgalmának korlátozása tárgyában . . . . . II. 313
A m. kir. földmívelésügyi miniszter 63.000/1918. III/4. számú rendelete a szarvasmarhák és juhok adásvételi forgalmának korlátozása tárgyában . . . . . II. 314

Lap

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 77.000/1918. O. K. H. számú rendelete a leölt szarvasmarhának, juhnak és kecskének vasuton, hajón vagy gépkocsin történő szállításához szükséges igazolványok tárgyában . . . . II. 323

A m. kir. földmívelésügyi miniszter 6.732/1918. IV—1. F. M. számú körrendelete, a három évnél fiatalabb üszők és tehenek vasuton való szállitása és levágása tárgyában kiadott 5.700. 1918. F. M. számú rendelet hatályon kivül helyezéséről . . . . II. 342

(L. még Jerkebárányok levágásának tilalma.)

Szállitási igazolványok.

(L. Baromfi és baromfitermékek. — Burgonya. — Cellulóze. — Cipőárúk. — Cirokszakál. — Csalántermékek. — Cserzőanyagok. — Dió és dióbél. — Enyvbőr. — Fa és faszén. — Gyertya. — Gyógyszerek. — Keményítő és keményítőtermékek. — Kender, kenderkóc, kenderkóró. — Len. — Növényi olajok. — Nyaraló közönség élelmiszereinek szállítása. — Olajos magvak. — Pamutárúk. — Paprika. — Ruházati cikkek. — Sertések és sertéstermékek. — Szarvasmarhák, juhok és kecskék. — Szén. — Takarmányozási célra szolgáló termékek. — Tej és tejtermékek. — Tengericsira. — Törköly. — Ujságpapir. — Vad és vadhús. — Vöröshagyma. — Zöldség, főzelék és gyümölcs. — Zsákok.)

Szárnyasok forgalombahozatalának szabályozása.

(L. Baromfi forgalombahozatalának szabályozása.)

Személyszállitó géperejű járművek és üzemanyagaik beszerzésének korlátozása.

(L. Automobilok.)

Szesz és szeszesitalok termelése és forgalombahozatala.

A m. kir. pénzügyminiszter 112.400/1917. számú rendelete a fogyasztási adó alá eső szeszfőzdék üzemének az 1917/1918. évi termelési időszakban való ko látozása tárgyában . . . . . II. 325

A m. kir. pénzügyminiszter 112.500/1917. számú rendelete a szesz eladási módja és a kincstárnak a szesz eladási árában való részesedése tárgyában . . . . . II. 329

A m. kir. pénzügyminiszter 133.327. számú hirdetménye a gyümölcspálinkafőzés tárgyában . . . . . II. 333

A m. kir. pénzügyminiszter 158.802/1917. számú rendelete a gyümölcspálinkafőzés tárgyában . . . . . II. 334

A m. kir. pénzügyminiszter 147.200/1917. számú rendelete a megadózott szesz forgalmának és árának megállapitása tárgyában . . . . . II. 336

A m. kir. pénzügyminiszter 164.700/1917. számú rendelete a denaturált szesz forgalmának és árának megállapitása tárgyában II. 341

A m. kir. minisztérium 2.309/1918. M. E. számú rendelete a gyümölcsből való szeszterme lés korlátozása tárgyában kiadott 3.060/1917. M. E. számú rendelet módositásáról. . . . . II. 342

A m. kir. minisztérium 261/1918. M. E. számú rendelete a burgonya szesztermelésre való felhasználásának eltiltása tárgyában . . . . . I. 141

A m. kir. pénzügyminiszter 70.500. számú hirdetménye a zárolt szeszkészletekből rumkészitési célokra kiutalt szeszmennyiség szétosztása tárgyában . . . . . II. 343

A m. kir. pénzügyminiszter 98.807/1918. P. M. számú rendelete a gyümölcspálinka főzéséről . . . . . II. 346

(L. még Bortermelési adó.)

Lap

Szénellátás biztositása, tüzelőanyagokkal való takarékoskodás.

A m. kir. minisztérium 4.280/M. E. számú rendelete a tüzelőanyagokkal való takarékosság tárgyában 3.382/1917. M. E. szám alatt kiadott rendelet módositásáról . . . . . II. 349

A m. kir. minisztérium 4.971/1917. M. E. számú rendelete a tüzelőanyagokkal való takarékosságról szóló 3.382/1917. M. E. számú rendelet alól kivétel megállapitásáról . . . . . II. 350

A m. kir. minisztérium 4.956/1917. M. E. számú rendelete a szénügyek intézésére kormánybiztos kirendeléséről . . . . . II. 350

A szénügyek kormánybiztosának 320/1918. számú rendelete a tüzelőanyagokkal való takarékosság tárgyában . . . . . II. 532

A szénügyek kormánybiztosának 321/1918. számú rendelete a szén, brikett és koksz forgalombahozatala tárgyában . . . . . II. 353

A szénügyek kormánybiztosának 1.185/1918. Sz. K. számú rendelete a szén, brikett és koksz forgalombahozataláról 321/1918. szám alatt kiadott szénkormánybiztosi rendelet módositása tárgyában . . . . . II. 360

A szénügyek kormánybiztosának 1.600/1918. számú rendelete a szén, brikett és koksz forgalombahozatala, felhasználása és a láncolatos kereskedelem megakadályozása tárgyában. . . . . II. 360

A szénügyek kormánybiztosának 1.700/1918. számú rendelete a magyar királyi minisztériumnak a Budapest székesfőváros területén házi fűtési és főzési célokra szolgáló szén, koksz és brikett felosztásának szabályozására vonatkozó 3.059/1917. M. E. számú rendeletének kiegészitése tárgyában . . . . . II. 361

A szénügyek kormánybiztosának 2.300/1918. számú rendelete a tüzelőanyagokkal való takarékosság tárgyában 3.382/1917. M. E. szám alatt kiadott rendelet módositásáról . . . . . II. 362

A szénügyek kormánybiztosának 3.000/1918. számú rendelete a gőzüzemű vasuti vállalatok üzemében képződő szénpernye kötelező gyüjtése, felhasználása és forgalombahozatala tárgyában II. 363

A szénügyek kormánybiztosának 3.300/1918. számú rendelete a Budapest székesfőváros területén levő fűtési és főzési, valamint a kisipari célokra szolgáló tüzelőanyag (szén, koksz, brikett és tüzifa) készletek összeirása tárgyában . . . . . II. 364

A szénügyek kormánybiztosának 2.062/1918. számú rendelete a szénnek házhoz szállitása tárgyában . . . . . II. 365

A m. kir. minisztérium 2.279/1918. M. E. számú rendelete a tőzeglápok kitermelése és igénybevétele tárgyában. . . . . II. 366

A szénügyek kormánybiztosának 3.900/1918. számú rendelete a Magyar Szent Korona Országainak területére vizi úton érkező szén-, brikett- és kokszmennyiségek nyilvántartása tárgyában . . . . . II. 369

A szénügyek kormánybiztosának 3.830/1918. számú rendelete az Országos Szénbizottság által szedhető közvetitési díjra vonatkozó 2.686/1917. M. E. számú rendeletnek módositása tárgyában . . . . . II. 370

(L. még: Fa és faszén termelése és forgalombahozatala.)

Szilvára és szilvatermékekre vonatkozó rendeletek.

A m. kir. minisztérium 3.776/1917. M. E. számú rendelete az 1917/18. gazdasági év folyamán termelendő aszalt szilvának és szilvaíznek zár alá vételéről . . . . . II. 371

A m. kir. minisztérium 4.531/19137. M. E. számú rendelete a 3.776/1917. M. E. számú rendelet kiegészitéséről és az aszalt szilva és szilvaíz legmagasabb árának meghatározásáról . . . . II. 372

Lap

A m. kir. minisztérium 2.998/1918. M. E. számú rendelete a szilváért, szilvakészitményekért és szilvacefréért követelhető legmagasabb árak megállapitása tárgyában kiadott 2.946/1917. M. E. számú rendelet módositásáról . . . . . II. 374

Szociálpolitika.

A m. kir. minisztérium 4.790/1917. M. E. számú rendelete az ipari és kereskedelmi alkalmazottak betegség és baleset esetére való biztositását szabályozó rendelkezések kiegészitéséről és módositásáról. . . . . II. 376

A m. kir. állami munkásbiztositási hivatal 13.101/1917. számú rendelete a m. kir. minisztérium által az ipari és kereskedelmi alkalmazottak betegség és baleset esetére való biztositását szabályozó rendelkezések kiegészitéséről és módositásáról 4.790. 1917. M. E. szám alatt kiadott rendelet végrehajtása tárgyában II. 396

A m. kir. minisztérium 5.051/1917. M. E. számú rendelete a köz- és magánalkalmazottak fizetésére, nyugdijára vagy egyéb szolgálati járandóságaira vezetett végrehajtás alól mentesitett legkisebb összegek felemeléséről . . . . . II. 404

A m. kir. minisztérium 1.790/1918. M. E. számú rendelete az 1907. évi XIX. t.-c. alapján működő munkásbiztositó pénztárak önkormányzati szerveinek kinevezés útján való megalakitása és kiegészitése tárgyában . . . . . II. 406

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 3.232/1918. eln. számú rendelete a szegényebb néposztálynak az élelmiszerek elosztásánál nyujtandó előnyökről . . . . . II. 406

(L. még: Hadiszolgáltatások. — Lakbéremelés korlátozása. — Népruházati ügyek.)

Szóda (ammoniákszóda, kristályszóda és marónátron) forgalombahozatala.

A m. kir. minisztérium 1.536/1918. M. E. számú rendelete az ammoniákszóda, a kristályszóda és a marónátron forgalombahozatalának szabályozásáról kiadott 2.039/1917. M. E. sz. rendelet kiegészitő részét képező „Jegyzék" módositásáról . . . . . II. 408

Szövetkezetek közgyülésére stb.-re vonatkozó rendeletek.

(L. Részvénytársaságok közgyülésére stb.-re vonatkozó rendeletek.)

Szőrök forgalombahozatala.

A m. kir. minisztérium 307/1918. M. E. számú rendelete az állati szőrfélék forgalombahozatalának korlátozása és legmagasabb árának megállapitása tárgyában 1.337/1917. M. E. szám alatt kiadott rendelet kiegészitéséről. . . . . II. 412

Takarmányozási célra szolgáló termékek forgalombahozatala.

A m. kir. minisztérium 3.881/1917. M. E. számú rendelete a takarmányrépáért követelhető legmagasabb ár megállapitásáról és a takarmányrépa forgalombahozatalának szabályozásáról. . . II. 414

A m. kir. földmivelésügyi miniszter 134.600/1917. számú rendelete a szálas takarmányból és alomszalmákból gazdasági szükséglet címén visszatartható mennyiségek, valamint az igénybevett (rekvirált) takarmány- és alomkészletek átvételi árának megállapitása tárgyában . . . . . II. 416

A m. kir. minisztérium 4.461/1917. M. E. számú rendelete a lóbab és a takarmányborsó állati takarmányozásra való felhasználásának eltiltása tárgyában . . . . . II. 418

A m. kir. minisztérium 4.549/1917. M. E. számú rendelete a korpa és takarmányozási célokra szolgáló egyéb ipari termékek és hulladékok forgalombahozását szabályozó rendeletek módositásáról és kiegészitéséről . . . . . II. 419

Lap

A m. kir. minisztérium 968/1918. M. E. számú rendelete mindennemű széna és szalma, valamint minden egyéb szálas- és tömegtakarmányféleknek vasúton, hajón vagy gépkocsin történő szállításához szükséges igazolványok tárgyában . . . . . II. 421

A m. kir. földmívelésügyi miniszter 6.732/1918. IV—1. F. M. számú körrendelete a három évnél fiatalabb üszők és tehenek vasúton való szállitása és levágása tárgyában kiadott 5.700/1918. F. M. sz. rendelet hatályon kivül helyezése . . . . . II. 422

A m. kir. minisztérium 3.129/1918. M. E. számú rendelete a szálastakarmányért (szénáért), szalmáért, tengeriszárért és tengerifosztásért követelhető legmagasabb árak megállapitásáról II. 423

A m. kir. minisztérium 3.139/1918. M. E. számú rendelete a korpa és takarmányozási célokra szolgáló egyéb ipari termékek és hulladékok forgalombahozásának szabályozásáról . . . . . II. 424

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 72.000/1918. számú rendelete a tehenészetek abraktakarmány-szükségletének biztositása iránt . . . . . II. 434

(L. még: Hüvelyesek. — Lucernamagkészletek lefoglalása. — Nádtermés lefoglalása, takarmánynád maximális ára.)

Tarhonya és száraz tészta teermelése, forgalombahozatala és maximális ára.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 55.700/1918. O. K. H. számú rendelete a tarhonya és a száraz tészta előállitásáról, forgalombahozataláról és legmagasabb árának megállapitásáról . . . . . II. 436

Tábori postai levelezőlapok gyártásának eltiltása.

A m. kir. minisztérium 2.607/1918. M. E. számú rendelete a nem postai kiadású tábori postai levelezőlapok előállitásának és forgalombahozatalának eltiltásáról. . . . . II. 438

Tej és tejtermékek forgalombahozatala.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 95.000/1917. számú rendelete a tehéntejből és juhtejből készült termékeknek igazolvány mellett leendő szállitásáról szóló 3.687. 1917. M. E. sz. rendelet végrehajtása tárgyában . . . . . II. 439

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 62.000. VII/1917. számú rendelete a székesfővárosba érkező tej fölosztása tárgyában . . . . . II. 440

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter ad 102.000/VII. 1917. számú rendelete a városokba és nagyobb községekbe érkező tej fölosztása tárgyában . . . . . II. 442

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 130.000/1917. számú rendelete a tehéntejért követelhető legmagasabb árak újbóli megállapitásáról . . . . . II. 447

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 26.000/1918. számú rendelete a tehéntejből készülő vaj, turó és sajt legmagasabb árának újbóli megállapitásáról. . . . . II. 448

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 28.599/I. c. 1918. számú hirdetménye . . . . . II. 451

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 70.100/1918. számú rendelete a juhtejből készült sajt legmagasabb árának újbóli megállapitásáról. . . . . II. 451

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 72.000/1918. számú rendelete a tehenészetek abraktakarmány-szükségletének biztositása iránt . . . . . II. 434

Lap

Tengeri termelése és forgalombahozatala.

(L. Gabonaellátás biztosítása.)

Tengericsira és tengeriolaj termelése és forgalombahozatala.

A m. kir. minisztérium 4.352/1917. M. E. számú rendelete a tengericsira kivonásáról és forgalombahozataláról, valamint a tengeriolaj előállításáról és forgalombahozataláról . . . . . II. 456

A m. kir. földmívelésügyi minisztérium 148.109/1917. F. M. eln. számú rendelete a nyers tengerinek csirátlanitott tengeriből készült őrleményekkel a 4.352/1917. M. E. számú rendelet értelmében való kicserélése tárgyában . . . . . II. 468

Textilügyekre vonatkozó beadványok címzése.

(L. Bőr- és textilügyekre vonatkozó beadványok címzése.)

Tojásra vonatkozó rendeletek.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter hirdetményei a tojásárak tárgyában . . . . . II. 471

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 107.457. számú rendelete a konzervált tojáskészletek igénybevétele iránt . . . . . II. 474

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 70.400/1918. számú rendelete a konzervált tojáskészletek kötelező bejelentéséről . . . . . II. 475

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 70.900/1918. számú rendelete a tojáskonzerválás ideiglenes beszüntetése iránt . . . . . II. 476

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 71.500/1918. számú körrendelete a tojás forgalmának korlátozása tárgyában . . . . . II. 476

Törköly lefoglalása és forgalmának szabályozása.

A m. kir. minisztérium 4.457/1917. M. E. számú rendelete a szőlő- és borókatörkölynek zár alá vételéről és forgalmának szabályozásáról . . . . . II. 478

Törökországba irányuló postacsomagforgalom.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 67.539/1917. számú rendelete a Törökországba szóló postacsomagok felvételének korlátozásáról . . . . . II. 480

Törvényelőkészítő bizottság.

(L. Kereskedelmi jogi törvényelőkészítő bizottság.)

Tüzelőanyagokkal való takarékoskodás.

(L. Fa- és faszénkészletek forgalombahozatala. — Erdőkre vonatkozó jogszabályok. — Szénellátás biztosítása.)

Uj időszámitás.

A m. kir. minisztérium 1.021/1918. M. E. számú rendelete, az 1918. évi április hó 1-től az 1918. évi szeptember hó 29-ig alkalmazandó új időszámitásról . . . . . II. 482

A m. kir. minisztérium 1.221/1918. M. E. számú rendelete a nyári időszámitás életbeléptetéséről szóló 1.021/1918. M. E. számú minisztériumi rendelet megváltoztatása tárgyában. . . . II. 483

Lap

Ujságpapir fölhasználásának korlátozása.

A m. kir. minisztérium 896/1918. M. E. számú rendelete a nem rotációs ujságpapir forgalmának és felhasználásának korlátozásáról . . . . . II. 484

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter 31.038/1918. számú rendelete a rotációs ujságpapir forgalmának szabályozásáról 1.177/1917. M. E. szám alatt kiadott rendelet módositása tárgyában II. 487

Ukrániába irányuló forgalom.

(L. Magyar árúforgalmi iroda.)

Utlevélügyek.

A m. kir. minisztérium 4.433/1917. M. E. számú rendelete az utlevélkötelezettség elrendeléséről szóló 285/1915. M. E. szám alatt kiadott rendelet módositásáról . . . . . II. 488

A m. kir. miniszter 10.560/1918. XII—a. B. M. számú körrendelete a Törökországba való utazásoknak a budapesti török főkonzulátusnál való előzetes bejelentése tárgyában . . . II. 488

A m. kir. minisztérium 6.001/M. E. számú rendelete a hadköteles férfiszemélyek kivándorlásának megtiltásáról . . . . . II. 489

Vad és vadhus forgalombahozatala.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 97.439/1917. számu rendelete a Vadforgalmi Iroda szervezése s a vadszükséglet biztositása tárgyában . . . . . II. 490

A m. kir. minisztérium 4.836/1917. M. E. számú rendelete az élő és lelőtt (leölt) vad és vadhus forgalmának szabályozása tárgyában kiadott 3.683/1917. M. E. számú rendelet módositásáról . . II. 492

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter 142.172. számú rendelete a vadszükséglet biztositásának ujabb szabályozása tárgyában . . . . . II. 492

Vadászati tilalom.

(L. Nyul- és fáczánvadászati tilalom meghosszabbitása.)

Vasanyagok forgalmának szabályozása.

A m. kir. minisztérium 4.434/1917. M. E. számú rendelete a vasanyagok forgalmának szabályozásáról szóló 465/1917. M. E. számú rendelet újabb módositása tárgyában . . . . . II. 493

A m. kir. minisztérium 3.142/1918. M. E. számú rendelete a nyersvas, a vasfélgyártmányok és a hengerelt vas készáruk tájékoztató árának meghatározása tárgyában . . . . . II. 494

(L. még Fémek lefoglalása.)

Vámügyi intézkedések.

1917 : XX. törvénycikk a külkereskedelmi és külforgalmi viszonyok ideiglenes rendezéséről szóló 1916. évi XLI. t.-c. rendelkezéseinek az 1918. évre való kiterjesztéséről. . . . . II. 499

A m. kir. minisztérium 177/1918. M. E. számú rendelete a Bulgáriával való kereskedelmi és forgalmi viszonyok ideiglenes rendezése tárgyában . . . . . II. 499

A m. kir. pénzügyminiszter 3021/P. M. számú körrendelete a m. kir. fővámigazgatóhoz, valamennyi m. kir. pénzügyigazgatósághoz és vámhivatalhoz a svájci frank egyéb fizetési eszközeinek aranyvámfizetés helyett való elfogadása tárgyában . . . . . II. 500

Lap

Vöröshagyma forgalombahozatala.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 118.140/1918. számú rendelete a vöröshagyma forgalmának szabályozása tárgyában . . . . . II. 501

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 118.187/1918. számú rendelete a vöröshagyma forgalmának közvetítése tárgyában . . . . . II. 502

Zöldség, főzelék és gyümölcs forgalombahozatala s maximális ára.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 94.950/1917. számú rendelete a Zöldség- és Gyümölcsforgalmi Intézőbizottság hatáskörének kiterjesztése tárgyában . . . . . II. 503

Az Országos Zöldség-, Főzelék- és Gyümölcsforgalmi Intézőbizottság 58/Ib. 1917. számú hirdetménye a Zöldség-, főzelék- és gyümölcsterményekért követelhető legmagasabb árakról 1917. évi október hó 16-ától 31-ig. . . . . II. 504

A Zöldség-, Főzelék- és Gyümölcsforgalmi Intézőbizottság 63/Ib. 1917. számú hirdetménye a zöldség-, főzelék- és gyümölcsterményekért követelhető legmagasabb árakról 1917. évi november hó 1-étől 30-ig . . . . . II. 506

Zöldség-, Főzelék- és Gyümölcsforgalmi Intézőbizottság 66/Ib—1917. számú hirdetménye a zöldség-, főzelék- és gyümölcsterményekért követelhető legmagasabb árakról 1917. évi december hó 1-től 31-ig . . . . . II. 508

Zöldség-, Főzelék- és Gyümölcsforgalmi Intézőbizottság 69/Ib. 1917. számú hirdetménye a zöldség-, főzelék- és gyümölcsterményekért követelhető legmagasabb árakról 1918. évi január hó 1-étől 31-ig . . . . . II. 510

Országos Zöldség-, Főzelék- és Gyümölcsforgalmi Intézőbizottság 70/Ib. 1918. számú hirdetménye a zöldség-, főzelék- és gyümölcsterményekért követelhető legmagasabb árakról 1918. évi február hó 1-étől 28-áig . . . . . II. 512

A Zöldség- és Gyümölcsforgalmi Intézőbizottság 71/Ib. 1918. számú hirdetménye a zöldség-, főzelék- és gyümölcstermények követelhető legmagasabb árakról 1918. évi márczius hó 1-étől 31-éig . . . . . II. 513

A Zöldség- és Gyümölcsforgalmi Intezőbizottság 73/Ib. 1918. számú hirdetménye a zöldség-, főzelék- és gyümölcstermények követelhető legmagasabb árakról 1918. évi április hó 1-étől április ghó 30-áig . . . . . II. 515

A Zöldség- és Gyümölcsforgalmi Intézőbizottság 74/Ib. 1918. sz. póthirdetménye a zöldség-, főzelék- és gyümölcstermények követelhető legmagasabb árakról 1918. évi április hó 16-ától április hó 30-áig . . . . . II. 517

A Zöldség- és Gyümölcsforgalmi Intezőbizottság 75/Ib. 1918. számú hirdetménye a zöldség-, főzelék- és gyümölcstermenyekért 1918. május hó 1-től május hó 15-ig követelhető legmagasabb árakról . . . . . II. 518

A Zöldség- és Gyümölcsforgalmi Intézőbizottság 76/1918. Ib. sz. póthirdetménye a labodáért 1918. évi május hó 1-étől bezárólag május hó 15-ig követelhető legmagasabb árakról . . II. 520

A Zöldség- és Gyümölcsforgalmi Intézőbizottság 78/1918. Ib. sz. hirdetménye a zöldség-, főzelék- és gyömülcsterményekért 1918. évi május 16-tól május 31-ig követelhető legmagasabb árakról . . . . . II. 520

A Zöldség- és Gyümölcsforgalmi Intézőbizottság 79/1918. Ib. számú póthirdetménye a zöldség-, főzelék- és gyümölcstermé-

Lap

nyekért 1918. évi május hó 20-tól május hó 31-ig követelhető legmagasabb árakról . . . . . II. 522

A Zöldség- és Gyümölcsforgalmi Intézőbizottság 80/1918. számú hirdetménye a zöldség-, főzelék- és gyümölcsterményekért 1918. évi junius hó 1-től junius hó 15-ig követelhető legmagasabb árakról . . . . . II. 523

A Zöldség- és Gyümölcsforgalmi Intézőbzottság 81/1918. számú póthirdetménye a zöldség-, főzelék- és gyümölcsterményekért 1918. évi junius gó 1-től junius hó 15-ig követelhető legmagasabb árakról . . . . . II. 526

Zöldség- és Gyümölcsforgalmi Intézőbizottság 84/1918. Ib. számú hirdetménye a zöldség-, főzelék- és gyümölcsterményekért 1918. évi junius hó 16-tól junius hó 30-ig követelhető legmagasabb árakról . . . . . II. 527

A Zöldség- és Gyümölcsforgalmi Intézőbizottság 86/1918. I.b. sz. hirdetménye a zöldség-, főzelék- és gyümölcsterményekért 1918. évi julius hó 1-től julius hó 15-ig, illetőleg a termelők által által 1918. évi junius hó 29-től julius hó 13-ig követelhető legmagasabb árakról . . . . . II. 530

A Zöldség- és Gyümölcsforgalmi Intézőbizottság 88/1918. Ib. sz. hirdetménye a zöldség-, főzelék- és gyümölcsterményekért 1918. évi julius hó 16-tól julius hó 31-ig, illetőleg a termelők által 1918. évi julius hó 14-től julius hó 29-ig követelhető legmagasabb árakról . . . . . II. 532

A Zöldség- és Gyümölcsforgalmi Intézőbizottság 89/1918. Ib. számú hirdetménye a zöldség-, főzelék- és gyümölcsterményekért 1918. évi augusztus hó 1-től augusztus hó 15-ig, illetőleg a termelők által 1918. évi julius hó 30-tól augusztus hó 13-ig követelhető legmagasabb árakról . . . . . II. 536

A Zöldség- és Gyümölcsforgalmi Intézőbizottság 72/1918. VII. Ib. sz. hirdetménye a labodáért követelhető legmagasabb árakról 1918. évi március hó 15-étől 31-éig . . . . . II. 539

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 88.000/1918. O. K. H. számú rendelete a zöldség- és gyümölcsfélék szállitási igazolványai tárgyában . . . . . II. 539

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 74.338/1918. XI. számú körrendelete egyes szükségleti cikkeknek biztositása céljából köthető termelési szerződésekről. . II. 540

A m. kir. minisztérium 2.202/1918. M. E. számú rendelete a zöldség, főzelékfélék és gyümölcs vasuton, hajón vagy gépkocsin történő szállitásához szükséges igazolványok tárgyában . . . . II. 542

Az Országos Kozélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 111.000/1918. O. K. H. számú rendelete a zöldség, főzelékfélék és gyümölcs vasúton, hajón vagy gépkocsin történő szállitásához szükséges igazolványok tárgyában . . . . . II. 543

A Zöldség és Gyümölcsforgalmi Intézőbizottság 87/1918. Ib. számú hirdetménye a májusi répáért 1918. évi julius hó 10-től julius hó 15-ig követelhető legmagasabb árakról . . . . . II. 547

(L. még: Hüvelyes termények forgalombahozatala. — Konzervek maximális ára. — Vöröshagyma forgalombahozatala.)

Zsákok földolgozásának és forgalombahozatalának szabályozása.

A m. kir. minisztérium 3.100/1917. M. E. számú rendelete új és használt zsákok feldolgozásának és forgalombahozatalának korlátozása tárgyában . . . . . II. 548

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 148.058/1917. számú rendelete a használt zsákok téritési árának megállapitásáról . . . . . II. 554

Lap

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 16.758/1918. VI. C. számú rendelete zsákkészletek bejelentése tárgyában . . . . . II. 554

A m. kir. minisztérium 1.870/1918. M. E. számú rendelete a zsákok ki- és átvitelének szabályozásáról szóló 361/1915. M. E. és 1.802/1917. M. E. számú rendeletek módositása tárgyában . II. 555

Zsircsereakció.

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 255.000./1918. VI. számú rendelete a gabonacsereakció céljára rendelkezésre bocsájtott ipari cikkeknek a hadsereg zsirszükségletének fedezésére való értékesítése tárgyában . . . . . I. 426

Zsirfogókészülékek felállitása.

A m. kir. minisztérium 983/1918. M. E. számú rendelete zsírfogó-készülékek felállitásáról . . . . . II. 556

Zsirfogyasztás korlátozása.

A m. kir. minisztérium 3.682/1917. M. E. számú rendelete a zsírfogyasztás korlátozásáról . . . . . II. 559

Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszter 89.000/1918. VI. számú rendelete a zsírból és szalonnából, valamint általában az emberi élvezetre alkalmas zsiradékból vagy olajból fogyasztható mennyiség újabb megállapitásáról . . . . II. 560

Zsir forgalombahozatala és maximális ára.

(L. Sertéshizlalás föltételei.)

M. N. MÚZEUM
KÖNYV-
TÁRA

15729

A magy. vámpolitikai központ Kiadványai

35

N. M.